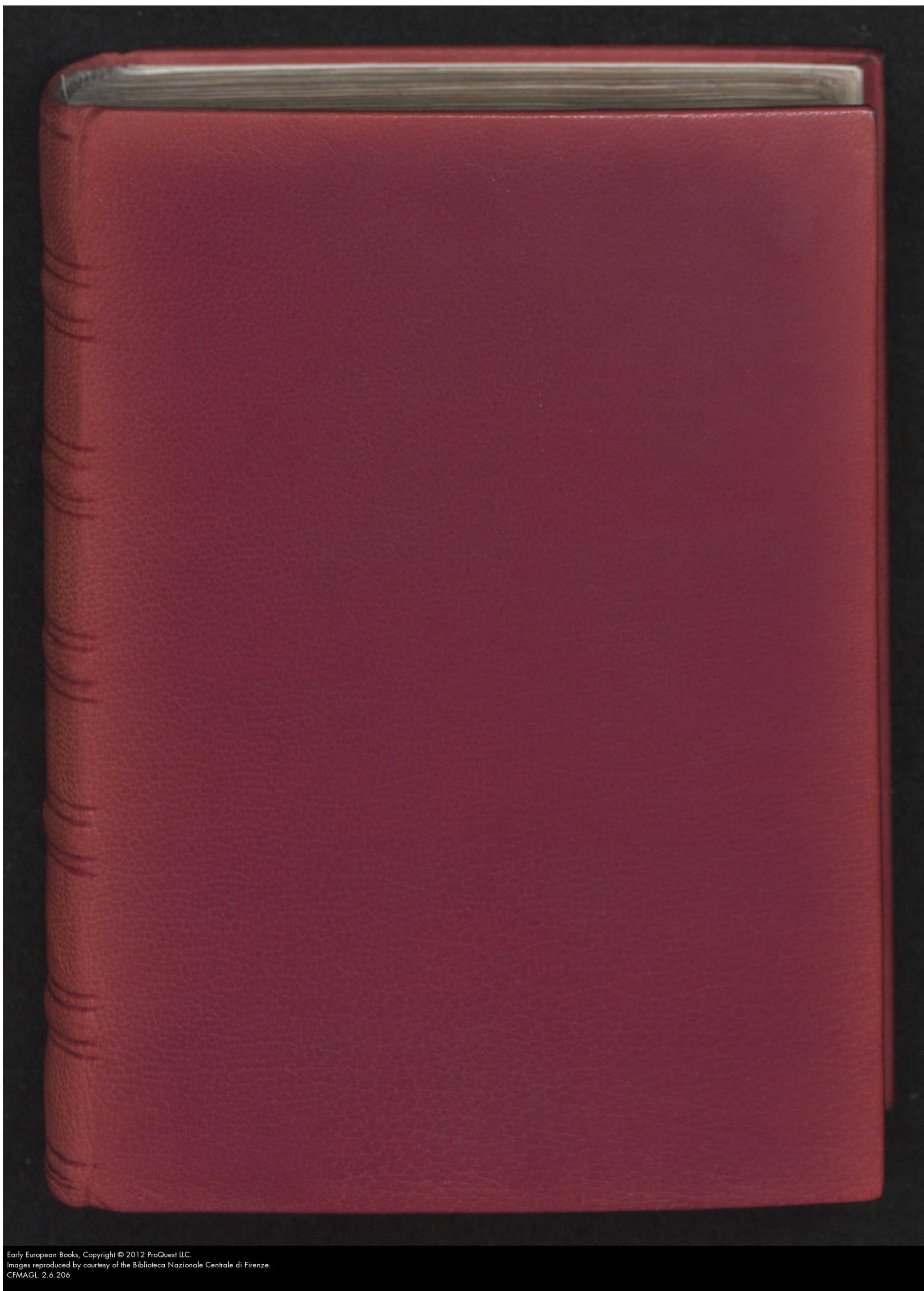
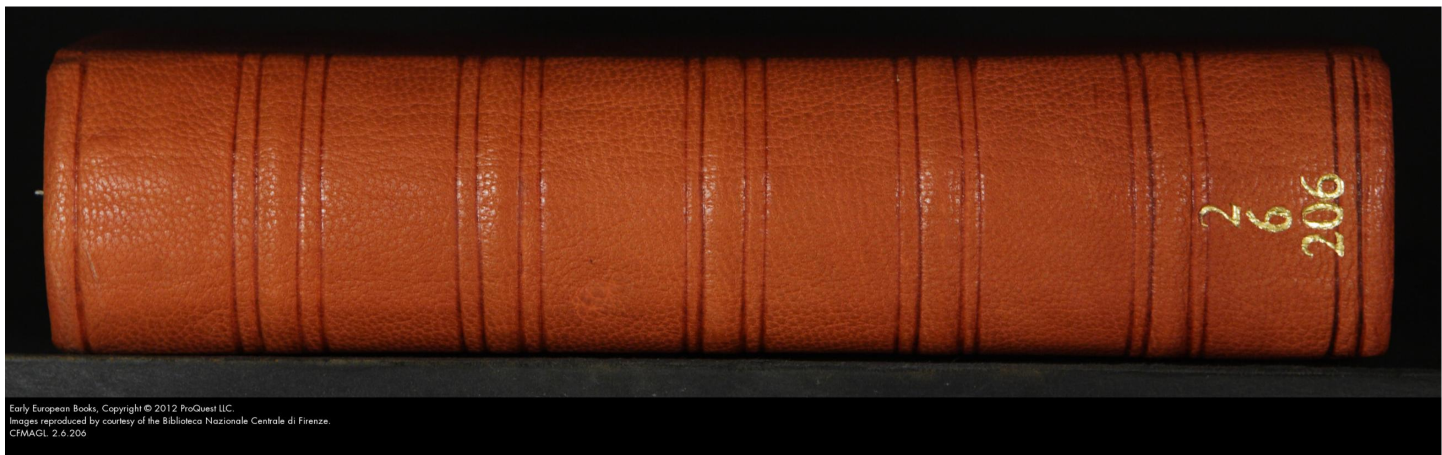
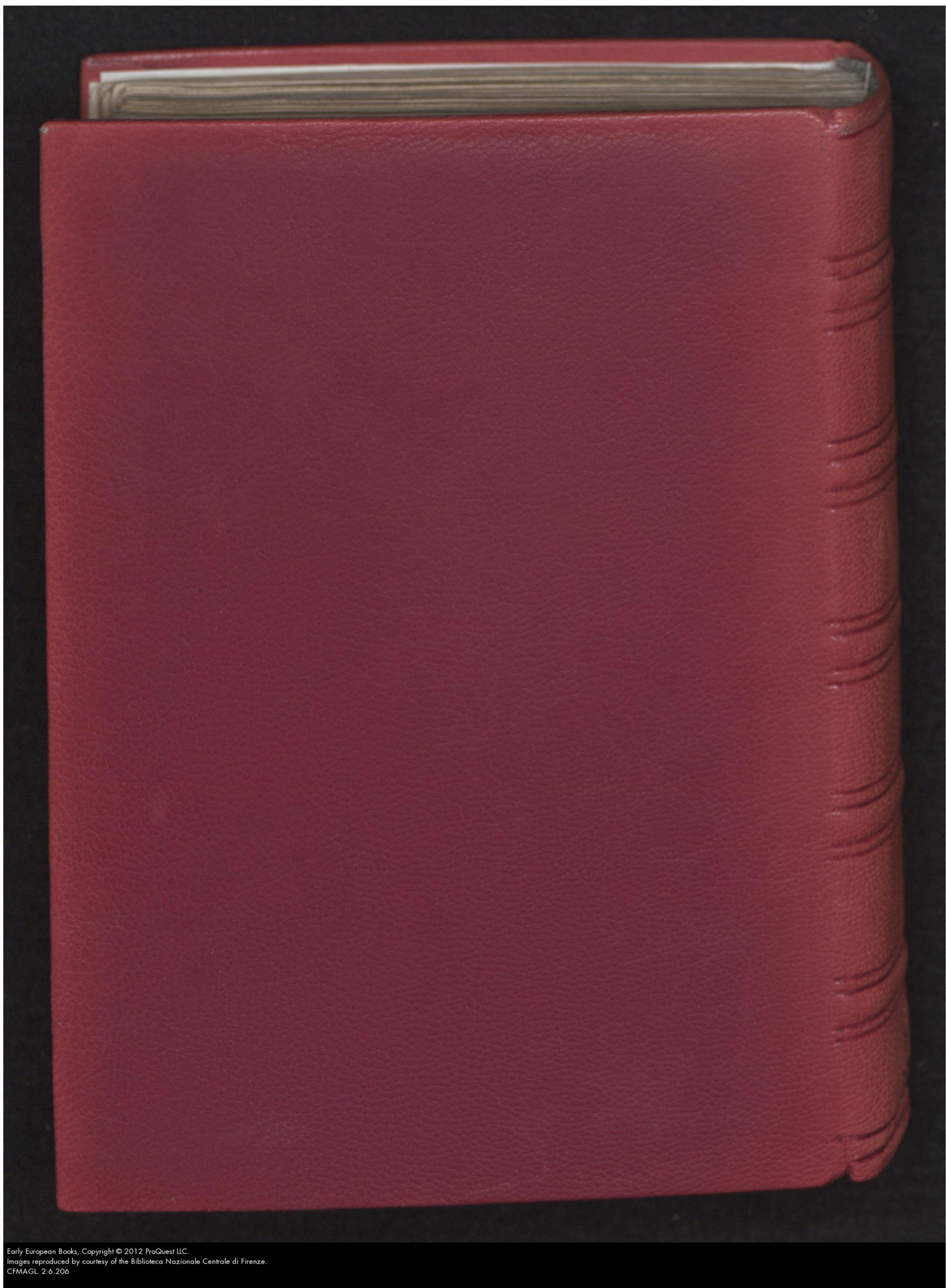

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

2 . 6 . 206

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

2.6.

AI

REGALE SACERDOTIVM ROMANO PONTIFICI ASSERTVM,

ET

QVATVOR PROPOSITIONIBUS

EXPLICATUM.

AUCTORE

EVGENIO LOMBARDO,

SS. Theologiæ & J.V.

DOCTORE.

Cum permissu & facultate Superiorum.
Excudebat Sebastianus Trogus.
Typis & expensis CYRIANDRI DONATI.
Anno M.DC.LXXXIV.

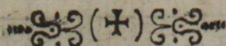
Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

ÆTERNÆ VERITATI.

O Neglecta & derisa Veritas! TIBI hæc folia; Cui enim alteri, quæ placere non possunt, nisi amanti Veritatem. Alij tiaras & coronas quærunt, à quibus aut pretium, aut gratiam ineant. Tu mihi ante omne pretium & gratiam es. Et vici, & felix fui, si TIBI placui. Jaces nunc quidem, vel neglecta vel invisa; nam fuco & mendacijs vivitur. In aulis quot blanditiæ in vultu, quot obsequia in gestu, quot amores in fronte, quot Syrenes in voce, quot scenæ, quot larvæ, quot artes adulantium, Veritate proscriptâ? Perijt, qui non fallit. In tribunalibus, hoc est, in ipsa ara Veritatis, quid aliud tot advocatis, tot testibus, tot legibus, tot juribus agitur, quàm ut catenatis retrò manibus, Tu Rea, Tu Victa, currum & triumphum fraudis adornes? In historia verò, hoc est, speculo tuo, illi ipsi, qui Te profitentur, qui ad Tuum Vexillum jurant, ah quoties Te produnt! Aut tacent, aut excusant, aut negant, aut saltèm tot nebulis Te involvunt, ut ne appareas quidem. Sic videlicet tam es invisa, ut nullibi placeas, nisi larvam vultui prætendas; fucus, non facies amatur. In ipso Sanctuario Tuo, ubi de moribus, ubi de conscientia & æternitate alea vertitur, heu quanta Tui oblivio! Pingendis, ornandísque vitijs ubique colores elaborantur, & quæ proscribi debuerant, Paranympho Theologo in amplexum & thorum eunt; non adulteria, non homicidia, non perjuria, non veneres patrocinijs carent, immo innocentes sunt; nulla ergo

Tui cura, opinionibus omnem paginam implentibus, & ad clavum admiſſis. Verbo, ùt noctuas radius, ſic Tu oculos offendis. Sed hæc modò, nam erit tempus, cùm delectis nubibus in apricum, & ſerenum erumpas, tanto tunc clarior, quanto nunc vilior: Æternitas Te aperiet, illic vinces, & regnabis, nunc victæ ſimilis. Tibi ergo hæc folia, Tibi calamum ſacro, non pretio, non gratiâ conductũ, ſed Tui amore captum: hæc ſola merces, placuiſſe Veritati, hoc volui.

Quid Aula dicet? probabit, ſi Te amat, ſi Te non amat, repellet; utrúmque mihi gloriæ fuerit; & placuiſſe, cui Tu places, & diſplicuiſſe, quibus Veritas non placuit. O ergo ut placeam! ô ut diſpliceam! Incertus ſum voti, ſed certus victoriæ. Tu vale, quam & amo, & adoro.

Paræneſis

Paræneſis ad Lectorem.

OPeris, quod ſuſcepimus, & rationes, & cauſas tibi, Amice Lector, expandere animus eſt, ne aut illarum ignorantiâ aliter, quàm cupimus, & res ipſa eſt, de hac ſcriptione ſentias, aut earundem rerum crebrâ repetitione, & tibi faſtidio ſimus, & ipſum diſputationis curſum aliò flectamus. Primò igitur perſuaſum illud habe, nullo nos aut partium ſtudio, aut odio in hoc ſtadium decurriſſe: animum affectibus liberum pacatumq;, & calamum juxtà innocentem, ac nullis conductum ſtipendijs, nullis obſtrictum præmijs ferimus, ſolíque Veritati militamus. Nec Romæ, nec Pariſijs degimus, nec læſi, nec amati, nec metu, nec pretio ſcribimus, tantíſque & hinc Tyberi, & hinc Sequanâ ſpatijs dividimur, ut parùm intereſſe noſtra debeat, utri magis Luparæ an Vaticano placeamus; in ſolam quippe Veritatem intenti, & ab hac una gratiam relaturi, Cœlo teſte, pugnamus. Enimverò, ſi quatuor illæ propoſitiones nuper in Conventu Pariſienſi editæ, Regijsq; edictis armatæ intra Galliam ſtetiſſent, nec eò devolâſſent, ubi hæreticis cingimur præpotentibus æquè ac Papæ infeſtis, ſilentio rem premi decuiſſet, Gallóque eam curam relinquere, ut ſedem, quam calamo infeſtabat, imperio & potentiâ adversùs ſui Regni hæreticos tueretur, paucos debiléſq;: nunc verò ubi doctrina Pariſijs deprompta, totum Orbem pervaſit, tantúmque abeſt, hæreticos (quod tamen propoſitionibus illis prætexitur) circumſcriptâ Pontificis auctoritate molliri, noſtraſq; in partes trahi; ut potiùs Catholicos rideant, Pontificiæ Majeſtati à ſuis tentatæ illudant: triumphum de Gallis ipſis, & Eccleſiaſtico præſertim ordine agant, quos in ſuam tandem ſententiam deſcendiſſe dicunt, quam tot retrò annis præcinuerant: evadántque tanto ferociores, alieníque à Catholicorum Religione, quòd victos hos, victores ſe credant. Stupidi planè gelatíque animi fuiſſet, ſilentium tenere, & inſultante parantéque triumphum hoſte, eam cauſam deſerere, quâ nulla melior, nulla æquior, nulla firmior fuit, quæque niſi Scripturis, Canonibus, Patribus, Concilijs, ſacris Doctoribus, antiquitate, uſúq; perpetuo, ac ratione calcatâ deſeri non poteſt. Quid ergo? Illi malam cauſam nullis Scripturæ, nullis Patrum ſuffragijs nixam, tanto apparatu, tanto ſtudio curâque muniant, nos noſtram tanto meliorem negligamus, & cui omnia probationum, & veritatis adminicula, quæ ad certiſſimam cauſæ victoriam optari poſſunt, præſidio ſunt? Illi nihil non agant, ut Regiam auctoritatem in immenſum proferant?

nos Pontificiam non tantùm non proferri, sed in arctum cogi, in discrimen vocari patiamur, idque spectante, gestiente, insultante, & velut ad lectissimum spectaculũ Calvino ludente? Enimverò non hanc Christianissimo Regi mentẽ esse credimus, ut ignaviam in causa Ecclesiæ probet, quam in alijs omnibus damnat: & quos vellet, si Regno suo, sibíque periculum immineret, flammeos invictósque, eosdem cùm de Pontificis Maximi, quem Patris loco reveretur, periculo agitur, inertes amet vecordésque, & stupore quodam ac somno obstrictos: maximè cùm non in Gallijs agamus, ubi & hæreticis nihil ultra Regiam voluntatem licet: & Catholicis vitio vertitur, si plus tribuant Pontifici, quàm Aula præscripsit: nunc verò illic terrarum agimus, ubi nemo est, qui doctrinam Conventûs Parisiensis æquis auribus audiat, ubi liberis vocibus uti licet, ubi hæreticos patimur & multos & præpotentes, ubi denique silentium non reverentiæ, non obsequio, sed malæ causæ adscribitur: cur ergo taceremus in tanta loquendi necessitate, & ubi ipsa Gallia non tacuit? ab hac enim præcipua monumenta accepimus, quibus hanc nostram disputationem adornamus. Ecclesiam Gallicanam in quatuor ordines distinguimus. Primus Clerum, præcipuè verò Episcopos complectitur. Secundus sacros Doctores. Tertius Reges ipsos. Quartus scriptores, qui historiam Gallicanam posteritati commendârunt. Istos omnes si ostenderimus in nostram sententiam convenire, (ostendemus verò) quæ erit tandem illa Ecclesia Gallicana, cujus nomine Adversarij gloriantur? ut videlicet, quod mercatores jam solent, specioso elogio merci nec nobili nec raræ, pretium aliquod adjungant. Patres ergo Concilij Lugdunensis I. exauctorari à Pontifice Imperatores posse definiunt. c. ad Apostolicæ de sent. & re jud. Iidem Patres Lugdunenses jus Imperatorem eligendi Germaniæ Principibus ademptum, ab Innocentio IV. PP. transferri in septemviros patiuntur. Paris. in hist. Anglic. Idque & fieri potuisse, & ritè factum esse Patres Concilij Viennensis fatentur. Clem. un. de jurejur. Patres Concilij Constantiensis, quos Galli unicè venerantur, Principibus imperant, pœnas statuunt, in ordinem redigunt, Provincijs spoliant. sess. 20. 28. 39. 42. ult. Totus Galliæ Clerus in Comitijs Parisiensibus sub Ludovico XIII. hanc ipsam in Reges potestatem Pontifici tribuit, & qui negant, acribus censuris perstringit. Grammond. lib. I. S. Thomas, S. Bonaventura, S. Bernardus, Petrus Blesensis, Innocentius III. Clemens V. Doctores Galli, primæq; notæ hoc ipsum & senserunt, & doctissimis commentarijs illustrârunt. De Innocent. III. Vide Maymburgum in historia belli sacri, tomo 3. f. 31. & 223. ubi præclarissimis elogijs hunc Pontificem exornat. De Clemente V. Vide Spondanum ad annum MCCCV.

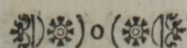
Exempla

Exempla Regum Francorum sunt quàm plurima: Childericus auctoritate Zachariæ PP. Regno exuitur. Pipino Regnum defertur, & ex Stephani PP. præscripto illi soli, ac Carolinæ stirpi Franciæ Proceres se obstringunt. Carolus M. à Leone Imperium Occidentis accipit. Ludovicus Pius Imperatori Græco coronã repetenti auctoritatem Pontificum opponit. Theodoricus & Brunihilda Francorum Reges privilegio subscribunt, cujus observantiam Regni jacturâ S. Gregorius sanxerat.

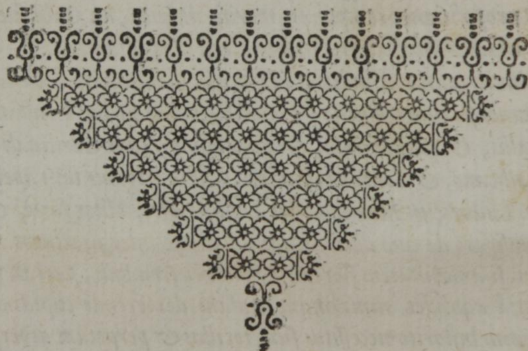
Philippus Pulcher sibi fratríve Imperiũ Occidentis à Clemente V. reposcit. Episc. Meldensis Caroli VII. Regis Christianissimi nomine supremam in Pontifice potestatem, non in Concilio agnoscit, & qui illam Concilio tribuunt, vesanos turbidosq; appellat. Raynald. ad annum MCCCCXLI. n. 10. *Carolus VIII. Romam cum exercitu ingressus, Imperium Orientis ab Alexandro VI. Pontifice petit obtinetq;, accepto Zizimo Bajazetis fratre ejus expeditionis comite.* Spondanus ad annum MCCCCXCV. Bzov. *Ludovicus XII. Concilio Lateranensi, quo Basileensia acta rescinduntur, & potestas supra Concilium Pontifici asseritur, subscribit, illudq; legitimũ ac universale agnoscit recipitq;.* Acta Concil. sess. 8. *En Lector, doctrinam, sensumq; Ecclesiæ Gallicanæ, cum qua si Conventûs Parisiensis nuperas propositiones componas, meritò dubites, an Galli fuerint, aut saltem, an Gallicanæ Ecclesiæ doctrinâ imbuti, qui illas ediderunt.*

Quis enim in animum inducat, eam esse Gallicanam Ecclesiam, quæ cum Concilio Lugdunensi, cum Concilio Viennensi, cum Patribus Constantiensibus, cum Doctoribus Gallis, & celeberrimis, & sanctissimis, cum Cardinali Perronio, totóque Clero Gallicano, & denique cum ipsis Galliæ Regibus tam apertè depugnat? Planè si hæc P. Ludovicus Maymburgus consideràsset, aliter fortè, & moderatiùs quàm fecit scripsisset; de quo illud dicimus, potuisse inter præclaros Scriptores aliquando censeri, si amœnitatem florémque Gallici sermonis, pari in sedem Apostolicam reverentiâ æquàsset, nimiámque Aulam demerendi cupidinem prudentiâ vicisset: quæ enim historico necessitas fuit, tot illas & perpetuas diversiones captandi, ubi dum præter professionem suúmque institutum in arcana Imperij calamum mergit, seque regnantium litibus miscet, ac velut stipendio conductus, Pontificiam auctoritatem ex composito carpit; quid, rogo, aliud fecit, quàm ut sanguinantem adhuc plagam foderet, ut oleum flammæ aspergeret, ut mutuos dolores silentio potiùs velut somno componendos, excitaret, ut fidem candorémque, & animi æqualitatem historico dignam seponeret? Tanti videlicet fuit ingenium ostentare, & oculis nova præ veris deamantibus præplacere? Quanto æquius erat, Ecclesiâ inter tot hæreticos obsessâ bello abstinere, eóque calamum ac ingenium vertere, ubi plus gloriæ, plus præmij, minúsque periculi ostendebatur. An verò potentissimi

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Regis causa tam mala erat, ut fragili eam calamo fulciri oporteret, & calamo Religioni, non Aulæ sacro, ubi tot alij non deerant? Ecquid tandem profectum est, nisi ut nullâ necessitate animi discordijs, Ecclesiæ turbis, Aulæ odijs, hæretici gaudio, omnes querelis futurique metu implerentur, execratione in eos versâ, qui ut privatas cupiditates explerent, publicæ quieti bellum attulêre. Sed quid querimur plagâ jam in sinum receptâ? Ergo illud agamus, ut jura offensæ veritatis in lucem producantur, Deum pacis & veritatis precati, ut Concordiam faciat in Sublimibus. *Documenta & Apostolicas litteras, quibus Præludium instruximus, à magno Principe, ac Romæ notissimo, partim scripta, partim impressa accepimus; quæ proinde, quantam fidem mereantur, Lectori permittimus.*

RE-

REGALE SACERDOTIUM
ROMANO PONTIFICI
ASSERTUM, &c.
PRÆLVDIA
IN
PRÆSENTEM TRACTATUM
§. I.

Quid Ius Regaliæ, quæ illius origo, progressus: quæ causa, ut tam acriter impugnatum, defensúmque, & rationes utrínque productæ.

Summaria.

1. *Causa scribendi.*
2. *Fructus Ecclesiæ vacantis de Jure Canonico ad Electos pertinent.*
3. *Et Jure, & consuetudine, fructuum custodia ex S. Pontif. consensu Principibus sæcularibus competere potest: non tamen fructuum occupatio, & vacantium Beneficiorum dispositio.*
4. *Concilia Lugdunense, & Constantiense occupationem vacantium fructuum aliquando concedunt.*
5. *Regum Galliæ, Regnantis præsertim, circa Regaliam Arresta, & Edicta.*
6. *Quæ ab Episcopis partim recepta, partim oppugnata.*
7. *Alectensi præsertim, & Apamiensi, corúmque appellatio Romam: & litteræ à Pontifice summo ad Regem, & Episcopos scriptæ.*

 8. Tem-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

8. *Tempestas in Episcopum, & Ecclesiam Apamiensem tota incumbit ignaro Rege.*
9. *Rationes à summo Pontifice contra Regaliam productæ: & aliæ à Gallis oppositæ.*
10. *Querelis Romani Pontificis offensi Galli, Archiepiscopi præsertim Tholosanus, & Parisiensis, quibúsque ex causis? & Comitia Parisios indicta.*
11. *Litteræ Romani Pontificis ad Regem Christianissimum.*
12. *Ab aliquibus inhumanitatis notatæ, sed immeritò, quod ex alijs summorum Pontificum & Patrum ad Imperatores litteris ostenditur.*
13. *De Regalia, & juribus illi annexis, fusiùs disseritur.*

I.

On in naturalibus tantùm, sed etiam Politicis rebus multùm interest, è quibus causis, quibúsque principijs res aliqua proveniat, causarum indolem plerúmque imitante effectu: enimverò quod ex impetu animi, turbatâque ratione initium habuit, raro est, ut intra justum, honestúmque consistat, affectu videlicet dominante, & medium, aut modum virtutis perrumpente: & miraculo planè, aut casui adscribas, si quod Amor, aut Ira consuluit, rectè provenerit, non minùs, quàm si navis remo, & rectore amissis inter ventos, procellásque portum, quò cursum flexerat, teneat. Hæc nobis causa fuit argumentum, quod præ manibus est, à principijs suis repetendi, lectoris postea judicio commissuri, ut examinatis causis de effectu pronuntiet, & florem, fructúmque ex radicibus æstimet, quod in Jure nostro non est novum, ex Proëmio videlicet mentem, & intentionem ac causam finalem dispositionis colligi, animúmq; proferentis declarari. (a) Et eleganter notavit D. Leo Pontifex: *Principatus, quem aut seditio extorsit, aut ambitus occupavit; etiamsi moribus átque actibus non offendit, ipsius tamen initij sui est pernitiosus exemplo. Et difficile est, ut bono peragantur exitu, quæ malo sunt inchoata principio. c. Principatus. 1. q. 1.*

II. Jus

(a) De quo vide Barbosam axiomate. 192.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

II. Jus ergo Regaliæ nihil aliud eſt, quàm jus quoddam cuſtodiæ, & depoſiti; cùm videlicet vacante Eccleſiâ aliquâ, fructus interim, qui proveniunt, Principibus loci cuſtodiendi, aut in depoſitum cōmittuntur, quos Electo poſtea Eccleſiæ Paſtori integros reſtituant. Sic enim ſacris Canonibus ſtatutum eſt, ut fructus Eccleſiæ vacantis Electo, non alteri cedant, nec poſſint alienari. (a) Dabimus aliquot textus, ut res evadat clarior: Sic ergo Alexander III. Cantuarienſi Archiepiſcopo, ejúsque ſuffraganeis loquitur: *Fraternitati veſtræ mandamus, quatenus ſi quando in vacantibus Eccleſijs, in quibus Eccleſiaſtica perſona præſentationem non habet, vel quia perſona minùs idonea præſentatur, vel alia de cauſa de jure perſonas non potueritis in eis inſtituere: appellatione remotâ ponatis œconomos, qui debeant fructus percipere, & eos aut in Eccleſiarum utilitatem expendere, aut futuris perſonis fideliter reſervare. c. cum vos plerúmq; 4. de offic. Jud. ordinarij.* Et Bonifacius VIII. *Quia ſæpe contingit, quòd Cathedralibus, & Regularibus, ac Collegiatis Eccleſijs vacantibus, Capitula, Conventus, Collegia, & ſingulares earundem perſonæ bona à Prælatis ipſarum dimiſſa, vel vacationis tempore obvenientia, quæ in utilitatem dictarum Eccleſiarum expendi, vel futuris deberent ſucceſſoribus fideliter reſervari, occupant; & conſumunt in earum grave diſpendium, & jacturam. Nos ipſorum auſus reprimere, ac Eccleſiarum indemnitatibus præcavere volentes, decernimus, ut ij, qui præmiſſa de cætero præſumpſerint, eo ipſo ſint, & tamdiu maneant ab officio, & beneficijs quibuscúnque ſuſpenſi, donec plenè reſtituerint, quidquid de bonis perceperint ſupradictis, non obſtantibus quibuscúnque privilegijs, conſuetudinibus, vel ſtatutis juramento, confirmatione Sedis Apoſtolicæ, aut alia quacunq; firmitate vallatis, quæ omnia Apoſtolicâ auctoritate revocamus. c. quia ſæpe. 40. de Elect. in 6.* Eadem ferè diſponit Gregorius X. in Generali Concilio Lugdun.

Olim ergo, ut ex allatis textibus conſtat, vacante ſede Epiſcopali unus ex Provincialibus Epiſcopis à Metropolitano eligebatur, qui vacantem Eccleſiam regeret, quem veteres *Interceſſorem* vocabant, aut etiam à ſummo Pontifice in Italia Viſitator decernebatur, qui vacanti Eccleſiæ præeſſet. Et tamen inter tot ſacrorum Canonum præſidia impediri non potuit, quin in omnium vacantium Eccleſiarum cuſtodiam, & fructus involaretur. Audi Flodoardum in *calce Hiſtoriæ Rhemenſis*, & Rigordum *Anno Chriſti 1190. ſi fortè contigerit ſedem Epiſcopalem vel aliquam Abbatiam Regalem vacare, Regina, & Archie-*

(a) Vide c. 38. cauſa. 12. q. 2. c. non liceat. 43. & 47. cauſa. 12. q. 2. c. quoniam. 2. diſt. 75 Concilium Trident. Seſſ. 24. de reformat. c. 16. quæ capitula ex Concilijs Ilerdenſi, Chalcedonenſi, & Lateranenſi deſumpta ſunt.

piſcopus tamdiu regalia in manu ſua teneat, donec Electus conſecratus ſit, vel benedictus. Idem jus cuſtodiæ, ſeu Regaliæ ab Angliæ Regibus uſurpatum refert Guilielmus Rufus *in Chronico 1089.* & Matthæus Pariſienſis ad eundem annum: *Rex, inquit, Wilhelmus, defuncto Venerabili Patre Landfranco Cantuar. Archiepiſcopo, Eccleſias, & Monaſteria fere totius Angliæ in manu ſua, defunctis Paſtoribus, retinens, gravi omnia depopulatione vaſtabat, & inſtar firmarum Laicis commendabat.* Idem de Orientis Imperatoribus narrat Zonaras *tom. 3. Annalium,* & Balſamon in *c. 35. ſextæ Synodi Trullenſis.* Idem de Ducibus, & Comitibus Galliæ, & Britanniæ habet Dadinus Alteſerra *l. 2. de Ducibus.* (a)

III. Duo igitur complectitur jus Regaliæ. Primò cuſtodiam, deinde fructuum occupationem. Hanc, ùt diximus, jura non tantùm ſeverè prohibent, ſed etiam eos, qui uſurpant, anathemate feriunt, ut patet ex allatis textibus. Ipſam verò cuſtodiam tam jura, quàm conſuetudo Patronis etiam Laicis aliquando concedunt: jura quidem: quia Laicis Patronis permittunt, ut poſſint honeſtam conditionē Fundationib⁹ adijcere, qualis eſt cuſtodia Eccleſiæ vacantis. Quid enim æquiùs, quàm ut rebus tuis modum aliquem adijcias, & donato Eccleſiæ patrimonio, defuncto illius Epiſcopo, ſolam tuendi curam tibi reſerves? Nemo planè ingentes facultates hac conditione ſibi donatas reſpueret, nec donatorem injuriæ appellaret. (b) Imò etiam penſiones ab Eccleſia ſolvendas cum Epiſcopi conſenſu reſervare ſibi poſſunt. *c. præterea 23. de jure Patronatûs* (c) Conſuetudinem verò admittunt multi gravéſque Auctores, & ea ſummorum Pontificum venia etiamnum in Hiſpanijs viget. (d) modò, ùt diximus, fructus, aut alia vacantis Eccleſiæ jura ſibi non vendicent, alioquin graviſſimis pœnis à ſacris Canonibus multantur; imò jus patronatûs amittunt. (e) Et meritò quidem: qui enim cuſtodiam habent, cuſtodire debent, non conſumere, *ut dicitur in l. Is cui 5. ff. ut in poſſeſſionem legat. §. 22.* Multò minùs conceſſa eſt Patrono obtentu fundationis aut dotationis, Beneficiorum vacantium collatio *c. relatum de jure patronatûs. Trident. ſeſſ 22. c. 11. de reformat.*

Ergo,

(a) Vide Gonzalez. ad c. 4. de officio ordin. (b) Videantur Textus in c. decernimus 16. q. 7. c. cum dilectus 8. de conſuetudine ubi Abbas. c. verùm de conditionibus appoſitis. Trid. ſeſſ. 24. de reformat. c. 3. & ſeſſ. 25. c. 9. (c) Vide Gloſſ. in c. generali 13. de Elect. circa finem. (d) Teſte Gonzalez. de offic. jud. ordin. c. 4. n. 6. (e) Vide c. filijs 16. q. 7. c. præterea 4. de jure Patronatûs. Trid. ſeſſ. 25. de reformat. c. 9.

Ergo, ùt dicebamus, Principibus & Patronis, tam jus, quàm consuetudo custodiam vacantis Ecclesiæ permisit: sed illa paulatim in lucrum, & spolia cessit; & quæ prius custodia dicebatur, cœpit Patrimonium esse, dilatante terminos cupiditate. (a) Principes ergo, quibus jus Regaliæ, & custodiæ competebat, non solùm vacantis Ecclesiæ decimas, oblationes, legata pia, aliósque proventus dispensabant, sed etiam canonicatus, & beneficia interim conferebant; in quam nimis præfidentem licentiam à sanctis PP. acriter est declamatum, ùt videre est in litteris Formosi Papæ ad Fulconem Archiepiscopum datis, & apud Innocentium III. *in Concilio Lateranensi c. 12. de pœnis.*

IV. Hæc, quantumvis sic se habeant, cum moderatione tamen aliqua intelligenda sunt: si enim Patronus Laicus tempore fundationis, aut dotationis ex fructibus Ecclesiæ pensionem aliquam reservâsset; (b) Aut antiquâ consuetudine jus percipiendi fructus in vacante Ecclesia obtinuisset; nolebant jura patronis quicquam derogari, cùm Ecclesiæ intersit eorum liberalitatem Beneficijs potiùs provocare, quàm decretis constringere, & sunt expressi textus in *c. præsenti. 9. de offic. ordin. in 6.* Sed præsertim in Concilio Lugdunensi secundo sub Gregorio X. Anno M. CC. LXXIV. celebrato; ubi Ecclesijs juxta, & Ecclesiarum Benefactoribus consultum est jure Regaliæ, & vacantium fructuum Principibus quidem concesso, sed etiam temperato: statuit enim, ut gravissimis pœnis etiam excommunicationis latæ sententiæ in eos animadverteretur, qui jus Regaliæ hactenus non obtentum de novo invaderent, qui verò titulo fundationis, aut antiquæ consuetudinis jam olim illud possedissent, non quidem turbarentur, abusibus tamen abstinerent: Verba Concilij sunt: *Generali constitutione sancimus, universos & singulos (qui Regaliam, custodiam, sive guardiam, advocationis seu defensionis titulum in Ecclesijs, Monasterijs, seu quibuslibet alijs pijs locis de novo usurpare conantes, bona Ecclesiarum, Monasteriorum, aut locorum ipsorum vacantium occupare præsumunt) quantæcúnque dignitatis honore præfulgeant, Clericos etiam Ecclesiarum, Monachos Monasteriorum, & personas cæteras locorum eorundem, qui hoc fieri procurant: eo ipso excommunicationis sententiæ decernimus subjacere. Illos verò, qui se (ut deberent) talia facientibus non opponunt: de proventibus Ecclesiarum, seu locorum*

(a) Vide Flodoardum l. 4. Historiæ Rhemensis. c. 2. (b) c. 23. de jure Patronatus. Glossa in c. generali 13. de Elect. in 6. circa finem.

corum ipsorum pro tempore, quo præmissa sine debitâ contradictione permiserint: aliquid percipere districtius inhibemus. Qui autem ab ipsarum Ecclesiarum, cæterorúmque locorum fundatione, vel ex antiqua consuetudine jura sibi hujusmodi vendicant: ab illorum abusu sic prudenter abstineant, & suos ministros in eis sollicitè faciant abstinere, quòd ea, quæ non pertinent ad fructus, sive reditus provenientes vacationis tempore non usurpent: Nec bona cætera, quorum se asserunt habere custodiam, dilabi permittant, sed in bono statu conservent. c. generali. de Elect. in 6. Nota: Hoc ipsum Lugdunense Conciliũ receptũ fuisse, & observare jussum in Concilio Provinciali Salisburgensi Aňo 1274. cujus Provincialis Concilij hoc est initium: *Ad honorem & gloriam Sponsæ Christi, & fidei Christianæ, Nos DEI Gratiâ F. S. Salisburgensis Ecclesiæ Archiepiscopus A. S. L. Leo, Petrus, Bruno, Wernardus, & Joannes Ratisponensis, Passaviensis, Brixiensis, Seccoviensis, & Chimensis Ecclesiarum Episcopi in Provinciali hoc sancto Concilio congregati, &c.* (a) Eadem fermè est Concilij Constantiensis sententia, quod *sess. 43. §. de fructibus percipiendis,* sic loquitur: *Fructus & proventus Ecclesiarum, Monasteriorum, Beneficiorum vacationis tempore obvenientes juris & consuetudinis, vel Privilegij dispositioni relinquimus.* Hoc est ergo illud jus Regaliæ à sacris Canonibus partim, ùt ostendimus, permissum, partim damnatum, tantáq; animorum contentione, ac partium studijs in Gallia defensum, Romæque oppugnatum, & justâ forsan utrinque ratione, si abusum excludas. Sed difficile est magnam potentiam intra limites coërcere, magnóque flumini, ne exundet, ripas præscribere; parva siquidem continentur, sed plena excurrunt.

V. Inter primos, quibus Regaliæ, aut custodiæ jus à multis retro sæculis quæsitum est, meritò Galliæ Reges adnumeres; qui & Imperij potentiâ, & rerum gestarum magnitudine, & ingentibus in Ecclesiam meritis illud assecuti sunt, ut præclarissimis elogijs à Summis Pontificibus ornarentur, in quos ipsi tot beneficia contulerant: Gregorius Regem Galliæ *Christianissimum* dixit: Innocentius IV. *Catholicum Principem*: Urbanus IV. *Principem inclitâ devotione præclarum:* Honorius III. *Murum inexpugnabilem Populi Christiani*, teste Chopino *l. 1. De sacra politia tit. 3.* Stephanus III. In celebri epistola ad Pipinum data apud Baronium *ad annum 755. Super omnes* inquit, *gentes, quæ sub cœlo sunt, vestra Francorum gens Apostolo Dei Petro*

tius IV.

(a) Reperitur hoc concilium tom. 3. p. 2. Concil. General. SEVERINI BINI ad Concil. Lugdunense. 2. mihi fol. 1498. colum. 2.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

prima existit: quia secundùm promissionem, quam ab eodem Domino, & Redemptore nostro accepimus, peculiares inter omnes gentes vos omnes Francorum populos habemus. Et apud Bzovium *l. de Pontif. Rom. c. 47.* Idem Stephanus Pipino Regi sic benedicit: *Benedictus es eximie fili à Deo excelso, qui fecit cœlum & terram: & benedictus Deus, quo protegente in manibus Tuis hostes sunt: Benedicat Tibi Dominus, pulchritudo justitiæ, & Tuos amantissimos Natos, meósque spirituales filios à Deo institutos Reges Francorum, & Patritios Romanorum cum Christianissima eorum matre excellentissima Regina tueatur, & in omnibus protegat. Dilatet Dominus semen vestrum, & benedicat in æternum, atq; solium Regni fruendum perenniter concedat.* Ergo, ùt diximus, inter tot alia privilegia etiam illud Regibus Galliæ concessum est percipiendi vacantis Ecclesiæ fructus, ùt patet ex Bullis SS. PP. Innocentij III. Clementis IV. Gregorij X. Et aliorum in libro Gallico, cui titulus: *Preaues des Libertez de l'Eglise Gallicane.* Sed cùm dubitari cæptum esset, an jus illud ad omnes Regni Ecclesias extendi posset; re in Parlamentis agitatâ, sub Henrico Magno, cùm iam Ecclesiæ Romanæ, abjectâ hæresi, accessisset, definitum; esse universale, & ad omnes pertinere. Intercesserunt continuò Episcopi longi temporis exemptionem causati; quorum precibus, allatísque rationibus datum, ut sententia non revocaretur quidem, sed executione interim suspensâ, quiesceret. Ita LX. Annis cessatum, nisi quòd Ludovico XIII. Regnante, lis aliquoties gliscere visa, iterum consedit. Successit Ludovicus XIV. Qui rem finiri aliquando volens, coactis, uti dicunt, pari doctrinâ, & virtute Proceribus examinandum argumentum hoc dedit, eóque discusso Arrestum anno M.DC.LXXIII. Febr. XII. è Regio consilio prodijt, quo ad omnes Regni Ecclesias extendebatur, non tam novâ sententiâ latâ, quàm confirmatâ Henrici Magni antiquâ, imperatâque executione.

VI. Varios in Ecclesiarum Prælatis affectus Regium edictum aut excitavit, aut prodidit; alijs per occultas querelas dolorem testantibus, alijs, & plerísque Regiæ voluntati obsecutis, aut quòd justam crederent, aut quòd beneficijs Regi suo obstricti nollent Infulam opponere, â quo accepissent: aut quòd multos in Aula consanguineos haberent Principi obnoxios, & quos nollent repugnando offendi, ac periculo exponi: aut quòd in Aula educati humanitatem legibus præhaberent; aut quòd veriùs est, nihil crede-

rent

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

rent à tam æquo Principe iniquum imperari posse; præsertim cùm speciosissimæ rationes Regaliam adornarent: faciléque non improbis solùm, sed etiam æqui amantibus imponebant; hinc si Regi obedirent, propositum præmium; inde facies honestatis tot coloribus picta: quæ causa fuit, ut complures potentiori causæ subscriberent, eúmque præferrent, cui, ùt putabant, aut plus deberent, aut plus metuerent: illi præsertim, qui in Aulis frequentes auram undique colligebant, portum arbitrati, ubi Principis gratiam reperissent.

VII. Duo Episcopi tamen infractis animis in aciem prodire, & ministris Regijs libertatem Pastoribus dignam opponere ausi sunt, Apamiensis scilicet, & Alectensis; qui, cùm suas Ecclesias à longissimo tempore, & ultra memoriam hominum Regaliæ oneribus exemptas esse dicerent, negabant, nisi calcatâ imunitate Ecclesiasticâ, gravari posse. Et, cùm à Regijs non audirentur, nec Metropolitani, quos inclamabant, succurrerent, utpote qui causam Regiam tuebantur, ad communis omnium Matris, hoc est, Romanæ Ecclesiæ sinum confugiunt, eámque appellant. Admissa est à Romano Pontifice appellatio: Cui, cùm Episcoporum, qui certatim, & undique impetebantur, calamitas vehementer doleret, ad Regem Galliæ humanissimis scribit, quibus, *ut ab inceptis desistat, hortatur; alijs tot præclarè gestis hoc etiam addat, ut turbatæ Ecclesiæ pax redeat: hoc unum deesse, quo majorum gloriam exæquet, famæq; toto orbe volantis magnitudinem expleat.* Additæ ad Episcopos litteræ, quibus officij sui in tuendâ Ecclesiarum libertate, componendísque, qui gliscebant, tumultibus admonebantur.

VIII. A Rege, quod mireris, benigniùs, quàm ab Episcopis responsum: nec tamen tempestas dissipata, quæ tota in Pastorem, & Ecclesiam Apamiensem incubuit: spoliatus beneficijs, & proventibus, omníque ærumnarum genere exercitus, cùm tamen constantiam non exueret, sed quà verbo, quà exemplo, libertatem suæ Ecclesiæ tueretur, fulminatísque censuris procul Regalistas arceret, animam tandem inter ærumnas septuagenarius posuit, scripto priùs, missóque Regi libello, quò & persecutiones, quas injustè, ignaróque Rege ferebat; & necessitatem, quâ divinam humanæ voluntati præponere cogebatur, cùm præsertim juramento se devinxisset ad libertatem Ecclesiæ suæ tuendam: denique Regis periculum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

culum, si pergeret blandientium potiùs, quàm Episcopi vera monentis Consilium audire, adeò graphicè depingit, miscétque reverentiam Regi suo debitá libertati, & officio pastorali, ut planè expressam in illo videas boni Pastoris ideam, qui animam suam ponit pro ovibus suis. Mortuo Episcopo Canonici Apamienses alij exilio pulsi, alij rebus omnibus exuti, alij extrema passi speciem omnino primitivæ Ecclesiæ referre, apertóque velut theatro antiquas Martyrum pugnas, & triumphos seriò ludere videbantur, non alterius culpæ comperti, quàm quòd Papæ obedirent: alijs expulsorum spolia in prædam, & præmium concessa, quòd illato innocentibus bello, insigniter militâssent. Creditum est Regem, pium alioquin, justúmque, hæc latuisse, sed ab illis agitata, qui odio, & vindictâ calebant. Equidem credo æterno dedecore apud posteros laborabunt, qui tam fœdo jactatos naufragio non tantùm non juverint, sed etiam prædati sint, aliorum lacrymis, & infortunio divites. Suspirabat adhæc, quæ ad aures quotidie ferebantur, Romanus Pontifex, & cùm aliter non posset, partim afflictos benignissimis litteris solatus est, partim repetitis admonitionibus Regium animum pulsabat, à quo tandem Estrensis Cardinalis Romam missus, qui cum Pontifice super Regalia conferret, & si æquis conditionibus posset, negotium componeret.

IX. Erit fortasse qui scire rationes cupiat, quæ hinc Gallum movebant, ut Regaliam defenderet, inde Romanum Pontificem, ut oppugnaret: breviter illas expendamus. Ex parte Pontificis hæc dicebantur: *Jus Custodiæ*, seu *Regaliæ*, *utpote contra leges Canonicas, & Patrum Decreta inductum, extendi non posse, nisi quantùm privilegia, consuetudo, & Ecclesiarum fundationes admitterent. Non hoc agi, ut Regi tam bene de Ecclesia merito hoc jus adimatur, sed tantùm, ut extra limites non excurrat: in ijs Ecclesijs, quæ jam olim hoc onus tulissent, pergeret Rex privilegio suo uti, illis modò abstineret, quæ hactenus immunes fuerant. Non posse Regem ullo privilegio, aut consuetudinis, & fundationis titulo eas Ecclesias occupare, quas recentibus victorijs Galliæ adjectas, nunquam fundâsset, nunquam possedisset; cur ergo in istas pedem proferret? Concilium Generale Lugdunense in Gallijs celebratum, sanctéque habitum terminos jam olim fixisse, quos egredi non liceat, ut videlicet jus Regaliæ, ubi hactenus longâ consuetudine obtentum esset, permitteretur, non tamen de novo, ubi non erat, induci posset, qui secus facerent, & facientibus non obsisterent anathemate, & diris ferirentur; hoc solùm, nec aliud Romanum*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Pontificem velle; esset tantùm Lugdunensi Concilio locus, nec ampliùs controversiam ullam fore. Ex Regijs monumentis, observantiâ quatuor & ultra sæculorum, & celebriorum Galliæ Juris-consultorum testimonio satis constare, multas Ecclesias, & præsertim Apamiensem à Regalia fuisse im̃unem; cur istam æquè in servitutem raperent? defuturum partibus suis Papam, si hoc permitteret, nam exemplum in alias Ecclesias, Regésque manaturum cum ingenti rerum sacrarum, & Episcoporum damno, ídque tanto magis, quòd obtentu Regaliæ tot alij abusus miscerentur. Non esse Regios decimis, oblationibus, pijs legatis, aliisque proventibus contentos: nomine fructuum, collationes omnium beneficiorum (exceptis curatis.) Canonicatuum, præbendarum Theologicalium comprehendi, & ijs palàm exponi, qui plus gratiæ non meriti afferant; nec aliam institutionem, quàm Principis placitum requiri: sic Ecclesiasticam disciplinam omnino everti: nec posse summum Pastorem, nisi officij aut immemorem, aut negligentem connivere: aliud esse jus Regaliæ, aliud abusus tam indignos; istos tollerent, & illud non impugnari. Respondebant ex adverso Galli: *Regem nihil novi molitum, nec aliam, quàm Regum prædecessorum viam insistere, eorúmque vestigia illi pro regula, & legibus esse. Jus Regaliæ sex jam sæculis, & multò ante Lugdunense Concilium immotum stetisse, nec posse tanto tempore firmatum sine injuria, & damno everti.*

Non illud gratis, & precariò à Regibus obtentum, sed summis in Ecclesiam, præsertim Romanam beneficijs: Inspicerent tot Episcopatus in Gallia fundatos, dotatósque; tot feuda collata, tot templa, tot loca pia, tot præbendas, aliáque innumera; hæc omnia bases esse, quibus Regalia insistat, nec posse hanc Regibus adimi, quin omnia illa Regibus restituantur. Si deessent alia, hoc unum instar omnium fore, quòd se, suáque omnia, etiam Coronam, quam capite ferrent, tuendis Ecclesijs earúmque juribus Reges addixissent, quantulum hoc esset præmium tantis beneficijs? & tamen hoc ipsum clementiâ Regis multò minus, leviúsque effectum. Fuisse olim jus Regaliæ sic constitutum, ut tenerentur Episcopi Reges ad bella comitari, arma, pecuniámque conferre, Aulam ipsam, militésque hospitio excipere, multáque alia præstare, nunc Episcopis remissa. Ipsos vacantium Ecclesiarum fructus sic à Moderno Rege distribui, ut tertiam partem Electis Pastoribus cedat; quod superest, non profanis usibus, sed hæreticorum bono impendi, quid ipse Papa meliùs faceret? Laborare ipsum Regem, nec sanguini, nec thesauris in augenda Catholica Religione parcere, majori nescias fortitudine, an pietate; & Romæ circa pauculos fructus tantum pulveris, & contentionis esse? Nihil ab ipso Rege decisum, sed Henrici Magni sententiæ locum datum esse, ídque non temere, & inconsultò, sed adhibitis peritissimis juxta, & æqui amantissimis, quósque ipsi Episcopi judices optâssent. Nihil ampliùs à Rege fieri potuisse, quo conscientiæ suæ consuleret: ab istis

jus

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

jus Regaliæ illimitatum, ac universale, & in omnes Ecclesias extensum agnosci; ipsos Episcopos, virósque Religiosos, extra paucos certatim subscribere: non posse sibi Regem persuadere paris & doctrinæ, & pietatis viros aut velle, aut posse falli, solémque Romæ tantùm, non Parisijs illucere. Falli omnino, qui crederent fuisse Ecclesias aliquas Regaliæ non obnoxias: Regum enim indulgentiâ, non jure aliquo, aut privilegio libertatem consecutas: quis nesciat gratias non præscribi? Id ipsum Episcopos intellexisse, qui per annorum intervalla hanc immunitatem à Regibus peterent, nunquam petituros nisi debitum agnoscerent. Jus hoc custodiæ, & occupandorum fructuum Coronæ innexum esse, & à nullo Regum alienari posse, remittíque; & si qui prædecessorum remisissent, potuisse id facere, quoad viverent, séque ipsos tantùm, non successores obstringere. Nihil aliud Regem quàm sua petere, nec de lucro, sed dignitate certamen esse, nec sibi minorem, quàm Papæ necessitatem incumbere jus Regale, quod à Majoribus accepisset, tuendi: hoc enim, cùm thronum conscenderet, juràsse, & hanc ipsam Religionis esse causam, juramenta servare.

Lugdunense Concilium quod attinet, illo potiùs causam Regis adjuvari, quàm opprimi, cùm antiquis possessoribus Regaliam confirmet, & illud tantùm vetet, ne ab alijs usurpetur. Mirum esse, Episcopis omnibus Regiam causam probantibus duos solùm, Apamiensem, & Alectensem adversari; quasi verò æquum videri possit, ut omnium auctoritas, & sententia duobus cedat, assurgátque; & tamen utriúsque contumaciam Romanum Pontificem haud latere, qui in causa Jansenij duobus Summis Pontificibus Alexandro VII. & Clementi IX. pertinaciter obstiterint, nec Amicorum aut precibus, aut rationibus flecti priùs potuerint, quàm armatum Vaticanum viderent, & fulmen eminus coruscare, tum verò coactos manum dedisse, nec tam Reverentiâ summi Pastoris, quàm metu victos esse. His ergo tam paucis, támque obstinatis nec minùs Romæ, quàm Galliæ molestis major fides habenda esset, quàm alijs omnibus? habere Gallicanam Ecclesiam, quod meritò doleat, si Pontifex Maximus Prælatos doctrinâ, & virtute, tantóque numero insignes duobus illis non tantùm æquet, sed etiam posthabeat. Denique Concilio Lugdunensi definitum esse, jus Regaliæ tutò ab ijs possideri, qui longâ consuetudine, aut privilegio munirentur: solùm ergo quæstionem facti superesse, an longa hæc consuetudo omnes Galliæ Ecclesias occupâsset: hìc de facto, non jure certari, & proinde ad solum Regium Senatum sententiam pertinere, cùm nihil sacri admixtum habeat: & meritò calumniatores esse, qui propterea dicant turbari à Rege Ecclesiasticum forum, cùm ad hoc juris tantùm quæstiones pertineant, quæ nulla hìc vertitur, utpote in Lugdunensi Concilio jam finita.

Ad has Gallorum exceptiones aliæ à Pontificijs oppositæ. *Extra*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

tra lineam esse, quæ à Gallis dicerentur, nec ad materiam, de qua agitur, pertinere. Pontificem Maximum nec tam ignarum esse, nec tam ingratum, ut quantùm Galliæ Regibus debeat, aut nesciat, aut neget. Beneficia, quæ in Ecclesiam Romanam contulissent, nunquam effluxura; & quàm altè Romani Pontifices memoriæ illa inscripserint, testari tot privilegia, indulta, gratias, aliáque quàm plurima, quæ Reges vicissim à Christi Vicario acceperint. Cæterùm donato etiam totius Orbis Imperio, & Coronâ, quam capite Reges gestent, nunquam effecturos, ut officio, & partibus sibi à Christo impositis, sanctéque juratis Pontifex Romanus deesse possit. Non privilegia, non consuetudines, non libertatem, non Regaliam denique ipsam impugnari, sed abusus tantùm, quibus Regaliæ Nomen imponant. Collationes beneficiorum invadi, impediri Canonicas Institutiones, jus custodiæ, & fructuum occupandorum ad Ecclesias extendi omnium testimonio liberas, exemptásque; & hoc ipsum custodiæ jus tanquam Coronæ proprium, innatúmque, non verò à summis Pontificibus acceptum palàm jactari. Episcopos, qui ausis tam indignis se opponant, tanquam perduellionis reos toto Regno agitari, & quod in sinum communis Ecclesiæ Patris lacrymas suas, & querelas effundant, in exilium, & ad pœnas rapi: libertatem denique Ecclesiasticam sic deleri, ut vestigium ejus vix aliquod appareat. Hæc quâ ratione, quo privilegio, aut consuetudine excusari possint? has Pontificis Romani querelas, non alias esse; nec ad istas priùs à Gallis responsum iri, quàm sacrorum Canonum, Ecclesiæq; disciplinâ penitus oppressâ. Non hæc in angulis & occultè fieri, ut ad illa credenda opus habeat Pontifex Maximus duorum Episcoporum testimonijs, Apamiensis videlicet, & Alectensis. Nimis hæc aperta, solíque exposita esse, ut ab aliquo ignorari possint, multóque minùs ab illo, qui in fastigio Ecclesiæ velut speculâ positus orbẽ circumspiciat. Nihil ergo Gallos agere, dum privilegia, dum consuetudines, ipsúmque Lugdunense Concilium suæ causæ prætexant: nihil istorum à Romano Pontifice oppugnari, nec antiquos terminos convelli, sed novos tantùm abusus, quos nulla consuetudo, aut privilegium purgare possit, damnari: hos si tollant, pacem cum Christo, ejúsque Vicario, nec aliter fore.

Hæ, ùt credimus, potissimæ rationes erant, quibus utrínque pugnabatur: alia non tam ex solido, quàm declamantium more, & pro singulorum affectu producta, omnibus, ùt fieri amat, dicere aliquid volentibus. Nos potiora selegimus.

X. Romæ interim, dum gliscentibus turbis remedium quæritur, pejora in Gallijs agitabantur. Exacerbaverant Episcopos variæ Pontificis querelæ, missique libelli, & quod mireris, illos maximè offendit, quorum causæ tam ardenter studebat. Notabantur Romæ Gallicani Pastores tanquam officij sui negligentes, desidésque,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

désque, quique plùs aulæ ſervirent, quàm Eccleſiæ, nec tam, quid Papæ deberent, intueri, à quo Infulas acceperant, quàm quid Regi placeret. Si animosè principijs obſtitiſſent, Regem veneratione Sacerdotum jam dudum alium fore, nunc verò eorum conniventiâ, & blanditijs, qui mederi debebant, plagam incruduiſſe, & extra remedium eſſe, non tam ægroti, quàm Medicorum culpâ.

Querelis acceſſerant anathemata, & cenſuræ, quibus Regaliſtæ omnes petebantur, & nominatim Toloſanus Archiepiſcopus: atque, ut infortunia raró ſola, ſed catenatim incedunt, aliud evenit, quod Archiepiſcopum Pariſienſem vehementer incitavit. Haud procul Pariſijs in paupere Monaſterio ſanctimoniales ex Ordine D. Auguſtini degebant, quibus mortuâ, ùt vocant, Matre, aliam Archiepiſcopus præfecit; hâc paulò pòſtè vivis ſublatâ, alia iterum ab Archiepiſcopo ſuffecta, ſed Religionis, & habitûs alterius, ac cum titulo Abbatiſſæ perpetuæ. Dolebant ſacræ Virgines ſibi Electionem ademptam, & contra Regulæ Decreta, longásque conſuetudines Matris titulum in Antiſtitæ mutatum, nec ſingulis triennijs, ſed perpetuò datam. Tantóque magis dolorem augebat, quòd viderent alterius Ordinis, alijſque moribus fæminam delitias in paupere Monaſterio captare, nobilique Matronæ ſimilem ſervos alere, in Chorum velut Capitolium cum pedo, & tintinnabulo argenteis magnificè vadere, pulvinari, & tapetibus per pompâ, & delitias ſubſtratis. Hæc, ùt dixi, numquâ hactenus uſurpata oculos Familiæ ſimplicis feriebant: Archiepiſcopo igitur ſupplicant, ut dignetur Antiſtitâ pauperi Monaſterio gravem, & Diſciplinæ inutilem aliò movere, & quam vellent eligi, permitteret: rejectæ preces obtētu Regij Chirographi, & neceſſitate collapſas Monaſterij facultates per Abbatiſſam reparandi. Repetebât Sanctimoniales mirum eſſe, ſi quæ ſplendidè, & cum apparatu viveret, ac lautas quotidie epulas adornaret, inſtrumentum haberetur inſtaurandis potiùs, quàm conſumendis opibus, ſi quæ eſſent. Româ ergo confugiunt: illic auditæ, Decretum Matrem aliquam liberè eligendi impetrant, omníque obedientiâ in delicatam Antiſtitam ſolvuntur. Hinc enim verò ab Archiepiſcopo, aliíſque Galliæ Prælatis querelæ. Exacerbatis ergò animis, & in communem cauſam ſociatis facile fuit, eam tempeſtatem cogi, quæ poſtea erupit; eáſque propoſitio-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

nes conflari, quæ adversus Romanam authoritatem præsidio essent, si aliqua, quæ Gallis displicerent, imperâsset.

Hic contentionis hujus ortus, hic progressus fuit, exitu adhuc pendente. Hinc in multos Galliæ Prælatos Romani Pontificis indignatio, & in Gallis par indignationis offensa. Ex hac non dicam vindictæ, sed injuriæ, ùt putabant, arcendæ causa, Parisios Comitia indicta, & in Comitijs propositiones contextæ, quæ infra producentur.

XI. Cæterùm, ut, quæ hactenus diximus, evadant clariora, Pontificis Romani ad Regem Christianissimum Diploma subjungimus.

Primum Breve Apostolicum
Ludovico Francorum Regi.

JAm pridem inaudivimus non deesse Majestati Tuæ Consiliarios, & administros, qui tibi persuadere niterentur, ut usum illum antiquum custodires, fructuum vacantium Ecclesiarum, quod Regaliam vocant, ad eas quoque Regni tui Ecclesias extenderes, quas illi juri obnoxias nunquam fuisse, vel ex ipsis Fisci Regij tabularijs liquidò constat. Sed Nos memoriâ repetentes omnem de hac re controversiam, communi olim Ecclesiæ Catholicæ consensu, & benignâ Sedis Apostolicæ indulgentiâ providè, sapientérque compositam fuisse in Generali Concilio Lugdunensi, minimè ad credendum adduci poteramus, Majestatem Tuam consilijs hujusmodi aures præbituram aliquando esse, multò minùs admoturam operi manum, invitâ Synodo tantæ apud universam Ecclesiam auctoritatis, & reclamantibus constitutionibus, & exemplis Regum Majorum tuorum, qui constitutionem in eadem Synodo ad preces Regias, Regijs Legatis præsentibus, in ipsa Gallia, & totâ Gallicâ Gente efflagitante, sancitam per integrum quatuor ferme sæculorum spatium

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

tium certatim probârunt, obſervaverúntque, & præcipuo in honore ſemper habuerunt; nec vero ſimile videbatur Majeſtatem Tuam, poſtquam tantum ſibi apud Deum meriti, & apud homines gloriæ maximis pro Religione Catholica rebus geſtis comparavit, ut nullius Majorum Tuorum Regum clariſſimorum memoriæ poſſis invidere, velle rem aggredi, quæ, nullâ vel urgente neceſſitate, vel æquitate ſuadente, magnum eſſet quàm plurimis Galliæ Epiſcopis, eorúmque Clero incommodum, & juſtum dolorem allatura, non ſine gravi Catholicorum omnium ſenſu, qui in Francorum Annalibus, & in ſacrorum Canonum Statutis animadvertunt, quantùm id veteri conſuetudini, & Eccleſiaſticæ libertatis, ac diſciplinæ rationibus adverſetur. Unde plerique tum veteres, tum recentes Galliæ ſcriptores, quantumvis Majeſtati Tuæ & imperio ſubeſſent, & auctoritati magnitudinique impenſiùs ſtuderent, in eos, qui præfatam Regaliæ extenſionem ſuadere auſi fuerunt, tanquam in malæ, perditæque cauſæ Patronos, & favorem Aulæ captantes liberâ indignatione invecti, ſtylum ſubinde ſtrinxerunt; nullus verò Galliæ Regum vel tentare id voluit, vel tentatum exequi innituit, memor à ſapiente præclarè præcipi: Ne tranſiliamus terminos, quos poſuerunt Patres noſtri. Illud præterea nos hujus periculi metu, curâque liberabat, quòd, cùm Majeſtas Tua multis ab hinc annis hujus Sanctæ Sedis liberalitate aucta, ornatáque ſit penè ſupra votum indultis ampliſſimis, præter ea, quibus etiam Reges Majores Tui ejuſdem Sedis benignitate gaudebant, nominandi ad beneficia Eccleſiaſtica, putaviſſemus ipſam ſanctiſſimi, ſapientiſſimíque olim Galliæ Regis exemplo cogitare potiùs de ſe tam gravi periculosâque ſarcina exonerando, quàm novis ineundis rationibus Regiæ in ſacros reditus

aucto-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

auctoritatis amplificandæ. Sed ubi allatæ ad nos fuère b. m. Alectensis Episcopi litteræ, in quibus post debitas Religiosi in hanc sanctam Sedem obsequij, & filialis observantiæ significationes suas ad Nos querelas, quas propè jam moriens postea renovavit, ob Regaliæ ùsum in Diœcesim suam, quæ ab eo libera semper fuit, nuper invectum deferebat, unáque appellationem à sententia Metropolitani Narbonensis; deinde etiam docti sumus idem Apamiensi Ecclesiæ pariter liberæ contigisse, ac tandem Gallici Regni Ecclesiæ hujusmodi onere jubentur assuescere: mirati vehementer sumus Constitutionum Apostolicarum, & Generalium conciliorum Decretis, ac tam certâ, compertáque apud omnes veritate, & justitiâ potiores fuisse illorum conatus, qui terrena potius, & caduca, quàm cœlestia, & æterna respicientes, dum Majestatis Tuæ gratiam, potentiam amplificando, aucupantur, molestissimos Tibi, & valde periculosos conscientiæ terrores, quod Deus avertat, in id tempus præparant, cùm in districto Dei judicio mortales omnes, quocunque tandem potentiæ & dignitatis loco sint, diligenter reddere debent omnis anteactæ vitæ rationem. Nos itaque pro nostra non minùs erga æternam, quæ magnæ nobis curæ & est, & esse debet, Majestatis Tuæ salutem, quàm erga inclitum clerum, & Religiosissimos Galliæ Præsules, imò erga universam Ecclesiam, cujus in hoc negotio procul dubio causa agitur, paternâ charitate seriò admonendum Te, & vehementer hortandum, obsecrandúmq; judicavimus, ut à tam injustis ac perniciosis consilijs animum abducas: præfatis Alectensi, & Apamiensi, cæterísque Regni Tui Ecclesijs, quæ usui Regaliæ obnoxiæ non fuère, suas libertates, atque immunitates tutas relinquas, ne eas de cætero ullo modo labefactari sinas, sed quidquid in contrarium hactenus a-

nus actum, tentatúmque est, reparari, atque in pristinum statum restitui cures; néve cœlestis beneficentiæ fontem, quam subditæ Tibi gentes, pietatis inprimis, justitiæque suæ merito, sicuti credere nos juvat, expertæ hucúsque sunt, secus nunc agendo, & Dei, per quem regnas, Ecclesiam graviter lædendo obstruas, qui scias hujus quoque vitæ bona, & regnorum felicitatem, & incrementa à divina bonitate unicè dari, expectandáque esse, sicuti innumera omnium gentium, ac temporum exempla testantur. Nos sanè hos animi Nostri sensus in sinu tacitos continere nō patitur, vel Nostri pastoralis officij ratio, cui sollicitudo incumbit omnium Ecclesiarum; vel justitiæ debitum, quo omnibus ad hanc sedem ex veteri, justóque more, quem à nulla humana potestate impediri fas est, recurrentibus jus reddere, consilium, opem, ac paternum patrocinium præstare; vel denique necessitas occurrendi scandalo, quo Christiani latè populi ad tantæ rei exitum conversi afficerentur, si à laicali potestate Ecclesiæ, earúmque Antistites, & ministri suis libertatibus, átque immunitatibus, earúmque usu, & antiquâ concessione contra generalium Conciliorum Decreta, & veterem inconcusśámque observantiam, spoliarentur, non alio prætextu, quàm novæ, & inauditæ opinionis nullo jure nixæ, cui nonnulli postea accesserunt, non quod aliquid novi afferrent, quod rei veritatem tam apertam posset in dubium revocare, sed ut rem suam agerent, nihil solliciti, si publica perderent. Speramus Majestatem Tuam causæ justitiâ, & æquitate cognitâ, quæ patet ipsa per se, Paternæ cohortationi, ac precibus nostris, pro spectata animi tui pietate, & sapientia, perpetuáque in hanc Sedem observantia auscultaturam, Nosq; curâ non minùs molestâ, quàm necessariâ, inter tot alias, quibus circumdamur, liberaturam. Sanè si aliter sua-

C dentium

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

dentium consilia Majestas Tua paulò attentiùs excusserit, facilè intelliget, homines gratiæ & fortunæ inhiantes, obtentu Regiæ potestatis suam firmare velle; neque tam esse amplitudinis Tuæ cupidos, quàm laudis inimicos, ut qui ad omnem posteritatis memoriam illustribus factis Christianæ Reipublicæ salutem tueri, & Religionem amplificare tantopere studuisti in alienis terris, nunc à Te ipso quodammodo alienus, Ecclesiæ libertatem, auctoritatémque in tuis imminutam velis; quasi verò facilè tibi persuaderi posse confidant, æquum esse, vel fieri posse, ut nobilitetur & crescat ex Ecclesiæ ruinis Imperium, quod Religiosissimi fortissimíque Reges Majores Tui mirifico in eandem Ecclesiam studio, & pari in Apostolicam Sedem pietate Tibi eorum vestigijs strenuè insistendi, amplissimum reliquerunt. Tu Reges eos, Fili charissime, vel etiam Te ipsum imitare, & eorum tuáque præclarè facta in mentem revoca. Nos quidem oblivisci non possumus prædecessores nostros Romanos Pontifices, qui similibus de causis graves, ac diuturnas pati ærumnas, & immanes contentionum ac periculorum procellas, in eo confisi, qui mari ventísque imperat, invicto animo subire non dubitârunt. Hæc ad Majestatem Tuam inviti scribimus, qui in materia lætioris argumenti versari magnopere cuperemus, sed postquam Apostolicæ servitutis onus subeundo divinæ voluntati paruimus, liberum Nobis jam non est exequi nostram, quæ tuæ obsecundare quacumque in re vellet; sicut in pluribus, quas nobis ratio temporum, & publicæ pacis studium hactenus indulgere permisit, cognoscere potuisti. Significavimus hæc ipsa Oratori Majest. Tuæ nobili viro Duci de Estre, ut Tibi pluribus referret, itidémque venerabili Fratri Archiepiscopo Adrianopolis Nuncio apud Te Nostro, quem, ut de tota re dis-

seren-

ferentem diligenter, ac benignè pro more tuo audire velis, vehementer à Te petimus, ac Majeſtati Tuæ Apoſtolicam Benedictionem amantiſſimè impartimur.

Secundum Breve Apoſtolicum.

Ludovico Francorum Regi.

EX litteris, quibus Majeſtas Tua ad noſtras 12. Martij datas reſpondit, & ex ijs, quæ ad Nos retulit venerabilis Frater Archiepiſcopus Adrianopolitanus, eò rem adductam videmus, ut Nos vel officio Noſtro deeſſe, retinendo verbum in tempore ſalutis, vel Tibi fortaſſe moleſti eſſe cogamur. Sed dabis, chariſſime Fili, Paſtoralis officij debito, dabis paternæ ſollicitudini, átque amori in Te Noſtro, ſi Te malè conſulentium culpâ in ſummo æternæ ſalutis periculo conſtitutum videntes, opportunè, importunè inſtamus, & obſecramus, clarâ voce clamantes, ut è tam præcipiti loco pedem referas. Duo inprimis ut certa, átque indubitata affirmari cognovimus ex tuis litteris. Primùm quidem Regaliæ jus, uti nuncupant, in Eccleſias Galliæ univerſas Majeſtati Tuæ competere, tanquam Regiæ Coronæ inſitum, & innatum; deinde clariſſimos Reges majores tuos jus illud exercuiſſe, dum viverent, & ad Te morientes hæreditario ordine transmiſiſſe; quibus á Te creditis minimè miramur, ſi ad ea progreſſus fuiſti, quæ talium principiorum conſentanea erant. Verumtamen illa tam aliena à vero ſunt, ùt nihil magis. Nemo enim ſanæ mentis, & doctrinæ auſit in dubium revocare, nullum ſæculari poteſtati in res ſacras jus eſſe, niſi quatenus Eccleſiæ indulſit auctoritas. Nunc autem non ſolùm Galliæ Regibus non indulſit, ut Regaliam prædictam extenderent ad Eccleſias illi oneri non aſſuetas,

ſed etiam id fieri apertè vetuit in Generali Concilio Lugdunenſi, quod Gallia inprimis veneratur, & ſanctum habet. Reges prędeceſſores tuos, quotquot fuêre, ejuſdem Concilij diſpoſitionem religiosè ſemper, & per quadringentorum ferme annorum ſpatium cuſtodiviſſe; & ſi quis eorum de illa confringenda cogitavit, re meliùs penſatâ, ab incepto deſtitiſſe audimus, in confeſſo eſſe apud omnes ſcriptores, prę ſertim Gallos, & Regia ipſa tabularia ad oculum demonſtrare. Quamobrem pati non poſſumus, nec debemus Majeſtati Tuæ obtrudi errorem tam manifeſtum, tam conſcientiæ tuæ, Tam Galliæ Regno, tam Eccleſiæ univerſæ perniciosum; ſemel enim admiſſo Majeſtati Tuæ licere adversùs Generalis Concilij Decreta, adversùs Regum Majorum Tuorum exempla, adversùs ipſam rerum ſacrarum naturam, & primogeniam Eccleſiarum libertatem, jus Regaliæ in eas quóque Eccleſias, quæ hujuſmodi oneri obnoxiæ nunquam fuêre, ídque palàm diſſentiente, & reclamante, & ineluctabilem cœleſtis iræ animadverſionem multis cum lacrymis denuntiante Romano Pontifice, ad quem, ſicuti vetus conſuetudo poſcebat, nonnulli Galliæ Epiſcopi à Metropolitanorum ſententijs appellârunt; nemo non videt, quæ inde Eccleſiæ catholicæ deformatio, ac ruina, quæ ſacrarum, ac profanarum rerum confuſio, ſublato quodammodo inter ſpiritualem, & ſæcularem Poteſtatem pariete medio, ſit conſecutura, non in Gallia ſolùm, ſed in omnibus alijs Chriſtiani orbis Provincijs manante in dies latiùs exempli auctoritate. Accedet ad hæc, niſi error tam abſurdus, ac tam certus corrigatur, gravis jactura, & periculum animarum in iſto Regno: illi enim quos, Majeſtas Tua vacantium Eccleſiarum fructibus augebit, in quibus Eccleſijs jus illud locum non habet, cum progreſſu temporis

poris, vel monitu Sacerdotum, quibus Arcana conſcientiæ ſuæ detegunt, vel etiam ipſi per ſe, ut in re clara, & aperta viderint, in quos ſe laqueos induerint, & in quod animam ſuam perditionis æternæ diſcrimẽ adduxerint, tot cenſuris, adeóque tot Sacrilegijs obſtricti, tot illicitè perceptis bonis Eccleſiæ, quæ reſtituere cogantur, incredibile dictu eſt, quâ animi perturbatione, quibus conſcientiæ terroribus agentur, Regiam beneficientiam Tuam magni infortunij loco habituri. Quorum profectò malorum, & diſcriminum culpam, niſi providè arceantur, Majeſtas Tua haud dubiè in diſtricto DEI Judicio ſuſtineret. Vehementer itaque Majeſtatem Tuam rogamus, ut pro eximia animi tui æquitate, & ſapientia rem ſeriò perpendas, ac ſi innumeris ampliſſimi Regni Tui negotijs impediris, quo minùs eam per Te cognoſcas, viros aliquos non tam doctrinâ, quæ non adeò magna requiritur ad hujus cauſæ cognitionem, quàm pietate fidéque prȩſtantes, conſulas, vel, ſi placet, evolvas acta ipſa Cleri Gallicani nuper impreſſa, quæ Tibi rei veritatem luculenter aperient. Quâ cognitâ minimè dubitamus, quin Majeſtas Tua illico declaret nihil Tibi majori curæ eſſe, quàm reddi Deo, quæ Dei ſunt, à quo tantas opes, tam ſplendidum amplúmque Regnum, & omni Regno potiora tot prȩclara animi corporíſque bona accepiſti. Longiùs fortaſſe, quàm patitur, vel evidens cauſæ juſtitia, vel egregia virtus Tua, in hoc argumento immoramur. Verùm, non ut Te confundamus, hæc ſcribimus, ſed tanquam Filium chariſſimum admonemus, animo reputantes, nihil prodeſſe homini, ſi univerſum mundum lucretur, animæ verò ſuæ detrimentum patiatur. Speramus, chariſſime Fili, opus non fore, ut novis eximiam religionem, æquitatémq; Tuam precibus in hoc negotio interpellemus; ea cætero-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

teroqui eſt rei magnitudo, & gravitas, in qua non Gallicanę ſolùm, ſed totius Eccleſię dignitas, ſalúſque vertitur, ut pro Apoſtolici officij noſtri munere extrema omnia pati potiùs, quàm cauſam iſtam negligenter agere debeamus. Reliqua ſuper hoc argumento accipies à pręfato Nuncio Noſtro, ac Tibi Apoſtolicam benedictionem perpetuo cum felicitatis Tuæ voto conjunctam amantiſſimè impartimur.

Tertium Breve Apoſtolicum.

Chariſſimo Filio noſtro Ludovico Francorum Regi Chriſtianiſſimo Innocentius Papa XI.

CHariſſime in Chriſto Fili: Binis jam litteris fusè, & luculenter oſtendimus, Majeſtatem Tuam etiam in concordi ferè omnium Gallię ſcriptorum teſtimonio, & ex ipſis Regij tabularij tui actis, quod eſſet Eccleſię libertati injurioſum, omni divino, humanóque juri contrarium, & alienum, & perpetuo Regum Majorum Tuorum more, & exemplo editum, ſeptem ab hinc annis à Te decretum, quo conſuetudinem illam cuſtodiendi fructus, & vacantium Eccleſiarũ quam Regaliam nuncupant, ad eas quoq; Eccleſias extendi jubes, quæ hujuſmodi oneri numquam obnoxiæ fuêre, in quibus litteris vehementer à Te pro Paſtoralis officij Noſtri debito, & pro paterna, quam gerimus, ſalutis Tuæ cura efflagitavimus, ut Decretum ipſum, aliáque deinceps acta adverſus jura libertatéſque Eccleſiarum abrogari, aboleríque mandares; erat ſanè illud etiam cauſæ ipſius meritum, ea de Regij animi tui æquitate, & magnitudine opinio Noſtra, ut certâ ſpe duceremur, Majeſtatem Tuam omnibus in locum priſtinum quàm primùm repoſitis, cor Tuum ab ulteriori tantę rei ſollicitudine tot alijs in Catholicæ Ec-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

clesiæ Procuratione districtum liberaturam. Verùm, postquam plurium mensium spatium, quod longanimitati Nostræ probandæ ab ultimis litteris effluxit, nullum adhuc neque ad eas responsum, neque ex eis fructum videmus, quin etiam plurimorũ litteris, & sermone nos pro comperto habemus, omnia deteriore in dies loco esse, & prętextu Regaliæ hujusmodi beneficiorum collationes, & Canonicas institutiones impediri, Episcoporum auctoritatem pessundari, Ecclesiasticam disciplinam, ordinémque turbari, novam denique praxim veteri Ecclesiæ praxi,& divinæ institutioni contrariam invehi á sęculari potestate, neque ea clam, aut timidè fieri reperimus; sed apertè, & manu Regiâ. Non dicimus hoc loco, ne actum agamus, quot inde scandala, & querelæ, quot in Clerum Gallicanum incommoda nascantur, quod Ecclesiæ universæ â tali exemplo periculum, quæ tempestas immineat, quæ nomini, átque honori Tuo macula, quæ Conscientiæ labes inuratur: satis enim ea in superioribus litteris indicavimus, satis patent ipsa per se; non patitur tamen sincera, ac planè paterna erga Te, Regnúmq; istud amplissimum charitas Nostra, Nos in tanta divini honoris injuria, in tam gravi Tui ipsius periculo adhuc silere, sed cogimur iterum intimo cordis affectu, & in visceribus Jesu Christi rogare, obsecraréque M. T. ut memor ejusdem Christi Verborum ad Ecclesiæ Præpositos: qui vos audit, me audit, Nos potiùs, qui Tibi Parentis, & quidem amantissimi loco sumus, audire velis, vera & salutaria suadentes, quàm filios diffidentiæ, qui terrena tantùm sapiunt, quíque consilijs in speciem utilibus, sed reverâ perniciosis incliti istius Regni fundamenta in rerum sacrarum reverentia, & in Ecclesiæ auctoritate, juribúsq; tuendis posita convellunt; qui quidẽ, si ij esse vellent, quos esse ipsorum digni-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

dignitas, & officiũ, Tuáq; singularis in eos benignitas cogit. imitari potiùs deberent integritatem, fidémque eorum, quos olim pari loco positos memoriæ proditum est, & in Gallicani Cleri acta nuper relatum, liberâ aliquando voce in simili causa monuisse Reges Prædecessores tuos: meminissent, quid, & quâ jurisjurandi Religione, ubi Regni gubernacula suscepturi, sacro chrismate inungerentur, polliciti Deo fuissent, se videlicet divinæ ejus gloriæ omni ope, & studio inservituros, & pro Ecclesiæ suæ S.æ juribus, & libertate asserenda paratos semper fore sanguinem ipsum, vitámque profundere: considerarent fluxam, & fugacem esse mortalium vitam, Regum pręsertim, ac Principum, qui, ubi ad districtum Dei judicium vocarentur, illuc accederent sine custodibus, sine comitatu, sine ullis Regiæ, vel dignitatis insignijs, vel potentiæ præsidijs nudi, atque inermes, reddituri omnis anteactæ vitæ rationem Judici scrutatori cordium, quem nulla res latet, apud quem non est acceptio personarum, qui potestatem habet mittere in gehennam, ubi potentes tormenta patiuntur. Nec superiori sæculo defuit in Gallia Episcopus, qui in frequenti aliorum Pręsulum, aulæque Procerum coronâ apud Henricum Regem hujus nominis Tertium Cleri Gallicani causam in re non absimili orans Regi dixerit: observatum fuisse, nunquam Regias in Gallia stirpes defuisse, nisi ubi Reges indebitas ad beneficia nominationes arrogare sibi cœpissent, à quibus S. Ludovicus Rex Christianæ humilitatis non minùs gloriâ, quàm Regię dignitatis culmine sublimior, usque adeò abhorruisset, ut ultro etiam Pontificiâ authoritate sibi delatas rejecerit. Fuit hæc quondam in Gallia, imò ad hæc nostra tempora strenuè retenta est penes Episcoporum ordinem Apostolica loquendi libertas, nihil metuens, nihil sperans, nisi à Deo; neque id so-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

id solùm per Reges licuit, sed ita Episcoporũ monita semper accepta sunt, ut Episcopi ipsi, & sibi meritam laudẽ, & causæ optatum exitum sint consecuti, manserítque propterea inviolata tandem, átq; inconcussa sanctio Oecumenici Concilij Lugdunensis: adeò, ut nonnulli Galliæ Reges impios, & sacrilegos publico Decreto eos appellaverint, quicúmque Regaliam ad Ecclesias ei non assuetas extendere aliquâ ratione tractarent, sicuti in nostris annalibus traditum reperitur; hæc autem temporis præsentis infirmitas eò acerbior nobis accidit, quòd scimus M. T. nihil ducere inter Regij animi Tui ornamenta præclarius Zelo justitiæ, & studio Divini honoris, pro quo tam pia, & tam salutaria decreta nuper edidisti, ac tam multa tanta cum nominis tui laude, & bonorum omnium lætitia in presens agis, destruendo Synagogas, & ædes hæreticorum, ut tibi non minora in cœlo statuere videaris conservatæ propagatæque Religionis trophæa, quàm in terris relicturum speramus devictarum Gentium Barbararum. Cavendum tamen diligenter est, ne quod dextera, hoc est, ingenita pietas Tua ædificat, destruat sinistra, hoc est, callida, & iniqua consilia dicentium tenebras lucem, & lucem tenebras: Cùm moneamur Apostolico Oraculo; qui in uno delinquit, esse omnium reum: non defuêre hâc etiam occasione in Gallia quidam, neque plures deessent ex fratribus nostris Episcopis, viri fortes, & Divinæ legis, & libertatis Ecclesiæ Zelatores, qui gravissimam hanc, & toti Franciæ Regno, imò Ecclesiæ universæ comũnem causam pari constantiâ, & spiritu apud Majestatem Tuam agerent, sed metu quodam, ùt ipsis videtur, justo, ignoscendóque; ùt Nos autem judicamus, vano, & non solùm Episcopali officio, sed etiam magnanimitati, æquitatíq; Tuæ injurioso retenti silent, expectantes, dum humilitas

Nostra à filiali Tua in hanc S. Sedem observantia impetret, quod à Regia Tua justitia Ecclesijs debitum poscere ipsi non audent. Itaque in his litteris Nostris illorum omnium justum dolorem, & preces agnosce, quinimò Dei ipsius voluntatem ore Te Nostro alloquentis, ac seriò monentis, ut prę̨fatum Decretum, & quidquid ejus occasione adversùs jura libertatésque Ecclesiæ actum, gestúmque hactenus fuit, corrigi, emendaríque omnino cures; alioquin magnopere veremur, ne subire aliquando debeas, quam Tibi aliàs in litteris denunciavimus, & nunc iterum, & tertiò, invitíque quidem, quantùm pertinet ad sensum amoris in Te Nostri, sed Deo Nos interiùs movente apertè denunciamus, Cœlestis iræ animadversionem; Nos sanè neque hoc negotium per litteras ampliùs urgebimus, neque desides erimus in adhibendis remedijs, quæ traditæ Nobis divinitùs potestati competunt, quæque in tam gravi, & periculoso morbo omittere, sine gravissima neglecti Apostolici muneris culpa non possumus; neque tamen ullum inde incommodum, aut periculum, nullam quantumvis sævam, atque horribilem tempestatem pertimescemus, ad hoc enim vocati sumus, néque facimus animam Nostram pretiosiorem, quàm Nos, probè intelligentes, non forti solùm, sed etiam æquo animo subeundas esse tribulationes propter justitiã, in quibus, & in Cruce Domini Jesu Christi gloriari oportet. Causã Dei agimus, quærentes, non quæ Nostra sunt, sed quæ Jesu Christi, cum Eo posteà, non Nobiscũ Tibi negotiũ erit imposterũ; cum Eo scilicet, adversùs quem non est sapientia, non est consiliũ, non est potentia. Nos, postquam Misterij Nostri partes plantando, & rigando, sicut oportet, impleverimus, expectabimus, dum operi incrementum det Deus, à quo accurata prece flagitare non desinemus, ut verbis, &

exhor-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

exhortationibus hisce Nostris vim, & robur infundat. Majestatis Tuæ animum ad salubriora consilia flectendo, vnde & mereri Tu possis, & Nos lætari, res Tuas omnes secundiores indies cursum fluere, subditas Imperio Tuo gentes perpetuâ, ac optimâ pace florere, Tibíque Apostolicam Benedictionem amantissimè impartimur. Datum Romæ, die XXIX. Xbris. M.DC.LXXIX.

Litteræ S. Pontificis
ad Conventum Parisiensem.

VEnerabilibus Fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, &c. Paternæ charitati, quâ charissimum in Christo Filium nostrum Ludovicum Regem Christianissimum, & Ecclesias vestras, vos ipsos, & universum istud Regnum amplectimur, permolestum accidit, ac planè acerbum cognoscere ex vestris litteris die tertiâ Februarij ad Nos datis, Episcopos, Clerúmque Galliæ, qui corona olim, & gaudium erant Apostolicæ Sedis, ita se erga illam in presens gerere, ut cogamur multis cum lacrymis usurpare propheticum illud: *Filij matris meæ pugnaverunt adversùm me.* Quamquam adversùm Vos ipsos potiùs pugnatis, dum Nobis in ea causa resistitis, in qua vestrarum Ecclesiarum salus, ac libertas agitur, & in qua Nos pro viribus, & dignitate Episcopali in isto Regno tuenda, ab aliquibus Ordinis vestri pijs, ac fortibus viris appellati ábsque mora surreximus, & jam pridem in gradu stamus nullas privatas Nostras rationes secuti, sed debitæ Ecclesijs omnibus sollicitudini, & intimo amori erga Vos Nostro satisfacturi.

Nihil sanè lætum, & vestris nominib⁹ dignũ eas litteras continere in ipso earum limine intelleximus: nam preter

ea, quæ de norma in comitijs convocandis, peragendísque ſervata afferebantur, animadvertimus, eas ordiri à metu Veſtro, quo ſuaſore nunquam Sacerdotes Dei eſſe ſolent, & in ardua, & excelſa pro Religione, & Eccleſiaſtica libertate, vel aggregiendo fortes, vel perficiendo conſtantes. Quem quidem metum falſò judicaviſtis poſſe vos in ſinum Noſtrum effundere. In ſinu enim Noſtro hoſpitari perpetuò debet Charitas Chriſti, quæ foras mittit, & longè arcet à ſe timorem. Quâ charitate erga vos, Regnúmque Galliæ paternum cor Noſtrum flagrare multis jam, ac magnis experimentis cognoſci potuit, quæ hic referre non eſt neceſſe. Si quid eſt autẽ, in quo bene merita de vobis ſit charitas Noſtra, id eſſe imprimis putamus, hoc ipſum Regaliæ negotium, ex quo ſi ſeriò res perpendatur, omnis ordinis veſtri dignitas, átque authoritas pendet. *Timuiſtis* ergo *ubi non erat timor*: Id unum timendum vobis erat, ne apud Deum, hominéſque redargui ritè poſſetis, loco átque honori veſtro, & Paſtoralis officij debito defuiſſe: memoriâ vobis repetenda erant, quæ antiqui illi Sanctiſſimi Præſules, quos quàm plurimi poſtea quâlibet ætate ſunt imitati, Epiſcopalis conſtantiæ, ac fortitudinis exempla in hujuſmodi caſibus ad veſtram eruditionem ediderunt. Intuendæ imagines Prædeceſſorum veſtrorum, non ſolùm qui Patrum, ſed qui noſtrâ quoque memoriâ floruerunt, & qui Ivonis Carnotenſis dicta laudatis, debuiſtis etiam facta, cùm res poſceret, imitari. Nôſtis quantùm is fecerit, paſſúſque ſit in turbulenta illa, & periculoſa contentione inter Vrbanum Pontificem, & Philippum Regem, muneris ſui eſſe arbitratus, contra Regiam indignationem ſtare, bonis ſpoliari, carceres, & exilia perferre, deſerentibus alijs cauſam meliorem. Officij veſtri erat Sedis Apoſtolicæ authoritati Vos adjun-

adjungere, & Paſtorali pectore, humilitate ſacerdotali causã Eccleſiarum veſtrarum apud Regem agere, ejus conſcientiã de tota re inſtruendo, etiã cum periculo Regium in vos animum irritandi, ut poſſetis impoſterùm ſine rubore in quotidiana Pſalmodia Deum alloquentes Davidica verba proferre: *Loquebar de teſtimonijs tuis in conſpectu Regum, & non confundebar.* quantò magis id vobis faciendum fuit, tam perſpectâ & exploratâ optimi Principis juſtitiâ, & pietate, quem ſingulari pietate Epiſcopos audire, Eccleſijs favere, & Epiſcopalem poteſtatem intemeratam velle vos ipſi ſcribitis, & Nos magna cum voluptate legimus in veſtris litteris. Non dubitamus, ſi ſtetiſſetis coram Rege pro cauſæ tam juſtæ defenſione, néque defutura vobis verba, quæ loqueremini. néque Regi cor docile, quo veſtris annueret poſtulatis. Nunc, cùm muneris veſtri, & Regiæ æquitatis quodammodò obliti in tanti momenti negotio ſilentium tenueritis, non videmus, quo probabili fundamento ſignificetis, vos ad ita agendum adductos, quòd in controverſia victi ſitis; quòd causâ cecidiſtis. Quomodo cecidit, qui non ſtetit? ecquis veſtrûm tam gravem, tam juſtam cauſam, tam ſacroſanctam curavit apud Regem? Cùm tamen prædeceſſores veſtri in ſimili periculo conſtitutam, non ſemel apud Superiores Galliæ Reges, imò apud Hunc Ipſum liberâ voce defenderint, victoréſque à Regio conſpectu deceſſerint, relatis etiam ab æquiſſimo Rege præmijs paſtoralis officij ſtrenuè impleti? Ecquis veſtrûm in arenam deſcendit, ut opponeret murum pro domo Jſraël? quis auſus eſt invidiæ ſe offerre? quis vel vocem unam emiſit memorem priſtinæ libertatis? clamaverunt interim, ſicuti ſcribitis, & quidem in mala cauſa pro Regio Jure clamaverũt Regis adminiſtri, cùm vos in optima pro Chriſti honore ſileretis. Néque illa

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

ſolidiora, quòd reddituri Nobis rationem, ſeu veriùs excuſationem allaturi, rerum in hujuſmodi comitijs per vos actarum exaggeratis periculum, ne Sacerdotium, & Imperium inter ſe collidantur, & mala, quæ exinde in Eccleſiam, & in Rempublicam conſequi poſſent; proinde exiſtimâſſe vos ad officium veſtrum pertinere aliquam inire rationem tollendi de medio gliſcentis diſſidij, nullam verò apparuiſſe commodiorem remedio à Patribus judicato, utili condeſcenſione Canones temperandi pro temporum neceſſitate, ubi néque fidei veritas, néque morum honeſtas periclitetur. Deberi ab ordine veſtro, deberi à Gallicana, imò ab univerſa Eccleſia plurimùm Regi, tam præclarè de Catholica Religione merito, & in dies magis mereri cupienti; proptereà vos jure veſtro decedentes illud in Regem contuliſſe. Omittimus hîc commemorare, quæ ſignificatis de appellato à vobis ſæculari Magiſtratu, à quo victi deceſſeritis; cupimus enim ejus facti memoriam aboleri, & volumus ea Vos verba à litteris veſtris expungere, nec in actis Cleri Gallicani reſideant ad dedecus veſtri nominis ſempiternum. Quæ de Innocentio III. Benedicto XII. Bonifacio VIII. in veſtram defenſionem adducitis, non defuêre, qui doctis litteris oſtenderint, quàm frivola, átque extranea ſint cauſæ, & magis notum eſt, quàm ut opus ſit commemorare, quo Zelo, quâ conſtantiâ eximij illi Pontifices Eccleſiæ libertatem defenderint adversùs ſæculares poteſtates, tantùm abeſt, ut exemplo eorum poſſint errori veſtro ſuffragari. Cæterùm ultro admittimus, & laudamus conſilium relaxandi Canonum diſciplinam pro temporum neceſſitate, ubi fieri id poſſit ſine fidei, & morum diſpendio; imò addimus cum Auguſtino toleranda aliquando pro bono unitatis, quæ pro bono æquitatis odio habenda ſunt, néque eradicanda zizania,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

ubi periculum ſit, ne ſimul etiam triticum eradicetur. Id ita tamen accipi oportet, & in aliquo tantùm peculiari caſu, & ad tempus, & ubi neceſſitas urget, licitum ſit, ſicuti factum eſt ab Eccleſia, cùm Arrianos, & Donatiſtas Epiſcopos ejurato errore ſuis Eccleſijs reſtituit, ut populos, qui ſecuti eos fuerant, in officio continerent. Aliud eſt, ubi diſciplina Eccleſiæ per univerſi ampliſſimi Regni ambitum ſine temporis termino, & manifeſto periculo, ne exemplum latiùs manet, labefactatur, imò evertitur ipſius diſciplinæ, & Hierarchiæ Eccleſiaſticæ fundamentum, ſicuti evenire neceſſe eſſet, ſi quæ à Rege Chriſtianiſſimo in negotio Regaliæ nuper acta ſunt, conniventibus, imò etiam conſentientibus vobis, contra notam jam vobis in eam rem mentem Noſtram, & contra ipſam jurisjurandi Religionem, quâ vos Deo, Romanæ, veſtríſque Eccleſijs obligâſtis, cùm Epiſcopali charactere imbueremini, hæc executioni mandari, & malum invaleſcere diutiùs differendo permitteretur; ac non ea nos pro tradita divinitùs humilitati Noſtræ ſuprema in univerſam Eccleſiam poteſtate ſolemni more, prædeceſſorum Noſtrorum veſtigijs inhærentes, improbaremus. Cùm præſertim per abuſum Regaliæ non ſolùm everti diſciplinam Eccleſiæ res ipſa doceat, ſed etiam fidei ipſius integritatem in diſcrimen vocari facilè intelligamus ex ipſis Regiorum Decretorum verbis, quæ jus conferendi beneficia Regi vindicant, non tanquam profluens ex aliqua Eccleſiæ conceſſione, ſed tanquam ingenitum Regiæ Coronæ. Illam verò partem litterarum veſtrarum non ſine animi horrore legere potuimus, in qua dicitur, vos jure veſtro decedentes illud in Regem contuliſſe, quaſi Eccleſiarum, quæ curæ veſtræ creditæ ſunt, eſſetis arbitri non cuſtodes, & quaſi Eccleſiæ ipſæ, & ſpiritualia earum jura poſſent ſub

pote-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

poteſtatis ſæcularis jugum mitti ab Epiſcopis, qui ſe pro earum libertate in ſervitutem dare deberent. Vos ſanè ipſi hanc veritatem agnoſcitis, & confeſſi eſtis, dum alibi pronunciâſtis, jus Regaliæ ſervitutem quandam eſſe, quæ in ea præſertim, quæ ſpectant beneficiorum collationem, imponi non poteſt, niſi Eccleſiâ concedente, vel ſaltem conſentiente. Quo jure vos ergo jus illud in Regem contuliſtis? cúmq; ſacri Canones diſtrahi vetent jura Eccleſiarum, quomodò vos diſtrahere in animum induxiſtis, quaſi eorundem Canonum authoritati derogare liceat vobis? Revocate in memoriã, quæ inclitus ille veſter Clarevallenſis Abbas, non Gallicanæ modò, ſed univerſalis Eccleſiæ Lumen à Vobis jure merito nuncupatus, Eugenium Pontificem officij ſui admonens reliquit ſcripta præclarè; meminiſſet ſe eſſe, cui claves traditæ, cui oves creditæ ſunt, eſſe quidem & alios cœli janitores, & gregum paſtores, ſed cùm habeant illi aſſignatos greges ſinguli ſingulos, ipſi univerſos creditos, Unicum, nec modò ovium, ſed & Paſtorum Eugenium eſſe Paſtorem, ideóque juxta Canonum ſtatuta alios Epiſcopos vocatos fuiſſe in partem ſollicitudinis, Ipſum in plenitudinem poteſtatis. Ex quibus verbis quantùm vos admoneri par eſt de obſequio, & obedientiâ, quam habetis huic ſanctæ Sedi, cui Nos Deo authore, quamquàm immeriti præſidemus, tantumdem Paſtoralis Noſtra ſollicitudo excitatur, ad inchoandum tandem aliquando in hoc negotio, quam nimia fortaſſe longanimitas Noſtra, dum pœnitentiæ ſpatium damus, hactenus diſtulit, Apoſtolici muneris executionem; quamobrem per præſentes litteras traditâ Nobis ab Omnipotente Deo authoritate improbamus, reſcindimus, & caſſamus, quæ in iſtis veſtris comitijs acta ſunt in negotio Regaliæ, cum omnibus inde ſecutis, & quæ impoſterùm atten-

tari

tari contingat, eáque perpetuò irrita, & inania declaramus, quamvis, cùm ſint ipſa per ſe manifeſtè nulla, caſſatione, declaratione hujuſmodi non egerent. Speramus attamen vos quoque ipſos re meliùs conſideratâ, celeri retractatione conſulturos conſcientiæ veſtræ, & Cleri Gallicani exiſtimationi, ex quo Clero, ſicuti hucúſque non defuêre, ita imposterùm non defuturos confidimus, qui boni Paſtoris exemplo libenter animam ponere parati ſint pro ovibus ſuis, & pro teſtamento Patrum ſuorum. Nos quidem pro officij Noſtri debito parati ſumus, DEI adiutrice gratiâ, ſacrificare ſacrificium juſtitiæ, & Eccleſiæ jura, ac libertatem, & hujus S. Sedis authoritatem, dignitatémque defendere, nil de Nobis, ſed omnia de Eo præſumentes, qui Nos confortat, & operatur in Nobis, & qui juſſit Petrum ſuper aquam ambulare; *præterit enim figura hujus mundi, & dies Domini appropinquat.* Sic ergo agamus Venerabiles Fratres, ac dilecti filij, ut, cùm Summus Paterfamilias, & Princeps Paſtorum rationem ponere voluerit cum ſervis ſuis, ſanguinem peſſumdatæ Eccleſiæ, quam ſuo cruore ipſe quæſivit, de Noſtris manibus non requirat. Vobis interim omnibus Apoſtolicam benedictionem, cui cæleſtem accedere exoptamus, intimo Paterni amoris affectu impartimur. Datum Romæ die. XI. Aprilis. M. DC. LXXXII.

Dilectis in Chriſto Filiabus Monialibus, ſeu Canoniſſis Regularibus Congregationis Beatæ Mariæ Virginis nuncupatis, Monaſterij loci de Sciaron, Pariſienſis Diœceſis, Ordinis Canonicorum Regularium Sancti Auguſtini Servi DEI Petri Fourier.

INNOCENTIUS PAPA XI.

Dilectæ in Chriſto Filiæ, allatum ad Nos eſt, monialem

 quan-

quandam Ciſtercienſis, ſeu alterius, non tamen Veſtri Ordinis Mariam Angelicam Le Maiſtre nuncupatam, prætextu Regiæ nominationis ad perpetuam, ſeu temporalem iſtius Monaſterij præfecturam ſe in ejuſdem poſſeſſionem, effractis violenter clauſtri veſtri foribus, dum vos ad Divinam opem implorandam preces ad aram ſuppliciter funderetis, immiſiſſe. Eam ſanè ex hujuſmodi facto cepimus intimi doloris amaritudinem, quam rei ipſius atrocitas, & grave ſcandalum, quod exinde profectum eſt, expoſcebat, néque minori commiſerationis ſenſu proſecuti vos fuimus, Qui cognitam, & perſpectam habemus pietatem, átque egregiam diſciplinam, quâ inſtituti veſtri, præſertim in gratuita & fideli puellarum inſtructione normam tenetis, ſperamus non defutura Vobis veriora ſolatia à Patre Miſericordiarum, qui Virtutem veſtram ita exercet, & quaſi per ignem probat, ut ornet, & illuſtret magis, & ampliori mercede ſuo tempore coronet: Præcipimus interim Vobis, ne præfatæ Mariæ Angelicæ ullum obedientiæ actum exhibeatis, aut quidquam faciatis, quod trahi aliquo modo poſſit in approbationem, & conſenſum eorum, quæ hâc occaſione à quocúnque, quovis colore peracta, & patrata ſunt, quæque Nos Apoſtolicâ authoritate nulla, átque irrita declaramus, & (quatenus opus ſit) caſſamus, omniáque & ſingula tam à dicta Maria Angelica, quàm ab ejus fautoribus attentata annullamus, revocamus, átque abrogamus; ſed procedatis juxta Regularum veſtrarum præſcriptum, ad eligendum de gremio veſtro Matrem, ſeu Prioriſſam triennalem eâ charitate, & prudentiâ, ut monaſterio veſtro præeſſe cum laude poſſit. Cæterùm mandamus, ut ſorores ſeu Matres veſtræ, Moniales dicti veſtri Monaſterij, quæ auſu temerario relegatæ aſſeruntur, quantò citiùs redeant, & ibi voce activâ

& Paſ-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

& passivâ frui, potiri & gaudere possint, Vobisque & ipsis, totique Congregationi Beatæ Mariæ Virginis Instituti præfati Servi DEI Petri fourier, & præsertim vestro Monasterio Pontificium Nostrum patrocinium ex animo pollicemur, dum accuratis, & jugibus precibus vestris necessitates Ecclesiæ, & Nos ipsos commendamus, quibus Apostolicam Benedictionem paternè impartimur. Datum Romæ die VII. Augusti. M. DC. LXXX.

Marius Spinola.

Litteræ ab Archi-Episcopis, Episcopis, cæterísque Cleri Gallicani deputatis ad Regem Christianissimum datæ, & Latinitati ex Gallico redditæ.

Domine, &c.

INtelleximus, nec ábsque intimo doloris sensu à S.mo D. N. Romano Pontifice ad Majestatem Vestram delatas esse litteras, quibus non solùm Majestatem Vestram exhortandam ducit, ne aliquas nostrarum Ecclesiarum Regaliæ subijciat; Verùm etiam, nisi Paternis, ac sæpe repetitis admonitionibus acquiescat, suâ potestate se usurum denunciat; Enimverò Nostrarum partium, Nostríque obsequij esse credimus minimè in re tanti momenti silentium tenere, eo præsertim temporis, quo invito, ægróque animo ferimus Filium Primogenitum, Ecclesiæq; Protectorem ijs omnino minis, eâdémque acerbitate tractari, quâ Principes solent, qui Ecclesiæ jura invadunt. Non est Nobis animus cum Majestate Vestra in eo negotio disceptare, in quo ab Eadem tot argumenta notásque pietatis, & justitiæ jam dudum accepimus; sed tantùm hanc novam agendi rationem dolentes intuemur, ex qua tantùm abest, ut Ecclesiæ, Sedíque Romanæ honoris aliquid, & emolumenti accedat, ut potiùs ingentia utríque mala pessimíque effectus timendi sint, quis enim non videat intempestivâ hâc severitate eorum animos, & molitiones ali, qui turbido, inquietóque ingenio sunt, & contra Sanctitatis suæ ge-

 nium,

nium, ac intentiones rectiſſimas occaſionem hanc amplectuntur, vindictam, privatóſque affectus explicandi, & Majeſtatis Veſtræ, ejúſque Prælatorum honori, quod jam dudum faciunt, acerbè inſultandi. Ipſi omnino ſunt, qui lapidem omnem movent, induſtriámque collocant dignitati Sacerdotali cum Regia collidendæ, eo potiſſimùm tempore, quo nunquam magis oportuit utrámque fœderari, & nunc maximè, cùm, quæ Religioni augendæ, Diſciplinæ exornandæ, expugnandíſque erroribus Hæreticorum, à Majeſtate Veſtra quotidie fiunt orbe toto, cantantur; Enimverò nec conſilia Nobis, nec media deſunt, quibus auctoritate Majeſtatis Veſtræ, & potentiâ nixi, tam pernicioſos funeſtóſque eventus avertere poſſimus, explicatâ videlicet ſummo Pontifici animi noſtri ſententiâ, aliiſque remedijs, quæ tam gravi malo conveniunt, maturè adhibitis, illœsâ tamen eâ Reverentiâ, obſequióque, quæ Chriſti Vicario profitemur. Hoc ſiquidem Prædeceſſores noſtri ſolemne ſemper habuerunt, ut Zelo, quo Eccleſiaſticam libertatem tuendi flagrabant, Reverentiam adjungerent tot titulis cum naturæ, tum Religionis ſuis Regibus debitam. Et quemadmodùm Majeſtati Veſtræ inter alia tot decora illud etiam acceſſit, ut Majores Suos omnes potentiâ, & Religione poſt ſe relinquat, ita Nos quóque ſic obſtrictos habet, devinctóſque, ut ab Ejus obſequio nullâ ratione, nulliſque artibus avelli poſſimus. Serviet hæc animi noſtri conteſtatio eludendis conatibus omnium ſacræ Sedi, Regnóque inimicorum, eámque Nos tantò libentiùs, &, quàm fieri poteſt candidiſſimè, repetendam ducimus, quòd neceſſarium credamus, ut totus Orbis intelligat, & amorem Eccleſijs, & Venerationem Regibus debitam conjungi à Nobis poſſe. Qui erimus perpetuùm

Majeſtatis Veſtræ

Humillimi, obſequentiſſimi, fideliſſimi, obligatiſſimi
Servi & ſubditi

Archiepiſcopi, Epiſcopi
cæteríque Deputati, &c.

XII. Ha-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

XII. Hactenus Innocentij XI. Pontificis Max. litteræ, in quibus & libertas Pontifice digna, & Majestas, ad quam scribit, observata publico reverentiæ, & authoritatis temperamento, & tamen à quibusdam inhumanitatis notatæ sunt, quòd dicerent, oportuisse Regem majestate, & victorijs ferocem molliùs tractari, nec minis, sed obsequio flecti.

Sed qui hæc dicunt, nec officium satis considerant Pontificis Max. nec morem; quis enim Regem veritatis admoneat, tacente Petro, Christique Vicario?

Inter tot adulantium illecebras miserrima sit Principis conditio, si ne à Patre quidem veritatem audiat. Eodem calamo scripsit Innocentius XI. quo Illius Prædecessores ad Reges scripsêre, imò dulciore, ùt patebit ex fragmentis paulò post recitandis; recitabimus verò eo animo, ut intelligat Lector Summorum Pontificum semper hunc animum, & morem fuisse, ut Dei sapientiam, cujus in Ecclesia personam sustinent, imitarentur, *quæ operatur omnia fortiter, & suaviter.*

Innocentius III. ad Alexium Comnenum Imperatorē (a) sic loquitur: *Mirata est Imperialis sublimitas, quòd Te nisi fuimus in Nostris litteris increpare. Huic autem Tuæ admirationi non causam, sed occasionem præbuit, quòd legisti B. Petrum Apostolorum Principem sic scripsisse: Subditi estote omni humanæ creaturæ propter Deum, sive Regi tanquam præcellenti, sive Ducibus, tanquam ab Eo missis ad vindictam malefactorum, laudē verò bonorum: Nos autem etsi non increpando scripserimus, potuissemus tamen rationabiliter increpare: cùm B. Paulus Apostolus Episcopum instituens ad Timotheum scribat: Prædica Verbum, insta oportunè, importunè, argue, obsecra, increpa in omni patientia; Non enim os Nostrum debet esse ligatum, sed patere debet ad omnes; ne secundùm Propheticum verbum simus canes latrare non valentes. Unde correctio Nostra Tibi non debuit esse molesta, sed magis accepta, quia Pater Filium, quem diligit, castigat: debitum igitur Pastoralis officij exequimur, cùm obsecramus, arguimus, quando increpamus, & non solùm alios, sed Imperatores, & Reges, & ad ea studemus adducere, quæ Divinæ sunt placita Majestati.*

Symmachus Papa in Apologetico ad Anastasium Imperatorem: precor Imperator, inquit, *pace Tuâ dixerim: Memento Te hominem, ut possis uti concessâ Tibi divinitùs potestate, quia etiamsi hæc sub humano prævenêre judicio, sub Divino necesse est, ut discutiantur examine. Fortassis dicturus es, scriptum esse omni Potestati subdi-*

(a) in c. 6. de major. & obed.

subditos nos esse debere. Nos quidem Potestates humanas suo loco suscipimus, donec contra Deum suas non erigunt voluntates. Defer Deo in Nobis, senatui, & Collegio Clericorum Romæ, & Nos deferemus Deo in Te. Cæterùm si Tu Deo non defers, non potes ejus uti privilegio, cujus jura contemnis. Dicis; quòd mecum conspirante Senatu excommunicaverim Te. Ita quidem Ego, sed rationabiliter factum à Decessoribus Meis sine dubio subsequor, & contestari meâ voce non desino, ut Te memineris hominem, quantâlibet sis mundi Potestate subnixus, circumspiciásque cunctos, qui Catholicam fidem persequi, & affligere sunt conati, quemadmodùm prævalendo defecerint, &c.

Stephanus Papa Basilio Imperatori: *Accipe quæso Imperator optimam in partem, quæ subijcio: Datum Tibi est, ut cures, quo pacto Tyrannorum impietatem, & immanitatem potentiæ ferro præcidas, subjectis tuis jura administres, leges condas, terrâ, maríque exercitum componas, hæc sunt capita, curæq; Imperij Vestri. Nostri verò cura gregis tantò præstantior est, quantum est inter cœlestia, ac terrestria discrimen: obtestor igitur Tuam pietatem, ut Principum Apostolorum instituta sequâre, magnâque veneratione amplectâre, omnium enim in orbe Terrarum ordo, & Pontificatus Ecclesiæ à Principe Apostolorum Petro originem accepit, per quem & Nos sincerâ, & incorruptâ doctrinâ instruimus, & docemus omnes: Tua verò Majestas perpendat potiùs, si ex grege DEI (quod opto) est, ovem se esse, & limites Apostolorum ne transilias.*

Gregorius Papa Leoni Isaurico Imperatori: *obsecutus es,* ait, *pervicaci animo Tuo, ac domesticis perturbationibus, & scripsisti:* IMPERATOR SUM, ET SACERDOS. *Audi humilitatem Nostram Imperator: cessa, & sanctam Ecclesiam sequere, prout invenisti, átque accepisti: non sunt Imperatorum dogmata, sed Pontificum, quoniam sensum Christi Nos habemus: alia est Ecclesiasticarum Constitutionum institutio, & alius sensus sæcularium. In administrationibus sæculi militarem, ac ineptum, quem habes sensum, ac crassum, in spiritualibus dogmatum administrationibus habere non potes &c. Imperatores, qui piè, & in Christo vixerunt, Ecclesiarum Pontificibus obedire minimè recusârunt, nec Eos vexârunt. Tu verò Imperator, cùm transgressus fueris, ac perversus evaseris & manu propriâ subscripseris, ac confessus fueris, eum, qui terminos Patrum tollit execrabilem esse, in hoc proprio judicio condemnatus es, ac Spiritum sanctum à Te alienâsti, & animam Tuam in barathra, & prærupta loca præcipitem egisti, quòd humiliari nolueris, durámque cervicem Tuam submittere. Ecce, nunc quóque Te hortamur, pœnitentiam age, & convertere, átque ad veritatem ingredere, sicut invenisti, & accepisti, custodi.*

Ambrosi⁹ Theodos. Imp. *Fortasse Princeps dignitas ista, quâ præditus es, & li-*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

& licentia, quam Tibi sumis, animo caliginẽ offundit, néque sinit reputare, quàm sit atrox facinus, ac detestabile, quod admisisti. Ego autẽ scire Te pervelim, unum Deum esse potentẽ omnium rerum, & Dominũ hujus Universitatis: mortales verò nihil nisi cœnum, & inane nomen: néque in hac coñuni miseria singularẽ esse Vestrã Regum conditionem: ex luto vilissimâ rerum naturæ parte ficti, & excitati mox in lutum reciditis, Vósque temporis momento mors æquat illis ipsis, quos nimirum eluditis umbratili hoc Imperio. Agnosce crimen, & perhorresce, néque ausus fueris temeratum istud caput intra sacratos templi fines inferre; tantùm humani sanguinis hausisti, ut procul inde sis amovendus, ubi celebrantur Augustissima Mysteria Redemptionis humanæ, &c. Extincto Maximo Tyranno, & Mediolani agente Ambrosio, facinus accidit, quo res Catholicorum turbatæ. Incensa fuerat à Christianis majori studio, quàm prudentiâ Judæorum Synagoga, & Lucus Valentinianorum. Hi Dijs triginta thus adolebant. Res ad Imperatorem delata: qui turbarum metu Synagogam ab Episcopo, & Christianorum impensis reparari mandat. Movere se continuò Ambrosius, qui tum degebat Aquilejæ, datâque epistolâ Imperatorem à sententia revocare. Ubi inter alia: *Peto, ut patienter sermonem meum audias; nam si sum indignus, qui à te audiar, indignus sum, qui pro te offeram, cui Tua Vota, cui Tuas committas preces. Ipse ergo non audies eum, quem pro Te audiri velis? non est imperiale libertatem dicendi negare: néque sacerdotale, quod sentiat, non dicere. Relatum est à Comite Orientis incensam esse Synagogam, ídque auctore factum Episcopo. Jussisti judicari in cæteros, Synagogam ab ipso ædificari Episcopo. Non adstruo exspectandam fuisse assertionem Episcopi. Hoc dico, non vereris Imperator, ne non acquiescat sententiæ tuæ? Non etenim vereris, quod futurum est, ne verbis resistat Comiti Tuo? necesse erit igitur, ut aut prævaricatorem, aut Martyrem facias. Hâc propositâ conditione puto dicturum Episcopum, quòd ipse ignes sparserit, turbas compulerit, populos concluserit; hoc, inquam, dicet, ne amittat occasionem Martyrij. O beatum mendacium! quo acquiritur aliorum absolutio. Hoc est Imperator, quod poposci & ego, ut in me magis vindicares, & hoc si crimen putas, mihi adscribas. Quid mandas in absentes judicium? habes præsentem, habes confitentem reum. Proclamo, quòd ego Synagogam incenderim, certè quòd ego mandaverim, ne locus esset, in quo negaretur Christus. Legimus templa Idolis antiquitùs condita de Manubijs Cimbrorum, de spolijs reliquorum hostium. Prô pudor! Theodosi, ergo titulum hunc Judæi in fronte Synagogæ suæ scribent: templum impietatis factum de Manubijs Christianorum?* Cunctabatur tamen Theodosius, & an edictum refigeret, animi pendebat; advolat

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

igitur Mediolanum Ambrosius, & præsentem Imperatorem de suggestu vehementi Apostrophe, indutâque personâ Dei sic aggreditur: *Audi Theodosi, quid ad Te pro se dicat Christus, Ego Te ex gregario Imperatorem feci: Ego de fructu seminis Tui in throno locavi: Ego Tibi subjeci Nationes Barbaras: Ego Tibi pacem dedi: Ego perturbavi hostis tui consilia, ut se ipse nudaret: Ego ipsum usurpatorem Imperij Tui ita vinxi, mentémque ejus ligavi, ut, cùm haberet fugiendi copiam, tamen cum omnibus suis, ne quis Tibi periret, ipse se clauderet. Ego, cùm periculum summum esset, ne alpes Barbari penetrarent, intra ipsum alpium vallum victoriam Tibi contuli, ut sine damno vinceres. Et Tu de Me inimicis Meis triumphum donas. Et Tu erigis Synagogam hostibus Meis de cadaveribus Christianorum, de sanguine maceratam.* Sic Ambrosius peroravit, sic victus Cæsar, qui descendentem de Cathedrâ sic est affatus: *Contra nos deposuisti hodie Episcope.* Cui Ambrosius: *non contra Te, sed pro Te locutus sum.* Nec priùs ad altare oblaturus accessit, quàm Imperator fidem suam obstringeret. Cui Episcopus: *ergo* inquit, *agam fide tuâ*? respondit Theodosius: *age, fide meâ*: quâ sponsione repetitâ, jam securus Deo litavit.

Nicolaus Papa I. Ep. ad Michaëlem Imp. *His*, inquit, *ita prælibatis sub conspectu DEI, purè synceréque pietatem Vestram deprecamur, obtestamur, exhortamur, ut petitionem Nostram non indignanter accipiatis. Rogamus denique, ut Nos in hac Vita potiùs audiatis deprecantes, quàm (quod absit) in Divino judicio sentiatis accusantes. Et ideo nolite (precamur) irasci, si Vos tantùm diligimus, ut Regnum, quod temporaliter assecuti estis, velimus vos habere perenne: & qui imperatis sæculo, possitis regnare cum Christo. Nam quâ fiduciâ (rogamus) illic DEI præmia petituri estis, Cujus hìc Ecclesiæ detrimenta non prohibetis? Non sint gravia, quæsumus Vos, quæ Vestræ salutis æternitate dicuntur. Scriptum legitis, meliora sunt vulnera amici, quàm fraudulenta oscula inimici.* Innocentius I. in causa D. Chrysostomi ad Arcadium Imperatorem sic scribit: *Vox sanguinis Fratris Mei Joannis clamat ad Deum contra Te ò Imperator, sicut quondam Abel Justi contra parricidam Cain; & Is omnino vindicabitur: ne id modò admisisti, sed etiam pacis tempore persecutionem magnam adversùs Deum, & Ecclesiam Ejus concitâsti. Ejecisti è throno suo, re non judicatâ, Magnum totius Orbis Doctorem, & unà cum illo Christum persecutus es. Néque de illo ita queror, quamvis intolerabilis ea jactura sit, propterea quòd primùm de animarum Vestrarum salute, deinde de illis, qui sapientissimâ, & Divinâ doctrinâ orbati, fame Verbi DEI conficiuntur, sum sollicitus. Nova Dalila Eudoxia Imperatrix, quæ paulatim erroris sui novaculâ Te Imperatorem totondit, exe-*

cratio-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

erationem sibi ipsi conflavit, grave, & , quod gestari nequeat, peccatorum pondus colligans, átque id prioribus suis peccatis supperaddens. Itaque Ego minimus peccator, Cui thronus magni Apostoli Petri creditus est, segrego, & rejcio Te, & illam à perceptione Immaculatorum Mysteriorum Christi DEI Nostri: Episcopum etiam omnem, aut Clericum Ordinis sanctæ DEI Ecclesiæ, qui administrare, aut exhibere Vobis ea ausus fuerit, ab ea hora, quâ præsentes legeritis litteras, dignitate suâ excidisse decerno, quòd si ùt homines potentes, quémque vi adegeritis, & Canones Nobis à Salvatore per sanctos Apostolos traditos transgressi fueritis, Scitote id Vobis non parvum peccatum fore in horrenda illa Judicij die, cùm neminem hujus Vitæ honor, & dignitas adjuvare poterit; Arcana autem, & abdita cordium sub oculos omnium effundentur, átque exhibebuntur. Arsacium quóque, quem pro Magno Joanne in thronum Episcopalem produxisti, etiam post obitum exauctoramus unà cum omnibus, qui consultò cum eo communicârunt Episcopi, cujus etiam Nomen sacro Episcoporum albo non inscribatur; indignus enim honore est, qui Episcopatum quasi adulterio polluerit; omnis enim planta, quæ à Patre Nostro in Cœlis plantata non est, eradicabitur.

Paulus III. ad Carolum V. Imperatorem, & Regem in causa Edicti Spirensis, inter alia sic scribit: *Ex Edicto Majestatis Tuæ Acta Conventûs Tui Spirensis cognovimus. Nos verò, Fili, cùm à Te indigna quædam Decreta in Conventu Spirensi ex ipsis actis animadverterimus, indigniora verò designata esse, & talia, ut si propositum exitum, quod Deus avertat, consequantur, non solùm Te in certissimum animæ periculum adductura, sed Ecclesiæ paci, átque unitati majorem, quàm hactenus perturbationem sint allatura, &c. Hæc, Charissime Fili, cùm ita sint, quæ Tuam ipsius animam in magnum salutis periculum adducant, & Ecclesiæ pacem magis, magísque perturbent, facilè videre potes, nisi per Te quamprimùm his malis remedium adhibeatur (quod Te facturum speramus) in quas angustias sis Nos compulsurus: ut aut officio, & muneri Nobis à Deo per ejus Filium dato deesse cogamur cum maximo detrimento, aut iterum severiùs agere, quàm vel consuetudo Nostra, vel natura, vel voluntas ferant. Quamquam Officio quidem deesse in tanto discrimine non debemus prorsus, nec volumus, quantùm per ejus gratiam, cujus vices licèt indigni in terris gerimus, de Nobis polliceri possumus. Insidet enim in animo, & ob oculos Nobis obversatur illud idem, de quo principio diximus, Divinæ severitatis in Heli Sacerdotem exemplum, quem non ob id quidem damnatum legimus, quòd in filijs corripiendis prorsus abstinuerit, corripuisse enim eos satis constat ex Scriptura: sed quòd in corripiendo, ut inquit D. Hieronymus, lenitate Patris, non auctoritate Pontificis agebat. Nos lenitate Patris integris prope adhuc rebus usi sumus, quibus ex Edicti forma transactis (quod Deus aver-*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

avertat) in Heli exemplo satis vides, in quam Nos necessitatem sis adducturus. Quare Tecum considera, Cæsar, quid Te magis deceat, quid ad Tuum inprimis officium erga Deum, & Ecclesiam magis pertineat, quid honori, & rebus Tuis magis expediat: an ut brachium Nostræ severitati in ijs, quæ ad unitatem Ecclesiæ pertinent, præbeas; an potius illis faveas, qui hanc semel ruptam in plures adhuc partes scindere miserabiliter laborant, & optant.

Adjungemus denique, quas igne, & Zelo plenas ex horto voluptatum ad Joram Regem Elias Propheta maximus dedit, de quibus. *2. Paralip. 21. Allatæ sunt ei litteræ ab Elia Propheta, in quibus scriptum erat: hæc dicit Dominus DEUS David Patris tui: quoniam non ambulâsti in vijs Josaphat Patris tui, & in vijs Asa Regis Juda, sed incessisti per iter Regum Israël, & fornicare fecisti Judam, & habitatores Jerusalem, insuper & fratres tuos meliores te occidisti; ecce! Dominus percutiet te plagâ magnâ, cum populo tuo, & filijs, & uxoribus tuis, universâque substantia tua.*

Comparet jam quilibet, quas ad Orientis, & Occidentis Imperatores summi, & antiqui Pontifices litteras dedêre, cum illis Innocentij XI. ad Regem Christianissimum; inveniet, nisi fallor, in illis flammas, & myrrham esse, in istis flores, & mella, productâ quidem efficaciter veritate, sed tot elogijs, & blanditijs sparsâ, ut mirum sit non placuisse tam comptam, tótque argumentis Paterni amoris condîtam. Planè in tanta Ecclesiæ, Prælatorum, & innocentium clade, quorum voces, & lacrymæ Galliam, Romámque implebant, nihil minùs à Pontifice Max. dici potuit, nisi statuam velis, non Papam: si enim miles infamiam, ultimúmque supplicium meretur, qui pugnam otiosus, inersque spectat, nec gladium in hostem torquet; quantò majore culpâ Vicarius Christi bellum Episcopis, & Ecclesiæ juribus indictum, oppressósque innocentes otiosus cerneret, & gladium Verbi DEI in vagina teneret, expositis interim ad prædam, & injurias ovibus? Enimverò mercenarij hoc exemplum, non boni Pastoris est, dicente Christo: *Bonus Pastor animam suam dat pro Ovibus suis. Mercenarius autem, & qui non est Pastor, cujus non sunt Oves propriæ, videt lupum venientem, & dimittit Oves, & fugit, & lupus rapit, & dispergit Oves: Mercenarius autem fugit, quia Mercenarius est, & non pertinet ad eum de Ovibus.*

XIII. Verùm cùm hoc ipsum Regaliæ argumentũ non modò hâc nostrâ tempestate, sed jam olim per gravissimas contentiones agi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

nes agitatum fuerit, & Ecclesiam diu multúmque afflixerit, ut meritò dubitare possis, plúsne illi dirimendo calamis certatum, an armis fuerit; operæ prætium me facturum credidi, si rem totam à suis principijs evolverem; maximè cùm vix aliud in historia Ecclesiastica obscurius occurrat magísque implexum; & faciliùs exitum in Labyrintho invenias, quàm in tot canonibus decretísque Conciliorum aliter semper alitérque statuentium: facem igitur præferam, quantúmque licuerit claritatem huic nocti affundam.

Jus ergo Regaliæ ex quattuor juribus conflatum est, ex *jure videl. eligendi*; *jure investiendi*; *jure conferendi beneficia Sede Episcopali vacante*; ac tandem *jure proventûs fructûsque, dum nova electio expectatur, percipiendi*: hoc ultimum *temporalem Regaliam* vocant; alia ad Regaliam spiritualem pertinent. De omnibus sigillatim agendum est, sic enim res tota clariùs sub aspectum cadet.

Eligendi ad cathedras Episcopales non eadem semper ratio, sed varia, & multiplex observata est; nec mirum; cùm enim ritus eligendi nullo divino aut naturali jure sancitus sit, sed ex voluntate hominum pendeat, sicut alia humana jura, ita & hoc mutari debuit, novis videlicèt hominum moribus, novas leges exposcentibus: nec enim minùs ridendus est, qui eandem legem omni tempori, quàm qui eandem vestem aptandam velit. Initio Ecclesiæ nascentis, & multò post tempore non Episcopi tantùm, sed etiam populus eligendo Pastori admittebatur. Id tam clarum est, ut negari possit à nemine; ita enim expresè testantur S. Clemens Papa in *epistola, quam ex manuscripto codice Junius Patricius vulgavit*, ubi dicit, sic ab Apostolis constitutum esse: S. Cyprianus *epist.68.* Origenes *homil. 6. in Levit.* & videri possunt varij de hac re canones apud Grat. *d. 63.* Sic Anno CCCXXVI. Athanasius postulante omni populo electus est: Sic Anno CCCLXIX. Basilius: Sic Anno CCCLXXIV Ambrosius: Sic quamplurimi alij, quorum electiones in Annalibus Ecclesiasticis videre est. (a) Ratio verò ob quam eligendis Episcopis populus admittebatur præcipua fuit, ne Pastor invitis, & nolentibus datus parùm reverentiæ & amoris haberet, nec enim amamus, quæ non eligimus: deinde quia electio ad Episcopatum vices Matrimonij spiritualis

 refert,

(a) Vide Cabassutium ad can. 4. Concilij Nic. fol. 109.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

refert, Matrimonium verò cum invitis non est. Ceterùm cùm ad electiones & Clerus, & Populus convenirent, aliæ tunc Cleri, aliæ populi vices erant. Populus enim propriè non eligebat, nec ejus suffragium necessitatem inducebat, ùt habetur in can. 13. *Concilij Laodiceni* (quod auctore Baronio Niceno antiquius est) *c. non est permittendum. d. 63. epistolâ Leonis 1. ad Episcopos Viennensis Provinciæ in c. Vota. d. 63.* & idem Leo *epist. 90. in c. 1. d. 62.* & Stephanus Papa *epist. ad Archiep. Ravennatem in c. nôsse. d. 63.* S. Basilius *epist. 64. & epist. 75. ad Neocæsarienses.* Concilium Antiochenum (quod celebratum est Anno CCCXXXXI.) *can. 18.* Concilium Oecumenicum 7. alias Nicænum 2. Anno DCC LXXXVII. celebratum. *canon. 3.* allegans canonem 4. Concilij Nicæni primi, in quem canonem Theodorus Balsamon, & Zonaras affirmant post Concilium Nicænum 1. consensum populi non ampliùs necessarium fuisse, sed totum eligendi jus ad Episcopos translatum esse. Cùm ergo in allegatis auctoritatibus expresse *inter electionem & petitionem distinguatur, & hanc populi, illam Episcoporum esse dicatur, oportere illum à civibus recipi, quem Episcopi elegissent: Si populus à Clero electum temere recuset, non ideò electionem irritam esse: solos Episcopos eligere, &c.* ex his, inquam, aliisque palam est, consensum popularem, nec propriè electivum fuisse, nec semper necessarium. In electionibus ergo futuri Pastoris populus aut optabat tantùm petebátque, aut testimonium de vita & moribus eligendi ferebat exemplo non præcepto Apostolorum *1. ad Tim. 3. Act. 1. & 6.* aut tantùm consulebatur: aut factâ electione populi consensus expetebatur, non quia necessarius, sed ne invitis Pastor obtruderetur. (a)

Advertit verò Baronius ad Annum CCCLXIX. tunc postulationem populi pro legitima habitam esse, cùm suffragia ordinatè per Artificum sodalitia, & Nobilium familias inibantur, non verò si confusè turba conclamaret. Sic ergo populus optabat potiùs, quàm eligebat.

Alia ratio Clericorum, & Episcoporum Prouincialiũ fuit, qui verè eligebant. De his ita statutum fuerat, ut cathedrâ Episcopali vacante Metropolitanus synodum Provincialem in Civitatem, cui Episcopus præficiendus erat, indiceret, ibíque Episcopus

(a) Quæ omnia probantur ex c. 1. d. 62. c. nôsse d. 63. c. vota. d. 63. Cypr. epist. 33. Athanas. aliisque supra citt..

ſcopus à Clero eligeretur, populo conſenſum, aut teſtimonium dante. Oportebat verò Epiſcopos aut omnes convenire, aut ſi non poſſent, tres ſaltem unà cum Metropolitano; reliquis, qui aberant, ſcripto ſaltem ſuffragium dantibus, aliter facta electio pro nullo habebatur. (a) Cùm verò tempus,& experientia docuiſſent,magno Eccleſiarum damno, ſynodos Provinciales expectari (quæ nec facilè,nec citò cogebantur) & electiones differri, ſynodi Provinciales auctoritate ſummorum PP. omitti cœptæ, Clero (optante tamen populo) poteſtas eligendi data, à quibus decretum factæ electionis Metropolitano tranſmittebatur, & hic causâ maturè diſcuſsâ electionem aut admittebat, aut reſcindebat. (b) Petrum de Marca Archiep. Pariſ. de Concord. Sacerdotij, &c. *lib. 8. c. 8. n. 6.* Erat etiam Metropolitani officium, vacanti Eccleſiæ Epiſcopum, quem *Viſitatorem*, aut *Interventorem* vocabant, ſubmittere, qui electionem promoveret,curarétque partium ſtudijs,& diſcordijs longè ſubmotis ſuffragia liberè conferri, eo fere modo, quo apud Athenienſes popularibus ſuffragijs proëdri præponebantur, *teſte Julio Polluce lib. 8. De Officio Interventorum* (c)

Cœpit paulatim, etiam populus ab electionibus removeri, ùt patet ex legibus à Juſtiniano latis *L. 42. C. de Epiſcop. & Novellâ 123. cap. 1. & 137. cap. 2.* ubi ſtatuitur, ut Clerici & primates tres nominent, & ex iſtis unum Metropolitanus eligat: tandem omnis ad electionem acceſſus partim conſuetudine, partim latis Canonibus populo prohibitus eſt, ùt patet ex *cap. 51. de Elect. cap. 2. de Judic.* cùm enim modus eligendi ſit juris merè humani, mutari pro neceſſitate potuit. Apoſtoli quidem electiones non ſoli, ſed coram tota congregatione inſtituebant, *ùt habetur in Act. cap. 1. 6. 13.* & ideo S. Cyprianus *Epiſt. 68.* ſcribit, traditione divinâ, & Apoſtolicâ obſervatione inductum eſſe, ut Epiſcopi coram plebe eligerentur, non quòd hoc juris & præcepti divini Apoſtolici fuerit (nec enim quidquid Apoſtoli obſervabant, jus & præceptum erat) ſed quod moris & exempli. Ratio verò populum excludendi multiplex fuit; quòd videlicèt aucto fidelium numero convocari ſine gravi difficultate, & tu-

(a) Vide paſſim d. 63. & Concil. Sardic. can. 5. Laodicen. can. 13. Nicæn. c. 4. & 6. Antiochen. c. 19. (b) Vide epiſt. Leonis PP. apud Grat. c. 36. & c. 27. d. 63. & c. 1. d. 62. (c) Vide S. Greg. l. 11. Reg. ep. 19.

& tumultu vix poſſet; quòd diſcordijs ac partium ſtudijs uſque ad rixas, & bellum cædéſque ſcinderetur: quòd affectu plerúmque & favore non merito vota conferret: quòd potentiorum, qui Epiſcopatus aut ſibi, aut ſuis, affectabant, metu & præmijs facile vinceretur, nec tam eligeret, quàm venderet: quòd invitos ad dignitates compelleret: quòd unius Eccleſiæ Epiſcopos ad aliam vocaret, ut *habetur in c. Oſius. 2. de Elect.* & denique, ùt dicitur *l. Ad beſtias. 31. ff. de pœn. l. Decurionum. 12. §. 1. C. eod.* quòd judicium vulgi inconſtans ſit & varium, & ideò vanæ voces populi non ſint audiendæ.

Principes quod attinet, res ſic ſe habet. Negari haud poteſt, jam primis Eccleſiæ annis, cùm pace fidelibus redditâ, & Conſtantino rerum potito, illa ſuis legibus vivebat, graviſſimè vetitum eſſe, ne Epiſcopi fierent, qui non à Clero electi, non à populis expetiti, ſolâ Principum voluntate promovebantur. Sic expreſsè habetur inter canones Apoſtolicos *c. 29. (aliàs 31.) & can. 3. Concilij Nic. 2.* quod etiam canonem Apoſtolorum adducit: *& act. ult. Concilij Conſtantinopolit. 4. & octavi Oecumenici*, in quo monita ſunt cedro æternáque memoriâ digna, quæ à Baſilio Auguſto ſunt ad Patres Concilij & Laicos perorata. (a) Non ideò tamen Principum conſenſus negligebatur, cùm in quamplurimis Epiſcoporum electionibus videre ſit Principis nutum expetitum eſſe, ídque aut diuturnâ conſuetudine, aut honeſtate, aut etiam aliquo jure inductum eſt; cùm enim ſacri canones ex populorum votis Epiſcopos eligi vellent, quantò magis ex voto Principis, qui caput & apex eſt Reipublicæ? Sic Joannes Chryſoſtomus ex voluntate Arcadij Imp. Epiphanius ex Juſtini, Menas ex Juſtiniani, Nicetius Epiſcopus Lugdun. ex Regum Francorum; ſic denique quamplurimi alij ex aliorum Principum aſſenſu nutúque electi ſunt. Imo cùm magna neceſſitas, aut metus civilium diſcordiarum premeret, Epiſcopi jus eligendi ipſis Imperatoribus demandabant, & iſtorum præcepto tota electio ſtabat. Exempla ſunt illuſtria in Nectario, Proclo Patriarchis Conſtantinopolitanis, Imperio Theodoſiorum electis. (b) Elegans etiam hujus rei exemplum eſt apud Theodoricum *l. 4. c. 6.* Baron. *ad Annum CCCLXXIV.* ubi cùm Auxentio Epiſcopo Mediolanenſi è vivis ſublato ingentes futuræ diſ-

(a) Vide Spondanum Anno DCCCLXIX. n. 9. (b) Vide Sozom. l. 7. c. 8. Socr. lib. 5. c. 8. & l. 7. c. 29. & l. 7. c. 39.

ſæ diſſenſiones præviderentur, Arianis & Catholicis pro novo Antiſtite pugnaturis, Epiſcopi Orthodoxi Valentiniano Imperatori hanc provinciam eligendi Paſtoris imponunt, illius Majeſtatem & potentiam Arianis objecturi, quam tamen modeſtiſſimè Auguſtus recuſauit. Imò in hoc ipſo neceſſitatis publicíque periculi caſu etiam Romanum Pontificem multi Imperatorum elegerunt, maximè cùm ſchiſma votis certantibus Eccleſiæ imminebat, néque tunc proprio jure Imperatores, ſed delegato utebantur, & nomine ac voto Cleri populíque; ſic à Valentiniano cum Damaſo in ſchiſmate Vrſicini: ab Honorio cum Bonifacio in ſchiſmate Eulalij: ſic cum alijs Pontificibus factum: ſupra etiam notavimus, mortuo Auxentio Epiſcopo Mediolanenſi, cùm ab Arianis ſchiſma timeretur, partes eligendi ab Epiſcopis Orthodoxis Valentiniano Imperatori eſſe impoſitas. Imò in Concilio Lugdun. 2. Imperatoribus aliiſque Principibus ſæcularibus poteſtas à Pontifice & Concilio demandatur curandi, ut quæ de ſummo Pontifice deligendo ſtatuta ſunt, executioni dentur. (a) Cùm ergo Principes ſæculares avertendo ſchiſmati, extremæq; Eccleſiarum calamitati electionibus Pontificum aliorúmque Antiſtitum ſe immiſcebant, jure non proprio utebantur, ſed à Clericis delegato, imò ab ipſa natura, quæ in tali caſu Principibus, tamquam Advocatis & Protectoribus Eccleſiæ jus eam defendendi permittit. Illud verum eſt, intra limites Principes non ſtetiſſe, ſed ultra provectos eſſe, neceſſitate in moram converſâ. Id verò manifeſtè ut appareat, rem totam à ſuis principijs, & per annos ſingulos repetemus, eſt enim maximi momenti, & quam vix ab aliquo rite pertractatam invenies. Ergo.

Anno CCCLV. Primus Conſtantius Imperator Arianus, quod ne ab Ethnicis quidem tentatum fuerat, Liberio in exilium pulſo, Felicem II. Cathedræ Romanæ imponit.

Anno DXXVI. Theodoricus Italiæ Rex æquè Arianus, Conſtantij exemplum imitatus Felicem IV. Pontificem jubet, & paulo poſt qui triginta tres annos feliciſſimè regnaverat, in præmium uſurpatæ, præter alia ſcelera, poteſtatis miſerrime extinguitur.

Anno DXXXIII. Athalaricus Italiæ Rex non contentus electio-

(a) Vid c. ubi 3. de elect. in 6. §. præterea.

electionum confirmationes sibi vendicare, certam insuper pecuniæ vim Pontifici Rom. aliisque suæ ditionis Episcopis imponit.

Anno DLV. Justiniani Imperatoris non assensu tantùm, sed etiam promotione extincto Vigilio, Pelagius Pontificatu donatur, & deinceps exemplo ab Arianis ducto, pecunia electis Pontificibus imperatur, non aliter confirmationem obtenturis. Adeò cupiditas lucri ne pijssimo quidem Principi pepercit. Doluit vehementer hanc Romanæ Ecclesiæ miseram conditionẽ Gregorius M. *dirósque persecutores ac regio nomine indignos* appellavit, qui hæc molirentur, ut videre est in *Psalm. 4. pœnit.* & tamen cùm alium Pontificatum evadendi aditum non haberet, Mauritio Imperatori idem Gregorius supplicat, ne sui electionem à Clero populóque factam admittat: quod cùm non impetraret, pecuniam solvit, & caput infulæ submisit. (a) Interim dum ab Imperatore consensus expectabatur, electus Papa officio abstinebat, & Ecclesia à quattuor Vicarijs, inter quos electus, curabatur. (b)

Anno DCLXXXI. Constantinus Pogonatus dato ex Concilio 6. Oecumenico ad Agathonem Papam diplomate remittit pecuniam hactenus pro confirmatione solvi solitam, salvo tamen jure confirmandi.

Anno DCLXXXIV. Idem Constantinus Benedicto II. necessitatem petendæ Constantinopoli confirmationis remittit, sic tamen, ut confirmatio ab Exarchis, qui nomine Imperatorum Italiam gubernabant, peteretur. Id videtur testari Anastasius in vita Cononis Papæ, qui post Benedictum II. Anno *686.* electus est; Baronius tamen repugnat ad *Annum 686.*

Anno DCCLXXIV. Adrianum I. Carolo M. jus tradidisse eligendi Papam omnésque Episcopos investiendi scribit Sigebertus Monachus Gemblacensis in Chronico, qui post Annos CCCXXXVIII. scripsit; recitat hoc privilegium Carolo concessum Gratianus in *c. Hadrianus 22. d. 63.* Verùm præter Baronium, & Spondanũ ad Annum DCCLXXIV. Sigebertum egregiè confutat Petrus de Marca Archiep. Paris. *l. 8. c. 12.* Sed quidquid de veritate hujus privilegij sit, certum videtur aut à Carolo non acceptatum, aut renuntiatum illi fuisse, cùm ex testimonio Flori Magistri Carolo contemporanei, quém-

(a) Vide Gregor. Turon. l. 10. c. 1. & Joan. in Vita Gregor. l. 1. c. 39.
(b) Vide Bedam 2. hist. Anglic. 19. Baron. ad Annum 590. & 650.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

quémq; Walafridus in carm. ad Agobardum Archiepisc. Lugdun. magnis laudibus affecit, constet, sine ullo Principis consensu Papam tunc temporis eligi solitum. Verba Flori sunt in fragmento de elect. ex editione Papirij Massoni apud Balluzium in notis ad Agobardum *p. 152.* operâ Agobardi. fol. 414. Petrum de Marca *cit. n. 4* Spondanum *ad Annum DCCCXIII. In Romana Ecclesia usq; ad præsentem diẽ cernimus absque interrogatione Principis solo dispositionis Divinæ judicio, & fidelium suffragio legitimè Pontifices consecrari.* Ipse Carolus tantùm abest, ut sibi electiones Episcoporum adscripserit, ut potiùs publico diplomate eas liberas, & ex canonum præscripto à Clericis fieri decreverit, ùt expresè habent capitularia Caroli, & Ludovici Imp. *lib. 1. c. 84.* & *c. sacrorum canonum 34. d. 63.* Lupus Ferrar. *in epist. 81.* (hic ex Monacho Benedictino in aulam Ludovici Pij Imp. translatus fuerat.) Totum jus Episcopos nominandi Imperatoribus, & Regibus Franciæ non ex privilegio Hadriani, sed Zachariæ Pontificis ob temporum calamitatem, quibus Laici palàm passímque Episcopatus involabant, unicè derivat, nullâ factâ mentione hujus privilegij ab Hadriano concessi, quod útique nunquam omisisset, utpote & recentius, & amplius. Ipse Hadrianus Papa in epistola ad Carolum Anno DCCLXXXIV. data Episcoporum in Regno Longobardico electiones à Clero populóque factas solus confirmat, & de Ecclesia Ravennate idem manifeste apparet ex epistola ejusdem Hadriani Anno DCCLXXXVII. ad Carolum scripta. Ex quibus omnibus palàm est, privilegium illud à Sigeberto consignatum, aut fictum, & nunquam Carolo concessum esse, aut nunquam acceptatum fatetur etiam Maymb. *l. 10. de l'Arianisme f. 155.* Hincmarus tamen Episcopus Rhemensis epistolâ ad Carolum Calvum, Florus in Fragm. cit. de Electionibus, Spondanus ad Annum DCCCXIII. n. 7. fatentur, consensum Regium in electionibus Episcoporum consuetudine inductũ, & necessarium fuisse, mittíque Visitatorem à Principibus solitum, qui curaret in electionibus omnia canonicè peragi, ídque tunc temporis necessarium omnino fuit, competentium ambitione omnia vi, metu, ac largitionibus miscente, ex qua ipsa caussa executio eorum, quæ pro electione Pontificum statuta sunt, Principibus sæcularibus committitur, in Concilio Lugdunensi 2. in *c. 3. de elect. in 6.* sed de electionibus Episcoporum posteà.

Anno DCCCXVII. Ludovicus Pius Imperator in celeber-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

rimo & frequentiſſimo Conventu Aquiſgrani electionem Romani Pontificis liberrimam reddit, eximítque ab omni conſenſu Imperatorum aut Præfectorum; nam anteà Græcis Imperantibus conſenſus ab Exarchis petebatur (eâ ſolùm conditione, ut à Clero Populóque peractâ electione Legati ad Imperatorem mitterentur, qui nomine electi Pontificis inter hunc, & Imperatorem *amicitiam & charitatem* (verba ſunt Ludovici) *ac pacem ſociarent.* (a)

Año DCCCXXIV. Lotharius Ludov. Imperatoris filius Romam proficiſcitur, ſchiſma ob electionem Eugenij II. natum componit, & ne quis electioni Romani Pontificis interſit præter eos, quos ſacri canones admittunt, edicto vetat. (b)

Anno DCCCXLVII. Leo IV. Pontifex renuntiatur, & Privilegium liberæ electionis à Lothario Imperatore iterum confirmatum eſt, Leone reciprocè obſtricto, ut legibus imperialibus, cùm temporalia negotia agitarentur, uteretur. (c)

Anno DCCCXCVII Stephanus VII. potentiâ Marchionum Tuſciæ ſolio imponitur. Hi mole Hadriani potiti, divitijs, armis, & clientelis præpotentes, electiones Pontificum ſibi per nefas vindicârunt. Nihil corruptis fictíſque illis Pontificibus fædius viſum, qui hoc tempore Vaticanum inſedêre. Alij pecuniâ promoti, alij vix pueritiam egreſſi, alij per mutuas cædes, alij, quod ſupra pudorem & fidem eſt, meretricis arbitrio omnia Romæ potentiâ & libidine miſcentis: & tamen inter tot vitia, causáſque Romanos Pontifices averſandi nullum tunc ſchiſma in Eccleſia viſum, omnibus in Vicario etiam indigno Chriſtum adorantibus. Joannes enim X. à Marozia nobili, & præpotente ſcorto intruſus, & tamen à Clero, Populóque, majoris mali, & ſchiſmatis metu pro legitimo Papa receptus (quòd etiam in alijs intruſis obſervatum) Berengarium Imperatorem coronat, ab Archiepiſcopo Hamburgenſi rogatus pallium mittit, ab Ordonio Rege Legionenſi ſplendidâ Legatione honoratur; Legationem ab Orientalibus expetitam pro ineunda concordia Conſtantinopolim mittit; confirmat electionem Archiepiſcopi Rhemenſis, &c. Sic iterum Joannes XI. quamvis à ſcorto Marozia natus, intruſúſque, & deinde à Clero, & Populo cummuni conſenſu receptus, nihilominùs Theophilacti Patri-

(a) Vide lib. 1. Capitulariũ cap. 84. & c. ego Ludov. 30. d. 63. §. quando.
(b) Vide Sigon. de reb. Italiæ ad ann. 825. Gretſch. c. 11. Apolog.
(c) Vide c. 31. d. 63. & c. 9. d. 10.

Patriarchæ Constantinopolitani electionem confirmat, eidémque ac successori jus Pallij in perpetuum concedit, & à tota Orientali Ecclesia, semper aliàs in schisma præcipiti, pro capite, summóque pastore agnoscitur. Ex quibus facilè intelligas verissimè à B. Leone dictum esse: *Petri Vicariam dignitatem etiamnum in indigno hærede non deficere.* alius quippe est honor qui personæ, alius qui officio debetur, hunc dignitati, illum virtuti dicamus.

Anno DCCCCLXII. Otto Magnus Romam intrat, Pontifici Romano, quæ ab Imperatoribus donata, à tyrannis verò ablata fuerant, restituit, sancítque ut electio Romani Pontificis canonicè deinceps fiat, ídque Clerus, & universa Nobilitas se facturam juramento promittat, nec antè electus Papa consecretur, quàm Legati ab Imperatore adveniant. Extorsit hanc legem tot jam annos cum ingenti totius Ecclesiæ scandalo grassata tyrannorum potentia, Romanam Sedem opprimentium. (a)

Anno DCCCCLXIII. Otto M. Joannem XII. quòd Adalberto Berengarij filio studeret, urbe pellit, & Romanos juramento adstringit, numquam præter voluntatem Imperatoris Papam electuros.

Anno DCCCCLXIV. Leo VIII. Othoni Imperatori jus Pontifices, aliósque Episcopos eligendi, & investiendi donat, ùt habetur *in c. 23. d. 63.* Synodalis hæc Leonis Constitutio extat apud Cranziũ Metrop. Saxon. *l. 4. c. 20.* Sed multis ex capitibus falsi postulatur, quòd videlicèt data habeatur tertio Calend. Maij; cùm tamen ex Reginone illius temporis scriptore constet, Othonem expugnatâ Româ non Calend. Julij in ipsa Vigilia S. Joannis Baptistæ urbem ingressum esse, & synodo Lateranensi adfuisse: quòd ponatur añus Othonis & Leonis secundus, cùm tamen Othonis tertius, & Leonis primus fuerit: quòd Episcopi, qui subscribunt, alij sint ab ijs omnibus, qui año Superiori easdem Ecclesias regebant, & in synodo Rom. Joannem XII. exauctorârunt: oportet ergo intra eund. annum repentinâ morte omnes sublatos esse: & si hoc fingas, constat Joannem Episcopum Narniensem posteà in Pontificem electum esse retento nomine Joannis XIII. quomodò igitur Martinus Episcopus Narniensis in hac synodo subscribit, vivente adhuc Joanne ejusdem

(a) Vide Baron. ad hunc ann. & Gretsch. c. 20. Apolog. & c. 32. d. 63. cum seq.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

dem ſedis Antiſtite. Plura addit Baronius *ad hunc annum.* Sed quidquid de veritate hujus privilegij ſit, valere ex eo ſaltem capite non potuit, quòd non à legitimo, ſed Pſeudopapa conceſſum. Leo enim viventibus adhuc Joanni XII. & poſteà Benedicto V. legitimis, veríſque Pontificibus ſuppoſitus eſt, ob quam cauſſam Dithmarus Epiſcop⁹ Marſeburg. ejus temporis nobiliſſimus ſcriptor *lib. 2. Chron.* teſtatur exercitum Imperatoris ſæviſſimâ peſte, cum ingenti Procerum & Antiſtitum clade, deletum eſſe; & hoc forſan cauſſa fuit, ut Ottonum ſanguis & familia in tertio hærede deficeret, nec ultra 65. Annos rerum & Imperij potita ſit, quamquam æterna credi debuiſſet, magnitudinem rerum, quæ ab Ottone M. geſtæ ſunt, æſtimantibus.

Anno M. XIV. Henricus I. Imperator dato regio, ex omnium ſtatuum conſenſu, diplomate, liberam electionem Clero, populóque Romano reſtituit, reſervatis tamen juribus ſibi ab Eugenio, Leone, aliiſque Pontificibus datis *V. c. 32. d. 63.*

Anno M. XXXXVI. Henricus II. cum exercitu in Italiam venit, indictâque ſynodo Gregorium VI. metu ſchiſmatis renuntiare cogit, cui ſuffectus omnium Romanorũ conſenſu Clemens II. Gregorio inter alia crimini datum, quòd nullo Henrici ſuffragio electus eſſet.

Anno M. LIX. Nicolaus Papa II. Henrico III. Imperatori in ſchiſmatis extincti præmium jus confirmandi Pontificis, jam à Cardinalibus electi concedit, quòd ſi contingeret Cardinales aut factionibus aut tyrannorum potentiâ, aut aliàs impediri, ut ipſemet Imperator, ejúſque Succeſſores, Cleri & Cardinalium nomine, Paſtorem Eccleſiæ darent. *V. c. in nomine Domini. d. 23.*

Anno M. LXI. Totius Cleri, Populíque Romani conſenſu Alexander II. eligitur. Hinc ab Henrico IV. ſchiſma, qui Cadaloum Antipapam Alexandro ſufficit; nec enim Pontificem eligi potuiſſe dicebat, Imperatore aut ignaro, aut invito. Diu ſchiſmate conflictata eſt Eccleſia, ſed vicit totius orbis Chriſtiani ſententia, Alexandrum pro legitimo Paſtore venerantis. Conquerenti Annoni Archiepiſcopo Colonienſi in Concilio Mantuano, quòd abſque mandato, aſſenſúque regio Alexander evectus eſſet, reſponſum ab Hildebrando Archidiacono, aliiſque Cardinalibus; nullum Imperatoribus in electiones Pontificum

jus eſ-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

jus esse, sacris Canonibus id expressè vetantibus. Vide (a)

Anno M.LXXIII. Eligitur Gregorius VII. qui qualis, quantúsque fuerit, non ex virtutibus, non ex vitæ innocentia, non ex miraculis, non ex historicis illorum Temporum, sed ex testimonio Henrici IV. implacabilis Gregorij hostis desumptum velim. Gregorius ut primùm electus est, statim ad Imperatorem misit, qui electionem significarent, rogaréntq; ne in illam consentiret. Imperator Gregorio rescribit, electionem ipsius in Romanum Pontificem cælitus esse factam, neminem illo Pontificatu digniorem esse: non posse improbari à se, quod Deus comprobâsset: eum Patrem & Benefactorem vocat; ab eo suorum peccatorum veniam petit, & denique totam epistolam elogijs implet, quam reperies inter epistolas Gregorij VII. *lib. 1. post epist. 29.* (b) Hic ergo est ille Gregorius, quo nemo infractiùs contra Reges, & Imperatores caussam & libertatem Ecclesiæ sustinuit, adeò ut dubitari de nimio rigore posset, nisi cœlo teste absolutus esset. (c)

Anno MC. XIX. Callistus II. in synodo Rhemensi (cui 426. Patres & Ludovicus Crassus Rex Francorum adfuit) ex omnium Patrum voto jus investiturarum Laicis, & Principibus interdicit, & Henricum Imperatorem anathemate ferit, quadringentis viginti sex facibus simul extinctis, quas Patres manu gestabant. Verba Canonis sunt: *Investituram Episcopatuum, & Abbatiarum aut quarumlibet Ecclesiasticarum possessionum per manum Laicam fieri penitus prohibemus.*

Anno. MC.XXII. Romæ generale Concilium, & supra trecentos Episcopos frequens in Laterano habitum, ubi tandem Henricus Imperator ad officium redijt, absolutúsque est; libertas electionum Episcopalium, & præsertim Pontificia, post certamina tot annorum, reddita; investituræ quoad spiritualia abolitæ, & pax tandem reducta. Laus tanti operis, & à quingentis annis agitati Callisto II. Pontifici Max: debita. Ab hoc tempore pax inter Sacerdotium Regnúmque sancita, & jacta illius altissimæ quietis fundamenta, quâ Romani Pontifices modò fruuntur. Electiones Episcoporum extra Germaniam, præsertim verò summorum Pontificum, ab omni Principum assensu exemptæ, in Germania Clero quidem

(a) Acta Concilij Mantu. & Baron. ad annũ 1064. (b) Vide etiam vitã Greg. & Maymb. l. 2. de la decadenz. fol. 227. (c) V. Leon. Ostiens. l. 3. c. 53.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

permiſſæ, ſed tamen præſente Imperatore, ejúſve legatis, eâque conditione, ut à Clero electi ab Imperatore per ſceptrum Regalia & feuda poſtea reciperent. Eventus ergo docuit, quæ pro Eccleſiarum libertate contra Imperatores Gregorius VII. tanto ardore molitus eſt, prudentiæ non temeritatis fuiſſe; nec enim viciſſet Eccleſia, ſi Gregorius non pugnâſſet, hujus bellis, curíſque tantum gloriæ & triumphi paratum eſt; (a) Ratio ob quam Principes ab electione Romani Pontificis excluſi, varia fuit; quòd pecunia, non merita, ſpectabantur: nec enim Imperatores tot alijs curis belli domíque impliciti, merita eligendorum aut cognoſcebant aut curabant; quòd illi præferrentur, qui Aulam ſequebantur, & plus gratiâ aut commendatione apud Principem valebant, quid verò abſurdius, quàm in aula caſtríſque Papatum mereri? quòd Principis voluntas non tam votum, quàm imperium eſſet, & ita libertas eligendi calcaretur contra Imperatoris placitum nemine auſuro; nam ſi auderet, Principis offendendi metus erat, nec metus tantùm, ſed parata etiam vindicta: quòd Imperatores Cleri conſenſu non ſtarent, ſed omnium approbatione electis, alios Pſeudopontifices opponerent, ſícque civili bello in Eccleſiam graſſante, omnia ſacra & profana, cæde, ſacrilegio fædarentur: quòd cùm forma electionis ſit humani juris, & experientia docuiſſet, exſpectato Principis aſſenſu, Eccleſiam miſerrimè conflictari, ſupremi Paſtoris officium & cura fuit, electionis formam mutare, & malo aliàs immedicabili remedium afferre: quòd denique & Patrum & Imperatorum decretis ſancitum ſit, abuſu privilegia amitti; maximè cùm Principes non tam hoc privilegio exuti ſint, quàm ſponte abſtinuerint, eíque non ſolùm in Concilijs Rhemenſi, & Lateranenſi, ſed etiam in comitijs generalibus Wormatiæ habitis renuntiaverint, communi Henrici IV. omniúmque Imperij ſtatuum conſenſu, ùt videre eſt locis ſuprà citatis. Iſtud etiam in hoc argumento memoriâ & notatu dignum eſt, omnes fere Imperatores Regéſque, quotquot jura electionis Romanæ turbârunt, aut infelici morte extinctos, aut aliàs præſenti ſupplicio pœnas dediſſe. Conſtantius ſpectris, umbríſque mortuorum ante oculos errantibus, & mæſtitiâ diu confectus, & à Genio Tutelari quem diſcedentem vidit, deſertus, corpore tandem inſtar

(a) Vide. T. X. concilior. Edit. Pariſ. Siggerū in Ludov. V. Abbat. Urſperg. Baron. ſpondan. ad hunc annum; & Maymburg. de la cadenz. lib. 4. d. 399.

inſtar foculi ardente, quo tangentium quoque manus urebantur, in febri extinguitur. Idem fere Theodorico Regi finis. Athalaricũ Regem in ipſo juventutis flore, ſextum decimum ætatis annum agentem morbus abſumpſit. Juſtinianum priùs in hæreſin lapſum, & immortalitatem ſibi promittentem, in ipſo perſecutionis impetu, quam Orthodoxis parabat, mors improviſa occupavit. Ottonis Magni poſteritas varijs cladibus afflicta eſt, & in primo nepote deleta. Henricus II. intempeſtivâ morte anno ætatis nono ſupra triceſimum exceſſit: diu inter dæmonum manus colluctatus, ejus animam expetentium, vix tandem precibus B. Laurentij, quem eximiè coluerat, ſubtractus periculo eſt. (a) Henricus IV. à filio perduelli diuturnum carcerem paſſus, imperio exutus, in exilium actus, mortem quotidie à veneno & ferro ante oculos oberrantem cernens, Leodij tandem vitam infelicem abſolvit: Anonymus tamen apud Abbatem Urſpergenſem ante exitum pœnituiſſe tradit, acceptâque factorum veniâ cum Eccleſia in gratiam redijſſe, ſacrúmque Epulum libâſſe. (b) Henricus V. continuis fere bellis afflictus, diris percuſſus, tandem, nullo maſculo hærede relicto defungitur, & ita Imperiũ ab Alemañis ad Saxones tranſit, Lothario II. Saxoniæ Duce à Proceribus electo.

Anno MCC.LXXIV. Concilium Lugdunenſe II. à Gregorio X. celebratum, in quo totum jus Pontificem Romanum eligendi ſolis Cardinalibus, excluſis non tantùm Principibus, ſed etiam populo, collatũ. (c) Sciendum enim eſt, fuiſſe longiſſimo uſu receptum, ut electionem Romani Pontificis votum, & optio Romani populi præcederet, quod expreſsè S. Cyprianus teſtatur *epiſt. 4. & epiſt. 52.* & videre eſt in omnibus fere ſummorum Pontificum antiquis electionibus, ídque exemplo Eleazari, quem Deus coram univerſo populo conſecrari Pontificem jubet; & Apoſtolorum *Actorum 1. & 6.* Qui mos diutiſſimè obſervatus eſt, ùt apparet in electione Alexandri III. qui Anno MCLIX. Pontifex comuni Clericorum, populíque voto renuntiatus eſt. Imperitè, ſed more ſuo, Novatores ab exemplo Apoſtolorum, uſúque Eccleſiæ, divinum præceptum deducunt: nec enim aut Chriſti aut Apoſtolorum exempla in præceptis ſunt, alioquin in quàm multa

(a) Vide Baron. & Spondan. ad Annum M. LVI. (b) Vide etiam Maynb. de la decad. l. 4. f. 352. (c) V. c. ubi. 3. de elect. in 6. §· præt. & §. ceterùm

multa præcepta ipsi offenderent? usus Ecclesiæ in ijs, quæ ad fidem non pertinent, mutari potest, debétque, ut necessitas exigit, præsertim auctoritate Ecclesiæ: & mirum est à Novatoribus usum, morémque fidelium allegari, & pro præcepto urgeri, cùm ipsi nullis Ecclesiæ præceptis, nulláque traditione stringi velint. (a) Ubi docet in ijs, quæ ad fidem non pertinent, sed ad solos mores, penes Ecclesiæ arbitrium esse, ut alias & alias leges statuat, & antiquis abolitis novas sufficiat: cùm enim leges humanæ moribus, temporibus, utilitati alijsque circumstantijs aptari debeant; sicuti ista mutantur, ita & leges mutari oportet, alioquin quæ priùs salubres, posteà rebus mutatis noxiæ evadent; nam & medicus mutatis in corpore humano morbis, mutabit medicinas, numquam eodem remedio contrarijs malis profuturo; quod nisi faciat, non tam curabit, quàm perdet, & quæ priùs fomenta, posteà venena fient; & hæc est illa serpentis prudentia nobis à Christo in Evangelijs commendata: verno enim tempore appetente, hausto fæniculi succo, senectam & antiquitatem exuit, & in novam membranam transit; sic prudens, cùm tempus & res poscunt, non dubitabit antiquis legibus novas supponere.

Ex hactenus de Romanorum Pontificum electione dictis, facilè conijcias, quæ Episcopalium electionum conditio fuerit; quis enim dubitet Principes sæculares, qui tantùm sibi juris in Papam sumebant, multò plus in Episcopos sumpsisse? ergo vix aliquas in Germania, Gallia, Hispania, electiones Antistitum reperias, quæ non ex Principum aut consensu, aut voto, aut imperio fierent, quamvis ut suprà notatum, id graviter Canones prohiberent, cùm Principum voluntas pro imperio esset, imperium verò pro necessitate, sícque electionum libertas pessum ibat. Vide multa exempla electionum regio consensu aut imperio factarum apud Gregorium Turonensem. (b) Huic malo ut Concilium Parisiense III. mederetur, edidit Anno DVII. can. 7. quo vetabantur electiones regio imperio violari, & à Rege electi omnino sacerdotijs arcebantur. Anno tamen DXLIX. Concilium Aurelianense V. licèt can. 11. electiones Episcoporum solis Clericis, & populo concedat, vetétque ne Principes ad *consensum faciendum*

(a) Vide. S. Augustin. l. 2. de Baptism. contra Donatistas. c. 3. & 9.
(b) lib. 4. c. 7. & 11. & c. 15. & l. 5. c. 47. & l. 6. c. 39. & l. 3. c. 2. & l. 8. c. 23.

dum (verba sunt Concilij) *cives aut Clericos, quod dici est nefas, inclinent:* canon tamen 10. approbationem electionis Regiæ voluntati permittit. Idem in Concilio V. Parisiensi Anno DCXV. & edicto Regis Clotarij confirmatum, sícque consuetudo in jus & legem versa. Idem quoque jus Regibus Hispaniæ (nam Gothorum Reges nominationem Episcoporum jam olim sibi vendicaverant) in Concilio Toletano XII. can. 6. aut collatum, aut confirmatum est Anno DCLXXXI. habetur is canon apud Gratianum *can. 25. d. 63.* Videntur Reges Galliæ Hispaniæque exemplum à Græcis Imperatoribus accepisse, qui multùm in electionibus Patriarcharum, aliorúmque Episcoporum sibi tribuebant, & exempla, historiam Ecclesiasticam legentibus, passim occurrunt. Septimo sæculo labente Martellus rerum in Francia potitus, unà cum alijs juribus Ecclesiasticis etiam electiones sibi adscripsit; maximè Clericorum palatinorum, ùt videre est apud Lupum Ferrar. *epist. 81. 98. & 99.* Quæ res & Martello fatalis fuit, & Ecclesiæ, tantâ rerum omnium inductâ confusione, tantâ morum corruptelâ, ut Episcopatibus laici fruerentur, teste S. Bonifacio *epist. ad Zachariam Papam*, & Hadriano I. *in privilegio Ecclesiæ Rhemensi dato apud Flodoard.* Huic malo ut mederetur Zacharias Papa, Pipino Francorum Regi privilegium dedit, ad omnes Regni vacantes Ecclesias, Episcopos nominandi. Id expressè testatur Lupus Abbas Monasterij Ferrariensis apud Senonas in Gallijs in epist. ad Amulum Archiepiscopum Lugdunensem: est verò epistola 81. addítque caussam concessionis, *propter temporis acerbitatem.* testatur etiam Joannes X. PP. epistolâ ad Herimannum Coloniensem Anno DCCCCXXI. ubi, *sicut priores suos Antecessores, nostrorum Antecessorum auctoritate, Episcopum per unamquámque parochiam ordinare probabiliter statutum est, ita ut Carolus Rex faciat ordinando statuimus.* Fatetur etiam Maynburg histor: Iconoclast: *f. 259. l. 2.* & præsertim Florus cognomento Magister, Diaconus Ecclesiæ Lugdun. omnium ore laudatissimus: hic in fragmento de electione (quod circa annum DCCCXX. scripsit edidítq; post Papirum Massonum Stephanus Baluzius, & habetur ad calcem operum S. Agobardi) *omnium*, inquit, *Ecclesiarum Antistites absque ullo consulto mundanæ potestatis à temporibus Apostolorum, & posteà per annos fere 400. ordinatos fuisse constat.* & infrà. *quòd verò in quibusdam Regnis posteà consuetudo obtinuit, ut consulto Principis ordinatio Episcoporum fieret, &c.* Est quoque celebre testimonium Paschalis II.

in privilegio investiturarum Henrico Imperatori concesso, apud Malmespuriensem *l.5.* & della Marca *l.8.c.20.n.4.* ubi conceptis verbis hoc privilegium summis Pontificibus adscribitur. Id verò privilegium varias ob caussas Regibus Francorum à Zacharia concessum; quòd calamitas temporum id exposceret, potentioribus laicis Episcopatus involantibus, qui non aliter quàm Regiâ potestate coërceri poterant: quòd Pipini ingentia in Ecclesiam Catholicam, Sedémque Romanam merita essent, quibus meritò præmium aliquod debebatur: quòd longâ consuetudine Regius consensus jam olim interpositus electionibus esset, & consensus jam fere in imperium transisset. Prudentis ergo consilij fuit, concedere quod prohibere non poterat, necessitate in legem & præmium versâ. Hoc ergo jus & privilegium in Pipini successores propagatum est; enimverò ante privilegium Zachariæ Reges non jure, sed facto eligebant; nec electioni aliud præter consensum accommodabant.

Anno DCCCXVI. Ludovicus Pius Pipini Nepos Aquisgrani in celeberrima synodo, ad Episcoporum preces, id ardenter expetentium, electionibus veterem usum, canonicam libertatem restituit, permisítque Episcopos ex Cleri, populíque consensu eligi. Sic habetur *l. 1. capitular. c. 48.* Eodem decreto Ludovicus vetuit, ne, quod fieri solebat, sacerdotia muneribus emerentur, qui turpissimus quæstus â Theodorico Gothorũ Rege inductus est, teste Gregorio Tur. *de vit. patr. c. 3.* adeò ut non Imperatoribus & Regibus tantúm, sed etiam Episcopis ordinantibus pecunia solvenda esset, ídque vario prætextu, Enthronismi, Emphanias, Pastilli, &c. vnde Enthronistica, & Emphanistica vocabantur; quorum modus à Justiniano in Patriarchis reductus fuit ad 20. libras auri; in tenujoribus Episcopatibus ad 300. vel 200. solidos. (a)

Quamvis verò Ludovicus Imperator libertatem eligendi Episcopos Clero reliquerit, non ideò tamen necessitatem Regij assensûs videtur remisisse, ùt apertè constat ex ijs, quæ Florus loco citato, Conciliũ Paris. Anno DCCCXXIX. celebratum *l. 3. c. 22.* quod habetur *Tomo 3. Concilior.* Hincmarus *epist. 12.* Patres in synodo apud Theodonis Villam Anno DCCCLIV. Joannes PP. X. *ep. ad Herimannũ Coloniensem* Anno. DCCCCXXI. Flodoardus *l. 3. Histor: Rhem: cap. 35* Frodoardus in Chron: Anno DCCCCLXII. testantur; & deniq; Sigerius in

(a) Vide Novell. 123. c. 3. & c. 16. & l. si quemquam. Cod. de Episc. & Cler.

rius in vita Ludovici Grossi, ubi scribit in Conventu Catalauni habito, Archiepiscopum Trevirensem coram Paschali II. & Ludovico Rege testatum esse, à tempore Gregorij M. antequam electio publicaretur, admoneri Imperatorem solitum; cui si electus placeret, tunc demum electionem vulgatam fuisse, & Episcopus consecratus Imperatorem adibat, petebàtque Regalia, quæ cùm per annulum, pedúmque accepisset, homagium Cæsari præstabat. Assensus tamen, aut voluntas Regia nullam inducebat necessitatem eligendi quem Rex optabat, ùt eleganter, prolixéque docet Hincmarus loco cit: nec omisso Principis assensu irrita electio reddebatur, sed tantùm litibus ac discordijs exposita, teste Floro citato, & tunc quoque suas partes Pontifices Romani interponebant, quod fatetur Petrus de Marca. (a) Hic status electionum fuit usque in Annum MCXXII. quando in Concilio Lateran: sub Callisto II. Pont: Max: electiones Episcopales in plenissimam libertatem assertæ, & ab omni Regio assensu exemptæ, salvâ tamen Regibus feudorum & Regalium investiturâ per sceptrum faciendâ. Anno tandem MDXV. post insignem ad Marignanum victoriam, cujus merces & præmium ducatus Mediolanensis fuit, Franciscus I. Galliarum Rex cum Leone X. Bononiæ congressus, abolitâ Pragmaticâ sanctione, tot discordiarum matre, Concordata inijt, quibus jure eligendi à Capitulis avocato, integra facultas ad Episcopatus vacantes nominandi, Regi concessa est; jus tamen electiones & nominationes confirmandi Papæ reservatum. Eadem Concordata in Concilio Lateranensi sess: 2. lecta & approbata sunt, ac Concilij auctoritate firmata. Pragmaticam hanc sanctionem consensu Ecclesiæ Gallicanæ Carolus VII. Galliæ Rex Anno MCCCCXXXVIII. ediderat, quâ decreta Concilij Basileënsis recipiebantur, illa inprimis, quibus libertas electionum reddebatur, & gratiæ exspectativæ, ac Beneficiorum reservationes vetabantur. Sæpe in hanc Pragmaticam Roma declamavit, irrito semper conatu. Pius II. Ludovici XI. primus animum flexit, evicítque, ut Pragmaticam aboleret, sed repugnante Parlamento, nec finem querelis ponente, iterum Pragmatica valere jussa, iterum in usum deducta. Conati sunt quidẽ Sixtus IV. & Julius II. illam evertere, sed nullo eventu; donec inter Leonem X. & Franciscum I. conventum est. Doluit enimverò Clerus Gallicanus hac

(a) lib. 8. cap. 16. num. 6.

conventione, ſeu Concordatis libertatem eligendi ſibi ademptam, & ideò ad futurum Concilium generale provocavit. (a) Sed vix eſt, ut aliquid hac provocatione ſperare poſſit, concordatis in Concilio Lateranenſi confirmatis, quod Concilium pro generali Reges Galliæ etiam habuêre, & publicè profeſſi ſunt, ùt ex actis Concilij patet, & ad illud Eccleſia Gallicana ſæpe vocata, multúmque exſpectata eſt, ſúbmotis, quæ obtendebantur, impedimentis. Multiplex ratio Regem ad hanc cum Pontifice conventionem movit: quòd graviſſimo bello cum Carolo Imperatore implicitus mallet Pontificem amicum, quàm hoſtem habere: quòd Eccleſiâ Gallicanâ ſæpius ad Concilium vocatâ, nec tamen comparente, timendum erat, ne Patrum ſuffragijs Pragmatica damnaretur, ſicq; aut invitus cauſsâ caderet, quod & damni & dedecoris plenũ erat, aut perpetuis litibus, ac ſchiſmate, cum Romanis Pontificibus collideretur, quod eo potiſſimùm tempore, cùm à Carolo ſæviſſimum bellum inſtaret, omnino fugiendum: prudentis ergo Conſilij fuit, tempeſtatẽ præoccupare, navigio in tutũ, nec ſine ſpolijs, recepto; ijs enim concordatis jus omne electionum lucrabatur, nec leviores Pontificem cauſſæ movebant: Cum potentiſſimo Rege, eóque & victore, & vicino, recepto Mediolano, pacem jungebat: Annatas à Concilio Baſileenſi vetitas lucrabatur: Pragmaticam ſanctionem, toties irritóque conatu, à ſummis Pontificibus appetitam delebat, & tandem Conciliũ Baſileenſe patrocinio florentiſſimi Regis exuebat. Nec Clerus Gallicanus de ſublatis electionibus conqueri poſſe videbatur. Cur enim non poſſet Leo Papa id Franciſco Regi concedere, quod jam dudum Zacharias Pipino, Clero Gallicano nihil contra moliente? quòd ſi minus in Franciſco meriti, quàm in Pipino fuit, non minus tamen in Leone neceſſitatis. Deinde modicum id erat, quod per concordata Clero adimebatur; nam etiam ante concordata aſſenſus Regis eligendis Epiſcopis neceſſarius erat, imò preces Regiæ ex præſcripto Pragmaticæ ſanctionis, electiones prævenire, & poterant & ſolebant. Quis verò neſcit preces Regum pares imperio eſſe? juxta illud Taciti, & Auſonij: *Potentiſſimum impetrandi genus eſt, cùm rogat, qui poteſt jubere; tunc enim preces quidem ſunt, ſed quibus contradici non poteſt.* Nihil ergo concordatis, præter nomen electionis Clero ademptum, collatione ipsâ dignitatum, precum obtentu,

(a) Teſte de Marca lib. 6. c. 9. & c. 10.

tentu, jam in Reges translatâ. Et in hoc fortè sensu sustineri utcumque potest, quod scribit Maymburg, *Histor. Iconoclast. l. 2. f. 259.* pactis inter Leonem & Franciscum initis, nullum novum jus Galliæ Regibus quæsitum, sed illud tantùm confirmatum, quod privilegio Zachariæ jam olim obtinebant. Id verum est, si velit preces Regias electionibus interponi solitas, eundem penè effectum habuisse, quem jus nominandi, & præsentandi, per concordata Regibus permissum, quod etiam fatetur della Marca Archiep. Paris. *lib. 6. c. 10. n. 13.* extra hunc sensum falsum est, jus ad Episcopatus nominandi jam ad Reges ante concordata ex privilegio Zachariæ spectâsse; huic enim privilegio jam olim Ludovicus Pius renuntiaverat *l. 1. capitular. c. 84.* & in Concilio generali Lateranensi sub Callisto II. libertas eligendi Clero permissa, nec Regibus aliud præter assensum & approbationem relictum est. Et verò si per concordata nullum jus Regibus datum, quid caussæ fuit Clero Gallicano concordatis repugnandi ob electiones ademptas, appellandíque ad futurum Concilium? Hæc ergo sunt, quæ de electionibus & nominationibus Episcoporum dicere habui, quod quidem, quantùm in re obscura implexâque fieri potuit, diligenter etiam per annorum seriem tractatum est, siquid verò me fugit, aut minùs Lectori arridet, veniam difficultati dabit, & meliùs aliquid in solem expromet. Nunc ad investituras pergo, quæ proximè ad electiones sequuntur.

Postquam Regum Christianorum indulgentiâ factum est, ut Ecclesiæ non solùm magnâ vi auri, argenti, gemmarúmque, verùm etiam multis magnísque feudis, dominijs, ac jurisdictione, donarentur, hæc ipsa amplitudo, opésque servitutem Ecclesijs parârunt. Auctâ igitur in Episcopis potentiâ, aucta quoque aut invidia, aut cupiditas, aut formido, aut denique necessitas in Principibus est, eos sibi obstringendi, à quibus metuere poterant. *Duplex*, inquit Bernardus, *serm. ad Pastor. inf. dominium Prælatorum: habent enim Claves Ecclesiæ quibus claudunt, & nemo aperit; habent & Regalia, quia Domini sunt urbium & oppidorum, nec solùm Episcopatus sed etiam consulatus habent, ut meritò eis dicatur, quid ultra debui facere & non feci, sed quod datum est illis in adjutorium, factum est illis in scandalum.* Hinc ergo nata servitus electionum, & necessitas eos ad infulas provehendi, quos Reges aut juberent, aut saltem cuperent; quamquam idem fere erat cupere, quod

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

jubere, natæ etiam investituræ, quæ vox Caroli M. tempore nondum erat ad significandam concessionem Episcopatuum instituta, ùt notat Baronius, & post illum Marca, *l. 8. cap. 12. n. 7.* Cùm enim lege Salicâ (quâ solâ Reges utebantur) qui fundo aliquo, aut feudo, jure beneficiario, à Rege donabantur, in signum traditæ potestatis, baculum, festucam, aut aliquid simile acciperent, & secutis post annis, gladium etiam, aut vexillum; idem quoque ad Episcopos extensum, ut videlicèt feuda, & Regalia Episcopatibus annexa, traditâ à Rege Cruce, annulóque, post electionem acciperet, & juramento etiam, quod homagiũ, vel hominium dicebatur, eidem Regi se obstringeret, id verò fiebat manu Episcopi in Regiam manum insertâ. Hoc ergo ritu investitura dabatur, quæ, ùt dixi, Crucis annuliq; traditione, & juramento constabat; & hoc modo investiti à Regibus reperiuntur, S. Rembert⁹ Archiepisc. Bremensis à Ludovico Pio. S. Romanus Episc. Rothomag. à Clodovæo II. Vlstanus Episcop. Vigorniens. à S. Eduardo. Ivo Carnotens. à Philippo I. (a) Nec mirum videri debet hujusmodi investituris etiam sanctos acquievisse: id quippe in usum & morem transierat, & nondum summi Pontifices damnaverant, nec ad aliud spectare videbantur investituræ, quàm ad Regaliam & feudorum concessionem, non verò ad officium Episcopale, aut dignitatem spiritualem; & ideò à Callisto II. tandem in Concilio Lateranensi admissæ sunt; erátque in omnium oculis exemplum B. Gregorij, qui imperatam pecuniam adepti Pontificatûs præmium Mauritio Imp. solverat, id verò longè pejus investituris erat; sed necessitas vicit, nec pecunia ideò data, ut Pontificatum emeret, quem maximè fugiebat; sed ut occurreret pejoribus malis, &, ùt Theologi loquuntur, *redimendæ vexationis causâ.* Anno MLXXVIII. primus in Concilio Rom. V. teste Malmespuriensi in Wilhelmo I. Gregorius VII. investituris bellum indixit, eásque & homagium Regibus præstari ab Episcopis solitum omnino vetuit, anathemate in Reges & Imperatores pronuntiato, qui illas darent acciperéntve. Enimverò classicum hoc fuit, quo diuturnis & gravissimis bellis prælusum est, Ecclesiâ Romanâ Imperióque diu multúmque collisis. Causæ investituras delendi hæ à Gregorio prolatæ. *Eas ab Hadriano II. & Concilio Oecumenico VIII. can. 22. jamdudum proscri-*

(a) Vide Ivon. epist. 8. & 190. Matthæum Paris. in Eduard. & Auctarium vitæ SS. Remberti & Romani.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

proſcriptas eſſe; Regum eſſe palatia & urbes condere, eáſque quibus vellent donare, non verò infulas & ſacerdotia; hæc extra Regiam poteſtatem eſſe, ſolíſque ſacerdotibus commiſſa, non ergo quæ Regum non ſunt, donari à Regibus poſſe; quid verò eſſe inveſtituras, niſi Epiſcopatuum donationes? à Regibus crucem, à Regibus annulum, à Regibus virgam paſtoralem electis dari, quid hæc aliud, quàm Epiſcoporũ inſignia eſſe? & quid aliud ſit Epiſcopos facere, quàm hæc conferre? cogi ſacerdotum greges aulas & caſtra ſequi, alioquin ignotos neglectóſque procul infulis haberi, ijs ſolùm admotis, qui Regium latus ſequerentur, ſicque non merito, non virtuti, ſed gratiæ tantùm & obſequijs dignitates locari, imò, quod turpius & nefas dictu ſit, Epiſcopos pecuniâ fieri, & velut in publico mercatu Eccleſias ijs cedere, qui plus pretij obtulerint; ſic fieri, ut ſceleratiſſimi quíque integerrimis ac probatiſſimis præferantur; quanto hoc Regum dedecore, Eccleſiæ contemptu, animarum periculo damnóque? quo deinde vultu egregios hos Antiſtites auſuros Regibus obſiſtere, quibus tot vinculis aſtringantur? populos monere, quos exemplis corrumpant? nihil aliud inveſtituris agi, quàm ut diſciplinâ Eccleſiaſticâ penitus excisâ, & Reges fræno, & Antiſtites reverentiâ, & populi verecundiâ peccandi careant: nullum ergo remedium tot malis ſupereſſe quàm ut fontes claudantur, unde illa proveniunt. Fruſtra verò tuendis inveſtituris privilegia uſúmque prætexi; primò enim privilegium nullum oſtendi poſſe, quod enim illud? quando & à quo datum? deinde non plus firmitatis privilegio quàm legi eſſe, hanc verò, cùm in publicam perniciem vertitur, aut planè extingui, aut ſaltem à legitimo Magiſtratu deleri poſſe, & tandem omni jure ſancitum eſſe, ut abuſu privilegia tollantur; abuſum verò nullo temporis decurſu muniri, & peſtis more, quantò diuturniorem, tantò pejorem eſſe. Hæ fere rationes erant, quibus Gregorius inveſtituras perſequebatur. Opponebant ex adverſo Principes. *Duo in Epiſcopatibus ſpectari poſſe, & ſacram dignitatem, & jura ac dominia temporalia; hæc inveſtituris, non illa à Regibus dari; nec enim tantũ aut ignorantiæ, aut impietatis Regibus eſſe, ut ſibi, quæ Dei ſunt, uſurpent. Si non erubeſcant Principes theſauros ſuos Regiáſq; opes in Epiſcopos effundere, cur iſti erubeſcant à Principibus accipere? & ſi accipiunt, cur nolint palàm profiteri? alterutrum eligendum Epiſcopis eſſe; aut inveſtituras accipere, aut Regijs Patrimonijs carere; hanc eſſe naturam feudi, nec poſſe aliâ conditione tradi. Nullum hactenus è tot retrò Pontificibus auſum hunc lapidem moliri, litémque Regibus intendere, ſolum Gregorium poſt tot annorum decurſus novam aciem inſtruere pacémque turbare, num ergo tot alij & ſanctiſſimi Pontifices, aut oculis carebant, quibus hos abuſus ac ſacrilegia viderent, aut linguâ calamóque, quibus proſciberent? mirum ergo eſſe, aut illos non vidiſſe, quæ modò Gregorius videat, aut Gregorio non probari, quæ illis ſemper probata ſint. Siqui abuſus hujuſmodi inveſtituras incur-*

incurrant paratos Reges opem omnémq; operam illis purgandis polliceri; Gregorij tantùm esse remedia præscribere, non defuturos suis partibus Principes, quorum æquè ac Pontificum intersit ijs infulas imponi, qui Ecclesiæ æquè ac Regno dedecori non sint. Ceterùm si omnia illa è medio tolli oporteat, quæ abusu aliquo fœdantur, parùm esse Gregorio investituris irasci, totum orbem vertendum esse, cùm totus abusibus scateat, prudentem agricolam sterilibus quidem aridísque ramis arborem purgare, non tamen excindere, alioqui pejus remedium periculo fore. Hæc Gregorio pro investituris objecta ab illis sunt, qui Principum partes tuebantur, præsertim Ivone Episcopo Carnotensi. (a) Offensus vehementer est hâc epistolâ Urbanus II. eóque indignatio processit, ut Ivo de Episcopatu deponendo cogitaret, ùt patet ex ejusdẽ epistola. *68.* sed Urbano paullo pòst è vivis sublato, Ivo in gratiam cum Episcopatu redijt. Victor III. Pontif. Max. qui Gregorio successerat Anno MLXXXVII. in synodo Beneventana æquè sub anathemate Investituras prohibuit. Idem ab Urbano II. in synodo Claremontana repetitum Anno MLXLV. *can. 16.* adhibitum tamen temperamentum est, ut Videl. Reges abstinerent tantùm solemnitate annuli & virgæ pastoralis, aliàs jure suo uterentur. Ita colligitur ex *epistola 60.* Ivonis: constat verò, decretis Urbani synodíque Reges Galliæ acquievisse. Paschalis II. qui Urbano successit, cõstantissimè Investituris obluctatus est, Año tamẽ MCVII. post acre cum Henrico Rege Angliæ certamen ita conventum est, ut electi homagium quidem Regi præstarent, hic tamen nullum per baculum annulúmque investiret. Sed multò gravior ab Henrico IV. Imp. tempestas in Paschalem incubuit. Hic Gregorij VII. & Urbani II. vestigijs insistens, repetitis Concilijs, Imperatoribus investituras abrogaverat, anathemate in Episcopos vibrato, qui illas à laicis reciperent. Henricus altâ dissimulatione iram contegere, & tandem rebus toto Imperio compositis, florentissimis copijs cinctus, inter quas tricies equitum millia, in Jtaliam movere. Color expeditioni quæsitus, velle Imperatorem Romæ more Majorum coronari. Copiæ, quò iter commodius esset, bîfariam per Tyrolim & Sabaudiam divisæ Mediolani convenerunt: hinc Romam progressæ sunt, expugnatis deletísque urbibus, quæ militẽ morari auderent. Pontifex ubi exercitum prope urbem vidit, suspicatus quod erat, obtentu pacis vim admoveri, Legatos mittit, pacémque his conditionibus impetrat; Imperator in-

(a) In epist. 65. ad Hugonem Archiepisc. Lugdun.

tor investituris cederet, Pontifici Romano vitam, libertatem, largitiones à Pipino, Carolo, Ottone aliísque Imperatoribus factas tueretur: Pontifex verò Imperatorem coronaret, juberétque Episcopos Regalia, feuda, ditionésque, quas à Regibus accepissent, restituere, solísque aris, ac fidelium oblationibus, ùt olim in primitiva Ecclesia, contentos esse. (a) Subscriptum utrímque, conventúmque in has conditiones; sed, ùt eventus docuit, irrito effectu, Episcopis Germaniæ, quorum spolia petebantur, nunquã consensuris. Henricus Romam invectus est, interq; plausus comunésque omnium voces eum Imperatorem & Augustum acclamantium, Vaticanum intravit: rogatus verò à Paschali, ut, quod jam priùs spoponderat, investituris palàm cederet, cessurum se respondit, si Episcopi Regalibus feudísque abirent, quæ ab Imperatoribus acceperant; hìc enimverò querelæ, strepitus clamórque Episcoporum negantium posse Ecclesias suas Pontificis Romani arbitrio spoliari, ipse priùs provincijs Regnísque, quæ à Pipino & Carolo acceperat, renuntiaret, secuturam exemplum Germaniam; hanc verò nudari, Româ tot Principum Regúmque spolijs onustâ, iniquum esse. Dum ergo mutuis altercationibus omnia complentur, jussu Imperatoris Paschalis abductus traditúsque custodiæ; hinc mutuæ Germanos inter Romanósque cædes, Henricus in faciem ictus vix mortem evasit. Paschalis non tam carceris malorúmque tædio, quibus flecti à sententia nunquam potuit, quàm suorum querelis, metúque inprimis expugnandæ diripiendæque Urbis, paratíque schismatis, vinci se tandem passus, investituras Henrico cedit, eámque cessionem, & diplomate, & sacratissimo Eucharistiæ epulo, cujus unam partem ipse acceperat, alteram Imperatori tradiderat, obfirmat. Id Anno MCXI. factum. (b) Dici non potest, quàm ægro ab omnibus fere Cardinalibus, & Episcopis animo hoc privilegium (quod ipsi pravilegium vocabant) acceptum fuerit, adeò, ut Anno MCXII. in Concilijs generalibus Lateranensi, & Viennensi declaratum sit, irrita fuisse, quæ à Paschali gesta & concessa fuerant, utpote vi metúque, & contra Patrum cano-

I númque

(a) Vide epist. Pasch. 22. ad Henric. & Chron. Cassin. lib. 4. cap. 37.
(b) Vide Wilhelmum Malmesburiensem l. 5. de gestis Reg. Angl. & Petrum Diacon. l. 4. & Baron. ad hunc annum.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

númque ſanctiones extorta. Imo non defuerunt in Gallijs viri ſanctitate & miraculis clari, qui aſſererent, non quidem ipſum actum inveſtiendi hæreſin eſſe; ſed hæreticos videri, qui pertinaciter defenderent, Epiſcopos à laicis inveſtiri oportere. Ij fuerunt inter alios S. Godefredus Epiſcopus Ambianenſ. S. Hugo Epiſcopus Gratianopolitanus, S. Bruno Epiſcopus Signinus, Joannes Archiepiſcopus Lugdunenſis, ac denique communi voto Patres omnes Concilij Viennenſis. Errat ergo Maymburg, ſuóque more cenſuram præcipitat, dum Brunonem Epiſcopum temeritatis accuſat, quòd inveſtituras hæreſis notâſſet; quî enim temerarius; qui tot Patres viróſque præclaros in Gallijs, aut duces ſuæ ſententiæ, aut comites habuit? imo totum Vienneſe Concilium? Ratio ob quam iſti inveſtituras hæreſis poſtulabant, fuit, quòd Principes, cùm Epiſcopos inveſtiebant, annulũ & crucem, ſeu virgam paſtoralem electis porrigerent; hæc verò inſignia eſſe nõ temporalis alicujꝰ, ſed Epiſcopalis & Eccleſiaſticæ dignitatis, quã qui diceret poſſe à laicis conferri, utique pro hæretico habendus eſſet: eſto enim Principes negarent, ſe quod ad ſacram dignitatẽ ſpectat, conferre velle; videbantur tamen aliud agere, quàm dicerèt; quippe qui ſacræ dignitatis inſignia traderent; quemadmodum pro hæreticis ſemper habiti ſunt, qui voces homiuſij, & Chriſtotoci uſurpabant; quamvis ſe Catholicos eſſe dicerent, & hæreſes Arianam ac Neſtorianam execrari. Hæreſis ergo non ex animo, qui occultus eſt, ſed ex facto æſtimabatur: rurſus hæreſin cenſebant eorum ſententiam, qui dicerent, inveſtituras toties ac tot Concilijs, ſummorúmque Pontificum decretis vetitas, nihilominùs licitas eſſe. (a) Ipſe Ivo Epiſcopus Carnotenſis (b) negat quidem, ſententiam inveſtituras defendentium hæreticam eſſe, fatetur tamen ſchiſmati vicinam; cùm tamen annulus, & virga ſigna ſint ex ſua natura indifferentia, neç inveſtituræ Divino aliquo, ſed humano tantùm jure prohibitæ; potuiſſe illas, immo & debuiſſe à Paſchali Pontifice Imperatoribus majoris mali, & ſchiſmatis vitandi causâ concedi. Hæc ferè ſunt, quæ in hac celebri controverſia utrímque magnáque animi contentione jactabantur. Paſchalis factorum pœni-

(a) Vide epiſt. Joannis Archiep. Lugdun. quæ inter epiſt. Ivon. eſt. 227.
(b) epiſtol. 233.

pœnitens abire Pontificatu ſtatuerat, ſed permiſſus non eſt. Tandem in Concilio Lateranenſi Anno MCXVI. ſeipſum ignaviæ accuſans privilegium Henrico datum damnat revocátque, & inveſtituras, eóſque qui illas darent reciperéntque, perpetuo anathemate ferit, nullâ tamen Henrici mentione factâ, quem ſe nunquam excommunicatione percuſſurum juramento promiſerat. Paſchali è vivis ſublato, Gelaſius II. omnium voto ſuffectus eſt, ſed quòd palàm edixiſſet, ſe nunquam inveſtituris aſſenſurum, ab Imperatore Germaniſque Romam pervolantibus graviſſima paſſus confectúſque ærumnis eſt. Succeſſit Calliſtus II. à quo tandem, ùt ſuprà dictum eſt, pax Imperio & Eccleſiæ reddita eſt, electiones Epiſcoporum ab Imperatoribus ad Clerum translatæ, ipſis verò Imperatoribus inveſtituræ Regalium relictæ, ſic tamen, ut non per annulum pedúmque, ſed per ſceptrum darentur. Ejuſdem Calliſti decreto abolitum jus homagij ab Epiſcopis præſtari ſoliti; hujus ſolemnitas erat, ut Epiſcopus Regiæ manui ſuam ſupponeret, ſícque fidelitatem juraret; juramentum enim fidelitatis jam olim in Hiſpania, Gallia, Anglia, & Germania ab Epiſcopis præſtari Regibus ſolebat. (a) Hic ergo inveſtiturarum ortus, progreſſus, exitúſq; fuit. P. Maymburg *lib. delle decadenze. f. 408.* Sanctum Anſelmum Archiepiſc. Cantuarienſ. imprudentiæ notat, parúmque rebus gerendis accomodatum dicit, quòd homagium Henrico Regi Angliæ præſtare, ab eóque inveſtituras accipere diu recuſaverit. Verùm quàm lubricæ ſint hujus Critici cenſuræ, quámque ad aulæ potiùs gratiam, quàm veritatis (quod in Eccleſiaſtico meritò diſpliceat) compoſitæ, tu ex hiſtoria cognoſce. Anſelmum Archiepiſcopum Cantuarienſem, quòd contra Guibertũ Antipapam pro Urbano II. ſtaret, Guillelmus Rex abire in exilium juſſerat: Guillelmo extincto Henricus ſucceſſerat, à quo Anſelmus revocatur. Paullo pòſt inveſtituras accipere, Regíque homagium præſtare rogatus, negat ſe id facere, tot Concilijs, tot Pontificibus prohibentibus, poſſe; miſſurum tamen Romam, qui ſenſa Pontificis perquirerent, Epiſcopos canonum cuſtodes, non corruptores eſſe; quid Angliam,

(a) Vide Concil. Toletanũ 16. & Duziacenſe (oppidũ Provinciæ Rhemenſis) ex Malmesb. l. 2. de geſtis Pontif. Angl. & l. 3. videantur Concil. Toletan. 4. c. 75. & Tol. 10. c. 2. & Concil. Turon. 3. c. 1. & Aquiſgr. Año DCCCXXXVI. c. 12. & Gratian. in 22. q. 5. ubi eleganter effectus juramenti fidelitatis deſcribuntur.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

quid Galliam, quid Orbem universum dicturum esse, si, quæ nuperrimè in Concilio Romano tot Patrum suffragijs sancita fuerant, subverti ab Anselmo viderent? Romam ergo à Rege, ab Archiepiscopo Legati ad Paschalem missi: Paschalis investituras omnino damnare: repetita iterum legatio, at æquè repetita repulsa. Sed cùm legati à Rege missi corruptíque muneribus dicerent, Paschalem investituris acquiescere, nec tamen voluisse id litteris commendare, ne gratia in exemplum transiret, id verò constanter pernegarent, quos Archiepiscopus miserat, ídque allatis à Pontifice ad Anselmum litteris confirmarent, tertia ad Pontificem legatio instructa, sed à Pontifice responsum, non posse investituras à se permitti, quas toties Prædecessores damnaverant; ídque decreto firmavit, quod in Concilio Lugdunensi, lectum acceptúmque est. Quid Rex faceret toties repulsus? ipsum Anselmum, & Wilhelmum electum Exoviensem Episcopũ mittit, qui Pontificem flectant. Tanta Wilhelmi perorantis eloquentia fuit, ut, cùm dicendi finem fecisset, omnes admiratione suspensi hærerent, obstinatóque silentio, quæ ab Anglo dicta fuerant, comprobarent. Additi Wilhelmo animi: *illud*, inquit, *scitote, priùs Henrico Regi, & coronam, & caput, quàm investituras adimi posse.* Hìc Pontifex rupto silentio, vultúque in majestatem composito, *Et ego*, inquit, *ne quidem pro capitis mei redemptione patiar illum investituras habere.* Secuta omnium Purpuratorum, & Antistitum acclamatio Pontificem collaudantium. Anglus silentio, & pudore defixus. Henricus verò Rex Anselmum regno, & Archiepiscopatu abstinere jubet, sed paullo pòst revocatum, omni honore cultúque excipit; convenerat enim inter Pontificem Regémque, ut hic quidem homagia ab Episcopis reciperet, eósque, quod temporalia spectat, investiret; annuli tamen, pedíque collatione abstineret: quod ubi Anselmo significatum, promptissimè acquievit: hinc pristina illi à Rege gratia. Sic Anselmi certamen habuit. Jam hîc lectoris arbitrium esto, annon omnes ab Anselmo prudentiæ partes expletæ. Quòd Legatos Romam miserit, quòd distulerit, quòd rogaverit, quòd ipse in Italiam venerit, quòd acceptâ semel à Pontifice indulgentiâ continuò acquieverit; hæc omnia reverentiæ in Regem suum data: quòd verò tot à Gregorio, ab Urbano, à Paschali, à Romano, Lugdunensi, alijsque Concilijs decreta Regiæ voluntati, suisque commodis præhabuerit, id planè pastoralis constantiæ, ac li-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

ac libertatis fuit; plus enim Episcopus Pontifici ac Concilijs, quàm Regi suo debet; cùm & ipsi Reges Concilijs, ac Pontifici subdantur. Iubet Rex, Vetat Papa, cujus imperium præferas? Regium? sic omnino Maymburgo visum, sed aliter Anselmo; sed quantò Anselmus melior majórque, tantò hujus quàm illius melior æquiórque sententia. Jam ad ultimum Regaliæ caput, quod in custodia, ac usufructu bonorum Episcopalium sede vacante consistit, calamus vertendus est.

Primis Ecclesiæ temporibus non alij Episcopis proventus erant, quàm fidelium oblationes, decimæque; his sustentabantur. Constantinus lege lata (*quæ est prima C. de SS. Eccl.*) permisit fidelibus, ut bona ac latifundia, quæ vellent Ecclesijs relinquerent: hinc Ecclesiarum opes vehementer auctæ. Divi Augustinus, ùt est in ipsius vita apud Possidium *c. 22.* & Chrysostomus *hom. 22. in Matth:* quo & curis rerum temporalium, & invidiâ ex opibus ortâ levarentur, latifundia, quæ Ecclesijs obvenerant, Laicis permittere conati sunt, solis oblationibus victuri, sed numquam persuaderi fidelibus hoc potuit. Præcipua Clodovæi, Pipini, Carolíque M. liberalitas fuit, integras provincias, immo Regna Ecclesijs donantium. Nec caussæ tam largæ profusionis aberant. Summis & ipsi beneficijs ab Ecclesia affecti erant. Huic Clodovæus Religionem, & cum Religione tot victorias & incrementa, Pipinus Regnum, Carolus Imperium debebant. Intererat quoque Episcopos potentiâ & opibus augeri, ij siquidem nec bellis gerendis, nec rebus novandis apti, minùs Imperatoribus afferebant metûs, plus verò fidelitatis; quam fuisse caussam Carolo M. Episcopos ditandi notat Malmesburiēs. *de gestis Reg. Angl. l. 5.* Notat etiam Baronius ad Annum MLV. cùm hoc ipso sæculo Canones pænitentiales, expiandis in hac vita peccatis revocati essent, & tamen ob eorum acerbitatem, peccandíque frequentiam, quàm plures aut spem veniæ deponerent, aut pænitendi conatum; pænarum redemptio induci cæpta est, ut quantum videlicèt pauperibus, aut Ecclesijs donaretur, tantum pænitentijs decederet; hinc à divitibus profusæ donationes. Auctis ergo Ecclesiæ opibus, ne deessent, qui illas curarent, sacris canonibus sancitum est, ut ijs Oeconomi, qui ex Clero legi debebant, præficerentur. *ita statutum in Concilio Chalcedonensi can. 26. Hispalensi secundo cap. 9. Toletano quarto cap. 47. Niceno se-*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

ceno secundo c. 11. (a) Præcipuum verò Oeconomi officium erat, ut defuncto Episcopo, proventus Ecclesiæ curaret, custodirétque successori tradendos. Concil. Chalcedon. *can. 25.* & ibi Zonaras. Et cùm Principes sæculares vacante Ecclesiâ facultates redditúsq; sibi vendicarent, severè id eis prohibitū in Concilijs *Ilerdensi c. 16. Chalcedonensi. c. 22. Claremontano, Lateran. & c. V. c. 22. & 25. 16. q. 7. & Concilium Francofordiense* Anno DCCXCIV. *can 41. Pontigon.* Anno DCCCLXXVI. *can. 14. Trosleianum* Anō DCCCCXXI. *can. 14.* sed Nullæ leges coërcēdæ Principum cupiditati pares fuêre, adeò ut nomine obtentúq; custodiæ, omnia vacantis Ecclesiæ bona sibi Principes addicerent, nec solùm quæ titulo Regalium feudíque Ecclesiæ obvenerant, sed etiam decimas, supellectilem, ipsásque Beneficiorum Ecclesiasticorum collationes. Videtur aliquibus hæc consuetudo circa sæculum undecimum invaluisse, post Callisti II. cum Henrico Imperatore initam conventionem; enimverò nullam ejus mentionem Gregorius VII. Urbanus II. Paschalis II. & ipse Callistus fecêre, facturi utique, si illam agnovissent, ut qui ob solam Investituræ solemnitatem non dubitârunt tot Imperatoribus bellum indicere, séque, totámque Ecclesiam tot ærumnis, & persecutionibus involvere. Planè jam ab Anno MCLXI. sub Ludovico juniore, Philippo Augusto, Ludovico IX. Galliæ Regibus, hunc ipsum morem occupandi bona vacantis Ecclesiæ obtinuisse, demonstrant varia exempla, quæ Auctor libertatum Ecclesiæ Gallicanæ congessit. *Tom. 2. tit. 5. tit. 16. tit. 4.* & della Marca *lib. 8. c. 22. n. 8.* Idem dicendum est, de Collatione Præbendarum, quæ nomine fructuum, pendente electione veniebant, quæque à summis Pontificibus Innnocentio III. Anno MCCX. in caussâ Thomæ Argentolij à Philippo Augusto nominati Clemente IV. Anō MCCLXVII. Gregorio X. Anō MCCLXXI. aut approbatæ, aut saltē permissæ fuerunt, ùt apud citatos Auctores videre est. Illud tamen negari haud potest, hanc ipsam vacantium bonorum occupationem priùs saltem, quàm in legitimam consuetudinem transisset, gravissimis proborum censuris vapulâsse: Patres Concilij Troslejani *pessimum abusum.* Raymundus Comes Barcinonensis in privilegio Anni MCXXXVII. quod apud della Marca reperire est, *l. 8. Nefariam consuetudinem, detestabilem, & alienam ab omni jure divino, humanóque.* Emmanuel Comnenus in constitutione Anno MCL, *Abusum vergentem in*

Vide etiam S. Gregorium l. 2. ep. 22.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Dei contemptũ, legíſque naturalis everſionem, indignum profeſſione nominis Chriſtiani. Fridericus II. Imperator in conſtitutione de Anno MCCXIII. (quam editâ Bullâ aureâ Anno MCCXIX. confirmavit) *pravum abuſum à ſuis majoribus inductum.* & ideò ijſdem conſtitutionibus ad Honorium III. Papam hunc abuſum abrogat, abdicátque. Idem ab Ottone III. factum, qui ex Epiſcoporum ac Principum Germaniæ voto, hanc ipſam *pravam conſuetudinem* (ſic enim vocant) abolitam voluit, bonis morientium Epiſcoporum intactis, reſervatíſque Succeſſori. Ita Principes Germaniæ Innocentio III. Anno MCC. ſignificârunt. (a) Sed quidquid de hoc ſit, hoc ipſum Regaliæ jus, quòd ſolâ conſuetudine, non lege nitebatur (ſaltem ſi proventus feudales excipias) tandem in privilegium, verúmque jus tranſijt, quando Gregorius X. in Concilio Lugdunenſi Anno MCCLXXIV. Principibus conceſſit, ut ubi hactenus conſuetudo obtinuerat, vacantium Eccleſiarum fructibus gaudere poſſent, excommunicatione percuſſis, qui hoc jus Regaliæ ad loca extenderent, ubi hactenus antiqua conſuetudo non fuerat. Cauſſæ ob quas Patribus viſum, poſſe Principibus hoc jus permitti, variæ fuerunt; quòd jam paſſim, longâq; conſuetudine, ac infinitis penè exemplis hæc occupatio invaluiſſet, nec poſſet aboleri, niſi Principibus graviſſimè offenſis; neceſſitas ergo in privilegium tranſijt; quòd negari haud poſſet, ingentia fuiſſe Principum in Eccleſiam merita; iſtis ergo aliqua merces debebatur, & tunc præſertim, cùm inſtinctu Gregorij in ſacrum bellum accingebantur, non tantùm immenſos ſumptus, ſed etiam ſanguinem profuſuri; præſertim verò, quòd dignitas Epiſcopalis, cùm nõ jure ſanguinis, aut hæreditatis, ſed tantùm electionis cõferri poſſet, Epiſcopo extincto, feuda & Regalia devolvi ad Principẽ viderentur; donec alius in dignitatem ſuccederet, & à Principe Regalium inveſtituram per ſceptrum acciperet; ſi enim, inquiebant, de functo Antiſtite, feuda, latifundia, ditionéſque ad Regem non redeunt, cur ergo electi Antiſtites à Rege inveſtituram accipiunt? ſi enim non habet, dare non poteſt; aut ſi dat, ergo habet: quæ ratio in ijs potiſſimùm provincijs valebat, ubi *jus relenij* in feudis obtinuerat; mortuo ſiquidẽ vaſallo, Dominus interim, donec hæres inveſtiretur, proventus feudales, velut ſolatium levaménque translati in alios patrimonij recipiebat: & cum hoc onere feuda in Eccleſias tranſiſ-

(a) Vide Baron. ad Annum *996.*

transiſſe videbantur; Ceterùm ſi privilegium Concilij excludas, parùm hæ rationes Principum cauſam promovebant. Feuda enim Eccleſijs, non Epiſcopis donata fuerant, & ideò Epiſcopis ſublatis, non ideò recidebant. Deinde vel in ipſis feudis, quæ Laicis conceduntur, quis neſcit fructus, qui ante Inveſtituram proveniunt, non Domino, ſed vaſallis & hæredibus deberi? & demus hæc omnia: quid de decimis, domeſtica ſupellectile, bonis mobilibus, & beneficiorum collationibus dicemus, quæ nec feuda, nec Regalia erant, & tamen à Principibus æquè occupabantur? & ideò ipſi Principes Regéſque, ùt ſuprà vidimus, non tanti has rationes, aut prætextus faciebant, ut hanc occupationem non inter abuſus & corruptelas referrent, eámque abdicarent; Ergo ſi verum fateri volumus, vera & unica Regaliæ origo cupiditas fuit; tum conſuetudo; ac tandem privilegium Concilij: hoc ſolùm Principes abſolvit. Reliqua, quæ de inveſtituris & feudis dicebantur, colores tantùm, qui numquam quærentibus deſunt, non veritas erant; alioquin Patres Concilij Lugdunenſis illimitatè hoc jus, & non tantùm ubi conſuetudinis erat, Principibus indulſiſſent. Quia verò Concilium nihil de collationibus beneficiorum, ſed tantùm de fructibus loquitur, noluit Bonifacius VIII. eo privilegio collationes contineri; ſed à Philippo pulchro Galliarum Rege, & Joanne Pariſienſi, qui librum ea de re edidit, reſponſum; rationem Concilij Lugdunenſis æquè ad collationes, ac fructuum receptionem ſpectare: æquè enim illos conſuetudine, præſcriptione, beneficijs Regum, ac conceſſione ſaltem tacitâ Pontificum niti. Quæ Patribus rationes fuêre, vacantium Eccleſiarum fructus concedendi. Cæterùm jus Regaliæ in Gallijs extendi ad omnes provincias (præſertim Burdigalenſem, Narbonenſem, Arelatenſem, & Auſcitanam) non poſſe, docet ex edictis Philippi pulchri, Philippi Valeſij, Ludovici XII. allijſque monumentis Petrus de Marca Archiepiſcopus Pariſienſ. *l. 8. c. 24. n. 8.* & apertè deduci videtur ex Concilio Lugdunenſi, cujus fragmentum habes *cap. 13. de elect. in 6.* & hactenus de jure Regaliæ.

§. II.

§. II.

Rationibus, & exemplis oſtenditur animum paſſionibus agitatum in errores prolabi Eccleſiæ fatales.

Summaria.

1. *Veritas placidum animum requirit, quod ratione, & auctoritate probatur.*
2. *Hæreſes pleræq; contentionibus, & æmulationi principium debent, quod exemplis oſtenditur Nicolai Diaconi.*
3. *Meletij, & Arij.*
4. *Luciferi Epiſcopi, & Tertulliani.*
5. *Lutheri.*
6. *Henrici VIII. Angliæ Regis.*
7. *Eadem ratione propoſitiones Pariſienſis Conventûs ſuſpectas reddi.*

I.

SApienter in bello Catilinario monet Salluſtius: *Omnes homines, qui de re dubia conſultant, ab odio, ira, & amicitia vacuos eſſe debere:* Enimverò paſſiones tincturæ quædam ſunt, quas ſi animus ſemel imbibat, ægrè alium colorem admittet; rationis libram in unam partem præcipitant, multiſque modis veritatem excludunt.

Primò, quia impetu quodam, ùt dixi, voluntatem impellunt, ſecúmque rapiunt, ut faciliùs contra torrentem naviges, quàm contra affectum ſemel incitatum. Deinde, quia volun-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

tas cùm non eligat, niſi quod amat; nec amet, niſi quod placet; nec placeat, quod affectui repugnat; plerúmque id eligitur, quod affectum mulcet: & quemadmodùm linguâ bile, aut abſynthio corruptâ, quicquid infuderis, amarum erit: ſic infecto paſſionibus animo quidquid dixeris, etiamſi verum, niſi affectui reſpondeat, diſplicebit, & reſpuet.

Et tandem paſſio plerúmque, & vehemens præſertim, cum corporis alteratione humorúmque conjungitur, qui excitatis velut nebulis objecta aut minora, aut majora, aut alia exhibent, quàm ſunt; nec ſatis rationi permittunt, ut ad ea, quæ occurrunt, advertat, aut ſi advertit, niſu radióque tam debili, ut vix ſentiat, & negligat æſtu animum rapiente: quod ergo judicium de coloribus à cæco expectes? & ideò paſſiones, *perturbationem animi* Philoſophus definit; ùt enim in pellucida, & tralucente aqua fundum videmus, qui turbatâ continuò latet, ſic veritas placidum, quietúmque animum intrat, commotum reſpuit irâ præſertim, quæ quantò plus ſanguinem accendit, tantò plus flammæ, fumíque habet, & veritatem tegit. Audi monentes Sacros Canones. Gregorius *in c. illa. 11. q. 3. Illa*, inquit, *Præpoſitorum ſollicitudo utilis, illa eſt cautela laudabilis, in qua totum ratio agit, & furor ſibi nihil vindicat. Reſtringenda ſub ratione poteſtas eſt, nec quidquam agendum priùs, quàm concitata ad tranquillitatem mens redeat: nam commotionis tempore juſtum omne putat, quod fecerit.* Et idem D. Gregor. *in c. ſummopere 11. q. 3. ſummopere*, inquit, *præcavere debent Rectores Eccleſiarum, & qui publica judicia exercent, ut in dictandis ſententijs nullatenus levitate, aut furore ducti ſint præcipites: ſed cauſis priùs diligenter ventilatis, cùm res, quæ ignorabatur, pleniter ad notitiam venerit, tunc Divina, & humana lex reſolvatur, & tunc ſecundum quod ibi conſtitutum eſt, remotâ perſonarum acceptatione, definitiva proferatur ſententia. Hinc eſt, quod Moyſes querelas Populi ſemper ad Dominum, tabernaculum ingreſſus, referebat, & juxta quod Dominus imperabat, judicia proponebat: nimirum nos inſtruens, ut non ex corde noſtro, ſed ex præcepto Divino, condemnationis, vel juſtificationis ſententiam proferamus.* Et D. Ambroſius *c. Ira 11. q. 3. Ira ſæpe etiam innocentes in crimen abducit: quia dum juſto ampliùs iraſcimur, & volumus alienum coërcere peccatum, graviora peccata committimus; unde Dominus Jeſus dimittens ad evangelizandum Diſcipulos, miſit eos ſine auro, ſine argento, ſine virga, id eſt, ut & incentiva litis, & inſtrumenta eriperet ultionis.*

Et aptè

& aptè Seneca, *lib. 1. de Ira cap. 16. Judicis*, inquit, *tum maximè placidus eſſe debet, & in ſtatu vultus, cùm magna pronuntiat.* (a)

Quæ omnia dicta ſunt eum in finem, ut agnoſcas doctrinam â Conventu Pariſienſi nuper propoſitam, vel hoc ipſo ſuſpectam reddi, quòd calentibus adhuc animis, & ùt credebant, injuſtè laceſſitis, concepta, & producta. Quid aliud poterant irati? *habet*, inquit Seneca, *Ira aliquid voluptatis, & dulce eſt dolorem reddere*; In illo videlicèt vindicandi æſtu eum laudarent, eámque auctoritatem extollerent, à qua tam acriter vapulabant? & ferientis virgam amplexu exciperent, & non magis, ſi poſſent, excuterent?

II. Néque hoc novum in Galliâ, cùm pleráſque in Eccleſia turbas Ira conceperit ambitioni mixta, & viros etiam pietate, & doctrinâ ſummos in errorem impulerit. Percurre Hiſtoriam Eccleſiaſticam, ex qua nonnulla tantùm, ne ſimus prolixi, decerpamus. Inter primas Hæreſes fuit illa Nicolaitarum circa Annum Chriſti 68. & cum ipſa Eccleſia propè nata, viventibus adhuc Apoſtolis, cujus meminit D. Joannes in Apocalypſi: Auctorem habuit Nicolaum ex ſeptem primis Diaconis unum: origo hæc fuit. Ab uxore continentiæ causâ diverterat, ſed impatiens amoris priſtini thalamum repetiit: hanc ob cauſam abs Apoſtolis inconſtantiæ poſtulatus, correptúſque, irâ excanduit, & injuriam, ùt credebat, vindicaturus, Apoſtolis ſordidum errorem oppoſuit, neminem videlicèt in cœlos admitti, qui voluptati non quotidie litaret. Alij aliter narrant; eum videlicèt, cùm uxorem duxiſſet elegantis formæ, & propterea zelotypiâ flagraret, ab Apoſtolis reprehenſum eſſe: Illum ægro animo id tuliſſe, & ardentem irâ uxori in plenum conſeſſum adductæ Maritum, quem vellet conceſſiſſe. (b)

III. Circa annum Chriſti CCCVI. & CCCXV. natum eſt ſchiſma Meletij, & ex iſto Ariana hæreſis, quâ nulla gravius Eccleſiam Catholicam agitavit, tantúmque ſanguinis, ac lacrymarum expreſſit, totum penè orbem pervagata. Utriúſque initium ex offenſis, iratíſque animis fuit. Meletium Petrus Alexandriæ

(a) Vide D. Gregor. l. 5. Moral. c. 31. & S. Thomam 1. 2. q. 48. a. 3.
(b) Vide Epiphanium hæreſi. 25. & Baronium ad annum 68.

Epiſcopus ob varia crimina Epiſcopatu exuerat, præſertim quòd pænarum metu minùs fortiter contra Infideles aciem duxiſſet, quàm Epiſcopum deceret: Ille pudorem, contemptúmque non ferens, ſchiſma contra Petrum Alexandrinum molitur, totámq; Ægypti Eccleſiam perturbat, & in factiones ſcindit: Huic inter primos Arius adhæſit, & ipſe ambitione, irâque in transverſum actus. Fuit Arius, teſte Epiphanio, dialecticâ præſertim inſignis, & profanæ litteraturæ admodùm callens, ingenio acri ſubtilíque, pietate, & ſtudio religionis apud pleróſque egregiè commendatus, tantâque morum elegantiâ, quam gravitas temperabat, ut animos priùs caperet, quàm obſideret, accedente præſertim eloquentiâ, quâ præpollebat; ſed gloriâ nimius, contemptûſque impatiens, & ideò ad offenſas pronus, nam ùt bene Seneca: *Nunquam ſine querela ægra tanguntur.* Mortuo Achillâ Alexandriæ Epiſcopo ſibi infulas promiſerat, neminem ratus huic dignitati parem: ſed electus Alexander æmulum invidiâ perculit, quæ tunc maximè ex cinere in flammam emerſit, cùm in publico Catholicorum Conventu ſcripturas doceret; ortâ enim inter diſputandum contentione, ſuámque doctrinam minùs obſervari ab alijs dolens, quàm cuperet, ut æmulos torqueret, (Alexandrum præcipuè, qui Filij cum Patre æqualitatem frequenter repetebat) eandem æqualitatem impugnare aggreſſus eſt, nec priùs ceſſavit, quàm Epiſcopis, & Imperatoribus in ſententiam ſuam raptis, Eccleſiam, à qua ſe contemptum dolebat, fædiſſimè vexaret. (a)

IV. Eadem peſtis Luciferum Epiſcopum, & Tertullianum perdidit duos Eccleſiæ nobiliſſimos Doctores, totíq; orbi, antequam caderent, ſumã veneratione habitos. Luciferũ comendabat eruditio maxima pari ſanctitati conjuncta, paríq; conſtantię in tuenda Religione; pro qua, ùt erat animo invicto, graviſſimas pœnas vicit, & quater in exilium abijt, donec à Juliano Imperatore revocatus naufragium in portu fecit, quem tormenta non poterant, expugnante irâ. Miſſus fuerat Antiochiam à Summo Pontifice Legatus, ut ſchiſma inter Catholicos componeret, alijs Euſtathium, alijs Meletium Epiſcopũ acclamantibus: ſublato è

(b) Vide Baronium ad annum 315.

lato è vivis Euſtathio LuciferPaulinum ſuffecit defuncto prædilectum; quæ res Meletij partem adeò offendit, ut ſpem omnem conciliandæ pacis abrumperent. Supervenit Euſebius Vercellenſis Epiſcopus, & ipſe notæ jam ſanctitatis, qui ubi advertit imprudentiâ Luciferi, & Paulini electione,ſchiſma, & diſcordias extra remedium eſſe, Luciferum præcipitatæ electionis arguit: *Paulinũ Epiſcopatu quidem dignum eſſe, ſed per mortem Euſtathij Deo litem dirimente quid opus fuerit novum ignem accendere, & intempeſtivâ electione altare altari opponere? ſi Epiſcopatum Meletio reliquiſſet, pacẽ jam fore, nunc Chriſtianos mutuis contentionibus perire.* Indigniſſimè hoc Lucifer tulit, cùm crederet eò ſe provectum, ut errare non poſſet, nec aliquid facere vituperio dignum; ergo amicitiam cum Euſebio abrumpit, & in Sardiniam profectus ferale Schiſma Eccleſijs, bellúmque indicit, in quo mortuum Baronius ſcribit. Hinc errores, & hæreſis Luciferianorum, ex carne videlicèt animam propagari, lapſóſq; Epiſcopos non eſſe ad dignitatem recipiendos, ſi pœnituerint. (a)

Quid de Tertulliano dicam? qui non tam admirationi, quàm miraculo fuit? Omni ſcientiarum genere, ſacræ, profanæ, naturalis, Divinæ ſupra omnem commendationem cultus: Eloquentiâ tam forti invictâque, ut, teſte Vincentio Lyrinenſi,quot in illo ſunt verba, tot oracula; & quot oracula, ac ſententiæ, tot palmæ & victoriæ: Sanctitas vitæ, ardórque tuendæ Religionis ingenium, & doctrinam æquabant: quicquid ſcriberet, aut doceret,tot erant trophæa recentéſque Catholicorum triumphi; nec in illa tam acri, ſævâque perſecutione majus habuit Eccleſia aut ſolatium, aut aſylum, quàm Tertulliani calamũ, linguámq;: quis crederet lapſurum hunc Coloſſum? lapſus eſt tamen, non terræ, ſed animi motu: quòd Sacerdotes Romani illius gloriæ inviderent; quòd contra ejus ſententiam Zephyrinus Papa adulteros ad pœnitentiam reciperet; quòd Epiſcopatu Carthaginenſi, quem ambiebat, repulſus; cauſæ fuerunt deſertæ Religionis, quam toties antè defenderat. Montaniſmum amplexus eſt, & fæminarum delicijs captus, quàm plurimis erroribus inſenuit, felix pulcherrimis initijs, ſed turpiſſimo fine miſerrimus: De utróque ſcribit Auguſtinus. *Soliloq. cap. 29. Vidimus*

(a) Vide S. Aug. de hæreſib. cap. 81. & D. Hieronym. lib. contra Lucifer.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

multos Domine, & audivimus à Patribus noſtris, quod utique ſine magno tremore non recolo, ſine multo timore non confiteor; aſcendiſſe primitus úſque ad cœlos, & inter ſidera nidum ſuum collocâſſe: poſtmodùm autem cecidiſſe úſque ad abyſſos, & animas eorum in malis obſtupuiſſe: vidimus ſtellas de cœlo cecidiſſe, & eos, qui inter filios DEI ambulabant in medio lapidum ignitorum, quaſi lutum ad nihilum deſluxiſſe.

V. Nimij ſimus, ſi antiquitatis ſingula exempla producamus: dabimus unũ, alterúmve noſtri temporis, ex quibus æquè intelligas, in quos errores animus ambitioni, iræque impotenter obſequens præcipitet. Quas clades Lutherana hæreſis Eccleſiæ dederit, palàm eſt: ejus origo ex jurgijs, & æmulatione ducta. Wittenbergiæ lauream Doctoralem incinxerat Lutherus, & cum plauſu ob torrentem eloquentiæ, & præſtantiam memoriæ audiebatur: hinc illi cum Theologis Scholaſticis æmulatio nata, quos frequenti diſputatione, editíſque libellis, quotidie laceſſebat. Sub illud tempus Leo X. Chriſtianos Principes ad bellum Turcis inferendum ſociabat, piáſque in belli expenſas oblationes colligi juſſerat. Id negotium Patribus D. Auguſtini dari ſolitum; ſed Albertus Archiepiſcopus Moguntinus ex alio Ordine ad hoc munus quæſtores delegit. Conqueri palàm Auguſtiniani hoc contemptum interpretati, datúmque Luthero negotium, ut contra quæſtores pro ſuggeſtu declamaret: fecit hoc ille non tantùm acriter, ſed furiosè; nam impetu, & vindictâ ferebatur: nec contentus vocibus, libros, & diſputationes adjungit, & quod irati ſolent, extra metas procurrens, aram fidei tangit, premítque: hinc ab æmulis, & præſertim Romano Inquiſitore notatus errorum, & minis territus. Nimis erat ſuperbus, ut ſcripta omnium manibus ſparſa recantaret, multóque minùs, ut pateretur æmulos vincere; ergo ut illos perderet, á quibus premebatur, Eccleſiam incendit, pérque communes flammas in tutum evadit. Dubites plus damni à Luthero Eccleſia acceperit, an à Friderico Duce Saxoniæ, qui & ipſe privatis injurijs â Papa, & Archiepiſcopo, ùt credebat, offenſus, animum, opes, & aſylum Luthero præſtitit, ſine hoc pariete illa hedera concidiſſet: ergo Schiſma Lutheranum ambitioni, iræ, mutuíſque jurgijs debemus.

VI. Idem Angliæ infortunium. Thomas Volſæus Regnum

unà

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

unà, & Regem moderabatur tanto faſtu, ut plerúmque ſic juberet: *Rex & Ego*: Carolo Imperatori tam charus, ut cùm illi ſcriberet, ad ad calcem epiſtolæ adjungeret: *Filius veſter Carolus*: ab hoc Papatum ſperabat, ſed mutato Cæſaris animo deluſus vindictæ ſe accingit. Suadet Henrico Catharinam Imperatoris Materteram repudiet: Et facilè perſuaſit aliam amanti; ea fuit Anna Bolena ex Catharinæ gynecæo. Petita à Julio II. Pontifice Max. diſpenſatio, ſed negata, quòd diceret, conſtante primo Matrimonio eam dari non poſſe. Rex amore victus Annam occultè priùs, dein apertè & cum apparatu ducit. Papa excommunicationem minari. Interceſſit tamen excommunicationi Franciſcus I. Rex Galliarum, impetravítque terminum, etſi anguſtum, pœnitentiæ Henrico præſcriptæ; die ultimâ jam conſumptâ, nec apparente Nuntio in Angliam dimiſſo, diræ in Henricum pronuntiatæ, publicíſque locis affixæ. Vix biduum fluxerat, & ecce! Nuntium, & litteras ab Henrico obſequij, & Reverentiæ plenas, quibus Pontifici cauſam ſubmittebat; ſed divulgatâ jam ſententiâ, & paullo pòſt in Angliam appulsâ, tantum iræ concepit Rex, ut Papam ejurârit, ſéque Caput Eccleſiæ juſſerit: Recepti in Angliam Lutherani, & fides toto Regno expulſa: huc ira, & indignatio pervenit. Pœnituit enimverò Papam biduum non expectâſſe; tantulâ enim morâ Angliæ Regnum conſtabat; ſed Imperatoris Amici Pontificem impulêre, qui ſerò didicit veriſſimè à Philoſopho dictum: *Dandum ſemper eſt tempus: veritatem dies aperit.* (a)

His exemplis ſatis, ùt opinor, conſtat, quantum ſit periculi irato, infenſóque animo Religioni conſulere: quid enim aliud tunc lingua dicat, quàm quo animus redundat? *Habet iracundia hoc mali*, inquit Seneca, *lib. 1. de irâ. c. 16. non vult regi, & iraſcitur veritati, ſi contra voluntatem ſuam apparuerit; nec quicquam magnum, niſi quod ſimul & placidum: malè irato ferrum committitur, & calamus; utróque enim feriet.*

VII. Oportebat planè Gallos cogitare; conventum ab illis hoc tempore indictum, cùm mutuæ querelæ, & offenſæ ardebant, & propoſitiones in Comitijs vulgatas, non Religioni adſcriptum iri, ſed vindictæ, tantóque magis, cùm viderent Pontificem Max: non ſui, ſuorúmque, ſed Epiſcoporum gratiâ, útq; illis libertatem aſſere-

(a) Vide Senecam lib. 2. de ira cap. 22.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

aſſereret, in aciem progreſſum. Enimverò ſi non gratitudinis, at ſaltem humanitatis erat, quæ Gallis adeò curæ eſt, eo tempore, quo Papa pro eorum amplitudine, tam ardenter, támque invictè pugnabat, nihil hoſtile contra bene meritum moliri : demus Papam terminos egreſſum; at Illos tuendi causâ hoc fecerat; cur ergo arma in Defenſorem converſa, quem potiùs excuſari decebat etiam errantem : præſertim in conſpectu Hæreticorum, quibus nullum gratius poterat exhiberi ſpectaculum, quàm Vaticani oppugnatio : ſi ergo nec ſibi parcere animus erat, nec Papæ, ſaltem Religioni pepercisſent, quam riſibus hoſtium, & ludibrio exponebant, Pontificis Auctoritatem tam fœdè, & palàm aggreſſi; aut diſtuliſſent: quod enim in mora periculum, ſi ſpatium aliquod componendis motibus darent, & ſerias, ac tanti momenti curas in ſerenum, pacatúmque tempus differrent ? plus tunc ponderis, & fidei reperiſſent placidè concepta; nunc per tumultum, & rixas effuſa, vel hoc ipſo à prudentibus reſpuuntur, quòd ex impetu fluxerint. Prudenter Livius. *Decade 3. lib. 3.* Ubi orationem Hannonis recitâſſet, quâ Carthaginenſibus à Cannenſi victoriâ pacem ſuadebat, Romanis facilè daturis, quia victis; ſubjungit : *Haud multos movit Hannonis oratio; nam ſimultas cum familia Barchina leviorem auctoritatem faciebat*; ita quidquid dixeris, quod doctrinam, ac æſtimationē Pariſienſis Conventûs augeat, ſemper reſpondebitur : *ſed ſimultas cum Romano Pontifice leviorem auctoritatem facit, iraſcebantur:* hoc unum, ſi alia deeſſent, & doctrinæ fidem, & auctoritati Majeſtatē ac venerationem ademit, ùt enim & ratio, & experientia oſtendit, vera, & à Deo inſpirata doctrina pacem amat, & nunquam ex contentione profluxit, *omnis,* inquit Chriſtus, *Math: 15. v. 13. plantatio, quam non plantavit Pater meus, eradicabitur:* quod ambitio, quod ira, quod contentio plantavit, non eſt doctrina Patris, nec ab hoc plantata, & ideò nec radices factura.

§. III.

§. III.

Quam in hoc Regaliæ negotio PP. Societatis Perſonam egerint?

Summaria.

1. *Quàm difficilè in cauſa tam lubrica vitatis extremis medium teneatur.*
2. *Sparſæ in PP. Societatis querelæ.*
3. *Et quibus ex cauſis in ſuſpicionem adducti.*
4. *Defenſa varijs rationibus Societas, nec culpam paucorum omnibus adſcribi.*

I.

MUlta in hoc Regaliæ negotio, conventúque Pariſienſi evenêre, quæ Societatis fidem, tot aliàs vinculis Romano Pontifici obligatam, viſa ſunt defœdare. Mallemus ſilentio ea premi, quàm ſoli exponi; non quòd Societatis culpam aliquam agnoſcamus; ſed quòd pejora faciliùs credantur, & plerúmque aliquorum maculæ in omnes redundent, etiam innocentes; non iſtorum quidem, ſed opinantium vitio. Cùm verò, quæ à quibuſdam Societatis PP. in hac cauſa geſta ſunt, jam paſſim, & in publicum emerſerint, noſtrarum partium duximus, ſigillatim omnia, candidéque in medium proferre, & quid veritati conſentiat, deinceps aperire.

Nemo inficias iverit prudentiſſimum eſſe, qui mediâ incedit, cùm ad latus præcipitia occurrunt. Cauſa, de qua agimus, inter potentiſſimum Regem, & æqui amantiſſimum Pontificem vertebatur. Chriſtianum ac Religioſum eſſe, & tamen Vicario Chriſti obniti, quanti erat criminis? In Gallia vivere, & Galliæ

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Regem provocare, quanti periculi? medio ingredi, & ad neutrum flectere utróque invitante, imo premente, quantæ artis juxta ac prudentiæ? Erit ergo, quem ſciendi cupido inceſſat, quam in hac ſcena Religioſi Perſonam egerint, Societatis præſertim, Aulis addicti, & in omnem ventum parati.

II. Variæ de illis totâ hâc Hiſtoriâ querelæ miſcentur. Joannes Cerle Magnus Eccleſiæ Apamienſis Vicarius in Mandato ad Clerum Apamienſem Anno MDCLXXXI. recenſet. *Rectorem ipſum Collegij Apamienſis cuidam Regaliſtæ cenſuris implicito, à quo alij abhorrebant, apertas ulnas obtuliſſe, & in amplexum recepto exclamâſſe: Vivat Regalia. Crederes in Martyrem, non excommunicatum incidiſſe. Profeſſorem Rhetoricæ in eodem Collegio Diſcipulorũ coronæ varia, & indigna ex Pontificum vitis narrâſſe, quo illis odium, contemptúmque ſummi Paſtoris perſuaderet, tantò majori damno, quòd illa civitas nuper ad Catholicam fidem reverſa ſummâ potiùs veneratione in Vicarium Chriſti imbui deberet.*

Idem Joannes Cerle in libello ad Summum Pontificem dato poſt depictam Eccleſiæ Apamienſis miſerrimâ faciem hæc adjungit: *Non habent alios Regaliſtæ Conſiliarios, Patronos, Amicos, niſi ipſos PP. Societatis: Per hos fit illis in Aulam aditus. Non immeritò quiſpiam dixerit Regaliæ Parentes eſſe; P. Ferner Nutritium, & Educatorem P. de la Chaire; Præconem P. Maymburg.* Hactenus Joannes Cerle.

III. Quod ſi quæras, quâ ratione fieri poſſit, ut tam alienâ à ſuis Inſtitutis pietate, quam profitentur, acceptiſque à Romana Eccleſia beneficijs, hæc in animum induxerint? Reſpondent: *Magnis præmijs, qui Regi faveant, donari: P. Mainburgo, qui claſſicum diſcordijs cecinit, opes, Palatia, & honorem delatos. Regio Confeſſario Societatis Viro Beneficia Regaliæ diſpenſanda cõmitti; quibus Principes ſibi Familias obſtringat, & Societatem muniat. Patres navatæ operæ pretium, Collegia à Rege accepiſſe, & plura in dies expectare. Romanum Pontificem malè in PP. affectum, quòd illorum tam multis ſententijs, & integro Amadæi libro damnatis plus nimio oſtenderit.* Ergo ad lilium divertiſſe, & apes imitatos in hunc florem, à quo plus mellis ſperarent, relicto Vaticano dilapſos.

IV. Hæc utcúnque dicantur, adduci non poſſumus, ut Societatem ipſam in culpam vocemus: nec vocabit planè, qui Societatis inſtituta, prudentiam, & à ſummis Pontificibus accepta beneficia animo æſtimaverit. Solemni voto ſe Papæ obſtringunt, Eique obe-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

dientiam profitentur, quam niſi DEO votíſque illudant, negare haud poſſunt; ſic enim in Diplomate Pontificio Julij III. loquuntur: *Quamvis Evangelio doceamur, & fide Orthodoxâ cognoſcamus omnes Chriſti fideles Romano Pontifici tanquam Capiti, ac Jeſu Chriſti Vicario ſubeſſe, ob devotionem tamen Sedis Apoſtolicæ, & majorem voluntatum noſtrarum abnegationem, & certiorem Sancti Spiritûs directionem; ſummopere conducere judicavimus, ſingulos Nos, & quicúnque eandem impoſterùm profeſſionem emiſerint, ultra illud commune trium votorum vinculum ſpeciali adhuc voto adſtringi, ut quicquid Romani Pontifices juſſerint ad profectum animarum, & fidei propagationem pertinens, ſine ulla tergiverſatione, aut excuſatione illico exequi teneamur.* Quis credat eos, qui nefas ducerent ſub aprico, nudóque ſole labem aliquam Caſtitati aſpergere, voluiſſe in conſpectu orbis totius Papæ bellum movere, Cui non minùs, immo multò magis obedientiam voto, quàm cælibatum dedicârunt? Cùm Pariſijs, venetijſque PP. pellerentur, hoc illis præſertim vitio, & culpæ datum, quòd nimiam, ac Regibus inviſam, exoſamque Pontifici tribuerent auctoritatem, ùt videre eſt apud Thuanum *in vita Henrici IV*: nnnc ſi hanc ipſam auctoritatem impugnatum eant, toties, & cum invidia defenſam, quid dicet Orbis, niſi Chamæleontem, aut Pavonis caudam PP. imitari, de qua Tertullianus: *Semper alia, nunquam eadem; toties mutanda, quoties movenda.* Quis fidem illis ampliùs haberet, ſi Cui tantùm debent, non ſolùm deſerant, ſed etiam impugnent? Nimis multa, & recentia ſunt beneficia, quæ â Paulo III. Julio III. Pio IV. & V. Gregorio XIII. Clemente VIII. Alexandro VII. Societas accepit, ut illorum aut memoriam deponat, aut gratitudinem. Et ſi alia deeſſent, illud emineret, quòd Societas, quidquid in Gallijs habet, Summo Pontifici debeat. Cùm enim ſub Henrico IV. Galliarum Rege ſicarius quidam, Caſtellus nomine, ferrum in Regem ſtrinxiſſet, ſed dente tantùm excuſſo, manus errâſſet; PP. Societatis, quos ſuſpicio afflabat ſed immeritò, totâ Galliâ expulſi, additâ publicâ in loco ex ſaxo Pyramide, ubi cauſa proſcriptionis legebatur. Sed Clemens VIII. aſſiduis precibus, querelis, conſilijs, Regem pulſare non deſtitit, donec proſcriptio refigeretur, Patribus in gratiam, & regnum acceptis: quod unicè Clementis VIII. precibus & auctoritati datum eſt, alioquin repugnante Senatu, & infinitas rationes opponente, quas videre eſt apud Thuanum *lib. 136.* Sed vicit Clemen-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

tis in Societatem affectus, Cui tantæ hoc negotium curæ fuit, ut nullum magis, nec unquam cum Oſſate Cardinale Pontifex loquebatur, ut Societatis reditum validiſſimis rationibus, & officijs non premeret. (a) Jamprudens aliquis ſecum expendat, fieríne poſſit, ut Societas in illo Regno, quo cum dedecore exceſſerat, Romaníque Pontificis Beneficio redierat, nunc & reſtituta, & florens contra Benefactorem inſurgat, & illic theatrum amori, & reverentiæ debitum, ingratitudini aperiat, Illíque, à quo pacem accepit, bellum denuntiet? quaſi verò prudentiſſimi Viri non facilè præſagiant, ſe aut ingratitudinis, aut perfidiæ notandos, & cauſam pleríſque oblaturos credendi vera eſſe, quæ tam multis, varijſque libellis contra Societatem, ejúſque in Principes fidem quotidie ſcribuntur.

Nec deerunt, qui, quod olim Veturia filio Coriolano, cùm Patriæ arma inferret, ex perſona Pontificis Societati obtrudant: *Ergo niſi Ego Vos Galliæ peperiſſem, Roma non oppugnaretur?* *Livius Decade. 1.* Hæc planè de PP. Societatis credi non poſſunt, quibus ſi reverentiam in Chriſti Vicarium etiam demas, ſatis tamen prudentia conſuleret, non poſſe ſine ingenti damno, ultimóque dedecore ab Illis hoc fieri. Redibunt in gratiam Gallus, & Papa: tunc enimverò Pontificem, aulámque Romanam nec facti memoria deſeret, nec facilitas, & cauſæ vindicandi: oculati ſunt nimis PP. Societatis, ut iſta non videant; Quid profuiſſet per tot maria, & ſpatia terrarum ſub Gregorio XIII. & Alexandro VII. Japones, Chináſque Romam adduxiſſe veneraturos Pontificem, nunc verò ab Ejuſdem obſequio Gallos avocare? Aut illud adulatio fuerit, aut iſtud impietas, neutrum in Societatẽ cadit.

Quæ igitur Apamijs contigêre, aliquorum fuit culpa, quæ adſcribi omnibus non debet. Jam dudum jure definitum eſt, ut delictum Prælati Eccleſiam non oneret, quantò minùs delictum Rectoris, Magiſtri, aut alterius privati Societatem deformet? quam tu plantam reperies, inter cujus flores, fructúſque vermis non repat? Ergo Societatem ipſam, non paucos ex Illa, hoc eſt, plantam non vermes abſolvimus, quibus, ùt voles, iraſcaris, floribus tantùm, fructúque illæſis, nec in culpam adductis.

§. IV.

(a) Vide Epiſt. Gallicas Oſſatis præſertim 8. 10. 11. 27. 119. & 120.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

§. IV.

Exhibetur Edictum Regium cum Propoſitionibus Conventûs Pariſienſis.

Summaria.

1. *Edictum Regium latinè ex Gallico redditum.*
2. *Declaratio, & Propoſitiones Conventûs Pariſienſis.*

I. Edictum Regium, quod ex Gallico latinè dabimus, ſic habet.

Ludovicus DEI Gratia, &c.

QUamvis poteſtatem noſtram, auctoritatémque Regiam nulli hominum, ſolíque Deo ſubjectam eſſe veritas ſit omnino explorata, & extra dubitationem omnem, ac in ſacris litteris omnino aſſerta; non potuimus tamen ſine ingenti gaudio declarationem intelligere, quam Eccleſiæ Gallicanæ Deputati in Conventu Pariſijs noſtrâ permiſſione celebrato ediderunt. Eóque libentiùs Supplicationem ab iiſdem Deputatis nobis factam admiſimus, quâ petebatur, ut eandem declarationem toto Regno publicari juberemus: quòd à Prælatis concepta fuerit tantâ virtute, & doctrinâ conſpicuis, quíque in ea, quæ ad Eccleſiæ Catholicæ, noſtræq; Coronæ majorem pertinent dignitatem, ſummo ſtudio incumbunt: præſertim quòd præfatam declarationem ſuam pari ſapientiâ, & moderatione temperaverint: ut nobis omnino polliceamur eâ ſubditorum noſtrorũ in ſacram Sedem Reverentiam, ac venerationem promotum, & Miniſtris Religionis, ùt vocant Reformatæ, omnes prætextus, & cavillationes ademptum iri, quibus caput Eccleſiæ viſibilis Ejúſque auctoritatem (quam centrum unitatis Catholicæ agnoſcimus) Principibus exoſam, gravémque reddere laborant, objectâ quorundam Scriptorum doctrinâ, qui eandem Papæ auctoritatem

 ſupra

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

ſupra modum exaggerant. Propter has igitur, aliáſque rationes graviſſimas, póſtque examinatam in noſtro Concilio prædictam Deputatorum Declarationem, perpetuo hoc noſtro, ſempérque duraturo Edicto volumus, átque ordinamus eandem Declarationem in acta publica omnium Curiarum, & Parlamentorum noſtrorum, omniúmque Præfecturarum, Univerſitatum, Facultatum Theologiæ, Juríſque Canonici, quæ noſtro Regno, noſtræq; obedientiæ ſubſunt, referri.

Primò igitur omnibus Coronæ noſtræ ſubditis, átque etiam Extraneis in noſtro Regno exiſtentibus, tam Eccleſiaſticis quàm ſæcularibus, cujuſcúnque Ordinis, Congregationis, Locíque fuerint, diſtrictè prohibemus, ne aliquid Declarationi præfatæ, & illic comprehenſis Propoſitionibus contrarium doceant.

Secundò, Ordinamus etiam, ut quicúnque ſacræ Theologiæ docendæ admotus deinceps fuerit, priuſquam hoc officium aggrediatur, ſeu Regularis, ſeu ſæcularis ſit, in Cancellaria ejuſdem Facultatis præfatæ Declarationi ſubſcribat, promittátque ſe nihil ab hac Declaratione alienum in Scholis lecturum, aut docturum; cujus ſubſcriptionis ſuæ copias à Notario legitimè factas per Syndicum Facultatis Theologicæ Ordinarijs, noſtróque Regio, & Generali Procuratori tranſmittet.

Tertiò, Volumus quóque, ut in omnibus Collegijs, aut domibus prædictarum Facultatum, ubi plures ſunt Profeſſores, Propoſitiones eâ Declaratione contentæ ſingulis annis doceantur; ubi verò unicus Profeſſor, quovis triennio.

Quartò, Jubemus deinde, ut ſingulis annis ad Scholarum apertionem nomina omnium Profeſſorum per Syndicum Facultatum Archiepiſcopis, & Epiſcopis locorum, ubi commorantur, noſtróque Procuratori ſicut etiam lectiones Scholaribus impoſterùm dictandæ tranſmittantur.

Quintò, mandamus pariter, ut nullus Baccalaureus ad Licentiatum aut Doctoratum admittatur, qui non priùs in publica aliqua diſputatione prædictas Propoſitiones palàm defenderit.

Sextò. Exhortamur, ac etiam injungimus omnibus Archiepiſcopis, & Epiſcopis, qui in noſtris Regnis, Provincijs terríſque commorantur, Auctoritatē ſuam efficaciter interponant, curéntq; Propoſitiones jam dictas in ſuis Diœceſibus ab omnibus doceri.

Denique omnes Syndici, & Facultatum Decani operam ſedulò dabunt, ut præſens Edictum executioni mandetur, alioquin perinde, ac ſi in illud ipſi deliquiſſent, puniendi. Datum. 23. Martij Anno MDCLXXXII.

Hactenus Edictum Regium. Sequitur Conventûs Pariſienſis de poteſtate Eccleſiaſtica Declaratio.

Eccleſiæ Gallicanæ Decreta, & libertates à Majoribus noſtris tanto ſtudio propugnatas, earumq; fundamenta Sacris Canonibus, & Patrum traditione nixæ multi

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

multi diruere moliuntur, nec desunt, qui earum obtentu primatum B. Petri, ejusq; Successorum Romanorum Pontificum à Christo institutum, ijsq; debitam ab omnibus Christianis obedientiam, Sedisq; Apostolicæ, in qua fides prædicatur, & unitas servatur Ecclesiæ, reverendam omnibus gentibus Majestatem imminuere non vereantur. Hæretici quoq; nihil prætermittunt, quo eam potestatem, quâ pax Ecclesiæ continetur, invidiosam, & gravem Regibus, & populis ostendant, ijsq; fraudibus simplices animas ab Ecclesia, Christiq; adeò communione dissocient. Quæ ut incommoda propulsemus, Nos Archiepiscopi, & Episcopi Parisijs mandato regio congregati Ecclesiam Gallicanam repræsentantes, unà cum ceteris Eccesiasticis viris nobiscum deputatis diligenti tractatu habito hæc sancienda, & declaranda esse duximus.

I. Beato Petro, Ejusq; Successoribus Christi Vicarijs, ipsi Ecclesiæ rerum spiritualium, & ad æternam salutem pertinentium, non autem civilium ac temporalium à Deo traditam potestatem, dicente Domino: Regnum meum non est de hoc mundo; & iterum: Reddite ergo Cæsari, quæ sunt Cæsaris, & quæ sunt DEI, Deo; ac proinde stare Apostolicum illud: Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit. non est enim potestas nisi à Deo, quæ autem sunt à Deo, ordinata sunt. Regentes ergo & Principes nulli Ecclesiæ potestati Dei ordinatione subjici, neq; auctoritati Clavium Ecclesiæ directè, vel indirectè deponi, aut illorum subditos eximi à fide, atq; obedientiâ, ac præstito fidelitatis sacramento solvi posse, eamq; sententiam publicæ tranquillitati necessariam, nec minùs Ecclesiæ, quàm Imperio utilem, ùt Verbo Dei, Patrum traditioni, & Sanctorum exemplis consonam omnino retinendam.

II. Sic autem inesse Apostolicæ Sedi, ac Petri Successoribus Christi Vicarijs rerum spiritualium plenam potestatem, ut simul valeant, atq; immota consistant sanctæ œcumenicæ Synodi Constantiensis à Sede Apostolica comprobata, ipsóque Romanorum Pontificum, ac totius Ecclesiæ usu confirmata, átque ab Ecclesia Gallicana perpetuâ Religione custodita Decreta de auctoritate Conciliorum Generalium, quæ sess. 4. & 5. continentur, nec probari, qui eorum Decretorum, quasi dubiæ sint auctoritatis, ac minùs approbata, robur infringant, aut ad solum schismatis tempus Concilij dicta detorqueant.

III. Hinc Apostolicæ potestatis usum moderandum per Canones Spiritu DEI conditos, & totius mundi Reverentiâ consecratos. Valere etiam Regulas, mores & instituta à Regno & Ecclesia Gallicana recepta, Patrúmque terminos manere inconcussos, atq; id pertinere ad Apostolicæ Sedis amplitudinem, ut statuta, & consuetudines tantæ Sedis, & Ecclesiarum consensione firmatæ propriam stabilitatem obtineant.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

IV. In fidei quóque quæstionibus præcipuas summi Pontificis esse partes, ejúsq; decreta ad omnes & singulas Ecclesias pertinere, nec tamen irreformabile esse judicium, nisi Ecclesiæ consensus accesserit.

V. Quæ accepta à Patribus ad omnes Ecclesias Gallicanas, átque Episcopos mittenda decrevimus, ut idipsum dicamus omnes, simúsque in eodem sensu, in eadem sententia.

§. V.

Hæreticos ad veram Religionem non propterea faciliùs converti, quòd Catholici eorum postulatis acquiescant, eorúmque Doctrinæ propiùs accedant.

Summaria.

1. *Minutâ Pontificis Auctoritate non propterea Hæreticum faciliùs converti.*
2. *Immo ex conniventia insolescere.*
3. *Ipsos verò Catholicos oppugnato Capite turbari , ex sententia D. Cypriani.*

I.

PRæfigitur Declarationi Parisiensi honestissimus titulus, juvandi videlicet Hæreticorum conversionem, quos circumscriptâ Pontificis auctoritate, quam maximè aversantur, sperari potest ad unionem reversuros. Exercent Galli, quam solent urbanitatem, dum amarissimo poculo saccarum oblinunt, & sanguinem hausturi inter florum illecebras ferrum abscondunt, dolorémq; officijs compensant. Hæretici à Papa non magis, quàm Concilijs abhorrent; & cùm ista tot capitibus constent, ac difficillimè conveniant, & quàm plurima, ut sint legitima requi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

requirantur, exceptionibus longè pluribus patent. Si Hæretici Concilia audirent, nunquam Arianos, Pelagianos, Calviniſtas haberemus, jam dudum à Concilijs damnatos. Quantò magis auctoritatem Pontifici detraxeris, tantò magis contemnent, & quod hactenus ſuo more, deinceps Catholicorum etiam exemplo facient. Si Magnates, aut Miniſtros Reformatæ Religionis ſpectes, illi, aut ambitione, aut libertate, aut alijs affectibus tenentur, ut veræ Religioni non accedant, & ideò non minuto tantùm, ſed nec etiam ſublato Pontificatu errorem deſerent. Si minores, & plebem accipias, parùm iſtius intereſt Papæ, Concilio, an alijs obediant; cùm alicui neceſſariò ſubſint: non ergo Papæ Imperium, & poteſtas errandi cauſa eſt, ſed prætextus, quem ſi aufferas, alij non deerunt. Hæreticorum genius inſolens, & ſuperbus conniventiâ non tam molleſcit, quàm duratur in pejus, & tigridum more cantu efferatur.

II. Fallitur, qui credit hoſtem conceſſis expleri; unum adeptus aliud exiget obtentis inſolentior: & ſi Hiſtoriam percurras, rarò invenies hâc conniventiâ aliquid profectum.

Georgius Bohemiæ Rex à Pio II. Communionem ſub utrâque Specie pro Bohemis impetrârat, ſi hoc concederetur ad Catholicam unionem reverſuris; Idem à Concilio Baſileenſi exoratum, ſed tantùm abfuit beneficio illos proficere, ut impudenter potiùs jactarent: *Papiſtas ſuum errorem hac in re faſſos, ſpemq; allucere, ut alios æquè errores emendarent:* quæ cauſa fuit, ut quamvis Ferdinandus Cæſar à PP. Concilij Tridentini Communionem ſub utrâque ſpecie ardentiſſimè urgeret, allegatâ Converſionis certiſſimâ ſpe, ſi gratia fieret; ſi negaretur, periculo, ne jam Catholici ad Hæreticos deficerent: numquam tamen obtinere potuit, quòd Patres reſponderent, *ſatis experientiâ conſtare, Hæreticos beneficijs obſtinari, abutiq;, & quidquid cederetur, Victoriam ſuam arbitrari, non piam Eccleſiæ conniventiam.* (a)

Eodem modo cùm peterent Ariani nomen *homouſij* aboleri: Neſtoriani nomen Deiparæ: Græci, ne ſymbolo adderetur: *Qui ex Patre, Filióque procedit*, quòd dicerent, *hâc verborum novitate Eccleſiam hactenus abſtinuiſſe, illiſq; vocabulis non ſatis à populo intellectis turbari alios, alios irritari, paratos ſe credere, quod Eccleſia credit, parúmque Religionis intereſſe verba*

M

(a) Vide Palavicinum in Hiſtoria Concilij l. 18. cap. 4.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

verba mutari, re illæsâ. Nunquam tamen ad has Hæreticorum blanditias permoveri Concilia poterant; cùm ſcirent eſſe principium fugæ hoſtibus cedere.

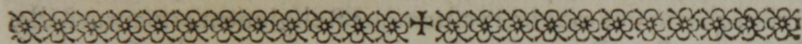
III. Nec magis hac declaratione Catholicis conſultum credimus: ſiquæ enim inter Catholicos de Religione dubitatio ſurgat, habent in Romano Pontifice judicem erroris expertem, & infallibilem, cui omnes & meritò acquieſcunt; jam hâc ipsâ infallibilitate decidendi Papæ ademptâ, & in Concilium translatâ, quem rogo Judicem adibunt, qui lites dirimat? nam ſi ad Concilium differantur, erunt útique immortales: imitari ergo Judices Areopagi oportebit, qui difficili implexâque lite productâ, partes jubebant poſt centum annos judicio ſiſti, accepturas nimirum à morte ſententiam. Vicerunt Janſeniſtæ, ſi Concilium expectatur, & Innocentius, Alexander, Clemens Pontifices Maximi errare potuerunt. Veriſſimè ſcribit B. Cyprianus. *Epiſt. 55. ad Cornel. Non aliunde hæreſes ſunt exortæ, & nata ſchiſmata, quàm quòd Sacerdoti DEI non obtemperatur, nec unus in Eccleſia DEI Sacerdos & Judex Vice Chriſti cogitatur.*

Eſt illud memoriâ dignum, quod tempore Juſtiniani Imp. & Vigilij Papæ contigit. Perſuaſerat Theodorus Epiſcopus Juſtiniano, fore, ut Acephali hæretici (qui Chalcedonenſi Concilio ibíque decretis repugnabant.) ad ſinum Eccleſiæ redirent, modò contra ejuſdem Concilij præſcripta, Theodorus Mopſuueſtenus, Ibas Edeſſenus, & Theodoretus Cyri Epiſcopi damnarentur Neſtorianæ hæreſis ſuſpecti, & à Patribus Chalcedonenſib⁹ veniâ donati: æquum non eſſe tribus Epiſcopis, quorum hæreſis in aprico erat, veniam datam, toti Eccleſiæ fraudi & periculo eſſe, quin potiùs ſapientem ducem, bellíque imperatorem omnium pacem, certámque victoriam, paucorum clade mercari. Vicit Imperatorem lucrandi hæreticos componendæque amor Eccleſiæ, affixóque edicto, Epiſcoporum, quos Concilium Chalcedonenſe abſolverat, memoriam damnavit: ſed quo eventu? in Catholicos, qui pro Chalcedonenſi ſynodo ſtabant, ingens, diuturna, crudeliſque perſecutio orta; Epiſcopis, qui edicto non parebant in exilium raptis. Hæretici verò inſolentiùs Concilio, & Patribus illudere, quos dicerent, vel ipsâ confeſſione Catholi-

corum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

corum erraſſe, & ab Imperatore correctos: ergo & Catholici turbati, nec Hæretici ad fidem converſi, imo recenti victoria implacabiles facti. (a) Eâdem ratione eodémque eventu Zeno Imperator *Hennoticum* ſeu Decretum unionis: Conſtans *Typum*: Carolus V. conſtitutioné *Interim* vocatam, eo prætextu, ut omnes Chriſtiani in unam eandémque fidem convenirent, ediderunt; nullo tamen alio effectu, quam ut ipſi Catholici inter ſe concurrerent, fluctuaréntque; hæretici verò diſcordibus inſultarent, eorúmque pugnas ſuis victorijs adderent. (b) Ergo nullibi, quàm in materia Religionis verius eſt Politici monitum: *Mediam viam peſſimam eſſe, quæ nec amicos parat, nec inimicos tollit.*

§. VI.

Calviniſtis & Lutheranis non favere Propoſitiones Pariſienſes, quò cauſam ſuam meliorem faciant, Catholicorum verò peiorem reddant.

Summaria.

1. *Propoſitiones Pariſienſes non tantùm Calviniſtis non favere, ſed plurimùm adverſari.*
2. *Semper in Eccleſia, ante ultimam definitionem de varijs dogmatibus contentiones fuiſſe.*
3. *Salvâ tamen fidei unitate, ac integritate.*
4. *Secus apud Calviniſtas, alióſque Reformatos, quibus, cùm nulla ſit certa & indubitata credendi Regula, omnia incerta & dubia ſunt, & conſequenter nulla fides divina.*
5. *Quod Luculento exemplo probatur.*

(a) Vide Baron. ad annum DLIII. & ibi Leontium de ſect. act. 6. & 7. quem citat Damaſcenus lib. 3. cap. 11. de vide Orthodoxâ.
(b) Vide P. Maymb. in hiſtoria Lutheraniſmi lib. 5. fol. 192.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

I.

HOc habet omnis falſa mendáxque religio, ut cùm nullâ re propriâ commendetur, gloriam ſibi pretiúmque ex rapto quærat, noſtris tantùm damnis felix, noſtríſque ſordibus pulchra; muſcas ergo noctilucas imitantur, tunc ſolùm claras, cùm alicubi tenebræ ſunt. Enimverò ubi primùm propoſitiones Pariſienſes vulgari cœpêre, quantum gaudij pompæque apud Reformatos noſtros fuerit, expugnato jam velut Vaticano, Romanóque Pontifice in triumphum ducto, haud facilè exprimam, adeò ſomnijs umbríſque delectantur, ubi veritatem amiſère. *Miſeri*! ut Prophetæ verbis utar, *qui lætamini in nihilo!* Propoſitiones Pariſienſes, quibus cauſam veſtram munitis, non ſunt illæ ipſæ, quæ in vos maximè veſtrámque Religionem armantur? illæ Primatum Petri Romaníque Pontificis profitentur; illæ Concilium Conſtantienſe, quo veſtri errores pleríque damnati ſunt, venerantur; illæ Unitatem Catholicæ veræque fidei in cathedra Petri velut in centro collocant; & denique illæ ſunt, quæ cardines veſtros, ac fundamenta convellunt: fruſtra ergo ab ijs præſidium quæritis, qui tam enixè in vos pronuntiârunt. Aut ergo propoſitiones Pariſienſes veræ ſunt, aut falſæ? ſi falſæ, cur illas contra nos vertitis? falſo veritas non vincitur. Si veræ, cur illas non recipitis, & cum illis Primatum, Concilia, Romanámque Eccleſiam? infelix eſt veſtra Religio, ſi aut vero repugnat, aut falſo ſuſtinetur. *Recipimus*, inquiunt, *in Conventu Pariſienſi decreta, ſed pro ea tantùm parte, quæ nobis favet, pro alia reijcimus.* Sic eſt, arbitrio veſtro ſedet, quid falſum verúmque ſit; veritas erit, quæ vobis arriſerit, falſitas niſi arriſerit; egregijs enimverò teſtibus cauſam veſtram fulcitis, quos & falſi poſtulatis, & in rem veſtram adducitis; *errant, falluntur, veritati adverſantur, credi tamen illis volumus, fidémque præſtari.* O jura legéſque Romanæ! quis unquam his teſtibus cauſam dixit & vicit? ſed demus hoc Calviniſtis, habeant Patres Pariſienſes doctrinæ ſuæ teſtes; habemus planè & nos Catholici teſtes doctrinæ noſtræ; quid ergo contra nos lucrantur, cùm plus pro nobis, quàm contra nos, aut ſaltem tantum pro nobis, quantum pro ipſis dicant? Si ergo hos teſtes recipimus, aut pares nos, aut victores ſumus; immo victores, nam quæ contra ſententiam noſtram ſcribunt, ad fidem non pertinent, re nondum deciſâ, direm-

diremptâq;: quæ verò contra Calviniſtas Patres Pariſienſ. decernũt, utique fidem & dogma ſpectant toties in ſacris litteris expreſſum, in Concilijs definitum, & à tot retrò ſeculis, quot à Chriſto ducuntur, in Eccleſia receptum, ùt infrà docebitur.

II. Sed, *inquiunt*, ubi eſt illa unitas, & conſenſus doctrinæ, quam toties Catholici contra Lutheri Calviníque aſſeclas jactârunt? *Reſpondeo*, unitatem doctrinæ non in eo eſſe, ut nunquam in Eccleſia lites pugnæque opinionum naſcantur; pax iſta nullis bellis turbata, Eccleſiæ triumphantis, non militantis eſt: quæ major unio, quàm quæ corpus animæ adſtringit? & tamen quantæ utríque luctæ, & affectuum diſcordantium quotidiani tumultus! ſi ergo nec anima cum ſuo corpore, nec ſecum ſemper convenit, quid mirum eſt in Eccleſia diſſidia eſſe, ubi tot corpora ſunt, tot animæ, tot mentes, tot affectus? ſalvâ tamen ſemper fide, ac obedientiâ ſummo judici debitâ, ubi ſententiam edixerit? quamdiu enim intra velum hæc latuit, nec edita eſt, conflictari partibus licet, neque hoc culpæ adſcribitur, ſæpe tamen damno. Percurre hiſtoriam Eccleſiaſticam, videbis meritò Eccleſiam à Spiritu ſancto *lilio inter ſpinas* componi, nunquam enim, aut rarò ſine ſpinis fuit, quæ amicum hunc florem eodem mucrone pungerent quo protegebant, hoc eſt, inter ipſos Doctores, qui Eccleſiæ præſidio & cuſtodiæ ſunt, ſententijs calamíſque certatum eſt. Sub ipſis Eccleſiæ initijs, Chriſtus Dominus vix ad cœlos exceſſerat, inter ipſos Apoſtolos primóſque fideles, quamvis Spiritu ſancto plenos, recentíque doctrinâ à Chriſto imbutos, quàm acre certamen fuit, & opinionum diſcordia de Legalium obſervantia? *Act.15.* De eodem argumento ingens inter Petrum & Paulum contentio fuit, utérque tamen Spiritu ſancto abundabat. *Ad Gal. 2.* An in SS. Trinitate dici tres hypoſtaſes deberent, diu inter ſanctiſſimos Orientis & Occcidentis Epiſcopos dimicatum eſt, adeò ut B. Baſilius, alioquin modeſtiſſimus, hæreſis notaret Occidentales, qui eas voces admittere recuſabant, quòd crederent idem eſſe hypoſtaſin, quod ſubſtantiam, nixi auctoritate Concilij Nicæni, anathema in eos dicentis qui aſſererent, *Filium eſſe ex alia Uſia, vel Hypoſtaſi.* (a) Hæreticos omnes re- baptiM 3

(a) V. S. Baſil. ep. 78. & ep. 1. in addit. & ep. 10. S. Hieron. ep. 57. ad Damaſ.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

baptizandos esse multi Africæ, & Orientis Episcopi censuerunt, pietate ac doctrinâ insignes, quorum agmen B. Cyprianus duxerat, nec priùs pax inter Catholicos facta, quàm Stephano Papâ litem dirimente, cujus etiam sententiæ Cyprianus tandem acquievit. (a) Ortâ Semipelagianâ hæresi, certum est, re in Ecclesia necdum satis illustratâ, aut decisâ, multos sanctitate ac doctrinâ insignes viros ei adhæsisse, ùt testatur S. Prosper *Epistolâ ad Augustin.* & Cassian. *collat. 13. cap. 7. & c. 8. & 9.* inter quos numerantur Gennadius, posteà Episcopus Massiliensis, Severus Sulpitius Episcopus Bituricensis, imò, ùt multis probare nititur, Vasq. *1. p. d. 91. cap. 8.* S. Joannes Chrysostomus.

III. His ergo exemplis palàm est, fuisse in Ecclesia inter viros sanctissimos, & de rebus gravissimis crebras longásque contentiones, salvâ semper fidei unitate, quam omnes profitebantur; hæreticus enim non est, nisi qui pertinax, & certæ veritati obnitens: pertinax verò non est, qui non convictus, & sententiâ necdum à judice prolatâ litem adversario intendit; cùm ergo nec veritas satis expensa, & oculis objecta esset, nec sententia adhuc prolata, extra hæresin erant, qui dimicabant, imò ipsa dimicatio tantò illustriorem veritatem reddebat rationibus utrímque collatis, & quantum haberent, aut non haberent virium, in acie & pugna prodentibus. Eadem ergo Patrum Parisiensium, & eorum qui illis obsistunt conditio est: propositiones, quas illi tuentur, necdum in Ecclesia damnatæ sunt, non ergo fidem adhuc tangunt; intra aram confligitur. Si ergo nihil fidei veræque Religioni nocuit, quòd inter Apostolos de observantia Legalium; inter Orientem & Occidentem de tribus hypostasibus; inter Cyprianum & Stephanum de Baptismo hæreticorum, inter Clerum Massiliensem & Orthodoxos de Gratia Dei, diu multúmque certatum est, cur eidem unitati noceat, si de Pontificia auctoritate à Patribus Parisiensibus excitata aliqua quæstio sit? nondum habent propositiones Parisienses tot à sanctitate, à doctrinâ, à Concilijs suffragia, quot Cypriani opinio; hanc tamē tot præsidijs munitam vicit Stephani Papæ sententia.

Idem

(a) S. Augustin. epist. 48. ad Vinc. & de Bapt. contra Donat. lib. 2. cap. 4. Vide etiam Vincent. Lirin. adversus hæreticor. novitates. cap. 9.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Idem in nostra tantò meliori causa, ùt posteà videbimus, sperandum est, Gallis non Zelum & doctrinam tantùm Cypriani, sed etiam pietatem, agnoscendæ veritatis parendíque studium imitantibus. Calvinistæ ergo, cùm nobis dissidium Parisiense objiciunt, tantum eis lucri accedit, quantum si primitivæ Ecclesiæ, quam ipsi quoque veram sanctámque profitentur, Apostolorum, Cypriani, Basilij, Patrum Ariminensium ac Massiliensium dissidia objicerent.

IV. Illud verum est, ingens discrimen esse inter domesticas pugnas, quæ inter Catholicos, quæque inter Calvinistas feruntur; istorum enim sunt de summa rei, nec tamen finiri apud illos componíq; possunt, omni judice, qui pronuntiet, sublato: unde nulla apud ipsos fides divina est, sed merè humana, incerta, anceps, & agitationis plena, à qua facilis omnino, & prona ad nihil credendum migratio. Quid enim magis ad essentiam, & necessitatem fidei pertinet, quàm isti articuli? Videlicet: *quænam Scripturæ sint verum Dei Verbum, quæ non: qui verus Scripturæ sensus, qui non:* ex sensu enim Scripturæ malè accepto omnes hæreses profectæ sunt; plerique enim Hæreticorum non circa litteram Scripturæ, sed circa sensum errabant: *quot, & quæ Sacramenta sint necessaria saluti: ubi, & quæ vera Ecclesia, extra quam nemo salvatur &c,* In his, inquam, tam necessarijs nulla potest esse Calvinistis, & Lutheranis certitudo, & consequenter neque vera fides; apud illos enim & Concilia, & Patres, & Traditio, & Papa, & Miracula, & Ecclesia errare possunt, & certi nihil habent; unde ergo illis certitndo, quâ credunt? *A scriptura*, inquiunt, *quæ nec falli, nec fallere potest; hâc judice, nec alio utimur.* Miserum, & deploratum refugium! scriptura quidem nec fallere potest, nec falli; sed falli vos circa scripturam, & fallere potestis, ùt Ariani, ùt Pelagiani, ùt Macedoniani, ùt Anabaptistæ, ùt Patres Ariminenses, Africani, Massilienses, alijque, qui omnes tunc maximè in scripturis errabant, cùm scripturis utebantur; quî ergo sciam vos minùs in scripturis, quàm Arianos errare; aut cur vobis vestræque assertioni majorem fidem, quàm Arianis adhibebo, utrísque scripturas prætexentibus? aut quibus ex signis vestram Ecclesiam meliorem esse credam, quàm Arianorum? Date quæso aliquod signum, quo vestra Ecclesia melior, quàm tot hæreticorum appareat. Non habetis miracula, non Eccl-

Ecclesiæ perpetuitatem, non missionem Ministrorum, non florem sanctitatis, non Concilia, non Universitaté (in angulo enim latetis) non donum continentiæ, non abnegationis, non denique ullam ex notis illius primitivæ, & Apostolicæ Ecclesiæ, quam veram fuisse nec vos negatis; unde ergo agnoscam apud vos veram potiùs Ecclesiam, verúmque scripturarum intellectum, quàm apud alios hæreticos esse? Deinde si, ùt dicitis, & Concilia, & Patres, & Ecclesia circa verum scripturæ sensum errare possunt, ergo & multò magis errare vos potestis, qui nec tantum studij, nec tantum doctrinæ, nec tantum pietatis, quantum illi habetis; si ergo errare potestis, unde vobis, unde mihi constat, vos non errare? & si non constat, ergo nihil certi apud vos est; & si nihil certi, ergo nihil veræ divinæque fidei; quæ si est, certa est; aut si certa non est, nec fides est. Si scriptura sole clarior est, ejúsque sensus neminem latet, modò, ùt dicitis, oculos aperiat, an omnes hæretici hoc non dixêre? ecquid ergo causæ est, ut dicatis tot antiquos Patres, tot Concilia, ipsámque Ecclesiam erràsse, nec ea vidisse quæ sole clariora sunt? sic ergo hæc scripturæ claritas non illos ab errore exemit, quantò minùs vos? nulli planè persuadebitis plus lucis in sole noctuas, quàm aquilas spectare. Plurimi apud Calvinistas sunt, qui litterarum ignari legere scripturas non possunt; isti fidei suæ certitudinem unde, & à quo habent? à scripturis? nunquam illas legerunt: à Ministris? unde sciunt se ab istis non falli; felices nimiùm sunt Ministri vestri, si Patribus, Concilijs, Ecclesiâ errantibus, ipsi soli immunes ab erroribus, & securi sunt; ridiculi vos, qui hoc dicitis, insani qui credunt. Si ad internos instinctus, & Spiritûs sancti afflatus recurritis, planè ostenditis non scripturas judicem, sed vos, exemplo omnium hæreticorum esse; vos ergo, non scriptura pro tribunali sedetis. Nolumus, dicitis, ab Ecclesia, à Concilijs, à Traditionibus, à Patribus, à Miraculis, ab Antiquitate, à Martyribus, à Sanctis, à Legibus judicari, sed à sola scriptura; scripturam verò nolumus, nisi quæ nobis placet, nostrísque dogmatibus accommodari potest; nolumus Epistolas Jacobi, nolumus ad Hebræos &c. istis enim convincimur; nolumus etiam scripturas alias, nisi ad eum sensum, quem illi nos atteximus; nos testes, nos interpretes, nos judices, sic tamen, ut, quod nos judicamus, sentimúsque, instinctus, &

oracu-

oraculum Spiritûs ſancti appelletur. Quis hîc prudens non videat ſcripturam quidem prætexi, quod omnes hæretici fecerunt, ſed tamen & reipsâ vos judices ſedere? Qui leges humanas hoc artificio vellet interpretari, aut potiùs ludere, nunquam audiretur, nec aliud, quàm impoſtoris nomen referret; quantò magis repellendus erit, qui hoc audeat in leges, & ſcripturas divinas, in quibus non de rebus fluxis caducíſque, ſed æternis agitur, & ubi idem eſt errare, quod perire? Denique nihil hic inſtinctus, & interna motio Spiritûs ſancti Calviniſtas juvat; ſi enim hoc inſtinctu Concilia, Eccleſia, Patres decepti ſunt, & quod ipſi ſpiritum veritatis putabant, ſpiritus erroris fuit, quantò magis decipi illo fallíque Calviniſtæ poſſunt tot nominibus Concilijs, ac Patribus impares? Quocunque ergo ſe vertant, nihil planè habent, quo fidem ſuam divinam eſſe, certámque adſtruere poſſint, ſed ſemper, ut in lubrico ſint fluctuéntque oportet, anchorâ deſtituti; ídque, ùt ſuprà diximus, non in rebus tantùm nullius, aut minimi momenti, ſed in ſumma rei.

V. Dabimus hujus rei luculentum exemplum. Georgius Blandrata ex ſabaudia oriundus, & Michaëlis Serveti diſcipulus (qui ſub annũ Chriſti MDXXX. Arianã hæreſin tot ſeculis extinctam revocaverat) in Tranſylvaniã venit: iſthic beneficio Medicæ artis, quam profitebatur, in aulam Sigiſmundi Principis, mox etiam in gratiam penetravit; nec multò pòſt & Regis, & Petrovizij omnium in aula potentiſſimi Archiater evadit. Inter obſequia curáſque medendi venenum paulatim utriúſque animo infudit, mille dicendi blanditijs illecebríſque conditum; erat enim facundus. Facilè, ùt fieri amat, à Rege in Magnates, & tandem in plebem malum vagari cœpit; Calviniſtæ ac Lutherani novæ huic ſectæ, & numero ſectatorum, & potentiâ formidandæ, ſe totos opponere, & nihil non agere, ut creſcentem opprimerent. Ariani certamen expetere, ut in publico conventu, ac Sigiſmundo præſente palàm diſputaretur, Rege in eas partes tranſituro, quæ ſuam cauſam meliùs probâſſent. Conventus ac diſputatio Varadini habita. Pro Arianis Blandrata, & Franciſcus David; pro Calviniſtis Petrus Melvius, & Petrus Caroli dixêre, aliíque Lutherani. Initium à Franciſco factum, qui, ùt ſcripturam ferè omnem memoriâ tenebat, infinita ex ſacris

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

litteris congesserat, quibus Filium infra Patrem collocabat, videlicet: *Pater major me est: Qui est figura Patris: Quasi unigenitus à Patre: Omnia à Patre acepit: Non est meum dare vobis Regnum; sed quibus paratum est à Patre: De die illo neque Filius novit, sed solus Pater, &c.* Calvinistæ ex adverso plures alios textus opponebant, quibus apertè dicitur *Filium & Patrem esse unum: Verbum esse Deum & æternum: Esse principium & finem: Ab eo facta esse omnia, &c.* Non deerant Blandratæ distinctiones, quibus se ab his locis scripturæ liberaret, videlicet. *Verbum esse Deum,* metaphoricè & phrasi usitatâ scripturæ, quâ etiam homines excellenti virtute, aut potestate, Dij appellantur: sic Mosen *Deum Pharaonis* appellari; sic in Exodo dici, *Dijs non detrahes*: sic in Psalmis, *Ego dixi Dij estis, & filij Excelsi vos omnes.* Filium in scripturis æternum vocari, non quia semper fuerit, sed quia multò ante alias creaturas; nihil verò in scripturis frequentius esse, quàm ut æterna dicantur, quæ diuturna, &c. Calvinistæ cùm viderent ex solis scripturis Arianos vinci non posse, imò ex ipsis scripturis petere, quæ scripturis opponerent, & ita victoriam penes eos futuram, quos hæresis postulaverant, nec tamen convincere poterant, ad Patres & Concilij Nicæni explicationes, & Decreta confugiunt, istis repugnare, quæ Blandrata & Ariani proferrent. Hîc enimverò Franciscus, qui pro Arianis pugnabat, captatâ occasione Calvinistas suis armis cædendi, palámque triumphandi, *Ecquid*, inquit, *ad artes nugásque confugitis, quas vos ipsi in Catholicis jam olim damnâstis? vos mihi Patres objicitis, qui à Patribus defecistis? vos Concilia, qui Concilijs nullam fidem, nullam certitudinem adscribitis? vos hominum cœtus mihi obtruditis, quos toties, ùt mendaces, ùt erroribus plenos respuistis? Papistas, ùt video, redoletis, qui puro & impermixto Dei verbo ablegato ad hominum figmenta, ad Patres, ad Concilia recurritis. Mihi credite, causam Dei, & vos ipsos vestrámque fidem proditis, qui, ne veritati cedatis, oculos scripturæ clauditis, & ad traditiones, ac statuta hominum, hoc est, in hostium castra profugitis. Sinite, sinite auctoritatem nobis humanam opponere, quam & vos ipsi deridetis, & nos scripturæ haud patimur præferri.* Hâc oratione cum plausu acceptâ triumphârunt Ariani, Calvinistis partim silentio & pudore defixis (quid enim responderent suis armis, suis rationibus oppressi?) partim in Arianam hæresin prolapsis, quam & ipse Rex, & optimates amplexi etiam sunt. Acta hujus colloquij ab Arianis victoribus divulgata magno Catholicæ veritatis damno. *Ita narrat Maymb.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Maymburg lib. 12. Arian. fol. 347. Hoc aliísque infinitis exemplis patet, nullam esse Calvinistis, & Reformatis infallibilem certámque normam doctrinæ, quâ & sibi, & alijs certò persuadeant, quæ credunt, aut potiùs quæ opinantur; nec produci ulla ratio poterit, quæ eorum Religionem magis certam magísque fide dignam, quàm aliorum hæreticorum reddat.

Ex hactenus ergo disputatis facilè patet, propositiones in Conventu Parisiensi editas nec de summa rerum & fidei esse, nec rebus ac dogmatibus jam decisis certísque quidquam obesse, nec denique unitati veræ fidei obstare; meritò tamen refelli debere curaríque, morbum enim afferunt, etsi non mortem.

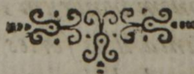
LIBER I.

PROPOSITIO I.

Rerum temporalium, & Civilium curam Principibus sæcularibus primariò & directè concreditam esse, ingenuè fatendum est: quos Ecclesia Christi ùt advocatos, protectores, & Justitiæ administros semper venerata est, tamquam illos, qui gladium *à Deo acceperunt ad defensionem bonorum, vindictam verò malorum*: tamquam *septuaginta illos fortes qui custodiunt lectulum Salomonis, omnes accinctos gladijs propter timores nocturnos, & ad bella fortissimos* : & denique ex vaticinio Prophetæ: tanquam *nutritios & altores*, quorum lacte & divitijs se impinguatam & agnoscit, & ingenuè profitetur: adeò ut ex præ-

ſcripto Apoſtoli *Principibus non bonis tantùm & modeſtis, ſed etiam dyſcolis* omnem reverentiam, & ſubjectionem præſtandam eſſe ſentiat, & doceat: nullóque pacto in illorum jura, & adminiſtrationem, velut in alienam meſſem, falcem à Sacerdotibus mitti patiatur, quamdiu videlicet Eccleſiam, veramq; Religionem, cujus filij ſunt, aut venerantur, aut ſaltem in diſcrimen non adducunt. Ubi enim aram Religionis invaderent, & vaſtandæ Eccleſiæ, potentiam à Deo acceptam, admoverent; poſſe illos à ſummo Pontifice Chriſtíque Vicario, cui tamquam oves ſupremo Paſtori crediti ſunt, & Eccleſia coërceri, & niſi acquieſcant monenti, etiam exarmari, ne noceant, regníſque privari, dicendum eſt: *ſi enim*, teſte Apoſtolo, *etiam Angelos judicabimus, quantò magis ſæcularia?* maximè cùm Paſtoris officium, & cura ſit morbidas infectáſque oves ab integris ſeparare, lupóſque non voce tantùm, ſed etiam virgâ paſtorali arcere, háncq; ſententiam tamquam divinis litteris expreſſam, uſu omniũ ſæculorum confirmatam SS. Patrum non doctrinis tantùm, ſed exemplis etiam ſubnixam, & præſertim à ſacris Canonibus, ſanctíſque univerſalibus Concilijs clariſſimè aſſertam, omniúmque ferè Doctorum calculis traditam, & cum recta ratione neceſſariò connexam, omnino retinendam eſſe.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

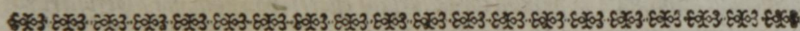

§. I.

Pontifici Romano in Principes ſæculares, eorúmque Provincias & Regna Ius aliquod & poteſtatem dari, non tamen ordinariam & directam.

Summaria.

1. *Neceſſariam Pontifici Maximo eſſe aliquam in Principes poteſtatem.*
2. *Non tamen ordinariam & directam, quod Ipſorum Pontificum teſtimonio evincitur.*
3. *Et ſententiâ D. Bernardi.*
4. *Et Ratione.*

I.

PRima Pariſienſis Propoſitio omnem in Reges poteſtatem adimit Vicario Chriſti, jubétque unâ clave contentum, quâ cœlum aperit, alteram, terræ deſtinatam, Regibus relinquere. Contrarium paullo pòſt oſtendemus: cùm enim tanta ſit cæleſtium cum terreſtribus conjunctio, & Principes eodem ſceptro, quo Regna moderantur, Religionem ſimul, fidémque aut concutiant, aut cuſtodiant: & quemadmodùm ægro corpore anima quoque laborat, nec operationibus naturæ ſuæ congruis defungi poteſt; ſic ægrâ, corruptâque Republicâ, non poteſt Religio florere, quod nimiùm exempla demonſtrant eorum Principatuum, in quibus ex Principum erroribus, inertiâ, mutatione Religionis, eadem mala in populos derivata ſunt, & tandem cum animarum tanta, æternáque clade fides Catholica penitùs deleta; quod nuper in Angliæ

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

gliæ Regno manifestè apparuit, ubi quantum sub Henrico VIII. Rege Schismatico Catholica Religio damni est passa, tantum sub Maria Principe Catholica refloruit, & sub Elisabetha omnino extincta est, memorabili exemplo ex Principū nutu, & voluntate non facultates tantùm subditorum, sed etiam animas pendere. Sic cùm Gustavus Erichsonius Sueciæ Rex Lutheri partes amplexus esset, eâ præsertim ratione inductus, ut regium ærarium Ecclesiasticis bonis repleret; ejus exemplum úsque in hanc diem totis Regno fatale fuit. Idem Regno Daniæ infortunium Christiano III. ad Lutherum dilapso. (a) Non potuit ergo Summo Ecclesiæ Pastori una potestas sine altera concedi, spiritualis videlicet sine temporali, cùm unam sine altera tueri non possit, & ideò juxta celebre Juristarum axioma: concesso uno, conceduntur omnia, quæ ad illud sunt necessaria. (b)

II. Hanc tamen potestatem non esse directam, & ordinariam, efficacissimè probatur Ipsorum Pontificum confessione. Nicolaus I. Epistola. 8. ad Michaëlem Imperatorem sic loquitur: *Quoniam idem mediator DEI & hominum homo Christus JESUS, sic actibus proprijs, & dignitatibus distinctis officia potestatis utriúsque discrevit propria, volens medicinali humilitate hominum corda sursum efferri, non humanâ superbiâ rursus in inferna demergi: ut & Christiani Imperatores pro æterna vita Pontificibus indigerent, & Pontifices pro cursu temporalium tamtum̃odò rerum imperialibus legibus uterentur, quatenus spiritalis actio à carnalibus distaret incursibus, & ideò militans Deo minimè se negotijs sæcularibus implicaret; ac vicissim non ille rebus divinis præsidere videretur, qui esset negotijs sæcularibus implicatus. Ex cap. quoniam. dist. 10.*

Idem Nicolaus in eadem Epistola ad Michaëlem: *Fuerunt hæc ante adventum Christi, ut quidam typicè Reges simul, & Sacerdotes existerent; quod sanctum Melchisedech fuisse sancta prodit historia, quodq; in membris suis Diabolus imitatus (utpote qui semper, quæ divino cultui conveniunt, sibimet tyrannico Spiritu vindicare contendit) ut pagani Imperatores, ijdem & Maximi Pontifices dicerentur. Sed cùm ad verum ventum est, ultra sibi nec Imperator jura Pontificatûs arripuit, nec Pontifex nomen Imperatorium usurpavit. cap. 6. dist. 96.*

Stepha-

(a) Vide Maymb. l. 1. Luther. fol. 126. (b) Cap. translato. 3. de Const. l. 2. ff. de jurisdict. & l. avibus. 66. ff. de legat. 3.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Stephanus VI. Papa Basilio Imperatori: *Rectè noverit*, inquit, *Pia potentia tua, quòd manui regiæ non subijciatur sacerdotalis, & Apostolica nostra dignitas. Licet enim Ipsius Christi Imperatoris similitudinem in terris geras, verum tamen mundanarum, & civilium tantùm curam gerere debes: quod etiam precamur, ut ad multos annos præstare valeas. Quo igitur pacto à Deo largitus es nobis, terrenis rebus præesse: ita etiam nos per Principem Petrum spiritualibus rebus Deus præfecit. &c. Accipe, quæso te, benignâ fronte, quæ sequuntur. Datum est tibi curare, ut tyrannorum impietatem & feritatem gladio potentiæ concidas, ut justitiam ministres subditis tuis, ut leges condas, ut terrâ maríque militares copias disponas. Hæc est præcipua cura potentiæ, & principatus tui. Gregis cura verò nobis commissa est tantò præstantior, quantùm distant à cœlo ea, quæ in terris sunt, &c. Si ovis Dei existis (quod in votis habemus) ne transgrediaris limites Principum Apostolorum.* (a)

Gregorius II. Ad Leonem Isauricum Imperatorem: *Obsecutus es pervicaci animo tuo, ac domesticis perturbationibus, & scripsisti:* IMPERATOR SUM, ET SACERDOS. Et post pauca. *Audi humilitatem nostram, Imperator, & ecce! tibi palatij, & Ecclesiarum scribo discrimen, Imperatorum, & Pontificum; agnosce illud, & salvare, nec contentiosus esto. Nam quemadmodum Pontifex introspiciendi in palatium potestatem non habet, ac dignitates Regias deferendi, sic neque Imperator in Ecclesiam introspiciendi, & Electiones in Clero peragendi, &c* (b)

Alexander III. Oxoniensi Episcopo, & Decano Lundonensi: *Denique quod quæris: si à civili judice ante judicium, vel post ad nostram audientiam fuerit appellatum, an hujusmodi appellatio teneat? tenet quidem in his, qui sunt nostræ temporali jurisdictioni subjecti: in alijs verò etsi de consuetudine Ecclesiæ teneat, secundùm juris rigorem credimus non tenere. cap.7. de appellat.*

Idem Alexander III. Lundonensi & Vigoniensi Episcopis: *Nos attendentes, quòd ad Regem pertinet, non ad Ecclesiam, de possessionibus judicare; ne videamur juri Regis Anglorum detrahere, qui ipsarum judicium ad se asserit pertinere; Fraternitati Vestræ mandamus, quatenus Regi possessionum judicium relinquentes de causa principali, videlicet, utrum Mater de legitimo sit matrimonio nata, pleniùs cognoscatis, & causam hujusmodi terminetis. cap. 7 qui filij sint legitimi.*

III. Eadem est D. Bernardi sententia, qui *lib. 1. de consideratione capit. 6. ad Eugenium Pontificem sic scribit: Non monstrabunt, puto, ubi ali-quan-*

(a) V. Baron. ad ann. DCCCLXXXV. (b) V. Baron. ad ann. DCCXXVI.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

quando quispiam Apostolorum judex sederit hominum, aut divisor terminorum, aut distributor terrarum. Stetisse denique lego Apostolos judicandos, sedisse judicantes non lego. Erit illud, non fuit. Itáne imminutor est dignitatis servus, si non vult esse major Domino suo: aut discipulus, si non vult esse major eo, qui se misit: aut filius, si non transgreditur terminos, quos posuerunt patres sui? quis me constituit judicem, ait ille, Dominus & Magister: & erit injuria servo discipulóque, nisi judicet universos? Mihi tamen videtur bonus æstimator rerum, qui indignum putat Apostolis, seu Apostolicis viris, non judicare de talibus, quibus datum est judicium in majora. Quidni contemnant judicare de terrenis possessiunculis hominum, qui in cælestibus, & Angelos iudicabunt? Ergo in criminibus, non in possessionibus potestas vestra: quoniam propter illa, & non propter has, accepistis claves regni cœlorum, prævaricatores utique exclusuri, non possessores. Ut sciatis, ait Christus, *quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata, &c. Quænam tibi major videtur & dignitas, & potestas dimittendi peccata, an prædia dividendi? sed non est comparatio. Habent hæc infima, & terrena judices suos, reges & principes terræ. Quid fines alios invaditis? quid falcem vestram in alienam messem extenditis? non quia indigni Vos, sed quia indignum Vobis talibus insistere, quippe potioribus occupatis. Denique ubi necessitas exigit, audi quid censeat non ego, sed Apostolus: Si enim in vobis judicabitur hic mundus, indigni estis, qui de minimis judicetis? Sed aliud est incidenter excurrere in ista, causâ quidem urgente, aliud ultro incumbere istis tamquam magnis, dignísque tali & talium intentione rebus, &c.*

Hactenus D. Bernardus. Ubi vides duas ab illo constitui potestates rerum temporalium, unam ordinariam, quam Regibus adscribit; aliam incidentem, & causâ urgente, quam in Pontifice maximo agnoscit. Idem D. Bernardus, *lib. 4. de consideratione cap. 3.* Pontificem sic alloquitur: *Pastorem te populo huic certè aut nega, aut exhibe. Non negabis, ne cujus Sedem tenes, Te neges Hæredem. Petrus hic est, qui nescitur processisse aliquando vel gemmis ornatus, vel sericis, non tectus auro, non vectus equo albo, nec stipatus milite, nec circumstrepentibus septus ministris. Absque his tamen credidit satis posse impleri salutare mandatum: Si amas me, pasce oves meas. In his successisti non Petro, sed Constantino. Consulo toleranda pro tempore, non affectanda pro debito. Ad ea te potius incito, quorum te scio debitorem. Etsi purpuratus, etsi deauratus incedens, non est tamen, quòd horreas operam, curámque Pastoralem Pastoris hæres: non est, quod erubescas Evangelium. Quanquam si volens evangelizes, inter Apostolos quidem gloria est tibi? evangelizare, pascere est.*

Fac o-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Fac opus Evangelistæ, & Pastoris opus implesti. Dracones, inquis, me mones pascere, & scorpiones, non oves. Propter hoc, inquam, magis aggredere eos non ferro, sed verbo. Quid Tu denuo usurpare gladium tentes, quem semel jussus es ponere in vaginam? quem tamen, qui tuum negat, non satis mihi videtur attendere Verbum Domini dicentis sic: Converte gladium tuum in vaginam. Tuus ergo & ipse, tuo forsitan nutu, etsi non tuâ manu evaginandus. Alioquin si nullo modo ad Te pertineret & is; dicentibus Apostolis; Ecce gladij duo hic; non respondisset Dominus satis est, sed nimis est; uterque ergo Ecclesiæ, & Spiritualis scilicet gladius, & materialis; sed hic quidem pro Ecclesia, ille verò & ab Ecclesia exerendus est. Ille Sacerdotis, hic militis manu, sed sanè ad nutum Sacerdotis, & jussum Imperatoris, &c.

IV. Hæc Summorum Pontificum, & D. Bernardi sententia omnino rationi consona est. Potestas enim data est Pontificibus in ædificationem, non destructionem, teste D. paulo. *2. ad Cor. 10. v. 8.* esset verò potiùs in destructionem, si pro libitu instar ordinariæ ad temporalia se extenderet. Primò enim impediret ipsam potestatem, curámque spiritualem, quam in omnes totius mundi Ecclesias ex officio Papa exercet, quantóque plus curæ temporalibus, tantò minùs spiritualibus impenderet, distractis in diversa viribus, & ideò minutis: ídque cum maxima animarum pernicie; si enim ubi etiam in solam rem Ecclesiasticam, causásque Religionis unicè incumbitur, tam multa negligi videmus, quid fieret, accedente Regnorum curâ? quam rationem Apostolus expressit. *2. ad Timoth. 2. v. 4. Nemo,* inquit, *militans DEO implicat se negotijs sæcularibus, ut ei placeat, cui se probavit.*

Deinde, cùm oporteat inter Pontificem Max: Regésque velut inter communem omnium Patrem, Filiósque summam pacem, animorum conjunctionem, mutuúmque auxilium intercedere, contrarium potiùs eveniet, communicato Imperio; essentque inter utrúmque discordiæ, lites, simultates, & bella perpetua, sunt enim Imperia velut conjugia, quæ thori socium non admittunt; & ùt canit Poëta.

Nulla fides regni socijs, sempérque potestas
impatiens consortis erit.

Inter mutuas ergo contentiones, & pugnantia Regum, & Papæ decreta Respublicæ, & Regna perirent. Inter ipsos Principes

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

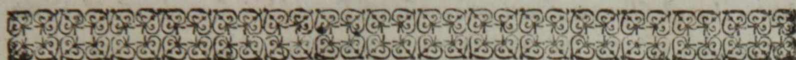
temporales sunt quotidiana dissidia, in quibus si ordinariam judicandi potestatem Papæ concedamus, dum pro uno pronunciat, alium necessariò offendet, exutâ, quæ communem Patrem decet, in omnes æqualitate, amissóque, dum uni studet, aliorum amore, præsertim si Pontifex aliquis contingeret, aut minus affectuum potens, aut partibus addictus. Docuit tot sæculorum experientia summo Pontifice hanc in Reges potestatem etiam rarò usurpante, & intra necessitatem; Principes tamen gravissimè offendi; Regna, populósque turbari, armarique; quæ omnia ipsa quidem necessitas excusat, metúsque pejorum, & acerbitas morbi extrema postulantis: quid ergo fieret, si passim, & pro lubitu adhiberetur? Denique Principes ipsi suis in Regnis nati, educatíque mores, consuetudines, legésque locorum, & meliùs callent, & aptiùs necessaria provident: & quia præsentes, majorem sibi venerationem, amorémque vendicant, nec facilè decipiuntur, cùm rebus ipsis, & negotijs adstent: quæ omnia secus habent in Pontifice absente, extraneo, rerúmque, quæ procul fiunt, ignaro, & plerúmque alienis oculis vidente. Hæc omnia, ùt diximus, efficaciter convincunt, non fuisse necessariam Ecclesiæ, immo noxiam Pontificis Romani in Principes potestatem, nec à Deo concessam, nisi fide, ac Religione periclitante.

Neque obstat, Papam esse Vicarium Christi, sicq; omnia posse, quæ Christus potuit: Nam Vicaria potestas Papæ concessa, terminos suos habet, legem videlicet divinam, & Ecclesiæ utilitatem, extra quos proferri non debet: De jure divino expressi sunt textus in *c. sunt quidam. & c. contra statuta. 25. q. 1.* de utilitate verò Ecclesiæ habemus D. Pauli testimonium. *2. ad Corinth. 10. v. 8.* & sicut Vicarius non omnia potest, quæ Principalis, hoc est, illa, quæ speciali notâ digna sunt, & mandatum expressum requirunt. *cap. 3. de off. Vicar. in 6. c. 2. eod.* Ita nec Papa potest omnia quæ Christus v. g. Sacramenta nova instituere, abrogare antiqua, dispensare in vinculo Matrimonij, bigamiam simultaneam concedere, quæ omnia pertinent ad potestatem excellentiæ nulli hominum, ne Pontifici quidem comunicatam. (a)

§. II.

(a) Vide. Cajetan. 2. 2. q. 88. a. 12.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

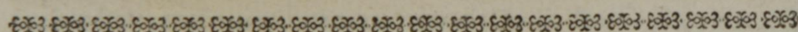

§. II.

Esse in Ecclesia, & in Capite Ecclesiæ, Romano vid: Pontifice potestatem indirectam, cùm urget necessitas tuendæ Religionis, in Reges, eorúmque bona temporalia, ex sacris litteris demonstratur.

Summaria.

1. *Textus sacræ scripturæ expensi, & primò exemplum Azariæ Pontificis.*
2. *Jojadæ Pontificis, & Phineës sacerdotis: ac exempli utriúsque moderatio.*
3. *Eliæ Prophetæ.*
4. *Locus D. Pauli. 1. ad Cor. 6. junctâ PP. explicatione.*
5. *Locus Matthæi 26. ratione, & auctoritate illustratus.*
6. *Locus S. Joannis cap. ult.*
7. *Alij textus apud Matthæum 28. de duobus gladijs, & Lucæ 22.*

I.

VT à sacris litteris initium ducamus, occurrit primo loco exemplum observatione dignum. *2. Paralip. 26.* ubi Ozias Rex, quamdiu Pontificis Azariæ mandato, & consilijs paruit; gloriâ, & victorijs floruit, ubi verò sacerdotis officium usurpat, leprâ percussus templo & Regno à Pontifice pellitur, & Imperium filio traditur. Verba scripturæ hæc sunt: *Sed cùm roboratus esset Ozias, elevatum est cor ejus in interitum suum, & neglexit Dominum DEUM suum, ingressúsque templum Domini adolere voluit incensum, super altare thymiamatis. Statímque ingressus post eum Azarias sacerdos, & cum eo sacerdotes Domini octoginta, viri fortissimi restiterunt Regi, atque dixerunt: Non est tui officij Ozia, ut adoleas incensum Domino, sed sacer-* dotum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

dotum, hoc est, filiorum Aaron, qui consecrati sunt ad hujuscemodi Ministerium: egredere de Sanctuario, ne contempseris: quia non reputabitur tibi in gloriam hoc à Domino DEO. Iratúsque Ozias, tenens in manu thuribulum, ut adoleret incensum, minabatur Sacerdotibus. Statímque orta est lepra in fronte ejus coram Sacerdotibus, in domo Domini super altare thymiamatis. Cúmque respexisset eum Azarias Pontifex, & omnes reliqui sacerdotes viderunt lepram in fronte ejus, & festinatò expulerunt eum. Sed & ipse perterritus, acceleravit egredi, eò quòd sensisset illico plagam Domini. Fuit igitur Ozias Rex leprosus usque ad diem mortis suæ: & habitavit in domo separata, plenus leprâ, ob quam ejectus fuerat de domo Domini. Porrò Joatham filius ejus rexit domum regis, & judicabat populum terræ. Nota Regem à sacerdotibus non tantùm ut templo exiret, rogatum esse, sed etiam compulsum, & à reliquo populo summi Pontificis arbitrio separatum, & hoc ipso regno exutum esse: Sic enim habetur, *Levitici 13. v. 44. Quicunque ergo maculatus fuerit leprâ, & separatus est ad arbitrium sacerdotis &c. solus habitabit extra castra.* Sicut ergo ad Sacerdotem pertinebat de lepra Principis cognoscere, & si reperisset infectum, à commercio populi excludere, sícque inhabilem Regno pronuntiare; multò magis in nova lege ad summum Sacerdotem pertinebit de lepra spirituali judicium ferre, & si periculum ex illa Fidelibus immineat, Regnum Principi adimere, ne exemplo, imperio, & potentiâ Ecclesiam corrumpat: quæ causa fuit Adriano, Leoni, & Stephano Romanis Pontificibus, ut Imperatoribus Græcis non tantùm in hæresin lapsis, eámque Decretis, & supplicijs Oriente toto propagantibus, sed etiam Occidentem invasuris Imperium abrogarent. Et quamvis illud præceptum de lepra corporali à sacerdote cognoscenda judiciale fuerit; potuit tamen etiam in lege Evangelica locum habere. (a) Imò quoad lepram spiritualem est præceptum morale, fundatúmque in jure divino Naturali; ùt jam innuimus, & infrà magis explicabitur.

II. Aliud exemplum est. *2. Paralip. 23. & 4. Regum 11.* Ubi Jojada Pontifex Athaliam, quæ Regno injustè occupato idolorum cultum invexerat, puniri jubet, & legitimum Regem solio restitui: Verba scripturæ sunt: *Produxítque Jojada Filium Regis, & posuit super eum diadema, & testimonium, fecerúntque eum Regem, & unxerunt, & plau-*

(a) Per c. 1. de Homicidijs. & c. 1. cum seqq. de injurijs.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

& plaudentes manu, dixerunt: Vivat Rex. Et post pauca. *Præcepit autem Jojada Centurionibus, qui erant super exercitum, & ait eis: Educite Athaliam extra septa templi, & quicunq; eam secutus fuerit, feriatur gladio: Pepigit ergo Jojada fœdus inter Dominum, & inter Regem, & inter populum, ut esset populus Domini; & inter Regem, & Populum.* Vides in hac historia Pontificem Maximum, cùm alios animus deficeret, Reginam tyrannidis damnare, milites conscribere, legitimum Regem solio imponere, fœdus non tantùm inter Regem & Deum, sed etiam intet Regem, & Populum, & conditiones dicere, remque civilem juxta, & militarem curare: Quo jure inquies? naturæ, & necessitatis, ne videlicet impio principe in thronum sublato, Religio sacerdotibus commissa profligetur.

Si dicas notoriam hanc fuisse Athaliæ tyrannidem nullo jure regnum involantis, & ideò non à sacerdote tantùm, sed quolibet subditorum potuisse regno, quod injuriâ tenebat, expelli. *Respondeo*: Quemadmodum Athaliam Summus Pontifex regno ejecit, quia nullo jure regnabat: eodem modo, si regnum aliquis sic administret, ut Religioni, & fidei noceat, deponi imperio poterit, quia jus regnandi aut amittit, aut illo est indignus: potest enim aliquis vel ab ipsis initijs regno indignus esse, quia nullum jus regnandi habuit, ut tyranni: potest iterum indignus esse, quia licet regnum legitimè ingressus, posteà tamen jus regnandi amisit, aut meretur, ut amittat: utróque casu nullo jure regnatur; primo, quia non habuit; secundo, quia amisit: sicut æquè non videt, qui semper cæcus fuit, & qui aliquando cæcus evasit: æquè hæreditate caret, qui numquam adijt, & qui adijt quidem, sed posteà delicto perdidit, ùt patet exemplo Oziæ: paria ergo sunt non habuisse, & perdidisse. Hoc tamen judicium cùm sit de re gravissima, & capita Reipublicæ tangat, quibus omni jure venerationem debemus, soli Pontifici Max: reservatur, cui soli dictum est: *pasce oves meas*, ùt infrà *ex cap. ne aliqui. de privilegijs in 6.* dicetur: alioquin Respublicæ latrocinijs plenæ, & parricidijs essent, quolibet qui Principi vim intulisset, causam, & salutem publicam prætexente. Simile exemplum de Phineës summi Sacerdotis filio *Numer. 25.* habetur, cujus factum ex eo capite D. Thomas excusat. *2. 2. q. 60 ad 2. quia licet non esset summus Sacerdos, erat tamen summi*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Sacerdotis filius, & ad eum hoc videbatur pertinere, sicut & ad alios judices, quibus hoc erat præceptum. Verba sunt D. Thomæ.

Sed nota circa hæc duo exempla Athaliæ, & Phineës in lege Evangelica non licere Sacerdotibus, multóque minùs Pontifici Max. sanguinem alicujus, præsertim verò principis, ne quidem consulendo effundere, ùt habetur in *cap. his, à quibus, & c. si in morte. 23. q. 8. & eleganter Gratianus post. c. nos 2. q. 7. Multa* inquit, *concedebantur tunc, quæ nunc penitùs prohibentur, miracula enim, & maximè Veteris testamenti, sunt admiranda, non in exemplum nostræ actionis trahenda. Tunc enim Samuel Agag pinguissimum Regem Amalec in frusta dividendo conscidit: nunc nulli Ecclesiasticorum judicium sanguinis agitare licet. Tunc Phineës Judæum congressum cum Madianita interfecit, & reputatum est ei in justitiam: hodie Sacerdotibus in perniciem sui officij verteretur.*

III. Eliæ Prophetæ hoc elogium ponit Spiritus Sanctus *Ecclesiastici 48. Quis potest similiter sic gloriari tibi? qui dejecisti Reges ad perniciem, & confregisti facilè potentiam ipsorum, & gloriosos de lecto suo, qui ungis Reges ad pœnitentiam, & Prophetas facis successores post te.* Reges quos unxit Elias fuêre Azaël Rex Syriæ, & Jehu Rex Israël *4. Reg. 19.* Si dicas Eliam id fecisse Dei jussu, non suâ sponte; id quidem verum est, sed idem Dei mandatum Summi Pontifices acceperunt, cùm illis commissæ sunt Oves Christi, quarum custodia necessariò requirit potestatem lupos arcendi, eósque, qui Ecclesiam invadunt, exarmandi, ne, si velint, possint nocere; hoc enim naturale jus defensionis, cùm singulis natura permittat, quantò magis summo Pastori, in eos, qui Ecclesiam, ovésque Christi, ac sibi commissas animas aggrediuntur? hoc, inquam, casu poterit summus Pontifex exemplo Eliæ *deijcere Reges ad perniciem & confringere potentiam ipsorum, & Reges ungere ad pœnitentiam*; nam teste D. Ambrosio. *lib. 1. de offic. cap. 36.* & S. Thom. *2. 2. q. 60. art. 6. ad 2. Qui non repellit injuriam à socio cùm potest, tam est in vitio, quàm ille, qui facit.*

IV. Efficax est etiam in hanc rem locus D. Pauli *1. ad Cor. 6.* ubi sic loquitur: *Audet aliquis vestrûm habens negotium adversùs alterum judicari apud iniquos, & non apud Sanctos: an nescitis, quoniam Sancti de hoc mundo judicabunt? & si in vobis judicabitur mundus, indigni estis, qui de minimis judicetis? nescitis, quoniam Angelos judicabimus, quantò magis sæcularia?* Vides ex hoc textu S. Apostolum agnoscere in Sacerdotibus, & Apostolorum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

ſtolorum ſucceſſoribus poteſtatem de rebus ſæcularibus judicandi, eámque probare argumento à majori ad minus per illa verba: *Neſcitis quoniam Angelos judicabimus, quantò magis ſæcularia?* quaſi dicat: *qui idoneus eſt ad majora, multò magis erit idoneus ad minora*, ut ibi loquitur D. Thomas: idque ob periculum, ne ex crebro cum infidelibus commercio, eorumque gratiam captandi causâ, fideles ſubvertantur. Sed Apoſtolis circa majora occupatis, hanc poteſtatem judiciariam vult ab alijs rerum forenſium peritis exerceri, quos B. Apoſtolus *contemptibiles in Eccleſia* vocat, hoc eſt, reſpectu eorum, qui propagandæ Religioni, lucrandiſque animabus ſtudent. Hunc locum ſic intellexit B. Clemens SS. Petri & Pauli auditor in *Conſtitutionibus Apoſtolicis lib. 2 cap. 51. Quod oporteat in ſecunda ſabbatorum cognoſcere cauſas. Adſint autem judicio Diaconi & Presbyteri, integrè judicaturi, veluti Dei homines cum juſtitia. Cùm utraque perſona venerit, prout lex jubet, ambo, qui litigant, ſtatuantur in medio Tribunali, ijſque auditis, ſanctè judicium pronuntiate: ſtudentes ante ſententiam Epiſcopi eos conciliare, ne exeat ſupra terram judicium in peccatorem, prout in Tribunali conſortem, participémque cauſæ habet Chriſtum Dei.*

S. Anacletus epiſtolâ ad omnes Epiſcopos, & Chriſti fideles. *Si fuerit ſæculare negotium, apud ejuſdem Ordinis Viros terminetur, judicio tamen Epiſcoporum, cùm Apoſtolus privatorum Chriſtianorum cauſas magis Eccleſijs deferri, & ibidem Sacerdotali judicio terminari voluerit: omnis enim oppreſſus liberè ſacerdotum appellet judicium, & à nullo prohibeatur, ſed ab his fulciatur, & liberetur.* S. Bernardus de Conſideratione *lib. 1. cap. 6. Mihi tamen videtur bonus æſtimator rerum, qui indignum putat Apoſtolis, ſeu apoſtolicis viris non judicare de ſæcularibus, quibus datum eſt judicium in majora. Quidni contemnant judicare de terrenis poſſeſſiunculis hominum, qui in cœleſtibus & Angelos judicabunt.* Et poſt pauca. *Non quia indigni Vos, ſed quia indignum vobis talibus inſiſtere, quippe potioribus occupatis. Denique ubi neceſſitas exigit, audi, quid cenſeat, non ego, ſed Apoſtolus: ſi enim in vobis judicabitur hic mundus, indigni eſtis, qui de minimis judicetis?* Eadem Gregorij VII. Sententia *lib. 8. epiſt. 21. Habet*, inquit, *Eccleſia Romana poteſtatem ſingulari privilegio conceſſam aperire, & claudere januas Regni cœleſtis, quibus voluerit; cui ergo aperiendi, claudendíq; cœli data poteſtas eſt, de terra judicare non licet? Abſit. Num retinetis, quod ait Beatiſſimus Paulus Apoſtolus: neſcitis, quia Angelos judicabimus, quantò magis ſæcularia?* Idem docuit B. Gregorius Magnus. *2. parte Paſtoralis cap. 7.*

ubi ex

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

ubi ex allegato Apostoli textu agnoscit quidem potestatem in sæcularia Pastoribus datam, sed eâ uti non vult, ut tantò spiritualibus negotijs attentiùs operam navent.

Meritò proinde Jacobus Tyrinus in hunc locum Apostoli: *Nota*, inquit, *hæc judicia causarum sæcularium inter Christianos committi consuevisse Episcopis, vel delegatis ab Episcopo Presbyteris, ùt constat ex clemente Romano, ex lege Theodosii, & Caroli Magni; & ex antiquo Ecclesiæ usu; Judices enim in his causis sederunt Gregorius Thaumaturgus Neocæsariensis, SS. Ambrosius, Augustinus, Sinesius, aliíque Episcopi: sed crescente nimis numero Christianorum simul & litium, onus hoc rejectum in humeros Judicum sæcularium jam Christianorum, ne, ùt ab initio S. Petrus apud eundem Clementem rectè monuit, Episcopus præfocatus sæcularibus negotijs non possit vacare verbo DEI.*

V. Huc etiam faciunt verba Christi Domini ad Petrum *Matthæi 16. v. 18. & ego dico tibi, quia tu es Petrus & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversùs eam: & quodcúnque ligaveris super terram, erit ligatum & in cœlis; & quod solveris super terram, erit solutum & in cœlis.* Omnium PP. cum Latinorum, tum Græcorum sententia est, hisce verbis Petro promissum esse supremum, & Monarchicum Ecclesiæ regimen, in his, quæ pertinent ad bonos mores sanámque doctrinam: ergo etiam omnia media promissa sunt necessaria, sine quibus illa conservari non possunt, & consequenter in bona, & regna temporalia, quæ omnium consensu sunt propter bona spiritualia tanquam media propter finem; concesso enim fine, conceduntur omnia media illi necessaria, alioquin concessio finis erit inutilis: Sicut concesso militari officio, datur unà facultas arma gestandi, hostémque impunè feriendi; & factâ Medico potestate ægrum curandi, conceditur etiam medicinas sanitati necessarias applicandi, & si opus fuerit, etiam membrum infectum præcidendi, sic tamen, ut hoc remedium velut ultimum, magnóque dolori, incommodo, deformitati conjunctum non liceat, nisi ut pejus malum vitetur, usurpare. Quæ consequentia ex Matthæi verbis adducta non est imaginaria, & Chymerica, sed omnino ex natura rei desumpta, & à legislatoribus, ipsísque Principibus approbata, sic enim loquuntur in *l. 2. ff. de jurisdict. Cui jurisdictio data est, ea quóque concessa esse videntur, sine quibus jurisdictio explicari non potest.* Quod optimè animadvertit

Grego-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Gregorius VII. *l. 8. epiſt. 21.* ubi: *habet enim poteſtatem Eccleſia Romana ſingulari privilegio conceſſam aperire, & claudere januas Regni cœleſtis, quibus voluerit. Cui ergo aperiendi, claudendiq́; Cœli data poteſtas eſt, de terra judicare nõ liceat? abſit.* Et S. Leo IX. *in epiſt. adversùs præſumptiones Michaëlis Conſtantinopolitani, cap. 13. His,* inquit, *& alijs quàm plurimis teſtimonijs jam vobis ſatisfactum eſſe debuit de terreno, & cœleſti Imperio, imò de Regali Sacerdotio ſanctæ Romanæ, & Apoſtolicæ Sedis, præcipuè ſuper ſpeciali ejus diſpoſitione in Cœlis, ſi quoquomodo Chriſtiani eſſe, vel dici optatis, & ſi ipſam Evangelij veritatem apertè, quod abſit, non impugnatis* Vides quo loco S. Leo illos habeat, qui Romanæ Sedi terrenum, vel cœleſte Imperium abrogant.

VI. Joannis ultimo ſic habemus: *Cùm ergo prandiſſent, dicit Simoni Petro JESUS: Simon Joannis diligis me plus his? dicit Ei: etiam Domine tu ſcis, quia amo te. Dicit ei: paſce agnos meos.* Hoc tertiò repetitum à Chriſto: hunc locum infrà latiùs expendemus: jam hoc ſolùm argumentum deducimus. Non eſt dubium omnes Chriſti fideles, omnéſque Magnates ad Chriſti oves pertinere, & hoc ipſo eorum cuſtodiam Petro, Petríque Succeſſoribus commiſſam eſſe, ſaltem quoad regimen ſpirituale, & illa, quæ ſalutem æternam ſpectant; ſed fieri poteſt, immo ſæpe factum eſt, ut eorum ſaluti expediat, aut etiam ſit neceſſarium, eos in ordinem redigere; aut poteſtatem, quâ ſibi & alijs noceant, conſtringere; ſicut Medicus furioſo poteſt, debétque gladium eripere: Cùm ergo ad ovium cuſtodiam curámque hæc poteſtas fuerit neceſſaria, ſummo Paſtori omnino conceſſa eſt, aut ſi conceſſa non eſt, ergo in neceſſarijs defuit DEUS, imperato quidem fine, ſed negatis medijs.

VII. Matth. *18. v. 15. Si autem peccaverit,* inquit Chriſtus, *in te frater tuus, vade & corripe eum inter te & ipſum ſolum; ſi te audierit, lucratus eris fratrem tuum: ſi autem te non audierit; adhibe tecum adhuc unum, vel duos, ut in ore duorum, vel trium teſtium ſtet omne verbum. Quòd ſi non audierit eos: dic Eccleſiæ: ſi autem Eccleſiam non audierit, ſit tibi ſicut ethnicus, & publicanus: Amen dico vobis, quæcunque alligaveritis ſuper terram, erunt ligata & in cœlo.*

Patet ex hoc textu eſſe penes Apoſtolos, eorúmque ſucceſſores poteſtatem judiciariam circa omnia delicta, & injurias in proximum commiſſas, hoc eſt, famam, facultatéſque, & bona temporalia, aut corporalia, ſic videlicet, ut in defectu Magiſtratûs ſœcularis, eóque juſtitiam non adminiſtrante, poſſit ad Ec-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

clesiæ tribunal, velut ultimum asylum, & aram innocentiæ provocari, in quo Theodosij Imperatoris luculentum est exemplum. Auriga nobilis cujusdam Adolescentis pudicitiam fœdaverat, ea de causa à Præfecto militum in vincula conjectus. Instabat dies solemni decursui quadrigarum indicta. Cives Thessalonicenses Aurigam certamini, ùt credebant, necessarium impatienter postulare: sed negante militum Præfecto tam turpis flagitij reum dimitti posse; Populus in rabiem actus Præfectum invadit, trucidátque. Re ad Theodosium delatâ, mirum quantùm exarsit, justâ quidem irascendi causâ, sed præter modum: jubet ergo in eos, qui cædi interfuerant, gladio vindicari, quo decreto iñocentes quàm plurimi, nec alterius culpæ rei, quàm quòd oculos non velâssent, involvebantur. Ambrosius evulgato diplomate ad Principem pervolat, eúmque emollit, ac veniam populo impetrat. Sed vix Palatium egresso, novæ faces ab Aulicis accensæ; dicebant: *Hâc indulgendi facilitate populum ad paria, iño pejora invitari, ac veniam unius culpæ, alterius initium fore: nec cædem intra Præfectum stetisse, sed Cæsaris Majestatem eodem vulnere petitam esse.* His, aliísque Theodosius incensus clam Ambrosio in Thessalonicenses sæviri jubet: quod tantâ factum crudelitate, ut trium horarum spatio septem millia, innocentes pleríque, ciderint. Ingemuit auditâ clade Ambrosius, Imperatorem Ecclesiâ, sacrísque arcuit, & vix tandem post longam delicti, & publicam expiationem admisit, supplicémque, ac genibus affusum sic allocutus: *Quam tu, pœnitentiam post tam grave scelus ostendis, quæ medicamenta ad vulnera tam difficilia adhibuisti? Tuum est,* inquit Imperator, *medicamenta ostendere, meum autem accipere.* Cui Ambrosius: *Quoniam non rectæ rationi, sed animo irato obsecutus sententiam pronuntiâsti, conscribe legem, quâ deinceps sententiæ, per iracundiam pronuntiatæ, irritæ sint, & nullius momenti, earúmque executio ad triginta dies suspendatur.* Paruit Theodosius, legémque conscripsit, quam videre est. *l. 20. C. de pœnis.*

Vides in hoc facto Principis delictum ab Episcopo judicatum, punitúmque esse; nec Theodosium excepisse, aut justè in populum perduellem sævitum esse; aut modum vindictæ milites se ignaro transgressos; aut denique ad Episcopos non pertinere, quam pœnam in suos subditos Principes statuant; nec etiam

impo-

impositæ ab Episcopo pœnæ obluctatum, cùm imperaret novam legẽ conscribi de sententiarum differenda executione, quod utique ad forum politicum pertinet. Quantò minùs Pontifici obluctaretur eadem imperanti?

Ceterùm circa textum allegatum *Matth. 18.* nota illic sermonem non esse de correctione tantùm fraterna, & occulta; sed etiam publica, & coërcitiva, quod communiter interpretes ferè omnes, sanctique PP. docent, & videri potest, *S. Thom. in 4. sentent. dist. 18. q. 2. a. 1.* idque manifestè patet ex eo, quòd testes sint adhibendi, & qui Ecclesiam non audit, sit instar ethnici, & publicani habendus, hoc est, ab Ecclesia separandus, ne suam scabiem & delictum alijs fidelibus affricet, adeò ut nec cibum cum illo sumere. *1. ad Cor. 5.* Nec eum salutare permittaris. *epist. 2. v. 10. Joannis.* Amittátque jurisdictionem, & auctoritatem judicialem *c. ad probandum. de sentent. & re judic. c. Nos Sanctorum. 15. q. 6.* Quod etiam ad Principes extendi, patet ex eodem *c. Nos Sanctorum. alijsq; eádem causâ 15. q. 6. & c. Gravem. de pœnis*: Modò ij non sint tolerati: toleratis enim jurisdictio non adimitur, quales sunt hodiernâ die multi Principes Hæretici, & olim Cæsares Romani, quibus obediendum omnino est per textum elegantem *in c. Julianus 11. q. 3. c. Sacerdos causâ 3. q. 7. in fine.*

Bene etiam observat Layman de Sacramento Pœnitentiæ. *c. 10. n. 3.* & Sylvester *v. Excommunicatio. 1. §. 10.* Reges, supremósque Principes Privilegio donatos esse, quò minùs ab alijs, quàm Romano Pontifice excommunicari, alijsque censuris astringi possint, *ex cap. ne aliqui. de privileg. in 6.*

Si ergo qui Ecclesiam non audit, habendus est ùt ethnicus, & publicanus; adeò, ut ex doctrina Apostolorum, cum illo tanquam infami nec cibum sumere, nec salutare, nec alio commercio humano uti liceat; patet potestatem spiritualem se ad temporalia etiam extendere, indirectè, quatenus ista illi deserviunt; illa enim separatio non tantùm est à suffragijs Ecclesiæ, & beneficijs spiritualibus, sed etiam temporalibus, ùt patet.

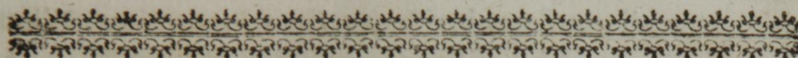
VIII. *Lucæ 22.* hæc ad Apostolos Christus dixisse legitur: *Qui habet sacculum, tollat similiter & peram, & qui non habet, vendat tunicam suam, & emat gladium; dico enim vobis, quoniam adhuc hoc quod scriptum est, oportet*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

impleri in me: Cum iniquis deputatus est; etenim ea, quæ sunt de me, finem habent. At illi dixerunt: Domine ecce duo gladij hic: at ille dixit eis: satis est. Hæc Christi sententia difficilis videtur, & cum ipsius doctrina pugnare: hîc enim jubet tunicam vendi, & gladios emi; cùm tamen alibi aut præcipiat, aut consulat tunicam auferenti pallium dimitti, & percutienti maxillam alteram offerri: & *Matthæi 26. v. 52.* Petrum in milites invectum, & gladio grassantem cöercet: *Converte gladium tuum in locum suum, omnes enim, qui acceperint gladium, gladio peribunt.* Cur ergo jusserat gladios emi, & Petrum ferro succinctum non tantùm non prohibuerat, sed etiam comitem acceperat, si noluit, ut gladio uteretur? Varias SS. PP. cum mysticas, tum litterales explicationes adhibent, & illam præsertim: *Voluisse Christum Dominum duplici gladio duplicem potestatem exprimere Petro commissam, spiritualem videlicet, & temporalem: istam verò in vaginam recondi, hoc est, non manu, sed nutu, & præcepto Petri; nec vindictæ, sed necessitatis causâ exerendam.* Sic omnino S. Bernardus *lib. 4. de Consideratione ad Eugenium.* S. Anselmus *in Matthæum c. 27.* Bonifacius VIII. *in extravag. Unam sanctam de Major. & obed. Abb. in c. novit. de judicijs.* Et Cornelius in *c. 26. Matthæi n. 5. Allegoricè,* inquit, *interpretes passim per duos gladios accipiunt duplicem Ecclesiæ potestatem, spiritualem videlicet, & temporalem.* Patet ergo ex allegato Lucæ textu, & junctâ PP. explicatione utrámque potestatem spiritualem, & temporalem duplici gladio significatam Apostolis, eorúmque Successoribus concessam esse, modò illam non vindictæ causâ, sed utilitatis usurpent, & gladium nutu & auctoritate, non manu exerant.

Hæc non nostro arbitrio, sed ex SS. litteris deducta, & PP. suffragijs, ac sensu explicata sufficient, illis convincendis, qui veritatem, non aliud quærunt: aliud enim quærentibus nec ista, nec mille alia satis erunt, animo semel in contrarium obstinato, & veritati larvam opponente. Ceterùm cùm Parisiensis Conventus in sua declaratione Sacrorum Canonum observantiam adeò summis Pontificibus inculcet, ijsque velit obstrictum; multò magis fatebitur Episcopos Papâ inferiores Canonibus alligari, nec posse ab illis dissentire. Videamus ergo, an nostram hanc Doctrinam sacri Canones apertè non doceant.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

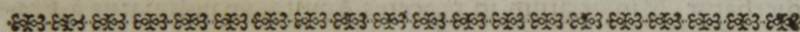

§. III.

Primus Textus Canonicus ex c. novit 13. de Iudiciis.

Summaria.

1. *Laus Innocentij.*
2. *Causa hanc Decretalem ad Galliæ Prælatos scribendi, bellum Philippi Augusti Galliæ, & Richardi Angliæ Regum.*
3. *Decretalis Innocentij.*
4. *Aliud simile Innocentij factum in causa Ingeburgæ Galliarum Reginæ.*

I.

PRæmittimus alijs hunc textum Canonicum, quia Innocentium III. Auctorem habet laudatissimum Pontificem Doctrinâ, & Sanctitate pari; quíque non priùs summam dignitatem acceptare voluit, quàm Deo manifestis miraculis Electionem approbante; tantæque moderationis luxúque abhorrentem, ut argentea in pauperes distribueret, solis è ligno, vitróque vasis contentus.

Deinde quia ad Galliæ Prælatos exaratus, reíque nostræ apprime serviens. Huic Pontifici Innocentio P. Ludovicus Maymburg pulcherrimam statuam, & monumentum posuit, tot encomijs sculptum, tot coloribus exquisitè pictum, ut Innocentium videatur velut exemplar omnium virtutum, quæ alij Pontifices imitari quidem debeant, sed assequi non possint, æternitati ac famæ comendâsse. Illius variam, & incomparabilem doctrinam, quâ universitatem Parisiensem, omnium scientiarum matrem illustravit, omnésque qui tunc temporis florebant, Doctores post se reliquit: Illius flagrantissimum tuendæ ac proferendæ Religionis zelum: Illius animum insuperabilem, & adversùs

omnes mundi poteſtates invictum: Illius Prudentiam, Illius Majeſtatem Pontifice dignam, & denique præcellentem ſanctitatem cælis exæquat. *V. L'hiſtoire des Croiſades. l. 7. f. 31.* & *l. 11. f. 223.* In hujus ergo Pontificis, tam ſancti ſapientiſque doctrina, quæ meritò pro doctrina Eccleſiæ Gallicanæ, & univerſitatis Pariſienſis habenda eſt; nil puto habebit Maymburg, quod jure meritóque reprehendat, ſed illius teſtimonio vinci ſe utique patietur, quod adeò laudavit, omníque exceptione majus profeſſus eſt.

II. Cauſa ſcribendæ Decretalis hæc fuit. Diuturno inter ſe bello Philippus Auguſtus Galliæ, & Richardus Angliæ Reges conflixerant, ſed tandem inter utrúmque operâ Innocentij III. quinquennales induciæ pactæ, dilato potiùs bello, quàm finito. Richardus in Aquitaniam excurrens, telo ictus interiit, & Joañem ſucceſſorem habuit. Hic cædis, quam Arcturo Nepoti obtuliſſe dicebatur, & injuriarum in proceres Aquitaniæ poſtulatus à Philippo Galliæ Rege cauſam dicturus evocatur, ſiquidem Comitatum Pictavienſem, aliáſque in Gallia Provincias beneficiario jure obtinebat. Sed cùm ad diem Anglus non adeſſet, omni jure, quod in Gallijs habebat, mulctatur, armíſque illatis invaditur. Ille ad Innocentium Papam velut ultimam naufragij tabulam. Pontifex miſſis Legatis pacem utríque imperat, & judicio litem agitari jubet, ſed Gallus victoriam ſibi è manibus rapi cauſatus, à Legato ad Pontificem provocat, & interim cauſam bello proſequitur, Nordmanniam, & quicquid Anglorum fuerat, in fidem recipit, ſubigítque, Joanne in Angliam compulſo. Quem exitum res habuerit infrà dicetur. Vide interim Spondanum ad annum MCC. & MCCIII. Morerum in Theatro Hiſtorico Gallicè edito in *vita Philippi Auguſti.*

III. Jam Decretalem audiamus. *Innocentius III. Prælatis Archiepiſc. & Epiſcopis per Franciam conſtitutis. Novit ille, qui nihil ignorat, qui ſcrutator cordium eſt ac conſcius ſecretorum, quod chariſſimum in Chriſto filium noſtrum Philippum Regem Francorum illuſtrem de corde puro, & conſcientia bona, & fide non fictâ diligimus, & ad honorem, & profectum, & incrementum ipſius efficaciter aſpiramus, exaltationem Regni Francorum, ſublimationem Apoſtolicæ ſedis reputantes, cùm hoc Regnum benedictum à Deo, ſemper in ipſius devotione permanſerit, & ab ejus devotione nullo unquam, ſicut credimus, tempore ſit diſceſſurum.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Non putet ergo aliquis, quod jurisdictionem illustris Regis Francorum perturbare, aut minuere intendamus; sed cùm Dominus dicat in Evangelio: Si peccaverit in te frater tuus, vade & corripe eum inter te & ipsum solùm; si te audierit, lucratus eris fratrem tuum; si te non audierit, adhibe tecum unum vel duos: quod si non audierit, dic Ecclesiæ: si autem Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus & publicanus. Et Rex Angliæ sit paratus sufficienter ostendere, quòd Rex Francorum peccat in ipsum, & ipse circa eum in correptione processit secundùm Regulam Evangelicam, & tandem quia nullo modo profecit, dixit Ecclesiæ; quomodo nos, qui sumus ad regimen universalis Ecclesiæ supernâ dispositione vocati, mandatum divinum possumus non exaudire, ut non procedamus secundùm formam ipsius? non enim intendimus judicare de feudo, cujus ad ipsum spectat judicium, sed decernere de peccato, cujus ad nos pertinet sine dubitatione censura, quam in quemlibet exercere possumus, & debemus. Non igitur injuriosum sibi debet Regia dignitas reputare, si super hoc Apostolico judicio se committat; cùm Valentinianus inclytus Imperator suffraganeis Mediolanensis Ecclesiæ dixisse legatur: Talem in Pontificali sede constituite, cui & nos, qui gubernamus imperium, sincerè nostra capita submittamus, & ejus monita (cùm tanquam homines deliquerimus) suscipiamus necessariò velut medicamenta curantis. Nec sic illud humillimum omittamus, quod Theodosius statuit Imperator, & Carolus innovavit, de cujus genere Rex ipse noscitur descendisse: quicúnque videlicet litem habens, sive petitor fuerit, sive reus, si judicium elegerit sacrosanctæ sedis Antistitis, illico sine ulla dubitatione, etiamsi pars alia refragetur, ad Episcoporum judicium dirigatur. Cùm enim non humanæ constitutioni, sed divinæ potiùs innitamur, quia potestas nostra non est ex homine, sed ex DEO, nullus, qui sit sanæ mentis, ignorat, quin ad officium nostrum spectet, de quocúnque mortali peccato corripere quemlibet Christianum: & si correctionem contempserit, per districtionem ecclesiasticam cöercere. Sed forsan dicetur, quòd aliter cum Regibus, & aliter cum alijs est agendum. Ceterùm scriptum novimus: Ita magnum judicabis, ùt parvum, neque erit apud te acceptio personarum, quam beat⁹ Jacobus intervenire testatur: Si dixeris ei, qui est indutus veste præclarâ: tu sede hîc bene: pauperi verò sta illic, aut sede sub scabello pedum meorum. Ideóque universis vobis per Apostolicam Sedem mandamus, quatenus sententiam nostram recipiatis humiliter, & faciatis ab alijs observari: licet enim hoc modo procedere valeamus super quolibet criminali peccato, præcipuè, cùm contra pacem peccatur, quæ est vinculum charitatis. Postremò cùm inter Reges ipsos reformata fuerint pacis fœdera, & utrínque præstito juramento firmata, nunquid non poterimus de juramenti Religione cognoscere, quod ad judicium Ecclesiæ non est dubium pertinere?

Ne er-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

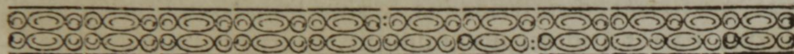
Ne ergo tantam discordiam videamur dissimulando fovere, prædicto legato dedimus in præceptis, ut (nisi Rex ipse vel solidam pacem cum prædicto Rege reformet, vel saltem humiliter patiatur, ut idem Abbas & Archiepiscopus Bituricensis de plano cognoscat, utrùm justa sit querimonia, quam contra eum proponit coram Ecclesia Rex Anglorum, vel ejus exceptio sit legitima, quam contra eum per suas nobis litteras duxit exprimendam) juxta formam sibi datam à nobis procedere non omittat. Hactenus Innocentij Decretalis: ex cujus historia textúque multa colliguntur notatu digna, nostróque argumento servientia: videlicet non esse quidem Pontificis directè & immediatè se causis feudalibus, & negotijs Regum immiscere: posse tamen, & debere ab eo id fieri, cùm Ecclesiæ interest; cùm de peccato, perjurio ac fœdere violato agitur; tunc enim partes Pontificis esse, Regibus pacem imperare, eorum causas cognoscere, appellationes ad se factas etiam in causa temporali recipere: neque hoc novum, sed jam antiquis legibus constitutum, ùt ex Evangelio constat *Matth. 18.* & explicat D. Thomas. *2.2. q.33.* Maldonatus *in Lucam c. 18.* Ex edicto Valentiniani Imperatoris (*quod habetur in historia tripartita lib. 7. c. 8.* & apud Gratianum *in c. Valentinianus distinct. 63.* Ex lege *Theodosij Imperatoris, quæ est prima titulo de Episcopali judicio in C. Theodosiano:* & apud Gratianum *c. quicunque. & c. sequenti causâ 11. q. 1.* Neque hanc Pontifici Auctoritatem negavit Philippus Rex, cùm & ipse ad eundem Pontificem provocaverit teste Æmilio rerum Francicarum scriptore *lib. 6.* & Spondano *ad annum* MCCIII.

IV. Idem Innocentius ad hunc ipsum Philippum Augustum Regem Francorum Archiepiscopum Capuanum anno MCXCVIII. legatum miserat, ut eum cum Ingeburga filia Regis Daniæ in gratiam redire cogeret, quam vigesimâ octavâ à nuptijs die repudiârat, superinductâ Agnete: ob quam causam Concilium Prælatorum Galliæ Innocentius indicit, ad eósque Petrum Cardinalem Capuanum delegat, à quo excommunicatio in Regem, & interdictum toto Regno pronuntiatur, adeò, ut præter baptismum parvulorum, & Sacramentum pœnitentiæ morientibus administratum, nec divina officia, nec Sacramenta alia in Gallijs haberentur, jacerentque sparsa & insepulta in plateis cadavera, clausis Ecclesijs, & cœmeterijs omnibus: quæ res Philippum adeò incendit, ut Episcopos Clericósque Papæ obsecutos, & interdicti executores, alios

Eccle-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Ecclesiâ & bonis pelleret, alios verò in suas partes traheret. Sed Gallis octo mensium interdicto jam fessis, & in Regem conclamantibus, Romam Legatos mittit, qui Innocentium flectant. Negat iste veniæ locum esse, nisi legitimâ uxore in thorum receptâ. Evicit Regem Pontificis constantia, & Agnetem quantumvis gravidam, & partui vicinam dimisit, revocavítque Ingeburgam, quæ in palatium quidem, sed non amorem admissa, paullo pòst mærori & fato cessit. Perierat Philippus medico parcente, & lethale obstinatúmque malum mitiùs palpante. Vide Spondan. *ad ann.* MCXCVIII. *Innoc. lib. 2. epist. 186.*

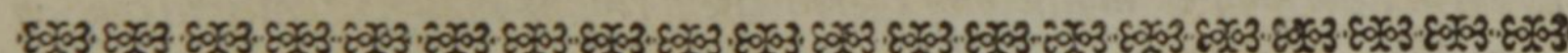

§. IV.

Secundus Textus Canonicus ex cap. licet 6. de votis.

Summaria.

1. *Causa hanc Decretalem scribendi, & Historia Henrici, & Andreæ Hungariæ Regum.*
2. *Ipsa Decretalis.*

I.

SCripsit hanc Decretalem Innocentius III. ad Andream Ducem, Hungariæ Regis filium secundogenitum, anno primo sui Pontificatûs, Christi MCC. Scribendi causa hæc fuit. Urgebat Innocentius expeditionem Christianorum Principum in Palæstinam, terrámque sanctam, & multos jam permoverat. Inter istos Bela III. Hungariæ Rex voto se obligavit Hierosolymas cum exercitu movendi: sed morbo derepentè occupatus, jámque moriturus Andreæ filio mandat, votum exequatur, nisi faciat, paternam maledictionem, & diras minatus. Extincto Belâ Henricus major natu filius rerum potitur. Andreas

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

conſcripto exercitu, acceptóque vexillo crucis cum infidelibus inſtare videtur, ex inſperato arma & acies in fratrem vertit, Regnum, quod natura negabat, ferro invaſurus. Stabant acies in conſpectu procinctúque pugnandi, cùm Henricus poſitis armis, ſceptrum manu quatiens, nec alio, quàm innocentiâ ſuâ comite ad fraternas acies procedit, altâque voce: *Eſſetne aliquis*, inclamat, *qui legitimo Regi vim auderet inferre, & ejus ſanguine manus impiare, cui defendendo ſanguinem deberet?* Quis crederet? Majeſtate non tam ſupplicantis, quàm imperantis, victi milites, inermi ſe dedunt, Regémque acclamant. Hæc ubi ad Innocentium delata, præſentem Decretalem ad Andream exarat jubétque, ut ſe voto exſolvat; niſi pareat, diris feriendus, & paternam hæreditatem amiſſurus. Paruit Andreas, Regnúmque adeptus bellum quidem ſacrum aggreſſus eſt, ſed continuò abrupit, præcipitato, quòd illic res turbarent, in Hungariam reditu. (a)

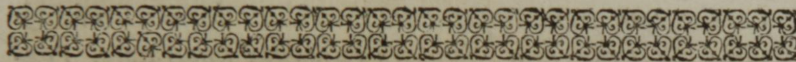
II. Jam verba Decretalis audiamus. *Innocentius III. Andreæ Duci. Accepimus, quòd cùm Rex Hungariæ Pater tuus agens in extremis votum, quod voverat Domino Hieroſolymitanam Provinciam in forti manu humili corde viſitare, ſub interminatione maledictionis paternæ, commiſerit tuæ fidei exequendum, & tu aſſumpto crucis ſignaculo, te id impleturum ſine dilatione qualibet promiſiſti: Verùm eodem Patre tuo ſublato de medio, cùm Hieroſolymitanum hoc iter te arripere ſimulâſſes, aſſumptæ peregrinationis oblitus, quoniam contra inimicos crucis dirigere debueras, in fratrē tuum, & Regnum Hungariæ convertiſti aciem bellatorum, & multa contra ſerenitatem regiam malignorum uſus conſilio commiſiſti. Nos autem, quos diebus iſtis ad Pontificatûs officium licet immeritos Dominus evocaverit, tam paci Regni Hungariæ, quàm tuæ volentes ſaluti conſulere, nobilitatem tuam rogamus, & monemus, & exhortamur in Domino, ac per Apoſtolicam Sedem mandamus, quatenus poſtpoſitis ceteris ſolicitudinibus, uſque ad feſtum Exaltationis ſanctæ Crucis debitum acceptæ Crucis exoluens, propoſitum iter arripias, & humiliter proſequaris. Ne, ſi onus tibi à patre injunctum, & à te ſponte ſuſceptum, occaſione quâlibet detrectaveris, paternâ te reddas ſucceſſione indignum, & hæreditatis emolumento priveris, cujus recuſaveris onera ſupportare, ſciturus ex tunc Anathematis te vinculo ſubjacere, & jure, quod tibi, ſi dictus Rex ſine prole decederet, in Regno Hungariæ competebat ordine genituræ, privandum, & Regnum ipſum ad minorem fratrem tuum appellatione poſtpoſitâ devolvendum.*

Hic

(a) Vide Innoc. ep. 122. l. 3.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Hîc iterum Pontificiam in Reges auctoritatem Innocentius exercuit, nec enim satis habuit spirituales pœnas denunciare, quas plerúmque haud magni Principes faciunt; sed temporales etiam adjungit, quæ plus doloris habent; Regni videlicet privationem: cùm enim de bello sacro ageretur, inferendâque Catholicâ fide terris à barbaro usurpatis; tanti hæc res momenti videbatur, ut posset à Vicario Christi quâvis honestâ ratione urgeri.

§. V.

Tertius Textus Canonicus ex c. venerabilem 34. de elect.

Summaria.

1. *Imperium Romanum à Constantino divisum. Eruli Gothíque Italiæ dominantur, à Belisario & Narsete victi expulsíque.*
2. *Alboinus Longobardorum Rex Italiam subigit. Gregorius Papa Martellum Francorum Regem contra Longobardos implorat, Consulatum offert, & in Leonem Isauricum Italiam armat.*
3. *Extincto Martello regnum Franciæ Childerico ademptum & Pipino datum auctoritate Zachariæ Pontificis. Stephanus III. Carolinæ stirpi magnates Franciæ juramento adstringit.*
4. *Pipino jus Regium à Stephano confirmatur. Pipinus Aistulphum Regem Longobardorũ vincit obsidétque. Pax conditionibus facta. Pipinus iterum cum exercitu in Italiam. Ecclesia Romana amplissimo patrimonio aucta. Copronymi postulata à Pipino rejecta. Moritur.*
5. *Carolus & Carlomannus Franciæ Reges ob nuptias cum Longobarda à Pontifice correpti emendatíque. Carolus Magnus*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Desiderium & Ticinum capit. Romæ excipitur, & ab Hadriano Pontifice amplissimo privilegio donatur. Græcos vincit cæditq;.

6. *Carolus iterum armatus Romam: Leonem Pontificem vindicat, ab eodem Occidentis Imperator Augustus constituitur. Origo & Regnum Francorum à Germanis.*

7. *Causæ, ob quas Imperium Occidentis à Leone Pontifice Francis delatum. Horum in Ecclesiam beneficia, De Regni Francici perpetuitate. Necessitas Imperium in Francos transferendi.*

8. *Carolus cum Irene Imperatrice componit: hujus virtutes & vitia. Et iterum cum Nicephoro Logotheta Imperatore. Pontificis Romani in Reges auctoritas totâ hâc historiâ sæpiùs ostensa & exercita.*

9. *Auctoritate Pontificis factam Imperij translationem testimonio probatur, etiam Gallorum, & Acatholicorum, præsertim confessione ipsius Ludovici Imperatoris.*

10. *P. Ludovici Maymbourg. Soc. Jesu de hac re sententia, ejúsq; rationes: Refutatur testimonijs Basilij, Nicephori, Phocæ, Henrici II. Imperatorum: ex annis & calculo Imperij: ex ipsius Maymbourgi & Ludovici Imperatoris confessione: ex Synodo Ticinensi, quam Galli Scriptores agnoscunt, Galliæq; Prælati approbant: ex ratione demum, & objectorum solutione.*

11. *Multa in historia Patris Maymbourg notata. Hactenus dicta brevi dilemmate conclusa & confirmata.*

12. *Imperium auctoritate Pontificiâ in Germanos transit domúmque Saxonicam.*

13. *Recitatur ipsa Decretalis* Venerabilem.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

I.

TExtus hujus Decretalis *Venerabilem* est singularis & Innocentium III. Auctoré habet, pro qua intelligenda sciendum est Romanum Imperium olim Orientem & Occidentem complexum esse, sæpe ab uno, aliquando à pluribus, indivisim tamen, Imperatoribus administratum, donec Constantinus Bizantio ædificato Consules, senatum, & omnia Romæ privilegia eodem transtulit, ac Imperium inter filios divisit, Occidentem Constantino Juniori, & Constanti; Orientem Constantio partitus.

Constantino igitur magno anno CCCXXXVII. è vivis sublato, prima divisio Imperij facta, Romanísque Aquilis duo capita nata: sic tamen scissum Imperium, ut Cæsaris utriúsque nomine leges ferrentur, & altero sine liberis functo alter succederet. Immo ab uno sæpe Imperatore utrúmque Imperium administratum est; nam Constantinus, Julianus, Jovinianus soli imperârunt.

Valentinianus anno CCCLXIV. Occidente contentus, Orientem Valenti fratri suo cessit. Ab hoc tempore úsque ad Augustulum Occidentis Imperatorem, hoc est, annum CCCCLXXVI. duobus Imperatoribus Oriens Occidensque parebat.

Anno CCCCLXXVI. Odoacer dux Erulorum, qui populi Scythiæ sunt, religionis Arianæ, in Italiam ab ijs, qui Nepoti Imperatori favebant, invitatus transit, Venetos expugnat, Augustulum prælio victum captúmque abdicare Imperium cogit. Causa occupati ab Odoacre Imperij hæc fuit. Nepos Imperator Orestem Patricium militiæ & copijs præfecerat. Hic majorum avidus, Nepotem Imperatorem in fugam agit, & filio cui Augustulo nomen, Imperium defert. Qui Nepoti studebant, injuriam suâ & omnium strage ulturi, Odoacrem Erulorum ducem in Italiam vocant. Hic Nepote & Augustulo in Ordinem redactis Imperium capit. Miserrima tunc Ecclesiæ facies sub infidelium dominatu. Italiam, Hispaniam, Africam, Gothi Wandalíque Ariani, Galliam Idololatræ, Orientem Zeno hæreticus gubernabat.

Anno CCCCLXXXIX. Theodoricus Gothorum Rex, & ipse Arianus, Italiam bello invadit, & cùm Odoacrem Ravennæ bien-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

biennio obſeſſum non vinceret, Italiam cum illo divīdit. Sic Imperio Occidentis barbari, Gothi videlicet Wandaliq́ue magna ex parte potiti. Fuit Theodoricus bello impiger & conſulatum, triumphum, ac equeſtrem ſtatuam à Zenone Imperatore ob bene merita, devictóſque perduelles accepit; immo in filium adoptatus eſt; ſed beneficijs ſatur, cùm Orientale Imperium bello, ſed fruſtra tentâſſet, in Italiam flexit, meliori eventu. Sunt, qui dicant auctoritate imperióque ipſius Zenonis Italiã contra Odoacrem debellandam accepiſſe.

Anno CCCCXCIII. Odoacrem Regni ſocium, & ideò gravem, ad epulas Theodoricus invitat, & nihil ſuſpicantem obtruncat, miſsiſque ad Anaſtaſium Imperatorem legatis pacem ab eo, & Jtaliam impetrat.

Anno DXXIV. Juſtinus Imperator Arianos in Oriente agitat, & Eccleſijs pellere aggreditur. Theodoricus Conſtantinopolim legatos, & inter illos Joañem Pontificem mittit, Arianis pacem à Juſtino impetraturos. Pontifex ſummâ omnium gratulatione exceptus, totâ civitate cum facibus ad duodecim milliaria obviàm effuſâ. Ejus precibus pax Arianis data, non tamen Eccleſiæ redditæ, quæ cauſa fuit, ut Theodoricus reducem Papam mori compulerit. Secutæ paullo pòſt Boëtij & Symmachi Senatorum cædes, & ipſius Theodorici funeſta mors, rotam ab eo tempore vertente fortunâ, cùm in Joannem Pontificem ſævijt. Regnum Athalarico Nepoti ceſſit, matre dum adoleſceret, gubernante.

Anno DXXXIV. Athalaricus corruptis moribus adoleſcens octavo Regni moritur, & Theodatum Theodorici ex ſorore nepotem ſucceſſorem habet. Hic Amalaſuntham Athalarici matrem exilio primùm, deinde capite mulctat: cujus necem utpote amicitiâ & fœdere ſibi conjunctiſſimæ vindicaturus Imperator Juſtinianus, legatos Theodati, qui pacem petebant, domum remittit, & bellum in Gothos parat, ac paullo pòſt infert Beliſario Duce.

Anno DXXXVII. Beliſarius Siciliam, Neapolim, Romam expugnat, debellatis Gothis.

Anno DXLII. Totilas cum parvâ Gothorum manu bis collatis ſignis Græcos acie fundit, magnámque Italiæ partẽ occupat.

Anno DLIII. Totilam victorijs & potenti exercitu ferocem

Juſti-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Justinianus Narsete duce vincit cæditque, & paullo pòst Theiam Gothorum fortissimum. Sic tandem Justinianus Imperator operâ fortissimorum Ducum Belisarij, & Narsetis Africâ Italiâque barbaros pellit, & Occidentem Orienti conjungit, utríque Imperio uno principe, ùt olim, dominante.

Anno DLXVII. Justinus junior per præfectos Jtaliam gubernare cæpit, quos Exarchos dicebant: istorum dominatione oppressa potiùs Italia, quàm defensa. Hoc eodem anno natæ inter Narsetem Romanósque discordiæ Italiam perdiderunt. Invidebant Narsetis opibus & gloriæ Romani, & ideò apud Justinum Imperatorem, & Sophiam conjugem accusârunt. Justinus misso ad Italiæ præfecturam Longino, Narsetem in Græciam revocat, ubi tantis opibus dicunt affluxisse, ut ingentem cisternam thesauris, quos Italia extulerat, impleret, occisis tamen conscijs ne proderent. Recenti adhuc injuriâ calentem magis magísque incendit scoma Imperatricis, quæ per contemptum jusserat in gynecæum Nasetem ire, illic cum virginibus lanas texturum. Ille in vindictam præceps, missis per legatos opimis frugibus, Longobardos ex Pannonia in Italiam vocat, quam Alboino Duce, Saxonum, Bulgarorum, Sarmatarum, Sueuorumque auxilis præpotente invadunt torrenti similes. Ticinum triennali obsidione captum. Alboinus dolo Rosimundæ uxoris ab armigero, quem amabat, infeliciter cæsus. Fuere Longobardi Germana gens ad Albim fluviũ, ubi nunc Magdeburgum, & Halberstadium.

Anno DXCI. Longobardi operâ Theodolindæ Reginæ ad fidem Catholicam conversi, & Italiâ potiti, Ravennâ tantùm, Româq; exceptis, quæ Græcis adhuc & Exarchis parebant, sed paullo pòst sub Rege Ariovaldo ad Arianos deficiunt.

Anno DCLXIII. Constans Imp. Longobardis bellum, sed frustra movet. Romam venit, & omnia ex ære Urbis monumenta etiam tegulas Constantinopolim transfert. Grimoaldus Longobardorum Rex Catholicam fidem profitetur.

Anno DCCXII. Luithprandus Rex Longobardorum regni sui initio Romanæ Ecclesiæ confirmat donationem, aut potiùs restitutionem Alpium Cottiarum (quidquid videlicet ab Alpibus usq; ad fines Galliæ continetur) jam nuper ab Ariberto factam,

Anno

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Anno DCCXXV. Carolus Martellus Francorum Princeps, & regij palatij Præfectus Saracenos Galliæ infusos vincit, deletq; cæsis unâ die cum Rege Abdirama tercenties septuagies quinquies mille: Gallorum mille quingenti nec plures desiderati. Et iterum in Franciam transire ausos iterum prælio fundit, Avenione receptâ, quam occupaverant. Fuit Martellus Pipini Francorum Principis & palatio Præfecti filius ex pellice Alpaide: qui à patre hæres scriptus æmulis (Eudone præsertim Aquitaniæ Duce) oppressis, Franciam moderabatur.

Anno DCCXXVI. Gregorius II. qui tunc Romæ sedebat, victorijs Martelli excitatus, se suamq; Ecclesiam Franco defendendam committit, ac toties victoris opem, & arma contra persecutiones insidiasq; Leonis Isaurici implorat, oblato Romæ consulatu. Causa Francos appellandi hæc fuit: Leo Isauricus sævissimis decretis totâ Græciâ sacras imagines profligaverat, ferro, incendio, tormentis in eos grassatus, qui non parebant. Nec Oriente contentus, ferale edictum Romæ promulgat. Hinc omnium animi ad seditionem versi. Gregorius Papa Imperatore toties monito, nec unquam victo, Concilium Romam indicit: illic Leo hæreticus acclamatur, dirisq; percutitur, omniq; tributo, quod populus pendebat, Gregorij sententiâ privatur. Atq; ut vires consilium juvarent, ad Martellum decreta legatio, consulatus, & dona oblata, protectio, auxilium petita. Martellus se in Italiam venturum spondet, præmittitq; Abbatem Corbejensem, qui fœdus sanciat, & Romanis auxilium offerat: hæc prælusio Imperij posteà in Francos translati. Gregorius Ecclesiâ velut à naufragio in portum collectâ sanctè defungitur. Vide Cedrenum. Zonar. Spōdan. Maymburg. *lib. 1. histor. Iconoclast.* Fredegar. *c. 110.* in Chron. Ubi: *Eo enim tempore,* inquit, *bis à Roma beatus Papa Gregorius claves venerandi sepulchri cum vinculis S. Petri, & muneribus magnis, & infinitis legatione (quod anteà nullis auditis, vel visis temporibus fuit) memorato principi destinavit. Eo pacto patrato, ut ad partes Imperatoris recederet, & Romanum consulatum præfato Principi Carolo sanciret.*

Anno DCCXXIX. Leo Isauricus per Eutychiū Exarchum icto cum Luithprando fœdere Romā cum exercitu contendit Gregorium II. Pontificem maximum capturus. Rex Gregorio obviàm progresso ad pedes allapsus veniam sibi, & Eutychio impetrat, auream-

aureamq; coronam, & arma ad sepulchrum D. Petri, trophæa videlicet reverentiæ ponit.

Anno DCCXXXIX. Luithprandus Romam repetit, obsidétque, & vastato circùm agro Romano, ac inprimis Basilicâ D. Petri exercitum reducit. Causa belli, quòd nollet Gregorius III. Transamundum Ducem Spoletanum tradere, quem Regis crudelitatem fugientem hospitio acceperat. Hinc Longobardorum fortuna occasum spectare.

Anno DCCXL. Gregorius III. semel iterúmque Martellum urget. Luithprando jam urbi imminente, & extrema parante, bis in litteris ad eum datis *Filium Christianissimum appellat,* quem titulum, velut immortale Religionis elogium, Galliæ Reges deinceps observârunt. Martelli præmatura mors expeditionem morata est. Princeps inter felicissimos numerandus, si bonis Ecclesiasticis manum abstinuisset, hac enim de causa funestâ morte consumptus est, de anima litigante adhuc historiâ. (a) Reliquit Martellus duos filios Pipinum & Carlomannum. Hic Romæ Monachum induit, Pipino & palatium & Regnum moderante, auctoritate regiâ, non nomine; sic enim multis jam annis factum, ut Regibus otium & delitiæ, Magistro palatij vires & auctoritas cederent. Audi Eginhardum Carolo magno à Secretis ejúsque comitem individuum, sic enim scribit; *Opes & potentia Regni penes palatij præfectos, qui Majores Domûs dicebantur, & ad quos summa Imperij pertinebat: Neque Regi aliud relinquebatur, quàm, ut Regio tantùm nomine contentus crine profuso, barbâ submissâ, solio resideret, ac speciem dominantis effingeret, legatos undecúnque venientes audiret, eísque abeuntibus responsa (quæ erat doctus vel etiam jussus) ex sua velut potestate redderet: cùm præter inutile Regis nomen, & precarium vitæ stipendium, quod ei præfectus aulæ, prout videbatur, exhibebat, nihil aliud proprij possideret, quàm unam & eam præparui reddit ûs villam, in qua domum, ex qua famulos sibi necessaria ministrantes, atque obsequium exhibentes paucæ numerositatis habebat. Quocúnque eundem erat, carpento ibat, quod bubus junctis, & bubulco rustico more agente trahebatur; sic ad palatium, sic ad publicum populi sui conventum, qui annuatim ob Regni utilitatem celebrabatur, ire, sic domum redire solebat. Ad Regni administrationem, & omnia, quæ vel domi vel foris agenda ac disponenda erant, præfectus Aulæ procurabat.*

R Anno

(a) V. epist. S. Bonif. ad Athelbald. Merciorũ Regem, & Spond. ad Añ. 741.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Anno DCCLI. Pipinus Romam ad Zachariam Pontificem Legatos mittit, qui expoſitâ Childerici Regis inter otia & voluptates marcentis vecordiâ, populorum conſenſu Pipinum Regem exoptantium: Regni & Eccleſiæ periculo ſub principe imbelli, rerúmque omnium negligente; Regnũ transferri in eundem Pipinum rogant, ſolutis Francis eo Sacramento, quod Childerico dixerant ultimo Meroveicæ ſtirpis: *Hoc omnium eſſe votum, qui pro ſtupido, pacíſque & belli ignaro principe, alium ſapientiâ, victorijs, gloriâ florentem cuperent.* Res diu Romæ agitata. Zacharias tandem Francos juramento ſolvit, ſuâque auctoritate, & Procerum conſenſu Regnum Pipino defert. De hac Regni translatione pluribus infrà. Vide interim Paulum Æmilium rerum Francicarum ſcriptorem accuratiſſimum. Eginhardum *in Vita Caroli Magni haud procul initio.*

Anno DCCLII. Moritur Zacharias, qui ut pietatem & beneficia Regum Francorum præmio aliquo donaret, Pipino nominationem Epiſcoporum ad Eccleſias vacantes conceſſerat teſte Lupo *Abbate Monaſterij Ferrarienſis in Gallia epiſt. 81.* Spondano *ad annum DCCLII.*

Anno DCCLIII. Aiſtulphus Longobardorum Rex Ravennâ, totóque Exarchatu potitus, Romanas ditiones vaſtat, & Urbi, cujus occupandæ cupidiſſimus erat, bellum inferre parat. Stephanus III. Conſtantinopolim ad Copronymum Imperatorem legatos mittit, qui auxilium & arma peterent reliquijs Imperij defendendis. Verba legatis data, Copronymo nullum aliud bellum, quàm cum Sanctis eorúmque imaginibus agitante. Stephanus ad preces & munera converſus barbarum Aiſtulphi animum placare aggreditur, ſed fruſtra: im̃o adjecit minas, ſe ferro & igni Romam deleturum, niſi Longobardos admitterent. Quid faceret Papa tam vicinâ pernicie? Pipinum compellat. Miſſi continuò legati Rodigangus Epiſcopus & Ancharius Dux, qui Stephanum in Franciam deducerent: nec unquam oportunius auxilium jam Urbem Longobardo cingente. Soluta continuò reverentiâ & metu Franci obſidio. Stephanus à Legatis Pipini ad Aiſtulphum deductus, à quo petitâ, nec impetratâ cum Exarchatu Ravennâ in Franciam contendit: illic omni honore cultúque exceptus, Rege unàcum liberis, & uxore non tantùm obviàm

viàm progresso, sed etiam aliquousque Pontificis equum comitante

IV. Anno DCCLIV. Stephanus Papa jus Regium Pipino confirmat, filios coronat, & traditâ sibi à DEO potestate, Franciæ proceres juramento adstringit, nunquam ex alia quàm Pipini, hoc est, Carolina stirpe Reges admissuros. Agebat tunc Pipinus Lutetiæ Parisiorum in Gallia. (a) Eodem hoc anno Pipinus Stephani hortatu, qui bello abhorrebat, missis legatis Aistulphum urget, Ravennam, Exarchatum, & injustè occupata restitueret, nec bellum exspectaret. Sed surdo obstinatóque ad postulata barbaro, cum valido exercitu in Italiam movet: Aistulphum in Alpium faucibus occurrentem cædit, fugátque, & Papiæ inclusum obsidet. Stephani rogatu, quem humani sanguinis cædiúmque expugnatâ urbe pœnitebat, pax cum barbaro ijs conditionibus facta, ut Ravennam aliásque civitates redderet, & fidem juramento adstringeret. Pipinus Victor in Galliam redit duplici triumpho auctus, & quod gentem hactenus bello invictam domuisset, & quod Deo, non sibi militâsset, exemplo in Regibus raro, sed glorioso.

Anno DCCLV. Aistulphus pactorum, fidei, ac juramenti negligens in Urbem & Pontificem se armat. Ferro, igni, rapinis omnia vastata: Virgines etiam sacræ stupris fœdatæ: incensa templa, infantes in matrum amplexibus sinúque confossi, omníque crudelitatis genere sævitum, & Romam exercitus admoti. Stephanus Pipino iterum supplex; missæque in Galliam litteræ dolore, precibus, querelis mixtæ, quæque non Regem tantùm pietatis & gloriæ avidum, sed scopulos traxissent. Pipinus ergo iterum in Italiam cum exercitu. Aistulphus in Alpium angustijs fusus & Ticini obsessus: nec priùs venia data fœdusque compositum, quàm Ravennam, Exarchatum, aliásque civitates omnes, Ariminum, Pisaurum, Anconam, Auximum, Urbinum, Rhegium, Mantuam, Ducatus Spoletanum & Beneventanum redderet. (b) quæ omnia Romano Pontifici à Pipino donata, & claves

(a) Vide Anastasium in Stephano III. Theophanem lib. 22. & epist. Ludov. pij Imperatoris in Areopagiticis. Spondan. ad hunc annum.
(b) Vide Leonem Ostiensem hist. Cassin. l. 1. c. 7. Maymb. l. 2. hist. Iconoclast.

claves per legatos missæ, quas Pontifex velut munus agnosceret, non sibi, sed Petro datum, sepulchro Apostolorum imposuit. Paullo pòst à Copronymo Imperatore legati adfuerunt, qui victoriam Pipino gratulati, Exarchatum (partem videlicet Imperij) repetebant. In castra admissi, auditíque & à Pipino magnificè responsum. *Græcorum Imperatores à Pontifice Maximo, à senatu, ab Italia tota, à se ipso sæpe & repetitis legationib⁹ rogatos, ut Italiā à barbaris defenderent, nec tantùm non defendisse, hostiū furori, & rapinis expositam desertámq; ab ipsis insuper Imperatoribus, qui tueri debebant, eorúmq; præfectis miserrimè afflictā esse. Pontifici maximo Vicario Christi insidias structas, & quod barbari non fecerant, sæpiùs in vitam conspiratum esse: Religioni palàm per edicta & supplicia illusum: & denique in Italia non tanquam in ditione Imperij, sed hostili terra à Græcis sævitum. Venisse ergo in Italiam cum armis Pipinum, non ut Græcis Provinciam, sed ut oppressos & innocentes latronibus eriperet. Quam Imperatores Græci pro derelicta habuissent, à se justè occupatam, & cùm posset retinere, Deo tamen donâsse, à quo & Victoriam agnosceret, & cum Gallia tot Regna accepisset, ut Italiâ non indigeret; se ut victorem, non prædonem adesse; nec spolijs, sed gloriæ & pietati militare: irent, referrent Copronymo, non priùs spem in Italiam & reditum illi fore, quàm cum gladio, quem pro Ecclesia Pipinus accinxerat, transegisset.*

Anno DCCLVI. Desiderius extincto Aistulpho, à Longobardis in Regem eligitur annitente Stephano, cui omnia promiserat.

Anno DCCLXVIII. Moritur Pipinus, duósque filios Carolum & Carlomañum relinquit, inter quos Regnum Franciæ divisum.

V. Anno DCCLXX. Bertruda Caroli & Carlomanni mater in Italiam profecta, duobus filijs Regibus, duas Desiderij filias jungit: quod ubi Stephanus IV. Papa, intellexit, litteras & Legatos in Franciam mittit, quibus excom̃unicationem regijs fratribus intentat, nisi matrimonium continuò abrumpant: *Non posse legitimis nuptijs jam innexos alias jungere. Hoc cum Longobardis connubio Franciam, & Religionem periclitari; fœminas enim maritis, Regnis, & antiquæ pietati fatales fuisse: sumpturos animum Longobardos & Regiâ affinitate nixos, crudeliùs, quàm sub Pipino Ecclesiam vexaturos.* Clausula litterarum flammæ & doloris plena hæc fuit: *Præsentem igitur exhortationem nostram atque adjurationem in confessione Beati Petri ponentes, & sacrificium super eam*

eam, atq; hostias Deo nostro offerentes vobis cum lacrymis ex eadem sacra confessione direximus, & si quis (quod non optamus) contra hujusmodi nostræ adjurationis, atque exhortationis seriem agere præsumpserit, sciat se auctoritate domini mei Beati Petri anathematis vinculo esse innodatum, & à Regno DEI alienum, atque cum diabolo, & cæteris impijs æternis incendijs concremandum deputatum. At verò qui observator & custos istius nostræ exhortationis exstiterit, æternis præmiorum gaudijs cum omnibus Sanctis & electis DEI particeps effici mereatur. Præpotuit hæc Pontificis monitio apud Carolum, qui sequenti anno Bertham Desiderij filiam thalamo abdicavit, nuptijs etiam impotentem. Hoc repudium quantumvis Papæ, & Episcoporum judicio factum quàmplures in Gallia offendit, qui pietatem rerum ignorantiæ prætexebant.

Anno DCCLXXI. Moritur Carlomannus, cujus uxor filia Desiderij Regis unà cum liberis ex eo susceptis ad patrem refugit: & Carolus ex decreto Episcoporum, atque Optimatum totius regno Franciæ potitur, exclusis ex fratre Rege nepotibus. (a)

Anno DCCLXXIII. Desiderius Longobardorum Rex Italiæ totius dominium animo agitans, Ecclesiæ ditiones populatur, Exarchiam Ravennatem occupat, & Romam cum exercitu contendit. Causam belli præter dominandi votum, hanc referunt annales, quòd Hadrianus Papa Caroli ex Desiderij filia nepotes nollet Reges consecrare, habilesq; paterno regno, cujus tunc Carolus potiebatur, reddere. Dabimus verba Pauli Æmilij Gallicarum rerum scriptoris in vita Caroli Magni prope initium: *Longobardus,* inquit, *contendebat, ut, cùm manu Summi Pontificis non modò Pipinus, sed & Carolus, & Carlomannus inuncti fuissent, eorumq; soboli jus regnandi datum à Francis, Hadrianus Pontifex Carlomanni liberos, eosdem Pipini nepotes, Reges appellaret, inungeretq;, quod ejus judicium sanctum apud Francos fore non dubitaret, Regnumq; paternum ad adolescentulos rediturum.*

Hærebat interim Constantinopoli Copronymus Imperator Italiæ suæ immemor negligensq;. Exarchi, ùt in alieno fieri amat, otio & præsentibus fruebantur delitijs futurorum incurij. Hadrianus ergo pontifex Maximus Carolum Regem implorat, qui florentissimis armatorum copijs cinctus binâ clade custodijs cæsis, Alpes penetrat, Desiderium ejúsque exercitus in fugam avertit,

 ipsumq;

(b) V. Adelmum in annal. Regum Franc. ad hunc annum.

ipsumq; Ticino includit. Sequenti anno sedente ad Ticinum exercitu Carolus cum regni sui Ducibus Romam profectus, illic Paschalia agitat, donationem à Pipino factam suâ omniumq; Regni Ordinum auctoritate confirmat, Ticinum redit, sextoq; mense obsessum, morbo in Longobardos grassante tandem expugnat. Desiderius cum uxore captus Leodium deportatur. Aldagisus filius maritimo itinere Constantinopolim evadit, ubi à Copronymo humaniter acceptus, & Patricius factus. Hic Regni Longobardici occasus fuit sexto supra ducentissimum, quàm cæpisset anno. Gallicis præsidijs omnia firmata, Carolus novo Regno auctus, & Ecclesia metu hostis tam præpotentis sævique tandem liberata, & velut post longam tempestatem in portum appulsa est.

Refert Sigebertus *in Chronico, quod scripsit anno MCXII.* Carolum capto Ticino Romam profectum, ibique in synodo centum quinquaginta trium Antistitũ ab Hadriano jus accepisse summum Pontificem eligendi, omnésq; Archiepiscopos & Episcopos investiendi: quod ex Sigeberto totidem verbis exscripsit Gratianus *in c. Hadrianus 22. distinct. 63.* quæ tamen à nullo ante Sigebertum memoriæ tradita, ne illis quidem, qui vitam & gesta Caroli ad annos singulos scripsere. Imo affirmant omnes eum Ticino capto non Romam, sed in Franciam celeriter profectum Saxones debellaturum. Et Eginhardus, qui Carolo à secretis fuit, expresse habet Carolum non nisi quater Romam profectum, hoc videlicet anno in expeditione Longobardica; & DCCLXXX. Voti causâ; & DCCLXXXVI. contra Ducem Beneventanum; & DCCC. quando Imperator à Leone III. est renuntiatus. Sed cui bono Sigebertus hoc fingeret? audi Morerum in suo Dictionario Gallico & ipsum Gallum in vita Sigeberti: *Sigebertus,* inquit, *Henrico* IV. *contra Gregorium VII. Vrbanum II. Paschalem II. Summos Pontifices adhæsit, quæ causa illi fuit, ut multa scriberet, non in præjudicium tantùm sedis Apostolicæ, sed etiam falsa & petulanter effusa.* Vide etiam Spondanum æquè Gallum *ad annum* DCCLXXIV. *num. 3.* quæ ad eundem annum etiam Baronij sententia est. Sed pace eminentissimi Baronij, cui omnem venerationem meritò profitemur; verius videtur Canonem *Hadrianus:* legitimum omnino esse, cùm habeat canones alios consonantes videlicet. *c. in Synodo 23. distinct. 63. c. Ego Ludovicus 30. eâdem distinct. & Gratianum ad c. sacrorum Canonum eodem loco:*

quos

quos omnes falsitatis arguere, & est difficile, aliisque idem faciendi exemplum præmunire, & toti Decreto auctoritatem ac fidem abrogare: maximè cùm hoc privilegium ab Hadriano Imperatori concessum, à Ludovico & Ottone I. Ecclesiæ remissum fuerit, illíque renuntiatum, ùt patet ex *c. ego Ludovicus, destinct. 63.* & sequentibus. Neque hoc est absurdum, electionem Papæ fuisse Imperatori concessam; licèt enim potestas & jurisdictio papalis non proveniat ab homine, vel eligentibus, qui potestatem, quam ipsi non habent, alijs concedere non possunt. *Reg. 79. in 6.* Sed à solo DEO imediatè. *c. novit de judicijs.* Nominatio tamen & designatio personæ est ab homine, subjacétque humano Juri, & sæpè pro temporum ratione quoad modum designandi, vel eligendi personam variatum est, ùt patet *ex c. in nomine, distinct. 33. c. nosse, distinct. 63. c. licet, de electione. c. ubi, eodem in. 6.*

Anno DCCLXXVI. Aldagisus Desiderij filius classe à Græco acceptâ in Italiam solvit, cujus advenientis famâ excitatæ Longobardorum reliquiæ: inter alios Rogaudus Forojuliensium Dux arma contra Gallos capit, & exercitum ducit. Sed Carolus in Italiam pervolat miráque celeritate Rogaudum in ipso belli apparatu opprimit, cæditque. Aldagisus desperatis jam rebus, Regníq; repetendi spe omni consumptâ in Græciam vela facit.

Anno DCCLXXXVIII. Simultas inter Francos Græcósque prorumpit. Imperabant Orienti Constantinus & Irene mater, qui auditis Caroli victorijs non tantùm de Italia repetenda, Græcis erepta, nihil cogitabant, sed insuper legatos in Galliam miserant, qui & victori gratularentur, & ejus filiam Rotrudem Imperatori peterent, pacémque inirent: quæ omnia à Carolo benignè præstita, eóque magis, quòd speraret posse hisce nuptijs Orienti Occidentem conjungi. Sed Irene potentiam Caroli verita, timensque ne Francos semel admissos excludere numquam Imperio posset, sibíq; commune cum filio sceptrum excuterent; nuptias subitò abrumpit, filióque quantumvis invito, & alijs amoribus flagranti Armenam jungit, Mariam nomine, & Carolum invadit auctore belli & Duce Aldagiso Desiderij filio. Sed victi omnes fortunâ & virtute Caroli; Aldagisus interemptus, & ita ultimæ Regni Longobardici favillæ in ipso micandi conatu penitùs extinctæ bellúmque in Græcos aversum.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Anno DCCXCV. Hadrianus Papa deletis Longobardis florentéq; Italiâ moritur. Eâdem die Leo III. mortuo suffectus tanto omnium consensu, & virtutum, quibus præfulgebat, admiratione, ut Hadrianum obumbraret: hinc nata invidia & conspirationes.

Anno DCCXCIX. Paschalis & Campulus Hadriani Nepotes Leonem III. publico ritu litanias majores obeuntem cum armatorum manu invadunt, & in terram dejecto oculos effodiunt: sed eâdem nocte à Beatis Apostolis sanitati redditus, elusis custodijs Paderbornam ad Carolum evadit, ejúsque armis se, mitrámque vix capite hærentem committit. Humanissimè à Carolo exceptus, & cum magno optimatum & Antistitum numero Romam præmissus, Rege mox secuturo. (a)

VI. Anno DCCC. Hic tandem est annus, quo Imperium Occidentis in Francos translatum est, & cujus nostræque Decretalis causâ hanc narrationem suscepimus. Hoc igitur anno Carolus cum exercitu in urbem venit, non tam Leonis, quàm Christi injurias vindicaturus. Nunquam Romæ tantum exterorum mortalium fuit, duo maxima Orbis capita videre cupientium. Carolus indicto in Ecclesiam D. Petri omnium Optimatum & Præsulum Franciæ Italiæque conventu causas aperit, ob quas armatus in Italiam venerit. Dein criminatores Leonis producti auditíque: cùm subitò omnium Antistitum Magnatúmque in hæc verba orta conclamatio: *Nos Apostolicam sedem, quæ est caput omnium DEI Ecclesiarum, judicare non audemus: nam ab ipsa nos omnes & Vicario suo judicamur, ipsa autem à nemine judicatur, quemadmodùm antiquitùs mos fuit: sed sicut ipse summus Pontifex consuevit, jubeat, & canonicè obediemus.* Spondanus *ad hunc annum.* Dabimus etiam verba Pauli Æmilij in historia Caroli Magni lib. 3. *Rerum Franc: Cogniturus de Leone Pontifice venerat Rex, cùm igitur ad cognoscendam causam consedisset, qui in Pontificem maximum manus injecerant, alienis criminibus audaciam séque tegentes, ultro eum accusabant. Carolus quæsitor, Leo idem & accusator & reus. Conjuratores utrúmque & accusatores & rei. Francus dici, recitari, perorari jubebat: hactenus silentium actum. Cùm verò ad rogandas sententias descendit Rex, tunc demum patientia silentiúmque ruptum, ac omnis simulatio deposita. Episcopi magis sacrosanctæ potestatis, quàm Regiæ Majestatis memores, consentienti ore reclamavêre: summum optimúmque*

Regem

(a) Vide Paulum Æmilium in Vita Caroli.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Regem esse Carolum: sed cuinam tandem de Pontifice maximo judicium facere fas esset? Susciperet Leo in gremium causam suam: quique in cæteros clavium jus haberet, de se quoque ipse incorruptè judicaret, solo Numine vel teste conscientiæ, vel vindice. Idem pluribus citatis refert P. Maymburg. *ad annum* DCCC. *in hist. Iconoclast.* Leo igitur sibi jus dicturus ambonem conscendit, tactisque sacris Evangelijs, solemni jurejurando innocentiam suam probavit: omnium secuta gratulatio, & perinde ac oraculo cœlis lapso fides Vicario Christi habita. In Sicarios, qui manus Pontifici intulerant, velut Majestatis reos sententia capitis dicta, sed rogante Pontifice exilio mutata. Agebatur dies Natali Domini nostri sacra, & plateas omnes infinita vis mortalium occupaverat, Rege ad sepulchrum D. Petri processuro. Palatio prodijt Francicæ Italicæq; nobilitatis flore stipatus, vultu grandi & Majestatis pleno: vibrantibus oculis, & radio quodam, qui venerationem juxtà & amorem provocaret, aspersis: promissâ comâ, vultu roseo, lentóque incessu, & qui heroëm deceret. Paludamentum humeris injectum ex auro textili multóque adamante adstrictum. Sic per longos spectantium & acclamantium ordines progressus ad tumbam D. Petri in genua procidit. Post longas preces surgenti Leo Papa diadema auro & margaritis grave imposuit, ac Imperatorem Augustúmque salutavit. Secuta velut ex condicto Senatûs Populíque Romani apprecatio confusis vocibus acclamantium: *Carolo piissimo Augusto à Deo coronato, Magno, Pacifico, & Imperatori Romanorum vita & victoria.* Unctio sacra à Leone coronationi addita, sparsum in populos aurum: & sic tandem in Francos Imperium perlatum auctoritate Leonis III. Pontificis maximi, & Senatûs Populíque Romani consensu.

Francorum, si Paulo Æmilio credimus, origo hæc fuit. Captâ incensâque Trojâ nobilissima civium manus Duce Francione ad Mæotin paludem consedit, illic conditâ civitate. Ex his sedibus Duce Marcomiro in eam Germaniæ partem, quæ nunc Franconia appellatur, concessit, eâque occupatâ Faramundum primum apud historicos Regem habuit (nam Reges jam multò antè habuisse certum est) sicque Francorum Regnum in Germania est natum: quod post Ciceronem ad Atticum testatur etiam D. Hieronym. *inter Saxones* videlicet, *& Alemannos Franciam incoli non tam la-*

tam latam quàm validam. Et Paulus Æmilius, qui res Francicas in Gallia ſcripſit, uti apparet ex Epigramate hiſtoriæ præfixo: *Manifeſta,* inquit, *fides eſt Franciam Franconiam eſſe, & indidem ortos, qui Francorum poſteà in Gallijs conſedêre.* Quæ cauſa eſt, ut Innocentius III. *in c. Venerabilem 34. de electione*; & Clemens V. *Clement. unicâ. de jurejurando* dicant, Imperium à Græcis ad Germanos translatum fuiſſe in perſona Magnifici Caroli, quem tamen *ex c. ego Ludovicus diſtinct. 63.* Conſtat fuiſſe Regem Francorum: quod omnes etiam hiſtorici tradunt, ut appareat & Francos Germanam fuiſſe Gentem, & Carolum Germaniæ imperâſſe, imo in Germania natum eſſe, quod manifeſtū eſt, ex nominibus quæ ventis & menſibus germanicè impoſuit, teſte Eginhardo *in vita Caroli.* Sub Probo Imperatore ſuos in Gallia â Romanis interemptos vindicaturi totum penè Romanum Imperiū terrâ marique Franci incursârunt, captis Syracuſis. A Conſtante, cùm Gallias invadere parant, victi, & Romanis fædere juncti, tandem patrium ſolum egreſſi, Duce Clodione, circa annum Chriſti CCCCXXV. Rhenum tranſmittunt, in Treviros & Gallias penetrant, & ſub Marciano Imperatore anno DLVI. ductu Childerici Francorum Regis feliciter Galliæ ſæpiùs occupatæ perditæque potiti Regiam Pariſijs figunt, teſtibus Sigebertho *in Chronico & actis S. Genovefæ.* Spondano ad annum CCCCLVI. *P. Maymb: de la decadenze l. 1. f. 4* Sub Clodovæo Rege mirum, quantùm Francica potentia & Regnū excrevit: cùm enim Alemanni, hoc eſt, Germani, qui Rheno â Gallis, Alpibus ab Italia dividuntur; Sicambros Francorum Socios bello vexârent, Clodovæus Alemannis acie & miraculo victis, eorúmque Rege occiſo Alemanniam Regno Francico adjunxit. Sed regnante Carolo, de quo nunc agimus, res Francica ad ſummum potentiæ gloriæque pervenerat, Boiariâ, Italiâ, Sclavoniâ, Dalmatiâ, Iſtriâ, Daciâ, quæ Walachiam, Moldaviam, & Tranſylvaniam complectitur, Pannoniâ totâque Germaniâ, quæ Rheno, Danubio, Oceano ſeptentrionali, & Viſtulâ fluvio continetur, in poteſtatem redactis, & aliquâ inſuper, citra Iberum amnem, Hiſpaniæ parte; ut planè digniſſimus tunc fuerit Carolus, cui tot victorijs, & pietate inſigni Imperium deferretur.

VII. Et fuerunt omnino cauſæ quàm plurimæ, quæ hanc translationem Leoni Pontifici Maximo in Francos perſuaſerunt. Sum-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Summa erant in Romanam Ecclesiam Regum Franciæ merita, quæ jam præcesserant. Clodovæus morti proximus coronam auream, gemmísque distinctam, quam Regnum vocant, B. Petro dono miserat, quasi Francorum Regnum Ecclesiæ defendendæ oppignorâsset. Hincmarus *in vita S. Remigij*. Eosdem Francos tot jam Pontifices, cùm periclitabantur, appellaverant, Pelagius, Gregorius, Stephanus, Adrianus, Leo, felici semper eventu. Pipinus bis in Italiam cum exercitu descenderat, sedemqne Romanam à barbaris jam ultimè exspectantem liberaverat, donatísq; amplissimis patrimonijs ex serva Reginam fecerat. Carolus ipse in præfatione ad sua capitularia inter alios titulos hunc velut maximè regium suo nomini præfixerat: *Carolus Rex Francorum devotus S. Ecclesiæ defensor, humilisque adjutor.* Et ad Episcopos Hispaniæ in litteris contra hæresin Nestorianam: *Carolus Rex Francorum & Longobardorum, Patricius Romanorum, filius ac Defensor sacræ & Romanæ Ecclesiæ*; & in testamento filijs Regibus ante omnia mandavit, curam & defensionem Romani Pontificis susciperent. Verba testamenti sunt: *Super omnia autem jubemus, ut ipsi tres fratres curam, & defensionem sancti Papæ simul suscipiant, sicut quondam ab avo nostro Carolo, & beatæ memoriæ genitore Pipino, & à nobis posteà suscepta est, ut eum cum omni adjutorio ab hostibus defendere nitantur.* Quod testamentum, eóque contentam Regnorum inter filios divisionem Leoni III. per Eginhardum à secretis confirmandam posteà transmisit. (a) Idem denique Carolus jam quartâ vice armatus in Italia & pro Ecclesia stabat; cui ergo Imperium Occidentis majori jure, majorique merito Pontifex deferret? Accedebat jam à tempore D. Augustini vulgatum inter Patres Vaticinium: *Francorum Regnum perpetuum fore, nec ante mundi finem desiturum.* Meminit hujus Vaticinij D. Augustinus *in libello de Antichristo. tom 9.* Quæ omnia si cessarent, necessitas tamen extorquebat omni ratione major. Quis enim tunc temporis Romanam Sedem arcémque Religionis contra Barbaros Græcósque alius tueretur? Orientis Imperium olim sub Theodosio totâ Asiâ, Africâ, & Europâ florentissimum jam Barbari majori ex parte obtinebant. Bulgari videlicet, Avares, Saraceni. Vix tanti dominatûs reliquias in minori Asia, Thracia, Græ-

(a) Aimoinus lib. 4. c. 94. Ado Viennensis in Chronico. Spondanus ad Annum DCCCVI.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Græcia, Macedonia Imperatores Græci poſſidebant, & hanc ipſam tantulam partem hæreſes multæ, ſævæ, cruentæque vaſtabant, & præſertim Iconoclaſtarum, quæ à Leone Iſaurico nata, per Conſtantinum Copronymum, & Leonem Armenum Imperatores ducta, plus Catholici ſanguinis hauſerat, quàm ſub Cæſaribus ethnicis antiquæ perſecutiones: nec contenta Orientem corrupiſſe, per edicta & inſidias Exarchorum in Occidentem & Italiam devolabat, ſummo Religionis diſcrimine. Accedebant domeſticæ clades, diſcordiæque, Irene Imperatrice cum filio Conſtantino de Imperio pugnante. Solus ergo, qui pulſatæ tot periculis Eccleſiæ ſubveniret, Carolus Magnus ſupererat, & vicinus & potens, & pietate potentiam æquante. In hunc igitur ſumma rerum depoſita eſt, præſtitúmque juramentum, cujus forma in libro Rituum habetur, & videri poteſt apud Spondanum *anno MCCC. n.3.*

Hiems Romæ à Carolo acta, réſque urbanæ & Italicæ curatæ: leges etiam ab illo editæ, quas viginti tribus capitulis comprehendit, inter quas una habetur. *Can. 3. diſtinct. 19.* in hæc Verba: *In memoriam B. Petri Apoſtoli honoremus ſanctam Romanam & Apoſtolicam Sedem, ut, quæ nobis ſacerdotalis mater eſt dignitatis, eſſe debeat Eccleſiaſticæ magiſtra rationis. Quare ſervanda eſt, cum manſuetudine humilitas, ut licèt vix ferendum ab illa ſancta Sede imponatur jugum, tamen feramus, & piâ devotione toleremus.*

VIII. Româ profectus Carolus Aquiſgrani Legatos Irenes Imperatricis audivit nuptias & pacem ferentes. Rerum in Oriente potiebatur Irene Leonis IV. jam functi vidua, fæmina rarâ pulchritudine paríque prudentiâ, eóque Imperio aptiſſima, amore cum potentia fœderato, & quod vires non poterant, vultu impetrante: ſed dominandi ambitio tot in illa dotes corrupit. Filium unum ex Leone ſuſceperat Conſtantinum juniorem, hunc cuſtodiæ tradit, & matris oblita oculis privat. Si Theophani credimus, ſol ipſe indignatus uſque in ſeptimum diem pertinaciter latuit, nec Conſtantinopoli luxit ecclipſi hactenus invisâ. Naves ſubductâ luce, fama eſt, aut cæco errore vagatas, aut portu & itinere amiſſo in anchoris ſtetiſſe. Ubi ergo audivit Irene Carolum in Occidente Auguſtum acclamatum eſſe, & ipſa ratum habuit, & inſuper nuptias & Orientem miſſis legatis in dotem obtulit;

ſed

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

ſed ecce negotio adhuc calente Nicephorus I. Imperium invadit, Irene procul relegatâ, & Conſtantino Leonis filio jam nuper defuncto. Nicephorus Caroli legatos benignè acceptos, donatóſque domum remittit, ictóque fœdere Neapolim, Siciliam, Calabriam ſibi retinet, reliquum Occidentem cum titulo & inſignibus Imperatorijs Carolo permittit.

Vides Lector velut in tabula brevíque compendio totum hujus translationis contextum, & rerum in Occidente, & Oriente ſtatum, longâ forſan narratione ſed neceſſariâ, cùm rerum geſtarum ignorantia multis impoſuerit. Nec unum tantùm, ſed plures actus poteſtatis à ſummo Pontifice in Reges exercitæ animadvertes; Cùm Gregorius II. Caroli Martelli protectionem implorat defértque Romanum conſulatum: Cùm idem Gregorius Leoni Iſaurico in Catholicos ſævienti tributum à Romanis pendi ſolitũ abrogat: Cùm Zacharias à Childerico ſtupido ultimo Merovingicæ ſtirpis in Pipinum Regem poteſtatem, & Regnum transfert: Cùm Stephanus Papa Pipino & filijs Regnum confirmat, Regníque proceres ſolemni juramento adigit, nunquam ex alia, quàm Pipini, hoc eſt, Carolina ſtirpe Regem admiſſuros: Cùm Hadrianus Papa Carolum & Carlomannum Reges, nuptijs cum Longobarda ſeverè prohibet: Cùm idem Hadrianus à Deſiderio Longobardorum Rege, ſæpe & importunè pulſatur, ut nepotes ex filia legitimos Regni hæredes pronuntiet: Cùm denique Leo III. Carolum Auguſtum dicit, coronâ & Imperio Occidentis donat.

IX. Enimverò factam eſſe hanc Imperij translationem auctoritate Leonis III. Summi Pontificis, probat Bellarminus teſtimonijs 35. hiſtoricorum, quorum verba deſcribit; duodecim Imperatorum, aliorúmque Principum, & ſeptem ſummorum Pontificum ſuffragijs, quorum teſtimonia eo prætextu reijci utique non poſſunt, quòd in propria cauſa teſtari videantur: cùm ſupremus Princeps non tantùm teſtis, ſed judex eſſe poſſit etiam in ſua cauſa. *l. un. Cod. ſi quis Imperatori maledixerit. l. 54. Cod. de Decurionib. c. cùm veniſſent 12. de judic. & ibi* Abbas *n 6.* Godofred. *ad c. ne quis in ſua cauſa.* Azor. *p. 3. lib. 2. c. 7. q. 4.* Laym. *lib. 1. de conſcientia c. 5. n. 7.* Eſtq; communis ſententia, poſſe Epiſcopum vel alium Prælatum eſſe juddicẽ in cau-

in causa propriæ Ecclesiæ, Abbas *in c. 1. de maledicis*: & ipsa experientia, & praxis etiam in Gallijs recepta convincit, ubi lite circa Regiam dignitatem & jura coronæ ortâ, nullus alius præter Regem, aut Regis Ministros judex admittitur, ab eóque, cujus causa agitur, sententia fertur, & bellum jam indicitur: quantò id verius erit in Vicario Christi? Cùm enim tribunal Vicarij sit tribunal ipsius Principis, adeò ut à Vicario ad Episcopum appellari non possit. *c. 2. de consuet. in 6. c. Romana. de appellat. in 6.* Eodem modo dicendum erit, tribunal Papæ esse tribunal Christi, nec ab alio lites Pontificiæ dignitati motas, quàm ab eodem Papa finiri posse: & consequenter ejus testimonium, imò sententiam tanquam suspecti non posse recusari, quod omnes etiam Præsules, & optimates Galli confessi sunt, qui teste P. Maymburg. *in histor. Iconoclast. initio anni* DCCC. *in senatu Romano conclamârunt: Romanum Pontificem à nullo judicari posse, sed judicem sibi esse.*

Verùm ut res ista de translatione Imperij per Pontificem Romanum facta omni prorsus suspicione, & vel umbrâ careat, dabimus testimonia historicorum, quorum aliqui aut Græci aut Galli, aut reformatæ Religionis fuerunt, nullámq; admittunt exceptionem.

Zonaras author Græcus *Tomo 3. annal. in Vita Constant. & Irenes: Româ prorsus Franci potiti sunt Carolo à Leone coronato, Romanorum Imperatore appellato.* & infrà: *Sub Constantino & Irene, Papa Leo Francos etiam Romam admisit.*

Paulus Diaconus, qui tempore Caroli Magni floruit *lib. 23. rerum Romanarum, Leo,* inquit, *vicem Carolo recompensans in Imperatorem coronavit eum.* Observa hanc coronationem beneficium Leonis appellari, & consequenter ejus voluntate & jussu factam.

Otto Frisingensis ad annum DCCCI. *Carolus*, inquit, *Rex à summo Pontifice ablato Patricij nomine coronatus, omni populo tunc acclamante:* Carolo Augusto, à DEO coronato, Magno, & Pacifico Romanorum Imperatori Vita & Victoria.

Abbas Urspergensis in Chronico anno DCCXCVI. *Leo Papa ordinatur, hic Carolum fecit Imperatorem,* & infrà; Anno DCCCI. *Carolus Magnus Rex Francorum consecratus est Imperator, cùm enim Natale Domini Romæ celebraret, in ipsa die sacratissima ad Missarum solemnia veniens nihil minùs sperانti*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

ranti Leo Papa coronam imposuit, & Imperatorem Romanum pronuntiavit.

Lupoldus Bambergensis in prooem. lib. de juribus Imperij. *De sacri Regni, & Romanorum juribus à tempore translationis ipsius Imperij de Græcis Imperatoribus ad Reges Francorum, & ad Germanos, per sacrosanctam Ecclesiam facta tractaturus, &c.*

Joannes Trithemius. *Leo Papa III. natione Romanus, sedit annis. 20. Vitæ Sanctimoniâ clarissimus, Carolum cognomento & opere magnum, ad Imperium Romanum unxit, & hanc dignitatem à Græcis in Francos transtulit.*

Albertus Kranzius. *Non habetur Imperator, nisi quem Romanus Pontifex confirmârit, & consecrârit. Domini enim est terra, & plenitudo ejus: ipse transfert Regna & Imperia, dignissiméque ad suum Vicarium hoc sacrum ministerium delegavit.*

Spondanus Gallus non tantùm referens, sed etiam approbans, quæ Baronius de hac translatione scripserat (. ùt patet ex appendice minusculis adjecta.) *ad annum* DCCC. Sic loquitur: *Non tantùm Eginhardus aut Anastasius de collata per Leonem Romanum Pontificem dignitate Carolo M. sunt testes, sed & fatentur id ipsum Latini omnes & Græci authores. Quòd autem ejusmodi translatio Imperij ab Oriente in Occidentem divino consilio facta fuerit, magno Reipublicæ Christianæ emolumento; & Imperij Orientalis desolatio, & alia eventa satis supérque demonstrârunt.*

Horatius Tursellinus in Epitome historiarum Lugduni edita, Lugduni approbata & à Regio Advocato edi permissa: *Pontifex*, inquit, *illustria in Ecclesiam Romanam Caroli merita remunerans, eum Imperatorem appellat, tutelâ Ecclesiæ traditâ. Ita Romanum Imperium ob destitutum à Græco Imperatore Ecclesiæ patrocinium pervenit ad Francos.*

Joannes Cluverus homo reformatæ, ùt vocant Religionis, eóque, ùt ex toto historiæ contextu patet, Pontifici infestus *ad Annum.* DCCIIC. *Leo III. inquit, Hadriano Pontifici successor datus, populum in Caroli verba adegit, vexillo Romanæ Urbis ad ipsum transmisso: ob id, & ob crimina, quæ illi objectabant æmuli, indignissimè habitus oculorum suorum privatione damnatur.* Et infrà *ad annum* DCCC. *Leo gratiam relaturus benefactori tanto, Carolum in D. Petri Basilica solemniter pronuntiat Augustum, coronâ capiti impositâ, acclamantibúsque Romanis: Carolo Augusto, à Deo coronato, Magno, & pacifico Imperatori Romanorum vita & victoria.*

Daniel Pareus, & ipse Reformatus in medulla historiæ, ubi agit de Leone III. Jsaurico: *Extinctis bellis Leo in Religionis reformationem incum-*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

incumbens Idola omnia destrui, templísque Christianorum eijci jussit (sic imagines sacras homo Lutheranus appellat) *propterea Iconomachum ipsum vulgus appellavit. Gregorius III. Pontifex Romanus ea in re tantùm offensus est, ut excommunicationis fulmine feriendum Leonem censuerit, subditos etiam Imperatoris in Italia, hoc est, Regimine Exarchorum omni tum fidei nexu, tum tributorum pendendorum necessitate solvit; quod avellendæ á Græcis Italiæ Francósque ad Imperium vocandi initium fuit.*

Vides, quid veritas possit, quæ illis etiam confessionem extorsit, qui tamen, si possent, maximè vellent negare.

Sed addemus coronidis loco testimonium omni majus exceptione, & in quo vel ipsa invidia nihil habeat, quod rodat. Anno DCCCLXXI. Basilius Macedo Orientis Imperator, ad Ludovicum II. Caroli pronepotem legationem cum litteris adornavit per Joannem Patritium, *Quibus cum eodem Ludovico acriter questus est, quòd dignitatem, & nomen Imperatoris, & Basilei usurparet; unum tantùm Imperatorem esse, qui Orienti & Occidenti imperet: rogavítque hoc nomine deinceps abstineret, sibi, nec alijs debito.* Ludovicus & ipse Autprandum Constantinopolim Legatum cum litteris Basilio misit, quas Baronius ad annum DCCCLXXI. recitat ubi inter alia hæc scribit: *Et ipsi Patrui nostri gloriosi Reges absque invidia Imperatorem nos vocitant, attendentes ad unctionem & sacrationem, quâ per summi Pontificis manus sumus ad hoc culmen provecti, &c.* & infrà. *Præterea mirari se dilecta fraternitas tua significat, quòd non Francorum, sed Romanorum Imperator appellemur: sed scire te convenit, quia nisi Romanorum Imperator essemus, utique nec Francorum. A Romanis enim hoc nomen, & dignitatem assumpsimus, quorum gentem & urbem divinitùs gubernandam, & matrem omnium Ecclesiarum Dei defendendam, atque sublimandam suscepimus, ex qua & regnandi priùs, & postmodùm imperandi auctoritatem prosapiæ nostræ seminarium sumpsit. Nam Francorum Principes primò Reges, deinde verò Imperatores dicti sunt, ij duntaxat, qui à Romano Pontifice ad hoc oleo sancto perfusi sunt, &c. Præsertim cùm tales sæpe ad Imperium sunt asciti, qui nullâ divinâ operatione per Pontificum ministerium propositi, solùm à Senatu & Populo Imperatoriâ dignitate potiti sunt: nonnulli verò nec sic, sed tantùm à militibus sunt clamati & in Imperio stabiliti, aut alio modo ad Imperij Romani sceptra promoti sunt. Porrò si calumniaris Romanum Pontificem, quòd gesserit, calumniari poteris & Samuel, quòd spreto Saule quem ipse unxerat, David in Regem ungere non renuerit. Sed interim si paginas revolvas Græcorum Annalium, & si*

quæ

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

quæ à vestratibus Pontifices Romani pertulerunt, perscruteris, profectò invenies, unde illos justè non valeas redarguere; unde meritò apostatus desertis adhæserunt genti adhærenti DEO & ipsius Regni fructus facienti, &c.

Vides ex hisce Ludovici litteris eum apertè fateri se Pontificis operâ ad culmen Imperij provectum. Imperium à majoribus suis non usurpatum, sed DEI nutu, & Ecclesiæ judicio summíque Pontificis obtentum esse. Observa non illum jus belli, hæreditatis, vel electionis à populo senatúque Romano factæ prætexere, sed solam Pontificis auctoritatem; quâ Imperium, suíque majores etiam Regnum acceperint, operâ videlicet Zachariæ Papæ, qui Childerico in ordinem redacto, Regnum Francicum ad Carolinos transtulit. Immo expressissimè Ludovicus distinguit, *Alióſque à Senatu, Populo, Exercitu, alióve modo Imperium adeptos: se verò divinâ operatione per Pontificum ministerium sacrámque unctionem, & à Matre omnium Ecclesiarum regnandi prius, & postmodùm imperandi auctoritatem, prosapiæ suæ seminarium sumpsisse.* Hæc omnia verba sunt Ludovici Imperatoris, quibus nostro judicio nihil clariùs dici potuit. Unde Spondanus litterarum summam compendio referens *ad Anunm* DCCCLXXI. *n. 3. His litteris acceptis* inquit, *Ludovicus misso ad Basilium Imperatorem legato acrem satis dedit epistolam apologeticam, quâ inter alia multa fusè ostendit, ejusmodi appellationem Basilei non esse peculiarem Græcis Imperatoribus, sed etiam competere alijs principibus; maximè verò Francis, qui eam dignitatem accepissent à Sede Apostolica ob egregiam ipsorum fidem in DEUM & Ecclesiam Romanam, &c.*

Hæc Spondanus; quæ nunquam ipse Gallus scripsisset, nec Ecclesia Gallicana, cui librum dedicavit, scribi passa esset, nisi vera credidissent; maximè cum Spondanum ob pietatem, eruditionem, zelúmque præsertim Catholicæ Religionis tota Gallia veneretur, Ludovico XIII. præcharus, & cui ob merita Episcopatum detulit. Ac denique testatur *in suo dictionario Gallico* Morerus, & ipse Gallus, Spondanum ob assiduos in Ecclesiam labores à Pontifice maximo elogia, à Rege suo amicitiam, ab omnibus Christi fidelibus æternam memoriam & benedictionem retulisse.

Notandum tamen ad majorem hujus rei intelligentiam: duplicem fuisse coronationem & electionem Imperatorum, alteram privatam tantùm, & quæ Pontificis auctoritate non indigebat;

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

quâ ratione Carolus filium Ludovicum Aquiſgrani in Conventu optimatum Imperatorem dixit, teſte Eginhardo *in vita Caroli.* Alteram publicam ſolemnem, & per quam jus plenum ad Imperium dabatur, & hæc teſte Ludovico ipſo, ùt audivimus, ad ſolum Pontificem ſpectabat, adeò, ut Carolus in celebri teſtamento apud Pithæum & Baronium *ad annum* DCCCVI. cùm Regnum filijs diviſiſſet, nullam Imperij Romani mentionem fecerit; quamvis enim Imperium eſſet hæreditarium, ex gravi tamen & omnino publica ac neceſſaria cauſa ſuberat Pontificum diſpoſitioni, ùt audivimus, & ideò Imperator Carolus conditum teſtamentum per Eginhardum à Secretis aulicum ad Leonem Pontificem ſubſcribendum miſit.

X. Hæc quantumvis ita ſint, & ex ipſo hiſtoriæ decurſu ſcriptorúmque ſupra omnem exceptionem teſtimonijs probata, non omiſit tamen P. Ludovicus Maymburg S. I. ea impugnare, *in hiſt. Iconoclaſt. lib. 4. ad annum DCCC.* ubi cùm dixiſſet *Carolum M. Imperium Occidentis & ipſam Italiam jure belli occupâſſe, Romam verò populi Romani donatione; nec aliud à Leone Papa quàm coronam, hoc eſt, non ipſum Imperium, ſed inſignia tantùm nudámque cæremoniam accepiſſe, imo nec iſtam, niſi civium Romanorum precibus compulſum, eum ſine fine Auguſtum acclamantium, tunc enim nec priùs à Leone coronatum.* Hæc, inquam, poſtquam Maymburgus probare conatus eſſet, nec enim probavit, ùt oſtendemus, adjungit, *Se quidem de hac Imperij translatione nolle ſententiam pronuntiare, eámque arbitrio lectoris committere; principia tantùm potuiſſe, ex quibus rei veritas facilè deduci poſſit: eum verò qui alia quàm ipſe principia ſtatuat, omnino errare, & à vero abludere, pulchráſque rerum chymeras, & imagines, velut ſomniantem ante oculos ponere, quæ delectent quidem, ſed nunquam fuerint, ídque eo fine, ut factum illud defendant, quod nunquam evenerit, ſed quod cuperent eveniſſe.* Hæc Maymburgus.

Vides hominis hiſtorici & Religioſi candorem. *Nolo*, inquit, *decidere, an Carolus à Pontifice Imperium acceperit; ſed non accepit. Nolo dicere, quis illi hanc dignitatem contulerit; bellum contulit populúſque Romanus. Lectoris eſto arbitrium; ſed ſi aliter, quàm ego ſentiat, errat, ſomniat, & in omnem hiſtoriam impingit.* Hoc videlicet eſt nihil decidere, & rem in medio relinquere.

Sed audiamus rationes, quibus Maymburgus ſibi perſuadet ſcripto-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

ſcriptores omnes, Græcos videlicet, Latinos, Gallos, Catholicos, Acatholicos ſomniare ſe uno vigilante: eas ad hæc capita reducit.

Primò, inquit, *certum eſt Carolum M. jure partim hæreditatis, partim belli tantum in Occidente terrarum poſſediſſe, quantum alius ante illum Imperator Occidentis: quid potuit ergo à Leone Papa præter titulum accipere & inſignia, Imperio jam dudum potitus? imo ne titulum quidem & coronam à Leone neceſſariò accepit; cùm enim toto jam Occidente dominaretur, potuit ſuo jure Imperator Occidentis appellari. Secundò cùm dono & ſpontaneâ Senatûs Populique Romani ſubjectione Romam ipſam caput Imperij tenuit, nihil Carolo defuit, quod à Pontifice poſſet obtinere: ſicut enim & Odoacer & Theodoricus Italiâ, Româque potiti nomen Imperatoris induerunt, repugnante nullo; multò magis id potuit Carolus: ſed abſtinuit modeſtiæ causâ, dum tandem populo impatienter id flagitanti cederet.*

Hactenus Maymburgus loco citato, eadem omnino, nec aliud afferens, quàm quæ jam dudum à Matthia Flaccio Illyrico Lutherano producta, & à Bellarmino *in l. de translatione Imperij*: refutata ſunt, quò lectorem remittimus, nonnullis tantùm additis, quæ veritati & hiſtoriæ lucem afferant.

Olim Imperatoris nomine appellabantur omnes, qui bello alicui præerant: propriè tamen nemo id nominis conſequebatur, niſi re bene geſtâ, atque aliquot millibus hoſtium cæſis, tunc enim acclamatione militum, vel Senatûs decreto Imperatoris nomine donabatur. Cicero. *2. Epiſtolarum epiſt. 10.* Poſteà nomen Imperatoris proprium perpetuúmq; principis Romani ex Senatûs conſulto eſſe cœpit: & auctore Suetonio prænomen Imperatoris, cognomen Patris patriæ primus aſſumpſit Julius Cæſar. *In ejus vita c. 77.* Octavius verò Julij Succeſſor, tum reliqui ab eo Cæſares, Imperatores ſunt appellati: nec verò poterat aliquis, quantumvis potentiſſim⁹ latéque dominans nomen & jura Imperatoris vendicare, niſi qui legitimo ordine Imperatoribus & principibus Romanis ſuccederet: hi ſoli Imperatores & græcè Baſilei vocabantur, alij Reges tantùm; quæ cauſa fuit Baſilio Imperatori Græcorum per litteras legatóſque graviter cum Ludovico II. expoſtulandi, quòd Imperatorem, non Regem ſe diceret. Spondanus *Anno DCCCLXXI.* Et in Synodo univerſali Conſtantinopolitana nomen Imperatoris Ludovico à Pontifice datum, dolo Græcorum in litteris Apoſtolicis expunctum eſt teſte Anaſtaſ. *in vita Hadr.* Et Añ. DCCCCLXVIII.

Legati ab Ottone I. pacis & nuptiarum causâ Constantinopolim missi à Nicephoro Phoca pessimè habiti, quòd Otto se Imperatorem vocaret. *Anno MLV.* Legati ab Henrico II. ad Concilium Turonense missi graviter eâ causâ conquesti sunt, quòd Ferdinandus Magnus Castellæ & Legionis Rex jura sibi titulúmque Imperatoris vendicaret, & Henrico Cæsari parere nollet: qui tamen Ferdinandus Victori II. Pontifici, ut alienis titulis abstineret, & regio contentus esset, monenti, modestè acquievit. Immo antequam jus eligendi Imperatorem ad Septemviros transferretur, injussu Pontificis Imperator dici nemo potuit. Audi Glabrum *lib. 1. in fine circa Annum MXIII.* hujusmodi decretum recitantem: *Cum Henricus I. Romam veniret, hujusmodi Decretum factum est, ne quisquam audacter Imperij Romani sceptrum præproperus gestare Princeps appetat, seu Imperator dici aut esse valeat, nisi quem Papa sedis Romanæ morum probitate delegerit aptum Reipublicæ, eique commiserit insigne imperiale.* Cujus decreti hanc idem Glaber affert rationem, *Quòd olim ubique terrarum quilibet Tyranni se se procaciter impellentes sæpissimè essent Imperatores creati, quamquam minùs apti Reipublicæ.* (a) Nec annus Imperij priùs numerari cæptus, quàm coronâ Imperióque à summo Pontifice acceptis; sicque non à die successionis, vel obitu Imperatoris, sed à die coronationis per Romanum Pontificem calculus ducebatur, ùt de Carolo M. expresse Abbas Urspergensis ad Annum DCCCI. De Carolo Crasso ex ejus diplomate Metis dato apud Baronium ad Annum DCCCLXXXI. De Arnulpho ex Synodo Moguntina Anno DCCCLXXXVIII. quæ Arnulphum Regem tantùm, non imperatorem vocat. De Henrico sancto ex privilegio ejusdem Monasterio S. Vincentij ad fontes Vulturni concesso, & alio Ecclesiæ Novariensi, manifestum est.

Ex quibus omnino constat coronationem illam non fuisse honorariam, nudámque cæremoniam, ùt post Illyricum (cujus planè nec alijs argumentis utitur.) voluit P. Maymburg. alioquin non ab hac velut à re non necessaria, sed à successione in Paternũ Regnũ anni supputarentur, quemadmodum hodie, postquam potestas eligendi in Septemviros translata, nec coronatio necessaria, sed nuda cæremonia est, vidimus annos Imperij non à coronatione, sed electione duci. Et patet vel ex ipso Maymbourgo, qui *lib 4. hist. Iconoclast. ad*

(a) Videatur Banuinus de comit. Imper. & Spondanus Anno MXIV. n. 1.

claſſ. ad Annum DCCC. ex geſtis Ludovici c. 16. hæc verbatim ad marginem notat: *Qui Stephanus IV. ſtatim, poſtquam Pontificatum ſuſcepit, juſſit omnem Populum Romanum fidelitatem cum juramento promittere Ludovico.* Hæc Maymbourgus, quæ ex Theagno deſcripſit *in lib. de geſtis Ludovici Pij Caroli M. filij c. 16. 17. 18.* Non ergo intra cæremonias hæc coronatio ſtabat, ſed cum ſubjectione, & juramento fidelitatis conjungebatur, quâ Imperatori ſe omnes ſubmittebant, in eóque jura & dignitates non Regis tantùm, ſed etiam Imperatoris agnoſcebant. Et Ludovicus II. *in epiſt. ad Baſilium data DCCCLXXI.* profitetur ſe, ſuóſque majores non titulum, ſed dignitatem Imperialem beneficio Romani Pontificis accepiſſe, ùt jam ſuprà notatum.

Et denique, ut res iſta omni careat dubitatione, exſtant poſt annales Francicos à Pithæo editos, & apud Aimoinum *lib. 5. c. 33.* acta Synodi Ticinenſis, quæ Baronius & Spondanus etiam recitant *ad annum DCCCLXXVI. & DCCCLXXVII.* in quibus Joannes VIII. & Patres in Synodo congregati, Imperium Carolo Calvo nuper collatum iterum confirmant, anathemate damnatis, qui pro legitimo Imperatore illum non agnoſcerent. In hac Ticinenſi Synodo expreſsè & luculentis verbis declaratum, Imperatoris coronationem non fuiſſe nudum miniſterium, externúmque ritum, *ſed veram electionem, approbationem, & ſecundùm priſcam conſuetudinem, provectionem ad Imperij Romani ſceptra.* Videantur acta Concilij *§. unde nos tantis indicijs &c.* Quæ acta ab Epiſcopis Galliæ confirmata omnino, & recepta ſunt in Concilio Pontigonenſi *in 2. actione* apud Aimoinum *lib. 5. c. 33. n. 4.* Et fatetur Spondanus *ad annum DCCCLXXVI. n. 2.* Vide Gretſerum *apolog. Baroniana c. 15.*

Ubi animadverte, cùm hanc à Joanne VIII. factam coronationem, aliáſque ſimiles adducimus, non eſſe nobis animum omnes Pontificum actiones tueri, quos fuiſſe homines, & in hujuſmodi errori obnoxios fatemur, ſed poteſtatem ſolùm oſtendere, ab illis exercitam, ab omnibus agnitam; ùt planè agnoverunt Epiſcopi Galliæ in Concil. Pontigonenſi, qui cùm Anſegiſus Archiepiſcopus Senonenſis primatum affectaret, potentiâ Imperatoris, & privilegio ſubornato fretus, conſtanter obſtitêre, imò hoc ipſum Imperatori minaciter & importunè urgenti, animosè à Rhemenſi Archiepiſcopo reſponſum: id ſacris Canonibus, &

Ecclesiæ Gallicanæ privilegijs obviare, nec aliud ab Episcopis responsum impetrari potuit, ne ad Synodum quidem comparere volentibus. At verò ubi de Imperatoris electione, & coronatione à Pontifice facta cœptum agitari, continuò ab omnibus recepta & approbata est, utique repugnaturis, si potestatem in Pontifice non agnoscerent. (a)

Hisce animadversis manifesta est responsio ad objecta Illyrici potiùs, quàm Maymburgi: Carolum videlicet M. antequam à Pontifice Romano Augustus renuntiaretur, potuisse Franciæ, Germaniæ, Italiæ Regem, non Imperatorem vocari, vivente adhuc & dominante, orbis utriúsque Occidentis & Orientis Imperatoribus, Constantino videlicet, Irene, Nicephoro, &c. quod vel ipse Carolus ingenuè fassus est, affirmans, se nequidem Ecclesiam ingressurum, si consilium Papæ prævidisset, adeò nomen & dignitatem Imperatoriam aversabatur, teste Eginhardo *in Vita Caroli*. Quid recusabat Imperium Carolus, si jam habebat? aut insignia titulúmque dignitatis jam bello partæ? non ergo omnis, qui provincias etsi multas magnásque Romanis aliquando subjectas tenet, continuò Romanorum est Imperator, alioquin Reges plerique, Hispaniæ, Galliæ, Britanniæ, aliique Imperatores essent. Imo jus Imperij, Monarchiæ, Reipublicæ vel in una civitate & exiguo terræ spatio conservari potest *argumento l. 7. ff. quod cujusvis universitatis*, & docet Clariss. Doct. Herman. Hermes plures allegans *in fasciculo juris publici l. 1. q. 3. n. 30.* Quantò igitur veriùs est penès Græcos jus Imperatorium stetisse tam multis civitatibus & provincijs in Occidente à Carolo M. nunquam occupatis (Hispaniâ videlicet, Britañiâ, Apuliâ, Calabriâ, Illyrico, &c.) antequam à summis Pontificibus illo donaretur ipse Carolus? Quid ergo præter titulum & insignia à Leone Carolus accepit? Respondemus, ut ea ipsa, quæ jam habebat, non jure tantùm Regis & Patricij Romani, ùt ante coronationem; sed etiam Imperatoris & Augusti retineret, videlicet cum prærogativis, præcedentijs, superioritate aliisque, si quæ Imperatoribus erant propria; fuisse enim aliqua, multóque ampliora, quàm nunc habeant in supremos Europæ Principes Cæsares no-

(a) Vide Aimoinum Gallum, & Monachum Floriacensem Lib. de gestis Francorum c. 33.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

res nostri, patet ex ijs quæ suprà diximus; Henricum videlicet II. de Ferdinando M. Hispaniæ Rege conquestum esse, quòd non titulum modò, sed etiam jus Imperatorium sibi vendicaret, nolletque Cæsaris imperio & mandatis parere. Deinde hâc Leonis coronatione id est consecutus, ut non tantùm, quæ ad Longobardos bello victos, sed etiam, quæ ad Græcos pertinebant, sibi acquireret, cum jure occupandi omnia, quæ constaret, injustè ab alijs in Occidente possideri.

Ad aliud, quod affert Maymburgus, Carolum videlicet deditione Romanorum ipsam urbem Imperij caput & arcem tenuisse; multi sunt qui hoc negant, non tantùm nostrates, sed etiam Acatholici scriptores, út videre est apud Illyricum à Bellarmino citatum *lib. 1. de translatione Imperij c. 1. n. 5. & c. 13. ad 11.* & Centuriatores *centuria 8. c. 10.* Unde mirum est, Maymburgum inter duo illa principia, quæ sole clariora, & à nemine dicit posse negari, rem ponere adeò controversam, hoc est, novâ demonstrandi methodo rem dubiam probare per principium æquè dubium. Demus à Carolo missos, qui Romanum Populum juramento sibi obstringerent, non potuit jussu & auctoritate Pontificis hoc fieri? Imò sic factum esse patet exemplo Ludovici Pij, quod ipse Maymburgus allegat, & nos jam suprà notavimus; non tam ergo hæc Populi, Senatûsq; Romani, quàm Pontificis voluntas & mandatum fuit. Vix aliquem reperias Imperatorem Romanum à Senatu Populóque creatum; sed omnes vel successione, vel à Principe aut exercitu nominati; quis ergo credat Populum Senatúmque Romanum auctoritatis vix umbram aliquam servantem id ausum facere, quod florens vigénsque nunquam fecerat? Sed demus hæc omnia: acceperit Carolus dono Senatûs Populíque Romanam urbem; non sequitur tamen etiam dignitatem Imperialem accepisse, quæ loco & urbi non est alligata, alioquin qui hanc haberet, continuò Imperator Romanorum esset; qui non haberet, non esset: quæ omnia sunt absurdissima, cùm illic quoad jura & potestatem sit Roma, ubi est Romanorum Imperator juxta illud Poëtæ:

——— Sejos habitante Camillo
Illic Roma fuit.

Vide laudatum Hermen in fasciculo *lib. 1. c. 3. n. 25.*

Adex-

Ad exempla Odoacris & Theodorici, quos nomen Imperatoris prætuliſſe Italiâ Româq; expugnatis Maymburgus dicit, multò igitur magis id Carolum ſuo jure potuiſſe, ſed modeſtiâ retentum. Reſpondemus: mirum eſſe duos & Tyrannos & barbaros ac infideles in exemplum adduci, qui eodem jure nomen Imperatoris, quo Italiam invaſerant, hoc eſt, nullo. Theodorico Conſtantinopoli educato & contra perduelles pro Zenone egregiè bellis defuncto, conſtat, ab eodem Zenone triumphum, Conſulatum, Equeſtrem in foro ſtatuam præmio data, oblatámque inſuper ſpem Occidentalis Imperij, cùm in filium ab Imperatore jam eſſet adoptatus, teſtibus Evagrio *lib. 3. c. 25.* Enodio *in Paneg.* Jordane Epiſcopo Gotho *in Orat.* &c.

Non ergo Theodoricus, ùt vult Maymburg. ob Romam Italiámqne occupatam, ſed dono Zenonis Imperatorium nomen accepit, quod in tyranni poſteà mutavit; cùm tentato fruſtra Oriente arma in Italiam vertit Benefactori ſuo ingratus: nihil ergo exemplum Theodorici probat; nec etiam, quod additur de modeſtia Caroli: modeſtiæ ſiquidem eſt aliena non uſurpare, nec plùs, quàm deceat, ſibi ſumere: ceterùm ſi Carolus ante coronationem à Leone factam jam Imperium bello, alióve juſto modo quæſierat, non erat cur titulum recuſaret, ſibíque conſcientiæ duceret, illis nomen adimere, quibus rem ipſam & Imperium ademerat; non hæc planè modeſtia, ſed hypocriſis fuerit, à qua nemo magis, ùt Carolus, abhorruit, Princeps videlicet bello, victorijs & pietati, non fraudibus & impoſturæ natus.

XI. Ex his ergo, quæ à nobis hucúſque diſputata ſunt, palàm eſt, multa eſſe in hiſtoria P. Maymbourgi, quæ notam mereantur. 1. Quòd præfatur ſe in hoc translationis argumento ſententiam non dicturum, adeò tamen dicit, ut videatur ex profeſſo id agere, damnatis, qui aliter ſentiunt, vanitatis & imperitiæ. 2. Quòd opinionem ſuam nullo ex hiſtoria, aut ſcriptoribus teſtimonio & ſuffragio muniat, duabus contentus rationibus, quæ, ùt oſtendimus, ne quidem levis conjecturæ titulum merentur: quaſi verò hiſtoriam ex arbitrio ſuoq; ingenio texere liceat, & non potiùs ex authenticis teſtimonijs: & quamvis Maymbourgus aliquot ad marginem citet, nemo tamen ad rem facit, cùm nemo illorum dicat, Tranſlationem

Impe-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Imperij auctoritate Leonis non esse factam, de quo agitur, & quod Maymbourgus probandum sumpserat; sed tantùm magnam partem Occidentis ad Carolum pervenisse, Romanos Carolo fidelitatem juramento pactos, ejdem à populo tanquam Augusto applausum esse, quæ omnia, ùt patet, extra quæstionem vagantur. 3. Quòd cùm Bellarminum Maymburg. *de translatione Imperij*, ejúsque *c. 1. & 13.* legerit, citétque, ibíque suas rationes jam dudum ab Illyrico productas invenerit, eas quidem studiosè, & vix non verbatim historiæ suæ inserat, dissimulet tamen responsa & solutiones à Bellarmino solidè appositas; quod à candore & simplicitate historica planè alienum est: oportebat enim aut neutrum, aut utrúmque dici. 4. Quòd sententiæ nostræ, tot auctoribus, historijs, rationibus praxíque continuâ vallatæ, suam tam leviter probatam non tantùm præferat, sed etiam somniare dicat, deludíque, qui illam non profitentur, aliam amplexi: enimverò merces suas nec raras nec nobiles, & quarum apud Reformatos tanta copia est, nimis magno hic auctor venum exponit. 5. Quòd potestatem transferendi Regna & Imperia, quam Pontifici negat, optimatibus Regni, imò populo concedat. (a) Jam verò longè magis infra dignitatem Principis est, populo submitti, cui imperat, ab ejúsque arbitrio in summa rerum pendere, quàm summo Pontifici, Christíque Vicario; nec facilè Principem reperias, qui malit proprijs subditis, quàm Sacerdotum maximo subijci; nec tam suo, quàm DEI nomine imperanti. Quòd si judice Maymburgo nihil derogat Principum dignitati, si ex populi judicio pendeant, cùm illis videbitur Regnum & potestatem amissuri, magis derogabit, si Papæ hoc concedamus? & Regni causas non infimæ plebi, quæ levitate, odio, partium studijs lucróque facilè corrumpitur, deferamus; sed Apostolicæ Sedi, à qua utpote remota magísque placabili minùs etiam periculi est; etsi concedatur dari aliquem casum, in quo subditis juramento solutis Regnum Principi abrogari possit, concedi omnino debet esse in summo Pontifice potestatem judicialiter declarandi hìc & nunc subditos juramento non obstringi, sed posse & debere Principem abdicare, eúmque jure imperandi excidisse: interpretationem siquidem juris divini, quantùm videlicet

(a) Vide hist. Iconoclast. l. 2. fol. 186. & l. 4. fol. 186. & l. 4. f. 42. & f. 61.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

& in quibus circumſtantijs obliget, vel non obliget; ſicut etiam cauſas juramenti ad forum Pontificium pertinere, utpote ſpirituales in confeſſo eſt apud omnes, propter textum apertum & notatu digniſſimum *Deut. 17. v. 8.* (a) Quidquid ergo dicatur, vel ex ipſa ſententia Maymburgi, negari tandem ſummo Pontifici non poteſt Reges deſtituendi poteſtas, ſive dicas hanc poteſtatem eſſe veræ jurisdictionis, ſive neceſſariæ, generalis, & auctoritativæ declarationis & interpretationis, quæ in cauſis, maximè arduis, qualis eſt, de qua nunc agimus, ad ſolum Pontificem pertinet.

Denique, ut memoriæ causâ, quæ hucúſque de translatione Imperij dicta ſunt, brevi dilemmate complectamur. Aut Græci jus aliquod in Occidentis Imperium habebant, cùm Carolus Imperator acclamatus eſt, aut nullum? ſi nullum, cur ergo Nicephorus Logotheta, qui Conſtantino & Irenæ ſucceſſit, tandem in translationem Imperij conſenſit, & Neapoli, Siciliâ, Calabriâ, Apuliâque retentis, Occidentem Carolo ceſſit? Maymbourgus *lib. 4. hiſt. Iconoclaſt.* Morer. *in Dictionar. hiſt.* Cur Imperatores Græci teſte eodem Maymbourgo adeò indignati ſunt Carolo, ut hæc Leoni Armeno cauſa fuerit Catholicos totâ Græciâ perſequendi, quòd ſpem omnem Occidentis amiſiſſet? Et denique, cur omnium hiſtoricorum Vox & ſententia eſt, Imperium à Græcis ad Carolum anno DCCC. victis Longobardis translatum, ſi jam antè Imperio caruerant? Si verò Græci jus aliquod Imperiale in Occidente adhuc habebant, hoc dicimus in Carolũ à Leone translatũ, non bello quæſitũ, quod cũ amicis nullum erat, nec eſſe poterat, juſtitiâ integrâ. Quid enim in Carolum Græci offenderant, ut illos Imperio Occidentis exueret jam compoſitâ pace? Planè Maymbourgus Carolum non Victorem, ſed Uſurpatorem alieni facit. Eſt enim notandum victo Aldagiſo Deſiderij filio, qui cum claſſe Græcorum in Italiam tranſmiſerat, anno DCCIIC, veniſſe Aquiſgranum ab Irene ad Carolum Legatos, qui pacem offerrent, & animum prætentarent ad nuptias cum Imperatrice jungendas: hæc enim cùm thronum, extincto filio Conſtantino inſediſſet, duorum procerum Stauracij & Aëtij potentiam verita, animum ad nu-

(a) Vide Sanchez. de matrimon. lib. 8. d. 6. n. 4. Abbatem in c. 1. de poſtulat. Prælat. n. 18. Laym. de legibus, c. 18.

ad nuptias cum Carolo adjecerat. Missi hoc anno Legati & Amores cum Imperio promissi. Causa legationi prætexta, Sisinij fratris Tarasij Patriarchæ, nuper bello capti liberatio: Legati à Carolo benignè accepti, & omnia, quæ postulabant, concessa. Contigit hæc Legatio biennium ante Caroli Imperium: nam auditâ Constantinopoli ejusdem coronatione missa alia est apparatior legatio ab Irene, thorum & thronum offerente. Meminerunt legationis primæ Annales Francici auctore Adelmo Benedictino ad eundem annum. Spondanus ibidem, & omniũ clarissimè Maymbourgus *lib. 4. hist. Iconoclast. Anno DCCCI. fol. 70.* Qui auctor (ut hoc quoque ingenuè dicamus) sanctiùs utique veritati defendendæ, quàm impugnandæ calamum locâsset, antiquitate oppresśâ: nec deerant alia contra hæreticos argumenta, quibus ingenium & eloquentiam impenderet; sed maluit classicum discordijs canere fatali nostrorum temporum malo, quibus ostentando ingenio antiquis nova præponimus; non quia meliora, sed quia recentia, & ideò admirationi, & plausui conjuncta; quàm enim difficile, tam gloriosum creditur, contra omnes potiùs, quàm cum omnibus sapere: & ipsa tamen, quæ novitate placebant, fastidio erunt, cùm insenuerint, antiquis in gratiam receptis.

Hæc est ergo celebris illa Imperij ad Francos per Leonem III. facta translatio, quam nos temporibus suis distinctam dedimus, ut tantò evaderet clarior. Jam videamus, quomodo à Francis ad Germanos Saxones pervenerit.

XII. Anno DCCCXIV. Moritur Aquisgrani pleuritide Carolus Imperator, quem ut magnum efficerent, natura, religio, fortitudo, omnésque politicæ ac militares scientiæ, & fortuna certârunt; vix alium Principem reperias, quem huic exæques: uno tantum vitio notatus, quòd Gallicum florem alienis vagísque amoribus fœdavit: sed hanc quoque labem pœnitentiâ extersit, lachrymis, jejunijs, eleemosynis, cilicinâ veste, inter quæ senectutem & vitam consumpsit, teste Thegano Chorepiscopo Trevirensi *de gest. Ludovici*: ut merito de Carolo dicas, quod olim S. Ambrosius de Davide: *Peccavit Carolus, quod solent Reges: sed pœnitentiam gessit, flevit, ingemuit, quod non solent Reges. De Carolo inter Sanctos recepto, vide Baron. ad annum DCCCXIV.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Scribit idem Theganus vulgatâ Caroli morte, tantnm fuiſſe ubique luctûs & lachrymarum, ut crederes communi Patre mundum orbatum eſſe. Carolo Ludovicus cognomento Pius ſucceſſit. Inter alia præclarè à Carolo facta ejúſque magnitudini paria, illud etiam refertur, voluiſſe ingenti foſsâ per Franconiam in Mœnum ductâ, Rheno Danubium, & Oceano Pontum Euxinum conjungere, ſed pluvias, bella, mortem ipſam interceſſiſſe indignante velut naturâ ſuos limites moveri.

Anno DCCCXVII. Ludovicus Pius Imperator Caroli filius in comitijs Aquiſgranum indictis confirmat omnia, quæ à Pipino avo, & Carolo patre, Eccleſiæ Romanæ donata fuerant, aut reſtituta, additis Romanâ civitate cum ſuo Ducatu, Exarchiâ Ravennenſi, Sardiniâ, Siciliâ, Corſicâ inſulis, Ducatu Beneventano, Spoletano, Neapoli, Calabriâ, &c. & præſertim liberâ Pontificis electione (a)

In eodem hoc Aquiſgranenſi conventu filium Lotharium Ludovicus coronat; nepotem verò conjurationis reum, convictúmque oculis privat.

Anno DCCCXXX. Nova in Ludovicum conſpiratio à Pipino filio Rege Aquitaniæ. Cauſa in Patrem armandi, quòd Bernardum Hiſpanum hominem cuſtodiæ & cubili præfeciſſet, Francis dolentibus externum præferri. Hinc nata, aut potiùs ab æmulis ſparſa ſuſpicio Imperatrice Judithâ Bernardum frui. Sed Lotharius filius & collega Imperij cum exercitu adveniens patrem diſcrimini exemit. Iuditha in Monaſterium detruſa & velata. Aquitania Pipino adempta.

Anno DCCCXXXIII. Iterū armati in Ludovicū Auguſtum filij Pipinus, Lotharius Ludovicus; & jam prælio congreſſuris, Gregorius IV. Papa interceſſit, pugnámque diremit. Gregorio in Italiam reverſo, renatæ lites & diſſidia. Lugduni Conventus habitus, & Imperium Auguſto ademptum: quod decretum à Pontifice maximo continuò reſciſſum, & Archiepiſcopi Lugdunenſis temeritas mulctata. Æmilius *rerum Francic. in Ludovico Pio.*

Anno

(a) Vide c. ego Ludovicus diſt. 63. & Sigonium l. 4. de Regno Italiæ. Baronium ad hunc annum. Leon. Oſtiens. lib. 1. Chron. Caſſin. c. 18. Ivon. p. 5. c. 14. Anaſtaſ. Bibliothecar. &c.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Anno DCCCXXXIV. Ludovicus dignitati & Imperio restitutus, filij in gratiam recepti, perduelles mitiùs, quàm meruerant, puniti.

Anno DCCCXXXVIII. Imperium à Ludovico inter filios diuisum Lotharium & Carolum Calvum: Ludovico filio indignante, Carolum natu minimum sibi in regnorum divisione præpositum: hinc nata bella. Ludovicus Augustus paullo pòst sanctissimè functus.

Anno DCCCXLI. Gallia civili bello affligitur Lothario Imperatore, qui Ludovico Augusto successerat, Monarchiam exclusis fratribus meditante: signa inter fratres collata: Carolus & Ludovicus victores; Lothario pax data.

Anno DCCCXLII. Lotharius Imperator infestis signis in fratres movet: iterum vincitur: & in Conventu Aquisgranensi Regno & Imperio eijcitur, duobus fratribus Ludovico & Carolo ab Episcoporum conventu suffectis: sed exactum ab ijsdem juramentum de justâ Regnorum administratione. Verba Episcoporum à Nithardo Francorum nobilissimo & Caroli M. ex filia nepote *lib. 3.* hæc referuntur. *Et nos*, inquiunt, *auctoritate divinâ & illud suscipiatis, & secundùm Dei Voluntatem regatis, monemus, hortamur, atque præcipimus.*

Sed anno sequenti Carolus & Ludovicus victoriâ modestissimè usi, Lotharium fratrem in societatem Regni admittunt. Francia Carolo data, hoc est, quidquid Arari (vulgò Saona.) Rhodano, Scalde, Mosa, Oceano, Pyrenæo saltu continetur. Ludovico Germania & Hungaria cessit. Reliquæ opes ac Imperium, & Lotharingia Lothario relicta. Æmilius *initio vitæ Caroli Calvi.*

Anno DCCCXLV. Dani seu Northmañi Gallias populantur, DEO per Gentiles rapinas bonorum Ecclesiasticorum vindicante. Spondanus *ad hunc annum.* Vide Lupi ferrariensis *epist. 42.* Ubi animadvertit Carolo Francorum Regi nihil prosperi, ex quo manus in bona Ecclesiastica conjecerat, evenisse. Godefridus Northmannorum Dux in societatem regni à Carolo receptus, & pars Franciæ, quam Northmandiam vocant, data.

Anno DCCCLV. Lotharius Augustus, Imperij & Mundi satur in Monasterium se abdit, & Religionem profitetur: succedit Ludovicus II. Lotharij filius.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Anno DCCCLX. Pax inter Francorum Reges Carolum calvum, Ludovicum fratres, & nepotem Lotharium composita: sed paullo pòst à Carolo abrupta; hinc à Ludovico & Lothario querelæ ad Nicolaum delatæ, petitumq;, ut Caroli ambitionem compesceret; inter alia: *Oporteret prætereà vestræ auctoritatis jubar propter generalem sollicitudinem nostros invisere fines, ut quos nulla pacis fœdera, nulla movent fraternæ charitatis viscera, nulla nectunt consanguinitatis ligamenta, Apostolica invectio ad censuram ecclesiasticam venire compellat: & quidem sanctissimi prædecessores vestri per suam præsentiam, ac pium laborem plurima correxerunt, immo per legatos ac litteras absentes corpore, sed spiritu sancto præsentes innumera, quæ in abruptum lapsa fuerant, revocârunt. De cetero, si aliquis Regum, quod absit, vel fortè aliqua contumax persona vestræ Beatitudinis admonitionem parvi pendere præsumpserit, latere non poterit.* (a)

Anno DCCCLXII. Lotharij Francorum Regis amores extra thorum progressi, & Episcoporum turpiter adulantium conniventia Galliam vix non perdunt. Amabat jam à puero Waldradam virginem, quâ ut potiretur, Theutperga legitima conjux abdicata: additæ insuper criminationes, quæ repudium excusarent, & colorem inducerent: &, quod mireris, binis Episcoporum conventibus Aquisgranensi & Metensi repudium admissum: dicebant Theutpergam Lothario jam legitimis nuptijs cum Waldrada implicito adjunctam esse, non ergo uxorem ejectam, sed pellicem; addebant incestûs cum fratre compertam. Coloniensis & Trevirensis Archiepiscopi præcipuam defendendo Regi perditè amanti operam locârunt: Nicolaus Papa I. re intellectâ & conventuum acta rescindere, & Archiepiscopos communione fidelium excludere, damnatis cum Waldrada nuptijs. Archiepiscopi Pontificem frustra placare conati Photio Schismatico Patriarchæ se jungunt. Pontifex censuris in mœchum fulminat, & jacturam Regni Lothario minatur. Spondanus *ad Annum 866.*

Anno DCCCLXVIII. Mortuo Nicolao Hadrianus II. succedit. Lotharius cum regio comitatu Româ profectus in urbem admittitur; accessuro adarâ sacrúmq; Epulû; *Cave*, inquit Pontifex, *hoc corpus DEIq; sanguinem attingas impudico adhuc animo; si pellicem ejurâsti, hîc veniam tibi & pacem offero: si retines, venenum tibi pro remedio sumes:* & ad Au-

(a) Vide totam epistolam apud Baron. Anno DCCCLX. n. 27.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

ad Aulicos conversus: *Si domino,* inquit, *& Regi tuo Lothario in adulterij crimine favorem non præstitisti, neque consensum tribuisti, & Waldradæ aliisve ab hac sede Apostolica excommunicatis non communicâsti, Corpus & Sanguis Domini nostri Jesu Christi prosit tibi in vitam æternam.*

Lotharius comitésque nihil hâc voce territi accedunt intrepidè, imo petulanter: eodémque anno è vivis sublati pœnas contemptæ religionis dederunt. Aimoinus *lib. 5. c. 21.* Lothario mortuo ejusdem Regnum Carolo calvo à proceribus delatum, excluso Ludovico Imperatore defuncti fratre, & successore legitimo. Id ubi Hadriano innotuit, missis continuò legatis jubet Carolum alieno Regno abstinere, ni faciat, graviter puniendus. Verba Pontificis ad Regem, Regníque Episcopos hæc sunt, apud Aimoinum *lib. 5. c. 24. Regnum quondam Lotharij, quod Ludovico Imperatori Spirituali filio ejus hæreditario jure debebatur, & quod ad eum post mortem ipsius Lotharij redijt, mortalium nullus invadat, nullus commoveat, nullus ad se conetur inflectere: quòd si quis præsumat, non solùm per nostræ auctoritatis ministerium infirmabitur, verùm etiam vinculis anathematis obligatus, nomine Christianitatis privatus, cum Diabolo omnino locabitur: & siquis de Episcopis tam nefariæ temeritatis auctorem vel tacendo fugiet, vel non resistendo consentiet, non jam pastoris, sed mercenarij nomine se nôrit fore censendum.* (a)

Anno DCCCLXXVI. Carolo Calvo à Joanne VIII. Pontifice Maximo Imperium collatum excluso Ludovico majore natu: quòd à Carolo contra Saracenos auxilium speraretur: confirmata hæc Imperij collatio à Prælatis Franciæ in Synodo Pontigonensi. Aimoinus *l. 5. c. 33.* Mortuus Ludovicus Germaniæ Rex liberũ Carolo fratri Imperium relinquit.

Anno DCCCLXXVII. Carolus veneno extinguitur, & Imperium Ludovico Balbo filio relinquit.

Anno DCCCLXXIX. Moritur Ludovicus Balbus: & Año DCCCLXXXI. Carolus Crassus Calvi frater Italiam vi occupat, & à Joanne VIII. Augustus creatur. Aimoinus *lib. 5. c. 60.* Ludovicus Balbus tres filios reliquit Ludovicum, Carlomannum, & Carolum Simplicem. Carlomanno Regi successit Ludovicus filius cognomento Ignavus.

Anno DCCCLXXXVIII. Decedit Carolus Crassus à suis Regno

(a) V. etiam cap. 26. apud eundem Auctor. Baron. ad Annum DCCCLXX.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Regno dejectus; & Arnulpho Carlomanni filio suffecto, Imperium Francicum miserè in factiones scinditur & conflictatur. In Italia Berengarius Dux Forojuliensis Rex acclamatur. Guido Lamberti Ducis Spoletani filius Imperium, in Gallijs Odo Comes Parisiensis, & Rudolphus Conradi filius regnum usurpant: solus Regiæ stirpis Carolus simplex legitimus Regni hæres supererat; sed puer, & tot Tyrannis impar. Huc Imperium à morte Caroli M. evaserat ambitione & discordijs scissum.

Anno DCCCXCII. Wido Dux Spoletanus Imperator à Formoso Pontifice, qui Stephano successerat, renuntiatur, Berengario, & Arnulpho indignantibus.

Anno DCCCXCVI. Arnulphus Rex Germaniæ Romam capit, in eos, qui Pontificem afflixerant, animadvertit, & ab eodem coronationem & Imperium extorquet, cùm priùs Widonem ejúsque filium Lambertum Imperatores dixisset.

Anno DCCCXCVIII. Carolus simplex Ludovici Balbi filius legitimus Francorum Rex fœdus cum Northmañis ethnicis parat, eorum armis contra Odonem usurus Franciæ Tyrannum; sed Fulco Archiepiscopus Rhemensis re intellectâ Carolum ab incœptis revocat, minatus, nisi impio fœdere absistat: *Se nunquam ei fidelem extiturum, sed & quoscúnque posset ab ejus fidelitate revocaturum, & cum omnibus coëpiscopis suis ipsum Regem ejúsque sequaces excommunicaturum, átque æterno anathemate damnaturum.* Verba sunt Fulconis apud Flodoardum *lib. 4. cap. 5.* Paruit Carolus bene monenti, & Deus in præmium auditi sacerdotis, Odonem Regni æmulum è medio sustulit.

Anno DCCXCIX Arnulphus & Wido Imperatores morte sublati.

Annus DCCCC. Ob Principum factiones intrusósque, ùt quisque prævalebat, Pontifices, Ecclesiæ fatalis fuit.

Anno DCCCCVI. Coacta Romæ Synodus, in qua à Joanne IX. Pontifice examinatis duorum Regum Berengarij videlicet & Lamberti Widonis filij juribus, ex omnium Patrum sententia Lambertus Berengario, quòd vi coronationem extorsisset, præfertur. (a)

Anno CMVIII. Romæ corrupti mores peccandiq; libertas eò devenerant, ut meretrici omnia parerent. Maroziam vocabant: fæmi-

(a) Luitprandus lib. 1. cap. 10. Spondanus ad hunc Annum.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

fæminam opibus, familiâ, clientelis, & præsertim vultu formâq; præpotentem; ex cujus arbitrio nutuq; Pontifices alij submoti, alij evecti, ùt plus gratiæ & amoris apud fæminam habebant, Româ, quis crederet ? meretrici obsequente.

Anno DCCCCXII. Moritur Ludovicus Germaniæ Rex, & filius Arnulphi Imperatoris: in quo Reges Germani familiæ Carolinæ defecerunt; Ludovicus enim duas tantùm filias reliquit Placidiam & Mathildam: Placidia Carolo I. Franciæ, Mathilda Henrico Aucupi Saxoniæ Ducibus junctæ. Jure legitimæ successionis Regnum Germaniæ ad Carolum simplicem Franciæ Regem spectabat, utpote ex familia Carolina natum: sed magnates Germani, Carolo ob ignaviam contempto, Ottonem Saxoniæ Ducē ad Regnum, vacuamq; coronam vocant, & hoc Principatum recusante Conrado deferunt. Otto Frising. *lib.6. c.16.* Morerus *in vita Conradi I.* Spondanus *ad hunc annum.*

Notat Joannes Tilius *in Chronico Regum Francorum: Tot dissidia, rerumq; fluctus in Gallia extitisse à Carolo Calvo ad mortem Caroli simplicis, ut vix certò sciri possit, quis potissimùm regnârit.*

Anno DCCCCXV. Joannes X. Berengarium Forojuliensium Ducem, posteà Italiæ Regem ob bellum Saracenis illatum Imperatorem ungit. Sigon. *de Regno. Ital. lib. 6.*

Anno DCCCCXIX. Moritur Conradus Germaniæ Rex, & Henricum Aucupem Saxoniæ Ducem, Ottonis filium Regni successorem habet. Henricus cùm velatam viduam duxisset, ab Episcopis citatus, facti pœnitens Romam pedes proficiscitur, & viduā dimittit illustri pœnitentiæ exemplo.

Anno DCCCCXXIV. Berengarius Imperator, quòd Hunnos, & Hungaros in Italiam evocâsset, odio Rudolphi Francorum Regis, à suis occiditur.

Anno DCCCCXXVI. Hugo Comes Provinciæ vel Arelatensium eligitur Italiæ Rex.

Anno DCCCCXXIX. Moritur Carolus Simplex relicto filio Ludovico.

Anno DCCCCXXXVI. Moritur Henricus, & Regnum Germaniæ Ottoni filio relinquit. In Gallia mortuo Rudolpho Rege in-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

ge inungitur Ludovicus transmarinus, qui in Anglia metu Tyrannorum educabatur, Caroli Simplicis filius.

Anno DCCCCXXXVII. In comitijs generalibus Aquisgranum indictis, Otto Magnus Henrici Aucupis filius Rex Germaniæ pronuntiatur, & ab Archiepiscopo Moguntino ungitur.

Anno DCCCCL. Lotharius ultimus Francorum in Italia Rex veneno perit, eámque Berengarius invadit. Adelais Lotharij conjux, & Agapetus II. Papa Ottonem Germaniæ Regem & victorijs florentem contra Berengarij Tyrannidem in Italiam vocant. Leo Ostiens. *lib.* 1 *cap. 64.* Otto Italiam ingressus Berengarium filiúmque vincit, & in fugam vertit; Adelaidem Lotharij Conjugem ducit. Flodoardus in Chron. *ad annum DCCCCLI.* Observa, Ottonem omnes ferme provincias, quas olim Carolus possederat, vendicâsse, suóque Regno adjecisse.

Anno DCCCCLX. Cùm Berengarius Italiam miserè vastaret, Joannes XII. Ottonem implorat contra Hunnos bellantem, eíque Imperium & Urbem offert, si à Berengario ablata restituat Romanæ Sedi, eíque juramento se addicat. *Exstat juramentum Ottonis in c. Tibi Domino 33. dist. 63.* Otto Berengarium iterum fundit, Romam invehitur, & Imperator acclamatur: à Joanne XII. inungitur, & omnes Pipini & Caroli M. donationes confirmat: Magnus & ipse ob res pace & bello præclarè gestas appellatus. (a)

Anno DCCCCLXIII. Gravissimæ inter Pontificem & Ottonem Imperatorem natæ simultates. Causa dissidij, quòd hostibus Pontificis favere, & ablata Ecclesiæ restituere nolle Otto diceretur. Ergo Pontifex Adalberto Berengarij filio adhærere, contempto jurejurando, quo se Ottoni adstrinxerat. Imperator missis Legatis innocentiam suam purgat, sed implacato Pontifice, Romā cum exercitu advolat, Romanos in potestatē recipit, eósq; juramento adigit, nunquā alium Pontificem electuros, quàm quē Otto filiiq; vellent: Concilium dein coactum, ubi Joñaes XII. in ordinem redactus, & Leo suffectus est. (b) Hic est ille Leo VIII. cujus meminit Gratianus. *c. in Synodo dist. 63.* Cùm Romani Joannem revocâssent, illóque extincto Benedictum V. suffecissent, Roma ab

(a) Vide Baron: ad annum DCCCCLXII.
(b) Vide Baron: ad annum DCCCCLXIV.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

ma ab Ottone iterum capta, Romani ad ſatietatem cæſi, Benedictus exilio deportatus, & Leone vivis exempto, ejuſdem Ottonis juſſu Joannes XIII. electus.

Anno DCCCCLXVII. Firmata inter Pontificem & Ottonem Imperatorem amicitia, ejúſque filius Otto II. ab eodem Joanne Pontifice Auguſtus coronatus. Obijt Otto Magnus Anno DCCCCLXXIII. & Imperium Ottoni filio reliquit.

Sic Imperium Romanum à Francis Carolinæ ſtirpis, ad Francos Saxonicæ Domûs & familiæ tranſijt. Primus Imperator Otto Magnus, non Henricus I. cognomento auceps, renuntiatus eſt: nam teſte Witichindo *l. 1. geſt. Saxonic.* Cùm Henrico offerretur unctio, & Diadema à ſumo Pontifice, non ſprevit, nec tamen ſuſcepit, *Satis*, inquiens, *mihi eſt, ut præ meis Majorib⁹ Rex dicar, & deſigner divinâ agente gratiâ & veſtrâ pietate: penès meliores verò nobis unctio & diadema ſit, tanto honore nos indignos arbitramur.*

Abbas Urſpergenſis in Chronico *Anno DCCCCXX. Henricus*, inquit, *renuit diadema & unctionem, ſolo nomine Regis contentus.* Albertus Kranz. *lib. 3. Saxon. c. 8. Henrico diadema cum conſecratione ad imperialem dignitatem Joannes repromiſit: Henricus autem ſatis ſibi videri reſpondit, quòd primus ad Regni culmen perveniſſet, diadema Imperij majoribus debitum.* (a) Ubi plurimorum teſtimonijs clarè oſtendit, fuiſſe hanc translationem Imperij factam auctoritate ſummi Pontificis.

Ceterùm in toto hujus ſecundæ translationis contextu, multa iterum exempla occurrunt à ſumis Pontificibus in Reges exercitæ poteſtatis. Nam Concilij Compendienſis & procerum Franciæ decretum, quo Ludovico Pio Imperium abrogabatur filijs tradendum, Gregorius IV. reſcindit, & Auguſtum loco reſtituit. Lotharius Imperator in Conventu Aquiſgranenſi ab Epiſcopis Regno & Imperio deijcitur. Nicolaus I. Lothario, niſi abdicatâ pellice, Theutpergam uxorem recipiat, Regni jacturam minatur. Hadrianus II. jubet Carolum Calvum Regnum, quod invaſerat, Ludovico Imperatori legitimo hæredi reſtituere, nec obtemperanti pœnas indicit. Joannes VIII. Carolo Calvo, excluſo fratre natu majore, Imperium confert, & hanc collationem Epiſcopi Galli in ſynodo Pontigonenſi ratam habent. Plura omittimus, ſuóque loco reſervamus. X 2 XIII.

(a) Vide Bellarm. de translatione Imperij l. 2. c. 2. & c. 3.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

XIII. Accedamus jam ad ipſam Decretalem recitandam, cujus ſcribendæ hæc occaſio fuit. Mortuo Henrico V. Imperatore, quem Cæleſtinus III. excommunicaverat, Philippus Henrici frater & Sueviæ Dux pluribus Principum ſuffragijs electus fuerat, & Moguntiæ unctus coronatúſque, acceptâ tamen priùs, & ſecretò excommunicationis abſolutione per Legatos Apoſtolicos, quâ tenebatur ob invaſum Eccleſiæ patrimonium. Sed alia minórque Principum pars Ottoni Saxoniæ Duci in conventu Aquiſgrani habito Imperium ac coronam defert. Legatus Sedis Apoſtolicæ, ut factiones componeret, Ottonem legitimum Imperatorem dicit, & Henricum abdicat. Re ad Innocentium III. delatâ & ipſe pro Ottone præſentem Decretalem dedit. V. Raynaldum *ad annum MCC. n. 22.*

INNOCENTIUS III.

DUCI CARINTHIÆ.

Venerabilem fratrem noſtrum Salisburgenſem Archiepiſcopum, & dilectum filium Abbatem De Salem, & nobilem virum Marchionem Orientalem, quorundam Principum nuntios ad Sedem Apoſtolicam deſtinatos benignè recepimus, & eis bonevolam duximus audientiam indulgendam &c. Nos qui ſecundum Apoſtolicæ ſervitutis officium ſumus ſingulis in juſtitia debitores, ſicut juſtitiā noſtram nolumus ab alijs uſurpari, ſic jus Principum nolumus nobis vendicare. Unde illis Principibus jus & poteſtatē eligendi Regem, in Imperatorem poſtmodùm promovendam, recognoſcimus, ad quos de jure ac antiqua conſuetudine noſcitur pertinere, præſertim cùm ad eos jus & poteſtas hujusmodi ab Apoſtolicā Sede pervenerit, quæ Romanū Imperium in perſonam magnifici Caroli à Græcis transtulit in Germanos. Sed & Principes recognoſcere debent, & utique recognoſcunt, ſicut ijdem in noſtra recognovêre præſentia: quòd jus & auctoritas examinandi perſonam electam in Regem, & promovendam ad Imperium ad nos ſpectat, qui eum inungimus, conſecramus, & coronamus, &c. Nunquid enim ſi Principes non ſolùm in diſcordia, ſed etiam in concordia ſacrilegum quemcunque, vel excommunicatum in Regem tyrannum vel fatuum hæreticum eligerent, aut Paganum, nos inungere, conſecrare & coronare hominem hujusmodi deberemus? Abſit omnino. Objectioni ergo Principum reſpondentes, aſſerimus, quòd Legatus noſter approbando Regem, & reprobando Ducem nec Electoris geſſit perſonam, nec cognitoris, ſed denun-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

tiatoris officium, quia personam Ducis ejusdem indignam, & personam Regis denuntiavit idoneam, quoad Imperiū obtinendum, non tam propter studia eligentium, quàm propter merita electorum, quamvis plures ex illis, qui eligendi Regem, Imperatorem promovendum de jure & consuetudine obtinent potestatem, consensisse perhibeantur in ipsum Regem, & ex eo quòd fautores Ducis absentibus alijs, & contemptis ipsum eligere præsumpserunt, pateat eos perperam processisse, unde privilegiū meruerunt amittere, qui permissâ sibi abusi sunt potestate, &c. Nos utiq; non Ducem, sed reliquum reputamus & nominamus Regem, Justitiâ exigente. Quòd autem, cùm in electione vota Principum dividuntur, post admonitionem, & expectationem alteri partium favere possimus, maximè postquam à nobis unctio consecratio, & coronatio postulantur: jure patet pariter & exemplo. Nunquid enim si Principes admoniti & exspectati vel non potuerunt, vel noluerunt in unum propositum convenire, Sedes Apostolica Advocato & Defensore carebit: eorumq; culpa ipsi redundabit in pœnā &c. &c. Nobilitatē ergo tuam monentes per Apostolica scripta mandamus, quatenus à præfato Duce recedas omnino, non obstante juramento, si quod ei ratione Regni fecisti, cùm (eo quantùm ad obtinendum Imperium reprobato) juramentum hujusmodi non debeat observari.

Observa circa præsentem Decretalem ipsos etiam Principes Electores agnovisse & fassos esse, quòd Jus & auctoritas examinandi personam electam in Regem, eámq; ad Imperium promovendi, ad Pontificem spectet, ùt patet ex illis verbis: *Sed & Principes recognoscere debent, & utiq; recognoscunt, sicut ijdem in nostra recognovêre præsentia &c.* Neque hoc Pontifex unquam diceret, multóq; minùs scriberet, nisi compertum, & planè certum; alioquin facilè, claroq; sole falsi convincendus. Deinde in eadem Decretali insinuat Innocentius rationem, ob quam Regna & Imperia indirectè & casualiter subjaceant pontificum auctoritati, ubi dicit: *Nunquid enim si Principes vel non potuerunt, vel noluerunt in unum propositum convenire, Sedes Apostolica Advocato & Defensore carebit, eorumq; culpa ipsi redundabit in pœnam.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

§. VI.

Quartus textus Canonicus ex Clementina unica, de Iureiurando.

Summaria.

1. *Quo tempore Collegium Electorale, & à quo institutum.*
2. *Negari non potest à Summis Pontificibus id factum.*
3. *Probatur auctoritate Concilij Viennensis.*
4. *Refutatur P. Ludovicus Maymbourg.*

I.

QUo tempore Jus eligendi Romanum Imperatorem ad Principes Germaniæ pervenerit, incertum est. Aventinus *lib. 5. Annal.* & Onuphrius Panvinus *lib. de Comitijs.* volunt Collegium Electorale à Friderico II. institutum, & à Gregorio X. confirmatum. Obijt Fridericus II. MCCL. Gregorius verò Anno MCCLXXVI. Onuphrius credit, Jus eligendi ad Septemviros restrictum in Concilio Lugdunensi, quod Anno MCCLXXIV. auctoritate Gregorij X. convocatum est. Alij Gregorio V. attribuunt, natione Germano, Nepoti Ottonis III. qui Anno DCCCCIC decessit. Hanc opinionem Bellarminus, & sæpe laudatus Morerus in suo dictionario historico, ubi agit de Gregorio V. tuentur. Eamque multæ probant magnæque rationes. *Primò*: Quòd Sigebertus ad Annũ MII. scribat, Ottonem III. Inter alia cum Papa Gregorio V. de ijs quæ ad Imperij Jura spectant egisse. *Secundò*: Quòd Otto I. alijque deinceps usque ad Ottonem III. privilegio Leonis VIII. quod habetur *c. in synodo dist. 63.* Successorem elegerint, ídque propagatum, ùt diximus, usque ad Ottonem III. post quẽ jus eligendi penès Germaniæ Principes fuit; oportet ergo hoc tempore mutationem aliquam circa Electores factam esse, alioquin Imperatores eo privilegio tam magno, támque utili successores no-

tes nominandi nunquam abſtinuiſſent. *Tertiò*: Quòd Otto III. liberis & ſpe liberorum carens, ne poſt ejus mortem causâ electionis diſcordiæ Germaniam agitarent, vicino maximè & vigilante ad omnia Gallo, cum Pontifice ſic convenerit.

Illud ſaltem vero propius eſt, numerum ſeptem Electorum non à Gregorio V. fuiſſe inſtitutum, ſed ab Inocentio IV. in primo Concilio Generali Lugdunenſi Anno MCCXLV. Ubi obſerva in numero Electorum Eccleſiaſticorum tertium poni Archiepiſcopum Salisburgenſem, uti habetur in Actis Concilij Lugdunenſis à Severino Binio *editis tomo III. Conciliorum p. 2. fol. 167. edit. Colon.* Ubi hoc ordine Electores ponuntur.

Electores Imperatorum Laici

Dux Auſtriæ.
Dux Bavariæ.
Dux Saxonum.
Dux Brabantiæ.

Prælati

Archiepiſcopus Colonienſis.
Archiepiſcopus Mogunt.
Salisburgenſis.

Iſti, ducentur in Inſulam quandam Rheni, & dimittentur ſoli in ea, & amovebuntur omnes naviculæ, & hi tractabunt de electione Imperatoris: nec adveniet aliquis ad eos, donec ſint concordes. Huic negotio præerit Archiepiſcopus Colonienſis, ſecundus Moguntinus, tertius Salisburgenſis, Hæc inter acta Concilij Lugdunenſis. Vide etiam Baronium *ad Annum* DCCCCXCVI. *num 64.* Et Matthæum Pariſienſem Monachum S. Albani in Anglia, qui hiſtoriam ſuam perduxit uſque ad Annum MCCLIX. adeóq; vixit tempore, quo Concilium primum Lugdunenſe celebratum eſt. (a)

II. Sed quidquid de tempore & Pontifice in individuo ſit, qui jus eligendi ad ſeptem Germaniæ Principes tranſtulit, certum eſt, ab aliquo Summorum Pontificum tranſlatum eſſe; præter enim Scripto-

(a) V. Morerum in Diction.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Scriptores, quorum plurimos videre est apud Bellarminum *lib. 3. c. 3. de Translat. Imperij.* docent ipsi Lutherani Centuriatores: quorum tamen primæ, potissimæq; & innatæ velut partes sunt, quidquid Ecclesiæ Romanæ decorum & gloriosum est, pertinaciter negare.

Sic ergo Centuriatores loquuntur *Centuria 10. c. 10. Gregorius suam patriam (Germaniam) insigni aliquâ dignitate ornaturus sanxit, ut penès solos Germanos esset jus eligendi Regem, qui post diadema à Romanô Pontifice acceptum Imperator & Augustus appellaretur.* Et *Centuria 10. c. 16. Paullo enim postquam redierat (Gregorius Papa) eam fecit de Imperatoris Electione sanctionē, quam hucusq; super annos quadringentos servatam videmus, solis licere Germanis, qui inde Electores dicti sunt, Principem deligere.* Et infrà: *Annum, in quo hæc sanctio à Pontifice Gregorio facta est, secundum supra millesimum Christianæ salutis fuisse invenimus.*

Sanctus Thomas, cui & sanctitas & doctrina cœlitus infusa voluntatem errandi, & facultatem ademit, *in tract. de regimine Principum,* quem Regi Cypri dedicavit *lib. 3. c. 9. Ex tunc (. hoc est post Ottones.) ùt historiæ tradunt, per Gregorium V. genere similiter Theutonicū provisa est electio, ut videlicet per septem Principes Alemanniæ fiat: quæ usque ad ista tempora perseverat, & tantùm durabit, quantùm Romana Ecclesia, quæ supremum gradum in Principatu tenet, Christi fidelibus expediens judicaverit, in quo casu, ùt ex verbis Domini suprà inductis est manifestum, videlicet pro bono statu universalis Ecclesiæ videtur Vicarius Christi habere plenitudinem potestatis.*

Fatentur ipsi Principes Electores, quorum maximè res agitur, ùt videre est in litteris Marchionis Brandenburgici, Ducis Saxoniæ, & Comitis Palatini apud Baronium *Anno DCCCCXCVI. n. 44.* Et denique Alberti Imperatoris, qui in litteris ad Bonifacium VIII. Anno MCCCIII. Regni sui quinto, decimo sexto calendas Augusti hæc habet. *Profiteor, Beatissime Pater, me bonorum omnium largitori, ac Vobis & sanctæ Ecclesiæ Tuæ fore pro innumeris misericordijs & immensis beneficijs obligatum, &c.* & infrà: *Recognoscens igitur, quòd Romanum Imperium per Sedem Apostolicam de Græcis translatum est, in personam Magnifici Caroli in Germanos, &, quòd jus eligendi Romanorum Regem, in Imperatorem posteà promovendum, certis Principibus Ecclesiasticis & sæcularibus est ab eadem sede concessum, à qua Reges & Imperatores, qui fuerunt & erunt, pro tempore recipiunt temporalis gladij potestatem ad vindictam malefactorum, &c.*

Et ipse sumus Pontifex Iñocentius III. in Decretali *venerabilem,* *de ele-*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

de electione: Unde, inquit, *illis Principibus jus & potestatem eligendi Regem, in Imperatorem postmodùm promovendum, recognoscimus, ùt debemus, præsertim cùm ad eos jus & potestas hujusmodi ab Apostolica Sede pervenerit.*

In publico etiam instrumento ad Nicolaum III. Pontificē maximum añó MCCLXXIX. indictione 7. Rudolphi Imperat. Añó VI. ijdem Principes sic loquuntur: *Nos Principes Imperij universis præsentem paginam inspecturis. Complectens ab olim Romana Mater Ecclesia quâdam quasi germanâ charitate Germaniam, illam eo terreno dignitatis nomine decoravit, quod est super omne nomen temporaliter præsidentium super terram: plantans in ea Principes tamquam arbores prælectas, illud eis dedit incrementum mirandæ potentiæ, ut ipsius Ecclesiæ auctoritate suffulti per ipsorum electionem illum, qui frena Romani teneret Imperij, germinarent, &c.* Vide integrum hoc instrumentum apud Bellarminum *de translatione Imperij l. 3. c. 3.* Videndus etiam Serarius *lib. 1. Rerum Mogunt. c. 26.* & Gretserus *in defensione Bellarmini. c. 28.*

Ludovicus etiam Morerus in recentissimo Dictionario historico, quod Ludovico XIV. Gallorum Regi dedicavit tomo II. & Spondanus Episcopus Gallus ad annum DCCCCXCVI. idem affirmant.

Ipse P. Ludovicus Maymbourgus loco paullo pòst citando illa, quæ citavimus Electorum, Imperatorum, ac Innocentij III. testimonia & monumenta dicit esse fide digna, authentica, revocátque ad veritates omni exceptione majores, quantumvis ipse in alium sensum, ùt infrà dicemus, interpretetur.

III. Et denique si alia omnia desint, superat omnem exceptionem testimonium Concilij universalis Viennæ in Gallijs celebrati *anno MCCCXI.* præsentibus Galliæ, Angliæ, & Aragoniæ Regibus, Patriarchis Alexandrino & Antiocheno, Episcopis centum quatuordecim, vel ùt alij, trecentis, præter Abbates & Doctores, & præside ipso Clemente V. natione Gallo, ipsísque Gallis addictissimo, ùt præter alia patuit ex Sede Pontificali Avenionem translata, Christiano orbe & Italiâ præsertim indignante.

Causa scribendæ hujus Clementinæ hæc fuit. Occiso per insidias Alberto Cæsare Austriaco, Clementis V. Pontificis maximi favore & consilio electus à Principibus Germaniæ fuerat *Anno MCCCVII.* Henricus VII. Dux Lucemburgensis. Is Ducem Bavariæ

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

& Comitem Namurcensem Legatos ad Clementem mittit, qui nomine electi obedientiam & juramentum præstent, petantque confirmationem. Legati humaniter excepti, & quæ petebant concessa. Rogatus etiam Imperator, ut in Italiam Pontifici rebellem, & factionibus Gibellinorum vexatam armatus concederet. Venit Romam Henricus, & majorum ritu ac more defendendæ Romanæ Ecclesiæ juramento se obstrinxit. Posteà cùm simultatibus exortis, & civili bello Italiâ conflagrante, Pontifex pacem imperaret, moneretq; Henricum præstiti sacramenti; hic bellum prosequitur, negátque juramentum, quo Ecclesiæ se obligaverat, fidelitatis esse: adeò verùm est illud Senecæ: *Nihil charius haberi beneficio, quamdiu petimus; nihil vilius, cùm accepimus.* Moritur paullo pòst Henricus, aut veneno, aut febri extinctus. Hæc ergo causa fuit scribendæ Clementinæ, cujus verba nunc audiamus.

Clemens V. in Concilio Viennensi: *Romani Principes orthodoxæ fidei Professores, sacrosanctam Romanam Ecclesiam, cujus caput Christus Redemptor noster, ac Romanum Pontificem ejusdem Redemptoris Vicarium, fervore fidei venerantes, eidem Romano Pontifici, à quo approbationem personæ ad Imperialis Celsitudinis apicem assumendæ, necnon unctionem, consecrationem, & Imperij coronam accipiunt, sua submittere capita non reputabant indignum, seque illi, & eidem Ecclesiæ, quæ à Græcis Imperium transtulit in Germanos, & à qua ad certos eorum Principes jus & potestas eligendi Regem, in Imperatorem postmodùm promovendum, pervenit, adstringere vinculo juramenti, prout tam mos observationis antiquæ temporibus novissimis renovatæ, quàm forma juramenti hujusmodi sacris inserta Canonibus manifestàrit, &c.*

Nota circa hanc Clementinam, Concilium hoc Viennense iterum testari Imperium à Græcis in Germanos auctoritate Sedis Apostolicæ translatum esse, ab eadem jus Electorale constitutum: antiquissimo more electos Imperatores Pontifici Romano se juramento adstrinxisse: Reges & Imperatores Romanæ Sedis advocatos & defensores esse: Juramenta Sedi Apostolicæ à Principibus præstari solita, esse vera juramenta fidelitatis; cujus obligatio qualis & quanta sit, quásque partes complectatur, videre est in epist. ad Ducem Aquitaniæ Fulberti Episcopi Carnotensis doctrinâ & sanctitate celeberrimi: habetur ejus fragmentum *in c. de forma. causa. 22. q. 5.* Quæ omnia nostram sententiam valde confirmant, cùm non

à so-

à solo Pontifice Romano, sed à Concilio universali fuerint declarata, & ab Episcopis Gallicanis non tantùm non impugnata, sed positivè confirmata, & sanctè habita, ut proinde non doctrina tantùm Clementis V. aut Concilij censenda sit, sed Ecclesiæ totius Gallicanæ.

IV. Circa Collegij Electoralis & Septemviralis originem non omisit more suo P. Ludovicus Maymbourgus ea dicere, quæ Pontificis auctoritatem hac in re minuant, obscuréntque: *In historia de la decadenze de l'empire lib. 2. anno DCCCCXCVI. prope initium.*

Primò: *Rem,* dicit, *esse in tota historia obscurissimam, cognitúque omnino difficilem, & quam multi de hoc argumento scriptis libris evolvere sint conati, semper irrito eventu nullóque operæ pretio, nisi quòd multi etiam Catholici animos partium studijs & affectibus præventos, non veritatem ostenderint; se verò, uti speret, principia aliqua collocaturum, ex quibus facile sit veritatem ipsam intelligere.*

Secundò: *Certũ esse dominante stirpe & familiâ Carolinâ jure legitimæ successionis Regnum Germaniæ deferri, vel potiùs transmitti ad proximos agnatos consuevisse: hancq; fuisse legem Francis fundamentalem: donec eâ familiâ extinctâ Reges eligi cœperint. Sic Conradum I. Henricum Aucupem, ejúsque filium Ottonem magnum à Principibus tum Ecclesiasticis tum sæcularibus, urbiúmque deputatis electos esse.*

Tertiò: *Imperio in Ottonem I. & Alemannos translato, duràsse adhuc jus electionis, nec Imperatores aliter, quàm per electionem provectos esse usque ad Fridericum II.*

Quartò: *Quoad ipsos Electores sæpe variatum esse admisso aliquamdiu ad suffragia etiam populo ejúsque deputatis; imò principibus urbibúsque Italiæ, ipsóque per suos Legatos Pontifice: quia tunc Italiæ Regnum pars Imperij Germanici censebatur: sic Henricum IV. Lotharium II. Fridericum I. promotos esse.*

Quintò: *Cùm penès Principes Officiales, Ministrósque Imperij major potestas, & auctoritas staret, mutato electionis ordine ad hos suffragandi jus devenisse, alijs Principibus, civitatibus, deputatis Imperatorem aliquem præsentantibus tantùm, qui tamen, si primi dissiderent, ipsi Augustum pronuntiabant, hoc apparere ex c. 34. de electione, quod est Innocentij III..*

Sextò: *Post electionem Conradi III. Solos Principes vasallos, & Beneficiarios Imperij tam Ecclesiasticos, quàm sæculares fuisse ad eligendum admissos: & post electionem Friderici I. Solos Germanos, ùt apparet ex celebri illa Decretali ab Innocentio III. ad Ducem Zaringhiæ: post electionem verò Friderici II. in quam*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

plerique Germani Principes convenerant, istorum consensu & voluntate potestatem eligendi Principibus Septemviris delatam esse, alijs omnibus suffragio exclusis, idq; asseri ab Alberto abbate Stadensi, & Martino Polono, Friderico II. coævis; ex quibus apparet, Collegium Electorale intra annum millesimum ducentesimum decimum, & millesimum ducentesimum quadragesimum institutum, primumq; fuisse Wilhelmum Hollandiæ Comitem, qui à Septemviris electus sit, Friderico II. in Concilio Lugdunensi censuris & anathemate percusso. Hunc deinde septemviratum in aurea bulla à Carolo IV. adversùs omnem mutationem confirmatum esse.

Ultimò denique: *Certissimam & omni exceptione majorem veritatem esse, jus eligendi Imperatorem à Sede Apostolica ad Principes Germaniæ provenisse; idque Innocentium III. Concilium Viennense, Electores ipsos, & denique Imperatorem Albertum testatum facere, ùt apparet ex monumentis authenticis fide dignis, quæq; in dubium revocari haud possint, nisi fundamentis fidei historiæq; humanæ convulsis.*

Ex his principijs, quæ loco citato Maymbourgus posuit, hoc deducit. In electione, ipsóque electo Imperatore duo distingui oportere. Primum, quòd sit caput, supremúsque Princeps, & Monarcha Germanici Imperij, à quo Principes alij dependeant. Secundum, quòd electus solus, exclusísque alijs omnibus unicè jus habeat coronam à Pontifice postulandi. Illud primum quod spectat, nec Electores, nec Imperatores à Pontifice Romano quidquam accepisse; cùm jure naturali divinóque, ùt in alijs Regnis electivis, sic & in Germanico Imperio possint optimates sibi caput & Principem deligere. Secundum verò, hoc est, coronationem à Pontifice Romano fluxisse quidem, esse tamen ritum haud necessarium, & sine qua Imperatori tota Majestas constet.

Tandem Maymbourgus cum Baronio congreditur, (amat enim ex magnitudine hostis gloriã captare) *Eumq; quòd Collegij Electoralis Innocentium IV. auctorem faciat, miserè deceptum à suis amanuensibus dicit; cùm fabulas quasdam Matthæi Parisiensis Angli pro actis Concilij Lugdunensis amplexus est, suisq; annalibus pro gemma vitrum intexuit: se verò in eam sententiam ire, ut jus eligendi Germanis concessum, à Leone VIII. provenerit, ùt colligere est ex ejusdem Leonis Decreto, quod habemus c. in synodo dist. 63.*

Hactenus fideliter Patris Maymbourgi sententiam expressimus, quam ille citato libro & Gallico idiomate in publicum exposuit; cui sigillatim refutandæ non immoramur, cùm multa dicat, veri-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

veritati consentanea; alia verò, quæ ad nostrum institutum non faciunt, libenter prætergredimur, temporis parci; & veritatis, non pugnæ avidi. Demus ergo omnia, quæ ponit, sed illud præsertim, quòd Iñocentij III. *in c. venerabilem.* Concilij Viennensis in *Clementina unica de jurejur.* Electorum denique & Imperatorum, quæ suprà citavimus, testimonia, tamquam verissima, indubitata, & adeò fide digna admittit, ut ea non tantùm negari non posse dicat, sed ne quidem vocari in dubium. At verò ex his ipsis Pontificum Principúmque testimonijs clarissimè habemus, non jus tantùm eligendi quoad coronam, ritúmque externum Germanis Principibus concessum à Sede Apostolica fuisse, sed *Eligendi advocatum & defensorem Ecclesiæ; Electoribus dissidentibus posse Romanum Pontificem non tantùm Imperatorem, sed Regem etiã eligere, alio rejecto omníque auctoritate exuto; posse Pontificem declarare electũ à Principibus propter hæresin, censuram, aliúdque impedimentum inhabilem regno esse: posse, im̃o teneri subditos ab eo, quem Pontifex ejúsve Legatus excluserint, omnino deficere, & juramento solvi: Imperium auctoritate Pontificis à Græcis in Germanos translatum esse: Imperatorem ab eodem Pontifice per Electores recipere temporalis gladij potestatem, &c.*

Hæc omnia sunt verba ipsissima Innocentij, Concilij Viennensis, Alberti Cæsaris, & Principum Electorum, quæ quòd non possint ad solam coronam ritumq; externum, & cæremoniam haud necessariam referri, tam est clarum, ut nos pigeat plura differere, mirumq; sit voluisse hominem doctum utique, prudentemq; distinctione tam miserâ fragiliq; causam tanti momenti fulcire, quam oportebat, aut non suscipere, aut firmiùs protegere.

Sed, inquit, *jure naturali divinoq; qualibet Respublica caput sibi deligit; quid ergo hîc opus auctoritate Pontificia?* Fatemur & nos, nullasq; Pontifici partes concedimus, nisi cùm Ecclesiæ bonum & necessitas urgent, alijq; casus extraordinarij infrà nominandi, quod ipse Innocentius III. *in Decretali Venerabilem*, & Doctor Angelicus *lib. 3. de Regimin. Principis. c. 9.* expresserunt, cùm enim miserrimè jactaretur Ecclesia ex ambitione, factionibus, & potentiâ candidatorum, omnino Pontificis officium & cura fuit litibus bellisq; modum aliquem & clavum figere, certâ eligendi formâ perpetuò constitutâ.

Quod attinet Albertum Stadensem, & Martinum Polonum, quos duos tot alijs, sacrisq; etiam Concilijs Maymbourgus opponit,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

nit, præfertq;, jam dudum & solidè respondit Baronius *ad annum DCCCCXCVI. n. 57.* à quo sicut Maymbourgus objectionem accepit, oportebat & solutionem accipere, aut, si hæc non placebat, rationem dare, eamq; refellere: nunc verò cùm Maymbourgus Baronium legerit, Baronium citet, ex Baronio auctores, quos sibi ille objecerat, describat; taceat verò, quæ Baronius ad objecta respondit, equidem vereor, ut laudem à candore bonáque fide hic Auctor mereatur.

Denique ad testimonium Matthæi Parisiensis, quod Maymbourgus inter fabulas refert, res sic habet. Matthæus Parisiensis Anglus monachus Albanensis historiam scripsit Anglicanam ab Anno MLXVI. usque ad Annum MCCLIX. ùt constat ex continuatione & supplemento ejusdē historiæ ab alio S. Albani Monacho, & habetur in Codice bibliothecæ Salisburgensis; quamvis Baronius scribat pervenisse tantùm ad Annum MCCL. Sed vide Morerum in suo Dictionario & vita Matthæi Parisiensis. Editus fuit hic liber Tiguri in Helvetia, civitate Religionis Calvinisticæ Anno MDLXXXIX. & Londini Anno MDLXXI. Nam ex bibliothecis Anglicanis tempore Elisabethæ Reginæ emersisse ex præfatione ad lectorem certum est, ut mirum non sit, si multa & sæpe in Pontifices declamet; ceterà opus est omni ex parte laudatissimum. Hic ergo Auctor, cùm in vita Henrici III. prolixè & distinctissimè acta Concilij Lugdunensis primi recitâsset, Decretum de ordinanda Imperatoris electione continuò subjungit.

Electores Imperatorum Laici

Dux Austriæ.
Dux Bavariæ.
Dux Saxonum.
Dux Brabantiæ.

Prælati Principales

Archiepiscopus Coloniensis.
Archiepiscopus Mogunt.
Salisburgensis.

Isti, du-

Isti, ducentur in insulam quandam Rheni, & dimittentur soli in ea, & amovebuntur omnes naviculæ, & ibi tractabunt de electione Imperatoris. Huic negotio præerit Archiepiscopus Coloniensis, secundus Moguntinus, tertius Salisburgensis. His à Domino Papa directa est diligentissima admonitio, ut sibi aliquem Imperatorem eligerent, &c.

Hæc Parisiensis, quæ posteà inserta fuerunt actis Concilij Lugdunensis, ùt videre est in Collectione Conciliorum per Severinum Binium. Sed Principes illic designati communi aliorum consensu & voluntate, retentoq; numero Septemvirali in alios mutati sunt, ùt expressè testatur Albertus Stadensis in Chronico.

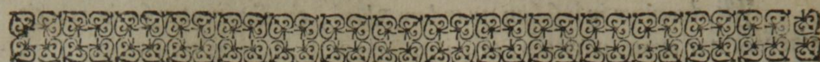
Nec obstat Martinus Polonus, qui claruit sub Inocentio IV. *Cùm in Ottone III.* hæc scribit: *Et licèt isti tres Ottones per successionē generis regnaverint, tamen posteà fuit institutum, ut per officiales Imperij Imperator eligeretur, qui sunt septem, videlicet Moguntinus, Trevirensis, Coloniensis, Brandeburgensis, Palatinus, Dux Saxoniæ, & Rex Bohemiæ:* Nec enim illa dictio, *posteà*, ùt vult Maymbourgus, refertur ad tempora Ottonum; sed, quòd post istos Septemviri elegerint. Et demus, illud *posteà* ad Ottones pertinere, non negat Polonus auctoritate Pontificis id factum, de quo tamen quæstio præcipuè vertitur.

Jam Lectoris arbitrium & judicium esto, quàm feliciter Maymbourgus præstiterit, quæ post apparatum pompamq; verborum tantam promiserat, se videlicet alijs Auctoribus in obscuro versantibus, ipsiq; Baronio sæpe impingenti facem prælaturum, enimverò contra tot alios testes & monumenta, quæ nos produximus, quæq; ipse Maymbourgus fatetur authentica esse, & impugnari non posse, nihil aliud exhibuit, quàm duos Historicos Stadensem & Polonum: Stadensis ad rem non facit, ùt ostensum; Polonus multominùs. Quid ergo præstitit Maymbourgus, nisi quòd lectorem ad epulas humaniter & magnificè invitatum vento pavit, dimisitque?

§. VII.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

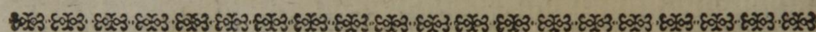

§. VII.

Quintus textus Canonicus ex c. ad Apostolicæ. De sententia & re iudicata in 6.

Summaria.

1. Historia Friderici II. Imperatoris ab Innocentio IV. in Concilio Generali Lugdunensi Imperio exuti.
2. Ipsa Decretalis.

1.

Non potest hic textus non esse venerationis summæ, parísque auctoritatis, apud Gallos præsertim, utpote in Concilio Lugdunensi conceptus editúsque; qui, ut magis illustretur, facem ex historia præferimus.

Anno MCCIX. Otto IV. ab Innocentio III. coronatus est Imperator: sed vix Româ digressus Flaminiam, Faliscos, Apuliam, aliásque Ecclesiæ ditiones occupat, & jam Neapolitano Regno imminentem Innocentius diris percutit, & Fridericum à Principibus renuntiari Cæsarem curat. Fridericus ergo Henrici VI. filius Imperator eligitur, & Innocentius III. electionem ratam habet. Anno MCCX. Otto prælio cum Friderico congressus memorabili pugnâ cæditur, & in fugam avertitur: hinc mundi pertæsus dolénsque præteritorum, à Pontifice obtentâ absolutione, exemplum veræ pænitentiæ decedit. Post annos aliquot Fridericus contra Richardum & Thomam Anagniæ comites, Principésque Hetruriæ, ac Innocentij fratres cum exercitu movet, quòd bellum agitarent. Utrúmque vincit, altero in carceres, altero in fugam acto: nec iræ aut victoriæ moderatus, Episcopos curatæ seditionis conscios exilio proscribit, aliósque subornat: & contumaciam delicto adjungens, jure

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

jure id factum tuetur, quòd etiam in Epiſcopos Imperatori poteſtatem eſſe diceret, nec alium, extra Deum, judicem agnoſceret. Opponere ſe Honorius Pontifex; *Friderico in Eccleſiaſticos jus nullum eſſe: palatia Imperatoribus non Eccleſias committi: Siciliæ Regnum jure beneficiario à Pontifice Romano Fridericum tenere, hoc ſe indignum reddere, niſi cæptis abſiſtat.* Cùm verbis nihil ageretur, excommunicatio in Cæſarem fulminatur, qui tamen expeditionem in terram ſanctam magno cum apparatu ingreſſus continuò abſolvitur. Sed vix tertium diem vela fecerat, cùm ſubitò morbum aut paſſus, aut fingens, in portum redit. Fama eſt, quatuor ſupra quadraginta armatorum millia iter ingreſſos, audito Cæſaris reditu, arma & crucem exuiſſe, reliquos expeditioni jam accinctos æquè abſterritos: Gregorius IX. Imperatorem violatæ fidei ac juramenti reum, tantique cauſam mali, anathemate ferit. Anno MCCXXVIII. in Palæſtinam Cæſar tranſmittit, receptâque Civitate ſanctâ, aliiſque à Sultano Babylonico locis, indignas cum Barbaro conditiones init, pacémque cum Papa inſtaurat. Anno MCCXXXV. filium ad mortem compellit, ditiones Eccleſiæ vaſtat, Epiſcopos Galliæ, Hiſpaniæ, Angliæque Romam ad Concilium profectos, unaque tres Legatos Cardinales, ac triremes duas & viginti per inſidias capit. Gregorio ob tam crudeliter à Cæſare facta, dolore oppreſſo. Cæleſtinus IV. Pontifex renuntiatus, ſed octavâ decimâ ab electione die extinctus. Succeſſit Innocentius IV. qui Fridericum bello totâ Italiâ graſſante veritus in Galliam ſecedit, Lugdunum anno MCCXLV. Concilium Generale indicit, in Fridericum apparatu Pontificio indutus, facéſque cum alijs Prælatis, qui aderant, manu quatiens, & mox humum allidens ſolemniter diras pronuntiat, Imperio abdicat, & Principibus, ut alium eligant, mandat. Sequenti anno evectus in Imperium Henricus Thuringiæ Dux. Verùm ab eo tempore fortuna, quæ Cæſari hactenus adhæſerat, continuò averſa, omnéſque Fridericum execrati, donec factorum impœnitens, &, ùt aliqui ſcribunt, à Manfredo filio notho in lecto oppreſſus infeliciter exceſſit, juſtâ DEI vindictâ, ut, qui Eccleſiam Matrem indigniſſimè afflixerat, à filio caderet. (a)

(a) Vide Abbatem Urſpergenſem ad hunc annum. Spondanum ibidem. Morerum in Friderico II.

II. Audiamus nunc Decretalem. Innocentius IV. Sacro præsente Concilio ad memoriam sempiternam. *Cùm dura guerrarum commotio nonnullas professionis Christianæ provincias diutiùs afflixisset: nos ad Federicum præcipuum Principem sæcularem hujusmodi dissensionis & tribulationis auctorem, à felicis recordationis Gregorio Papa IX. prædecessore nostro, pro suis excessibus anathematis vinculo innodatum speciales nuncios & magnæ Auctoritatis Viros duximus destinandos, &c.*

Nos itaque super præmissis, & quàm pluribus aliis ejus nefandis excessibus, cum fratribus nostris, & sancto Concilio deliberatione præhabitâ, diligenti (cùm Jesu Christi vices licet immeriti teneamus in terris, nobisq; in Beati Petri persona sit dictum: Quodcunque ligaveris super terram, ligatum erit & in Cælis) memoratum Principem, qui se Imperio & Regnis omníque honore, & dignitate reddidit tam indignum, omni honore ac dignitate privatum à Domino ostendimus, denuntiamus: & nihilominus sententiando privamus omnes, qui ei juramento fidelitatis tenentur adstricti, à juramento hujusmodi perpetuò absolventes: auctoritate Apostolicâ firmiter inhibendo, ne quisquam de cetero sibi tamquam Imperatori vel Regi pareat, & intendat. Decernendo quoslibet, qui ei deinceps velut Imperatori, vel Regi consilium vel auxilium præstiterint, seu favorem, ipso facto excommunicationis sententiæ subjacere. Illi autem, ad quos Imperatoris spectat electio, eligant liberè successorem. Hactenus Concilium Lugdunense.

Audis hîc iterum, non Pontificem tantùm aut Concilium, sed utrúmque, in medio ipsius Galliæ, consensúque Ecclesiæ Gallicanæ sententiam pronuntiantem, quam defendimus, quamque nemo alius impugnare potest, quàm, qui apertè se & Concilio universali, & Ecclesiæ Gallicanæ adversarium profiteatur.

§. VIII.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

§. VIII.

Sextus Canonicus textus in Extravagante unica, si Fratrum. ne sede vacante.

Summaria.

1. *Historia Ludovici IV. Imperatoris.*
2. *Textus Extravagantis recitatus, & expensus.*

I.

PRo hujus Extravagantis majori explicatione sciendum est, fuisse conditam & promulgatam Avenione in Gallijs à Joanne XXII. Pontifice, natione, studijs, promotione Gallo, quique ex Episcopo Avenionensi & Franciæ Cancellario Pontifex electus est anno MCCCXVI. teste Spondano ad eum annum. Multa hic Pontifex supremæ in Reges potestatis exempla reliquit. Nam Henrico VII. Imperatore vitâ functo, plures ex septem Electoribus Ludovicum Bavarum hujus nominis IV. pauciores Fridericum Austriacum Ludovici consobrinum, Imperatores nominant; Austriacus Romæ, Ludovicus Aquisgrani coronatus, Imperio in partes scisso, bellóque civili, quo Germania diu flagravit, accenso. Causa discordiæ fuit, aut quòd Electores Ecclesiastici præteriti, nec ad electionem vocati Austriaco adhæserint, aut quòd iste, licet duo tantùm & certa suffragia, pro se haberet, Coloniensis videlicet Archiepiscopi & Rudolphi Bavariæ Ducis ac Comitis Palatini: accedebant tamen alia duo incerta Ducis Carinthiæ, qui se Regem Bohemiæ, & alterius, qui se Marchionem Brandeburgicum ferebant. Ab utróq; Bavaro videlicet & Austriaco Legati Avenionem ad Pontificem missi, qui fidelitatem & obedientiam promitterent. Pontifex Legatis benignè auditis, Regium titulum electis, donec lis finiatur,

permittit; diem tamen utrique dicit ad jus ſuum coram Apoſtolica Sede proſequendum juxta Decretum Innocentij III. *in c. venerabilem de electione.* Ludovicus verò non tantùm Imperatorem agebat, ſed Gibellinos etiam in Italia concitabat, eorum armis & potentiâ Joannem in ſuas partes tracturus: Pontifex Auſtriacum, magnâ vi pecuniæ & Imperio promiſſis, in Italiam contra Ludovicum evocat, non armis tantùm, ſed etiam calamo Romanæ ſedi infeſtum. Inter alios Guilielmus Okamus Franciſcanus ad Ludovicum defecerat, multíſque libellis auctoritatem Romanam impugnaverat. Magno prælio ab Auſtriaco Bavaróque Mildorfij pugnatum pro corona eſt. Victoria Bavaro ceſſit, Auſtriacus captus, & poſt triennij carcerem liber dimiſſus, nec multò pòſt dolore & ærumnis confectus eſt, Princeps omnino & ipſe Imperio dignus, ſi duos Imperium caperet. Summa rerum penès Ludovicum ſtetit, extincto æmulo, & arma in Italiam converſa: Ludovicus enim à Gibellinis, qui Italiam vaſtabant, imploratus, auxiliares copias contra Guelfos Pontificios miſit: Pontifex inſtante præſertim Carolo IV. Francorum Rege Ludovicum monet, *Cœptis abſiſtat: copias in Pontificem miſſas revocet: Imperiali titulo, dignitate & functionibus abſtineat, donec de legitima electione doceat; niſi faciat ipſo facto excommunicationem incurrat.*

Datum eſt hoc diploma Avenione, Anno Pontificatus VIII. Gallis non tantùm hunc actum Pontificiæ poteſtatis non impugnantibus, ſed etiam urgentibus, ſub quorum oculis bulla hæc data, & promulgata eſt. (a) Sed Ludovicus indicto Norimbergam Epiſcoporũ & Principum conventu, proteſtatus ſe Catholicæ Romanæque Eccleſiæ filium eſſe, omnémque reverentiam Chriſti Vicario debere, ad Concilium univerſale appellat, jus illic ſuum demonſtraturus. (b) Joannes Papa, ubi videt Ludovicum propoſiti tenacem haud moveri, excommunicationem & cenſuras vibrat, eúmq; Imperio abdicat: hîc enimverò Ludovicus in extrema prorupit: quæ tamen non illius culpa fuit, ſed quorumdam potiùs, qui aulam ſequebantur, Doctorum, quique infamibus ſcriptis à ſcola Pariſienſi poſteà concrematis, oleum foco addebant: impoſturæ

(a) Vide Bzovium ad annum MCCCXXIV.
(b) Vide Herwarth pag. 248.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

sturæ præsertim Udalrici Hagenohr Cancellarij paullo pòst vitâ functi malásque artes confessi, ùt videre est in libello P. Niggelij Schyrensis Benedictini *de bonis operibus Ludovici IV.* Arma igitur à Ludovico in Italiam & Romam translata.

Tertiam illic coronam accepit, nam secundam Mediolani jam acceperat: Petrum quemdam de Corbaria, ex Religione minorum, quem Nicolaum V. appellârunt, Pseudopontificem creat (qui posteà Avenione in carcere diem obijt) & Joanni opponit. Quo facto omnium animos in Italia præsertim à se abalienavit, ut palàm deficerent, eúmque in Germaniam reverti compulerint.

Anno MCCCXXXIV. Mortuo Joanne Benedictus XII. eligitur Pontifex Maximus, ad quem missis Legatis renuntiare se dixit Ludovicus titulo Regis & Imperatoris Romanorum, & absolvi petijt. (a) Sed absolutione dilatâ Legatio anno MCCCXXXVI. repetita, misśique Procuratores, qui nomine Ludovici contra Joannem Pontificem, vel Ecclesiam Romanam olim facta, revocarent, & in integrum restituerent, ablata Ecclesiæ redderent, donationes ab Imperatoribus factas confirmarent &c. Séque, nisi pactis & pollicitis steterit, excommunicationi alijsque pænis, etiam amissioni Regnorum & Imperij, si hanc pænam Pontifex decreverit, submittit: ubi planè agnovit Ludovicus esse Pontifici jus fásque hanc pænam infligendi: Verba ipsius Ludovici in suo ad Papam diplomate 8. Martij Anno MCCCXXXVI. hæc sunt: *Quod si intra tres menses alios prædictos monitioni prædictæ non paruerimus cum effectu, & per alios tres menses prædictos novem menses immediatè sequentes de gratia exspectati, monitioni non paruerimus, ùt præfertur, liberum sit Romano Pontifici, prout sibi expedire videbitur, ad alias pænas procedere contra nos, privando etiã nos, si sibi videbitur, Imperiali, Regiâ, & qualibet aliâ dignitate &c.* (b)

Responsum Legatis Ludovici, *Si cum Ecclesia & Deo in gratiam redire vellet, Ochamum, Bonamgratiam, Michaëlem Cæsenatem, folles discordiarum, dederet: Calumnias, suorum instinctu, in Joannem Pontificem passim, & publicè vulgatas, corrigeret: Edicto caveret, neminem deinceps Imperatorem esse,* voca-

(a) Bzovius ad annũ MCCCXXXV. n. 7. Ex Chron. Alberti Argent. & Mutij de rebus Germanis lib. 24.

(b) V. Bzov. ad ann. MCCCXXXVI. fol. 746. ubi integrum diploma Legatis commissum recitat.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

vocaríque posse, cujus electionē sedes Romana improbaret: Ipse Ludovicus se suumq; Imperium novæ electioni committeret: pacta denique cum Anglorum Rege, aliisque Regis Christianissimi hostibus rescinderet; hæc, si faceret, ad Ecclesiæ sinum receptum iri. Plerasque harum conditionum Bavarus inijt, nobilissimâ iterum Legatione ad Pontificem missâ: sed bellum Anglicum spem omnem præcîdit; dum enim per oratores hæc petebantur, interim arma cum Eduardo contra Philippum Valesium, Galliæ Regem sociaverat, eúmque in Belgio Vicarium constituerat, quo titulo Hollandiam, Geldriam, Brabantiam sibi Anglus adjunxit. Ergo ne Ludovicus in gratiam cum Ecclesia rediret, obstabat Gallus, ejúsque offendendi metus. Maymbourgus *de la decadenze &c. lib. 6. Anno CCCXXXVII. initio.*

Anno MCCCXXXVIII. Eò res devenerant, ut Benedictus expugnato mitigatóque Philippi Francorum Regis animo, missâque etiam Roberto Duci Bavariæ, & Ludovici ex filio nepoti, rosâ benedictâ, negotium in portu videretur: cùm ex insperato omnia iterum turbata, Francofordiam Comitia Ludovicus indicit: Angliæ Regem Imperij Vicarium pronuntiat, Legatos suos Avenione revocat, & novum Germaniæ Patriarcham constituit, ac diploma vulgat, quo potestatem regiam in nullo casu Pontificiæ subjacere declamat, & qui huic Decreto non subscriberent, sacros, prophanos, Ecclesijs, Monasterijs, bonis omnibus movet. (a)

Mortuo Benedicto Clemens VI. Ludovicum Ecclesiæ civitates invadentem, diris iterum, & cum apparatu percutit, jubétque Imperij Electores, abdicato Ludovico alium Imperatorem eligere; Maymbourgus *de la decadenze lib. 6. anno MCCCXLVI.* Si negligerent, jus eligendi ad Pontificem devolutum iri: paruerunt Electores, evectóq; in Imperatorē communibus votis Carolo Marchione Moraviæ hujus nominis IV. Sequenti anno MCCCXLVII. Ludovicus equo, dum ursum insequitur, lapsus, aut, quod alij dicunt, veneno perijt. Eodem anno Ochamus fax omnium malorum extinctus est. Ludovicum priùs sibi redditum, quàm moreretur, & veniam peccatis suis, opémque Deiparæ Virginis implorâsse, quàm plures historici tradunt apud Bzovium ad annum

(a) Vide Bzovium ad annum MCCCXXXVIII. à n. 8. Trithem. Nauclerum Generatione 45. ad annum MCCCXXXVIII. circa finem.

num MCCCXLVII. Et Maymbourgus *lib. 6. de la decadenze de l'empire.* Nec negari potest fuisse Ludovicum Principem Imperio omnino dignum, & in quem omnes artes regnandi, cum magna pietate, munificentia, clementiáque confluxerant: &, si pugnas cum Romanis Pontificibus aliorum potiùs consilijs, dolis, duritiâque promotas excipias, æternâ memoriâ dignum: de cujus virtutibus vide laudatum Patrem Niggelium, qui ex M.SS. codicibus Bibliothecæ Schyrensis §. 8. & 9. *cap. 5.* hæc recitat. *Benedicto successit Clemens VI. Quid hìc iterum noster Ludovicus? Minimè defuit causæ. Nam alios de novo Legatos misit, qui seriò cum omni animi demissione absolutionem (si qua opus habuisset) peterent; atque ut toti orbi innotesceret, quàm obtemperantem se Apostolicæ Sedi stiterit, iisdem chartam pergamenam sub sigillo suo magno commisit, eámque apertam, puram, mundam (biancam vocant) nullis tinctam litteris alióve genere (sic expressè lego in nostro M. S. auctore, quem propter venerandam antiquitatem in his bonis Ludovici nostri operibus passim sequor) eum in finem, ut quidquid summus Pontifex injungere, qualemcúnque pœnitentiam, aut satisfactionem à Ludovico fieri vellet, id omne inscriberetur, &c. Attamen Legatos sensit perfidos. Nam chartam, ùt jam dixi, litteris omnino vacuam insigni & inauditâ perfidiâ onerârunt; siquidem in gratiam Clementis scripsêre Ludovicum liberè se fateri hæreticum, & illegitimè in Regem electum; id quod deinde publicè recitatum ansam dedit (si ansa fuit) Clementi ad anathemata, &c. Quidquid sit, ista omnia patientissimè tulit Ludovicus, & vel hâc solâ patientiâ maximos Imperatores superavit, quia seipsum vicit: Maxima autem victoria est sui ipsius. Similis aut majoris perfidiæ erat ejus Cancellarius M. Ulricus Hagenohr Augustanus. Is cùm sigillum Imperatoris curæ suæ demandatum haberet; accidit fortè, ut à nonnullis Magnatibus ob æs alienum contractum graviter accusaretur. Ubi ex jussu Ludovici per 18. aut 15. Prælatos se Norinbergæ purgavit, mox pristinæ dignitati restitutus est: asserebant enim Prælati, Cancellario contra jus & æquum esse factum. Interim perfidus iste Cancellarius omnem lapidem movit de vindicta sumenda. Proinde Magnates illos ad Cæsarem gravissimè detulit, & eidem assiduus instigator fuit, ut ij Imperio pellerentur, omnibúsque bonis suis quantocijus exuerentur: sed cùm actum ageret; tale quid commentus est. Ludovicus iteratò misit Legatos Avenionem ad Clementem, additis etiam litteris, in quibus promittebat debitam obedientiam Sedi Apostolicæ. Hoc prorsus opportunum sibi duxit M. Ulricus. Nam cùm Cæsar ejus vindicem agere nollet, ipse sui vindicem in Cæsare egit. Etenim litteris alijs perfidè fictis, & Cæsareo sigillo munitis inseruit, Pontificem*

esse be-

esse bestiam illam de mari ascendentem &c. Atque hoc illius tam grande facinus eò usque latuit, donec id supremo judici revelare placuit tali modo. Non enim multò pòst Ulricus gravi morbo correptus, inter acerrimos corporis animique cruciatus publicè fassus est, se unicam ferè horum malorum Pontificem inter & Imperatorem causam extitisse, eò quòd Ludovicus hostes suos secundùm suam toties repetitam petitionem è medio non sustulisset. Quod ubi Cæsar rescivit, & unà ex Medicis intellexit, eundem ultra tres pluresve dies in vivis haud futurum; tametsi, ait, sceleratus hic homo omni pœnâ & morte turpissimâ dignissimus foret, ego tamen ejus judicium supremo judici relinquo. Et cum dicto ubertim in lacrymas prorupit: das grosse Weinen *(refert. M. S. noster auctor)* vnd Klagen/ das der Kayser hätt/ kan niemand beschreiben/ *potuisset utique miserum hominem miserrimè perdere, nisi misericordiam patientis Christi in animum revocâsset &c.*

Carolus IV. Romæ coronatus est Anno MCCCLV. & materiam contentionibus, quæ adeò frequentes erant & perniciosæ, circa electiones Imperatorum sublaturus, Norimbergæ celebrem illam constitutionem edidit, quam vocant Bullam auream Anno Christi MCCCLVI. Innocentij VI. Anno IV. cum consensu & approbatione Legati Apostolici, Magnatúmque Imperij. Ceterùm ipse Carolus, priusquam à Sedis Apostolicæ Legatis, Petro Ostiensi Episcopo, & Ægidio S. Clementis Cardinalibus nomine Innocentij, qui Avenione degebat, coronaretur, solemni juramento donationes Romanæ Ecclesiæ olim ab Imperatoribus factas confirmavit, eíque defendendæ se obstrinxit, ùt videre est in ipso Caroli diplomate. Apud Bzovium ad Annum MCCCLV.

Jam ad nostram Extravagantem à longo, sed necessario diverticulo redeamus. Cùm Gibellinorum factionibus armísque eodem tempore Italia turbaretur, quo à Joanne XXII. electionem suam confirmari Ludovicus petebat: adeò ut Italiæ Proceres pristinæ libertatis & Imperij admonitos, ad defectionem urgerent, ejectis Ferrariâ Romanis Præfectis: Joannes præsentem edidit extravagantem, in qua vacante Imperio interim à summo Pontifice saltem per Italiam, jus Imperiale exerceri solitum dicit, jubétque Ludovicum electione adhuc dubiâ, & lite inter ipsum & Fridericum Austriacum necdum decisâ, imperatorijs fascibus abstinere. Hodierno tamen jure post auream Bullam Vicarius Imperij est Dux & Elector Saxoniæ, in partibus vid. Saxonici juris, & omnia

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

illa poteſt, exceptis ſpecialibus, quæ Imperator: in partibus verò Rheni, Sueviæ, Franconiæ Comes Palatinus, à quo hanc dignitatem Vicariatûs tranſijſſe in domum Bavaricam auctoritate Ferdinandi II. ſcribit ſæpe laudatus Hermes *in Faſciculo c. 23.*

Audiamus jam verba ipſius Extravagantis. *Si fratrum & coepiſcoporum noſtrorum, & aliorum quorumlibet jura illibata ſervari, & ab omni fore diſpendio diminutionis extranea cupimus, multò fortiùs pro noſtris, & Romanæ Eccleſiæ Sponſæ noſtræ juribus & honoribus conſervandis, ex injuncto nobis officij debito Apoſtolicæ proviſionis partes tenemur impendere, ne temporibus noſtris uſurpationis injuriam ſubeant. Sanè in noſtram & fratrum noſtrorum deductum eſt notitiam, quòd licet de jure ſit liquidum, & ab olim fuerit inconcuſſè ſervatum, quòd vacante Imperio, cùm in illo ad ſæcularẽ judicem nequeat haberi recurſus, ad ſummum Pontificem, cui in perſona Beati Petri terreni ſimul & cœleſtis Imperij jura DEUS ipſe commiſit, Imperij prædicti juriſdictio, regimen & diſpoſitio devolvuntur, &c. Nos igitur volentes noſtris & Eccleſiæ Sponſæ noſtræ juribus & honoribus in hac parte proſpicere, & malis ac ſcandalis, quæ ex retentione, aſſumptione ſeu reſumptione hujuſmodi orta ſunt hactenus, nec non periculis animarum ſalubriter occurrere cupientes, præſentium auctoritate monemus omnes ſub excommunicationis pœna, & ſingulos cujuſcunque ſtatûs, præeminentiæ, dignitatis aut conditionis exiſtant, etiamſi Regiâ, ſeu aliâ quacunque præfulgeant dignitate, qui poſt vacationem Imperij abſque noſtra, vel Sedis prædictæ licentia hujuſmodi Vicarij nomen aſſumpſerunt, vel retinuerunt ab uſu, poteſtate, & exercitio ſuprà dictis prorſus abſtineant, & omnino deſiſtant. Et ut quibuslibet parendi talibus tollatur occaſio, omnes & ſingulos, qui hujuſmodi Vicariatûs nomen retinentibus juramento fidelitatis tenentur adſtricti, à juramento hujuſmodi, quantum ad hoc de poteſtatis plenitudine abſolventes Apoſtolicâ auctoritate firmiter inhibemus eiſdem, ne talibus, ut Vicarijs vel officialibus Imperij aliquatenus pareant, vel intendant, &c. datum Avinione in domo Epiſcopali pridie Calendas Aprilis, Anno. 1.*

Habemus in hac extravagante Beato Petro Cœleſtis ſimul & terreſtris jura Imperij commiſſa: quando ſæcularis judicis copia non eſt, recurri ad ſummum Pontificem poſſe: ſi propter eligentium diſcordias Imperium & conſequenter Eccleſia, cujus Advocatum Imperator agit, periclitatur; poſſe ſummum Pontificem Electis & Electoribus imperare, quæ componendæ paci neceſſaria fuerint.

Ubi animadverte, non eſſe aut negotij, aut intentionis noſtræ

examinare, quæ inter Ludovicum Imperatorem, summósque Pontifices contigêre, id enim ab alijs præstitum est, multísque ambagibus plenum: id solùm contendimus, quæ à Joanne XXII. Benedicto XII. & Clemente VI. contra Imperatorē, ejúsq; abdicationē decreta sunt, in Gallijs facta, & promulgata esse, & à Gallo ipsísq; Electoribus probata, qui vivente adhuc Ludovico Bavaro Carolū IV. elegêre, ut Clementis VI. mandatis obedirent: teste Maymb. *lib. 6. de la decadenze.* Et potissima ratio, quæ Pontifices remorata est, ne Ludovicum nunc armatū, nunc supplicem Ecclesiæ & Imperio restituerent, Galliæ Regum auctoritas fuit; qui nunquam Pontifices ad Imperium Ludovico adimendum, alterique dandum ursissent, nisi hanc in Pontifice potestatem agnoscerent; quis enim de Regibus æqui amantissimis sibi persuadeat, cùm audirent, videréntque Imperatores citari, puniri, abdicari, coronas transferri, diplomata contra illos, & sententias dici, scribíque; eas in Gallia non tantùm ferri, sed etiam promulgari, passuros fuisse; immo, ut fierent, omnino adlaborâsse, si crederent nullam in Reges esse Pontifici auctoritatem? Planè ipsi Galli scriptores fatentur, Reges Galliæ in primis apud Pontifices id egisse, ne Ludovicum in gratiam Regnúmque reciperet, & Imperium Carolo conferret. Vide Morerum, *in Dictionario Historico in Vita Ludovici IV. &* Maymbourgum *l. 6. de la decadenze de l'empire, ad annū MCCCXL. & MCCCXLI. & MCCXLIII.*

§. IX.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

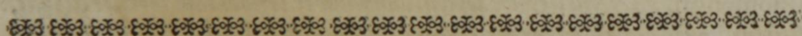

§. IX.

Septimus textus Canonicus in Extravagante, unam sanctam: inter communes, de Maioritate & obedientia: & Extravagante, meruit: de privilegijs.

Summaria.

1. *Quæ de Bonifacio VIII. apud Gallos opinio.*
2. *Semper Principibus fatales & pernitiosæ sacerdotum, Pontificum præsertim, persecutiones, quod exemplis ostenditur.*
3. *Constitutio Bonifacij.*
4. *Confirmata per aliam Clementis V. Gallorum studiosissimi, quæ expenditur.*

I.

BOnifacij VIII. Pontificis Maximi memoriam Gallis infaustam ingratámque esse, nemo est, qui ignorat: nec nobis animus est, quæ inter illum Regésque Galliæ contigerunt aut excusare, aut proscindere: hoc non debemus, illud nolumus; cùm non de virtutibus vitiisque nobis concertatio, sed veritate sit.

De Bonifacio VIII. *ad annum MCCCIII.* sic loquitur Spondanus Episcop⁹ Gallus: *Moritur Bonifacius animi mærore anno MCCCIII. Pontificatûs sui 9. in quem, cùm scriptores Franci stylum acuant, laudatur tamen ab alijs, tanquam Ecclesiasticæ libertatis egregius defensor, obsérvátque Genebrardus: Philippum IV. cognomine Pulchrum Galliæ Regem nunquam deinceps prosperè habuisse, ùt ab Episcopo Moraniensi viro sanctissimo prædictum fuerat, tribus etiam ejus filijs absque prole mascula brevi extinctis.* Ubi observare licet: permissum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

quidem esse Regibus & Principibus sua jura suásque dignitates contra quoscunque etiam Romanos Pontifices tueri, salvo semper moderamine inculpatæ tutelæ, &, ne plus agant, quàm oportet; id enim exigit reverentia communi Patri Christíque Vicario debita; unde perpetua omnium temporum experientia docuit, malè semper Principibus cessisse, cùm terminos justæ defensionis egressi, & vindicandi studio rapti, arma contra sacerdotes, præsertim Pontifices, induerunt: adeò ut scriptores illi, aulicíque, qui prætextu quidem Regiæ potestatis augendæ, sed reverà, ut lucrum & auram captarent, Principes contra Pontifices armârunt, unà etiam perdiderint.

II. En tibi exempla Paralipomenon. *2. cap. 26.* Post descriptam Oziæ Regis felicitatem, quamdiu divinæ legi obedierat, subjungit sacer textus: *Sed cùm roboratus esset, elevatum est cor ejus in interitum suum, & neglexit Dominum DEUM suum, ingressúsque templum Domini adolere voluit incensum super altare thymiamatis, statímque ingressus post eum Azarias sacerdos, & cum eo Sacerdotes Domini octoginta restiterunt Regi, iratúsque Ozias minabatur sacerdotibus, statímque orta est lepra in fronte ejus, & perterritus acceleravit egredi, eò quòd sensisset illico plagam Domini.* Et. *2.* Paralipomenon. *24. versu 1. & 17. Septem annorum erat Joas cùm regnare cœpisset, fecítque, quod bonum est coram Domino cunctis diebus Jojadæ Sacerdotis. Postquam autem obijt Jojada, ingressi sunt Principes Juda & adoraverunt Regem, qui delinitus obsequijs eorum acquievit eis. Et dereliquerunt templum Domini DEI Patrum suorum, & facta est ira contra Judam & Jerusalem propter hoc peccatum. Spiritus itaque DEI induit Zachariam filium Jojadæ Sacerdotem, & stetit in conspectu populi & dixit eis; Hæc dicit Dominus Deus: quare transgredimini præceptum Domini, quod vobis non proderit, & dereliquistis dominum, ut derelinqueret vos? Qui congregati adversùs eum miserunt lapides juxta Regis Imperium. Qui cùm moreretur, ait: Videat Dominus & requirat. Cúmque evolutus esset annus, ascendit contra eum exercitus Syriæ, & interfecit cunctos Principes populi. Et certè cùm permodicus venisset numerus Syrorum, tradidit Dominus in manibus eorum infinitam multitudinem, eò quòd dereliquissent Dominum DEUM. In Joas quoque Regem ignominiosa exercuêre judicia. Et abeuntes dimiserunt eum in languoribus magnis: surrexerunt autem contra eum servi sui in ultionem sanguinis filij Jojadæ sacerdotis, & occiderunt eum in lectulo, & mortuus est.* Vides hic exemplum memorabile Principis, dum Sacerdotum consilio

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

paruit felicis, poſteà adulatione decepti, perditíque.

Arcadius Imperator poſt victorias contra Rufinum, Perſas, Gainam, cùm Chryſoſtomo, alijsque Epiſcopis cœpit infeſtus eſſe, eóſque in exilium cogere, alijſque modis affligere, intempeſtivâ morte, & vix trigeſimum primum ætatis annum egreſſus vivis eripitur. *Socrat. lib. 6. cap. 17.* Sed multò infelicior Eudoxiæ Imperatricis, eundem Chryſoſtomum perſequentis mors: quæ, cùm uterum ferret fœtu diu retento & putreſcente, tandémque magico carmine effuſo, animam unà emiſit; & urna, in qua cadaver ejus conditum, viſa perpetuò agitari. *Niceph. lib. 13. c. 36.* Nec eſt, ut aliquis dicat Chryſoſtomum fuiſſe ſanctum, & ideò illius perſecutores tam acriter punitos; nam & dignitas ipſa Pontificia, quâ Chriſtum repræſentant, & character, quo inſigniti ſunt, ſummi Pontifices, multò majorem ſanctitatem habent, & venerationem merentur.

Juſtinianus Imperator debellatis Gothis, Wandalis, Perſis, Affricâ Italiâque receptis, pacis, & belli artibus glorioſiſſimus ad ſummum pervenerat felicitatis & potentiæ: cùm Theodoræ blanditijs captus, Vigilio Pontifice Maximo diriſſimè vexato pulſóque, in hæreſin labitur, eâque ipsâ horâ, quâ Anaſtaſium Epiſcopum Antiochenum alióſque ſacerdotes in exilium rapi juſſerat, improvisâ morte occumbit. *Nicephorus lib. 17. c. 31.* Ipſe Beliſarius Juſtiniani Dux, qui Affricâ, Perſiam, Siciliam, Italiâ, Romam victorijs & triumphis impleverat, dum ſævienti Theodoræ Imperatrici obſequitur, & Silverium Papam in exilium pellit, ipſe tandem in ſuſpicionem affectatæ tyrannidis adductus, amiſſis dignitatibus, opibus, oculis, inter ærumnas ultimámque paupertatem è vivis abijt. *Zonar. Cedrenus, Glycas, &c.*

Theodorico Gothorum Regi omnia ex voto fluxerant, donec Joannem Pontificem mori inter carceres ærumnáſque compulit, tunc aversâ fortunâ, & mente captus delirio extinctus eſt. *Procop. de bello Goth.*

Fridericus Ænobarbus poſt toties afflictam vexatámque Romanam Eccleſiam, factorum pœnitens, ſuſceptâ in terram ſanctam expeditione, deletis ad internecionem uſque aliquoties Barbaris, in medio victoriarum curſu, dum æſtum meridianum natatu levat,

infelicissimè mergitur, DEO videlicet injurias olim Pontificibus illatas vindicante. (a)

Fridericus II. Imperator Romanæ Ecclesiæ summísque Pontificibus toties infestus & excommunicatus tandem à proprio filio strangulatur. Exemplis hujusmodi abundant historiæ. Nos ad extravagantem Bonifacij revertimur, quam primò dabimus, deinde aliam Clementis V. ut hujus apud Gallos auctoritas etiam illam muniat, & hæc alterius exceptiones absolvat. Sic ergo habet.

Bonifacius VIII.

III. *Unam sanctam Ecclesiam Catholicam & Apostolicam urgente fide credere cogimur, & tenere. Igitur Ecclesiæ unius unum corpus, unum Caput non duo capita, quasi monstrum, Christus videlicet & Christi Vicarius Petrus, Petríque Successor, dicente Domino ipsi Petro; Pasce oves meas; non singulariter has vel illas, sed generaliter, per quod commisisse sibi intelligitur universas, &c. In hac ejúsque potestate duos esse gladios spiritualem videlicet, & temporalem evangelicis dictis instruimur. Nam dicentibus Apostolis, Ecce gladij duo hîc, in Ecclesia scilicet; cùm Apostoli loquerentur, non respondit Dominus, nimis esse, sed satis. Certè qui in Petri potestate temporalem gladium esse negat, malè verbum attendit Domini proferentis. Converte gladium tuum in vaginam. Utérque ergo est in potestate Ecclesiæ, spiritalis scilicet gladius, & materialis. Sed is quidem pro Ecclesia, ille verò ab Ecclesia exerendus. Ille Sacerdotis, is manu Regum & militum, sed ad nutum & patientiam sacerdotis. Oportet autẽ gladium esse sub gladio, & temporalem auctoritatem spirituali subijci potestati. Nam cùm dicat Apostolus: Non est potestas nisi à DEO, quæ autem sunt à DEO, ordinata sunt; non autem ordinata essent, nisi gladius esset sub gladio, & tamquam inferior reduceretur per alium in suprema. Nam secundùm B. Dionysium, lex divinitatis est, infima per media in suprema reduci, &c. Ergo si deviat terrena potestas, judicabitur à potestate spirituali: sed si deviat spiritalis minor, à suo superiori: si verò suprema, à solo Deo, non ab homine poterit judicari, &c. Porrò subesse Romano Pontifici omnem humanam creaturam declaramus, dicimus, definimus, & pronunciamus omnino esse de necessitate salutis.*

Habemus in hac extravagante: Petro ejúsque Successoribus utrúmque gladium datum esse, temporalem, videlicet, & spiritualem: potestatem temporalem & Regiam, spirituali tanquam digniori subesse; & si contingat temporalem errare, à spirituali corrigendam

(a) Ut expressè habet Neubrig. l. 4. c. 13. Vide Blesensem epist. 169. vel 172.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

rigendam, judicandámque eſſe. Supremam verò & Pontificiam dignitatem, non alium judicem, quàm DEUM habere. Videtur hæc conſtitutio à Bonifacio edita circa *annum MCCCII.* Ardentibus jam inter ipſum Regémque Galliæ Philippum ſimultatibus, quas multò etiam magis hoc Decretum accendit: ſic enim illud interpretati ſunt Galliæ proceres, ut crederent voluiſſe Bonifacium Regnum Galliæ ſibi temporaliter tanquam Beneficiarium ſubeſſe, illúdque à Papa, non verò legitima ſucceſſione, accipi oportere, ùt legere eſt in epiſtolis à Clero Gallicano ad Bonifacium datis *in libro Gallico libertatum Eccleſiæ Gallicanæ n.14.* Clemens ergo V. ut omnem dubitandi diſſidendíque materiam amoveret, Bonifacianam in hunc modum explicavit.

Clemens V.

Meruit Chariſſimi filij noſtri Philippi Regis Francorum illuſtris, ſinceræ affectionis ad Nos & Eccleſiam Romanam integritas, & progenitorum ſuorum præclara merita meruerunt. Meruit inſuper Regnicolarum puritas, ac devotionis ſinceritas, ut tam Regem, quàm Regnum favore benevolo proſequamur. Hinc eſt, quòd nos Regi & Regno per definitionem & declarationem bonæ memoriæ Bonifacij Papæ VIII. quæ incipit: unam ſanctam: nullum volumus, & intendimus præjudicium generari, nec quod per illam Rex, Regnum, & Regnicolæ prælibati ampliùs Eccleſiæ ſint ſubjecti Romanæ, quàm anteà exiſtebant, ſed intelligantur in eodem eſſe ſtatu, quo erant ante definitionem præfatam.

IV. Nota Clementem definire, Regnum Galliæ per Bonifacij conſtitutionem non magis Eccleſiæ Romanæ ſubjectum eſſe, quàm anteà fuerit: agnoſcit ergo aliquam & antiquam ſubjectionem temporalem (de hac enim tantùm, non verò de ſpirituali dubitabatur) cùm novam tantùm excludat: ea verò antiqua ſubjectio, nec juris humani, ſed divini & naturalis ac regnis coæva, eſt illa ipſa, quam defendimus; cùm videlicet neceſſaria eſt ad veram fidem ac religionem conſervandam, finémque ſpiritualem, quem omnia Regna & Imperia ſpectant, conſequendum. Si enim Clemens Papa ne hanc quidem & indirectam poteſtatem agnoſceret, non diceret: poſt Bonifacij Conſtitutionem Regnum Galliæ non ampliùs eſſe ſubjectum Eccleſiæ Romanæ, *Quàm anteà: & eſſe in eodem ſtatu, in quo ante conſtitutionem fuerat:* ſed potiùs nec ante conſtitutionem, nec poſt ullo modo ſubjectum eſſe.

Ubi

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Ubi ad tollendam omnem æquivocationem, quæ posset occurrere, sciendum est. Cùm quæritur, an summus Pontifex in Reges, & Regna temporalem habeat potestatem? absolutè responderi posse, nullam habere. Cùm enim hæc potestas sit indirecta, subsidiaria, per accidens, ac extraordinaria, non denominat subjectum; quod tale dicitur ab ijs, quæ plerúmque, non verò quæ rarò accidunt. *Per L. 3. & 4. ff. de LL.* Quemadmodum absolutè dicimus Principem aliquem Italum, vel Hispanum non posse eligi Imperatorem, quæ propositio non excludit potentiam extraordinariam: & in hoc sensu loquitur Innocentius III. *in c. per venerabilem. qui filij sint legitimi. & c. novit. de judicijs.* Ubi absolutè summus Pontifex negat sibi esse potestatem temporalem in Reges Galliæ: eâque si uteretur, indebitam & usurpatam fore.

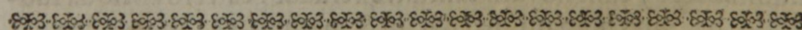

§. X.

Octavus textus Canonicus ex cap. grandi. de supplen. neglig. Prælat. in 6.

Summaria.

1. *Innocentius IV. Gallis amicissimus.*
2. *Causa & historia scribendæ hujus Decretalis.*
3. *Ipsa Decretalis recitata & expensa.*

I.

AUctorem habet hæc Decretalis Innocentium IV. de quo Spondanus *ad annum MCCXLIII. Fuit,* inquit, *patriâ Genuensis, insignis Juris-Consultus, tantúmque à multis æstimatus, ut Patrem veritatis appellare non dubitârint.* Regibus Galliæ planè addictissimus, ad quos sibi à Friderico II. metuens confugit, & indulgentiam decem dierum ijs omnibus concessit, qui pro Rege Christianissi-

ſtianiſſimo preces ad DEUM funderent, ùt teſtatur S. Thomas *in 4. diſt. 20. q. 1. a. 3.* Spondanus *ad annum MCCLIV.* Verba D. Thomæ *loc. cit.* ſunt: *Quicunque orat pro Rege Franciæ, decem dies habet indulgentiæ à Papa Innocentio IV.* Celebravit Concilium univerſale Lugdunenſe, & in conſpectu totius Galliæ, quod infrà dicetur, Fridericum II. Imperio exuit.

II. Dedit Innocentius Decretalem noſtram in Gallijs *Anno MCCXLV.* ejúſque ſcribendæ cauſam Mariana *lib. 13. c. 4.* in hæc verba recenſet: *Per id temporis Sancio Capello Regi Luſitano Mencia Reguli filia connubio juncta fuit, viri uſque adeò potens, ut non Principem ſe, ſed miniſtrum ageret fœmineæ cupiditatis. Apud eam gratiâ & auctoritate plurimùm poterant, quos minimè omnium oportebat, ij ſoli omnium conſiliorũ participes erant, ſine illis, neq; domi, neq; foris quidquã majoris rei gerebatur. Proceres rempublicam ignobilium hominum arbitrio agitari moleſtè ferebant. Res ad Pontificem Romanum delata. Viri ſancti adhibiti, qui Regis animo, alioquin minimè mali religionem incuterent. Nihil eâ diligentiâ profectum. Erat Sancio frater ætate proximus eximiâ indole, Alphonſus nomine. Epiſcopi Bracharenſis, & Conimbricenſis ad Innocentium Pontificem, qui hoc anno Lugduni Concilium congregârat, à Luſitanis proceribus amandati, cùm Pontifici cauſas legationis explicâſſent, ut Sancius Regno pelleretur, non potuerunt impetrare. Id modò conceſſum, ut Alphonſus, dum viveret, rempublicam gubernaret.*

III. Ipſa Decretalis ſic habet: Innocentius IV. Baronibus, & comitibus Regni Portugalliæ. *Mandamus, quatenus dilectum filium nobilem virum præfati Regis Portugalliæ fratrem de devotione, probitate, ac circumſpectione multipliciter commendatum, præſertim cùm ad defenſionem Eccleſiarum, Monaſteriorum, aliorúmque piorum locorum Regni præfati, & perſonarum Eccleſiaſticarum, nec non viduarum, orphanorum, & ceterorum ibidem degentium ſit aſſumptus, cùm ad vos acceſſerit (fidelitate, homagio, juramento, ſeu pacto, ſi aliquibus fortè præfato Regi vel cuicunque alij perſonæ tenemini, aut etiam ipſius Regis prohibitione nequaquam obſtantibus) in civitatibus & munitionibus Regni prædicti, cum omnibus ſuis recipere abſque difficultate qualibet procuretis. Alioquin venerabilibus fratribus noſtris Bracharenſi Archiepiſcopo & Epiſcopo Conimbricenſi damus in præceptis, ut vos per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione remotâ compellant. Per hoc autem non intendimus memorato Regi, vel ipſius legitimo filio prædictum Regnum adimere: ſed potiùs ſibi & eidem Regno deſtructioni expoſito, ac vobis ipſis conſulere.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Vides hîc iterum tam ex historia, quàm contextu ipsius Decretalis Regno & consequenter Ecclesiâ periclitante, cujus Advocati Reges sunt, posse summum Pontificem, legitimum alioquin Regem administratione privare, coadjutorem illi aut vicarium dare, subditos juramento fidelitatis absolvere, &c. Et hæc omnia præstare Pontificem suo jure, nec prælatis Galliæ, qui ad Concilium confluxerant, aliud in mentem venisse, multóque minùs huic in Gallijs exercitæ potestati litem intendisse.

§. XI.

Nonus Textus Canonicus ex c. per venerabilem, qui filij sint legitimi.

Summarium unicum.

Causæ Decretalis scribendæ, & ipse textus.

I.

AUctor hujus Decretalis est Innocent. III. de quo Spond. *Ad annū MCXCVIII. Innocentius præ ceteris omnibus ob vitæ honestatem, & scientiam litterarum, licet flens ejulans ac renitens electus est ad Pontificatum: sed & signo visibili electio ejus confirmata est, columba post ejus nominationem candidissima juxta dexteram ejus insedit.*

Causa hujus scribendæ Decretalis Innocentio fuit, ut responderet supplicationi Guilielmi comitis Pessulani, qui ex Mathilde, filia Em̃anuelis Imperatoris, legitima uxore, unicam filiam susceperat, ex Agnete pellice filios aliquot, quos legitimari ab Innocentio III. petebat, allegato Philippi Galliæ Regis exemplo, cujus filios illegitimos natalibus Pontifex restituerat. Sic Decretalis sonat.

Innocentius III.

Nobili Viro Guilielmo Montis Pessulani. *Per venerabilem fratrem nostrum*

nostrum Arelatensem Archiepiscopum, tua Nobis humilitas supplicavit, ut filios tuos legitimationis dignaremur titulo decorare, quatenus eis, quò minùs tibi succederent, natalium objectio non noceret, &c. Videbatur autem ex eo trahere majorem audaciam postulandi, quòd cum Regis Francorum filijs de benignitate Apostolicæ Sedis dispensavimus, &c. Rationibus igitur hisce inducti Regi gratiam fecimus, requisiti, causam tam ex veteri, quàm novo testamento trahentes, quòd non solùm in Ecclesiæ patrimonio, verùm etiam in alijs Regionibus certis causis inspectis, temporalem jurisdictionem casualiter exercemus, non quòd alieno juri præjudicare velimus, sed quia sicut in Deuteronomio continetur: Si difficile & ambiguum apud te judicium esse perspexeris, inter sanguinem, & sanguinem, causam & causam, lepram & lepram, & judicium inter portas videris variari, veniens ad sacerdotes Levitici generis, & ad judicem, qui fuerit illo tempore: & facies, quæcunque dixerint, qui præsunt loco, quem elegerit Dominus: sequerísque eorum sententiam: qui autem superbiverit nolens obedire sacerdotis imperio, qui eo tempore ministrat Domino DEO tuo, decreto judicis morietur. Sanè cùm Deuteronomium, lex secunda interpretetur, ex vi vocabuli comprobatur, ut, quod ibi decernitur, in novo testamento debeat servari: locus enim, quem elegit Dominus: Apostolica Sedes esse cognoscitur. Cùm enim Petrus urbem fugiens exivisset, volens eum Dominus ad locum, quem elegerat revocare, interrogatus ab eo: Domine quò vadis? respondit, venio Romam iterum crucifigi. Quod intelligens pro se dictum ad locum ipsum protinus est reversus. Sunt autem Sacerdotes Levitici generis fratres nostri, qui nobis jure Levitico in executione sacerdotalis officij coadjutores existunt. Is verò super eos sacerdos sive Judex existit, cui Dominus inquit in Petro; Quodcunque ligaveris super terram erit & ligatum in cælis. Ejus Vicarius, qui est sacerdos in æternum secundùm ordinem Melchisedech, constitutus à DEO judex vivorum & mortuorum. Tria quippe distinguit judicia. Primum inter sanguinem & sanguinem, per quod criminale intelligitur & civile. Ultimum inter lepram & lepram, per quod Ecclesiasticum & criminale denotatur. Medium inter causam & causam, quod ad utrúmque refertur, tam Ecclesiasticum quàm civile: in quibus, cùm aliquid fuerit difficile, & ambiguum, ad judicium est Sedis Apostolicæ recurrendum, cujus sententiam, qui superbiens contempserit observare, mori præcipitur, id est, per excommunicationis sententiam velut mortuus à communione fidelium separari. Paulus etiam, ut plenitudinem potestatis exponeret, ad Corinth. scribens ait: Nescitis, quoniam Angelos judicabimus, quantò magis sæcularia? Licet igitur cum filijs sæpe dicti Regis (de quibus an fuerint legitimi ab initio dubitabatur) duxerimus dispensandum: quia tamen tam lex Mosaica, quàm Canonica sobolem susceptam

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

ſceptam ex adulterio deteſtatur teſtante Domino, quòd manzeres & ſpurij uſque ad decimam generationem in Eccleſiam non intrabunt. Canone verò vetante tales ad ſacros ordines promoveri: ſæcularibus quoque legibus non ſolùm repellentibus eos à ſucceſſione paternâ, ſed negantibus ipſis etiam alimenta: petitioni tuæ non duximus annuendum, &c.

In hac Decretali Summus Pontifex apertè teſtatur, ſe in locis dominio ſuo temporali ſubjectis plenam exercere juriſdictionem temporalem, in alijs verò locis non plenam, ſed limitatam, certíſque ex cauſis: idque jure non tantùm voluntarij compromiſſi (de quo nullum dubium eſſe potuit, cùm hoc non in ſolam perſonam Summi Pontificis cadat) ſed jure divino expreſſo Deuteron. 17. & ad Corinth. 1. Videatur Barboſa *ad hoc.*

§. XII.

Decimus textus Canonicus ex c. alius item. cauſa 15. q. 6. aliíque textus allegati.

Summaria.

1. Recitatur c. alius item. cauſâ 15. q. 6. aliíque textus remiſſivè.

I.

HUjus textus hiſtoriam infrà & ex profeſſo explicabimus, quò lectorẽ remittimus, nunc tantùm verba recitabimus: habetur autem hic Canon in regeſto Gregorij VII. *lib. 8. epiſt. 21. ad Hermannum Metenſem Epiſcopum ſcripta,* ubi; *Alius,* inquit, *Romanus Pontifex, Zacharias ſcilicet, Regem Francorum non tam pro ſuis iniquitatibus, quàm pro eo, quòd tantæ poteſtati erat inutilis, à Regno depoſuit: & Pipinum Caroli M. Imperatoris Patrem in ejus locum ſubſtituit, omnéſque Francigenas à juramento fidelitatis, quod illi fecerant, abſolvit. Quod etiam ex auctoritate frequenti agit S. Eccleſia, cùm milites abſolvit à vinculo jura-*

juramenti: quod factum est his Episcopis, qui Apostolicâ auctoritate à Pontificali gradu deponuntur.

Ceterùm ad propositum argumentum, nostrámque sententiam confirmandam deserviunt multi alij canones, quos brevitatis causâ tantùm allegabimus, sunt autem *c. ad abolendam 9. de hæret. c. licet 10. de foro compet. c. ult. de pœnis. c. decernimus. de sentent. excommunic. in 6. c. Si duobus. de appellat.*

XIII.

Ecclesiasticam potestatem etiam in Reges eorúmque temporalia extendi auctoritate Concilij Constantiensis, quâ Conventus Gallicanus maximè nititur, clarè ostenditur.

Summaria.

1. *Historia Concilij Constantiensis.*
2. *Ejus pro nostra sententia quàmplures constitutiones.*
3. *Quas cùm Galli, & meritò venerentur, omnem exceptionem superant.*

1.

Constantiensis Concilij apud omnes Catholicos summa est auctoritas: tum ob ingentia bona, quæ in Ecclesiam universam redundârunt, sublato ingenti obstinatóque schismate, quo tot annis conflictata est: tum ob viros doctissimos, qui ad illud confluxêre: ut meritò Conventus Parisiensis in secunda propositione fateatur: *Sanctæ œcumenicæ Synodi Constantiensis à Sede Apostolica comprobata, ipsoque Romanorum Pontificum, ac totius Ecclesiæ usu confirmata esse Decreta, atque ab Ecclesia Gallicana perpetuâ religione custodita.* Videamus ergo, quæ hujus œcumenicæ Synodi in argumento, quod versamus, fuerit sententia; si enim ostendatur id om-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

nino & sentire, & docere, quod probandum suscepimus, erit irrefragabile, invictúmq; illis saltem argumentum, qui tantam, & meritò, huic Concilio reverentiam profitentur.

Prius verò, quàm Decreta hujus Concilij in medium producantur, rem totam à suis principijs repetemus, sic enim clarior evadet, historiâ prælucente: enimverò & hæretici in errores, & Catholici in non paucas difficultates impegêre ignorantiâ factorum decepti. Causa ergo, ob quam Constantiense Concilium convenit, sic habet.

Sederant Pontifices LXXII. jam annos Avenione in Gallijs, eorúmque absentiam ingentia bella, seditiones, calamitates exceperant nunquam extinctæ. Eas ut tandem compesceret Gregorius XI. in Italiam cogitabat; & stimulos addente B. Catharinâ Senensi tandem ex Gallia evasit Anno MCCCLXXVI. Biennium pòst moritur. Electio novi Pontificis in partes scissa, natúmque obstinatum & diuturnum schisma, quo Ecclesia Catholica XXXX. totos años miserè conflictata est. Volebant Italum Itali, Gallum Galli: electus tandem Bartholomæus Neapolitanus Barensis Archiepiscopus, quem Urbanum sextum appellârunt. Hic dum corruptelas, quæ passim liberéq; vagabantur, emendare aggreditur, & à ferro curationem incipit, ægros in medentem concitavit, maximè purpuratos. Tertio quippe ab electione mense, Joannæ præsertim Neapolis Reginæ potentiâ freti, Robertum Cardinalem Gibbenensem collatis votis Pontificem renuntiant, qni Clementis VII. nomen accepit, & Avenionem in Gallias navigavit. Schismati prætextus, ùt fieri solet, quæsitus: quòd videlicet Urbanum VI. elegissent metu compulsi. Itali, Germani, Angli, Hungari, Urbano adhæsêre: Galli, Scotíque Clementi, Hispani utríque. Urbano è vivis sublato succesfsêre Bonifacius IX. Innocentius VII. Gregorius XII. Alexander V. & Joannes XXIII. Clementi verò Antipapæ larva potiùs quàm Papa Petrus de luna, quem Benedictum XIII. appellârunt, quo nemo sanctiùs pacem Ecclesiæ promisit, nemo pertinaciùs negavit. Gregorius XII. cùm pacis gratiâ se Pontificatu exuisset, si modò Benedictus idem faceret: hoc recusante, nec Gregorius pollicitis teneri se dicebat: sed in Concilio Pisano utérque depositus est, surrogato, ùt dicebamus, Alexandro, & post hunc

hunc Joanne. Contigit ergo eodem tempore tres in Ecclesia Pontifices videri Gregorium, Benedictum, & Joannem ignaro Orbe, cui capiti pareret. Ad Schisma igitur extinguendum tam Ecclesiæ perniciosum, Concilium universale Constantiæ indicitur, auctoritate Joannis XXIII. & Sigismundi Imperatoris operâ, inchoariq; est cœptum Anno MCDXIV. 5. Novembris, cui Joannes Pontifex, Sigismundus Imperator, quatuor Patriarchæ, viginti novem Cardinales, quadraginta septem Archiepiscopi, Episcopi 160. (alij 270.) Prælati & Doctores 564. hominum sexaginta millia adfuêre: productum est in tertium annum. In hoc Concilio Joannes XXIII. cùm priùs se pacis gratiâ, Pontificatu abiturum promisisset, è fuga retractus, multorúmque criminum postulatus, à Concilio in ordinem redigitur: eadem in Benedictum dicta sententia, quamvis obstinatè throno hærentem, nec à Sigismundo Imperatore, qui propterea in Hispaniam profectus fuerat, flecti se passum. Gregorius sponte, ùt juraverat, cessit: sic ad novam electionem à Concilio proceditur, & Martinus V. Pontifex renuntiatur. (a) Interfuit Concilio Joannes Gerson Cancellarius Universitatis Parisiensis, ex cujus præsertim eloquentia & doctrina, velut oraculo Patres pendebant.

II. His circa Concilium Constantiense præmissis, videamus, quæ in præsenti quæstione illius fuerit sententia, non verbis, sed quod plus est, factis expressa. Cùm enim Georgius Episcopus Tridentinus datis ad Concilium litteris graviter contra Fridericum Austriæ Ducem, jura & bona Episcopatûs invadentem conquestus esset: Concilium *Sess: 20.* ad eundem Austriæ Ducem monitorium, in hæc verba expedijt: *Sacro sancta Generalis Synodus Constantiensis universos & singulos Venerabiles fratres Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos &c. requirimus & monemus primò, secundò, tertiò & peremptoriè &c. quatenus præfatũ Fridericum Ducem Austriæ, & alios occupatores prædictos requirant, & moneant, quos nos etiam tenore præsentium sic requirimus & monemus, ipsíque Friderico Duci in virtute S. obedientiæ, & sub anathematis, sacrilegij, pr vationis omnium bonorum feudalium, quæ ab Ecclesia seu Imperio obtinet, & inhabilitationis suæ & filiorum suorum masculorum ad obtinendum tam feuda, quàm officia & beneficia usque ad secundam generationem, & honoris & famæ ac communionis in*

(a) V. Æmilium in Carolo VI. Platinam, Spondan. ad ann. MCCCCXVII.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

nis in consilijs Principum &c. Et Sess. 28. Contra eundem Fridericum. *Eadem Synodus declarat, Fridericum & alios occupatores cujuscunque status, gradus, conditionis aut praeeminentiae, etiamsi Ducalis fuerint, sententias & censuras in dicto monitorio comprehensas incidisse.* Et infrà. *Committit ergo praefata S. Synodus charissimo filio Ecclesiae defensori & advocato Sigismundo Regi Romanorum semper Augusto, cujus specialiter interest ad requisitionem Ecclesiae contritas & oppressas Ecclesias restaurare &c. Et eandem sententiam executioni demandare &c.* Et Sessione 31. In monitorio contra Comitem virtutum: *Etsi (quod absit) praedictas poenas interdicti & excommunicationis dictus Philippus Comes animis sustinuerit induratis, ad omnes alias poenas spirituales & temporales auctoritate praesentium procedere valeant.* Et Sess. 37. in sententia contra Benedictum XIII. *Eadem sancta Synodus universalem Ecclesiam repraesentans omnes Christicolas ab ejus obedientia* (Benedicti videlicet XIII) *atque juramentis, & obligationibus, eidem quomodolibet praestitis, absolvit, & absolutos esse declarat, ac omnibus & singulis Christi fidelibus inhibet sub poena fautoriae schismatis, & haeresis atque privationis omnium beneficiorum dignitatum, & honorum Ecclesiasticorum & mundanorum, & alijs poenis juris, etiamsi Regalis sit dignitatis, aut Imperialis, quibus, si contra hanc inhibitionem fecerint, sint auctoritate hujus Decreti ac sententiae ipso facto privati &c.* Et Sess. 39. ubi providetur Schismati futuro: *Ut autem metus seu impressionis molestia in electione Papae eò formidolosiùs evitetur, duximus specialiter statuendum, quòd si quis hujusmodi metum vel impressionem aut violentiam electoribus intulerit, seu fecerit, aut fieri procuraverit, vel factum ratum habuerit, cujuscunque status aut praeeminentiae fuerit, etiamsi Imperiali aut Regali praefulgeat dignitate, illas poenas ipso facto incurrat, quae in constitutione Bonifacij Papae VIII. quae incipit: Felicis: continentur, illísque effectualiter puniatur.* Haec Synodus Constantiensis repetens infligénsque poenas Decretalis, quae habetur: *cap. 5. de poenis in 6.* ubi: *Reus criminis laesae Majestatis perpetuò sit infamis, diffidatus, nihilominus & bannitus, sit intestabilis, ut nec testamenti liberam habeat factionem, nec ad alicujus bona ex testamento vel ab intestato vocetur: fiant habitationes ejus desertae, & ut non sit, qui eas inhabitet; dentur cuncta ipsius aedificia in ruinam, & ut perpetuae notam infamiae perpetua ruina testetur, nullo tempore reparentur: nullus ei debita reddere, nullus respondere in judicio teneatur, &c. Si qua verò feuda vel beneficium spirituale vel temporale ab aliquibus Ecclesijs obtinet, sit eis ipso jure privatus, &c Nulli praetereà talium filiorum atque nepotum ex virili sexu descendentium ab eisdem alicujus aperiatur janua dignitatis, aut honoris Ecclesiastici vel*

munda-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

mundani. In Seff. 42. habemus imperâsse Concilium Sigismundo Imperatori, & Ludovico Bavariæ Duci, ut Joannem XXIII. custodirent; nec priùs hoc custodiendi onere solvi potuêre, quàm ex licentia Martini V. Summi Pontificis, quo electo cessavit omnis jurisdictio & auctoritas Concilij, ùt legenti ipsum Conciliũ patet. Bulla Martini *Seff. 42.* inter alia hæc habet. *Martinus Episcopus Servus Servorum DEI Charissimo in Christo filio Sigismundo Regi Romanorum, &c. Cùm nuper nos instanter & sæpe requisieris, quatenus personam dicti Balthasaris de tua custodia recipere, teque & eundem Ducem de prædicta custodia liberare & exonerare vellemus; nos attendentes, quantis laboribus & studijs pacem & unionem Ecclesiæ omnipotentis DEI nostri fueris prosecutus, &c. Volentes te ac eundem Ducem ab omni onere liberare, decernimus, & ordinamus, &c.*

In Bullâ Martini V. quæ habetur *post Seff. ultimam*, idem Summus Pontifex omnibus Principibus, & Dominis temporalibus mandat, ut Inquisitoribus hæreticæ pravitatis omne auxilium & favorem præbeant, eósque investigandos, capiendos, custodiendósque curent.

Et in eadem Bulla post enumeratas hæreses Wicleffi & Hussij idem Pontifex sacro approbante Concilio: *volumus insuper ac statuimus, & decernimus, ut omnes & singulos hæreticos, etiamsi Regali, Reginali aut aliâ quâvis Ecclesiasticâ vel mundanâ præfulgeant dignitate, auctoritate nostrâ diligenter inquirere studeatis, & eos, quos per inquisitionem hujusmodi diffamatos, vel aliàs hujusmodi hæresis & erroris labe respersos reperietis, auctoritate prædictâ etiam per excommunicationis, nec non privationis dignitatum, ac etiam bonorum, & dignitatum sæcularium puniri faciatis, &c.*

Videatur Constitutio Carolina auctoritate Concilij Constantiensis expedita, ùt patet *Seff. 19.* quæ Carolina habetur post Concilium: maximè verò *§. Item eadem auctoritate, &c.* & *§. Item dicta Synodus, &c.*

Habemus ergo ex Concilio Constantiensi, eos qui invadunt bona & jura Ecclesiastica, posse à summo Pontifice & Concilio universali jurisdictione privari, infamiâ notari, bona ab omnibus occupari, etiamsi Ducalis fuerint dignitatis *Seff. 28.* Et in confirmatione Carolina paullo post initium. Bonis omnibus dignitatibus & honoribus non tantùm Ecclesiasticis, sed etiam temporalibus abdicari, cujuscunque dignitatis fuerint etiam Regalis *Seff. 37.* circa

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

finem. Ducibus imo Imperatoribus præcipere, ut ad Ecclesiæ & Pontificis arbitrium custodiæ aliquem mandent, dimittantque. *Bulla Martini Sess. 42.* Ut hæreticos investigent, capiant, custodiendos curent. *Bulla Martini post Sess. ultimam.* Fautores & receptatores hæreticorum, sub pœna privationis omnium feudorum, bonorum ac dignitatum etiam temporalium coërceant *Bulla Martini post Sessionam ultimam circa fin.*

III. Patet jam Concilij Constantiensis, quænam mens fuerit, quantúmque à doctrina Parisiensis Conventûs aliena: hic enim primam propositionem hanc ponit: *Principes in temporalibus nulli Ecclesiæ potestati nec directè, nec indirectè subjectos esse.* Constantiense verò Concilium toties támque repetitis vicibus Principes Regésque dignitatibus, honoribus, bonísque temporalibus, si jura Ecclesiæ invadant, si hæreticis faveant, multandos esse decernit, ut proinde vel hoc, vel Parisienses Patres falli necesse sit: qui & cum Concilio, & secum ipsis manifestè pugnant: cum Concilio quidem, cujus doctrinæ aliam omnino contrariam opponunt: secum ipsis, quia propositione secundâ Synodum Constantiensem sanctam & immotam, & ab Ecclesia Gallicana semper custoditam cultámque dicunt, ejúsque Decreta, velut lineam & terminos Pontificiæ Auctoritati statuunt, & tamen ab illa continuò & longè discedunt, & quam maximè laudant, maximè impugnant.

§. XIV.

Concilij universalis Lateranensis IV. in eandem sententiam Decretum ex c. 3. de Hæret.

Summaria.

1. *Historia & Verba Concilij Lateranensis.*
2. *Conventum Parisiensem, cùm SS. Canonibus & Concilijs omnem reverentiam profiteatur, non debuisse propositiones edere SS. Concilijs, Canonibus, Decretis Pontificum & antiquitati omnino contrarias.*

I. De

I.

DE hoc Concilio ita loquitur Spondanus *ad annũ MCCXV. Celebratum eſt Generale Concilium Lateranenſe kal. Novemb. omnium, quæ unquam in Europa habita fuerunt, celeberrimum, cui videlicet interfuerunt cum Innocentio Papa, Archiepiſcopi ſeptuaginta, Epiſcopi quadringenti, Abbates duodecim, Priores Conventuum octingenti, quos inter extitêre Patriarchæ Conſtantinopolitanus, & Hieroſolymitanus, atque Alexandrini & Antiocheni Legati, itémque Oratores Imperatorum Orientis & Occidentis, Regum Galliæ, Hiſpaniæ, Angliæ, Hieroſolymorum, & Cypri.*

Ludovicus Morerus ſcribit, fuiſſe hoc Lateran. IV. per excellentiam appellatum *Magnum Concilium* ob prodigioſum numerum Epiſcoporum, qui ad illud confluxêre; illiq; Orientis & Occidentis Imperatorum, Galliæ, Angliæ, Hungariæ, Hieroſolymorum, Cypri, & Aragoniæ, Bzovius addit, Bohemiæ & Daniæ Regum Oratores adfuiſſe, ut proinde, ſi Concilium aliquod univerſale, hoc maximè dicendum fuerit. In hoc ergo Concilio *c.3.* quod incipit: *Excommunicamus.* Patres ſic loquuntur: *Si verò dominus temporalis requiſitus & monitus ab Eccleſia terram ſuam purgare neglexerit ab hac hæretica fœditate, per Metropolitanum excommunicationis vinculo innodetur. Et ſi ſatisfacere contempſerit infra annum, ſignificetur hoc Summo Pontifici, ut ex tunc ipſe Vaſallos ab ejus fidelitate denuntiet abſolutos, & terram exponat Catholicis occupandam. &c.*

Hactenus Concilium, cujus ſententia eſt tam clara, ut planè nullam admittat exceptionem.

Et hæc quidem SS. Canonum teſtimonia ſunt, ex quibus, quæ Patrum fuerit ſententia, ſole clarius evadit, tantoq; urgent efficaciùs, quòd Conventus ipſe Pariſienſis propoſitione tertiâ fateatur: *Apoſtolicæ poteſtatis uſum moderandum per Canones Spiritu DEI conditos, & totius mundi reverentiâ conſecratos, Patrumq; terminos manere inconcuſſos, atq; id pertinere ad amplitudinem Sedis Apoſtolicæ, ut ſtatuta, & conſuetudines tantæ Sedis, & Eccleſiarum conſenſione firmatæ, ſtabilitatem obtineant.*

Hæc ſunt verba Pariſienſis declarationis. Si ergo debita ſacris Canonibus Sediq; Apoſtolicæ reverentia poſtulat, ut ſemel ritè ſtatuta, ne quidem ab ipſo Pontifice Maximo refigantur, quantò magis Epiſcopos Pontifice inferiores obſtringent, iiſq; neceſſitatem imponent nihil, quod illis adverſetur, docendi jubendiq;?

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Si ergo, quæ hactenus in medium produximus Decreta, sunt Canonica, à SS. Patribus sacrisq; Concilijs facta, publico juri inserta, usu & approbatione non cujuscunq;, sed sanctissimorum Patrum, & Doctorum, ùt posteà dicemus, recepta, exemplis cursúque tot sæculorum munita; oportebit utique doctrinam, quæ ab illis discedit, abludítque, suspectam omnino reddi, & alienam à veritate. Nec, quid istis Canonibus opponi possit, videmus; nisi forsan dicas, à summis Pontificibus in causa propria editos, nec proinde mereri fidem indubitatam, nec in Gallijs admissos esse. Verùm hæc responsio nimis est imbecilla, ut tantis tantorúmque Patrum auctoritatibus opponi queat, & in juris notissimum principium impingit. Utróque enim jure receptissimum est, quemlibet judicem, seu ordinarium seu delegatum cognoscere & judicare posse, an sua sit jurisdictio.(a) Et si cognoverit suam esse eandem, valeat mandatis pœnalibus contra non obtemperantes defendere.(b) Quod verissimum saltem est in Principe supremo, nec alteri subjecto, qualem esse Summum Pontificem alibi dicemus, & expresè ac ingenuè confessa est Synodus Sinuessana trecentorum Episcoporum in causa Marcellini Pontificis. *1. tomo Concil.* & habetur. *c. nunc autem 7. dist. 21.* ubi: *Nullus tamen eorum proferre sententiam in eum ausus est, dum ei sæpissimè omnes perhiberent; Tuo ore judica causam tuam, non nostro judicio. Et iterum: Noli, ajunt, audire, nostro judicio; sed collige in sinu tuo causam tuam. Et rursus: Quoniam ex te, inquiunt, justificaberis aut ex ore tuo condemnaberis.* Et infrà: *Prima Sedes non judicabitur à quoquam. Videantur plures textus eadem distinct. & c. si Papa 6. quod est S. Bonifacij Archiepiscopi & Martyris dist. 40.* Et insigne exemplum est in Leone III. cujus permissu, imò jussu cùm in Ecclesiam S. Petri Italiæ Galliæque Prælati, & ipse Carolus M. convenissent de innocentia Pontificis, quam æmuli criminabantur, cognituri; unâ voce ab Episcopis conclamatum est; se Apostolicam Sedem, quæ est caput omnium DEI Ecclesiarum, judicare non audere, cùm ex antiquo more illa omnes judicet, & à nemine judicetur. (c)

Si ergo nemo alius est, qui Pontifici maximo jus dicat, de sua juris-

(a) L. si quis ex aliena. 5. ff. de judicijs L. 2. ff. si quis in jus vocatus.
(b) L. 1. in pr. ff. si quis jus dicenti, &c.
(c) vide Anastasium in Leone. Et P. Maymbourg. in Historia Iconoclast. ad initium anni DCCC.

jurisdictione ipſe cognoſcet, & neceſſitas in propria cauſa judicandi, imo potiùs in cauſa Chriſti & Eccleſiæ, ſuſpicione illum abſolvet; nam, ùt diximus primâ concluſione, nulla eſt Pontifici in Principes, eorúmque jura & dominia poteſtas, niſi cùm Eccleſiæ publica cauſa hoc remedium, & neceſſarium, & ultimum extorquet. Deinde ſi auctoritates, quas ex jure Canonico modò produximus, ideò ſuſpectæ, quia ab ipſis Pontificibus in ſua, ùt dicunt, cauſa; quis ergo, cum lis Pontifici movetur, decidet? Concilium Oecumenicum & Univerſale, quod tanto laborum & temporis impendio, tantiſque principum impedimentis vix aliquando cogitur, ùt in Tridentino vidimus, & coacto tot exceptiones opponuntur? erunt ergo lites indeciſæ, imortales; & ſi ad Concilium differantur, ſine exitu diſcordiæ. Si Concilium Generale aliquod eſt, quo Pontifices etiam indirectè, & cùm ultima neceſſitas premit, prohibentur in Principes poteſtatem exercere, producatur in lucem; Si nullum produci poteſt, ùt planè non poteſt, non intelligimus quâ auctoritate Conventus Pariſienſis doctrinam à SS. Canonibus, Pontificibus, Concilijs toties & tam clarè aſſertam reſpuerit; imo propoſitionibus exadversò, & velut in contrariam aciem armatis impugnatum iverit: num ergo Pontifex M. non tantùm univerſali Concilio, ſed etiã Pariſienſi ſubeſt: & ſi non ſubeſt, cur ab iſto judicatur, & canones à Romano Pontifice facti non evertuntur tantùm, ſed tot tantiſq; cautelis, ne reſurgant, curatur, ut credas Epiſcopos auctoritatem, quam Pontifici negant, ſibi in Pontifices uſurpâſſe.

Quod ſi denique hæc omnia ceſſent, & Decreta Summorum Pontificum erroris aut dubiæ fidei poſtulentur, Concilia ſaltem, quæ allegavimus, ſuperant exceptionem omnem, cùm & ſint generalia, & partim in Gallijs habita, partim à Gallis magnâ veneratione culta, qualia ſunt Lateranenſe, Lugdunenſe, Viennenſe, & Conſtantienſe: ergo non poterant, nec debebant à Conventu Pariſienſi, qui particularis eſt, nec paris cum Concilio Generali auctoritatis, litem & bellum pati, ab illis præſertim, qui tam copiosè tantoq; apparatu obſervantiam Canonum profitentur, Summiſq; Pontificibus inculcant. Si Concilij Univerſalis, aut Papæ Decreta refigi poſſunt aboleriq;, hoc ab alijs Concilijs Univerſalibus, non privato Conventu præſtari debuit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

§. XV.

Hæc ipſa SS. Pontificum auctoritas & poteſtas exemplis confirmata.

Summaria.

1. *Exempla Childerici III. & Pipini Francorum Regum expenſa.*
2. *Caroli M. Francorum Imperatoris.*
3. *Tria alia B. Gregorij M. & Concilij VIII. Toletani.*
4. *Berengarij Imperatoris, & Boleſlaj Poloniæ, & Philippi Francorum Regis.*
5. *Hungariæ Croatiæ Dalmatiæq́.*
6. *Henrici IV. Imperatoris, Regis Nordhanhumbrorum, Emmanuelis Comneni, & Friderici Ænobarbi Imperatorum.*
7. *Alfonſi Regis Luſitaniæ, Ottonis IV. Friderici II. Alfonſi Regis Caſtellæ.*
8. *Philippi IV. Regis Francorum, Reipublicæ Venetæ, Joannæ Reginæ.*
9. *Joannis Albretani Regis Navarræ, Henrici & Eliſabethæ Angliæ Regum, Coſmi Ducis Hetruriæ, & Henrici M. Francorum Regis.*

I.

Actenus Canones, Concilia, Patres; deinceps exempla omnium temporum producemus, quæ hanc in Eccleſia poteſtatem ſemper agnitam exercitámque fuiſſe oſtendent; nec aliud Patres docuiſſe, quàm fecerint, adeò ut vel hos ignorantiæ damnare & impietatis oporteat, quantumvis pietate & ſanctitate eximios; aut ingenuè fateri doctrinam

Pariſijs nuper expoſitam, nihil habere cum illis commune, & eorum patrocinio deſtitui, quos maximè ſuos cupiunt; verbo aliud Eccleſia ſenſit, fecítque, quàm iſti doceant; quod res ipſa, quam aggredimur, oſtendet.

Anno DCCLI. Juſſu & auctoritate Zachariæ Pontificis Childericus III. ob inertiam regendíque imperitiam Regno depoſitus, & Pipinus bello & potentiâ inſignis in thronum provectus. Rem totam copioſè & eleganter deſcribit Æmilius *in hiſtoria rerum Francic. & vita Childerici III. fol. 46. Pipinus Burchardum Wirzburgenſium Epiſcopum ad Zachariam Pontificem Max. Oratorem miſit, ut Franci ſolverentur jurisjurandi religione, quâ ſe Childerico devinxerant. Is Romam profectus, ac ad Pontificem Max: admiſſus ita locutus eſt, &c.* Et infrà. Oratorem Gallum ſic perorâſſe ſcribit: *Tu autem Beatiſſime Pater ſic apud animum tuum conſtitue, te uno ex edicto, ſolvendíſq; jurisjurandi Religione Francis plus gloriæ inventurum, quàm ex impietate victa Martellus reportavit. Oratione Epiſcopi motus Zacharias initio minimè audebat tam magni momenti cogitationem ſuſcipere, ſed tandem Francos ſacramento Regi Childerico dicto ſolvit.*

Idem habet Eginhardus *in vita Caroli M.* ab initio, ubi: *Gens,* inquit, *Merouingorum, de qua Franci Reges ſibi creare ſoliti erant, uſque in Hildericum Regem, qui juſſu Stephani Romani Pontificis depoſitus ac detonſus, atque in Monaſterium truſus eſt, durâſſe putatur.* Et infrà: *Pipinus autem per auctoritatem Romani Pontificis ex Præfecto palatij Rex conſtitutus eſt.*

Rhegino *in Chronico; Juſſit,* inquit, *Papa per auctoritatem Apoſtolicam Pipinum Regem creari, ne perturbaretur Chriſtianitatis ordo.*

Otto Friſingenſis *lib. 5. c. 22. Zacharias conſultus reſpondit, & ipſius auctoritate Pipinus à Bonifacio Archiepiſcopo Moguntino, & alijs Regni Principibus in Regem eligitur.*

Fredegarius *ad annum DCCLI. fol. 161. Quo tempore unà cum conſilio & conſenſu omnium Francorum miſſâ relatione à Sede Apoſtolica, auctoritate perceptâ, præcelſus Pipinus electione totius Franciæ in Sedem Regni ſublimatur.*

Annales Francici à Pithæo editi: *Anno DCCLII. Zacharias Papa ex auctoritate Petri Apoſtoli mandat Populo Francorum, ut Pipinus, qui poteſtate Regiâ utebatur, nominis quoque dignitate frueretur.*

Abbas Urſpergenſis *ad annum DCCXLIII.* circa finem: *Sic ergo Pipinus ex Præfecto palatij auctoritate Apoſtolicâ ſublimatus, & unctus in ſedem Regni, regnavit annis XV. abſolutus per eundem Papam Stephanum à juramento,*

quod

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

quod Regi Hilderico cum ceteris Regni primoribus fecerat. Idem testantur expressis verbis Sabellicus *Enneade 8. lib. 8. fol. 301.* Robertus Gaguinus *in historia francica lib. 3. fol. 45.* Platina *in Zacharia*, Spondanus *ad annum DCCLI.* Et denique habetur *in c. alius, causa 15. q. 6.*

Causa deferendi Pipino Regnum fuit, ùt diximus, tum ignavia Childerici Regis, tum necessitas eum Principem demerendi contra Longobardorum injurias, Italiæ Sedique Apostolicæ ejúsq; ditionibus extrema minantium. Et planè summa beneficia sunt, quæ à Pipino Pontifices acceperunt. Nam Zachariâ è vivis sublato Stephanum III. per summos honores in Gallijs, quò velut ad sacram aram confugerat, excepit; Alpes cum exercitu transmisit, cæsis, qui transitum obsederant: Aistulphi Longobardorum Regis copias delevit: Regem, victoriæ certus, Ticini obsedit, & tandem ad conditiones compulit, ut videlicet, quæ ademerat Ecclesiæ, redderet, adjunctâ insuper Exarchiâ Ravennate, quam Pontifici dono dedit. Pipino vix Italiam egresso Aistulphus omnia ferro flammâque vastare, & copijs Romæ admotis Pontificem obsidere. Implorata iterum & ultimis quidem precibus Pipini arma. (a) Qui Alpes iterum transgressus Romam obsidione liberat, bis victor Aistulphum Ticino includit: Legatos Copronymi Exarchiā Ravennatem repetentis infectâ re dimittit: Aistulphum ipsum, Gallis jam propè irrupturis, ad petendam pacem compellit, non aliter concessam, quàm, ut quæ proximè lapso anno convenerant, impleret: cederet Ravennæ Exarchatu, & unà Pentapoli, Arimino, Pisauro, Anconâ, Auximo, Urbino, totâque Æmiliâ, quæ omnia per Fulradum Abbatem Romano Pontifici data, clavésque tumbæ Apostolorum impositæ, & ipsa donatio consensu filiorum Pipini Regníque procerum solemniter firmata. Sic mutuis beneficijs inter Regem Papámque certatum est, Rex Pontifici coronam & Regnum; Pontifex Pipino libertatem & Principatum debuit.

Anno DCCLIV. Stephanus III. Parisijs Pipinum & filios Reges coronat, inungítque: ac Principes Francos juramento adigit nunquam ex alia quàm Pipini stirpe Regem electuros. Audi Æmilium *in vita Pipini* prope initium: *Pipinus*, inquit, *ad tertium à Carisiaco oppido lapidem Stephano obviàm progressus, pedes, ùt ferunt, exosculatus,* *coërceri*

(a) Vide Baron. ad annum DCCLV.

coërceri non potuit, quin in equo sedentem ipse pedibus ad frenum prosecutus in Regiam deduceret. Per aliquot dies nullum genus honoris, religionis, comitatis prætermissum fuit. Anteà ad Cæsares ibant Pontifices Maximi: hic primus ex Italia ad exteros Reges se contulit. Ad eum visendum adorandúmque tota ex Gallia & finitimis gentibus concursus omnium mortalium fuit. Hâc celebritate Pipinum coronavit, sacrâque unctione imbuit, &c. Eundem filiósque Carolum & Carlomannum inunctos benedixit, omniáque fausta in omne tempus sacris ceremoniјs apprecatus, simul diris detestationéque insectatus est, si quis contrà moliri auderet. Ita priùs acceptum jus regnandi, tunc quasi divinitus confirmatum, & immortale factum in ea familia videbatur: ut in Pipino non magis invictas vires formidarent mortales, quàm Religionem revererentur.

Ludovicus Imperator Caroli M. filius in epistola ad Hilduin. quæ habetur in Areopagiticis: *Gesta sunt autem hæc,* inquit, *à B. Stephano Papa adjuvantibus SS. Apostolis Petro & Paulo anno ab Incarnatione DCCLIV. quo inter celebrationem & oblationem Sacratissimi Sacrificij unxit in Reges Francorum florentissimum Regem Pipinum, & duos filios ejus Carolum & Carlomannum, atque Francorum proceres auctoritate B. Petri sibi à Domino Jesu Christo traditâ obligavit & obtestatus est, ut nunquam de altera stirpe Regem super se præsumant aliquo modo constituere; quos & divina providentia ad sanctissimam & Apostolicam Sedem tuendam eligere dignata est, &c.*

Abbas Urspergensis *ad annum DCCLIII. Francorum,* inquit, *Proceres unàcum populo auctoritate B. Petri Apostoli obligavit, & protestatus est eos, ut nunquam de alia stirpe Regem sibi præponerent, nisi ex eorum propagine, quos divina Providentia in defensionem Ecclesiæ est dignata sublimare, &c.*

Gaguinus *hist. Franc. lib. 3. fol. 45. Stephanus autem, ut Regi gratificaretur, Pipino benedixit, & posteritati ejus, atque qui temeritate aliquâ adversus Francos bella moverent, communione Christianâ interdixit, &c.*

Joannes Nauclerus *Volum. 3. Generat. 26.* ijsdem verbis rem describit. Videatur etiam Spondanus *ad annum DCCLIII.*

Circa utrúmque hoc Zachariæ & Stephani factum observa: Scriptores, qui hæc referunt, esse omni exceptione majores, præsertim Eginhardum, qui Carolo M. à secretis fuit, nec unquam ab ejus latere discessit, multóque minùs ignorare potuit, quæ sub ejus occulis fiebant. Deinde Pontifices, qui Regnum Franciæ in Pipinum transtulêre, fuisse Sanctissimos, nec posse ullam arrogantiæ aut injustitiæ notam, aut suspicionem in illos cadere, multóque

minùs ignorantiam divinæ & naturalis legis in re tanti momenti, quam nunquam attentâssent, nisi potestatis suæ certi. Zachariam inter Sanctos relatum esse, & annuâ memoriâ cultum testis est Anastasius in ejus vita, Baron. & Spondanus *ad annum DCCLII.* Ludovicus Morerus *in Dictionario Gallico de Stephano III.* Æmilius *in vita Pipini* prope initium idem testantur; nec verò hos Pontifices consilio tantùm, sed etiam jussu, & auctoritate Pipinum Regno admovisse, patet ex citatis auctoribus quorum verba tam sunt clara, ut adjungi nihil possit: sufficeret ergo, si omnia deessent, hoc exemplum ad ostendendum ijs, qui libero, nec occupato affectibus animo veritatem quærunt; quid tunc temporis Regnum & Ecclesia Gallicana senserit de Pontificia in Reges potestate, tunc inquam temporis, cùm viris, sanctitate, Zelo, & doctrinâ summis florebat.

II. Año DCCLXXIV. Carolus M. expugnato Ticino, capto Desiderio Rege regnóq; Longobardorum penitùs deleto, ab Hadriano Papa Romanorum Patricius jubetur teste Sigeberto *in Chronico ad hunc annum.* & habetur *in c. Hadrianus dist. 63. & c. seq.* Adelmus *in annal. Franc. ad annum 801.* Fuit verò dignitas Patricialis amplissima, multóque major Consulatu, & Imperiali proxima, & illâ præditi, Patres vocabantur Imperatorum. (a)

Hadrianum verò, qui hanc dignitatem in Carolum contulit, quâ Occidentis Imperio aptabatur, fuisse notæ sanctitatis, testatur Spondanus *ad annum DCCLXXII.* ut adeò credi non possit, eum alienam potestatem involâsse, non suâ usum.

Anno DCCXXX. Gregorius II. Synodo Romam indictâ Leonem Isauricum, quòd Sacris imaginibus impiè juxtà & crudeliter bellum inferret: quòd S. Germanum Sede Patriarchali & vitâ expulisset: quòd Ecclesiam persequeretur sanguine, cædibus Catholicorum omnia miscens: quòd calcato gentium jure Legatos Pontificis exilio proscripsisset: quòd denique animum obstinâsset hæresi toto Imperio sparsâ; has ob causas Leonem excommunicatione percellit, & ne illi Romæ, aut in Italia tributa pendantur, prohibet, adornatâque in Gallias Legatione, Carolo Martello periclitantem Ecclesiam commendat, & oblato consulatu ac

aç Pro-

(a) Vide L. 3. & ultimam Cod. de Consul.

ac Protectoris titulo, cum exercitu in Italiam vocat. (a) Et hîc Gregorius II. in tabulas Sanctorum relatus annuâ celebritate colitur.

Anno DC. S. Gregorius Mediolanensibus concedit, ut extinctâ Regum Longobardorum stirpe, ejus civitatis Antistes coacto Provincialium Episcoporum Concilio Regem eligat, quem velit. (b)

Anno DXCIII. *Petentibus Francorum Regibus*, inquit Spondanus ad hunc annum, *Beatus Gregorius Magnus Monasterio Suessionensi S. Medardi in Gallia privilegium concedit, quo illud constituit caput Monasteriorum totius Galliæ, & nullius voluit ditioni subjici, præterquã Sedis Apostolicæ. In fine verò privilegij, Regibus, Antistitibus, judicibus, & alijs, quicunque hoc privilegium violare præsumerent, excommunicatio & dignitatis privatio denuntiatur.* Hæc Spondanus *ad annum DXCIII.* Initium hujus privilegij sic habet: *Pretiosissimis lapidibus in diademate Christi meritò renitentibus omnibus Sanctæ DEI Ecclesiæ membris Gregorius licet sanctæ Romanæ Sedis Pontificio sublimetur humillimus tamen Servorum DEI servus, &c.* & infrà: *Si quis autem Regum, Antistitum, judicum hujus Apostolicæ auctoritatis & nostræ præceptionis Decreta violaverit, aut contradixerit, vel aliter ordinaverit, cujuscunque dignitatis vel sublimitatis sit, honore suo privetur, &c.* habetur hoc privilegium *lib. 2. epist. Indict. 11. epist. 38. novæ edit*: Meminit ejusdem privilegij Gregrerius VII. *lib. 8. epist. 2. & lib. 4. epist. 2. & 23.* Baronius *ad annum DXCIII. n. 85.* Illique posteà Theodoricus Rex Franc. aliique Episcopi subscripserunt; ut hîc iterum videas, quænam sederit Ecclesiæ Gallicanæ opinio de potestate Pontificia. Tanta verò fuit Beati Gregorij modestia & humilitas, tanta etiam doctrina, ut nihil minus cogitari possit, quàm aut quid Regibus debeatur, illum ignorâsse, aut contra istorum jura & Majestatem potestate suâ abusum.

Anno DCIII. ad Beatum Gregorium Magnum missa legatio à Francorum Regibus, quâ inter alia Legationis capita Ecclesijs S. Martini, Monasterio ancillarum DEI, & Xenodochio à Regina constructis privilegia petebantur, quæ à Beato Gregorio concessa, & adjuncta clausula: *Si quis verò Regum, Sacerdotum, judicum, Per-*

(a) V. Cedrenum anno 9. Leonis Isaurici. Zonaram in Leone. Maymbourg. Hist. Iconoclast. ad annũ DCCXXX. circa finem. Spondanum ad eundem annum. (b) V. Sigon. de Regno Italiæ Añ. DCI. Spond. ad annũ DC.

ſonarúmque ſæcularium hanc constitutionis noſtræ paginam agnoſcens contra eam venire tentaverit, poteſtatis honoríſque ſui dignitate careat, reúmque divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, &c. habetur hoc privilegium totum *lib. 11. epiſt. 10. indictione 6.* Circa quod & ſimilia privilegia bene obſervat Spondan. *ad annũ DXCIII. n. 6.* non fuiſſe Pontificum mentẽ ob quamcunq; privilegiorum violationẽ pœnam adeò gravem irrogare, ſed tum demum, cùm violatores id in odium ſeu deteſtationem, Sedíſque Apoſtolicæ contemptum obfirmato in eorum perniciem animo perpetrarent, ita ut non tam privilegiorum cauſa, quàm Romanæ Eccleſiæ, fideíque Catholicæ ageretur.

Idem Beatus Gregorius, cùm Mauritius Imperator legem edidiſſet, quâ publicis rationibus & militiâ obligati prohibebantur Religionem ingredi: edictum Imperatorium correxit, ut videlicet rationibus liberi, & militiâ necdum expletâ, ſi tamen ſeriò conſtantérque mundo renuntiarent, admitti poſſent, ſicq; correctum Imperatoris diploma Epiſcopis obſervandum miſit. (a)

Anno DCLIII. Celebratum eſt in Hiſpanijs Concilium Toletanum VIII. cui præter Abbates & abſentium Vicarios interfuerunt Epiſcopi 52. præfuítque Orontius Emeritenſis Metropolitanus: in quo ſtatutum, ut defuncto Regi Pontifices, Hiſpani, & Magnates ſucceſſorem eligerent, ſic habetur *in c. 10. ejuſdem Concilij.* Præſcribere autem formam & ordinem eligendi Regem eſt maximè actus politicus, quem tamen ob maxima incommoda, quæ in electionibus contingebant, & quæ illo capitulo recenſentur, crediderunt Epiſcopi ab Eccleſiaſtica poteſtate exerceri potuiſſe.

Anno DCCC. Leo III. Pontifex Maximus ademptum Græcis Imperium in Carolum transfert.

Anno DCCCCIV. Joannes IX. Lambertum & Berengarium coactâ Romæ Synodo de Imperio contendentes audit, & cauſâ examinatâ Lamberto Imperium addicit, Berengario, quòd metu egiſſet, in ordinem redacto. *Vide c. 6. Synodi Ravennat. ſub Joanne IX.* Baronium & Spondanũ *ad hunc annũ.* Sigebertum *ad annũ DCCCCIII.* ubi ſcribit huic Synodo 73. Epiſcopos, interfuiſſe & Francorum Archiepiſcopos. Imperavit Lambertus *ad annum DCCCCX.* eíque per inſidias ab Hugone Comite Mediolanenſi occiſo, Berengarius

Anno

(a) Vide lib. 1. epiſt. 11. Indict. 1. Baron. ad annum DXCIII. n. 22.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Anno DCCCCXV. suffectus, coronatúsque à Joanne X. Pontifice Maximo, quòd contra Saracenos auxilio Christianis fuisset; & ipse à suis obtruncatus est ob evocatos in Italiam Hunnos contra Rodolfum electum Francorum Regem, à quo acie superatus fuerat. (a)

Anno MLXXIX. Cùm Boleslaus Poloniæ Rex Beatum Stanislaum Cracoviensem Episcopum ad aras cæcidisset, à Gregorio VII. Pontifice Maximo, re maturè agitatâ, diris percussus est, Regno omníque dignitate privatus: quam sententiam Deus ipse probavit Rege insaniâ correpto, & à canibus lacerato. Vide Longinum *in Polonica Historia*, cujus inter alia hæc verba sunt: *Tam lugubri, & crudeli in Sanctū DEI per Boleslaum Poloniæ Regem occisione ad notitiam summi Pontificis perlatâ, Ipse Pontifex maturâ deliberatione tempus terens, tandem generale interdictum in universam Gnesnensem observari præcepit, Regem insuper Boleslaum & Poloniæ Regnum omni honore dignitate & excellentiâ Regali privavit, & omnes Principes & subditos ab ejus ditione absolvens obedientiam & subjectionem solitam exhibere vetuit.* Vide Baronium *ad annum MLXXIX. n. ultimo.* Idem fatetur in suo Dictionario Morerus v. *Pologne §. le gouvernement de Pologne.* Fuit verò Gregorius VII. Sanctitate & miraculis celeberrimus, inter quæ illud non ultimum, quòd post 500. ferme annos incorruptum ejus corpus duraverit: estque inter Sanctos relatus. Ejus in exilio morientis hæc ultima vox fuit: *Dilexi justitiam & odi iniquitatem, propterea morior in exilio.* Vide Leonē Ostien: *lib. 3. c. 64.* Auctorem vitæ D. Anselmi Episcopi Lucensis, Ottonem Frising. Baronium & Spondanum *ad hunc annum.* Ludovicus Morerus *in suo dictionario Gallico*, quod Regi Christianissimo dedicavit, inter alia de Gregorio VII. sic loquitur: *Mortuus est Salerni non sine odore sanctitatis, habetúrque inter Pontifices, omnium, qui Ecclesiam gubernârunt, clarissimus.* Otto Frisingensis hoc elogio Gregorium ornat *lib. 6. c. 36. in fine. Porrò Gregorius Salerni manens appropinquante vocationis suæ tempore dixisse fertur: Dilexi justitiam & odi iniquitatem, propterea morior in exilio. Quia ergo in Principe suo Regnum ab Ecclesia præcisum graviter percussum fuit, Ecclesia quoque tanto pastore, qui inter omnes Sacerdotes, & Romanos Pontifices præcipui Zeli, & auctoritatis erat, orbata, dolorem non modicum habuit.*

(a) V. Luitprandum lib. 2. c. 14. Sigonium de Regno Italiæ lib. 6. ad annum DCC CCXV. Spondanum ad eundem Annum.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Anno MLXXIX. Idem Gregorius VII. varijs Episcoporum Galliæ querelis contra Philippum Francorum Regem pulsatus, quod sacerdotia pretio venderet, eandémque ob causam nollet Episcopum Matisconensem admittere, ad Rodericum Cabilonensem Episcopum, Regique præcharum scribit; *Moneat Regem tam turpi mercimonio quæstuq; absistat; Episcopo Matisconensi legitimè & Regio etiam nutu electo, negotium & moras ne faciat, alioquin censuris feriendum Regnóque casurum:* Verba Pontificis sunt *lib 1. epist. 35. Quod si facere noluerit, indubitanter noverit, nos hanc Ecclesiæ ruinam nequaquam diutiùs toleraturos, nam aut Rex ipse repudiato turpi Simoniacæ hæresis mercimonio idoneas ad sacrum regimen personas promoveri permittet, aut Franci pro certo, nisi fidem Christianam abijcere maluerint, generalis anathematis mucrone percussi illi ulterius obtemperare recusabunt, &c.*

Paruit Philippus monenti Gregorio, missisque Legatis in ejus se potestate futurum respondit. *Vide lib. 1. epist. 35.*

V. Anno M. Silvester II. Pontifex Maximus S. Stephano Hungariæ Duci jus & dignitatem Regiam concedit, & Hungariæ Ducatum Regni juribus donat. Auctor est Cartuitius Episcopus *in vita S. Stephani ad Colemannum Regem apud Surium die 20. Augusti*; *qui inter alia: Quarto à Patris obitu Stephanus Astricum Præsulem ad SS. Apostolorum limina misit petiturum, ut recens conversæ Pannoniæ largam benedictionem impertiret, & ipsum Ducem Regio diademate cohonestaret, & ut eo fultus honore, quæ Divinæ gratiæ adjutorio cœpisset, ea magis magísque promovere posset.*

Anno MLXXVI. Gregorius VII. per suos Legatos habitâ Synodo Salonæ in Dalmatia Demetrium Croatiæ, Dalmatiæque Ducem Regem coronat, juribus Regni Dalmatiæ concessis; & annuo tributo, quod Rex sponte obtulerat, accepto. Vide hujus rei monimentum. *Ex Vaticana Bibliotheca apud Baronium ad hunc annum n.66.* Ad cujus finem Demetrius sic loquitur: *Ego Demetrius, DEI gratiâ, Apostolicæ Sedis dono Rex, ab hac hora, ùt anteà sancto Petro, & Domino meo Papæ Gregorio, suísque successoribus canonicè intrantibus ero fidelis, &c. Regnum autem, quod mihi per manum tuam Domine Gebizo (legatus erat Pontificis Gregorij.) traditur, fideliter retinebo.* (a)

Anno DCCCXXXIII. Synodus Episcoporum Compendij habita, in qua Ludovico Pio Caroli M. filio Imperium ademptum, ejúsque

(a) Vide etiam Spondanum ad hunc annum.

ejusque filio Lothario datum, quod ubi Gregorius IV. Papa intellexit, damnatis falsis criminationibus Galliæ Procerum, quibus legitimum Principem oneraverant, Decretum abrogationis rescidit. Testis est Æmilius *lib. 3. rerum Francic. in vita Ludovici Pij fol. 81.* ubi *Lugduni Concilium Episoporum, quos filij Reges contraxerant, habitum, Imperiúmque Patri abrogatum: quod Decretum mox à Gregorio Pontifice Maximo rescissum est, & audacia Archiepiscopi Lugdunensis multata, ex Sede enim dejectus est.* Vide etiam Spondanum *ad hunc annum.*

VI. Anno MLXXVI. Gregorius VII. Henricum IV. Germaniæ Regem in Synodo Romana, quòd Sacerdotia, & Ecclesiasticas dignitates mercatui exponeret, quòd subditorum facultates prædaretur: quòd appellationes ad sedem Apostolicam impediret; quòd habito Wormatiæ Conventu ausus esset in Gregorium sententiam dicere, eúmque Papatu exuere: & denique ob alia multa flagitia excommunicat, Regnóque indignum pronuntiat, & subditos juramento liberat: sententia sic habet. *Beate Petre Apostolorum Princeps inclina, quæsumus, pias aures tuas nobis, & audi me servum tuum, quem ab infantia nutristi, & usque ad hunc diem de manu iniquorum liberâsti, qui me pro tua fidelitate oderunt, & odiunt, &c. Hâc itaque fiduciâ fretus pro Ecclesiæ tuæ honore & defensione ex parte omnipotentis DEI Patris & Filij & Spiritûs Sancti per tuam potestatem & auctoritatem Henrico Regi, qui contra tuam Ecclesiam inauditâ superbiâ insurrexit, totius Regni Teutonicorum & Italiæ gubernaculo contradico, & omnes Christianos à vinculo juramenti, quod sibi fecêre & faciunt, absolvo, & nullus ei sicut Regi serviat, interdico.* Nec omisit Gregorius dictæ in Henricum sententiæ omnes Principes Germaniæ admonere: à quibus Conventu Triburiam indicto, de alio Rege consultatum. Venêre ab Henrico Legati, præterita excusantes, & in futurum omnia spondentes: quibus teste Lamberto Schafnaburgensi istorum temporum scriptore, Monacho Hirsfeldensi à Principibus in hæc verba responsum: *Cùm ab Ecclesiæ corpore propter flagitia sua Apostolici anathematis mucrone præcisus sit Imperator, & ei communicare sine fidei jactura non possimus, cùm fidem nostram multis apud DEUM Sacramentis implicitam Romanus Pontifex Apostolicâ auctoritate explicuerit, extremæ profectò dementiæ esset, divinitus oblatam salutis occasionem non obvijs manibus excipere; quapropter immobiliter animo fixum tenemus, ut absque ulla dilatione virum nobis provideamus, qui præcedat nos, & prælietur bellum Domini ad expugnan-*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

pugnandam & destruendam omnem cujuscunque hominis altitudinem elevantem, & extollentem se adversùs justitiam & sanctæ Romanæ Ecclesiæ auctoritatem.

Henricum postea genio suo & flagitijs redditum, Germaniæ Proceres in ordinem tandem redigunt, & Rudolfum Sueviæ Ducem Regem appellant. Huic à Gregorio diadema missum cum inscriptione: *Petra dedit Petro: Petrus diadema Rudolfo. Vide lib. 4. Epist. 3. quæ habentur tomo 3. Concilior. ante Concil. Roman. 1.* Lambertum Schafnaburgensem ad hunc annum, Abbatem Urspergensem ad annum MLXXV. qui ultimus recitat epistolam Gregorij VII. ubi inter alia: *Post datam reconciliationem, solam,* inquit, *ej communionem reddidi, non tamen in Regno, à quo eum in Romana Synodo deposueram, restauravi. Episcopi verò & Principes Ultramontani audientes illum non servare, quod mihi promiserat, quasi desperati de eo, sine consilio meo elegerunt sibi Rudolfum in Regem.* Vide Spondanum ad hunc annum.

Anno DCCCVIII. Rex Nordhanhumbrorum à suis Regno pulsus, auctoritate Leonis III. & potentiâ Caroli M. solio restituitur: testis Aimoinus, vel potiùs Adelmus *in annalibus Regum Franciæ,* ubi: *Intereà,* inquit, *Rex Nordhanhumbrorum reductus est in Regnum suum, & Legati Imperatoris atque Pontificis reversi sunt.*

Anno MCL XVI. Cùm Fridericus Aenobarbus in Italiam cum exercitu movisset, incendijs & rapinis omnia vastaret, Guidonem Antipapam Alexandro III. opponeret, armísque muniret; adsunt Constantinopoli ab Emanuele Comneno Imperatore Legati, unionem cum Ecclesia Romana, ingentémque vim auri, & auxiliorum spondente, si Pontifex Maximus Imperiū Occidentis Græco restitueret. Adi ipsius Alexandri acta ab auctore illius temporis edita apud Baronium *ad hunc annum. n. 17.*

Idem testantur Blondus *Decade 2. lib. 5.* Nauclerus *in Chronico volum. 3. generat. 39.* Platina *in Alex: III.* Spondanus *ad hunc Annum.* Repetijt Legationem & munera Comnenus iterum pro Imperio supplex Anno MCLXX. Sed re infectâ munera cum Legatis à Pontifice remissa. Vide Spondanum *ad hunc annum*: & acta ipsius Alexandri, quæ inter alia hæc habent: *Intereà Emmanuel Magnus Constantinopolitanus Imperator, cùm videret Fridericum Ecclesiam Romanam, & Alexandrum Papam vehementer cum Schismaticis impugnare, & persequi, misit Imperij Apocrysarium cum immensa multitudine pecuniarum ad præsentiam ipsius Pontificis*

loquen-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

loquentem hæc verba: Dominus Imperator, cùm videat Fridericum Imperatorem Romanæ Eccleſiæ advocatum acrem eſſe illius impugnatorem, & perſecutorem, magis vult eidem Eccleſiæ ſervire atque ſuccurrere: unde rogat & poſtulat, quatenus prædictæ Eccleſiæ adverſario Imperij coronâ jam privato ſibi eam, prout ratio eſt & juſtitia exigit, reſtitueret, &c.

Anno MCLXVIII. Idem Alexander III. Fridericum Ænobarbum pertinaciſſimo ſchiſmate bellóque, Italiæ, Eccleſiæ, Pontifici omnibus infeſtum, ſacris & Imperio interdicit. Teſtis eſt Joannes Saresberienſis Epiſcopus Carnotenſis & B. Thomæ Martyri amicitiâ conjunctiſſimus, qui *lib. 2. epiſt. 84.* quam dedit ad Joannem Cantiæ Subpriorem, hæc ſcribit: *Cùm enim Romanus Pontifex per patientiam Teutonicum Tyrannum diutiùs exſpectâſſet, ut vel ſic provocaretur ad pœnitentiam, & ille abutens patientiâ ejus peccata peccatis adderet, Vicarius Petri à Domino conſtitutus ſuper gentes & ſuper Regna, Italos & omnes qui ei ex cauſa Imperij juruſjurandi religione tenebantur adſtricti, à fidelitate ejus abſolvit, abſtulit ei etiam Regiam dignitatem, & inhibuit auctoritate DEI, ne vires ullas in bellis habeat, aut aliquam victoriam conſequatur, &c.*

Vide Spondanum & Morerum *in vita Alexandri.* Fridericus tandem infortunijs fractus, tædióque obſtinati ſchiſmatis ad decem & octo annos producti, pacem cum Alexandro Venetijs init, tranſmiſſóque mari contra infideles, ingentibus prælijs & victorijs functus, dum in Cydno amne lavat, infelici caſu aquis præfocatur.

VII. Anno MCLXXIX. Alfonſus I. Dux Portugalliæ ab eodem Alexandro III. ob res adversùs Arabes præclarè geſtas jura & titulum Regis accipit, & annuum cenſum Romanæ Eccleſiæ ſtatuit. Vide Spondanum & Baronium *ad hunc annum*, qui ultimus recitat Innocentij III. epiſtolam ad Sancium Regem Portugalliæ in hæc verba: *Innocentius, &c. Nos attendentes tuam perſonam ornatam prudentiâ, juſtitiâ præditam, atque ad Regni gubernationem idoneam, eam ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & Regnum Portugallenſe cum integritate honoris, Regni, & dignitate, quæ ad Reges pertinet, necnon & alia loca, quæ de Saracenorum manibus eripueris, in quibus jus ſibi non poſſunt Chriſtiani Principes circumpoſiti vendicare ad exemplar Alexandri Papæ, qui hæc avo tuo per privilegij paginam conceſſiſſe dignoſcitur, tuæ ſublimitati concedimus & auctoritate Apoſtolicâ confirmamus, & hæc ipſa hæredibus tuis duximus concedenda, eóſque ſuper ijs,*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

quæ conceſſa ſunt pro injuncto nobis Apoſtolatûs officio defendemus. V. Innoc. *lib. 1. epiſt. 144. & 151.*

Anno MCCX. Otto IV. Imperator, cùm Friderico juniori Regi Neapolitano, totíque Italiæ bellum inferret, nec à Pontifice admonitus cœptis abſiſteret, ab Innocentio III. anathemate perſtringitur, Imperio arcetur, permiſſúque Pontificis idem Fridericus Henrici V. Imperatoris filius à Germaniæ Principibus throno imponitur. Urſpergenſis *in Chronico*, Nauclerus, Spondanus, & Bzov. *ad hunc annum.* Verba Abbatis Urſpergenſis ſunt: *Sanè ne tanta turbatio fieret in Eccleſijs & populo Chriſtiano, voluit Dominus Papa ſuſtinere omne damnum, quod ſibi Imperator in terris Eccleſiæ Romanæ intuliſſet, aut inferret, hanc formam compoſitionis, cùm recusâſſet Imperator admittere, Dominus Papa tanquam vir animoſus & confidens in Domino tria ardua negotia ſimul explere diſpoſuit. Anno enim Domini MCCXII. laboravit ſuper depoſitione Ottonis Imperatoris, quod fuit arduum negotium, &c.*

Anno MCCXXXIX. Gregorius IX. Fridericum II. Imperio & ſacris interdicit. Idem poſteà ſolemni ritu in Concilio Generali Lugduni Anno MCCXLV. ab Innocentio IV. repetitum. V. Blondum, Platinam, Spondanum, *ad hunc annum*, ubi: *Inter Gregorium*, inquit, *Pontificem & Fridericum Imperatorem publicatur toto Orbe diſſidium, & diverſo utriúſque diplomate excommunicatur Fridericus, & Imperio privatus declaratur. Scriptorum fides in tanto animorum motu vacillat, pluribus tamen & æquioribus Fridericum ſummæ ingratitudinis, in Eccleſiam Romanam impietatis, multorúmque ſcelerum damnantibus.*

Anno MCCLXXIII. *Gregorius*, inquit Spondanus, *mandat Principibus Germanis, ut tandem Imperatorem creent, niſi velint, aliquem à ſe imponi. Convenientes igitur Francofurti primùm Ottocaro Regi Bohemiæ Imperium deferunt, ſed recuſante eo, conſenſum eſt in Rudolfum Comitem Habsburgenſem armis & conſilio potentem.*

Morerus *in vita Rudolfi* confirmatam fuiſſe à Gregorio X. electionem Rudolfi Habsburgenſis teſtatur. Operâ ergo Sanctiſſimi & miraculis clariſſimi Pontificis in domum Auſtriacam devenit Imperium pietate Rudolfi partum, pietate productum, pietate, quod omnes boni ſperant, optantque duraturum. Scribit idem Morerus, Rudolfum magnâ vi auri acceptâ Italiæ, quæ Imperio adhuc ſerviebat, libertatem dediſſe. Auctor paralipomenon ad Chroni-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Chronicum Urspergensis: *Anno*, inquit, *Domini MCCLXXIII. Rudolfus Comes Habsburgensis Landgravius Alsatiæ post longam vacationem Imperij & civilia bella, communi voto principum electus in Imperatorem Germaniæ & Romanorum, à Papa confirmatus fuit, &c.*

Platina *in Gregorio X. Gregorius*, inquit, *iter in Italiam faciens absoluto Lugdunensi Concilio obviàm habuit Alfonsum Castellæ Regem conquerentem, quòd Imperium Rodulfo mandâsset, verùm acceptâ Pontificis satisfactione jus omne suum Rodulfo concessit.*

Meminit ejusdem Alfonsi Imperium à Pontifice postulantis Mariana *lib. 13. c. ult.* ubi Alfonsum in consessu procerum sic loquentem inducit: *Nunc filio in patria relicto, geminæ jam prolis patre, Imperium te auspice atque adjutore Gregori Pontifex maxime capessemus, inane quidem & sine proventu nomen, sed publicum Hispaniæ decus respicere, nostrámque ignominiam depellere cogimur, quod utinam sine armis præstare possimus, alioquin quodcunque periculum retinendi honoris studio subire est animus.*

VIII. Anno MCCCVII. Interfecto Alberto Imperatore Philippus IV. Galliæ Rex cognomento pulcher, collatis cum Senatu capitibus, solemni ad Clementem V. Legatione tunc in Gallijs agentem, Imperium sibi, vel Carolo fratri suo petit: Sic enim à Francis in Germanos dilapsum Imperium ad Francos rediturum: inter alias rationes hæc etiam producta: *Cui enim*, inquiebat Rex, *fiat injuria, si vacantis Imperij conditio permutetur? Idem fecerunt olim Pontifices alij.* Sed Clemens Philippi potentiam veritus, si Imperio augeretur; & iram si offenderet; deliberaturum se dixit: clàm interim monet Electores, qui Comitem Lucemburgensem Henricum VII. Imperatorem dicunt: electio à Senatu confirmata. Rem accuratè scribit Conradus Vecerius *in lib. de gestis Henrici VII.* Bzovius *ad hunc annum n. 6.* Æmilius *in Philippo pulchro*, qui tantùm electionis confirmatæ à Pontifice meminit.

Agnovit ergo Galliæ Rex, regiúsque senatus esse aliquam Pontifici in Reges & Imperatores potestatem, quam implorarent.

Anno MCCCX. Clemens Papa V. Venetos, quòd occupassent Ferrariam sacris interdicit, eorúmque bona ubique terrarum primò occupanti exponit, excitatis etiam in eos sacri belli militibus. A quibus victi Veneti veniam Avenione deprecantur per Franciscum Dandalum ad pedes Pontificis ad hoc prostratum. Sponda-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

nus *ad hunc annum.* Sabellicus *Ennead. 9. lib. 8.* Bzovius *ad annũ MCCCIX.* Platina *in vita Clementis V.* Quo teſte, Galli præſertim hanc ſententiam Clementis non tantùm non improbârunt, ſed etiam impigrè ſunt executi: ſic enim Platina *in vita Clementis* prope initium ſcribit: *Quamobrem Gens ipſa* (Veneti) *mercaturæ admodùm dedita, in Anglia & in Gallia maxima incommoda perpeſſa eſt.*

Anno MCCCCXX. Martinus V. in Joannam Reginam Neapolitanam armat Sfortiæ Ducem, transfertque jus Regni in Ludovicum III. Andium Ducem. Spondanus & Pandulphus *ad hunc annum*

IX. Anno MDXII. Julius II. excommunicat Joannem Alibretanum, ejúſque Regnum primò occupanti donat, quod Alfonſo Ferrariæ Duci & Ludovico XII. Regi Galliæ opem tuliſſet. Hæc origo Navârici Regni ad Ferdinandum V. Aragoniæ Regem & Hiſpanos delati. Joanna Alibreta Navarræ Regina odio Pontificis, & Hiſpanorum, Catholicam Religionem ejurat, vocatis qui Henricum Borbonium unicum filium Calviniſmo erudirent. Ab hoc in Reges Galliæ provinciæ aliquot Navârici Principatus derivatæ. Negant quàm plurimi à Julio II. jure id factum. Vide Spondanum *ad annum M. DXII.* & libellum Gallicum, cui titulus *Intereſts des Princes fol. 62.*

Anno MDXXXIV. Clemens VII. in Henricum Angliæ Regem diras pronuntiat, & Regnum abrogat, quòd Catharinam legitimam uxorem repuliſſet, Bolenâ in thalamum admiſsâ: quòd Cardinalem Roffenſem, & Morum primæ venerationis capita præcidiſſet; quòd innocentium ſanguine Angliam inundâſſet, non alterius culpæ quàm Religionis Catholicæ reos: quòd cœnobia, Religioſos, Eccleſias omnes igne, ferro, ſpoliiſque fœdâſſet: quòd poſtremò D. Thomam Archiepiſcopum Cantuarienſem tot annos jam vitâ functum, & miraculis clarum in jus citâſſet, ſacróſque cineres in aquas ſparſiſſet. Sunt, qui Pontificem arguant anathematis præcipitati nuntio poſt biduum apparente, qui litteras obſequij plenas à Rege deferebat. Sed plus ſatis expectatum; nec priùs ad extrema deventum eſſe, quàm ſpe omni conſumptâ, ſcribit Palavicinus *in hiſt. Conc. Trid. lib. 4. cap. 7. & lib. 3. cap. 15.* Vide Morer. *in vita Henrici VIII.*

Anno

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Anno MDLXIII. Inter alia documenta, quibus Vicecomitem suum in Hispaniam nuntium Pius IV. instruxit, illud etiam à Palavicino *lib. 24. Hist. Concil. Trid. c. 1. n. 3.* Regem doceret de affixo libello, quo Regina Navarræ in jus vocabatur sex mensium spatio ad se purgandum concesso, quo elapso eam regno privatum iri.

Anno MDLXIX. Pius V. Elisabetham Reginam execratus, diris perstringit, Regnumq; Angliæ proscribit. Spondanus *ad hunc annum.* Eadem proscriptio à Sixto Pontifice Maximo repetita, de qua vide Thuanum *lib. 89. ad annum MDLXXXVII.*

Anno MDLXX. Idem Pius V. Cosmum Mediceum Ducem Florentiæ, Magni Ducis Hetruriæ titulo honorat, non sine aliqua aliorum Principum obtrectatione. Spondanus *ad hunc annũ.*

Anno MDLXXXV. *Sixtus V. Pontifex Maximus Henricum Navarræ (posteà magnum Galliarum Regem) hæreticum declarat, & Galliæ Regno inhabilem.* Verba sunt Spondani *ad hunc annum,* qui subdit: *Hinc verò gravissimum ortum est bellum, & inaudita rerum confusio, atq; animorum discissio secuta, quæ nobilissimum ac Christianissimum Regnum haud dubiè in extremam perniciem deduxissent, nisi idem ipse, à quo destructio timebatur, potenti tandem manu restitutionem operatus esset.*

Anno MDXCI. *Gregorius XIV. Eundem,* inquit Spondanus, *Henricũ Regio nomine indignum pronuntiat, & adversùs eum in Gallias exercitum mittit.*

Anno MDXCIII. *Confœderati Galliæ,* inquit Spondanus, *occasione potestatis sibi à Clemente Pontifice factæ eligendi Regis, qui Catholicus esset, comitia Parisijs celebrant, sed ingenti confusione, cùm plurimi exteri promoveri cuperent: quando & felix ille illuxit dies, quo Henricus divinitus illustratus, & rationibus Catholicorum apprimè imbutus, abjuratâ hæresi Religionem avitam amplexus est, misítque Romam Ducem Nivernensem, qui absolutionem à Clemente VIII. impetraret.* Vide etiam Thuanum *lib. 106.*

Hactenus pauca ex plurimis exempla defloravimus, quibus omnium propè à Gregorio Magno sæculorum decursu, usúque probatum est, etiam Regnis, Imperijsque Summos Pontifices, cùm Religio id posceret, legem dedisse juxta illud *Jeremiæ 1. Ne formides à facie eorum, ego quippe dedi te in civitatem munitam & in columnam ferream super omnem terram Regibus Juda, Principibus ejus, & sacerdotibus & Populo terræ: & bellabunt adversùm te, & non prævalebunt: quia ego tecum sum, ait Dominus, ut liberem te: Ecce constitui te hodie super gentes & super Regna, ut evellas & destruas.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

deſtruas, & diſperdas, & diſſipes & ædifices, & plantes. Et quamvis aut imprudentiâ, aut abuſu peccatum aliquando ſit; id tamen omni humanæ potentiæ commune eſt, quam ſi propterea proſcriptam velis, quia exceſſit, quam nobis reperies à culpa immunem? Oportebit ergo omnem tolli poteſtatem, peiori, quàm ſit malum, remedio. Etſi Pontificum, qui hac in Reges uſi ſunt auctoritate, Sanctitatem conſideres & doctrinam (quales ſunt Gregorius Magnus, Zacharias I. Stephanus III. Gregorius II. Gregorius X. Leo III. Pius V. omnes inter Sanctos Beatóſve relati) negari haud poteſt, noluiſſe eos aliena invadere, ſuis tantùm juribus contentos armatóſque. Nunc ab exemplis ad teſtes procedamus.

§. XVI.

Teſtes pro eadem Sententia.

Summar. unicum.

Sententiæ SS. Gregorij Magni, Thomæ Doctoris Angelici, Bonaventuræ Seraphici, S. Antonini, Joannis Gerſonis, Doctoris Chriſtianiſſimi Petri Bleſenſis, S. Petri Venerabilis Abbatis Cluniacenſis, S. Bernardi, Cleri Gallicani, aliorumq; Doctorum remiſſivè.

Primus teſtis S. Gregorius M.

BEati Gregorij Magni quanta fuerit modeſtia, Regúmq; veneratio, orbe toto notiſſimum eſt, ut proinde nihil minùs credi poſſit, quàm voluiſſe tantâ moderatione Pontificem egredi terminos poteſtatis à DEO ſibi traditæ. Et hic tamen in privilegijs Monaſterio Sveſſionenſi S. Medardi & Eccleſiæ S. Martini conceſſis, non dubitavit Reges privilegiorum invaſores coërcere, & Regnis interdicere, ùt ſupra oſtendimus, nec libet repetere. Videatur interim Gregorius VII. *lib. 8. Epiſt. 21. quæ habetur* in tomis Conciliorum *tomo 3. p. 2.*

Secun-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Secundus testis S. Thomas Doct. Angelicus.

Multa sunt, quæ D. Thomæ doctrinam, apud Gallos præsertim, omni exceptione majorem reddant: quòd è cœlo potiùs quàm litteris, & studio quæsita: quòd summæ humilitati & modestiæ conjuncta: quòd Parisijs ab eodem S. Doctore diu magnóq; cum plausu audita & excepta: quòd in omnibus scholis, Universitatibus, omniumq; Doctorum assensu præcipuâ veneratione, & ante alias culta: quódque majus est, ipsius Christi Domini oraculo sacrata: quòd non à doctissimo tantùm, sed etiam sanctissimo calamo profecta, adeò ut ad maximas dignitates summóque merito vocatus, eâdem constantiâ oblatas spreverit, quâ alij non oblatas ambiunt: quòd denique Gallias adeò dilexerit, ut illic & cathedram vivus, & tumbam mortuus legerit. Hæc omnia liberum affectibus animum convincunt, nihil ab illo præmij, aut adulandi causâ, nec partium studio scriptum esse, sed veritatis tantùm. Et ne fortè quis dicat Beatum istum scholis, & solitudini addictum aularum jura & Principum ignorâsse, exstant accuratissimi libri de Regimine Principis ab eodem conscripti, in quibus adeò Principum arcana, artésque regnandi complexus est, ut possis dicere nihil exquisitius, regnísque moderandis ab alio dici potuisse, qui in senatu, aulísque consenuisset. Meritò proinde Urbanus V. in Bulla *LAUDABILIS DEUS* ad Tolosanam Academiam scribens, *Ut D. Thomæ doctrinam tanquam veridicam & Catholicam sectetur, totísque viribus promovere studeat, injungit.* Et Joannes Baptista Gonetus in præludijs tomi 1. testatur *Burdigalensem, & Avenionensem in Gallijs cathedras D. Thomæ doctrinam ex professo & juramento tueri.*

Audiamus ergo, quid S. Doctor senserit, scripséritque.

Sic ergo *2. 2. q. 12. a. 2. in corpore* loquitur: *Ad Ecclesiam non pertinet punire infidelitatem in illis, qui nunquam fidem susceperunt, sed infidelitatem illorum, qui fidem susceperunt, potest sententialiter punire, & convenienter in hoc puniuntur, quòd subditis fidelibus dominari non possint. Hoc enim vergere posset in magnam fidei corruptionem, quia homo Apostata pravo corde machinatur malum, & jurgia seminat, intendens homines separare à fide. Et ideò quàm citò aliquis per sententiam denuntiatur excommunicatus propter Apostasiam à fide, ipso facto ejus subditi sunt absoluti à Dominio ejus & juramento fidelitatis, quo ei tenebantur.*

Et co-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Et eodem articulo ad I. *Dicendum quòd illo tempore (* Juliano imperante *) Ecclesia in sui novitate nondum habebat potestatem terrenos Principes compescendi, & ideò toleravit fideles Juliano Apostatæ obedire in his, quæ nondum erant contra fidem, ut majus periculum fidei vitaretur.* Et 2. 2. q. 60. a. 6. ad 3. *Dicendum, quòd potestas sæcularis subditur spirituali, sicut corpus animæ. Et ideò non est usurpatum judicium, si spiritualis Prælatus se intromittat de temporalibus, quantùm ad ea, in quibus subditur ei sæcularis potestas, vel quæ ei à sæculari potestate relinquuntur.*

Idem docet *in secundum sententiarum distinctione 44. q. 9. a. 2. & in 2. ad Corinth. c. 11. lect. 2. & in epist. ad Philipp. circa finem.*

Et opusculo *20. de Regimine Princip. lib. 3. cap. 10. Propter quod oportet dicere in summo Pontifice esse plenitudinem omnium gratiarum, &c. Quodsi dicatur ad solam referri spiritualem potestatem, hoc esse non potest, quia corporale & temporale ex spirituali, & perpetuo dependet, sicut corporis operatio ex virtute animæ. Sicut ergo corpus per animam habet esse, virtutem & operationem, ita & temporalis jurisdictio Principum per spiritualem Petri & Successorum ejus, cujus quidem argumentum assumi potest, per ea, quæ invenimus in actis, & gestis Summorum Pontificum & Imperatorum, &c.* Et *c. 17. eodem lib. quod vide.* Et *c. 19. Et tunc,* inquit, *diversificatus est modus Imperij, quia usque ad tempora Caroli in Constantinopoli in eligendo servabatur modus antiquus, aliquando enim assumebantur de eodem genere, aliquando aliunde, aliquando per Principem fiebat electio, aliquando per exercitum: sed instituto Carolo cessavit electio, & per successionem assumebantur de eodem genere, ut semper primogenitus esset Imperator, & hoc duravit usque ad septimam generationem, quâ etiam deficiente tempore Ludovici, cùm Ecclesia vexaretur ab iniquis Romanis, advocatus est Otto I. Dux Saxonum in Ecclesiæ subsidium, liberatâque Ecclesiâ à vexatione Longobardorum, & impiorum Romanorum, ac Berengarij Tyranni, in Imperatorem coronatur à Leone VII. genere Alemanno, qui & Imperium tenuit, usque ad tertiam generationem, quorum quilibet vocatus est Otto. Et ex tunc, ùt historiæ tradunt, per Gregorium V. genere similiter Theutonicum provisa est electio, ut videlicet per septem Principes Alemanniæ fiat, &c. & tantùm durabit, quantùm Romana Ecclesia, quæ supremum gradum in Principatu tenet, Christi fidelibus expediens judicaverit, in quo casu, ùt ex Verbis Domini est manifestum, videlicet pro bono statu universalis Ecclesiæ videtur Vicarius Christi habere plenitudinem potestatis, cui competit dicta provisio ex triplici genere, &c.* Pergit S. Doctor ex professo id probare, quem vide.

Tertius

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Tertius teſtis S. Bonaventura Doct. Seraphic.

Et hunc Doctorem cum admiratione plauſúque Gallia docentem audivit, quando Pariſijs Theologiam publicè legit, dictavítq;. Tanta integritatis illi & innocentiæ apud omnes æſtimatio, ut ejus arbitrio Pontificis Maximi electio permitteretur, elegítque Gregorium X. à quo purpuratis adſcriptus. Lugduni mortuus conditúſque, ubi illius ſacrum caput ſummâ veneratione colitur, reliquo corpore ab hæreticis in aquas ſparſo; ut adeò hujus ſancti Patris ſententia & doctrina, Gallis oraculum eſſe debeat, apud quos, & cathedram, & tumbam, & aras delegit, præſertim ob excellentiſſimam in rebus theologicis ſapientiam, parémque ſanctitatem ab omni fuco, & adulatione alieniſſimam. Sic ergo loquitur *Libro de Eccleſiaſtica Hierarchia p. 2. c. 1. tomo. 7. operum. Patet igitur, quod dignitas Clericalis, quæ in ſua radice conſiderata eſt penitùs ſpiritualis, meritò eſt conſona Ordini Dominationis, quæ ſic præcedit alios inferiores ordines, quòd illos illuminat, perficit, purgat, & tamen ab illis non illuminatur, nec perficitur, nec purgatur: quia ſicut ſpiritus dignitate & officio præcellit corpus, ſic poteſtas ſpiritualis dignior eſt, quàm ſæcularis, & ideò bene ſortitur nomen Dominationis. Unde Regalis poteſtas ſubjacet poteſtati & auctoritati ſpirituali, ſicut in 1. Canonica Petri dicitur: Vos eſtis gens ſancta, Regale ſacerdotium, &c. Nam temporale Regnum velut quoddam adjectum ſubjacet Sacerdotio in novo teſtamento, ſed in veteri teſtamento Sacerdotium ſubfuit Regno, unde dicitur in exodo: Elegi Vos in populum peculiarem, in ſacerdotale Regnum, &c. ubi Regnum ponitur ſubſtantivè, ſed Sacerdotium adjectivè, & ideò Reges tunc poterant amovere ſacerdotes ſummos ab officio, ſicut Salomon amovit Abiathar. 3. Reg. 2. Jam verò poſſunt ſacerdotes & Pontifices ex cauſa amovere Reges & deponere Imperatores, ſicut ſæpiùs accidit, & viſum eſt, quando ſcilicet eorum malitia hoc exigit, & Reipublicæ neceſſitas ſic requirit. Summus verò Pontifex, penès quem prima in terris reſidet auctoritas, non à Rege, non à Principe ſæculari, non ab homine judicatur, ſed ſolius DEI judicio reſervatur; ſpiritualis enim homo judicat omnia, & à nemine niſi à ſolo DEO judicatur. 1. Corinth. 2. ſed ut poſſint tales perſonæ liberiùs ſpiritualibus vacare, ut nunc per verbi vitæ prædicationem, nunc verò per Sacramentorum miniſtrationem populum ſibi ſubditum ad DEIformem ſimilitudinem reformare, neceſſe fuit alios aſſumere in partem ſollicitudinis, qui in diverſis negotijs & cauſis eis aſſiſterent, & onus eorum ſupportarent. Temporalia enim ſpiritualibus ſunt annexa, & de facili ſpiri-*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

nale officium impedirent, nisi causas & lites ex temporalibus orientes, aliqui per justitiam deciderent & definirent. Ideò dixit Jetro ad Moysen: Ultra vires est negotium, solus sustinere non poteris. Esto tu populo in his, quæ ad DEUM pertinent, ut referas, quæ dicunt ad DEUM, ostendásque ceremonias, & ritum colendi Deum viámque, per quam ingredi debeant, & opus quod facere debeant. Provide ergo viros potentes & timentes DEUM, in quibus sit veritas, & oderint avaritiam, & constitue ex eis, qui judicent populum in omni tempore, leviúsque tibi sit partito in alios onere. Exodi 18. v. 6. Et tales sunt Decani, Præpositi, Archidiaconi & quicunque judices sive ordinarij sive delegati, qui lites sopiunt & decidentes causas discordes ad concordiam revocant, & reducunt, & tales sua officia providè & viriliter exequentes conformitatem habent cum ordine Virtutum, qui sequitur ordinem Dominationum, nam sine virtute non potest tale expediri officium. Idem Seraphicus *in 4. distinct. 37. in expositione textûs dub. 4. Dicendum est,* inquit, *quòd utérque gladius, ùt dicit Bernardus, est Ecclesiæ, sed differenter: qui est spiritualis, extrahendus est manu Ecclesiæ, sed materialis non manu, sed tantùm nutu, &c.*

Quartus testis S. Antoninus.

Hic notissimæ Sanctitatis, doctrinæque *p. 3. Summæ tit. 22. c. 5. §. 13. Imperat.* inquit, *est minister Papæ, eo ipso quòd est minister DEI, cujus vices gerit, juxta Apostolum ad Rom. 13. Est autem Principalis agentis eligere ministros & instrumenta ad suum finem, unde puto, quòd Papa cùm universos fideles in præsenti Ecclesia ad pacem habeat ordinare, & ad spiritalem finem consequendum dirigere & destinare, justâ causâ & rationabili existente per se ipsum possit Imperatorem eligere, aut propter eligentium negligentiam, vel discordiam, aut propter populi Christiani, & pacis providentiam, aut propter coërcendam hæreticorum & paganorum audaciam & potentiam. Posse enim Papæ fulcitum debet esse veritate, justitiâ & æquitate: non enim potest adversus veritatem &c.* & infrà: *Potuit etiam Papa Electores Imperatoris instituere, & institutos mutare ex causa rationabili: sicut etiam Imperatorē electum potest non confirmare, & confirmatum deponere. &c. &c.* Et infrà: *Item Papa posset providere de Imperatore per hæreditariam successionem, quando videret populo Christiano pacem dari magis per hæreditariam successionem Imperij. &c.*

Quin-

Quintus teſtis Joannes Gerſon.

Floruit Joannes Gerſon circa annum MCCCCXII. Doctor, & Cancellarius Univerſitatis Pariſienſis, cujus ſapientia, & libertas admirationi fuit & venerationi Concilio Conſtantienſi, inter primos, magíſque conſpicuos Galliæ Doctores habitus. Hic ergo *p. 4. ſermone de pace & unitate Græcorum conſideratione. 5. Homines*, inquit, *per hoc, quòd unicum principale caput habent ad tenendos ipſos tam in bonitate voluntatis, quam bonitate morali & ſpirituali, convenientiùs, & diviniùs ſe hoc modo in unitate tenent. Nec eſt ullo modo in præjudicium cujuſcunque dominij temporalis vel ſpiritualis, ſive Regum ſive prælatorum. Hîc ſunt duo extremi errores: dicunt aliqui, homines Eccleſiaſticos, Papam, vel alios non poſſe ullam tenere temporalitatem, vel juriſdictionem: alij dicunt terrenos dominos nullum prorſus jus habere in temporalitate: ſed hoc verũ non eſt, nec dicere oportet omnes Reges vel Principes hæreditatem eorum, vel terram tenere à Papa, ut Papa habeat ſuperioritatem civilem, & juridicam ſuper omnes, quemadmodum imponunt aliqui Boniſacio VIII. Omnes tamen homines Principes, & alij ſubjectionem habent ad Papam, in quantum eorum juriſdictionibus, temporalitate & dominio abuti vellent contra legem divinam, & naturalem, & poteſt ſuperioritas illa nominari poteſtas directiva & ordinativa potiùs, quàm civilis vel juridica.*

Vides Gerſonem poteſtatem juridicam & civilem ac ordinariam Pontificibus negare, qualem videlicet habet Rex in ſuos ſubditos: Dominus directus in Vaſallos &c. concedere tamen ſubjectionem Principum reſpectu Papæ quando *juriſdictionibus, temporalitate, & dominio abutuntur: quam ipſe vocat directivam & ordinativam*, nos caſualem & extraordinariam. Nec enim voluit Gerſon, pro eo caſu, quando abutuntur, excludere coërcitivam; directivam enim (quâ declaratur quid fieri debeat, aut non debeat) non tantùm habet Papa, ſed epiſcopus quilibet, etiam extra caſũ abusûs; nec aliam poteſtatem Pontifici negat Gerſon, quàm illam ordinariam, quam aliqui ſummo Pontifici etiam extra caſum neceſſitatis concedebant. Et ideò Cardinalis Peronius apud Gramundum *lib. 1. Hiſt.* Gerſonem pro hac ſententia, quam defendimus, laudat.

Sextus teſtis Petrus Bleſenſis.

Et hic Gallus Bleſis videlicet natus, Bathonienſis in Anglia

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Archi-diaconus, eloquentiâ, & doctrinâ inter primos ſui temporis floruit circa annum MCC. Hic *epiſtolâ 146.* in perſona Eleonoræ Angliæ Reginæ Cæleſtinum Papam III. ſic alloquitur: *Duo filij mihi ſupererant ad ſolatium, qui hodie mihi miſeræ & damnatæ ſuperſunt ad ſupplicium. Rex Richardus tenetur in vinculis, Joannes frater ipſius Regnum captivi depopulatur ferro & vaſtat incendijs &c.* Et infrà: *Porrò Princeps Apoſtolorum adhuc in Apoſtolica ſede regnat & imperat, & in medio conſtitutus eſt judiciarius rigor, illudq; reſtat, ut exeratis in maleficos Pater gladium Petri, quem ad hoc conſtituit ſuper gentes & Regna. Chriſti crux antecellit Cæſaris aquilas, gladius Petri gladio Conſtantini, & Apoſtolica Sedes præjudicat Imperatoriæ poteſtati.*

Septimus teſtis S. Petrus Abbas Cluniacenſis lib. 6. Epiſt. 28.

Cùm Clericus quidam furti injuſtè damnatus Apoſtolicam Sedem appellâſſet, nec admiſſa fuiſſet appellatio: unum, quod habuit, unum quod potuit fecit: ad illud unum præcipuum & ſingulare oppreſſorum præſidium confugit, Apoſtolicum dico auxilium elegit, tabernaculum ſcilicet, quod eſt in umbraculum diei ab æſtu, terminum videlicet vel obicem Apoſtolicæ appellationis interpoſuit, quam, ùt putabat, non liceret eis tranſgredi, ſed fruſtra hoc ſperavit; nam poſt factam appellationem tota illa rerum ipſius rapina ab eis facta eſt, quæ ſupra à me conſcripta eſt. Addita eſt inſuper verborum contumelia, quæ apud Imperatores ſæculi reos Majeſtatis faceret, & pœnâ ad minus capitali puniret. Sed quamvis Eccleſia non habeat Imperatoris gladium, habet tamen ſuper quoslibet minores, ſed & ſuper ipſos Imperatores imperium. Unde ei ſub figura prophetici nominis dictum eſt: Conſtitui te ſuper gentes & Regna, ut evellas, & deſtruas, & diſperdas & diſſipes, & ædifices, & plantes. Quare ſi non poteſt occidere, poteſt evellere. Si non poteſt occidere poteſt deſtruere.

Octavus Teſtis S. Bernardus Abbas Clarevallenſis.

Nihil habuit Gallia hoc ſancto divinius, nihil eloquentius: melle credas aut roſâ, non calamo aut atramento ſcripſiſſe. Natus eſt Fontanis in Burgundia Gallica Anno MXCI. miraculis, facundiâ, an verò Principibus componendis felicior, neſcias. Dabimus elogium Baronij Cardinalis *ad annum MCLIV. Verè Apoſtolicus vir,* inquit,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

quit, immo verus Apoſtolus miſſus à DEO, potens opere & ſermone, illuſtrans ubique, & in omnibus ſuum Apoſtolatum ſequentibus ſignis, qui apud Imperatores, & Reges alióſque Principes pro omnium ſublevatione atq; ipſorum Principum ſalute tot, & tanta peregit. Et qui dicendus ſit totius Eccleſiæ Catholicæ ornamentum ſimul & fulcimentum, Gallicanæ verò imprimis Eccleſiæ prædicandus ſit ſummum decus, ſumma gloria, felicitas.

Hic ergo ſanctus de poteſtate Pontificia ſic loquitur *lib.1. de conſideratione. cap.6. Mihi non videtur bonus æſtimator rerum, qui indignũ putat Apoſtolis, ſeu Apoſtolicis viris non judicare de talibus (cauſis temporalibus) quibus datũ eſt judicium in majora: quid ni contẽnant de terrenis poſſeſſiunculis hominũ judicare, qui & Angelos judicabunt? Habent hæc infirma & terrena judices ſuos, & Reges Principes terræ; quid fines alios invaditis? quid falcem veſtram in alienam meſſem extenditis? non quia indigni Vos, ſed quia indignum Vobis talibus inſiſtere, quippe potioribus occupatis: denique ubi neceſſitas exigit, audi, quid ſentiat non ego, ſed Apoſtolus: Si enim in vobis judicabitur hic mundus, indigni eſtis, qui de minimis judicetis? Et lib. 4. c. 3. Quid tu denuo* (alloquitur Eugenium Papam) *uſurpare gladium tentas, quem ſemel juſſus es ponere in vaginam? quem tamen, qui tuum negat, non ſatis mihi videtur attendere verbum Domini dicentis: Converte gladium tuum in vaginam: tuus ergo & ipſe, tuo forſitan nutu, etſi non tuâ manu; evaginandus, alioquin ſi nullo modo ad te pertineret, dicentibus Apoſtolis: Ecce gladij duo hîc; non reſpondiſſet Dominus: Satis eſt; ſed nimis eſt. Uterque ergo Eccleſiæ, & ſpiritualis ſcilicet gladius, & materialis; ſed is quidem pro Eccleſia, ille verò ab Eccleſia exerendus eſt. Ille ſacerdotis, is militis manu, ſed ſanè ad nutum ſacerdotis, & juſſum Imperatoris.*

Teſtimonium nonum totius Cleri Gallicani.

Eccleſia Gallicana non ſemel tantùm, ſed aliquoties, & clariſſimè poteſtatem hanc Pontificiam agnovit, & profeſſa eſt: in Synodo videlicet Pontigonenſi, de qua Aimoinus rerum Ftancic. *lib.5.c.33.* & nos ſuprà. In Concilijs Generalibus Viennenſi, Lugdunenſi primo, & Conſtantienſi, in quibus adeò clarè mentem ſuam expreſſit Eccleſia Gallicana, ut ne à nobis quidem clariùs poſſet. Sed ut appareat non olim tantùm, ſed recentiſſimè hanc ipſam fuiſſe Gallicani Cleri doctrinam, deſcribemus, quæ habet Bartholomæus Gramondus Sacri Regij Conſiſtorij Senator, & in Parla-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

mento Tolosano Præses *lib. 1. Hist. ad annum MDCXV. fol. nobis 60.* & sequentibus sub exitum *anni MDCXV.* Comitia videl. trium Galliæ Ordinum generalia Lutetiam fuisse convocata, hoc est, Cleri, Nobilitatis, tertijq; Ordinis, qui ultimus Magistratibus subalternis & minore populo constat. In ipso Comitiorum ingressu, ortas statim inter Clerum, tertiumq; Ordinem simultates. *Clerus*, inquit Gramondus, *in caput Magistratuum petit abrogari novam legem, per quam officia ipsorum in hæredes transibant, sub cautione tributi in singulos annos præstari soliti (Pauletam dixêre per id temporis ab auctore subsidij) Id ubi tertij Ordinis Oratoribus agnitum, rati, ut res erat, peti Ordinem suum, statim proponunt thesim toties Clero obstrepente agitatam. Nullam esse potestatem in temporalibus supra Regiam, uniq; immediatè DEO, debitam coronam à Gallis Regibus, nullis obnoxiam interdictis*, (Notentur ea verba) *obstrepente Clero*. Pergit postmodùm narrare: de Summi Pontificis in Reges potestate pluribus actum, missosq; communibus votis tertij Ordinis ad Clerum articulos tres, quorum hæc summa erat. *1. Sacrilegum esse Reges unctos DEI quolibet prætextu in necem dare. 2. Debitam immediatè uni DEO Regum in subditos potestatem. 3. Nullis Sedis Apostolicæ interdictis subjacere Imperia Regum, subditosq; nunquam sacramento fidei exsolvi posse. Consensit primæ Clerus, immo perorante doctissimè Peronio Cardinale thesin in tyannicidas de fide esse respondit ex Decreto Concilij Constant. Sess. 5. Alteram de fide negavit, quamquam humanitùs, & historicè defendi possit. Difficultatem præcipuè movit articulus. 3. Vindicabat vir doctus Summi Pontificis in Regum sceptra potestatem certis casibus; Probabat potestati Romanæ Sedis in Reges hæreticâ labe infectos subscripsisse, quotquot Calvinum ante theologica tractavêre. Contrariam opinionem novam esse, Luthero & Calvino fautoribus nuper natam. Sacramento vinciri Reges Galliæ, ubi inaugurantur pellendis regno suo hæreticis, si pejeraverint in hæresin ipsi degeneres, si fautores hæresiarcharum, si novi dogmatis assertores: deberi ultionem Vicario Dei, ad quem unum ex lege spectat perjurij pœna. In eam sententiam exactis sæculis itum: iri & hodie passim toto Orbe Catholico, si Galliam demis.* Ex hac tota Cardinalis Peronij, & Gramondi dissertatione vides Clerum Gallicanum (*Ordo Ecclesiasticus*, inquit Gramondus, *perorante doctissimo Peronio*). in ea sententia fuisse, ut crederet opinionem hanc potestatem Pontifici in Reges negantium *novam esse, Luthero, & Calvino fautoribus nuper natam, cui veterum subscripsit nemo, recentiorum pauci: tanquam dogma politicum defendi posse ad summum: eo errore primam fuisse Henrico VIII. Angliæ Re-*

gi viam in hæreſim: ex injuſto repudio juſtè condemnatum rebellâſſe contra judicem ſuum: non aliud præcinere theſin, quàm rebellionem in ſolium Petri. In contrariam ſententiam exactis ſæculis itum, iri & hodie paſſim toto Orbe Catholico, ſi Galliam demis, &c. Pergit verò Gramondus, quæ poſteà contigerunt, pertexere, cùm videlicet Senatores Parlamenti in eandem cum tertio Ordine ſententiam conſpirâſſent, placitúmque ſuum vulgâſſent: pro lege politicâ, Regnóque fundamentali habendum eſſe, quòd Rex Galliæ neminem in temporalibus agnoſcat.

Excanduit, inquit, *Clerus, addito non eas eſſe Parlamenti partes, ut ultro reſpondeat: Comitijs Galliæ generalibus convocatis Regium omne jus translatum in ipſa; adeò ut velut juſtitio indicto, ceſſare debeat Magiſtratus. Clerum & Nobilitatem convenire in eandem ſententiam, nec ideò contrariam opinionem valere, quia ita populus cenſet, duorum vota & calculos uni prævalere.*

Hactenus in ſua hiſtoria Gramondus. Jam prudentũ quilibet facilè judicaverit, quàm apud omnem poſteritatẽ Conventui Pariſienſi decorũ futurum ſit eam propoſitionem tanto cum apparatu, curâque, immo graviſſimis pœnis imperare, quam ſub feliciſſimæ &glorioſiſſimæ memoriæ Ludovico XIII. Patres Gallicani cenſuerunt: *Eſſe opinionem novam, Luthero & Calvino auctoribus natam, cui veterum nemo ſubſcripſit, recentiorum pauci, quæ Henrico VIII. via in hæreſim fuerit, quæ apertam rebellionem præcinat in ſolium Petri, quam prælo datam, obtento à Rege diplomate, multáque in Typographum oblitteratum voluêre, cui denique in ijſdem comitijs omnino contrarium rotundè edixerunt, Sacramento videlicet Reges Galliæ, ubi inaugurantur, pellendis Regno ſuo hæreticis obſtringi: ſi pejeraverint in hæreſin ipſi degeneres, ſi fautores hæreſiarcharum, ſi novi dogmatis aſſertores, deberi ultionem Vicario DEI, ad quem unum ex lege DEI ſpectat perjurij pœna.* Quæ omnia non ſunt noſtra, ſed Eccleſiæ Gallicanæ verba apud Gramondum omni exceptione majorem. Subjungit poſteà laudatus Gramondus *de Tridentino Concilio, expediátne in Gallia promulgari; multa in utrámque partem vulgata prætereo. Eleganter & doctè Peronius Cardinalis pro Concilio: inſtitêre acriter contrà Miro, & Savaronus, prævaluítq; Clero populus. Creditum tunc potuiſſe conciliari opiniones Cleri & populi factâ quaſi compenſatione: Nempe ſi Clerus articulum tertij Ordinis admitteret negantem ſummo Pontifici jus eſſe in Regna, &c.* Ergo eo temporis hæc propoſitio *Pontifex nullum jus nullóque caſu habet in Regna*, erat popularis & à Clero Gallicano pernegata, adeò ut Concilium Tridentinum deferi

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

ſeri maluerint, quàm cum populo componere, & in eam propoſitionem convenire; eam tamen problematicè defendi patiebantur, quò auctoritati Eccleſiaſticæ & ſæculari fieret ſatis, teſte eodem Gramondo *loco citato fol. 67.*

Jam alios Doctores audiamus. Alexander Alenſis ex Ordine S. Franciſci Anglus cognomento irrefragabilis *p. 3. ſummæ q. 48. membro. 1. a. 3. §. 2. in reſolutione. Reſpondeo*, inquit, *ſecundùm Hugonem de S. Victore, ſpiritualis poteſtas terrenam poteſtatem inſtituere habet, ut ſit, & judicare habet, ſi bona non fuerit. Ipſa verò à DEO primùm inſtituta eſt, & cùm deviat à ſolo DEO judicari poteſt, ſicut ſcriptum eſt: Spiritualis dijudicat omnia, & à nemine judicatur. Inde eſt, quòd ſumma poteſtas Sacerdotalis, qualis eſt in ſummo Pontifice, non poteſt ab homine judicari, ſed habet de omnibus judicare, & de perſonis, quæ vitæ ſpirituali deputatæ ſunt, ut univerſaliter ſunt omnes perſonæ Eccleſiaſticæ, & de perſonis, quæ ad vitam terrenam deputatæ ſunt.*

Henricus Gandavenſis cognomento ſolemnis, Doctor Sorbonicus *quodlibet: 6. q. 23. Chriſtus ſecundùm quod homo, caput eſt, & Monarcha, non tantùm in ſpiritualibus, ſed etiam in temporalibus, ſecundùm quod dixit ei Deus Pater in pſalmo. 2. Poſtula à me & dabo tibi gentes hæreditatem tuam, & poſſeſſionem tuam terminos terræ. Propter quod dixit Apoſtolis ſuis: Data eſt mihi omnis poteſtas in cœlo, & in terra; unde & de ipſo dicit Dionyſius cap. 5. Eccles: Hierarch: In ipſo perficitur & completur omnis naturæ noſtræ hierarchicæ diſpoſitio. Ipſe autem tanquam homo peregre proficiſcens in altum non abſque regimine, & ordine in terris relinquere nos voluit, ne tumultuaretur juvenis contra ſenem, & contra ſapientem fatuus, ſed inferiores in donis, & naturalibus & gratuitis per ſuperiores in ordine debito cuſtodiret.* Et mox de Pontifice ſummo loquens: *Talis ergo Hierarcha, ſicut vir ſpiritualis omnia judicat, & ipſe à nemine judicatur, ut dicit Apoſtolus 1. ad Corinth. 2. v. 15. Judicat autem non ſolùm in ſpiritualibus, ſed etiam temporalibus, quia temporalia non niſi ſecundùm ſpiritualia judicari debent, & regulari, dicente Apoſtolo. 1. ad Corinth. Si Angelos judicabimus, quantò magis ſæcularia? Gloſſa prima, de rebus ſæculi ſemper enim, qui judicat de majori, ad ipſum ſicut ad primum judicem debet reduci omne judicium de minori, juxta illud. c. per Venerabilem, qui filij ſint legitimi, ubi dicitur: Cùm major in ſpiritualibus tam providentia, quàm auctoritas, & idoneitas requiratur, quod in majori conceditur, licitum eſſe videtur in minori. Iſte Hierarcha primus poſt Chriſtum ſuper univerſam Eccleſiam Petrus erat, cui ambas claves tradidit, & duos gladios commiſit, ſic ut regimen univerſalis Eccleſiæ, tam in ſpiritualibus quàm temporali-*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

poralibus ad ipsum pertineret, juxta illud, quod dicitur dist. 22. c. omnes: Romanam Ecclesiam solus ipse fundavit, & supra petram fidei mox nascentis erexit, qui beato Petro æternæ vitæ clavigero, terreni simul & cœlestis Imperii jura commisit, ubi dicit glossa: argumentum, quòd Papa habet utrúmque gladium spiritualem, & temporalem.

Beatus Augustinus Triumphus *quæst. 1. de potestate Ecclesiastica part. 1. art. 7. Papa gerit vicem Christi saltem quantùm ad potestatem & jurisdictionem officii. In Christo autem planum est fuisse potestatem Regalem & Sacerdotalem, quod ostensum est. Primò in ejus Incarnatione: Secundò in ejus conservatione: Tertiò in ejus passione & resurrectione:* & art. 8. *Bona temporalia & spiritualia ad tria possunt comparari. Primò ad eorum productionem: Secundò ad eorum ordinationem: Tertiò ad eorum motionem & actionem, & secundùm ista tria tribus rationibus ostendi potest in Papa esse potentiam super omnia.*

Primò quidem propter eorum productionem, quia non ab alio producta sunt temporalia & ab alio spiritualia, ùt Manichæi putaverunt: sed ab eodem Deo, à quo producta sunt spiritualia, ab eodem etiam producta sunt corporalia & temporalia: Papa ergo, qui gerit vicem DEI in terris, ex quo habet potestatem spiritualem, habebit similiter potestatem temporalium & corporalium.

Secundò hoc patet propter eorum ordinationem: ordinantur enim ipsa bona temporalia & corporalia ad bona spiritualia tanquam organa, & tamquam instrumenta. Unde Philosophi posuerunt, quod sine exterioribus bonis, quorum fortuna putabatur Domina, non contingit esse felicem, & virtuosè operari. Componitur enim homo ex anima & corpore. Unde sicut ipsum corpus ordinatur ad animam, & est instrumentum ejus, mediante quo exercet operationes suas: sic ipsa bona temporalia ad bona spiritualia ordinantur mediante Papâ. Papa ergo qui habet providere suis fidelibus de spiritualibus, habet eodem modo providere de temporalibus & corporalibus, sine quibus spiritualia in vita ista politica exerceri non possunt. Unde Apostolis dicentibus: Dimitte turbas, ut sibi emant escas, dictum est: Non habent necesse, ite, date vos illis manducare.

Tertiò, hoc patet propter eorum motionem, & operationem; videmus enim, quòd temporalia & corporalia moventur, & regulantur in eorum operationibus per ipsas intelligentias in tantum, ut Philosophi secundum numerum mobilium corporum posuerint numerum motorum, sicut patet. 12. Metaphysicæ. Istos etiam motores posuerunt omnes regulari & moveri ab uno motore primo, qui est DEUS. Augustinus etiam dicit: Omnem substantiam temporalem, & corporalem administrari

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

nistrari per Angelos. Papa ergo, in quo est potestas spiritualis, habebit per ipsam potestatem spiritualem similiter disponere & ordinare de temporalibus.

Illud ergo notatu est dignum, omnium scholarum Principes in nostram sententiam convenire: ex schola Franciscana Alexandrum Alensem, & S. Bonaventuram: ex Dominicana SS. Thomam & Antoninum: ex Augustiniana Antesignanum Ægidium, & Beatum Augustinum Triumphum: ex Carmelitana Joannem Bacconum: ex Carthusiana præcipuum Doctorem Dionysium: ex insigni celeberrimaq; Sorbonica Henricum Gandavensem: ex Societate Jesu Franciscum Suarez, omnésque eiusdem Societatis Doctores.

Omnes etiam, qui ob doctrinam eminentem titulum aliquem, & elogium, maximæq; eruditionis characterem sunt consecuti: Hugonem videlicet cognomento *Magistrum*: Alensem *Irrefragabilem*, Thomam *Angelicum*, Bonaventuram *Seraphicum*, Ægidium *Fundamentalem*, Mayronem *Illuminatum*, Gandavensem *Solemnem*, Bacconum *Resolutum*, Gersonem *Christianissimum, &c.*

Quamplurimos denique Sanctis adscriptos, v. g. S. Thomam, S. Bonaventuram, B. Ægidium Romanum, *lib. de potestate Ecclesiastica.* B. Augustinum Triumphum, S. Antoninum, S. Raymundum *lib. 1. tit. de Hæreticis.* S. Gregorium Magnum, B. Joannem Capistranum *lib. de potestate Papæ. p. 2.*

Infiniti sunt denique, qui sentiunt nobiscum: aliquos tantùm citabimus, quos Lector consulat. B. Ægidius Romanus *lib. de potestate Ecclesiæ.* B. Augustinus Triumphus *lib. de potestate Ecclesiastica.* Alexander Alensis *parte 4. q. 10. memb. 5. & 6.* Astensis *in summa 1. p. lib. 2. tit. 64. art. 4.* Antonius Bonfin. *Decade 3. lib. 1.* Ægidius Bellamera *in c. alius, causa 15. q. 6. n. 2.* Alfonsus de castro *lib. 2. c. 7. de justa hæreticorum punitione.* Alfonsus Alvarez *in speculo c. 16.* Antonius Cordubensis *lib. 1. quæstionarij q. 57. dubio 3.* Albertus Pighius *lib. 5. de Ecclesiastica Hierarchia c. 2. & 14.* Anton. Diana *p. 1. tract. 2. resolut. 121.* Alexander de Elpidio *lib. de auctoritate S. Pontificis c. 9.* Augustinus Barbosa *in c. per venerabilem. 13. qui filij sint legitimi.* Bartholus *in L. si Imperialis. Cod. de legibus.* Baldus *in proëmio digesti veteris.* Cæsar Cardinalis Baronius *tomo 9.* Cyprianus Aragonensis *lib. de prima orbis sede.* Durandus Episcopus *lib. de origine jurisdictionum q. 3.* Dominicus Soto *in 4. distinct. 25. q. 2.* Dominicus

nicus Bannes *in 2.2.q.10. art. 10.* Didacus Covarruvias. *in Regulam peccatum. p.2.* Dionyſius Carthuſianus *de Regimine polit. art. 19.* Franciſcus Zabarella *tract. de Schiſm.* Franciſcus Victoria *de poteſtate Eccleſiaſt. lectione 1. q. 5.* Ferdinand. Vaſq. *lib. 1. illuſt.* Franciſcus Mayron. *in 4. ſentent. diſtinct. 19.* Gabriel Biel. *lect. 23. in Canonem Miſſæ.* Guilielmus Durandus ſpeculator *in ſpeculo lib. 1. tit. de Legato.* Gabriel Bereria *de manu Regia prælect. 1.* Henricus Brito. *lib. de poteſtate Papæ.* Henricus Oſtienſis *in ſumma tit. de hæret.* Hugo de S. Victore *lib. 2. de Sacramentis.* Henricus de Gandavo *quodlibeto 6.*

Patres Jeſuitæ ferè omnes, Robertus Bellarminus *de poteſtate Papæ in controverſijs.* Azor. *tomo 2. lib. 4. c. 9.* Suarez *de legibus lib. 3. c. 22. & contra Regem Angliæ lib. 3. c. 5. & c. 23.* Molina *de juſtitia tomo 1. tract. 1. diſp. 29.* Tanner *in 2. p. diſt. 4. q. 4.* Valentia *in 2.2. diſtinct. 1. q. 12.* aliiq; Jacobus Almain *de ſuprema poteſtate temporali & Eccleſiaſtica q. 2.* Joannes Driedo *lib. 1. de libertate Chriſtiana c. 14.* Jacobus Gretſerus *adversùs Goldaſtum.* Joannes Roffenſis Epiſcopus Martyr *contra Lutherum.* Ludovicus Bologninus *tract. de poteſtate Papæ.* Ledeſma *in 2. p. q. 20.* Martinus Navarrus *in c. novit. de judicijs.* Nicolaus Abbas Panormitanus *in c. ſolidè. de majoritate & obedientia.* Nicolaus Sanderus *de viſibili Monarchia.* Petrus Ancharanus *in c. Canonum ſtatuta de conſtitutionibus.* Petrus Cluniacenſis *lib. 6. epiſt. 29.* Pelagius Alvarus *de planctu Eccleſiæ lib. 1. art. 21.* Petrus de Palude *tract. de cauſa immed. Eccleſ. poteſtatis.* Robertus Holcot *in lib. ſapientiæ lectione 200.* Reginaldus Polus *lib. de ſummo Pont. c. 8.* Sylveſter *in Sum̃a, verbo Papa.* Stanislaus Hoſius Cardinalis *in confeſſione Catholica.* Salgado *de protectione Regia tomo 1. p. 1.* Thomas Valdenſis *lib. 2. a. 3.* Thomas Morus *pro Regis Henrici VIII. libello contra Lutherum.* Turrecremata *in ſumma lib. 2. c. 11.*

§. XVII.

Rationes pro eadem veritate.

Summaria.

1. *Prima Ratio ex officio Paſtoris.*
2. *Ex jure naturalis defenſionis.*
3. *Ex fine rerum temporalium.*
4. *Ex obligatione divina præcepta humanis præponendi.*
5. *Ex juramento, quo ſe Reges Eccleſiæ obſtringunt.*
6. *Ex poteſtate Pontificia divinas leges interpretandi.*
7. *Ex officio Advocati Eccleſiæ, quo Reges funguntur.*
8. *Ex Comparatione Eccleſiaſticæ poteſtatis cum temporali.*
9. *Ex inductione rerum omnium.*

Rationes ultimo loco producimus, tantò validiùs pugnaturas, quòd antiquitate, Patrum teſtimonijs exemplíſque omnium, ùt vidimus, ætate ſubnixæ.

I.

Rima ergo *ratio* deſumitur ex officio paſtorali Petro, ejúſque ſucceſſoribus commiſſo Joannis ultimo per illa Verba *Paſce oves meas*: Officium verò paſtorale circa oves non tantùm verſatur in paſcendo, regendo, fovendo, &c. Sed etiam in arcendo, ſeparandóque oves morbidas à ſanis, ne infirmentur: abigendo lupos, ne invadant, &c. Cùm ergo Reges Chriſtiani ad oves Chriſti pertineant: ſi, quòd abſit, eorũ aliquis gregẽ Chriſti & Eccleſiã peſſundet, hæretic⁹ evadat, divinis ac naturalibus legibus obſtinatè non pareat; pertinebit ad curam ſummi Paſtoris, nullâ ſpe correctionis allucente, aliiſque remedijs in va-

in vanum consumptis, hujusmodi Principem ab Ecclesia separare, & potestatem nocendi, velut furioso gladium extorquere. At, inquies, Pontifex Romanus in spiritualibus tantùm, & quæ Religionem, & animam spectant, Pastor est Regum: illíque clavis Regni cœlorum, non Regni terrarum commissa est. ℟. Potestatem spiritualem & temporalem sic conjunctas esse, ut separari non possint, & separatæ facilè corrumpantur: sicut enim corpore indisposito, organísque corporeis malè affectis, non potest anima suas functiones exercere, ita nec Religio florere, conservaríque Republicâ malè constitutâ, & perdito aliquo Principe imperante. Deus ipse quamvis fidem Catholicam, & Ecclesiam per miracula, & specialissimam providentiam plantaverat, noluit eam Principibus ethnicis diu subjacere, sed illis per Constantinum excisis, Imperium ad Christianos transtulit, sub quibus toto orbe dilatata est; spectatâ siquidem hominum fragilitate, fieri non potuisset, Imperio penès ethnicos, & persecutionibus diu multúmque durantibus, fidem Catholicam conservari victâ tandem diuturnis pœnis patientiâ, quòd apertè Christus in persecutione Antichristi eventurum prædixit, *Matth. 24.* & exempla Galliæ, Angliæ, Sueciæ, Græciæ, &c. plus nimio ostenderant, veram Religionem fidémque Catholicam turbatâ Republicâ, & infidelibus rerum potitis excidisse. Cùm ergo Imperium, & Religio adeò colligata sint, non potuit una sine altero Christi Vicario, summóque Pastori committi: Sicut enim pastori ovium tantùm, non luporum aut prædonum cura committitur: si tamen isti oves invadant, etiam istos pellere & procul arcere Pastoris officium est: eodem modo nulla in Principes & Regna potestas summo Pontifici, nisi quando ex mala illorum administratione Ecclesia periclitatur, nec alijs remedijs locus est. Eadem utriúsque juris sententia est, cùm statuunt, concessâ alicui jurisdictione, concedi omnia, quæ ad illam necessaria sunt, & sine quibus exerceri illa efficaciter non potest. *L. fin. ff. de off. ejus cui mandat. jurisdict. & L. 2. ff. de jurisdict. omnium judicum. & c. prætereà de officio judic. delegati.* Si ergo Principes sæculares ad oves Christi pertinent, quarum cura Petro ejúsque Successoribus commissa est; si & de illorum præcipuè animabus summo Pontifici reddendæ sunt Deo rationes, tanquam præcipuis Ecclesiæ membris, oportebit con-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

bit consequenter omnem potestatem illis concessam esse, quæ ad eorum animas, subditorúmque pascendas, regendas, curandásque necessaria; nisi velimus DEI providentiam, quæ rebus etiam vilissimis necessaria providit, Ecclesiæ non providisse. Esse verò potestatem indirectam Ecclesiæ Religionique necessariam, & res ipsa, & exempla, ùt diximus, convincunt.

II. *Secunda Ratio* desumpta ex Jure & debito naturali, quo S. Pontifex Christi Ecclesiam, verámque Religionem defendere tenetur. Quilibet enim Princeps non tantùm jus habet subditos gubernandi, sed etiam ex hoc resultat jus aliud naturalis defensionis, quo potest alium Principem etiam non subditum, qui publica comercia turbat, pacta non servat, alióve modo sibi, suísque infestus est, ad officium compellere, & nisi absistat, bello invadere, Regnóque privare: multò igitur magis poterit Papa, cui Ecclesia concredita est, Principes sæculares Ecclesiæ filios, & quorum potestas temporalis est spirituali subordinata, si Religioni vel comittendo vel omittendo noceant, & juramentum violent, quo Ecclesiæ se obstrinxerunt, Regno deponere, aliísque modis coërcere, ídque jure defensionis: posse enim Ecclesiam non spiritualibus tantùm, sed etiam temporalibus pœnis suos hostes comprimere extra dubium est (modò ipsa non exequatur, & extra sanguinem *c. inter. 33. q. 2.*) & sunt auctoritates SS. PP. *in c. de Liguribus. 43.* & *c. 44.* & *c. non vos hominum. 42. causa 23. q. 5. & c. jam verò. causa 23. q. 8.* Plerumque enim pœnæ spirituales contemptui sunt impiis, & ludibrio, tantùm abest, ut sint remedio: & fuisse etiam ab Apostolis usurpatas docet S. Hieronymus *in c. legi 31. causa 23. q. 8.*

III. *Ratio teria* desumitur ex fine regiminis temporalis, ejúsque subordinatione ad finem regiminis spiritualis. Finis enim Regni & temporalis gubernationis est felicitas temporalis, quæ in pace, divitiis, mutuis commerciis, quieta rerum suarum possessione, aliísque, quæ civem reddere possunt felicem, consistit; ita tamen, ut hæc ipsa felicitas temporalis ad finem altiorem & supernaturalem reducatur, veram videlicet fidem, Religionem, cultum Dei, exercitium omnium virtutum, quæ hominem decent, & quibus ad æternam felicitatem pervenitur. Cùm enim Regna sint à Deo constituta, idem finis regnantium esse debet,

qui

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

qui fuit Dei, hic autem propter ſeipſum, ſuámque gloriam Regna conſtituit, & ita expreſsè *S. Thomas 1. 2. q. 21. art. 3.* & præſertim *de Regim. princ. lib. 1. c. 7.* docuit. Et ideò Principes ſæculi priùs oportet, ut quærant Regnum Dei & juſtitiam ejus, quàm bona alia temporalia, *Matthæi 6. v. 33.* cùm iſta ſint media tantùm, & illud finis, *Deuter. 17. v. 18.* Si ergo, ex omnium conſenſu poteſtas regia ordinatur ad Religionem tanquam medium ad ſuum finem, tamquam minus perfectum ad magis perfectum: ille, qui eſt caput Religionis, erit etiam regiæ poteſtatis, in quantum hæc pertinet ad Religionem: & qui moderatur fini, ejúſque executioni, multò magis & mediis ad eum finem ex ſua natura & inſtitutione Dei ordinatis: ſicut enim ſanitas, quia eſt finis medicinæ, quidquid enim ad ſanitatem facit, herbæ, liquores, gemmæ ad eandem medicinæ artem pertinent, ejúſque directioni ſubjacent; & quia finis nauticæ artis eſt felix ad portum navigatio: ideò ad eandem pertinet, magnetem, acum nauticam, ventorum & ſtellarum examen, & alia ad hunc finem neceſſaria inſtruere, dirigere, mutare, &c. Eodem modo poteſtas regia medium & inſtrumentum cùm ſit æternæ felicitatis, cui ex officio iſtius cura committitur, etiam illius commiſſa eſt tanquam inferioris & inſtrumenti ex Dei inſtitutione ad felicitatem æternam directi: ſi quis imaginem ſuam pictori exprimendam deferat, quis non dicat hoc ipſo factam illi poteſtatem colores miſcendi, telam poliendi, tingendíque, radios & penicillos in omnem partem ex præſcripto artis ducendi, & operi inutiles, aut etiam noxios corrigendi, aut ſi non poſſit, omnino projiciendi? Cùm ergo Eccleſia militans ſit imago triumphantis Eccleſiæ *ad Hebræos 9.* quam fide, ſpe & charitate, ac præſertim Religione in Deum, velut totidem coloribus imitatur, ejuſq; pingendi Dei Vicario, velut ſumo Pictori comendata ſit, Principibus verò tanquam inſtrumentis & penicillis divino huic operi deſervientibus; ad eundem Chriſti Vicarium pertinebit inutiles, noxióſque, & quibus fædatur potiùs imago, quàm perficitur, ſemovere, alióſque ſubſtituere: ſic tamen, ut in Principes Eccleſiæ utiles nihil juris exerceat, dicente ipſo Chriſto Phariſæis, hoc eſt, Legis Doctoribus & expoſitoribus: *Date ergo quæ ſunt Cæſaris Cæſari, & quæ ſunt Dei, Deo. Matthæi 22.* Quam rationem ubique & conſtanter S.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

ter S. Thomas usurpat, *nam 1. p. q. 82. art. 4. in corpore. In omnibus potentiis,* inquit, *activis ordinatis illa potentia, quæ respicit finem universalem, movet potentias, quæ respiciunt fines particulares. Et hoc apparet tam in naturalibus, quàm politicis: cœlum enim, quod agit ad universalem conservationem generabilium, & corruptibilium; movet omnia inferiora corpora, quorum unumquodque agit ad conservationem propriæ speciei, vel etiam individui: Rex enim quia intendit bonum commune totius regni, movet per suum imperium singulos præpositos civitatum: qui singulis civitatibus curam regiminis impendunt. Objectum autem voluntatis est bonum, & finis in communi. Quælibet autem potentia comparatur ad aliquod bonum proprium sibi conveniens, sicut visus ad perceptionem coloris, intellectus ad cognitionem veri. Et ideò voluntas per modum agentis movet omnes animæ potentias ad suos actus, præter vires naturales vegetativæ partis, quæ nostro arbitrio non subduntur.* Et *in 1. 2. q. 9. a. 1. Et inde est,* inquit, *quòd ars, ad quam pertinet finis, movet suo imperio artem, ad quam pertinet id, quod est ad finem. Sicut gubernatoria ars imperat navifactivæ, ùt in 2. Physic. dicitur, bonum autem in communi, quod habet rationem finis, est objectum voluntatis. Et ideò ex hac parte voluntas movet alias potentias animæ ad suos actus: utimur enim alijs potentijs, cùm volumus, nam fines & perfectiones omnium aliarum potentiarum comprehenduntur sub objecto voluntatis, sicut quædam particularia bona; semper autem ars vel potentia, ad quam pertinet finis universalis, movet ad agendum artem vel potentiã, ad quam pertinet finis particularis sub illo universali comprehensus; sicut Dux exercitûs, qui intendit bonum commune, scilicet ordinem totius exercitûs, movet suo imperio aliquem ex suis tribunis, qui intendit ordinem unius aciei. Sed objectum movet determinando actum ad modum principij formalis, à quo in rebus naturalibus actio specificatur, sicut calefactio à calore. Primum autem principium formale est ens & verum universale, quod est objectum intellectûs, & ideò isto modo motionis intellectus movet voluntatem, sicut præsentans ei objectum suũ.* Et *2. 2. q. 23. a. 4. ad 2. Dicendum, quòd virtus vel ars, ad quam pertinet finis ultimus, imperat virtutibus vel artibus, ad quas pertinent alij fines secundarij: Sicut militaris imperat equestri, ùt dicitur in 1. Ethic. Et ideò quia charitas habet pro objecto ultimum finem humanæ vitæ scilicet Beatitudinem æternam: ideò extendit se ad actus totius humanæ vitæ per modum imperij, non quasi immediatè eliciens omnes actus virtutum.* Et *1. p. q. 57. a. 2. Hoc enim rerum ordo habet, quòd quantò est aliquid superius, tantò habeat virtutem magis unitam, & ad plura se extendentem, sicut in ipso homine patet, quòd sensus communis, qui est superior, quàm sensus proprius, licèt sit unica potentia, omnia cognoscit, quæ quinq; sen-*

ſenſibus exterioribus cognoſcuntur : & quædam alia quæ nullus ſenſus exterior cognoſcit, ſcilicet differentiam albi & dulcis. Et ſimile etiam eſt in aliis conſiderare. Unde cùm Angelus naturæ ordine ſit ſupra hominem, inconveniens eſt dicere, quòd homo quacunq; ſuâ potentiâ cognoſcat aliquid, quod Angelus per unam vim ſuam cognoſcitivam, ſcilicet intellectum, non cognoſcat. Unde Ariſtoteles pro inconvenienti habet, ut litem, quam nos ſcimus, DEUS ignoret, ùt patet in 1. de anima, & in 3. Metaphyſ.

Cùm ergo finis omnium regnorum & Principatuum ſit vera Religio, Deíq; cultus rectus, & tandẽ æterna felicitas; ordo & à DEO perpetuò obſervatus poſtulat, ut cui Religionis, æternæque felicitatis cura mandata eſt, ſit etiam Regnorum & Principum, in quantum ad illa pertinent.

IV. *Ratio 4.* Deſumitur ex obligatione, quam omnes fideles habent veram Religionem fidémque colendi, & qui eam impugnant repellendi. Cùm enim omnes teneantur jure divino ad æternam vitam adſpirare, eodem jure ad noſtram Religionem, & mandatorum obſervantiam obligantur, ſine quibus illa non poteſt obtineri, & conſequenter omnia, quæ hoc impediunt, amoliri: ſi ergo ponamus Principem aliquem hæreticum fieri, & exemplo aut præcepto ſubditos ſuos in errorem & perditionem rapere, non tenebitur, imò nec poterit Reſpublica membrum hoc putridum, & totum corpus infecturum pati, ſed præcidere juxta illud Chriſti: *Si oculus tuus aut pes tuus ſcandalizat te, erue eum, & projice abs te.*

Cujus rei multa ſunt argumenta. Primò : ex natura præcepti humani, quod ſubjacet divino; ſi ergo obedientia homini delata impediat obedientiam DEO debitam, illa abrumpenda eſt. Deinde Deuter. 17. prohibetur populus eligere Regem, qui non ſit Religione Judæus.

Quæ cauſa hujus præcepti? ne videlicet judæos ad Idololatriam pertraheret: quæ ratio cùm ſit naturalis tam in novo, quàm in veteri teſtamento procedit : adeò ut teſte D. Thomâ ab omnibus recepto 2. *2. q. 10. art. 8.* etiam infidelibus nullóque modo ſubjectis poſſit Eccleſia bellum indicere, ne fideles in ſuæ Religionis exercitio impediantur; quantò magis Regi Chriſtiano poterit titulo juramenti & ſubordinationis Eccleſiæ ſubjecto? Imò ſententiâ omnium DD. receptum eſt præſertim Gallorum : Pontifici ſi

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Ecclesiam persequatur, aut in hæresin notoriam incidat, resisti etiam armis posse, & Pontificatum adimi: quantò magis Regi notoriè hæretico & Ecclesiæ persecutori adimi poterit? cùm potestas Regalis à Populo sit in Reges translata, sicque humani, non divini juris. Denique matrimonium, etsi jure divino & naturali institutum, naturale vinculum pariat, sitque indissolubile, si tamen Conjux infidelis sine Creatoris injuria cohabitare nolit, fidelis liber est, & aliud matrimonium aggredi potest. *1. ad Corinth. 7. c. gaudemus. de divortijs.* Hæc omnia efficaciter probant, Principem, ubi Religioni detrimento est, exauctorari posse: quod tamen cùm sit prudentiæ & circumspectionis summæ, & ad illa remedia pertineat, quæ cùm extrema sint, magnis periculis plerumque conjunguntur, ideò hujus rei judicium, tanquam gravissimæ soli Pontifici reservatur per expressa verba Spiritus *S. Deuter. 17.* & exemplum habetur *2. Paralipom. 23.*

V. *Ratio 5.* Sumitur ex juramento, quo se Reges Ecclesiæ, & subditis obstringunt: quando enim Regibus habenæ committuntur, juramento se obligant, & subditis de eorum privilegijs non infringendis, & Ecclesiæ, de illa contra hostes defendenda. Vide juramentum Caroli apud Spond. *Anno DCCC.* & Ottonis Imper. *inc. tibi 33. distinct. 63.* si ergo fidem & juramentum fallunt, à privatis quidem æquo animo tolerandi sunt, auctoritate tamen publicâ coërceri possunt, ùt eleganter docet S. Thomas *de Regim. Princ. lib. 1. toto c. 6.* fidem enim frangenti impunè fides non servatur. *Vide c. 3. de jurejur. c. 28. de Simonia. c. frustra de R. I. in L. 6. cùm proponas 21. Cod. de pact. & ibi DD. Vide Clement. unic. de jurejurando.*

Cùm ergo causa juramenti & perjurij sit fori Ecclesiastici *c. 13. de judic. & c. 34. de elect.* si hoc à Regibus committatur, cur à summis Pontificibus judicari, & pœnis coërceri non possint? ergo ex hoc saltem capite Summorum Pontificum judicio submittuntur.

VI. *Ratio 6.* Sumitur ex potestate interpretandi declarandíque juris divini, & naturalis dubij, quam summis Pontificibus concedunt Catholici omnes, hæc enim potestas apertissimè deducitur *ex Deuter. 17.* Cùm ergo detur aliquis casus, in quo ipsi Galli fatentur Principem abdicari posse: imò P. Maymbourg. *lib. 2. Histor. Iconoclast.* hanc abdicandi Reges potestatem Statibus, & Comi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Comitijs Generalibus concedit; poterit ergo summus Pontifex saltem per viam auctoritativæ declarationis pronuntiare, in confluxu certarum circumstantiarum, & ob gravissima mala Religioni, & Ecclesiæ impendentia, juramentum à subditis præstitum non obligare, eóque solutos liberósque esse: si enim concedimus casum aliquem dari, ut juramentum hoc non obliget; quando is contingat, judicium erit summi Pontificis, ad quem causæ juramentorum spectant *c. 13. de judic. c. 34. de Elect.* quid ergo quoad effectum ipsum differt, sive dicamus jus Pontificium in Reges esse veræ potestatis, sive meræ declarationis & interpretationis auctoritativæ? quemadmodum summus Pontifex sive dispenset in præcepto residendi, sive declaret præceptum residendi cessare, utróq; modo obligatio residendi sublata est; quòd si hanc ipsâ declarandi potestatē Pontifici negant: imprimis negant, quod nunquā salvâ Religione negatum est: deinde quærimus ad quem ergo hæc declarandi facultas pertineat? ad omnes? ad nullum? ad aliquem? Si ad omnes: miserrima omnium juramentorum Regúmque conditio est, quorum coronæ & imperia voluntati, arbitrio & declarationi subditorum succumbunt: quibus cùm placuerit, & aliter judicaverint, juramenta solvuntur. Si ad nullum: miserrima iterum omnium jurantium conditio est, quibus in tanta casuū varietate, & alternatione, ubi meritò dubitari potest, an juramentum liceat possitque observari, nemo tamen est, qui dubitantes absolvat, dubióque liberet. Quis ergo Francos juramento, quod Childerico dixerant, exolvit? Quis Romanos cùm à Græcis ad Carolum M. Francorum Regem defecerunt? Quis eosdem Francos, cùm Hugoni Capeto Regnum detulerant, Carolo I. Lotharingiæ Duci & Regij sanguinis proximo debitum? Si verò aliquem concedunt esse, cui juramentum interpretari liceat, neminem alium videmus, quàm Magistratum Ecclesiasticum, eumque præcipuè, cui dictum est: *Quodcunque solveris super terram, &c.* Quod Ecclesia Gallicana apertè professa est, quam per os Peronij Cardinalis sic locutam accepimus in Comitijs Generalibus anno MDCXV: *Sacramento vinciri Reges Galliæ, ubi inaugurantur pellendis Regno suo hæreticis: si pejeraverint in hæresin ipsi degeneres, si fautores hæresiarcharum, si novi dogmatis assertores, deberi ultionem Vicario DEI, ad quem unum ex lege spectat perjurij pœna.* Gramondus *l. 1. Histor. ad annū MDCXV. f. 65.*

VII. *Ratio 7.* Sumitur ex officio Advocati, & defensoris Ecclesiæ, quod Imperatoribus Regibúsque commissum est: esse enim Principes Ecclesiæ advocatos habemus expresse *in c. Venerabilem. de electione. Clement. Romani. de jurejurando. c. 2. in 6. de suppl. neglig. Prælat.* fatentur ipsi etiam electores Imperij, ùt videre est apud Bzov. *ad annum MCCCXIV. fol. 256.* Et Albertus Austriacus Imperator ad Bonifacium VIII. apud Baronium *Anno DCCCCXCVI. n. 49.* Ipse Rex Christianissimus per Archiepiscopum Parisiensem *MDXXXIII.* Massiliæ Clementem VII. sic est allocutus: *Beatissime Pater, cùm Serenissimus Dominus Franciscus Rex Christianissimus animadvertens, quantis in periculis Christianitas per hos annos sit versata, jam pridem desideravit cum S.V. tanquam Christianorum omnium summo Pastore, & parente aliquo in loco utrique commodo colloqui, idque ab eadem S.V. instanter petierit, ut cum ea præsens in commune bonum consulere posset: nunc hujus voti compos, benignitate V. S. effectus, agit eidem S.V. maximas gratias, non solùm, quòd à proximo morbo debilis, & jam annis gravis laborem viæ, & maris discrimen non defugerit, sed & quòd in ejus Regnum venire dignata sit. Deinde verò, quod ipse semper optavit personaliter exequi, eidem S.V. tanquam vero Christi Vicario, & Petri Successori obedientiam personaliter præstat, seq; & sua Regna, & dominia omnia pro S.V. & sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ, cujus ipse Primogenitus filius extitit, tuitione & augmento piè offert & pollicetur: rogans, ut filialem hanc obedientiam & oblationem paternâ benignitate suscipere dignetur.* Sic habet *tomus 2. Preuues des Libertez de l'Eglisse Gallicane. c. 3. n. 3.* Et eleganter B. Leo *epist. 73. ad Leonem Augustum: Debes incunctanter advertere regiam potestatem tibi non solùm ad mundi regimen, sed maximè ad Ecclesiæ præsidium esse collatam, ut ausus nefarios comprimendo, & quæ bene sunt statuta, defendas, & veram pacem his, quæ sunt turbata, restituas.* Et B. Gregorius Papa *ad Mauritium Imperatorem lib. 2. indict. 11. epist. 6. Ad hoc potestas super omnes homines Dominorum meorum pietati cælitùs data est, ut qui bona appetunt, adjuventur, ut cœlorum via largiùs pateat, ut terrestre regnum cælesti Regno famuletur.* Et prædixerat jam dudum Isajas. *c. 49. Et erunt Reges nutritij tui, & Reginæ nutrices tuæ: vultu in terram demisso adorabunt te, & pulverem pedum tuorum lingent.* Et *c. 60. Et aperientur portæ tuæ jugiter: die ac nocte non claudentur, ut afferatur ad te fortitudo gentium, & Reges earum adducantur. Gens enim & Regnum, quod non servierit tibi, peribit, & gentes solitudine vastabuntur.*

Cùm ergo ex allatis textibus certissimum sit Imperatores, Re-

ges,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

ges, Principésque omnes Advocatos esse, Defensores, Nutritios, Ministrósque Ecclesiæ, adeò ut ex DEI intentione hic fuerit primus præcipuúsque finis Reges Regiámque potestatem instituendi, ut Ecclesiæ videlicet & fidei servirent: hoc ergo respectu si Ecclesiæ noceant, eámque opprimant, cui patrocinium debent, poterit in illos velut in suos Ministros, Advocatósque Ecclesia animadvertere, & in officio continere; nam, ùt bene argumentatur Innocentius III. *in c. venerabilem. de electione: Nunquid enim Ecclesia Advocato & Defensore carebit, eorúmque culpa ipsi redundabit in pœnam?* Neque hoc in jure, aut praxi novum, ut, qui uno respectu liber, exemptúsque est, alio subjectus fiat: nam Matrimonium v. g. ùt contractus quidam in officium naturæ institutus, ad forum ecclesiasticum non spectat, pertinet tamen quâ ratione Sacramentum est; sic personæ Ecclesiasticæ omni jure humano, divinóque extra civilem jurisdictionem sunt: si tamen à Principe feudum aliquod habeant, hujus foro & judicio adstringuntur. *c. 6. de foro competenti.*

Idem homo si filius familias, & præses Provinciæ sit, non potest ùt filius familias manumittere, potest ùt præses *L. si Consul. ff. de adopt.* Rex inservit Ecclesiæ, quatenus homo est, vivendo fideliter; quatenus autem Rex est, justas leges indicendo. *c. si Ecclesia. 23. q. 4.* Vide Abbat. *c. ex litteris. de probat. c. fin. de instit.* Estque communis sententia Juristarum, posse unum plurium vices sustinere, dummodò exercitium unius actûs non obstet exercitio alterius, quod latè probat Abbas *in c. ex litteris de probat. Sanchez. lib. 8. de matrimonio. disp. 3.* Sic ergo dominus temporalis ex eo capite, quòd DEI institutione magis principaliter est Ecclesiæ Advocatus, Defensor, & Minister, quàm Rex (quia hoc ad illa ordinatur) poterit ab Ecclesia judicari, coercerique: enimverò non esse hoc meram & legalem speculationem, sed plùs nimio in praxi observari solitam doctrinam, ut qui uno respectu liber est, alio serviat, exempla satis docent, & quæ sequenti ratione dicemus, adhuc magis declarabunt.

VIII. *Ratio 8.* Sumitur ex comparatione temporalis, & Ecclesiasticæ dignitatis: hanc enim esse multò illâ majorem, est in confesso apud omnes, & jam dudum eleganter docuit Innocentius III. *in Decretali ad Constantinopolitanum Imperatorem c. sollicitè. de majoritate & obedientia.* ubi inter alia: *Præterea nôsse debueras, quod fecit*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Deus duo magna luminaria in firmamento Cœli: luminare majus, ut præesset diei; & luminare minus, ut præesset nocti: utrúmque magnum, sed alterum majus. Ad firmamentum igitur Cœli, hoc est, universalis Ecclesiæ, fecit Deus duo magna luminaria, id est, duas instituit dignitates, quæ sunt Pontificalis auctoritas, & Regalis potestas. Sed illa, quæ præest diebus, id est, spiritualibus, major est: quæ verò carnalibus, minor, ut quanta sit inter solem & lunam, tanta inter Pontifices & Reges differentia cognoscatur. Et S. Gelasius Papa ad Anastasium Imperatorem: *Duo sunt, Imperator Auguste, quibus principaliter hic mundus regitur; auctoritas sacra Pontificum, & Regalis potestas: in quibus tantò gravius est pondus Sacerdotum, quantò etiam pro ipsis Regibus in divino reddituri sunt examine rationem. Nôsti enim, Fili Clementissime, quòd licèt præsideas humano generi dignitate rerum, tamen præsulibus divinarum devotus colla submittis, atque ab eis causas salutis tuæ expetis, inq; sumendis cœlestibus sacramentis, eisq;, ùt competit, disponendis, subdi te debere cognoscis Religionis ordine potiùs, quàm præesse. Nôsti itaque inter hæc, ex illorum te pendere judicio, non illos ad tuam redigi velle voluntatem. Et si cunctis generaliter Sacerdotibus rectè divina tractantibus fidelium convenit corda submitti; quantò potiùs sedis illius Præsuli consensus est adhibendus, quem cunctis sacerdotibus & divinitas summa voluit præeminere, & subsequens Ecclesiæ generalis pietas jugiter celebravit?*

Hâc ergo suppositâ Ecclesiasticæ supra sæcularem potestatis prærogativâ & excellentiâ, argumentari sic licet: Ad minus tantum debemus Ecclesiasticæ potestati in sæcularia bona personásq; concedere, quantum conceditur temporali potestati in bona & personas Ecclesiasticas: cur enim majori potestati & nobiliori minus concedamus? Videmus verò passim Principes temporales, in Gallia præsertim, indirectam potestatem in personas, & bona Ecclesiastica exercere, quæ tamen omni jure, divino humanóq; exempta esse omnes fatentur.

Leges & pœnas matrimoniis ponunt, quia contractus sunt, & ideò politicæ gubernationi, ùt dicunt, subjecta: Bonorum immobilium Ecclesiasticos incapaces jubent, quia id ad Reipublicæ bonum, nobilitatis augmentum, & ærarij compendium spectat: Tributis Ecclesiasticos onerant, quia membra Reipublicæ sunt, ejúsque necessitatibus sublevandis obstricti: In Gallijs, prout videre est *in libro Gallico de juribus & libertatibus Ecclesiæ Gallicanæ tomo 2.* nec Concilia universalia, nec aliæ leges Pontificiæ promulgari possunt

absque

absque regia permissione, ne Respublica turbetur *fol. 253.* Episcopi Galliæ juramentum fidelitatis Regi præstant, quia pertinent ad status & Ordines Regni *fol. 312.* Eosdem Episcopos, aliósque curam animarum exercentes varijs edictis, & arrestis pœnalibus Reges coërcent, coguntq; residere, & nisi faciant, fructibus privant *fol. 315.* Prohibentur Prælati, Abbates, Priores, Magistri in Theologia, & aliæ Ecclesiasticæ & sæculares personæ absque Regia concessione Regno egredi, ob gravia incommoda propterea Regno impendentia: & si regno excedant, omnia illorum temporalia bona alijs conferuntur *fol. 333. n. 6.* Imo proscribuntur *fol. 334. n. 7.* Aliisq; omnibus pœnis, quæ à Rege infligi possunt *fol. 335.* Idque etiamsi Episcopi, Archiepiscopi, &c. ad Concilium Generale à Pontifice vocentur *fol. 335. n. 8.* Non obtentâ Beneficiorum provisione à Curia Romana aliisque Ordinarijs, Rex, & Parlamentum provident, quæ provisio, & collatio tanti est, quanti esset Romana, Bullæq; à Pontifice missæ: id enim Regni, publicæque quietis interest. *fol. 422.*

Bullæ Indulgentiarum sine Regia permissione promulgari in Gallia non possunt *fol. 690.*

Parlamentum, Judicésque & Magistratus Regij punire possunt concionatores, qui ad populum seditiosè declamant, eósque incarcerare *fol. 726.*

Nova Monasteria in Galliis ædificari non possunt sine Regio assensu, ne videlicet populi graventur *fol. 754.*

Potest Parlamentum de electionibus Superiorum, & delictis scandalo conjunctis, quæ in Monasteriis contingunt, cognoscere *fol. 762.*

En exempla aliquot (nam infinita alia præterimus, quæ in citato libro videri possunt) à Principibus sæcularibus in Ecclesiasticos indirectæ potestatis! quam tutò salvâque Religione, & conscientiâ exercere se posse credunt, quia Ecclesiasticos considerant non ùt tales, sed ùt membra Reipublicæ civilis, ùt in Regno natos subditósque, útque hujusmodi leges in Ecclesiasticos scriptæ, ad utilitatem, felicitatem, quietémque publicam pertinent. Si ergo, quantũvis Ecclesiasticæ personæ, eorúmq; bona omni jure exempta sint, & extra sæcularẽ jurisdictionẽ; quantumvis SS. Canones

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

nones hanc immunitatem, & exemptionem ſub graviſſimis juris pœnis violare directè vel indirectè prohibeant. *c. quanto. de privilegijs. ubi Abbas & Gloſſa. Bulla Cœnæ, excommunicatione 15.* Quantumvis denique conditio, & ſtatus Eccleſiaſticus ſit longè perfectior, altior digniórque ſæculari, & huic nullo modo ſubordinatus: hæc tamen omnia non obſtant, quò minùs Principes ſæculares Eccleſiaſticum ordinem indirectè judicent, puniant, imperent, bonis privent, incapaces pronuntient, carceribus mandent, &c. Quæ omnia jure à ſe fieri dicunt, quòd nullam directè in illos exerceant poteſtatem, ſed indirectè tantùm; quantò igitur magis id admittere debent, fieri poſſe à ſummo Pontifice omniúmque Eccleſiarum Antiſtite, quando Religionis, & fidei Catholicæ bonum hoc neceſſariò poſtulat, ubi & ipſa dignitatis prærogativa, & natura poteſtatis ſæcularis, quæ Eccleſiaſticæ ſubordinatur, & SS. Canones, & omnium ſæculorum Exempla, & tot Concilia univerſalia, & ipſæ ſacræ litteræ juxta interpretationem Canonicam, hoc ipſum fieri & permittunt & jubent? ergo quòd SS. Canones vetant, hoc licet? & quod jubent, nõ licet? quod minori conceditur, majori non permittitur? Temporalis & Regia poteſtas Eccleſiæ ſervit, tamen imperat, punit, leges dicit; neque hoc uſurpare aliena eſt, ſed potiùs Reipublicæ providere. Ex adverſo Eccleſiaſtica & Pontificia poteſtas, quæ ſuperior & Domina eſt, ſi ob publicam communémque neceſſitatem, cùm Religioni, cùm animabus pernicies imminet, temporalia diſponat; hoc eſt, ſi mediis & inſtrumentis utatur fini ſuo neceſſariis, id continuò dicitur in alienam meſſem involare, quietémque publicam offendere.

Dicendum eſt ergo, poteſtatem Eccleſiaſticam, & ex comparatione ad poteſtatem ſœcularem in temporalia extendi, quando iſta neceſſaria ſunt fini ſpirituali, hoc eſt, Religioni, concordiæ, cultui divino, animabus, fideíque conſervandis proferendíſque: & eſſe contra omnem naturam, rerúmque ordinem hoc ſœculari concedere, & negare Eccleſiaſticæ poteſtati, hoc eſt, Dominæ ancillam præferre.

IX. *Ratio 9.* Sumitur ex continuâ perpetuâque rerum omniũ inductione, in quibus palàm eſt, eſſe aliquid majus nobiliúſque, quod minoribus & imperfectioribus dominetur. Sic Angelis datũ

eſt re-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

eſt regium in omnes ſenſibilium rerum ſpecies dominium. S. Auguſtinus *lib. 83. quæſt. 76.* Damaſcenus *lib. 2. c. 4.* Origines *Numerorum c. 20.*

Videmus ea, quæ magis lucent, magis etiam movere, perficere & agere in hæc inferiora, ùt inter planetas ſolem, inter elementa ignem &c. Idem ergo dicendum erit de poteſtate Eccleſiaſtica illis conceſſa, quos Chriſtus appellat *lucem mundi:* & Zacharias *ſtellas lucentes in perpetuas æternitates.*

Videmus gratiam non animam tantùm, ſed etiam corpus perficere, idque virtutes morales temperantiæ & continentiæ ad virtutem & æternam felicitatem inſtruere, & ſi bonum Religionis exigat, morti & tormentis exponere.

Videmus jure & inſtinctu naturæ omnia ſic eſſe inſtituta, ut ſibi adverſantia, & nocentia expellant, exarmentque; & conſervando bono meliori & univerſaliori, imperfecta & particularia bona cum propria licet pernicie ac etiam interitu exponant: Sic manus ad tuendum caput accurrit, naturalique inſtinctu vulnus & dolorem in ſe recipit: aqua centrum egreditur, & contra impetum naturæ ſurſum attollitur, ut vacuum impediat univerſo inimicum: quia membra vitæ conſervandæ deſerviunt, ſi hujus interſit, ex medici arbitrio amputantur: ſic denique, cùm media & inſtrumenta omnia obtinendo fini accomodentur, prout huic conducunt, nocentque, ad nutum artificis aut amoventur, aut operi applicantur: Cùm ergo regna & bona temporalia omnia ſint à Deo inſtituta, ut Religioni, animabus, æternæque felicitati deſerviant: tenentur, qui ijs præſunt, hoc facere, & ni faciant, ſed potius incommodent, pertinebit ad Caput Præſidémque Eccleſiæ illos officij ſui admonere, & etiam compellere; niſi velimus dicere Deum Eccleſiæ ſuæ, cujus gratiâ creaturas omnes, ſéque ipſum impendit, minùs quàm rebus aliis, etiam minimis providiſſe, negatâ illi, quâ ſe tueretur, neceſſariâ poteſtate: aut contra providentiæ ſuæ ordinem tot ſæculis obtentum, per miracula tantùm conſervatam voluiſſe.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

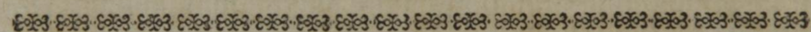

§. XVIII.

Solvuntur Obiectiones.

Summaria.

1. *Regia potestas, si à DEO immediatè sit, non ideò Pontificiæ subjectam non esse.*
2. *Dyscolis Principibus obediendum salvâ Religione.*
3. *Non turbari hâc potestate Rempublicam.*
4. *Quid ad Extravag. meruit?*
5. *Potestas Regia Christo asserta.*
6. *Arma Saeerdotum non solas lacrymas esse.*
7. *An hæc potestas Reip. noxia?*
8. *Quæ Patrum Societatis de hac potestate in Gallijs sententia?*

Multa sunt, quæ huic nostræ doctrinæ opponi possunt, nec mirum hoc, aut novum videri debet: eadem enim veritatis natura & lucis est, quam sine umbra vix reperies: ac in tanta studiorum & affectuum agitatione, etiam limpidissimum fontem turbari est necesse, singula non tam impugnabimus, quàm producemus, hoc ipso pretium amissura, quòd videantur.

I.

Pponitur 1. Imperatoriam potestatem imediatè à DEO collatam esse *Nov. 6. init. & Nov. 73. §. 1.* Non ergo à Pontifice, ùt suprà dictum; & si à DEO collata, non ergo à Pontifice aut restringi potest, aut adimi, cùm inferior non possit in lege aut privilegio superioris dispensare.

℞. Quidquid sit, Regia, & Imperatoria potestas auctoritate divinâ, an humanâ sint instituta; illud certum videtur à DEO

non

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

non imediatè conferri: cùm enim ea sit merè temporalis, nec ad actum dirigatur, cujus Respublica non sit capax: imo hæc potestas penès communitatem aliquando fuerit, ab hac in Principem & potuit transferri, & de facto translata est. (a) Cùm ergo dicunt Imperatores se à DEO imperium accepisse: est hoc intelligendum, quòd ex speciali ejus Providentia & gratia, quæ Regibus maximè invigilat, imperio sint potiti: non verò, quòd eorum potestas talis sit, ut ab alio quàm à DEO imediatè conferri non possit; qualem dicimus esse Pontificiam, quæ, sicut penès nullam communitatem esse potest, ita à DEO imediatè confertur, præcedente electione humanâ, non tanquam hujus potestatis causâ, sed tanquam conditione, sine qua DEUS illam non conferret. Sed demus Regiam potestatem imediatè à DEO conferri, non tamen confertur à DEO sine debita, & innata subordinatione ad spiritualem potestatem, cui necessariò & ex sua natura, ùt medium fini, & instrumentum operi deservit: Cùm enim opera DEI sint ordinata, oportuit temporalia ad spiritualia referri, & istis subjacere, cùm propter se ipsa appeti non debeant: sicut etiam licet DEUS cœlum, æquè ac terram imediatè creaverit; voluit tamen terræ influxum à cœlesti pendere, nec aliter operari, quàm ex cœli præscripto.

II. *Opponitur 2. Reddite, quæ sunt Cæsaris, Cæsari; & quæ sunt DEI, DEO. Matth. 22. Et omnis anima potestatibus sublimioribus subjecta sit ad Rom. 23.* Et *Obedite Regibus etiam dyscolis 1. Petri. 2.* Non potest ergo Pontifex Regibus imperium abrogare, cùm illis subjaceat, ac etiam dyscoli Principes, qui subditos præter culpam vexant, ferendi sint.

℟. Hæc omnia verissima esse ordinariè & pro casu, de quo scripturæ loquuntur, ut nemo videl: privatus obtentu Reipublicæ malè administratæ possit in suos Principes insurgere: absurdissimum enim videtur, & plenum latrocinij, singulis privatorum aut ignorantiâ, aut odio, aut cupiditate correptis arbitrium & jus in suum Principem comittere; hoc enim, ùt diximus, remedium est extremis periculis reservatum, nec aliâ manu, quàm Pontificis Maximi applicandum; & de hoc casu textus citati nihil loquuntur, & ideò nihil probant, cùm non possint magis probare, quàm dicant; nec unquam diximus, aut dicere potuimus Regem dysco-

(a) §. 6. Instit. de I.N.G. & C. L. 1. ff. de Constit. Princip. L. 1. §. 7. C. de V. I. E.

dyſcolum ex qualibet, & privata cauſa, aut injuria delictóve poſſe imperio ſpoliari, cùm hoc plerúmque pejus ſit, pluribúſque malis obnoxium, quàm illud privatum damnum; ſed tantùm ex cauſa, damnóque publico, & ad totam Eccleſiam ac Religionem ſpectante: cujus proinde judicium & cognitio ad ſolum caput Eccleſiæ, & Religionis, hoc eſt, Vicarium Chriſti pertinere debet. (a)

III. *Opponitur 3.* Duas eſſe poteſtates, quibus mundus gubernatur, Eccleſiaſticam, & temporalem; utrámque à DEO inſtitutam & conceſſam; temporalem Regibus, Eccleſiaſticam Pontifici: nec iſtam poſſe ad temporalia extendi & commiſceri: habet enim quælibet potentia ſuos terminos, extra quos non vagatur: oculus ad lucem & colores, non ad ſonos & concentus: auris ad ſonos, non ad colorem pertinet: ſic nec poteſtas Eccleſiaſtica ad temporalia: alioquin una poteſtas aliam impediret; quantò enim plus curæ temporalibus impendunt Pontifices, tantò magis Eccleſiaſtica negligunt dicente Apoſtolo: *Nemo militans DEO, ſe immiſcet negotijs temporalibus, &c.* Et hæc poteſtatum confuſio nequit eſſe abſque diſcordijs, principúmque indignatione, & quòd conſequitur, ſine damno Reipublicæ: nemo enim, Reges præſertim, alienam falcē in ſua meſſe patiuntur, juxta illud Poëtæ:

Nulla fides Regni ſocijs, omníſque poteſtas
Impatiens conſortis erit.

Et Taciti *4. Annal. Arduum ſemper eodem loco, & concordiam & potentiam eſſe.* Et *1. Annalium: ſuſpectum ſenatus Populiq; imperium ob certamina potentium & avaritiam magiſtratuum.* Et *1. hiſtor. Pacis intereſt omnem poteſtatem ad unum conferri.* Et propiùs ad propoſitum noſtrum Nicolaus Papa I. *ad Michaëlem Imperatorem in c. quoniam diſt. 10.*

℟. Multa eſſe, quæ inſtar hellebori rarò uſurpata medicinæ ſunt, lethalia futura, ſi crebrò; talis eſt poteſtas quæ SS. Pontificibus in Reges & Principes conceditur; hæc enim ſi ordinaria ſit, noceret potiùs, quàm Eccleſiæ prodeſſet: & ideò locum non habet, niſi premente neceſſitate, cúmque Religionis bono: tunc enim temporalis poteſtas ex natura ſua Eccleſiaſticæ ſubmittitur, cùm temporalia ſint propter ſpiritualia; & hoc ad pacem Reipublicæ, non diſſidium pertinet, turbatâ ſiquidem Religione etiam Regna turban-

(a) Vide S. Thomam lib. 1. toto c. 6. de Regim. Princip.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

turbantur, & ideò quidquid tuendæ Religioni, tuendis etiam imperijs servit: expedítque immensæ Regum potentiæ terminum aliquem figi, ut non excurrat, arásque fidei transcendat; quod fieret, si extra omnem metum & judicem essent, cupiditate regnandi Religionem vincente. At Principes offenduntur? Equidem optandum esse illos nunquam offendi, at si oporteat, necessitas absolvit, & causa Religionis: nam & medico secanti æger indignatur, sed sanitas vulnus excusat, & dolor beneficio adscribitur, nec aliud convincunt textus citati.

IV. *Opponitur 4.* Extravagantem *unam sanctam. inter communes Bonifacij VIII. de Majoritate & obedientia.* ubi definitur Pontificem utrumq; gladium tenere, per aliam extravagantem *meruit: inter communes de privilegijs* revocatam esse, saltem quoad Reges Galliæ.

Respond. Extravagantem *meruit* Regibus Galliæ nil adimere, nihil concedere; sed eos in eo statu relinquere, in quo erant ante constitutionem Bonifacij: cùm enim ex rationibus suprà adductis constet, potestatem regiam & temporalem Ecclesiasticæ semper subjectam fuisse, neque hoc ex Bonifacij constitutione, sed jure divino & naturali, nec voluit Clemens V. nec potuit illi derogare, qui de Bonifacio tantum VIII. novísque obligationibus loquitur, & non de naturali & divina

V. *Opponitur 5.* Papa est Vicarius Christi, non quidem ùt Dei, cùm divina potestas nõ sit Papæ comunicata; sed ùt hominis & Ecclesiæ capitis: non ergo majorem habet potestatem, quàm ipse Christus, cujus Vicarius tantùm & servus est: sed Christus ùt homo nullam habuit in Regna, & Principatus ac temporalia jurisdictionem, quod ipse testatus est *Joannis 18. Regnum meum non est de hoc mundo.* & *Lucæ 12. O homo, quis me constituit judicem aut divisorem inter vos?* Quis ergo majorem Papæ, quàm Christo jurisdictionem tribuat? majorémque Vicario quàm Domino potestatem? cùm tamen sufficiat discipulo, si sit sicut Magister.

Resp. Constantem D. Thomæ Principis Theologorum sententiam esse, Christo Domino quà homini utrámque dignitatem regiam videl. & sacerdotalem communicatam, quod expresse docet *lib. 1. de Regim. Princ. c. 12. & sequentib. & p. 3. q. 59. a. 4.* dicit: *Manifestum esse Christo quà homini potestatem judiciariam ex Regia consequentem quoad om-*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

ad omnes res humanas, addítque rationem argumento nostro optimè accomodatam: *Cuicumque*, inquit, *committitur principale*, *committitur & accessorium, omnes autem res humanæ ordinantur in finem Beatitudinis, quæ est salus æterna, ad quam omnes homines admittuntur, vel etiam repelluntur judicio Christi, ùt patet Matth. 25.*

Et ipsa videtur expressa sacræ scripturæ sententia Matth. ult. *Data est mihi omnis potestas in cœlo & in terra.* Paulus ad Hæbr. *Quem constituit hæredem universorum.* Apocalypsi. 1. *Princeps Regum terræ.* Apoc. 6. *Rex Regum, & Dominus Dominantium.*

Quod quidem jus Regium fundari credimus in unione hypostatica: sicut enim ferro communicatâ formâ ignis, communicantur etiam proprietates, adeò ut ferrum ignitum colorem, ardorem, lucémque induat ipsius ignis, verúmque sit dicere, non ignem solùm, sed etiam ferrum igni unitum ardere, lucere, &c. ita humanitas Christi unita semel formæ Dei, participat omnes divinas proprietates, quarum illa est capax, & consequenter etiam supremum rerum temporalium dominium regiámque auctoritatem, quam non voluit Christus exercere, quia *venerat in forma servi*, & pœnitentiæ, humilitatis mundiq; contemptûs exemplum futurus, nec aliud verba sacræ scripturæ sanctorúmque Patrum convincunt. Sed quidquid sit de hac D. Thomæ sententia, quam verissimam credimus, & ipse S. Doctor manifestè veram appellat: Illud saltem negari non debet, Humanitati Christi collatum esse dominium rerum temporalium, quousque illud Ecclesiæ gubernandæ consummandæque Redemptioni necessarium erat, nam, ùt inquit D. Thomas *p. 3. q. 54. a. 4. Cuicumque committitur Principale, committitur etiam accessorium.*

Et hoc ipsum dominium aliquoties Christus, cùm expedire videbatur, exercuit, nam mulierem adulterij convictam contra legis præscriptum absolvit *Joann. 8.* Ficulneam, quæ in alterius bonis & patrimonio erat, arefecit. *Matthæi 21.* Dæmones in gregem porcorum, qui ad alios pertinebant, immisit, & præcipites in aquas egit *Matth. 8.* Quâ potestate, nisi Regiâ & omnibus dominante? alioquin aliena usurpâsset. Sed dicet aliquis, cur ergo Christus non Augustum, non Herodem imperio exuit, alióśque, qui veram Religionem promoverent, throno imposuit?

℟. Quia

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

℞. Quia voluit Ecclesiam humilitate, patientiâ, fortitudine, rerum humanarum contemptu crescere, & miraculis tantùm divináq; virtute, non bello aut viribus, quemadmodum Regna solent, propagari, ut videlicet tantò magis divina potentia eluceret, Ecclesiâ ijsdem artibus, quibus opprimebatur, florente: útque fidei veritas esset omnibus indubitata, quæ per tot miranda, DEUM haberet testem, & sine armis, divitijs sapientiâque humanâ omnes convicisset: sed semel Religione constitutâ, & fide omnibus persuasâ, voluit DEUS naturalibus etiam medijs Ecclesiam conservare, & cum illa desunt, nec priùs, miracula quæri: quemadmodum videmus, naturam quidem humanam im̃ediate à DEO productam esse, sed semel productam per naturales causas diffundi, quæ si cessent, aut homini producendo pares non sint, miraculis naturam suppleri.

VI. *Opponitur 6.* Arma Sacerdotum lachrymas & orationes non exercitus & vim esse, ùt habetur in c. *convenior 23. q. 8. & dist. 36. c. ult. c. porrò 16. q. 3.*

℞. Ne lachrymis quidem summos Pontifices, Regnantem inprimis, pepercisse, & causam Ecclesiæ, quàm olim sanguine, nunc etiam aquis tueri, in hoc quóque Petrum imitatos, cui lacrymas gallus expressit. Ceterùm ubi præter lacrymas precésque alia quoque remedia ad manus sunt, ea tutò adhiberi satis exempla SS. PP. & Apostolorum convincunt; inter quos Beatus Petrus repentinâ morte duos confecit, Paulus orbitate multavit, Elias igne succendit, &c. multáque alia: fac enim armis ab aliquo S. Pontificem invadi, an illi suis tantùm lacrymis, & non etiam alienis armis hostem reprimere licebit? quantò ergo magis si Ecclesiam aggrediantur, in qua non corporis tantùm, vel unius hominis, sed animarũ, omniúmq;, qui in Ecclesia sunt salus periclitatur? Quidquid ergo virium & potestatis à DEO Pontifex Romanus accepit, id omne tutandæ Religioni impendere potest, inter hæc autem, ùt diximus, est etiã potestas in Reges & Regna. Cur ergo Ambrosius aliiq; hâc potestate non sunt usi? quia vel non poterat, vel non decebat, vel non oportuit; horum aliquid si obstet, ne sum̃us quidem Pontifex hunc ictum, qui ultimus esse debet, vibrabit, DEOque committet semper in extrema parato.

VII. *Op-*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

VII. *Opponitur 7.* Ex hac in Principes, eorumque ditiones exercitâ à SS. Pontificibus poteſtate, multa incommoda & mala eveniſſe. Cenſuræ & anathemata in Henricum VIII. Angliæ Regem vibrata, quid aliud evicêre, quàm ut jugum excuteret, Eccleſiam vaſtaret, proſcriptâ toto Regno Religione? ijſdem Eliſabetha Regina Angliæ in furorem acta ſæviùs, quàm antè in Catholicos graſſata, nec priùs deſiit, quàm regio Stuartæ ſanguine ſecures imbueret, ſpecioſo titulo, crudelitate velatâ, quòd diceret Catholicos ſeditionem in Reginam & Regnum moliri? Et deniq; nunquam ſæpiùs cædes, inteſtina bella, Procerum diſcordiæ, parricidia in Gallijs obſervata, quàm Henrico IV. Navarræ Rege à ſummis Pontificibus diris percuſſo, Regnóque alienis expoſito; non ergo poteſtas, quam Papæ concedimus, Eccleſiæ bonum, ſed perniciem magis & excidium ſpectat. V. Trithem. *in Chron. Hirſaug.*

Reſp. Exercitium poteſtatis, quam Pontifices Romani in Reges & Regna acceperunt, ad remedia extrema pertinere aliis conſumptis, ultimíſque morbis adhibenda, & inſtar hellebori eſſe; de quo *Caſſ. collat. 17. c. 17. Quod ſi im̃inente exitiali morbo ſumptum fuerit, fit ſalubre, ceterùm abſque ſummi diſcriminis neceſſitate perceptum præſentis exitij eſt*; ſicut ergo juſtum bellum nemo non admittit, quantumvis innumera ſint mala, quæ ex bellis proveniunt: ſed majora provenirent ſublato bello, datâque injuriis licentiâ; ſic in caſu, de quo agimus; & ipſa quæ in contrarium afferuntur, ſatis oſtendunt: illæ enim calamitates, quæ Henrico diris percuſſo Galliam affligebant, Regem tandem ad Catholicam Religionem impulerunt, nunquam aliàs Regno potiturum; ſic à diſcordiis & bellis ceſſatum. Eliſabetha Angliæ Regina quantum abfuit, ut Regno exciderit armatâ in illam potentiſſimâ claſſe? Quod verò ſapienter agitata potentior fortuna diſcuſſerit, non hic error poteſtatis Pontificiæ, ſed eventûs fuit, ex quo nemo prudens ſapientiam & conſilium metitur.

Henricum VIII. quod attinet, ſunt, qui velint, præcipitatum remedium eſſe plagâ necdum ferrum patiente: ſunt, qui excuſent. Demus peccatum eſſe, quid tandem ſequitur? ſi poteſtatem hanc Pontifici abroges, quia aliqui aut incircumſpectè, aut ex impetu potiùs, quàm ratione & conſilio ſunt uſi; oportebit eodem

eodem modo omnes humanas artes hominúmq; conditiones, matrimonia, magistratus, mercaturas, imo Regiam ipsam potestatem è medio tolli, in quibus longè pluries peccatū est, quàm in illa, quam defendimus, auctoritate: stultus sit agricola, qui segetem incendit lolio & zizaniis mixtam. Percurre, quæ suprà ex historiis produximus, videbis summos Pontifices hâc in Reges potestate feliciter usos esse, magnóque Ecclesiæ bono, quòd verò malè cesserit aliquando, hic est communis rerum morbus & conditio, non semper eodem secundóque vento navigantium. Illud verissimum est, hujusmodi pœnas, interdicta, excommunicationes, depositiones, &c. cum summa circumspectione rarissimo casu, nec citra necessitatem, explicandas esse, & chymicæ tincturæ modo, guttatim, aliisque remediis frustra consumptis porrigendas, quod à Patribus Tridentinis prudenter omnino observatum, præmonitúmq; est, *Sess. 25. de Reform. c. 3.* ubi: *Quamvis*, inquiunt, *excomunicationis gladius nervus Ecclesiasticæ disciplinæ, & ad continendos in officio populos valde salutaris; sobriè tamen magnâque circumspectione exerendus est, cùm experientia doceat, si temerè, aut levibus ex causis incutiatur, magis contemni, quàm formidari, & perniciem potiùs parere, quàm salutem.*

VIII. *Objicitur 8.* Patres Societatis in Gallia contrariam sententiam tenere teste Gramondo *l. 15. ad annum MDCXXVI.* Cùm enim Santarelli è S. I. liber quidam in lucem emersisset sub titulo: *Tractatus de hæresi, Schismate, Apostasia, & de potestate Pontificis in his delictis puniendis, &c.* In quo libro multa in Reges Pontifici tribuebantur, & specialiter, quòd in Reges hæreticos etiam pœnis temporalibus posset animadvertere, eósque, nisi errorem deponerent, regno pellere; P. Coto Provincialis, Rector Collegij Claremontani, præcipuíque è Societate Theologi in jus vocati, palàm coram senatu professi sunt, Santarelli librum à se improbari, & contrariam illi sententiam omnino teneri.

℟. Santarelli librum multa complexum esse, ob quæ non societati tantùm, sed multis alijs, & meritò displicuit: vult enim Reges *ob insufficientiam, minorem regendi habilitatem, & ob quodcunque peccatum, seu iniquitatem, si non corrigat, regno moveri posse, imo etiam mortis pœnâ multari.* Quæ quàm sint absurda, & populos in Principes suos aut arment, aut obsequio exuant, nemo non videt: & eo præsertim

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

tempore Gallos offenderant, cùm recentem adhuc Henrici M. sanguinem præ oculis habebant à sicario impiè confossi. Meritò igitur Santarelli librum damnârunt: sed cùm in Senatu pressiùs urgerentur, mentem suam de Pontificia in Reges potestate, ut edicerent; cautè semper tergiversati sunt, seque in omnem partem versârunt, responsis, aut ambiguè datis, aut aliò flexis, aut in Santarellum detortis, aut petitis denique inducijs; ne videlicet, si ad interrogata animis apertè responderent, aut judicem offenderent, aut veritatem. Sed ut rem totam memoriâ quippe dignam, ùt fuit, intelligas, en illam tibi ex Gramondi, commentarijs totidem verbis. *Exin dicta dies Provinciali, Collegij Claromontani Rectori, & præcipuis è Societate Theologis: sistuntur in judicio, interrogantur, respondent.*

Senatus. *Probatúrne vobis Santarelli perniciosus liber editus in hunc titulum, Tractatus de hæresi, schismate, &c.*

P. Coto pro se & socijs præsentibus; *Improbatur, supprimitur, impugnabitur contrariâ mox doctrinâ, quam paramus dare in publicum.*

Senatus. *Quare improbatis doctrinam, quam Societatis vestræ Generalis Romæ approbat?*

P. Coto. *Non negamus Romæ à nostris approbatam; sed quare nobis imputabitur error Transalpinus, cui nemo nostrûm subscribit in Gallia?*

Senatus. *Annon in ditione sua Regi Galliæ jus omne in subditos est?*

P. Coto. *Jus omne est quoad temporalia.*

Senatus. *Creditísne vos sumo Pontifici jus esse in Reges, adeò ut per Excommunicationem sacris ipsos interdicere possit, subditos Sacramento fidelitatis absolvere, Regnum in prædam dare?*

P. Coto. *Absit verbo invidia! excommunicari Christianissimum Regem? absit omen! quis credat primogenitum Ecclesiæ futurum aliquando Matris hostem, quam protexit semper & protegit? quis excommunicandum, qui continuò pugnat hæresi in Regno suo extirpandæ?*

Senatus. *Ergo diversæ vobis à Præposito Societatis vestræ Generali sententiæ?*

P. Coto. *Qui Romæ degit Præpositus noster Generalis, vix est, ut improbare possit, quod Roma probat.*

Senatus. *Illi sua opinio esto, vestra quænam est?*

P. Coto. *Planè illi contraria.*

Senatus. *Quid si essetis Romæ?*

P. Co-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

P. Coto. *Mutaretur nobis cum cœlo animus, sentiremus ut Romæ.*

Senatus. *Præcisè (amabo) procúlque ambagibus, & subterfugio: quid censet Societas vestra (ut universa est) de Romanæ Sedis in Reges potestate?*

Ad hæc P. Coto. *Communicandi cum socijs facultatem petit. Datur facultas. communicant, paullóque pòst redeunt in hæc verba.* P. Coto. *Nobis cum Sorbona & Galliæ Clero erit assensus in idem doctrinæ univocus.*

Senatus. *Explicate apertiùs mentem vestram, quænam est hæc Sorbonæ doctrina, quam probatis?*

P. Coto. *Si tempus exiguum conceditis nobis, dabimus ex scripto sententiam, in quam vix est modò, ut conveniamus per angustiam temporis.*

Postquam triduo deliberaverant, præcipui è Societate ad Regem missi, palàm abdicant Santarelli doctrinam publico instrumento in hæc verba concepto.

Nos subsignati declaramus Santarellum perperàm de Regibus, & eorum auctoritate scripsisse, quam diffitemur doctrinam; agnoscimus & profitemur Regum immediatam esse à DEO potestatem, independensq; ipsis jus esse in subditos; cui sententiæ, ut veræ, nostro omnium sanguine subscribitur si opus, non secus ac censuris, si quæ à Clero Gallicano aut Sorbona in ejusmodi libros edentur. Promittimus insuper futuram nobis post hac unam, & eandem super ea quæstione cum Sorbona, Clero, & Regni Gallici Academijs sententiam. Actum Lutetiæ. 16. Martij, Anno. MDCXXVI.

Non multò pòst P. Coto in Provincia Parisiensi Provincialis, tœdio interrogatoriæ actionis, quâ præcipui è societate extra ordinem pulsati fuerunt, morbo corripitur, fatíque legem implet. Hactenus loco citato Gramondus.

XIX.

Summarium unicum.

Quando, quibúsque ex causis in particulari possit S. Pontifex potestatem in Magistratus & Principes sæculares exercere?

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

ELegantem de hac re textum habemus in Decretali ab Innocentio III. data *c. per venerabilem 13. qui filij sint legitimi.* Ubi sumus Pontifex inter alia sic loquitur: *Non solùm in Ecclesiæ Patrimonio, verùm etiam in alijs regionibus certis causis inspectis temporalem jurisdictionem casualiter exercemus, non quòd alieno juri præjudicare velimus, sed quia, &c.*

Si verò quæras, quinam ergo sint casus in particulari, in quibus S. Pontifex *casualiter*, ùt habet textus, hoc est, indirectè, & potestate extraordinariâ tantùm possit jurisdictionem in materia, alioquin sæcularibus Principibus subjecta exercere.

Resp. Varios in jure Canonico describi: 1. Deficiente Magistratu & judice sæculari, qui justitiam administret, *c. licet ex suscepto. 10. de foro comp.* 2. Cùm judex sæcularis officio suo ritè, & secundùm jura non fungitur, tunc enim Pontifici Romano incumbit curare, ne innocentes & justitia succumbant, *citato c. licet ex suscepto.* 3. Si per viam denuntiationis Evangelicæ ad Ecclesiam causa deferatur, tanquam ad comune asylum. *c. novit. de judic.* 4. Si Magistratus sæcularis leges ferat contra jus divinum aut Naturale, aut Ecclesiæ noxias, pertinet ad potestatem Pontificiã eas corrigere, & contrarijs legibus abrogare, quâ ratione videmus leges civiles quàm plurimas à SS. Pontificib⁹ mutatas, correctásq;, v. g. Jure civili permittitur matrimonium inter fratrum, aut Sororum liberos. *Instit. de Nupt.* Sed prohibetur *in c. non debet. de consang.* Lege civili, quæ secundò nubunt, varijs pœnis afficiuntur *L. 1. Cod. de. 2. nupt.* Sed jus Canonicum pœnas, quæ in odium repetiti matrimonij sunt latæ, tollit *c. cum secundum. de secundis nuptijs.* Jure civili multas ob causas repudia sustinentur. *L. consensu Cod. de repud.* Sed jure Canonico prohibentur *c. sunt qui 27. q. 2. & c. lege dist. 10.* Jus civile concubinatum admittit *Cod. de concub.* non admittit jus Canonicum *c. nemo blandiatur sibi. c. meretrices. 32. q. 4.* Jure civili natis ex incæstu aliové damnato congressu alimenta non debentur, debentur jure Canonico. *c. cùm haberet. de eo qui duxit in matrim.* De jure civili possessor malæ fidei longo tempore præscribit. *L cũ notissimi. C. de præscriptionibus 30. vel 40. annorum.* Non præscribit jure Canonico *c. ultimo de præscriptionibus.* Testamentum de jure civili non valet nisi præsentibus 7. testibus, sed jus Canonicum hanc legem damnat expungitque *c. cùm*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

esses c. relatum de testamentis. Denique lex civilis maleficos, qui venenis, malisque artibus Reipublicæ nocent, punit quidem, sed qui imbres, ventos, grandines incantationibus abigunt, non tantùm non punit, sed præmio donat. *L. eorum 4. Cod. de malef.* Quæ omnia sacris Canonibus damnata sunt, & videri possunt quàm plurimi textus *causa. 26. q. 2.* & S. Thomas *2. 2. q. 96.* & *Novella Leonis 65.* Sunt tamen qui velint *in L. eorum. 4. cit.* Non approbari magicas incantationes, sed sacras agrorum lustrationes, quæ per publicas preces & supplicationes ac sanctorum suffragia fieri solebant juxta Novellam *123. c. 32.* 5. Princeps sæcularis jure naturali, & spectato genere suæ potestatis potest subditis suis impedimenta matrimonij dirimentia statuere, ex qua enim parte matrimonium est contractus, subjacet potestati & legibus civilibus, & quantumvis elevatum fuerit ad numerum Sacramentorum, non ideò tamen amisit naturam contractûs, & subordinationem ad potestatem civilem; sicut enim matrimonium ùt contractus admittit nova impedimenta à Magistratu Ecclesiastico, quale est impedimentum Clandestinitatis, non obstante ratione Sacramenti, quod immutabile est; ita etiam à Magistratu civili; & expressé docet S. Thomas *4. contra Gentes c. 78.* Sanchez. *lib. 7. de matrim. disp. 3. n. 2.* Nihilominus tamen Ecclesia huius potestatis usum Principibus sæcularibus interdixit, sibique reservavit, sicut patet *ex c. tuam. de ord. cognat. c. 1. de sponsalib. c. Euphemiũ. 2. q. 3. c. multorum 35. q. 6. &* novissimè Trid. *sess. 24. de matrim. cap. 3. 4. & Can. 12.* Et potuisse quoad hoc Ecclesiam coercere potestatem temporalem, eámque moderari propter bonum spirituale, & gravia incommoda, quæ alioquin sequebantur, expresè agnoscunt duo celeberrimi & sanctissimi in Gallia Doctores videlicet D. Thomas & S. Bonaventura. An verò consuetudine nova possint impedimenta induci, an antiqua abrogari Vide Sanchez *lib. 7. disp. 4. de matrim.*

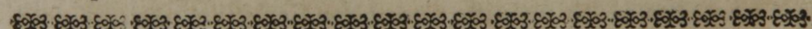
Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

§. XX.

Quam censuram mereatur prima Conventûs Parisiensis propositio.

Summaria.

1. *Censura S. Gregorij VII.*
2. *Bonifacij VIII.*
3. *S. Thomæ & S. Antonini.*
4. *Nicolai Sanderi.*
5. *S. Bernardi.*
6. *Cæsaris Cardinalis Baronij.*
7. *Cardinalis Peronij, & totius Cleri Gallicani.*
8. *B. Augustini Triumphi.*
9. *Francisci Suarezij & Gregorij de Valentia.*
10. *Ex præmissis conficitur Parisiensem propositionem ne ut probabilem quidem sustineri posse.*
11. *Respondetur ad objecta.*

Nostrum equidem non est aliorum opiniones in jus & forum vocare, illisque pœnas & exilium dicere, aut censuras notámque dictare: hoc enim ad supremum Ecclesiæ Magistrum pertinere cognoscimus. Nostrarum ergo partium erit, quæ de hac propositione alij censuerint, in medium proferre, & à prima Sede ultimum judicium expectare.

I.

Anctus Gregorius VII. *lib. 4. Registri epist. 2.* sic loquitur: *Considerent, cur Zacharias Papa Regem Francorum deposuit, & omnes Francigenas à juramenti vinculo absolvit? sed fortè volunt, quòd quando Deus Ecclesiam suam beato Petro commisit,*

Reges

Reges excepit: cur non attendunt, vel potiùs erubescendo confitentur, quia Deus, ubi B. Petro potestatem ligandi dedit, nullum excepit, nihil ab ejus potestate subtraxit, & qui hoc imprudenter negat, se à Christo omnino sequestrat, &c.

II. Bonifacius VIII. *in Extravagante unam sanctam. de Major. & obed.* postquam dixisset *Beato Petro utrumque gladium commissum esse, temporalem videlicet & spiritualem; temporalem auctoritatem spirituali subjectam esse, eámque divino ore à Christo Domino per illa verba Petro ejúsque Successoribus commissam: quodcúnque ligaveris, &c.* Subjungit: *Quicúnque huic potestati à Deo sic ordinatæ resistit, DEI ordinationi resistit: porrò subesse Romano Pontifici omnem humanam creaturam declaramus, dicimus, & definimus.*

III. S. Thomas *opusc. 20. de Regimine Princ. lib. 3. c. 19. dicit* sententiam, quam defendimus esse *Manifestè veram: & cap. 10. ejusdem lib. Si plenitudo potestatis*, inquit, *S. Pontificis dicatur referri ad solam spiritualem potestatem, hoc esse non potest, quia corporale & temporale ex spirituali & perpetuo dependet, sicut corporis operatio ex virtute animæ est.* S. Antoninus *3. p. Summæ Tit. 22. §. 17. c. 5. Qui dicunt Papam in toto orbe terrarum, Dominium habere super spiritualia tantùm, non autem super temporalia, similes sunt consiliarijs Regis Syriæ, & adulatione pestiferâ seducunt Reges, &c. Et Christiani Principes bellantes contra Ecclesiam vel persequentes Papam exterminati sunt, & ad inferos descenderunt, &c.*

IV. Nicolaus Sanderus *in lib. de visibili Monarchia Ecclesiæ lib. 2. c. 4.* Cùm ostendisset toto hoc capite, in certis casibus Reges & Imperatores ab Ecclesia coërceri, deponíque posse; *Non video*, inquit, *quin communem sensum in rebus DEI judicandis perdiderit, si quis contendat spiritualem Ecclesiæ potestatem terrenæ Regum potestati non præesse; nam si neutra præsit alteri, quomodo in una Ecclesia manent unitæ? aut quomodo uniuntur, si adhuc ita distinctæ manent, ut neutra possit alteri imperare? aut quis unquam in uno corpore animalis duo prorsus distincta membra, in eodem loco & honore disposita vidit?*

V. S. Bernardus *lib. 1. de considerat. c. 6. Mihi tamen non videtur bonus æstimator rerum, qui indignum putat Apostolis, vel Apostolicis viris non judicare de talibus, quibus datum est de majoribus, &c.*

Denique ubi necessitas postulat, audi quid censeat, non ego, sed Apostolus: si enim in vobis judicabitur hic mundus, indigni estis, qui de minimis judicetis?

VI. Cæsar Cardinalis Baronius *tomo 9. Annal.* quem Henrico magno Galliæ & Navarræ Regi dedicavit, vir summâ doctrinâ, pietate

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

pietate, moderatione *ad annum 800. n. 14.* loquens de translatione Imperij in Carolum magnum à Leone III. facta. *Quod autem,* inquit, *ex convenientia, utilitate exigente, & necessitate poscente, factum diximus, id ipsum ex insita Romano Pontifici concessa divinitùs auctoritate fuisse impletum pariter affirmamus. Neget si quis ista, planè impius & infidelis, ac rerum Ecclesiasticarum planè rudis esse convincitur.*

VII. Cardinalis Peronius *apud Gramondum lib. 1. anno 1615.* ore totius Cleri Gallicani, ùt idem testatur Gramondus, propositionem, quam impugnamus, dicit esse novam, *Luthero, & Calvino fautoribus natam, cui veterum subscripsit nemo, recentiorum pauci, errorem esse qui Henrico Angliæ Regi via in hæresin fuerit &c.*

VIII. B. Augustinus Triumphus Anconitanus *in proemio libri de potestate Ecclesiast. Error est,* inquit, *pertinaci mente non credere Romanum Pontificem universalis Ecclesiæ Pastorem, supra spiritualia & temporalia universalem non habere primatum.*

IX. Franciscus Suarez *de legibus l. 3. c. 6. n. 3. Nihilominus sententia est, summum Pontificem non habere directam potestatem temporalem in universum Orbem: ut etiam hæc sententia verè & catholicè intelligatur, advertendum est, aliud esse omnem potestatem etiam supremam in illo ordine (temporali) esse subjectam potestati S. Pontif. aliud verò, quòd summus Pontif. habeat directam potestatem temporalem distinctam à spirituali, per quam per se directè possit civiliter gubernare totam Ecclesiam: nam illud primum verum & certum est, non tamen propter temporalem potestatem Petri, sed propter spiritualem, & cui temporalis in ordine ad finem illius subijcitur.* Idem Suar. *de fide d. 20. sect. 3. n. 21. Dico potestatem puniendi hæreticos etiam temporalibus & corporalibus pœnis jure divino esse in Pastoribus Ecclesiæ, præsertim Romano P. & contraria sententia est erronea, & defensores ejus ad minimum esse suspectos de hæresi.* Et ne fortè aliquis putet Suarezium loqui de potestate in hæreticos, exceptis tamen Regibus & Principibus, *n. 26.* hos ipsos expressè comprehendit, & subdit: *Est ergo hæc potestas in Ecclesiam omnino universalis quoad omnes personas, & ab ipso Christo immediatè tributa.* Gregorius de Valentia *Tom. 3. d. 1. q. 12. p. 2. concl. 2. De hac nostra sententia dubium est nullum apud verè Orthodoxos.*

X. Nos à Censuris calamum abstinemus, quorum est veritate contentos judicium expectare, non prævenire. Tantùm ergo illud dicimus, propositionem contrariam, Theologicè loquendo,

hoc est,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

hoc est, veritate, ratione, sacris litteris, SS. Canonibus concilijsq; spectatis ne quidem ùt probabilem sustineri posse. De politica enim probabilitate, quam Clerus Gallicanus apud Gramondum passus est huic sententiæ prætexi, non est, ut curemus; cùm neque nobis Politicos agere, nec Episcopis, qui Parisiensi Conventui præsederunt, animus fuerit: conscientiæ nim. & veritati, non aulæ & favoribus scribimus.

Ergo nullam illi propositioni probabilitatem adesse, ex jam dictis apertè constat: si enim verum est, quod scribit B. Gregorius VII. *à Christo sequestrari, qui Pontifici hanc potestatem negant*; ergo nulla est probabilitas huic sententiæ, alioquin à Christo æquè non sequestraret, ac aliæ opiniones probabiles. Innoc. III. *in c. novit. de judicijs* dicit hanc nostram sententiam esse *indubitatam & certam*: ergo huic opposita desinit esse probabilis, alioquin hujus probabilitas alteri certitudinem adimeret: quod enim certo opponitur, non est probabile.

S. Thomas *opusc. 20. de Regim. Princip.* dicit: sententiam, quæ hanc summam & indirectam potestatem Pontifici asserit, *esse manifestè veram*: oportet ergo eam quæ negat, non esse probabilem: quemadmodùm v. g. Si hæc propositio: *Nix est alba*: est manifestè vera; ejus contradictoria: *Nix non est alba*: non est probabilis. Idem S. Doctor. *loco cit.* scribit *fieri non posse*, ut auctoritas, & Potestas Pontificia *ad sola spiritualia referatur, & non ad temporalia*: Si ergo ex mente D. Thomæ hæc propositio: *Potestas Pontificia ad sola spiritualia, non verò ad temporalia refertur*, esse vera non potest; ergo nec est probabilis: quod enim est probabile, id verum esse potest: quemadmodùm hæc propositio: *Imperator Romanus Turcas debellabit*; quia est probabilis, ideò vera esse potest: hæc verò: *Titius digito cælum tanget*: esse vera non potest, & ideò nec est probabilis.

Omittimus alia ex allegatis DD. quia per se clara.

Et omnino si naturam, & effectus probabilitatis examines; apparebit continuò opinionem, quam impugnamus, frustra niti, ut probabilis evadat, & hoc saltem colore oculis eorum placeat, qui probabilium opinionum amicos se profitentur.

Opinio enim probabilis est, quæ in nullam apertam, & manifestam legem impingit: cùm enim omnis lex sit regula & mensura hone-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

honestæ actionis, quidquid legi repugnat, est apertè & manifestè malum, ac illicitum, & consequenter nullam habet honesti rationem aut probabilitatem: quemadmodum enim, quia linea aut regula est recti mensura, & ideò quod à linea secedit, rectum non est, sed necessariò curvum; ita quidquid à certa & manifesta lege declinat, necessariò est malũ, & nullam probabilitatis speciem obtinet: Propositio autem, quam impugnamus, repugnat sacris litteris juxta legitimam explicationem SS. Patrum, ùt ostendimus; sacrísque Canonibus & Concilijs, & praxi etiam sanctissimorum hominum, quæ omnes sunt regulæ veritatis & honestatis. Et præsertim urgent Textus Conciliorum universalium, Lateranensis, Constantiensis, Viennensis, & Lugdunensi, in quibus, & nominatim in Lugdunensi, ùt habetur *c. 2. de sentent. & re judic. in 6.* re maturè, & conciliariter discussâ, auctoritate Apostolicâ, sententia depositionis in Imperatorem pronuntiata est, solutíque omni juramento subditi: & quamvis non verbis, & in actu signato hanc sententiam Concilia definiverint, id tamen ipso facto & in actu exercito deciderunt, quando adhibitâ omni consultatione, solemnitate, & auctoritate, quæ definitionibus adhiberi solent, allatísq; etiam auctoritatibus sacræ scripturæ sententiam in Reges dixerunt; sunt enim paria, facto, vel verbo aliquid definire. *L. non tantùm 5. ff. rem ratam haberi. L. de quibus causis. ff. de legib.* imò plus est facto, quàm verbis consensum exprimere, *per Legem. si tamen 48. ff. de Ædilit. Ed. §. 3.* & argum. *c. 1. de Apellat.*

XI. *Nec obstat* 1. Si quis dicat: & Concilium & Papam in ijs, quæ sunt facti errare posse: in textibus verò Canonicis suprà allegatis, quæstionem tantùm facti agitatam esse, an videl. Principes, de quibus illic agebatur, ea fecissent, ob quæ imperio abdicari possent.

℟. Sententias in Concilijs contra Imperatores dictas & jus & factum complexas esse: factum quidem, quia Regibus imperium abrogabant ob delicta ab ijs commissa: jus verò, quia sententia in Principes dicta, ijsque auctoritate exutis, subditísque juramento liberatis, hoc ipso Concilia, implicitè quidem, sed tamen necessariò supponebant, auctoritatem & potestatem id faciendi penès Ecclesiam esse: sicut, v. g. qui dicit: *Petrus currit*: hoc ipso & neces-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

necessariò, sed implicitè dicit: *Petrum currere posse*: definitâ enim unâ propositione, definitæ etiam censentur, quæ cum illa necessariò connexæ sunt: quid enim magis à vera, rectáque ratione alienum dici posset, quàm Ecclesiam, cùm definivit Spiritum S. à Filio procedere, non etiam definivisse Spiritum S. posse à Filio procedere: vel quod idem est: in Filio potentiam spirativam esse, per quam possit Spiritus S. ab eo procedere? ergo hoc ipso quod Innoc. IV. in Concilio Lugdunensi declaravit, Henricum Imperatorem auctoritate Apostolicâ imperio privatum, ejúsque subditos omni juramento solutos esse, declaravit etiam, esse penès Apostolicam sedem auctoritatem, potestatémque eum imperio privandi, ejúsq; subditos juramento absolvendi, quo prius tenebantur; quæ Declaratio ad jus, non ad factum pertinet; Imo in Concilio Lateranensi 4. sub Innoc. III. *c. de hæret.* & Concilio Constant. expresſè dicitur: *Principes si hæresis convincantur, regno & sacris interdici posse*; quæ definitio, ùt patet, est meri juris, & abstrahit à facto exercito, in quo tantùm error contingit. Deinde advertunt Theologi Concilia & Pontifices etiam in facto errare non posse, quando factum est evidens conciliariter, omníque adhibitâ diligentiâ examinatum, testimonio publico nixum, & cujus error Ecclesiam in perniciem adduceret; tunc enim locum habet illa Christi promissio Joann. 16. *Cùm venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem*: & ita communiter tenent, docéntque Theologi Pontificem & Ecclesiam in Canonizatione Sanctorum, in proponenda hac vel illa scriptura Canonica, & in hac vel illa traditione Apostolica explicanda, errare non posse, quæ omnia, ùt patet, dependent ex facto & testimonio hominum ex se fallibili, nisi Providentia divina Ecclesiæ suæ caveat.

Non obstat 2. Summos Pontifices & Concilia, cùm Principibus Regnum abrogârunt, secutos fuisse sententiam probabilem, quæ habet, eos hoc posse; non ergo sequitur hanc sententiam esse certam, sed tantùm probabilem, & fuisse à Conciliis ùt talem suppositam.

℟. Nihil posse tam Augusto Reipubl. Christianæ Senatu, & cui ipse Spiritus Sanctus præsidet, indigniùs dici, quàm voluisse illum in re tanti momenti, in qua non de Imperiis tantùm &

coronis, ſed de tot bellis, ſchiſmatibus, animarum Eccleſiæque periculis agebatur (quæ omnia ex illis in Reges ſententiis & abdicationibus, plerumque naſcebantur) ad miſerum illud opinandi præſidium confugere, quo in ſcholis nihil incertius, tantáſque in Eccleſiam mores legéſque omnes corruptelas induxit, ut ſæpe interdicta, execrationéſq; Rom. Pontificis provocaverit, nullámque ferè humanam, divinámque legem reliquerit, non aliquo abuſu fœdè corruptam; & utinam fallat augurium! huic opinandi licentiæ niſi remedio aliquo Eccleſia occurat, vix credimus alio malo elapſis retrò ſæculis graviùs afflictam eſſe: cujus jam tot indicia & prognoſtica experimur, omni in commerciis, fœderibus, juramentis, judicijs præceptíſque ſublatâ ſinceritate, ídque opinionum probabilium præſidio, quibus tot æquivocationum, reſtrictionum, tergiverſationum ludibria, debemus; in hoc unum laborante ingenio, ut via voluptatibus pateat, & virtutes legéſque honeſto exilio proſcribantur. Abſit ergo, ut dicamus Eccleſiam totam, & Concilia univerſalia in re tanta, ſummíque momenti, ſuæ auctoritatis incertam, Regibus & Imperiis litem moviſſe: nec enim Regna & coronæ opinionibus dari poſſunt, adimíque, ſed certo jure, certâque ratione: quis enim coronæ, ſceptríque ſecurus, & ſine metu viveret, ſi opinionum ventis paterent, nunquam Papæ, aliiſve Principibus probabili, eorúmq; judicio magis etiam probabili ratione defuturâ, quâ Regnum alterius invadant? & ideò docet Vaſq. *in 1. 2. tomo 1. d. 64.* nullum Principem etiam ſupremum in Controverſia tantùm probabili; aut etiam probabiliori poſſe ſententiam ferre, eámque armis, & bello proſequi, niſi jus evidens habeat, & contrarium dicit nihil probabilitatis habere, nec in parvam Reipublicæ Chriſtianæ perniciem & detrimentum cedere: quod maximè verum eſt, cùm alter Princeps, cui bellum infertur, & de quo ſpoliando agitur in certa ſecuráque poſſeſſione Regni ſui eſt: negátque ex eodem capite poſſe juſtum bellum utrinque dari, niſi per accidens & causâ ignorantiæ invincibilis; & idem, in caſu, quo alter poſſidet, docet & ſupponit Laym. *de Conſcientia §. 3. n. 25.* tamquam certum. Et ratio eſt, quia legitima Poſſeſſio operatur præſumptionem juris & de jure pro Poſſidente. *Inſtit. de interd. §. retinendæ. 4.*

contra

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

contra quam Præsumptionem ex communi omnium Doctorum non admittitur ulla probatio, nisi tantùm ex evidentibus: & cùm jus possessionis pro possidente sit certum, jus verò ex magis probabilibus sit adhuc incertum: (cùm omnis probabilitas sit opinativa & involvens formidinem, & consequenter dubium) & naturali & humano juri consonum est: jus certum incerto prævalere, maximè in materia Justitiæ *L. Divus. ff. in integr. Restit. c. transmissa 3. qui filij sint legitimi. V. Molin. Tomo 1. tr. 2. d. 163. Vasq. 1. 2. d. 66. c. 7. Sanch. l. 1. moral. c. 10. n. 9. Laym. l. 1. c. 5. n. 42.*

Eodem pacto legibus statutum est, neminem ex solis probabilibus damnari posse, sed plenè & manifestè convictum, idq; præsertim in causis gravibus & valde arduis, in quibus probabilia non sufficiunt, sed requiruntur apertissima, indubitata, & luce meridianâ clariora argumenta, ùt dicitur *L. ult. C. de probat.* Quæ omnia eò tendunt, ut ostendamus non potuisse Pontifices, & Concilia universalia ad Reges Imperio exturbandos, solvendósque juramento & obedientiâ subditos procedere, nisi potestatis suæ certos non tantùm probabili aliquâ opinione ductos; ex quocunque enim capite jus deponendi Reges evadat dubium, & incertum, ex eodem sententia in Reges lata injusta fuerit, (quod nefas est de Conciliis illis universalibus vel cogitare) maximè si defectus ex parte potentiæ & auctoritatis contingat, qui reddit sententiam omnino nullam usurpatámque; quamvis enim probabilis Doctorum opinio tribuat jurisdictionem teste Less. *l. 2. de J. & J. c. 29. n. 68.* id fallit, cùm agitur de gravissimo alterius præjudicio, ùt idem *l. 2. c. 31. n. 10. & c. 41. n. 76. circa f.* Sanchez multíque alij apud ipsum *in Decalog. l. 6. c. 3. n. 23. & 24.* docent. Jus imperandi & debitum obsequendi correlativa sunt: si ergo in Ecclesia jus imperandi, & auctoritas exauctorandi probabilis tantùm est; æquè debitum obsequendi, parendíque probabile & incertum erit: ut ergo poterant Pontifices & Concilia probabiliter Regibus imperare, ut Regno excederent; poterant Principes subditíque imperata non facere, irrito, vanóque Ecclesiæ impetu, perinde ac si aliquem carceri includas, dato apertóque à tergo ostio, ut evadat: quis credat Deum Ecclesiæ suæ non meliùs providisse? aut illam potuisse excommunicationibus, censurísque, quæ peccatum morta-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

le supponunt, & aliis pœnis Reges ac subditos ad id compellere, quod illi probabiliter, hoc est, sine culpa poterant non agere? aut quis, nisi fortè apud barbaras nationes, audivit, puniri aliquem, & tam graviter sine culpa posse; aut culpam esse, si eodem jure, quo alter, utâris, quale est probabiliter imperanti, probabiliter obsistere: incerto jure agentem, incerto jure frustrari? Quod si hæc in Reges potestas toties, & tam sanctè in sacris canonibus repetita, exemplis exercita, SS. PP. & Doctorum testimonijs asserta, adhuc probabilis tantùm, nec certa est, quærimus quid ergo in sacris Canonibus certum sit, & cui tergiversari non liceat? erit ergo probabile tot sanctos Doctores, quibus doctrinâ vix pares in Ecclesia reperias, aut ignorantiâ falsum, aut adulatione dixisse, hoc est, aut minùs, quæ scriberent, intellexisse, aut minori fide consignâsse, quàm hâc tempestate pauci multùm infra illorum sanctitatem, doctrinámque positi.

Denique si non probabile tantùm, sed certum est, artem medicam, cui sanitas pro fine est, ad omnia sanitati accomoda; artem nauticam, cui navigatio proposita, ad omnia, quæ ad feliciter navigandum sunt necessaria; opificis industriam & artem, ad omnia, quæ operi suo deserviunt, extendi; eodem modo dicendum erit, potestatem Ecclesiasticam, & spiritualem ad omnia illa proferri, quæ Ecclesiæ æternæque saluti, aut obsunt, aut prosunt, & consequenter ad omnia etiam Imperia, Regna, & bona temporalia, quando & quo casu in hunc finem diriguntur. Si verò sententia, quæ hanc S. Pontifici indirectam asserit potestatem, videatur Principibus probabilis tantùm, non certa, adhuc nihilominus tenentur illi subjacere, quia juxta omnium sanctorum Patrum & Theologorum sententiam, in dubio an res præcepta sit licita, & superior limites suæ potestatis excedat, tenemur obedire, quamdiu non apparet evidenter esse præceptum de re mala, & extra limites potestatis: Sanchez *in Decalogum quàmplurimos citans l. 6. c. 3. n. 3. & 4.* Silvester *in summa dicens regulam esse D. Thomæ. Et habentur quàm plurimi Textus SS. Patrum c. in memoriam d. 19. c. quid culpatur 23. q. 1. c. contra morem d. 100.* Cujus ratio est, quia jussus Superioris semper justus præsumitur. *c. 24. de Reg. I. in 6. L. Servo 65. §. cùm Prætor 2. ff. ad SC. Treb. & l. 7. sicut is. ff. ne quid in loco publico.* Et eleganter S. Gregorius M. *homil. 26. in Evangel.*

Sub

Sub magno moderamine pastores Ecclesiæ vel solvere studeant, vel ligare. Sed utrum justè, an injustè obliget pastor, pastoris tamen sententia gregi timenda est; ne is qui subest, & cùm injustè forsitan ligatur, ipsam obligationis suæ sententiam ex alia culpa mereatur. Pastor ergo vel absolvere indiscretè timeat, vel ligare. Is autem, qui sub manu Pastoris est, ligari timeat vel injustè; nec Pastoris sui judicium temere reprehendat, ne etsi injustè ligatus est, ex ipsa tumidæ reprehensionis superbia, culpa, quæ non erat, fiat.

Si ergo Pontifex aut Concilium Generale, quorum judicio Principes subsunt, servatis servandis Principes per sententiam abdicent, & subditos juramento solvant, declaréntque juramentum hîc & nunc cessare: nec ad culpam obstringere, immo culpam fore illud observari: Cùm in his omnibus vertatur causa spiritualis & Ecclesiastica, quoúsque videlicet Potestas Pontificia & sacra se extendat? an etiam ad media fini spirituali deservientia, res nimirum, & bona temporalia? agatúrque de peccato & obligatione juramenti; tenebuntur utique Principes, quamquam ipsi dubitant de hac potestate, superiori Ecclesiastico, intra suam sphæram agenti obtemperare: nam si egrediatur, certum est non teneri per elegantem discursum S. Th: *2. 2. q. 104. a. 5.*

Si an jus Regaliæ, custodíæque Ecclesiarum ad Reges pertineat, sæcularis est fori cognoscere, ac sententiam proferre, & regio senatui unicè reservatur, & Episcopi Prælatíque, qui hoc negant, veluti perduelles, ac Regni turbatores à Parlamento pœnas luunt, néque hoc fines temporalis potestatis excedere in Gallijs creditur; quantò minùs si potestas Ecclesiastica in plenis liberísque concilijs, de suis terminis statuat, & quod ipsi in Episcopos, illa in Reges, cùm merentur, pronuntiet?

Lessius quidem & Sanchez, alijque proximè citati scribunt, non teneri subditum superiori suo imperanti obedire, cùm id sine magno corporis, honoris aut fortunarum damno haud potest: Verùm hæc doctrina nihil obstat sententiæ nostræ, cùm hæc omnia incommoda & damna à Principibus caveri possint, si videlicet Ecclesiam audiant, ad officium redeant, & causas oblitterent, emendentque: tunc enim purgatâ contumaciâ, Ecclesia pœnas, quæ medicinales sunt, velut extincto morbo, revocabit, & ipsi Regnis restituentur: nec aliter Pontifices possunt, cessante causâ necessitatis bo-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

tis boníque publici, ob quæ solùm in Reges armare licet. *V. c. 11. de Constitut*: & habemus in Henrico M. Galliæ Rege præclarum exemplum, qui ob relapsum in hæresin, societate fidelium & Regno prohibitus, ubi de Religione cavit, eámque amplexus est, continuo censuris pœnísque caruit, Regnum sine lite accepit, ingentibúsque bellis turbísque finem imposuit, & Regibus exemplo fuit non esse culpam Ecclesiæ, si hac potestate suâ fungente Respublica turbetur. Ergo ut omnia simul dicamus, aut oportet dicere non unius tantùm, sed tot Pontificum Conciliorumque sententias in Reges, iniquas injustásque fuisse, quod nemo nisi imprudentissimus dicet, Galli præsertim, qui Concilia tam effusè commendant: aut si justæ fuerunt, oportuit illis obtemperare Reges, cùm jus imperandi & obsequendi, tam sint correlativa, quàm jus exigendi 100: & debitum solvendi: implicétque jus exigendi, absque debito solvendi, & docuit expressissimè D. Th. *2. 2. q. 69. a. 1.* ab omnibus Theologis admissus, tunc saltem, cùm ex una parte plurimum interest judicis imperium & sententiam observari, ex altera nullum observanti damnum, nisi voluntarium impendet; Nec ullius magis, quàm Episcoporum Regúmq; interest hanc sententiam teneri; cùm enim Principum Leges, præcepta, impositiones tributorum, &c. rarò evidenter, & luce clariùs sint justa, quis subditorum illis ligabitur, si non tenentur in dubio Superioribus obtemperare? nemini quippe dubitandi, & hoc ipso repugnandi ratio, & prætextus deerunt.

Nec obstat 3. Propositionem contrariam saltem ab auctoritate eorum, qui illam tenent, probabilitatem mereri.

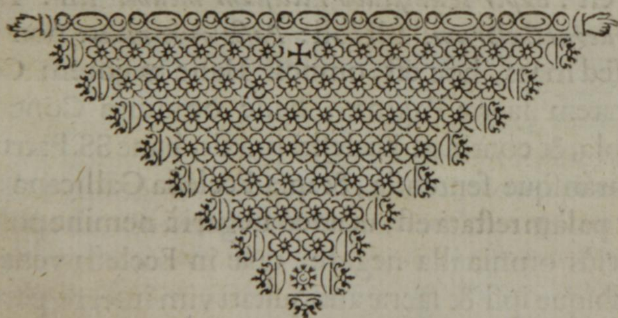
℟. Mensuram & regulam honesti, & veri esse legem, non nomina Doctorum, quorum opiniones si ab hac regula flectant, tam nequeunt esse veræ, honestæque: quàm paries, aliúdve corpus nequit esse rectum, si à linea & amussi excedat. Auctoritas docentium ex eo capite pretium aliquod & pondus habet, quia non præsumuntur aliud, quàm leges dicere: Si ergo hæc præsumptio cessat, & evidenter appareat Doctores cum legibus pugnare, præsumptio, veritati cedit & auctoritas illa præsumptione nixa penitùs vanescit, habétque locum illud D. Pauli *ad Galat. 1. v. 8. Sed licèt nos aut Angelus de cœlo evangelizet vobis, præterquam*

quod

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

quod evangelizavimus vobis, anathema sit. Et illud D. Augustini *d. 9. c. 4. Negare non possum nec debeo, sicut in ipsis majoribus, ita multa esse in tam multis opusculis meis, quæ possint justo judicio, & nulla temeritate damnari.* Similia habentur *c. 5. & c. 8. eadem d. & L. unicá C. de interlocut.* Si enim sola auctoritas nomenque Doctorum probabilitatem opinionibus donet, quos tu errores, aut futuros aut præteritos invenias, qui non probabiles dici debeant, cùm Magistris & Sectatoribus non caruerint doctrinâ & auctoritate claris? ergo ùt nummis, non numerus aut inscriptio, sed pondus, & metallum pretium addunt; ita sententijs non numerus aut nomen Doctorum, sed rationes, & Canones, & cum Patrum doctrinis harmonia, probabilitatem, & auctoritatem afferunt, dicente scripturâ Proverb. *22. 28. Ne transgrediaris terminos antiquos, quos posuerunt Patres tui.* Et Ecclesiastis *10, 8. Qui dissipat sepem mordebit eum coluber.*

FINIS LIBRI PRIMI.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

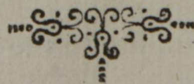

LIBER II.

PROPOSITIO II.

Oncilijs Oecumenicis magnam ineſſe auctoritatem, magnámque venerationem deberi, & Eccleſia ipſa agnovit, ſuóque exemplo profeſſa eſt, & nemo fidelium, niſi temerarius negavit, ſic tamen, ut Pontifici Romano & Vicario Chriſti ſua prærogativa ſalva ſit, & poteſtas omni Concilio ſuperior; Illi enim, non Concilio dictum eſt: *Super te ædificabo Eccleſiam meam.* Illi: *Tibi dabo claves Regni Cœlorum.* Illi ſoli: *Paſce oves meas:* non has aut illas, ſed meas, hoc eſt, omnes. Hanc majorem Concilijs poteſtatem ſacræ Paginæ, hanc omnium Conciliorum exempla, & continua Eccleſiæ praxis, hanc SS. Patrum una conſpiránſque ſententia, & ipſa Eccleſia Gallicana aliquoties & palàm teſtata eſt, ut adeò negari à nemine poſſit, niſi qui priùs omnia illa negare, quæ in Eccleſia venerationi ſunt, ſibíque ipſi & ſacræ antiquitati vim inferre paratus ſit.

§. I.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

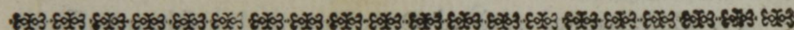

§. I.

Quid Concilium Generale ſeu Oecumenicum, & quæ ad tale Concilium requiſita.

Summaria.

1. *Quid Concilium Generale?*
2. *Quæ illius conditiones?*

I.

Concilium Generale nihil aliud eſt, quàm Conventus Præſulum Eccleſiæque Paſtorum, legitimâ auctoritate indictus, factus, confirmatúſque, ad majora fidei & religionis finienda negotia; ſicut enim ob publicas comunéſque omnium civium & Reipublicæ neceſſitates convocantur à Principe comitia generalia, ſic cùm fidei, quæ omnium Chriſtianorum commune eſt bonum, periculum & bellum impendet, omnium Eccleſiarum Paſtores evocantur, communem cauſam communi voto acturi. Cùm enim in corpore humano ex conflictu qualitatum humorúmque corruptione oporteat aliquando, imo ſæpe morbos exiſtere, ita, & multò magis, in corpore Eccleſiæ politico, ubi non corpora, ſed animæ laborant, & quod pejus eſt, amantur morbi, ac remedia faſtidio & horrori ſunt. Cùm ergo oportuerit in Eccleſia hæreſes eſſe, paſtoribus & Vicario Chriſti præſertim data eſt cura nequid in fide turbaretur; cui enim potiùs quàm medico morbos, gubernatori navem, paſtoribus oves committeret Deus? his enim ignorantiâ aut affectu in errorem abductis, quis alius Eccleſiam & fideles duceret? *Quod ſi ſal*, inquit Chriſtus, *evanuerit, in quo ſalietur?* In quem locum D. Auguſtinus

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

gustinus *l. 1. de serm. Dom. in monte. Si vos, per quos condiendi quodammodo sunt populi, metu persecutionum temporalium amiseritis regnum cœlorum, qui erunt homines, per quos à nobis error auferatur, cùm vos elegerit Deus, per quos errorem aufferet cæterorum?* Sicut ergo tota Ecclesia in ijs, quæ ad fidem spectant, errare non potest, ita, & multò minùs, totius Ecclesiæ Doctores, qui Ecclesiam in Concilio universali repræsentant; alioquin oporteret Magistros à discipulis, Pastores ab ovibus, aurigam ab equis regi, corrigi, quo nihil absurdius dici potest, & tamen dicendum esset datâ Ecclesiæ infallibilitate (quam Græci anamarthisian vocant) & negatâ Pastoribus. Hi tamen cùm non omnes in Concilium convenire possint (quis enim fideles intereà pasceret Pastoribus procul avocatis?) hoc ipsum privilegium non errandi præsentibus Concilio à Christo concessum est dicente: *Ubicunque fuerint duo vel tres in nomine meo congregati, ibi sum in medio eorum. Matth. 18.*

II. Conditiones verò ad Concilium universale necessarias communiter DD. has statuunt.

Prima; Ut summi Pontificis mandato vel approbatione fiat, & Patres ad Concilium convocentur. *c. 1. 2. & seqq. d. 17.* quod videmus in primis quatuor Concilijs observatum etiam esse, quæ B. Gregorius eâdem veneratione quâ Evangelia prosequebatur, ùt habetur in *c. sicut. d. 15.* De Concilio Nicæno primo patet ex præfatione ad Canones Concilij Nicæni, & præfatione ad ipsum Concilium ex S. Jsidoro, & epistola synodali ad Sylvestrum Papam *l. 4. Concilij Nicæni*, quæ videri possunt *T. 1. Concilior. Venetæ editionis.*

Secunda Conditio est, ut Concilio Pontifex per se vel suos Legatos intersit. *c. 2. & 6. d. 17.* Primo Nicæno nomine Sylvestri Papæ interfuerunt Osius Episcopus Cordubensis, Macarius Episcopus Hierosolymitanus, Victor & Vincentius Presbyteri Romani, ùt habetur in epistola Synodali ipsius Concilij. *Nobis f. 569. Tomi 1. Concilior.* Concilio Constantinopolitano primo non interfuit quidem, multóque minùs per se suósque Legatos præsedit Damasus Papa, quòd Patres Romam ad aliud Concilium evocâsset, ùt patet ex epistola ab ijsdem ad Damasum scripta, & actis Concilij Constantinopolitani inserta: confirmatum tamen à Damaso fuisse, imo ejus jussu & Theodosij indictum colligitur ex sexta Synodo Constan-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Constantinopolitana. *Act. 18. post subscriptiones PP. nobis f. 362. col. 2.* Et videri potest Baronius ad annum CCCLXXXI. Concilio Ephesino præsedit per suum Legatum S. Cyrillum, Cælestinus Papa, ùt constat ex hujus ad Cyrillum epistola *Tomo 1. Concilij Ephesini cap. 16.* & tres alios Legatos ad Concilium missos, Arcadium videl. Projectum & Philippum, qui tempestatibus jactati sub finem Concilij Ephesum appulerunt, ùt habetur *Tom. 2. Concilij Ephes. c. 13.* Concilio Chalcedonensi per Legatos Paschasium, Lucentium, Bonifacium & Basilium præfuit Leo Papa, ùt videre est in omnibus Concilij actibus, præsertim *Actione 3.*

Tertia conditio est, ut evocatio Episcoporum sit generalis, nec ullus Episcopus, ex quacunque orbis parte adveniat, excludatur; alioqui Concilium non erit generale, sed tantùm provinciale, vel nationale, &c. colligitur etiam ex *c. 9. d. 19.* & ratio est præter allegatam, quia ad Concilium Provinciale ab Archiepiscopo omnes Episcopi totius Provinciæ vocandi sunt. *d. 18. per totum*; ergo ad Concilium universale Episcopi totius orbis, cùm Papa dicatur Archiepiscopus orbis. *d. 25. in fin.* ejúsque Provincia sit totus mundus: accedit, quod omnes tangit, ab omnibus approbandum esse. *de reg. J. in 6.* causa vero fidei & Religionis omnes tangit, ergo omnibus vocatis, sed non comparentibus auctoritas definiendi penès præsentes est, juxta promissum Christi *Matth. 18. Ubi sunt duo vel tres in nomine meo congregati, ibi sum in medio eorum.* Non ergo numerus Episcoporum Concilium generale facit, sed jus omnibus factum, & saltem, ut ex majori parte Christianarum Provinciarum aliqui adveniant, omnes enim convenire res est impossibilis, nec credi debet voluisse Christum auctoritatem Ecclesiæ necessariam ad casum eventúmque impossibilem adstringere; & ideò licèt Concilium Carthaginense nationale tempore D. Augustini Episcopos 217. numeraverit, Concilium verò Constantinopolitanum primum 150. hoc generale fuit, non illud: & ad Concilia in Oriente habita pauci Occidentalium, sicut ex adverso ad Concilia Occidentis pauci Orientalium convenêre, nec minùs tamen consensu omnium universalia habita sunt. Vide S. Antonin. *3. p. T. 23. §. 7.* & Bellarm. *de Concil. c. 17.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

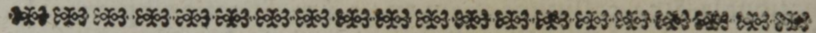

§. II.

Origo, Neceſſitas, Commoda & Incommoda Concilij Oecumenici & univerſalis.

Summaria.

1. *Neceſſitas Conciliorum multis modis probata.*
2. *Eorúmque Commoda.*
3. *Incommoda.*

I.

DOcuit Albertus Pighius de Hierarchia Eccleſiaſtica *l. 6.* Concilia univerſalia juris humani tantùm eſſe, Bellarminus verò juris Divini. Nos Divino & Naturali jure Concilia aliqua inſtituta & præcepta eſſe credimus: ſicut enim oportet eſſe ſcandala & hæreſes in Eccleſia Chriſti *Matth.18. ad Cor.1.* Ita oportuit judicium aliquod & cathedram conſtitui, ubi hæreſes finirentur, & ſcandalis remediũ eſſet; id verò in Concilijs præſtatur: quamvis enim ſumma decidendi auctoritas ſtet penès Pontificem, hic tamen nec debet, nec poteſt in cauſis fidei ſententiã præcipitare, ſuóque judicio fidere tot morbis obnoxio, ſed maximâ quâ poteſt induſtriâ multorúmque conſilio rem examinare, & tunc expletis omnibus diligentiæ humanæ numeris ſententiam ferre; præſertim ſi Pontificis auctoritas ipſa impugnetur, ùt in ultimis Lutheri & Calvini hæreſibus, nunquam ſolus hæreticis fidem faciet; & ideò omnium ſæculorum praxis habuit, ut in rebus arduis magníque momenti Concilia vocarentur, ſanctíque Patres eorum neceſſitatem ſæpe teſtati ſunt. S. Aug. *lib. 4. contra duas epiſtolas Pelagianor. c. 12.* S. Jſidor. *in præfat. Concil.* Idem S. Aug. *l. 1. de Bapt. contra Donatiſt. c. 18.* S. Cypr. *l. 2. epiſt. 1. ad Stephanum*, & denique Concilium Tolet. XI. *in ipſa præfatione*, & habetur *Tom. 3. Concilior.* cujus ne-

jus necessitatis luculentum exemplum dedit Concilium Constantiense, quo 30. annorum schisma & summa rerum confusio tandem extincta est, nunquã extra Concilium extinguenda. Quodsi Concilia sunt necessaria, hoc ipso erunt jure Divino & Naturali instituta, quæ in necessarijs non deficiunt. Ipse naturalis instinctus, cùm in dubijs arduísque versamur, ad plurium opem & consilia nos vertit, & imprudentiæ notaretur, qui sui fiduciâ solus nullóque comite viam multis periculis obsessam ingrederetur. Hoc ipsum docuit, Innocentius in *c. 3. d. 20. Si omnibus inspectis*, inquit, *hujus quæstionis qualitas non lucidè investigatur, seniores Provinciæ congrega, & eos interoga; faciliùs nãque invenitur, quod à pluribus senioribus quæritur; verus enim repromissor Dominus ait: Si duo vel tres ex vobis convenerunt super terram in nomine meo, de omni re, quamcunque petierint, fiet illis à Patre meo.* Et Cœlestinus III. *in c. 21. de Off. & Potest. Jud. del. Illa fuit antiqua Apostolicæ sedis provisio, ut hujusmodi causarum recognitiones duobus quàm uni, tribus quàm duobus libentiùs delegaret, cùm sicut canones attestantur, integrum sit judicium, quod plurimorum sententijs confirmatur.* In ipso homine natura senatum aliquem & synodum expressit, in qua sensus referunt, intellectus judicat, voluntas imperat causámque decidit. Ipse DEUS cœlo terrâque conditis, ubi ad luminis creationem pervenit, rem videl. tanti pretij tantíque impendij, & DEO aliquando tot curas & negotia facturam, suffragijs velut in Concilio initis, *Faciamus*, inquit, *hominem ad imaginem & similitudinem nostram. Gen. 1.* Vide Rupert. in hunc locum.

In lege Mosaica decidendis gravissimis causis senatum quendam seu Concilium constitutum fuerat, quod Synedrion vel Sanedrim vocabant, constabátque septuaginta viris partim sacerdotibus, partim etiam ex quavis tribu primarijs viris, summo Pontifice omnibus præsidente. De quo vide Sigonium *l. 6. de Rep. Heb. c. 7.* In hoc Concilio jus & sententia illis causis dicebatur, quæ apud inferiores judices finiri non poterant, propositâ capitis pœnâ non parentibus. Dissidentibus judicio & sacerdote, hujus ultimũ & præcipuum suffragium, imo judicium erat, à quo appellari non poterat, ùt habetur *Deut. c. 21. v. 5.* ubi: *Accedéntque sacerdotes filij Levi, quos elegerit Dominus Deus tuus, ut ministrent ei, & ad verbum eorum omne negotium, & quidquid mundum vel immundum est, finietur.* Et *Deut. 17. v. 8. Si difficile & ambiguum apud te judicium esse perspexeris, inter sanguinem & sanguinem, causam &*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

sam & causam, lepram & lepram, & Judicum intra portas tuas videris verba variari, surge & ascende ad locum, quem elegerit Dominus Deus tuus, veniésque ad sacerdotes Levitici generis, & ad Judicem, qui fuerit illo tempore, quærésque ab eis, qui indicabunt tibi judicij veritatem, & facies quodcunque dixerint, qui præsunt loco, quem elegerit Dominus, & docuerint te, sequerísque sententiam eorum, nec declinabis ad dextram neque ad sinistram: qui autem superbierit nolens obedire sacerdotis imperio, qui eo tempore ministrat Deo tuo, & Decreto judicis, morietur homo ille. Ubi nota Abulensem ad hunc locum scribere, summum Pontificem vocari hîc Judicem, quòd ipse solus in Concilio, audito aliorum judicio proferret sententiam: sic Caiphas in Christum *Joan. 11. v. 50.* Ananus Pontifex in Jacobum fratrem Domini sententiam dixit teste Josepho *lib. 20. c. 8.* fuisse enim sacerdotes non in causis tantùm sacris, sed etiam civilibus judices testantur Josephus *l. 2. cont. Apionem.* & disertè Ezech. *c. 44. v. 24.* ubi: *Populum meum docebunt, quid sit inter sanctum & pollutum, & inter mundum & immundum ostendent eis; & cùm fuerit controversia, stabunt in judicijs meis, & judicabunt.*

Apud Romanos tanta fuit Augurum dignitas, (nam & ipsi sacra procurabant) ut de illis Cicero *l. 2. de Legib. Quæque Augur injusta, nefasta, vitiosa, dira dixerit, irrita infestáque sunto, quiq; non paruerit, capitale esto.* Et idem Cicero *pro domo sua ad Pontifices: Istos & religionibus Deorum & summæ Reipublicæ à Majoribus præfectos esse.*

De Pontifice Maximo Romanorum Zosimus apud Thomam Dempsterum *l. 3 Antiquit. c. 21. Unus Pontificum omnium supremus erat, qui & Maximus dicebatur, quòd maximarum rerum, quæ ad sacra & Religionem pertinent, judex esset & vindex contumaciæ privatorum & Magistratuum. Festus etiam ait, Pontificem maximum judicem, & arbitrum esse rerum divinarum átque humanarum.* Hæc Dempsterus.

De Gallorum Sacerdotibus, quos Druidas vocant, hæc scribit Cæsar *l. 6. belli Gallici. Illi rebus divinis intersunt, sacrificia publica & privata procurant, Religiones interpretantur, de omnibus ferè controversijs publicis privatísque constituunt: & si quod est admissum facinus, si cædes facta, si de hæreditate, si de finibus controversia est, ijdem decernunt; præmia pœnásque constituunt: siquis aut privatus aut publicus eorum decreto non stetit, sacrificijs interdicunt: hæc pœna apud eos est gravissima: quibus ita interdictum, ij numero impiorum & sceleratorum habentur; ijs omnes decedunt: aditum illorum sermo-*

némque

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

némque defugiunt: neque ijs petentibus jus redditur, neque honos ullus communicatur: His autem omnibus Druidibus præest unus, qui summam inter eos habet auctoritatem. Ii certo anni tempore in finibus Carnutum, quæ regio totius Galliæ media habetur, consident in loco consecrato: huc omnes undique, qui controversias habent, conveniunt, eorúmque judicijs decretísque parent, neque tributa unà cum reliquis pendunt, omniúmque rerum habent immunitatem, &c.

De Sacerdotibus Ægyptijs Strabo *l. 17. de Meroitarum moribus: In Meroë olim primum ordinem sacerdotes obtinebant, qui tantam auctoritatem habebant, ut nonnunquam misso nuntio mortem Regis imperarent, & pro eo alium faciebant.*

Eadem ferè de Ægyptijs *l. 14. Variar. 34.* de Persis Eusebius *in Chronico.* De Atheniensibus & Areopagitis Josephus *l. 14. Antiquit. c. 19.* narrant.

Omnium ergo gentium consensus hanc de rebus maximis judicandi auctoritatem præsertim divinis sacerdotibus concessam, naturalis, non humani juris esse convincit; humanum enim jus variat, nec apud omnes est idem.

II. Et verò multa esse & magna, quæ à Concilijs proveniunt bona, nemo inficias iverit: à pluribus oculis plura videntur; & quantum multitudo consilijs & opinionibus secum pugnans Reipublicæ nocuit, tantum profuit unita, & in eundem finem conjuncta: hinc ab exordijs Ecclesiæ usq; in hanc diem Concilia sæpe repetita hæreses & scismata profligârunt felici semper eventu; esto enim non semper devictis hæreticis, ac semper confirmatis Catholicis, munitâ veritate, paratísque contra serpentem luem remedijs, nam & medicinæ pars & officium est secari, quod sanari non potest. Deinde vocatis ex toto orbe Pastoribus facile & in promptu est, quæ singulis Provincijs conducat primùm scire, deinde etiam decernere, obfuturis utique remedijs, si eadem singulis applicentur; nec enim quod Italiæ, hoc Germaniæ, hoc Galliæ proderit, cùm non minùs varia sit morum quàm corporum complexio. Denique ab omnibus statuta obstinatum etiam animum frangunt, faciliùs minoríque verecundiâ omnibus cedentem quàm paucis, aut saltem publico risui & indignationi exponunt, cùm stultissimus sit, qui contra tam multos, tam magnos, tam sanctos sapientésque, & explicandæ veritati à Deo electos

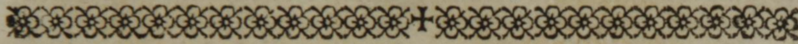
ctos ſapere velit, idque contra expreſſam Evangelij doctrinam: *In cathedra Moſis ſederunt Principes & Phariſæi, quæ ergo dicunt facite, quæ verò faciunt, facere nolite, &c. Matth. 23.* Et: *Qui vos audit, me audit. Qui vos ſpernit, me ſpernit. Luc. 10.*

III. Sunt tamen Concilijs ſua etiam incommoda, præſertim cùm nimis frequentia: nec expediat ſemel deciſa, & tot miraculorum, Martyrum Confeſſorúmque teſtimonijs confirmata in dubium iterum & examen vocare, quo nomine non à SS. Patribus tantùm, ſed etiam ethnicis malè audijt Conſtantius, inter quos Ammianus Marcellinus *lib. 21.* hæc ſcribit: *Chriſtianam Religionem abſolutam & ſimplicem aulæ ſuperſtitione confundens: in qua ſcrutanda perplexus, quamquam componendi gratiâ excitavit diſſidia plurima, quæ progreſſa fuſiùs aluit concertatio verborum, ut catervis Antiſtitum jumentis publicis ultro citróque diſcurrentibus per Synodos, quas appellant, dum ritum omnem ad ſuum conatur trahere arbitrium, rei vehiculariæ ſuccideret neruos.* V. Gregor. Nazianzen. *epiſt. 55. ad Procopium*, ubi ſcribit: *Numquam ſine periculo & offenſione ſacerdotum haberi Conventus.* & in eadem epiſtola: *Ego*, inquit, *Si vera dicere oportet, ita omnia Epiſcoporum Concilia fugio, quoniam nullum Concilij finem lætum, fauſtúmque, nec quòd depulſionem malorum potiùs, quàm acceſſionem & incrementũ habuerit, vidi.* Axioma eſt Aſtronomicum, ſed nec minùs Politicum: *Adunationem Planetarum numquam fuiſſe bonam.*

Raró eſt multitudo ſine opinionum varietate, & hæc ſine diſcordia, quæ in rebus fidei pernicioſiſſima, cùm fides nec opiniones, nec dubium admittat. Quas turbas Baſileenſe Concilium & Piſanum in Eccleſiam concitârunt? quot à Principibus, ab Epiſcopis, à bello, à peſte difficultates excitatæ? quot cum Regibus & Imperatore ſuſceptæ, de loco, de modo, de translatione concertationes, exituræ in offenſas animorum, niſi prudentia & Deus præſertim obſtitiſſent? & Concilijs tandem abſolutis, quot iterum promulgationi objectæ remoræ, calumniæ, exceptiones? nec propterea tamen expugnatæ hæreſes, ſed potiùs materia & occaſio mendacijs data, ut non immeritò Clemens VII. Carolo Imperatori Concilium urgenti reſcripſerit: *Multos Purpuratorum credidiſſe Concilium haud profuturum.* Profuit enimverò Concilium, ſed tot tantæque difficultates ſunt illud comitatæ, ut planè apparuerit, hoc remedium in extrema, & cum alia non ſuperant, conferendum eſſe.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Auro digna ſunt, quæ in hanc rem Martianus Imperator edicto ſuo inſeruit, *Ad finem actionis tertiæ Chalcedonenſis Concilij: Verè impius atq; ſacrilegus eſt, qui poſt tot ſacerdotum ſententiam opinioni ſuæ aliquid tractandum relinquit. Extremæ quippe dementiæ eſt in medio & perſpicuo die commentitium lumen inquirere; quisquis enim poſt veritatem repertam aliquid ulterius diſcutit, mendacium quærit; nam injuriam facit judicio religioſiſſimæ Synodi, ſi quis ſemel judicata ac rectè diſpoſita revolvere, & publicè diſputare contendit, &c.* Videatur etiam *Lex 4. C. de Summa Trinitate.*

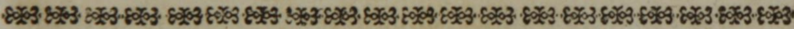

§. III.

Quando hæc quæſtio de ſuperioritate Concilij ſupra Pontificem agitari cœpta, & quas ob cauſas?

Summaria.

1. *Origo hujus Quæſtionis ex ſchiſmate nata, & partim à Catholicis in Concilijs Pariſienſi, Piſano, Conſtantinopolitano, Baſileenſi producta, partim à Lutheranis.*
2. *Sed varias ob cauſas, alijs publicum, alijs privatum lucrum ſpectantibus.*

I.

Libenter in rerum cauſas inquirimus, ea enim agendi ratio jam paſſim inolevit, ut aliud homines oſtendant aliud agant, pulcherrimâ rerum facie fœdiſſimóque receſſu, & cortice plerúmque oculos fallente. Qui Concilium Pontifici Max. præferunt, Religionem, correctionem abuſuum, fidei cauſam, & alia multa dictu auditúque pulcherrima prætexunt; ſed an ex vero, à principijs ipſis intellige.

Videtur huic quæſtioni initium occaſionémq; inprimis dediſſe obſtinatum illud ſchiſma, quod poſt mortem Gregorij XI.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Anno MCCCLXXVIII. tenuit usque in *MCCCCXVII.* tribus subinde Pontificibus Romanam sedem occupantibus; tunc enim sæpe multúmque agitatum de figendis Pontificiæ auctoritati limitibus, cujus ambitione Eccesia fideléſque discordijs peribant; anno enim *MCCCXCIV.* agente Carolo VI. Francorum Rege Concilium Parisijs habitum, quo Petrus de Luna, Benedictus XIII. appellatus, natione Aragonius, Papatu ejectus, nullo tamẽ exitu. Spondanus *ad hunc annũ.* Non multò pòst, Anno videl. *MCCCCIX.* Benedicto abire Pontificatu recusante schismati extinguendo Concilium Pisis à Cardinalibus indictum, qui datis ad varias provincias litteris Patres ad Concilium evocârunt: litteris adjunctæ conclusiones quædam, ab universitatibus Parisiensi & Bononiensi conceptæ, quarum hæc summa: *Teneri Gregorium & Benedictum ex debito charitatis pastoraliúsque officij jure, quod habebant ad Pontificatum, cedere; ne in tanto Ecclesiæ squallore & fidelium clade plus dignitati suæ, quàm publico bono studere viderentur: ídque multò magis, quòd voto & juramento se obligâssent; si recusarent, hoc ipso tamquam schismatis auctores hæresísque suspectos, & tot malorum scandalorúmque ac contentionum duces sub Concilij & Ecclesiæ judicium & potestatem cadere, ab eáque destitui posse: teneri verò fideles omnes ab eorum obedientia cultûque cessare, ne si obedire alterutri pergant, in schisma consentire videantur.* Videri possunt hæ conclusiones sigillatim apud Theodoricum de Niem *l. 3. schismatis c. 38.* & habentur apud Severinum Binium *Tomo 3. Concilior. p. 2. in notis ad Concilium Pisan.* Patres verò ubi Pisas convenerunt, Gregorio & Benedicto in Concilium citatis, nec comparentibus sententiam dicunt adimúntque Pontificatum tanquam hæresi tinctis & notoriè schismaticis: à Cardinalibus deinde electus est Petrus de Candia, & Alexandri VI. nomen impositum. Nec tamen hâc electione diremptum certamen, sed potiùs auctum, novo Duce novóque manipulo in aciem eductis. (a) Secutum est Concilium Constantiense *Anno MCCCCXIV.* quo schismati finis impositus, & *sess. 4. & 5.* definitum, *Concilium universale in casu schismatis dubio Pontifici imperare & leges ac pœnas statuere posse*, quod *Anno MCCCCXXXI.* in Concilio Basileensi posteà repetitum *sess. 13. Anno MDX.* bello inter Julium II. & Ludovicum XII. accenso Turonis in Gallia conventus Episcoporum habitus, & Pontifex Julius ad Concilium vocatus, quod Pisis

(a) V. S. Antoninum 3. p. sumæ hist. T. 22. c. 5. §. 2.

Piſis primùm, deinde Mediolani coactum execrationi omnibus fuit, teſte Guicciardino *l. 9. in fin.* & poſteà diſſolutum, oppoſito Concilio Lateranenſi à Julio inchoato, finitóque per Leonem X. in quo etiam auctoritas Papæ ſupra Concilium definita eſt. *ſeſſ. 11.*

Anno MDXVII. Emerſit Lutherus, varijsque erroribus Eccleſiam turbavit, dictâque illi die, & causâ Cajetano Cardinali commiſsâ, primò ab hoc tanquam judice ſuſpecto, tum à Papa malè conſcio ad Papam meliùs edoctum, deinde à Papa ad Concilium provocavit: poſteà ubi hoc coactum vidit, de Concilio ad ſcripturam, & ab hac ad criteria ſpiritúmque & inſtinctum privatum, hoc eſt, ad ſeipſum appellavit, librúmq; edidit, cujus ſumma: *Nihil opus eſſe Concilijs*: quo libro canones Concilij Nicæni fœnum, ſtramen, lignum, ſtipulas vocat, ut omnino apparuerit Concilium ab eo moræ, non veritatis causâ fuiſſe appellatum. *Anno MDLII.* Apparuerunt in Tridentino Concilio Oratores Ducis Saxoniæ, qui inter alia quarto loco poſtulârunt, ut Tridentini Patres ante omnia ad normam Conſtantienſis & Baſileenſis Conciliorum declararent, Pontificem in ijs, quæ ad fidem moréſque pertinent, Concilio ſubeſſe. (a) Ludovicus Imperator à ſententia Joannis XXII. ad futurum Concilium provocavit, *Anno MCCCXXIV.* verba provocationis ſunt: *Ad productum Generale Concilium appellamus, quod inſtanter cum inſtantia repetita loco tuto nobis & noſtris convocari petimus & congregari, &c.* (b)

II. Ex dictis facilè conſtabit pro diverſis animorum affectibus diverſas quoq; fuiſſe cauſas Pontificem Concilio ſubmittendi; qui enim bonum publicum & Religionem ſpectabant, contenti erant intra neceſſitatem Concilium præferre, hoc eſt, in cauſa ſchiſmatis dubijque Pontificis; ſic in Concilijs Piſano & Conſtantinopolitano factum. Quibus verò non tam publicum quàm proprium privatúmque lucrum cordi erat, quíque non tam Eccleſiæ periculo quàm ſuo cavebant, ſimpliciter & extra publicam ſchiſmatis cauſam Concilium præponebant, noto politicis arcano, quibus in præſentibus extremíſque malis dilatio remedium eſt, periculum aut avertente morâ, aut differente. Ergo quemadmodum

(a) V. Pallavic. in hiſt. Concilij l. 12. c. 15. n. 12.
(b) V. Azor. ad hunc Annum, & Spondan.

& aram innocens & reus tenent, ſed hic pœnarum metu, ille Religionis ſtudio; ſic etiam non eadem omnibus cauſa fuit Concilium ante Pontificem habendi, multis videl. futurum potiùs judicem & difficilè proditurum eligentibus, quàm præſentem paratúmque; ſi enim ſibi ſuæque cauſæ fiderent, & publicum bonum privato præhaberent, nunquam Concilium cum Papa, hoc eſt, regnum cum Principe, caput cum corpore, ovéſque cum Paſtore collìderent, & ſchiſmati cauſam darent, quod certiſſimè timendum eſt, ſi Concilium Papæ indubitato certóque opponas, eodem poſteà artificio cum Concilio pugnaturus, quo cum Papa; quod in proteſtantibus manifeſtum fuit: appellârunt ij, ùt dicebant, ab injuſtiſſimo violentiſſimóque judicio Pontificis ad liberum, Chriſtianum, legitimum, & in Spiritu Sancto congregatum Concilium; ſed negârunt Tridentinum Concilium liberum fuiſſe, legitimum, & in Spiritu Sancto congregatum negabúntque deinceps omnia, quæ illis non faverint, exemplo videl. illius laqueo damnati, qui gratiam à judice petijt arborem eligendi quæ placeret, ſed nulla placuit. Quiſquis ergo Concilium optat, ut Pontificis ſententiam evadat, eodem pacto Concilio eludet, aut mille modis, ne conveniat impedito, aut mille exceptionibus, ne legitimum videatur, impugnato, aut denique non recepto. Exempla præter Tridentinum ſunt in Concilijs Lateranenſi ultimo & Florentino. Quis Principum, imò quis Epiſcoporum patiatur à ſuis ſententijs ad Comitia aut Synodos appellari? & ſi appelletur, non continuò dicat moram & dilationem quæri malæ cauſæ, turbaríque Rempublicam? Idem, multóque magis de Pontifice Max: dicas, cui Eccleſia commiſſa eſt, non ipſe commiſſus Eccleſiæ; neque enim à Chriſto dictum eſt Petro: *Ædificabo petram ſupra Eccleſiam*: ſed *Eccleſiam ſuper Petram.*

§. IV.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

§. IV.

Summum Pontificem supra Concilium esse ex SS. Litteris probatur.

Summaria.

1. *Expenditur celebris locus Deut. 17.*
2. *Et Matth. 16.*
3. *Lucæ 22.*
4. *Joann. ult.*
5. *Actor. 15.*
6. *Scripturam semper Pontifici, nunquam Concilio Primatum deferre.*

I.

PRimus locus est *Deut. 17.* jam à nobis expensus §. 2. ubi licèt expressa mentio magni Concilij Sanedrim fiat, ad quod causæ dubiæ & inextricabiles referri debeant, ut tamen intelligas ultimum judicium, & quo causa finiretur, non Concilij totius, sed summi sacerdotis fuisse, adjungitur: *Qui autem superbierit nolens obedire sacerdotis imperio, qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo, & decreto judicis, morietur homo ille.* Ubi vides non dici: *Qui autem superbierit nolens obedire Concilij vel sacerdotum imperio*, sed *Sacerdotis imperio*, penès quem summa erat auctoritas decidendi. Ad hunc celebrem locum *Deuteronomij* intelligendum notentur sequentia.

Primò fuisse septuaginta Judices in loco Sanctuarij, qui erant de Consistorio, quod vocabatur Domus Judicij: hi verò assistebant summo Sacerdoti judicanti non solùm ùt Consilarij, sed etiam ùt habentes potestatem judicandi, quemadmodum & Episcopi in Concilijs, qui non tantùm consulunt, sed verè decidunt, ut pa-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

ùt patet ex eorum forma ſubſcribendi, & ideò in littera, ubi noſter habet: *Indicabunt tibi judicij veritatem:* Septuaginta vertunt: *Annuntiabunt tibi judicium.* Vide Abul. in hunc locum *q. 4.*

Notandum 2. Summum ſacerdotem ſolùm nomine & conſenſu omnium tuliſſe ſententiam tanquam Præſidem Concilij: quemadmodum in Concilijs videmus Legatos ſummi Pontificis nomine etiam ex ſuffragijs Patrum decreta ſtatuere & pronuntiare. Abul. *cit. q. 4.*

Notandum 3. Præcipuas tamen in Concilio judicandi partes ad ſummum Pontificem pertinuiſſe, non tantùm quòd ipſe ſententiam proferret, ſed etiam quòd ſciſſis in diverſas ſententias partibus ea prævaleret, cui Pontifex accederet, nec poſſet Concilium contra illum prævalere, quod ex multis patet, nam, ùt diximus, Pontifex nomine omnium ſententiam dicebat: nunquam verò ſententiam diceret, quam improbaret: erátque hoc Concilium ultimum tribunal, à quo, ùt ex verbis patet, non dabatur appellatio: lis autem finiri non potuiſſet, niſi ex Pontificis ſententia; quis enim aliàs diſcordantes, aut pares numero componeret, maximè cùm Pontificis ſuffragiũ multis alijs æquivaleret? Et ideò in littera ſummi Pontificis ſemper eſt mentio: *Facies quodcunque dixerint qui præſunt loco, quem elegerit Dominus* (hi erant ſum̃i Sacerdotes) *& docuerint te juxta legem ejus, ſequērisq́; ſententiam eorum, nec declinabis ad dextram neque ad ſiniſtram. Qui autem ſuperbierit nolens obedire ſacerdotis imperio, qui eo tempore miniſtrat Domino DEO tuo, morietur homo ille.* Ubi Vides ſummam judicandi poteſtatem ſummis ſacerdotibus adſcribi, qui in officium Pontificale ſibi ſuccedebant. Quod expreſsè dicitur *Num. 27. v. 21. Pro hoc ſiquid agendum, Eleazar Sacerdos conſulet Dominum: ad verbum ejus ingredietur & egredietur ipſe* (Joſue) *& omnes filij Iſraël cum eo, & cetera multitudo.*

Notandum 4. Solius ſummi Sacerdotis fuiſſe, ſiquid in lege expreſſum non eſſet, Deum & Oraculum conſulere, quod fiebat vel per Prophetam, ſine quo Sacerdos Magnus teſte Joſepho apud Abulenſem *hîc q. 4.* nunquam pronuntiabat: vel per Oraculum Deo ex Sanctuario (quò ſoli Pontifici aditus patebat *Levit. 16.*) reſponſum ad quæſita reddente: vel denique per rationale *Urim & Tummim*, quæ veſtis erat ſummi Sacerdotis gemmata, quâ pectus vela-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

velabat, habebátque magnis litteris hæc duo verba inſcripta: *Doctrina & veritas.* Et quia ex hac veſte Oracula fundebantur, græcè vocatur *Lógion*, quaſi dicas veſtem ſermocinantem; ſciendum enim eſt, ſum̃um Pontificem per hanc veſtem pectoralem ſolitum fuiſſe Deum in dubijs conſulere, ab eoq; reſponſa accipere, ex quorum præſcripto populo jus & ſententiam dicebat, ùt patet, *Exod. 28. n. 30. Et geſtabit judicium filiorum Iſraël in pectore ſuo in conſpectu Domini ſemper.* Quamvis Interpretes de modo Oraculi dubitent. Alij enim volunt fuiſſe adamantem limpidiſſimum, qui populo ſcelere aliquo impiato, colore fuſco tingeretur: ſi à Deo irato pœna aliqua impenderet, ſanguineo ruberet: innocente populo inſtar nivis candeſceret. Alij dicunt, in gemmis, quæ rationale integebant, velut in ſpeculis Deum per imagines & ſymbola, quæ fieri vellet adumbrâſſe. Alij duo parva ſimulacra Dei vel artificum manu affabrè facta, quæ inter ſinus plicáſque rationalis Sacerdoti reſponderent. Alij denique ipſas gemmas rationali intextas, per quas Sacerdotem Deus irradiabat, ut aptè ad quæſita reſponderet, quæ propterea *Urim* & *Tummim*, hoc eſt, *doctrina & veritas* dicebantur, quòd doctrina & ſententia ſacerdotis veriſſima eſſet. Quâ ratione apud Ægyptios ſummus Sacerdos imaginem veritatis in ſapphiro ſculptam ad pectus è collo geſtabat teſte Æliano *l. 14. c. 34.*

Notandum 5. Judicem, cujus in hoc textu *Deut. 17.* aliquoties fit mentio, fuiſſe aut ipſum ſummum ſacerdotem, aut ejus Vicarium, à quo ad ipſum Pontificem appellatio non dabatur: *Interdum enim*, inquit Abulenſis in hunc locum *q. 5. Summo Sacerdote occupato, aut aliàs abſente Vicarius ſuus loco ejus proferebat ſententiam ex conſenſu aliorum Judicum, id eſt, Seniorum de domo Concilij ſive judicij, & tunc ſi aliquis non obediret Decreto ejus, mori debebat, cùm non eſſet alius judex ſuperior.*

Notandum 6. Illa verba quæ in noſtra vulgata habentur: *Et docuerint te juxta legem ejus*, intelligenda eſſe aſſertivè, hoc eſt, ſententiæ & judicio ſacerdotis acquieſcere debent ſubditi, & præſupponere ſacerdotum & Pontificum judicium eſſe iuxta legem Dei, ùt habetur *Malachiæ 2. v. 7. Labia ſacerdotis cuſtodient ſcientiam, & legem requirent ex ore ejus, quia Angelus Domini exercituum eſt*; niſi videl. manifeſtiſſimè conſtet ſententiam Pontificis cum lege Dei pugnare, alioqui fruſtraneum & evanidum erit judicium ſacerdotis, ſi, quoties tibi aut

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

alteri videtur, recuſare liceat; cui enim hæc exceptio præſtò non erit? eccur ad ſacerdotes & Pontificem mittor, ſi meliùs mihi quàm ſacerdoti de ſenſu & ſententia ſcripturæ legiſque divinæ conſtat? imò alium judicem conſtitui oportebit qui de ſententia Pontificis ferat decernátque, an ea juxta vel contra legem Dei ſit dicta; & de hoc judice non minùs quàm Pontifice dubitari poterit, ſicque lites erunt immortales & inextinctæ. Quòd ſi velis tunc ſolùm obediendum eſſe ſacerdoti, cùm ejus ſententia manifeſtiſſimè in lege Dei eſt expreſſa, repugnas planè verbo Dei apertóque textui & rationi; nam quæ ſunt evidentia, non egent judicio & ſententiâ ſupremi Magiſtratûs: & ſcriptura apertè dicit: *Si difficile & ambiguum apud te judicium eſſe perſpexeris inter ſanguinem & ſanguinem, cauſam & cauſam, &c. & judicũ intra portas tuas videris variare ſententias, &c.* quæ omnia oſtendunt voluntatem Dei eſſe non tantùm in rebus apertis & clarè à Deo præceptis, ſed etiam in dubijs ſtandum eſſe Pontificis juſſu & ſententiâ: & ideò in verſione Græca ſeptuaginta ſic habetur: *Et cuſtodies valde facere juxta omnia quæ fuerint indicata tibi; juxta legem & juxta judicium quod dicent tibi, facies, &c.* Eodem modo habent Hebraica & Chaldaica, in quibus non apponitur illa clauſula *juxta legem DEI*, ſed ſupponitur & præſumitur in dubio nihil contra Dei verbum & legem Pontifices & Concilium judicaturos.

Vides ex hactenus diſputatis, quæ fuerit auctoritas, & quàm multæ prærogativæ in lege Moſaica ſummi Pontificis ſupra Concilium; ſolus nimirum Pontifex ſanctuarium ingreditur reſponſum in dubijs à Deo accepturus, ſolus Oraculum conſulit & à Deo edocetur, ſolus judicium & veritatem ad pectus geſtat, ſolus ſententiam in Concilio pronuntiat, ſoli denique ſummo ſacerdoti, non Concilio dicitur: *Qui autem ſuperbierit nolens obedire ſacerdotis imperio, morte morietur.* Hæ prærogativæ in lege Moſaica ſummo Pontifici conceſſæ, cùm nõ pertinuerint ad leges ceremoniales, ſed potiùs ad morales, videl. ob unitatem Eccleſiæ, pacem fidelium, diſcordias, & ſchiſmata vitanda litéſque finiendas, multò magis concedendæ ſunt Pontifici Romano in ſtatu legis Evangelicæ, ne dicamus meliùs Deum antiquæ quàm novæ legi providiſſe, plùs Synagogam quàm Eccleſiam, hoc eſt, plùs ancillam quàm ſponſam dilexiſſe.

II. Secun-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

II. Secundus locus ſcripturæ habetur *Matth. 16.* ubi cùm Chriſto Apoſtolos roganti: *Vos autẽ quem me eſſe dicitis?* Reſpondiſſet Petrus: *Tu es Chriſtus Filius Dei vivi:* ſubjecit Chriſtus: *Beatus es Simon Bar-jona, quia caro & ſanguis non revelavit tibi, ſed Pater meus qui in cœlis eſt: & ego dico tibi, quia tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam, & Portæ inferi non prævalebunt adverſus eam. Et tibi dabo claves regni cœlorum, & quodcunque ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in cœlis: & quodcunque ſolveris ſuper terram, erit ſolutum & in cœlis.*

Circa hæc verba Chriſti ad Petrum, ut ex illis efficax argumentum ducatur, notanda ſunt aliqua.

Notandum igitur primò; Chriſto interrogante: *Vos autem quem me eſſe dicitis?* reliquos Apoſtolos tacuiſſe, & velut quid reſponderent hæſitâſſe; quamvis enim ante hanc Petri confeſſionem Chriſtum Deũ eſſe credidiſſent *Matth. 14. 33.* tot videl. miraculis & Chriſti aſſertione toties edocti, valde tenuem tamen rudémque, & velut confuſum de hac re conceptum formabant, neſciebántque quâ ratione Chriſtus Filius DEI eſſet, an videl. per æternam generationem, conſubſtantialitatem, aut alio modo; quemadmodum qui Aſtrologiæ imperitus procul in cœlo ſtellam aliquam intuetur, ſcit quidem ſtellam eſſe, ſed mobilem an fixam, quâ magnitudine, altitudine, ſitu, motu, influxu, non audet dicere; ſic neque Apoſtoli de Chriſto. Sed Petrus clariùs, diſtinctiùs, ſubtiliùs à Deo illuſtratus alijs tacentibus reſponſum occupat, & animosè conſtantérque Chriſtum DEI eſſe Filium unigenitum, Conſubſtantialem, æternum pronuntiat, & à Chriſto prolixè laudatur: *Beatus es Simon Bar-jona, quia caro & ſanguis non revelavit tibi, ſed Pater meus qui in cœlis eſt.* Ex quibus Chriſti verbis volunt aliqui morem profluxiſſe, ſummum Pontificem ſpecialiter *Beatiſſimum Patrem* compellandi.

Hæc verba: *Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam:* omnino ad Petrum ſpectare, qui propterea Petra Eccleſiæ nominatur, quia ejus Paſtor & Rector univerſalis eſt conſtitutus; hoc enim conceptus ipſe litteralis evidenter oſtendit, Chriſto ſemper ad Petrum & de Petro loquente, illíque reſpondente, ùt patet litteram examinanti, habéntque omnes verſiones; nam Syriaca habet: *Tu es Cepha* (petra) *& ſuper hanc Cepham ædificabo Eccleſiam meam.* Hebraica, quam velut authenticum & autographum Matthæi Evangelium

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

edidit Munsterus, eodem modo: *Tu es Cepha, & super hanc Cepham &c.* Armenica: *Tu es rupes, & super hanc rupem &c.* Arabica: *Tu es saxum, & super illud saxum &c.* Æthiopica: *Tu es rupes, & super hanc rupem fabricabo domum Christianam.* Ægyptiaca: *Tu es hic Petrus, fundabo Ecclesiam meam super hanc Petram.* Persica: *Tu es sanac* (petrâ) *& super hanc Sanac ædificabo, &c.* Paraphrasis Persica: *Tu es Sanac,* id est, fundamentum & Judex, &c. (a) Cur ergo Latina versio non scripsit: *Tu es Petra, & & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam?* Quia secuta est Græcam, in qua πετρός & Petra æquè saxum significant, allusitque ad nomen proprium & appellativum Petri & Petræ. (b) Et ideò omnes SS. PP. Græci Latiníque Petrum vocant Petram, crepidinem & fundamentum Ecclesiæ. V. Concilium Chalcedon. *Act. 13.* Athanasium in *epist. ad Felicem Papam.* Chrysostomum *homil. 55. in Matth.* Leonem Papam in *Anniversar. suæ Assumpt.* Anacletum *epist. 3. c. 3.* Cyprianum. *de unit. Ecclesiæ,* & *in epist. ad Quintum.* & *lib. 4. epist. 9.* Originē *homil. 5. in Exod.* & *homil. 6. ad Rom.* Hilarium *lib. 6. de Trinit.* Basil. *l. 2. de Spiritu S.* Ambros. *Luc. 5.* & *serm. 47.* Hieron. *in hunc locum Matth.* & *l. 1. contra Jovinian.* & *Hierem. 16.* & *Ezech. 4.* Gregorium *l. 4. epist. 32.* & *33. l. 3. epist. 37.* August. *serm. 11. 24. 20. 29. de Sanct. & serm. 124. de Temp.* & Videatur etiā *c. loquitur Dominus 24. q. 1. c. non turbatur 42. q. 1. c. Fidel. d. 50.*

Nec obstat, Quòd D. August. *l. 1. Retractat. c. 21.* aliíque Patres dicant, Petram de qua loquitur Christus, esse fidem & confessionem Petri ipsúmque Christum, cui velut petræ lapidíque angulari Ecclesia innititur; id enim verissimum est, nec pugnat cum priori & litterali explicatione; nam & fides & confessio Petri est fundamentum Ecclesiæ in abstracto, & tanquam ratio ob quam Petrus ejúsque successores sunt facti Primates & Pastores universales Ecclesiæ, à quibus Ecclesiæ firmitas, & in vera doctrina constantia tanquam ex certa & infallibili regula pendent, quem sensum habet Epiphanius *l. 2. contra hæres. in 59.* Christus verò longè magis longéque principaliùs Petra dicitur *1. ad Corinth. 3. & 10.* quia quidquid soliditatis & firmitudinis habet Petrus ejúsque successores, totum est ex meritis, gratia & providentia Christi, cujus Vicarius tantùm est Petrus; adeóque quidquid potestatis, auctoritatis

(a) Vide Cornelium ex Petro victore in Annotat. ad Novum Testamentū.
(b) Vide Dictionarium Scapulæ Græco-latinum.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

ritatis & soliditatis in vicario est, multò pleniùs & excellentiùs erit in Principali, & propterea S. Thomæ & Theologorum communis est sententia, potestatem excellentiæ, quæ fuit in Christo, nec Petro, nec Papæ communicatam fuisse. Eodem pacto licèt omnes Apostoli dicantur fundamenta Ecclesiæ *Apoc. 21. & ad Ephes. 2.* quia toto orbe terrarum Ecclesias fundârunt & instituerunt, istas isti, alias alij, illísque æquè ac Petro revelata sunt immediatè à Deo fidei & Religionis nostræ mysteria, quæ voce & scriptis ubiq; terrarum docendo Ecclesiam fundârunt, Petrus tamen specialissimè, magnáque cum prærogativa fundamentum Ecclesiæ à Christo constitutus est, quia & caput erat Apostolici Collegij, & ùt Pastor non tantùm delegatus ad plenitudinem causarum ùt ceteri Apostoli, sed Ordinarius, & potestatem suam ad successores transmissurus, sicq; non tantùm semel, aut initio Ecclesiæ nascentis, sed semper, & quamdiu illa duraret, fundamentum in successoribus suis facturus, quod omnes Catholici docent, creduntq;. Audi S. Hieronymum *l. 1. contra Jovinian. Licèt super omnes Apostolos ex æquo Ecclesiæ fortitudo solidetur, tamen propterea inter duodecim unus eligitur, ut schismatis tollatur occasio.* Et planè æquum fuit Petro ante alios Apostolos Christi divinitatem tam promptè constantérque testanti majorem etiam quàm illis potestatem concedi, ùt ipsa Christi verba ostendunt Petrum tantùm alloquentis, & omnia in illius laudem, fidem & remunerationem flectentis.

Notandum 3. Hanc Petri dignitatem, summiq; Pontificis munus non fuisse cum ipso Petro extinctum, sed ad ejus successores Romanos Pontifices dimanâsse, quod est de fide, & in Concilio Constantiensi *sess. 8. 15. & 27.* definitum, tradúntque omnes SS. Patres, ùt videre est apud Bellarm. *l. 2. de S. Pontif.* Suar. *de fide d. 10.* & ex perpetua summorum Pontificum successione constat, de qua S. Leo *ser. 2. de Anniverſ. Assumpt. suæ. Manet dispositio veritatis, & B. Petrus in accepta fortitudine Petræ perseverans, suscepta Ecclesiæ gubernacula non relinquit, perseverat videl. Petrus & vivit in successoribus suis.* Et ipsa ratio idem evincit; non enim semel tantùm & initio constructionis Ecclesia fundamento, capite, Pastore indiguit, sed semper multóque magis Christo & Apostolis abeuntibus, gratiâ miraculorum restrictâ, & tanto agmine hæreticis Ecclesiam, & maximè Romanos Pon-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

tifices incurrentibus, ut videl. quod eleganter dixit B. Cyprianus *l. 1. ep. 3. Gubernatore sublato atrocius atq; violentius circa naufragia Ecclesiæ hostis grassetur.*

Hisce prænotatis, quæ negari salvâ fide non possunt, facilè jam fuerit ex allegato textu *Matth. 16.* superioritatem Pontificis Romani supra Concilium ostendere. Romanus Pontifex successor Petri fundamentum est non unius vel alterius Ecclesiæ, nec omnium Ecclesiarum sigillatim tantùm & sparsim sumptarum, sed absolutè Ecclesiæ Christi, ergo multò magis Concilij universalis, quod non est propriè, sed repræsentativè tantùm Ecclesia Christi; quod verò repræsentat, semper minus est repræsentato quà tali; si ergo est fundamentum Ecclesiæ & Concilij Romanus Pontifex, ab hoc Concilium, non ipse à Concilio pendebit, soliditatem & firmitatem in rebus fidei Concilio dabit, non accipiet: & Concilio nutante, ùt olim Ariminense, & Ephesinum secundum, ipse stabit durabítque, ùt Petram decet, nisi fortè fundamentum aliquod fingas, quod non sustentet, sed sustentetur; quod non portet, sed portetur, hoc est, fundamentum non fundamentum, petram non petram, &c.

Si Petrus ipse Concilio assideret, aut aliàs in Ecclesia versaretur, nemo utique negaret, in rebus fidei decidendis illum omni Concilio potiorem fore, nec ullius auctoritatis aut momenti Conventum futurum, qui Petro contradiceret; idem ergo de summo Pontifice dicendum est; licèt enim non eadem sit persona Innocentij & Petri, eadem tamen est potestas, auctoritas, sacérque principatus, & utérque fundamentum Ecclesiæ.

Quando Christus Petro, ejúsque successoribus dixit: *Super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam.* Vel hoc dixit Petro summóque Pontifici ùt ab Ecclesia distincto, ejúsque capiti; vel Petro ùt Ecclesiam repræsentanti, ita ut promissio tota in Ecclesiam dirigeretur? si primum; ergo Petrus ejúsque successores independenter ab Ecclesia & Concilio sunt fundamentum & firmamentum Ecclesiæ, & Concilium à Papa separatum tantum valebit, quantum domus à fundamento divisa. Si secundum dicas, verba scripturæ apertè torquentur, cùm Christi verba & promissio in solum Petrum dirigantur: imò & ridiculus evadit sensus, & perinde est,

ac si

ac si dicat Christus: *Fundabo Ecclesiam super Ecclesiam:* quid enim est aliud Petrus repræsentans Ecclesiam, quàm ipsa Ecclesia in Petro repræsentata? & quid possit dici à vera ratione & communi loquendi modo alieniùs, quàm legatum, qui repræsentat Regem, esse fundamentum Regis; aut imaginem Palatij esse fundamentum, cui Palatium imponitur? cùm contrarium potiùs dicendum sit. Verum quidem est, eam promissionem fuisse non soli Petro factam, sed toti Ecclesiæ, quia sicut fundamentum non est propter se, sed propter domum; nec Rex propter se, sed propter Regnum; quamvis nec fundamentum à domo pendeat, nec Rex à Regno; ita potestas & sacra Petri Monarchia non est propter Papam, nec in ejus gratiam & utilitatem principaliter instituta, sed Ecclesiæ: sic tamen, ut ab hac non dependeat, & hæc ipsa independentia cedit in Ecclesiæ bonum, sicut independentia Regis à Regno, & Gubernatoris à nautis, & navigantibus istorum salus & emolumentum est: perirent si imperarent: & in hoc sensu verum est Petrum repræsentâsse Ecclesiam, ùt optimè animadvertit D. Aug. *Tr. ult. in Joann. & in Psalm. 108. & serm. 13. de verb. Domini.* nec aliud voluit ubi scripsit: *Petrum Ecclesiæ figuram gessisse, eámque repræsentâsse. Tr. 50. in Joan, l. de doctr. Christ. c. 17. & de agone Christi c. 30.* Deniq; animadvertendum est, non dixisse Christum: *Tu es Petrus, & te super Ecclesiam ædificabo, sed Ecclesiam super te:* jam verò si Concilium prævalet Petro, & istum docet, corrigit, judicat, punitq;, Concilium esset Petra, non Petrus; dicendúmque esset: Concilium est Petra, & super hanc Petram ædificabo Vicarium meum. Volve revolve sacram Paginam, sanctósque Patres quantùm voles, nunquam invenies Petrum ædificari super Ecclesiam: claves Ecclesiæ committi super Petrum: Petrum pascendum aut docendum commendari: sed semper contrarium, ut proinde mirari subeat, ubi hanc dicendi phrasin modúmque didicerint; *Concilium est supra Papam,* hoc est, oves sunt supra Pastorem, discipuli supra Magistrum, & fundamentum gestatur à domo.

Eandem probandi energiam habent alia verba, quæ sequuntur *Matth. 16. Et tibi dabo claves Regni Cœlorum, & quodcunque ligaveris super terram, erit ligatum & in cœlis, & quodcunque solveris super terram, erit solutum & in cœlis.* Per claves significatur summa potestas tum ordinis tum ju-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

tum jurisdictionis in totam Ecclesiam, quam notâ & familiari in Evangelio phrasi *Regnum Cœlorum* Christus vocat, teste B. Gregorio *homil. 12. in Evangel.* Clavibus potestatem significari & dari, habemus *Isaj. c. 22. Apoc. 3. & 1.* & passim in jure notum est ex *l. Clavibus 74. de contrah. empt.* & *§. 45. Instit. de R. D.* habetque communis usus modúsque agendi; cui enim claves horrei vel thesauri trado, liberam utique committo potestatem claudendi, aperiendi, excludendi, admittendi, &c. cur enim aliàs traderem? & hæc clavium promissio (nam actualiter traditæ sunt claves Joannis *ult.* Christo à mortuis regresso) specialiter adeò in Petrum directa est, ut videatur Christus expressis Petri nomine, cognomine, Patre, pronomine demonstrativo, dictione copulativâ, aliisq; characteribus, anxiè laborâsse, ne alteri videretur claves supremámque potestatem promisisse: *Beatus es*, inquit, *Simon filius Jona, & ego dico tibi, quia tu es Petrus: & tibi dabo claves Regni Cœlorum, &c.* Quid plus agere aut scribere posset notarius, ut nomen proprium certæ alicujus personæ in instrumento publico exprimeret? & quamvis *Matth. 18.* & *Joann. 20.* etiam reliquis Apostolis collata fuerit potestas ligandi, solvendi, remittendíque peccata, nunquam tamen commissæ claves regni Cœlorum: ut intelligas potestatem ligandi & solvendi ad Episcopos aliósque Sacerdotes, limitatè tamen, & pro determinatis Ecclesijs pertinere; sed claves totius Regni Cœlorum soli Petro ejúsque Successoribus commissas fuisse. Sicut enim aliud est claves ærarij, aliud pecuniam ex ærario habere: illud plenitudinem, hoc portionem tantùm potestatis ostendit: Ita aliud est claves habere Regni Cœlorum, aliud potestatem ligandi, solvendi; hoc, partē; illud totum significat. Audi beatum Hilarium & expende *in Matth. 16. O beatus Cœli Janitor, cujus arbitrio claves æterni aditûs traduntur: cujus terrestre judicium præjudicata auctoritas fit in cœlo, ut quæ in terris aut ligata sint, aut soluta, statuti ejusdem conditionem obtineant & in Cœlo.*

Si ergo Pontifici non Concilio traditæ sunt claves regni cœlorum, major utique potestas aperiendi claudendiq; penès Pontificem, quàm Concilium est, nec poterit Concilium aperire, quod Pontifex clausit; claudere quod aperuit: quomodo enim aperiat claudátque sine clavibus; aut si claves etiam in Pontificem habet, ostendat, unde acceperit, & ubi Christus dederit Concilio, aut

Eccle-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Ecclesiæ claves & auctoritatem in Papam, dixerítque: *Dabo tibi claves in Petrum*; Sicut Petro dixit: *Dabo tibi claves in Ecclesiam, & Regnum Cœlorum*, & consequenter etiam in Concilium; nec enim Concilium majus est Ecclesiâ, quam repræsentat, sicut nec Principis Legatus, aut Procurator, major ipso Principe. Si ergo Papa claves habet Regni Cœlorum & Ecclesiæ, quod nemo Catholicorum negat, sicut de Petro negare non potest, ergo etiam, & multò magis habet claves Concilij, poterítque quod hoc clausit ligavítque, aperire & solvere. Patrum testimonia, quæ huc faciunt, suo & proprio loco dabimus.

III. Tertius locus est Lucæ 22. Ubi sic Petrum Christus alloquitur: *Simon, Simon, ecce Sathanas expetivit, ut cribraret vos, sicut triticum; ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, & tu aliquando conversus confirma fratres tuos.*

Hîc duæ prærogativæ Petri, ejúsque successorum Pontificum notantur. Prima, quòd pro illo specialiter Christus curat, orat, providétque, ne illius fides deficiat, cùm enim jam destinatus esset fundamentum, Pastor, capútque Ecclesiæ, major illi cura impenditur, quia illius error & casus in doctrina fidei omnium error & casus esset, nec primâ cathedrâ errante, alia major cathedra esset, quæ primam corrigeret: nec ulla in rectum linea tenderet, obliquâ & inclinante regulâ. Cur verò major esset cura & sollicitudo Christi pro Petro, ut reliquis Apostolis à Sathana expetitis pro hoc solo specialiter & enixiùs oretur, nisi ab isto magis, quàm ab alijs Apostolis Ecclesia & Religio penderet? si Petrus ab Apostolis, Pontifex ab Episcopis & Concilio pendet, & istorum judicium ultima veritatis & fidei regula est; cur non pro istis potiùs, ne deficiant oratur, quàm pro Petro? recta enim ratio & prudentia volunt ea plùs curari, quæ majoris pretij sunt & momenti, ac ne perdantur, plùs custodiri.

Secunda prærogativa illis verbis expressa est, ut Petrus suos fratres, hoc est, fideles omnes conservet, confirmetq́;, & consequenter etiam Concilia, ea suâ auctoritate congregando, & congregata, si non legitimè procedant, corrigendo, & etiam dissolvendo, ùt factum est in Concilio Ephesino 2. Ariminensi, Basileensi &c. Confirmare autem ad eum pertinet, qui majoris auctoritatis,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

& potestatis est, ùt patet in confirmationibus omnium electionum, alienationum, testamentorum, &c. Ceterùm ne quis putet nostram hanc esse tantùm textûs Evangelici explicationem, audiendus est S. Leo *serm. 3. suæ Assumpt. Quoniam Diabolus*, inquit, *omnes exagitare, omnes cupiebat elidere, & tamen specialis à Domino Petri cura eligitur, & pro fide Petri propriè supplicatur, tamquam aliorum status certior sit futurus, si mens Principis victa non fuerit. In Petro ergo omnium fortitudo munitur, &c.* Et B. Theodorus studites *epist. ad Paschalem PP. Audi Apostolicum caput, pastor omnium Christi à Deo electe: claviger Regni Cœlorum, Petra fidei, super quam ædificata est Ecclesia Catholica. Huc ades ab Occidente, tibi námque dixit Christus Deus noster: Tu aliquando conversus confirma fratres tuos.*

Cùm verò hoc duplex privilegium Petro concessum fuerit ob bonum Ecclesiæ, átque ut fratres suos confirmaret, à Sathana impugnatos, & hæc utilitas, imo necessitas Ecclesiæ, & impugatio Sathanæ semper duret, oportuit & illud privilegium in successoribus perpetuari, perpetuo Duce contra perpetuum hostem instructo; Concilium enim Generale nec semper haberi potest, multísque modis impeditur, ùt in primitiva Ecclesia, primis trecentis annis: & etiam celebrato quàm plurimæ exceptiones opponi possunt, nec quod legitimum fuerit, aliter quàm ex testimonio S. Pontificis constat: adeò ut in quamcunque partem te vertas, necessitatem summæ Potestatis in Romano Pontifice negare haud possis. V. circa hunc textum Lucæ Alfonsum Salmeronem *T. 12. Tr. 79.* Et Agathonis dogmaticam epist. in *6.* Universali synodo recitatam, & instar oraculi acceptam. *Act. 4.* ubi hunc textum Lucæ eodem modo, quo nos, Agatho explicavit.

IV. Quartus locus scripturæ Joan. *ult. Cùm prandisset*, inquit Joannes, *dicit Simoni Petro JESUS: Simon Joannis, diligis me plus his? dicit ei: etiam Domine, tu scis, quia amo te. Dicit ei: pasce Agnos meos. Dicit ei iterum: Simon Joannis diligis me? ait illi: etiam Domine, tu scis, quia amo te. Dicit ei: pasce Agnos meos. Dicit ei tertiò: Simon Joannis amas me? Contristatus est Petrus, quia dixit ei tertiò, amas me? & dixit ei? Domine tu omnia nôsti, tu quia amo te. Dixit ei: pasce Oves meas.*

Circa hunc locum ut bene intelligatur, *notandum est primò*: Hæc verba Christi: *Pasce Oves meas*, ad solum Petrum spectare dirigíque, quibus quæ Matthæi *18.* promiserat, actualiter præstat. Cum solo enim

enim Petro loquitur, solum examinat, responsum à solo accipit, aliósque Apostolos à summa & Monarchicâ potestate excludit, & inter oves Petro commissas ponit, erant enim præsentes Jacobus, Joannes, Thomas, quos cùm Petrus amore vinceret, vicit etiam potestate pascendíque curâ, & ita Catholici omnes & Patres sentiunt.

Notandum est 2. Per illam vocem: *Pasce:* summam potestatem omnémque pascendi curam fuisse commendatam. Actus enim Pastoralis non tantùm est præbere cibum; sed etiam ducere, reducere, compellere, abigere, tueri, mederi, secare, &c. & quidquid denique ad procurandas Oves spectat, &c. Imo usitatissimâ phrasi Scripturæ pascere, & præsertim verbum græcum, quo Joannes utitur ποιμαίνω significat jurisdictione uti regendo, præsidendo, gubernando, &c. ùt patet Isajæ *44. v. 28. Qui dico Cyro, Pastor meus es tu.* Et Ezechielis *34.* ubi eleganter functiones mystici Pastoris describuntur. Et *Psalmo 2.* ubi legimus: *Reges eos in virga ferrea:* Græcus & Hebraicus habet: *Pasces eos.* Eodem modo Matthæi *2.* ubi noster habet: *Exiet mihi Dux, qui regat Populum meum Israël:* Græcus habet: *qui pascat.*

Notandum 3. Cùm Christus dicat: *Pasce oves meas.* nec exprimat quas, commisisse omnes pascendas: cur enim potiùs istas, quàm illas, cùm nullas in specie notet, aut excipiat? quæ ergo sunt oves Christi, sunt etiam oves Petri, nec illum Pastorem habere possunt, qui Petrum non habent. Audi B. Leonem *serm. 3. de assumpt. sua. De toto,* inquit, *mundo unus Petrus eligitur, qui & universarum gentium vocationi, & omnibus Apostolis, cunctísque Ecclesiæ Patribus præponatur: ut quamvis in populo Dei multi sint Sacerdotes, multíque Pastores, omnes tamen propriè regat Petrus, quos principaliter regit & Christus. Magnum & mirabile, dilectissimi, huic viro consortium potentiæ suæ tribuit divina dignatio, & si quid commune cum eo ceteris voluit esse Principibus, nunquam nisi per ipsum dedit, quidquid aliis non negavit.* S. Bernardus *l. 3. de considerat. c. 7. Tu,* inquit, *es cui claves traditæ, cui oves creditæ sunt. Sunt quidem & alij cœli janitores, & gregum Pastores, sed tu tantò gloriosiùs, quantò & differentiùs utrúmque præ ceteris nomen hæreditasti. Habent illi sibi adsignatos greges singuli singulos, tibi universi crediti, uni unus. Nec modo ovium, sed & Pastorum tu unus* omni-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

omnium Pastor. Unde id probem quæris? Ex verbo Domini. Cui enim non dico Episcoporum, sed etiam Apostolorum sic absolutè & indiscretè totæ Commissæ sunt oves? si me amas Petre, Pasce oves meas. Quas? illius vel illius, populos civitatis aut regionis, aut certi Regni? Oves meas, inquit, *Cui non planum, non designâsse aliquas, sed adsignâsse omnes? Nihil excipitur ubi distinguitur nihil. Et fortè præsentes ceteri condiscipuli erant, cùm committens uni, unitatem omnibus cōmendaret in uno grege & uno pastore, secundum illud: Una est columba mea, formosa mea, perfecta mea. Ubi unitas, ibi perfectio. Reliqui numeri perfectionem non habent, sed divisionem, recedentes ab unitate, inde est quòd alij singuli singulas sortiti sunt plebes, scientes Sacramentum. Denique Jacobus qui videbatur columna Ecclesiæ, unâ contentus est Hierosolymâ, Petro universitatem cedens. Pulchrè verò ibi positus est suscitare semen defuncti fratris, ubi occisus est ille: nam dictus est frater Domini. Porrò cedente Domini fratre, quis se alter ingerat Petri prærogativæ? Ergo juxta canones tuos alij in partem sollicitudinis, tu in plenitudinem potestatis vocatus es. Aliorum potestas certis arctatur limitibus, tua extenditur, & in ipsos, qui potestatem super alios acceperunt. Nonne si causa extiterit, tu Episcopo Cœlum claudere, tu ipsum ab Episcopatu deponere, etiam & tradere Sathanæ potes? stat ergo inconcussum privilegium tuum tibi tam in datis clavibus, quàm in ovibus commendatis. Accipe aliud, quod nihilominus prærogativam confirmat tibi. Discipuli navigabant, & Dominus apparebat in littore: quòdque jucundius erat, in corpore redivivo. Sciens Petrus, quia Dominus est, in mare se misit, & sic venit ad ipsum, alijs navigio pervenientibus. Quid istud? Nempe signum singularis Pontificij Petri, per quod non navem unam, ùt ceteri quíque suam, sed sæculum ipsum susceperit gubernandum. Mare enim sæculum est: naves, Ecclesiæ. Inde est, quòd alterâ vice instar Domini gradiens super aquas, unicum se Christi Vicarium designavit, qui non uni populo, sed cunctis præesse deberet. Siquidem aquæ multæ, populi multi. Ita cum quisque ceterorum habeat suam, tibi una commissa est grandissima navis facta ex omnibus ipsa universalis Ecclesia toto orbe diffusa.*

Et Innocentius III *in c. sollicitæ de Majorit. & obed. Nobis autem in B. Petro sunt oves Christi commissæ dicente Domino: Pasce oves meas: Non distinguens inter has oves & alias, ut alienum à suo demonstraret ovili, qui Petrum & successores ipsius magistros non recognosceret.*

Hoc ipsum videtur Ezechiel prædixisse *c. 34.* Ubi: *Et suscitabo super eas pastorem unum, qui pascat eas, servum meum David, ipse pascet eas, & ipse erit eis in Pastorem.* & *Joannis 10. Ego sum Pastor bonus: & alias oves habeo, &*

beo, & fiet unum ovile, & unus Pastor. Quæ omnia licèt de Christo primariò dicta sint, pertinent tamen etiam ad Petrum, ejúsque successores, qui sunt Pastores Vicarij, non Principales. Sicut enim ovile est perpetuum, ita & Pastor; nec minùs jam oves Pastore indigent quàm olim, lupis æquè grassantibus. Et quamvis absolutè loquendo potuisset Christus sine visibili Pastore Ecclesiam suam ovésque regere, cùm nullius creaturæ auxilio ad producendos effectus cum gratiæ tum naturæ indigeat; sicut potuit sine sole mundum illustrare, sine igne calefacere, sine sacramentis sensibilibus gratiam suam & fidem largiri, sine gubernatore navim ad portum ducere, sine militibus victorias dare, hoc tamen Deus nunquam fecit, nec mundum immediatè, sed per alias creaturas rexit, homines præsertim, ut planè in providentiam divinam alium novúmque ordinem inducat, qui dicit visibilem ejus Ecclesiam à nullo visibili Pastore regi; Et visibili huic corpori, invisibile tantùm caput esse: nec ad Concilium confugias; quia non huic, sed Petro dictum est: *Pasce oves meas.* Nec possunt tot Episcopi unus Pastor appellari: maléque suis ovibus providisset Christus, Pastore dato tam difficilis conventionis, & cui, ne accurrat, tot impedimenta moræque opponi possunt, vagis interim ovibus; & lupo, dum Concilium paratur, expositis.

Ex hoc Joannis loco facilè multísque modis apparet, quantum Romanus Pontifex Concilio præstet. Aut enim Episcopi in Concilio universali oves Christi, aut ovile, aut Pastores universæ Ecclesiæ sunt: nam particulares esse haud negamus. Si oves aut ovile sunt, ergo unum & visibilem Pastorem habent, cui subsunt, cui obediunt, quem sequuntur: quem alium, præter Petri successorem? nisi dicant, se oves esse sine Pastore, & consequenter nec Christi; hic enim ovibus suis Pastorem dedit: *Petre amas me? Pasce oves meas:* nam quas non pascis, non sunt meæ. Si verò Concilium Pastor est: imprimis quomodo unus Pastor tot Pastores? quomodo omnes Christi oves Petro datæ, si tot exceptæ? nec exceptæ tantùm, sed Petro antepositæ? aut hanc pascendi ipsum Pastorem, hoc est, Petrum, à Christo acceperunt, aut non acceperunt potestatem? si non acceperunt, non ergo habent: si acceperunt, ostendant, quando, & quo loco, & quo in Evangelio dicatur

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Concilio: *Paſce Petrum, ejúſque ſucceſſores*: ſi enim apud Juriſconſultos pudor eſt, cùm ſine lege loquuntur, multò magis apud Theologos, cùm ſine Evangelio. Si dicas Petro fuiſſe omnes oves Chriſti commiſſas ſigillatim ſumptas, non verò collectas, & Pontificem eſſe ſuper omnes Epiſcopos ſeparatim, non verò ſuper omnes collectim, & in Concilio congregatos.

Reſpondemus hanc diſtinctionem nullo Evangelij, aut ſacræ ſcripturæ teſtimonio niti: eſt verò abſurdum in re tanti momenti, perinde ac in controverſia aliqua philoſophica, & ingenij exercendi causâ tam claris ſcripturæ locis diſtinctionem opponere planè voluntariam, nec in ſcripturis, nec in Patribus repertam; quaſi verò hâc ſemel admiſsâ philoſophandi ratione tam clarè aliquid à ſcriptura dicatur, quod non facile in tuam ſententiam torqueas. Immo ſcripturæ hæc explicatio repugnat: Paſtoris enim eſt ovibus non tantùm palantibus vagíſque, ſed etiam collectis imperare, ipſúmque gregem in cuſtodiam accipere; alioquin eodem modo, majoríque ratione dicendum erit: Epiſcopos ſingulis quidem ſuæ Diœceſis Sacerdotibus majores eſſe, ſed non omnibus congregatis, & ita Synodo ſubeſſe, ab eáque judicari poſſe, legéſque accipere; ſicut enim ſe habet Epiſcopus ad Sacerdotes, ita Pontifex ad Epiſcopos.

Deinde cùm Chriſtus Petro oves ſuas committit, id utique præſtitit, quod Matth. *18.* promiſerat: ibi verò promiſerat ſupra Petrum ædificare non Eccleſias tantùm particulares, ſed totam, & univerſam, hoc enim ſignificant illæ voces: *Eccleſiam meam: Tibi dabo claves Regni cœlorum.* Rex cùm in Provinciam Vicarium mittit, aut proregem, ejúſque fidei Regnum ſubditóſque commendat, & ſingulos, & omnes conjunctim commendâſſe intelligitur, adeò ut nulla ſtatibus & comitijs generalibus in Vicarium ſit poteſtas. Ridiculum planè dixeris Imperatorem, cui ſinguli tantùm milites, non exercitus pareat. Qui contrariam ſententiam tuentur, vel hoc ipſo imbecillitatem cauſæ ſuæ produnt, quòd nec ipſi ſcripturæ locum aliquem producunt, ex quo appareat datam Eccleſiæ in Petrum poteſtatem: & contra ſe productos non poſſunt declinare, niſi miſerè & in alienos ſenſus torqueant.

V. Quintus locus ſcripturæ habetur in actis Apoſtolorum *c. 15.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Ubi ortâ quæstione, an fideles recèns ad Christum conversos oporteret circumcidi, missi sunt Paulus & Barnabas, qui Collegium Apostolicum consulerent: *Statuerunt*, inquit sacer textus, *ut ascenderent Paulus & Barnabas, & quidam alij ex alijs ad Apostolos & presbyteros in Jerusalem super hâc quæstione, convenerúntque Apostoli & seniores videre de verbo hoc. Cùm autem magna conquisitio fieret de verbo hoc, surgens Petrus dixit ad eos: Quid tentatis Deum, imponere jugum super cervices discipulorum, quod neq; Patres nostri, neq; nos portare potuimus? sed per gratiam Domini nostri Jesu Christi credimus salvari, quemadmodum & illi. Tacuit autem omnis multitudo.*

Vides in hoc primo & præcipuo Concilio, hoc est Apostolico, Petrum non exspectatis aliorum suffragijs sententiam proferre, & Concilio, quid credere & facere oporteat, præscribere: illa enim verba: *Quid tentatis Deum &c.* non tantùm sunt consulentis, sed omnino præscribentis, & definientis: quam sententiam totum Concilium communi omnium silentio veneratum est, comprobavítq; quasi lite jam finitâ, nec dubium aliud admittente: est enim dignum animadversione, quod notat scriptura, antequam Petrus decerneret, acriter in Concilio disputatum esse: *cùm autem magna conquisitio fieret &c.* Sed Petro sententiam elocuto, silentium omnibus impositum, causámque absolutam: *Tacuit autem omnis multitudo.* Jacobus posteà Petri sententiam laudans adjecit: fidelibus imponendum esse, ut à suffocatis & sanguine, cibísque Jdolo immolatis abstinerent, ut tantò faciliùs cum Judæis convenirent, eósque ad fidem provocarent. Nec te moveat Concilium hoc Apostolicum in hæc verba decretum concepisse: *Visum est spiritui sancto & nobis.* Ubi nulla mentio Petri: nam hæc est omniũ Conciliorum phrasis, modúsque decernendi, etiam eorum, in quibus constat sum̃os Pontifices præsedisse, supremámque potestatem exercuisse, ùt patet omnia Concilia legentibus, & ipsum Tridentinũ. Cùm enim Pontifex sit caput Concilij, per se notum est, quidquid à Concilio decernitur, multò magis à capite decerni, nec opus est aliâ expressione. V. D. Hieronymum *in epist. ad Augustinum*, quæ inter epistolas Augustini est undecima, ubi dicit: *B. Petrum fuisse Principem Decreti in hoc Concilio Apostolico editi, in ejúsque sententiam Jacobum Apostolum, omnésque Presbyteros transivisse.* Idem habet Tertull. *l. de Pudic.*

Si ergo Petrus in Concilio Apostolico, ubi omnes spiritu sancto ple-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

cto pleni erant, & erroris incapaces, causam solus definit, alijsque silentium imponit, quis neget hanc illi potestatem in Concilio, ubi nec Apostoli sedent, nec ab erroribus liberi?

VI. *Sextum argumentum* sumitur ex varijs scripturæ locis, in quibus status Ecclesiæ Monarchicus, unique capiti & sacerdoti subjectus apertè ostenditur: nam Oseæ *2.* & in Cant. ac Apocalypsi Ecclesia frequentissimè comparatur sponsæ: Cant.6. exercitui ordinato. Matth.*3.4.5.* & passim in Evangelijs regno. Joan.*10.* Ovili. ad Corinth. *1.cap.12.* & ad Roman. *12.* Corpori humano &c.

At verò negari non potest, sponsam marito subesse, exercitū duci, regnum regi, Ovile pastori, & corpus capiti. Nec invenies in sacris litteris Ecclesiam aliquando rempublicam vocari, sed tantùm regnum, familiam, domum &c. ut intelligas supremam in Ecclesiâ potestatem penès unam non plures esse.

Septimum argumentum ex sacris litteris sumitur à sensu negativo. Est enim in utróq; jure receptissimum axioma: *Regulæ inhærendū esse, donec contrarium vel exceptio probetur: Nec recedimus à regula, donec contrarium probetur l. ab ea parte. ff. de probat. l. apud antiquos C. de furt. c.2. de conjug. Leprosor. c. ad decimas de restit. spoliat. in 6.* ubi glos. quod maximè verum habet in sacris Scripturis, illísque quæ dependent ex solâ Dei voluntate & institutione, quod eleganter more suo tradit S. Thom. *in 3.p.q.1.a.3.* Sed nullibi reperiemus in sacris libris fuisse Ecclesiæ aut Concilio in Petrum datam potestatem: quo ergo fundamento hoc asseritur? nam locus ille Matth. *18. v. 15. Si peccaverit in te frater tuus, dic Ecclesiæ:* nihil planè probat, cùm ibi nec de Papa, nec de Concilio generali sermo sit, oporteret enim quotidiè cogi Concilia ad fratrum peccata deferenda & corrigenda: Cùm ergo Christus toties Petrum Ecclesiæ præficiat, Ecclesiam verò nunquam; non videmus, quâ tandem ratione fieri possit, ut quod Christus & scriptura toties & tam clarè dicit, negetur; quod nunquam dicit, affirmetur: sumus Pontifex *Solus permittitur sanctuarium ingredi, & in dubijs Deum consulere: solus Oraculum in pectore gestat, & sententiam dicit*, & *gestabit judicium filiorum Israël in pectore suo in conspectu Domini semper.* Exodi *28. Et qui ejus præcepto non obedierit, mori jubetur:* soli Pontifici dicitur, *fundabo super te Ecclesiam meam:* Soli: *Confirma fratres tuos:* Et *si amas me: Pasce oves meas*, non has vel illas, sed meas, hoc est omnes. De Con-

cilio ne-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

cilio ne apex quidem: nulla ergo ratio permittit, ut, quod ſcriptura nunquam dicit, nos dicamus; & quod toties, tantáque cum cura dicit, nos negemus.

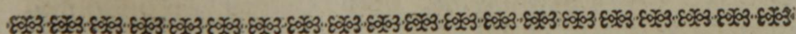

§. V.

Conciliorum teſtimonia, quibus ſe Pontifici ſubmittunt.

Summaria.

1. *Papam Concilio ſuperiorem eſſe, an in Conciliјs, antiquisq; Patribus aliquando definitum?*
2. *Synodi Romanæ teſtimonium.*
3. *Et Nicænæ.*
4. *Et Conſtantinopolitanæ.*
5. *Et Epheſinæ.*
6. *Et Chalcedonenſis.*
7. *Et ſecundæ Conſtantinopolitanæ.*
8. *Et tertiæ Conſtantinopolitanæ.*
9. *Et ſecundæ Nicænæ.*
10. *Et octavæ Oecumenicæ.*
11. *Et Conciliј Lateranenſis ſub Alex. III.*
12. *Et Lugdunenſis ſub Gregorio X.*
13. *Et Conſtantienſis.*
14. *Et Florentini.*
15. *Et Lateranenſis ſub Leone X. à Rege Galliarum recepti.*

I.

Rænotandum eſt litem hanc ultimis ſæculis Pontifici motam eſſe, ab eo videl. tempore, cùm ſchiſmata Eccleſiam infeſtârunt, natæque hæreſes in Pontificem arma-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

armatæ. Tunc enimverò signa collata, & Concilium cum Papa commissum: dispari quidem Hæreticorum & Catholicorum intentione, istis schismati finem, illis principium quærentibus. Nemo proinde mirabitur, si nec in antiquis Concilijs, nec in Patribus hæc propositio in terminis formalibus reperitur: *Papa major est Concilio.* Invenitur tamen in terminis æquivalentibus, cùm videl: dicunt: *Papam esse judicem Concilij: Esse Pastorem Concilij, & universalis Ecclesiæ: præscribere Concilio leges, & posse illius acta rescindere: à Concilio posse ad Papam appellari, non verò à Papa ad Concilium: Papam à nemine, præter Deum judicari posse, &c.* hæc enim omnia superioritatem dicunt, & à nobis sigillatim expendentur.

II. *Anno igitur CCCXXIV.* Constantini M. xix. in thermis Trajani celebrata est Romæ à Sylvestro Papa Synodus præsente Constantino Imperatore recèns baptismi aquis abluto, Helenáq; Matre & Episcopis Græcis Latinísq; 284. aut secundùm alios ducentis triginta: quo in Concilio *c. ultimo* definitum est: *Romanum Pontificem omnium mortalium judicem à nemine judicari posse; imò ne quidem ab omni Clero,* hoc est, Concilio: nec enim omnis Clerus alibi quàm in Concilio universali ad judicium colligitur. Quo decreto manifestè Primatus Papæ supra Concilium ostenditur: nam si infra Concilium esset, ab hoc judicari utiq; posset. Et quamvis hoc Concilium universale non fuerit, nobis sufficit ostendere, jam initio Ecclesiæ florentis, ubi sanguis adhuc martyrum calebat, submotâ procul adulatione, vastíque dominatûs libidine sanctissimum Pontificem, & florem Græci latiníque Sacerdotij nobiscum sensisse. Verba synodi sunt *cap. ult: Nemo dijudicet primam sedem, quoniam omnes sedes à prima sede justitiam desiderant temperari: néque ab Augusto, néque ab omni Clero, néque à Regibus, néque à Populo judex judicabitur. Et subscripserunt ducenti octoginta quatuor Episcopi & 45. Presbyteri & 5. Diacones & Augustus Constantinus, & Mater ejus Helena, & fixit Canonem hunc Sylvester Episcopus in urbe Roma & omnibus Episcopis aspersit. Actum 3. Calendas Junij Domno Constantino Augusto tertiùm, & Prisco Consule.* Habetur *Tom. 1. Concil. in collectione Veneta fol. 600.* Meminit hujus Canonis Nicolaus Papa ad Michaëlem Imperatorem.

III. *Anno CCCXXV.* juxta calculum Baronianum celebrari est cœpta Nicæna synodus omnium celeberrima, duravítque in an-

num

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

num tertium. Præsentes Episcopi 318. magnam partem sanctitate & doctrinâ clarissimi. Præsederunt Romani Pontificis nomine Osius Episcopus Cordubensis, Victor seu Vitus átque Vincentius Romani Presbyteri, adfuítque Constantinus. Causa Concilij vocandi, hæresis præsertim Ariana palàm & cum insignibus prodire ausa: & error Quartadecimanorum, qui Judaico more non Dominico die Pascha, sed Lunâ decimâ quartâ, in quamcúmque diem incidissent agitabant. Inter multa miracula, quæ Philosophis expugnandis (nam & hos magno numero Arius conduxerat) patrata sunt, illud celebre, quod Nicephorus recitat *lib. 8. cap. 23.* Mortuis ante subscriptionem duobus Episcopis Chrysantho & Musonio, ad illorum tumbam volumen Canonum delatum esse, petitúmque, ut si à Patribus sancita Deo cordi essent, ipsi quoque subscriberent: sigilla, ne fraus aliqua fieret, libro apposita, & nox inter preces traducta. Albente sole sigillísque intactis reperta in hæc verba defunctorum subscriptio: *Chrysanthus & Musonius quamvis corpore translati, manu tamen propriâ nos quóque libello subscribimus.* Refert hanc historiam præter Nicephorum Gregorius presbyter Cæsariensis *in Oratione de magna synodo Nicæna apud Lipomanum tom. 6. Videantur acta Concilij Nic. tom. 1. Concil. lib. 4. fol. 596 & seqq. Venetæ edit.*

Hoc ergo Concilium non contentum ea, quæ Patres decreverant, tot miraculis à Deo fuisse confirmata, datâ synodali epistolâ ad Sylvestrum acta Concilij transmittunt rogantque, ut indicto Romæ Concilio ea confirmet, roborétque, nec enim satis firma esse, nisi ille accedat. Epistola sic habet: *Beatissimo Papæ urbis Romæ Osius Episcopus Cordubensis & Macarius Episcopus, &c. Quoniam omnia corroborata de divinis Mysterijs Ecclesiasticæ utilitatis, quæ ad robur pertinent sanctæ Ecclesiæ Catholicæ explanata, & de Græco redacta scribere confitemur: nunc itaq; ad vestræ sedis argumentum accurrimus roborari. Itaq; censeat vestra Apostolica doctrina, Episcopos totius vestræ Apostolicæ urbis in unum convenire, vestrúmque habere Concilium, ut firmetur nostra sanctimonia, gradúsque fixos vel textus ordinationis tuæ sanctimoniæ nostra possit habere regula. Quidquid autem constituimus in Concilio Nicæno, precamur Vestri oris consortio confirmetur.* Sylvester coactâ Synodo Nicænum Concilium confirmat, anathemate in eos, qui aliter crederent pronuntiato, ùt patet ex Concilio Romano, quod habetur post Synodum Nicænam *Tom. 1. Conciliorum*

& *epist. Synodali 4.* Felicis Papæ III. ubi: *Domino ad beatum Petrum Apostolum dicente: Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam: eam vocem sequentes trecenti decem & octo SS. PP. apud Nicæam congregati, confirmationem rerum átque auctoritatem sacræ Romanæ Ecclesiæ detulerunt.* Inter Canones Concilij Nicæni 19. & 29. ita sonant: *Nō debent præter sententiam Romani Pontificis Concilia celebrari. Omnes Episcopi, qui in quibusdam gravioribus pulsantur, quoties necesse fuerit, liberè Apostolicam appellent sedem, átque ad eam quasi ad Matrem confugiant, ut ab ea (sicut semper fuit) fulciantur, defendantur, & liberentur, cujus dispositioni omnes Majores Ecclesiasticas causas antiqua Apostolorum, eorúmque successorum, átque Canonum auctoritas reservabit.* Et in Canonibus ex Arabico translatis *Canon. 39: Qui tenet sedem Romæ, caput est & Princeps omnium Patriarcharum; quandoquidem ipse est primus sicut Petrus, cui data est Potestas in omnes Principes Christianos & omnes populos eorum, ut qui sit Vicarius Christi super cunctos populos & cunctam Ecclesiam Christianam. Et quicúmque contradixerit, à Synodo excōmunicatur.*

Hos Canones legitimos esse, & antiquitati notissimos patet ex *Epistola 1. & 2.* Julij Primi (qui electus est anno CCCXXXVI. secundus à Sylvestro, & Nicænæ Synodo proximus) quas dedit ad Synodum Antiochenam: & epistola Liberij, qui Julio successit, ad Athanasium aliósque Episcopos Alexandriæ congregatos. (a)

Nec obstat, hos Canones non inveniri inter viginti Canones à Rufino recitatos; certum enim est Canones Nicænos fuisse 70. ex epistola S. Athanasij *ad Marcum Sylvestri in Pontificatu successorem: & responsoria ejusdem Marci ad Athanasium: & ex Julij 1. epistola 2. ad Synodum Antiochenam.* Ex quibus etiam epistolis constat Arianos acta Nicæni Concilij flammis tradidisse, adeò ut oportuerit S. Athanasium illa ex scrinijs Romanis petere. (b)

Si ergo ex sententia, exemplóque S. Nicænæ synodi, sine consensu & confirmatione Romani Pontificis Concilia non valent: si majores causæ ad Pontificem deferri debent: si Papa est super universos populos, & universam Ecclesiam Christianam; sequitur omnino esse supra Concilium universale. Concilium enim, maximè Pontifici oppositum, ejúsque auctoritate destitutum, minoris est au-

(a) Vide Francisc. Turrianum proœmio in Canones synodi Nicæn. quod habetur Tom. 1. Concil. in actis Concil. Nicæni.
(b) Vide laudatum Turrianum, & acta Concilij Nicæni l. 3. circa initium.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

est auctoritatis, quàm omnes populi & tota Ecclesia Christiana: nec enim Concilium est Ecclesia universalis, sed tantùm repræsentans, & hoc ipso infra Ecclesiam; sicut legatus Principis infra Principem, omnisque imago hominem repræsentans infra hominem; si ergo Papa est super Ecclesiam Christianam universalem, multò magis supra Concilium. Si, ùt dicunt adversarij, tota potestas & auctoritas Papalis Concilio universali inest, etiam ùt à Papa distincto; quid ergo opus confirmatione Papali tam longè, tam anxiè petitâ, tantóque cum apparatu datâ? minor enim recipit quidem, sed non confirmat voluntatem & præcepta majoris: confirmatio enim arguit superioritatem, ùt patet in omnibus, electionum, alienationum, & testamentorum confirmationibus, quæ à superioribus fiunt. Et verò has summorum Pontificum confirmationes non fuisse tantùm particulares, & ad meliùs esse, sed planè necessarias, & auctoritativas, patet vel ex ipso historiæ contextu, estque expressum *in c. regula d. 17.* ubi Julius papa *in epist. pro Athanasio ad Orientales 129. Episcopos: Regula vestra*, inquit, *nullas habet vires, nec habere potest, quoniam nec ab Orthodoxis Episcopis hoc Concilium actum est, nec Romanæ Ecclesiæ legatus interfuit, Canonibus præcipientibus sine ejus auctoritate Concilia fieri non debere. Nec ullum ratum est, aut erit unquam Concilium, quod non fultum fuerit ejus auctoritate.* Similia habentur *in c. bene d. 96. c. confidimus causa 25. q. 1. Epist. Leonis II. ad Constantinum, quæ habetur ad finem sextæ Generalis Synodi.* Ex quibus omnibus & infrà dicendis patet fuisse rejecta, nec pro validis habita, quæ Romani Pontifices aut non admisissent, aut non confirmâssent. Ipse Osius Romani Pontificis Legatus ex Sylvestri Papæ sententia omnia hæresis Arianæ capita prætruncavit teste Athanasio *in epistola ad solitariam vitam agentes*, & classicum Patribus cecinit, recitato symbolo, quod posteà Nicænum dictum est; ad cujus normam canones, & decreta sancita. Vide epistolam S. Athanasij *ad solitariam vitam agentes*: ubi expressè hoc testatur.

Hæc omnia superioritatem notant; præfinire enim Concilio, & velut præjudicium figere Superioris utique est; ad quod alludens beatus Hilarius in Matthæum *Canon. 16. O beatus*, inquit, *cœli Janitor, cujus arbitrio claves æterni aditûs traduntur, cujus terrestre judicium præjudicata auctoritas sit in Cœlo.* Si ex sententia Hilarij judicium Petri

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

præjudicata auctoritas in cœlis est, multò magis præjudicata auctoritas fuerit in Concilio.

Anno CCCLXXXI. Agi cœpta secunda synodus Oecumenica, quæ fuit prima Constantinopolitana, Damaso Papâ & Theodosio Magno Imperatore. Adfuêre Episcopi Orthodoxi 150. Ariani & Macedoniani 36. teste Nicephoro *in histor. Ecclesiast.* Causa vocandi Concilij præcipua fuit, ut Synodus Nicæna confirmaretur, & Macedoniani auctoritate Concilij in viam redirent, spe aliquâ exitum spondente. Convenisse Synodum auctoritate Damasi Pontificis certum est ex gestis ejusdem Damasi apud Baronium *ad hunc annum*, ejusdémque Damasi epistola apud Theodoretum *lib. 2. c. 22. & lib. 5. c. 9.* eâdémque Damasi auctoritate fuisse confirmatam in ijs, quæ ad fidem pertinent, tradit Photius *in libello de 7. Synodis.* Quæ in hoc Concilio, quoad fidem moréſque statuta fuerint, videri potest in actis Concilij Constantinopolitani *tom. 1. Conciliorum.*

In hac Synodo auctoritas Pontificis Romani supra Concilium ex multis apparuit. 1. Quòd Canonem quintum (quo post Romanum Episcopum Constantinopolitano primæ deferuntur, contra privilegium Episcopi Alexandrini) Ecclesia Romana non admiserit, imò expressè rejecit Leo I. Pont. Max. ùt videre est *Epistolâ 53.* ad Pulcheriam Augustam, & ad Martianum Imperatorem, quæ habentur in actis Concilij Chalcedonensis *tom. 2. Concil.* Videri etiam potest D. Gregorius M. *lib. 6. Epist. 31.* aliiſque pluribus. Tandem post plura sæcula Innocentius III. publici boni & pacis causâ hoc privilegium Constantinopolitano Patriarchæ concessit, út habetur *c. antiqua de privilegijs.* En apertum Pontificiæ potestatis argumentum! si Concilium præstaret Papæ, & hujus minor, quàm illius auctoritas esset, cur ergo correxit Papa, quod Concilium constituit? oportuit planè & Concilium errâsse, & minoris fuisse auctoritatis, alioquin à summis Pontificibus, nec judicatum foret, nec improbatum: maximè cùm ipsi Pontifices fuerint sanctissimi, Leo videlicet & Gregorius M. eorúmque hac in re judicium à nullo, ne quidem Imperatoribus & Episcopis Constantinopolitanis notatum fuit. Videantur acta *Concilij Chalcedon.* 2. In fine hujus Concilij hæc habentur: *Damasus ad examinanda Synodi Constantinopolitanæ acta pro Ecclesiæ Romanæ more & auctoritate Romæ Concilium indixerat, ad*

rat, ad quod & Orientales evocati Legatos cum purgatione miſerunt. Id ſequenti anno frequentiſſimum celebratum eſt, Concilium Conſtantinopolitanum confirmatum, & omnes hæreſes condemnatæ. Hæc ibi. Neque hoc novum in Concilio Conſtantinopolitano, cùm idem obſervatum fuerit circa Concilium Nicænum 1. ùt ex Epiſtola ſynodali ſuprà oſtenſum. Si ergo Pontifex examinat acta Concilij, utique major Concilio eſt; nec enim ſubditorum eſt Superioris legem & præcepta examinare, ut admittat repellátve, ſed obſervare: & hoc ipſum examen ſupponit Concilium errare & falli poſſe, nemo enim certa examinat. Quodſi examen Pontificis non ſit decretorium, & ultimum, nulliq; obnoxium errori, oportebit hoc ipſum à Concilio examinari, & Concilium iterum à Papa nullo examinum fine. Præſertim cùm actorum Synodalium examinatio, & approbatio adeò ſit neceſſaria, ut ſine illis ipſa Concilij acta pro nullis habeantur teſte Damaſo & Concilio Romano in libello ſynodico apud Theodoretum *lib. 2. c. 22.* ubi: *Siquidem numerus Epiſcoporum, qui erant Arimini, præjudicij vim habere non debet, præſertim cum formula illa neque Epiſcopo Romano, cujus ſententia præ ceteris omnibus exſpectanda erat, neq; Vincentio, neque alijs eidem conſentientibus. Itaque veſtra integritas manifeſtò videt hanc fidem ſolam, quæ auctoritate Apoſtolicâ Niceæ ſtabilita eſt, perpetuò tenendam eſſe.* 3. Damaſus Papa præveniens judicium Concilij Conſtantinopolitani hæreſes Sabellij, Macedonij, & Eunomij prædãnavit, datóque ad Paulinum Epiſcopum libello, diras & anathematiſmos in eorum hæreſes dixit, ùt habetur *tom. 1. Concil. ante Concil. Conſtantinopol.* juſſitq; inſuper ſuas in illos ſententiam & cenſuram per Orientis Eccleſias publicari. Non ergo Papa ſubeſt Concilio, nec in rebus fidei tribunal aliud exſpectat, alioquin nec Concilij ſententiam præveniret, nec ab eo deciſa vim dogmatis obtinerent: dogma enim fidei omne dubium excludit; at verò ſi Papa in judicando falli poteſt, & judicium altius certiúſque exſpectat; ejus ſententiæ nec dubium excludunt, nec diris & anathematiſmis priùs armari debent, quàm Concilio cauſam finiente.

V. *Anno CCCCXXX.* Agi cœpta eſt tertia Oecumenica Synodus Epheſina contra hæreſin Neſtorij Epiſcopi Conſtantinopolit. negantis Beatiſſ. Virginem Mariam Theotocon, hoc eſt, Deiparam appellandam eſſe, eo quòd duas in Chriſto Hypoſtaſes & Per-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

ſonas aſſereret, negarétque Deum humanitati ſecundùm ſubſtantiam unitum eſſe, ſed tantùm ſecundùm dignitatem & auctoritatem, ſicq; Beatiſſ. Virginem peperiſſe filium naturâ purum hominem, ſed dignitate & auctoritate divinum. Frequens hæc Synodus fuit Epiſcopis ſuprà 200. immo teſte Cyrillo *epiſt. 34.* propè trecentis. Collecta eſt auctoritate Cœleſtini I. ſummi Pontificis, juſſúque Theodoſij Junioris Auguſti, ùt ex actis patet. Adfuerunt Concilio Cæſaris Legati Irenæus & Candidianus Comites, nō quidem ut Controverſijs fidei Cæſaris nomen, ſuúmq; miſcerent, ſed ut vim fraudeſq; amolirentur, quod eleganter ipſe Theodoſius ad Patres ſcripſit, & habetur in Actis *tom. 1. c. 32.* Præſedit Concilio nomine Pontificis Max. Cyrillus Epiſcopus Alexandriæ, qui & mitram Pontificiam, & titulum Judicis Univerſi Orbis à Cœleſtino accepit, cujus videlicèt perſonam ſuſtinebat, teſtis eſt Niceph. *l. 14. c. 34.* Adjunxit Pontifex alios Legatos Arcadium videl. & Projectum Epiſcopos, & Philippum S. R. E. Presbyterum, qui ultimus ante Legatos Epiſcopos Synodo ſubſcripſit, quòd eſſet Legatus à latere Pontificis Romani, (a) eumq; repræſentaret, alij verò totum Patriarchatum Romanum, Eccleſiámque occidentalem. Videatur Spondanus *ad annum CCCCXXXI. n. 13.* Damnatæ ſunt hoc Concilio hæreſes Neſtoriana & Pelagiana, Neſtoriana præſertim tanto omnium Ordinum gaudio plauſúque, ut Patres Concilio egreſſos cum triumpho deducerent. Additæ tunc ſalutationi Angelicæ illæ voces: *Sancta Maria Mater Dei ora pro nobis, &c.* & à Pulcheria virgine Auguſta excitatum in Blachernis, quà mare Urbem alluit, ampliſſimum templum, ac Neſtorius in exilium actus.

Multa in hoc Concilio facta, quæ ſupremam Pontificis auctoritatem, & Concilio majorem oſtenderunt. *Primò.* Quòd Cœleſtinus non exſpectatâ Concilij ſententiâ Neſtorium ejúſque opiniones hæreſis prædamnavit, ídque ùt credimus ad imitationem B. Petri, qui in confeſſione Divinitatis Verbi divini in electione B. Mathiæ, & abrogatione legis Moſaicæ aliorum Apoſtolorum ſententias ſuo voto occupavit, prævenítque *Matth. 16. Actor. 1. Act. 15. V. Epiſt. Cyrilli ad Neſtor. inter acta Concilij Epheſini tom. 1. c. 2. & 15. & ipſius Cœleſtini Epiſt. 5.* *Secundò:* Quòd eidem Concilio formam & Regulam præſcripſit, juxta quam nec aliter judicarent, eámque finirent:

(a) Vide Concilium Sardic. c. 7.

rent: Nestorium enim ejúsque doctrinam jam hæresis à se notatam esse, nec posse à Concilio ampliùs absolvi. *V. Acta Concil. Ephes. tom. 2. c. 15.* *Tertiò:* In hac eadem Synodo Romanus Pontifex caput Concilij, & Patres in Concilio congregati membra acclamantur: legatus enim Apostolicus Patribus in hæc verba gratias egit: *Quòd sanctis suis vocibus, piísque præconijs sanctæ Ecclesiæ membra sancto suo capiti se exhibuerint.* Ubi vides Romanum Pontificem non solùm, quod dicunt adversarij, caput esse omnium Ecclesiarum particularium, sed etiam Concilij, & Ecclesiæ universalis.

Eodem modo *sess. 9.* Damnatur hæresis Pelagiana ex præscripto commentariorum, quæ Romæ à Cælestino Papa fuerant scripta. *Vide tom. 4. Concil. Ephes. c. 13.* & *Epist. Synodalem apud Cyrillum 12.* ipsúmque Concilium apud Evag. *l. 1. histor. c. 4.* fatetur se Nestorium ex mandato Cælestini deponere: verba Evagrij sunt: *Tum Ecclesiæ Canonibus, tum epistolâ SS. Patris Nostri & collegæ Cælestini Episcopi Ecclesiæ Romanæ necessariò compulsi, idq; non sine crebris Lachrymis ad hanc severam sententiam contra eum pronuntiandum venimus, &c.* Et Gennadius *de Script. Ecclesiast. c. 54.* testatur *Cælestinum Papam decreta synodi adversus Nestorium dictâsse, voluménque descriptum ad Orientis & Occidentis Ecclesias dedisse.*

Quartò. Voluit Cælestinus Cyrillum legatum summum Orbis universi judicem appellari, & consequenter etiam Concilij, teste Niceph. *l. 14. c. 34.* Quantò magis poterat ipse Cælestinus sibi hunc titulum legato suo concessum aptare? si enim Cyrillus propter Papam, quem referebat, judex orbjs universi, multò magis ipse Papa.

VI. Anno CCCCLI. quarta Oecumenica Synodus Primò Nicæam indicta, posteà Chalcedone habita est, auctoritate Leonis Papæ, jussúque Martiani Imperatoris; sic enim habet ejusdem Martiani epistola ad Leonem I. Pontificem actis Concilij præfixa *tom. 2. Concil. in præambulis.* Interfuerunt Synodo sedis Apostolicæ Legati 5. Paschasinus, Lucentius, Bonifacius, Basilius, & Julianus: Episcopi alij 630. & subinde Martianus & Pulcheria Augusti. Caussam tam celebri Concilio hæresis Eutychiana & Dioscorus Alexandriæ Episcopus dederunt. Eutyches, dum in Nestorium non ratione, sed impetu agitur, medium & lineam veritatis egressus, in aliam hæresin impegerat, videl: non fuisse Christo duas naturas, sed unam, humanitate consumptâ, & Deum ex virgine instar radij ex

 pelluci-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

pellucida cryſtallo elapſum potiùs, quàm natum. Dioſcorus verò non tantùm Eutychianam hæreſin in Synodo Epheſina *2.* confirmaverat, (quæ poſteà latrocinalis & prædatoria eſt appellata) ſed etiam auſu novo & inſolente Romanum Pontificem excommunicare veritus non erat. Concilium Chalcedonenſe utríque malo oppoſitum eſt, hæreſi & Dioſcoro proſcriptis. Fuiſſe hoc Concilium à Leone confirmatum patet ex ſubſcriptionibus legatorum, ejuſdémque epiſtolis *57. 58. 59. 60. & 61.* quæ habentur *tom 2. Concil.* ante Concilium Chalcedonenſe.

Emicuit etiam in hac ſynodo Majeſtas & prærogativa Pont. Romani Concilio ſuperioris; nam *Primò* formam Concilio præſcripſit, & velut lineam duxit, intra quam Patres conſiſterent; monuítque Eutychetem & Dioſcorum jam Romæ prædamnatos, quámque à fide illorum opiniones abludant in epiſtola ad Flavianum Epiſcopum ſe jam dudum oſtendiſſe: hanc epiſtolam ſibi Patres proponerent, & ex illa ſententiam ferrent. Audi ipſum Leonem ad Concilium Chalcedonenſe *epiſt. 45. Fraternitas veſtra me ſynodo exiſtimet præſidere, qui nunc in Vicarijs meis adſum, & jam dudum in fidei Catholicæ prædicatione non deſum, ut qui non poteſtis ignorare, quid ex antiqua traditione credamus, non poſſitis dubitare, quid cupiamus. Unde fratres chariſſimi rejectâ penitùs audaciâ diſputandi contra fidem divinitus inſpiratam, non liceat defendi, quod non licet credi, cùm ſecundùm Evangelicas auctoritates, ſecundùm propheticas voces, Apoſtolicámque doctrinam pleniſſimè & lucidiſſimè per litteras, quas ad beatæ memoriæ Flavianum Epiſcopum miſimus, fuerit declaratum, quæ ſit de Sacramento Incarnationis D. Noſtri pia & ſincera confeſſio.* Et *epiſtola 33.* ad Pulcheriam Auguſtam: *Simplex enim eſt,* inquit, *átque abſolutum, quod poſcunt, ut remoto longarum diſputationum labore, Cyrilli Alexandrini Epiſcopi epſtolæ, quam ad Neſtorium miſerat, acquieſcat, & epiſtolæ meæ, quæ ad Flavianum Epiſcopum eſt directa, conſentiat, quia & mea & SS. Patrum de Incarnatione Domini concors per omnia, & una confeſſio eſt; quam ſi quis exiſtimaverit non ſequendam, ipſe ſe à compage Catholicæ unitatis abſcindet, cùm tamen nos ut in integrum omnia revocentur, optemus.* Similia ſunt, quæ Leo ſcribit *Epiſt. 40. & 41.* ad Martianum Imperatorem *& 49.* ad eandem Auguſtam: habentur omnes epiſtolæ in actis Concilij Chalcedonenſis *tom. 2. Concil.*

Quàm verò ſynodus Chalcedonenſis epiſtolam Leonis ad Flavianum ſibi præſcriptam venerationi habuerit, & velut oraculum

cœlo

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

cœlo lapsum amplexa sit, ipsa satis ostendit, cùm *actione 2. in fine* in has voces prorupit: *Hæc Patrum fides, hæc Apostolorum fides. Omnes ita credimus, orthodoxi ita credimus. Anathema, qui ita non credit. Petrus per Leonem ita locutus est.* Et *actione primá* ejusdem Concilij Paschasinus Pontificis legatus ita locutus fertur: *Beatissimi átque Apostolici viri Papæ urbis Romæ, quæ est caput omnium Ecclesiarum, præcepta habemus præ manibus, quibus præcipere dignatus est ejus Apostolatus, ut Dioscorus Alexandrinorum Archiepiscopus non sedeat in Concilio, sed audiendus intromittatur. Hoc nos observare necesse est.* Et Lucentius Vicarius sedis Apostolicæ dixit: *Non patimur tantam injuriam, nec vobis fieri nec nobis, ut iste sedeat, qui judicandus advenit, quia synodum ausus est facere sine auctoritate Sedis Apostolicæ, quod nunquam licuit, nunquam factum est.* Mandato Pontificis paruit synodus, & Dioscorus in medio consedit causam dicturus: sic enim in illa actione habetur, & expressè Evagr. scribit. *l. 2. c. 4.* cujus hæc verba sunt: *Concilio aderant Paschasinus & Lucentius Episc. Leonis Vicarij, Dioscorus item Alexandriæ Episcop. quorum numero adjuncti erant senatores Primarij, quibus dixerunt Vicarij Leonis, Dioscorum non debere cum illis in Concilio considere, istud enim suum Episcopum Leonem mandâsse, quòd si minimè observarent, se ab Ecclesia discessuros. Quæ cùm dixissent, & Dioscorus de sententia senatûs in medio consessu statueretur. &c.*

Si ergo Pont. Max. Concilio universali formam, modúmque præscribit, jubétque alia fieri, alia omitti; oportet utique majorem & superiorem esse, ídque in Concilio agere, quod gubernator in navi, & Imperator in exercitu.

Secundò. Synodus tota Patrésque confessi sunt, se filios esse, Leonem verò Concilij caput, ùt habetur *action. 16.* in relatione Concilij ad B. Leonem, ubi: *Rogamus igitur, & tuis decretis nostrorum honora judicium, & sicut nos capiti in bonis adjecimus consonantiam, sic & summitas tua filijs quod decet adimpleat.* Idem Concilium *actione primâ, secundâ & tertiâ* passim vocat Leonem, *Ecclesiæ universalis Pontificem, caput universalis Ecclesiæ, universæ Vineæ custodem, &c.* Quæ omnia superioritatem in ipsum Concilium significant, qualem videlicet habet caput in reliqua membra, & custos in vineam.

Tertiò. Hoc ipsum apparet ex sententia in Dioscorum dicta, quæ habetur *actione 3.* Concil. Chalcedon. nam Paschasino Legato Patres interrogante, quâ pœnâ dignum censerent Dioscorum toties contumacem, responderunt: *Petimus vestram Sanctitatem, qui habetis lo-*

betis locum Sanctissimi Papæ Leonis, promulgare in eum, & regulis insitam contra eum proferre sententiam, omnis enim & tota universalis Synodus concors efficitur vestræ Sanctitatis sententiæ. Quo à Patribus accepto responso Legatus Apostolicus sic pronuntiavit: *Sanctissimus & Beatissimus Archiepiscopus magnæ & senioris Romæ Leo per nos & per præsentem sanctam synodum unà cum ter beatissimo Petro Apostolo, qui est Petra, & crepido Catholicæ Ecclesiæ, nudavit Dioscorum tam Episcopatûs dignitate, quàm omni Sacerdotali ministerio.*

Quartò. Actione tertiâ hujus Concilij aliquot recitantur epistolæ ex varijs locis ad synodum datæ, quarum omnium hoc est initium: *Sanctissimo & Beatissimo universali Patriarchæ, magnæ Romæ Leoni, & sancto universali Concilio.* Nec ullus Patrum conquestus est Leonis nomen tanquam majoris Concilio præponi.

Quintò. Sess. 6. recitata est fidei Catholicæ definitio, quæ, quòd minùs perfecta videretur, nec Eutychetis hæresi damnandæ sufficiens, rejecta est à sedis Apostolicæ legatis, nec actis permissa inseri: & quamvis tota synodus, exceptis Romanis paucísque ex Oriente Episcopis, non tantùm eam fidei formulam probaret, sed etiam ardenter & vix non importunè insisteret, ut ea reciperetur, legati Pontificis Leonis contestati sunt, nisi alia & plenior forma redderetur, quæque Leonis epistolæ ad unguem responderet, se extemplò discessuros. Patres collatis capitibus novam fidei professionem & omnibus numeris absolutam ediderunt, quæ habetur *action. 6.* Verba ipsa audiamus ex actis Concilij *action. 5. Omnes reverendissimi Episcopi præter Romanos & aliquos Orientales clamaverunt: Definitio omnibus placet. Hæc fides Patrum, qui aliter sapit, anathema sit. Paschasinus & Lucentius Episcopi Vicarij Sedis Apostolicæ dixerunt, si non consentiunt epistolæ Apostolicæ & Beatissimi viri Papæ Leonis, jubete nobis rescriptam dari ut revertamur. Episcopi clamaverunt altera definitio non fit, qui contradicunt Romam ambulent. Magnificentissimi & gloriosissimi judices dixerunt: Quem sequimini Leonem, an Dioscorum? Reverendissimi Episcopi clamaverunt: Ut Leo sic credimus: Leo rectè exposuit. Magnificentissimi & gloriosissimi judices dixerunt: Ergo addite definitioni secundùm judicium sanctissimi Patris Nostri Leonis duas esse naturas unitas in Christo inconvertibiliter, inseparabiliter & inconfusè, &c.* Hîc planè enituit indubitata & invicta Pontificis Romani supra Concilium auctoritas. Si enim Papa non est Concilio major, sed potiùs illi sub-

subjectus, cur Conciliũ cogit in aliam sententiã flectere, suæq; epistolæ in omnibus subscribere? cur Patrũ comune votum solus impugnat, reijcit, & mutare compellit? compellit verò non vi, aut armis, sed doctrinâ & auctoritate judicis; hoc planè non est subjectum agere, sed magistrum & superiorem.

Sextò: In eodem Chalcedonensi Concilio *action. 15.* circa finem. *Canon. 28.* Archiepiscopo Constantinopolitano decernitur secundus locus post Romanum Pontificem, Alexandrino aliàs debitus, idque, ùt Patres Concilij dicunt, exemplo Oecumenicæ synodi Constantinopolitanæ, ubi idem sancitum fuerat. Extorserat hunc Canonem ambitio Anatolij Archiepiscopi Constantinop. favente præsertim Augusto, omniúmque Episcoporum suffragio. Sed legati Apostolici continuò protestati sunt, & Canonem ex mandato Leonis expungi jusserunt, ùt habetur *act. 16. Venet. editionis*, ubi: *Lucentius Vicarius Sedis Apostolicæ dixit: sedes Apostolica, quæ nobis præcepit præsentibus, humiliari non debet, ideò quacúmque in præjudicium Canonum hesternâ die gesta sunt nobis absentibus, sublimitatem vestram petimus, ut circumduci jubeatis, sin aliàs, contradictio nostra his gestis inhæreat, ut noverimus, quid Apostolico viro universalis Ecclesiæ Papæ referre debeamus, ut ipse aut de suæ Sedis injuria, aut de Canonum eversione possit ferre sententiam, &c.* Idem apertè constat *ex epistola* B. Leonis *Quinquagesima 9.* ad synodum Chalcedonensem, quæ habetur præfixa actis Concilij & *epistola ad Anatolium.* Vides hîc iterum Pontificem Romanum non adstringi Concilio universali, sed illi potiùs imperare & jus dicere: quamvis enim privilegium hoc Patriarchæ Constantinopolitano concedi potuerit, ùt postmodum concessum est in Concilio Lateranensi *c. antiqua de privilegijs*; quia tamen necdum apparebat tanta boni publici ratio, ob quam juri Alexandrinæ Ecclesiæ præjudicare oporteret, Leo Papa Concilij sententiam communíque voto sancitum Canonem refixit, voluítque antiquos terminos à duobus Concilijs Oecumenicis motos restitui.

Et hæc quidem sufficiant ex quatuor illis Oecumenicis Concilijs decerpta, quæ B. Gregorius M. eodẽ loco cum 4. Evangelijs habuit *c. 2. d. 15.* Nunc ad reliqua pergamus.

VII. *Anno DLIII.* Secunda Constantinopolitana Vigilij Papæ & Imperatoris Justiniani auctoritate habita 165. Episcopis frequens;

quens; cujus historiam & ignorantiâ & dolis multorum variè turbatam, nos discussâ nebulâ apertâque veritate, altiùs repetemus. Anno 538. Constantinopoli in Conventu multorum Orientis, Occidentísque Episcoporum agente præsertim Pelagio Romanæ Ecclesiæ Legato, Origenes, ejúsque libri tot erroribus fœdati, omnium voto, etiam Justiniani Cæsaris damnati fuerant. Ea res Theodoro Cæsareæ Episcopo & Origenis intra velum amico, acerbè dolere, multóque magis, quòd non tam in Origenem conclamatum esse, quàm à Pelagio antiquo æmulo insultatum sibi crederet. Ergo cùm in palatio gratiâ floreret, Augusto prædilectus, condito in sinum dolore, quò tutiùs falleret, eidem persuadet, juberet Theodorum Mopsvuestenum, Ibam Edessenum, Cyrúmque Episcopos publico edicto damnari, quos Nestorianæ compertos, sed posteà factorum juxtà, scriptorúmque pœnitentes Chalcedonense Concilium absolverat; sic enim & ipsum Chalcedonense receptum iri, & Acephalos in gratiam fidémque reversuros. Justinianus non minùs à Religione, quàm bello gloriam captans sibi fatalem, & maximè conjugis Theodoræ, quam deperibat, blanditijs victus, edictum contra tria capitula proponit. Hîc ingens inter ipsos Catholicos accensum bellum, cùm enim non de fide, sed personis certamē esset, lis inter Catholicos stetit teste B. Gregorio *l. 3. ep. 37.* Vigilius Pontifex Romanus, multíq; in Occidente Patres continuò se opponere, quòd dicerent non posse ab Imperat. jam vitâ functos damnari, quos Concilium Chalcedon. absolvisset. Justinianus omnium oculos in Vigilium Papam spectare advertens, ejúsque exemplo pendere, non priùs destitit, quàm Pontificem Constantinopoli haberet, qui sub veris initium eò pervenit Augusto obviàm progresso. Catholici in discordias variè fœdeq; scindebantur, quòd alij tria capitula defendenda dicerent, alij dānanda. Pontifex libertatem sentiendi, quod vellent, singulis in proximum Concilium fecit, & tandem in Justiniani sententiam, quam primò impugnaverat flexit, editóque libello etiam defendit, alienatis propterea Occidentalium animis, quòd Vigilium inconstantem animi dicerent, & Concilio Chalcedonensi omnium veneratione excepto adversantem. Vigilius silentium partibus imperat, Concilio propediem conventuro. Et interim Theodo-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

ram Auguſtam hæreſi tinctam ſacris interdicit, purgatâ hoc facinore, ſiquæ fuerat, priori inconſtantiâ.

Juſtinianus moræ impatiens & ſtimulante præſertim Theodoro edictum, contrà quàm pactus fuerat, proponit, jubétq; Epiſcopos, qui tria capitula non damnarent, aut Eccleſijs pelli, aut in exilium agi. Ipſe Vigilius edictum fruſtra deprecatus, cùm inſuper arma & ſatellites parari cerneret in Eccleſiam D. Petri, & hinc Theſſalonicam fugit, vix arâ, quam complectebatur, adversùs vim tutus, acceptiſque in faciem verberibus. Scribit Procopius *l. 3. de bello Gottico*, adeò ipſam naturam tantùm facinus eſſe averſatam, ut terræmotibus, hiatu, æſtu, rabiéque maris in terram excurrentis, quàm plurimæ civitates hauſtæ oppreſſæque fuerint: Sardinia, Corſica Inſulæ à Barbaris occupatæ. Auguſtus, Menas Patriarcha Conſtantinopolitanus, & ipſe Theodorus malis & conſcientiâ victi, à Pontifice veniam commiſſorum petere, & edicta aufferri juſſa. Tandem *Anno DLIII.* Concilium Conſtantinopoli habitum eſt, non ſolùm ob tria capitula, ſed præſertim contra hæreſes Origenis, Neſtorij & Eutychetis ſuos errores variè tegentium. Miſſa ad Pontificem 20. Epiſcoporum ſplendida legatio, qui illum ad Synodum invitarent: ſed eo valetudinem cauſante repetita legatio, miſſique cum Belliſario 6. alij Exconſules, ac Patricij, quibus inducias ſe petere Vigilius dixit, ut ſcripto ſententiam exprimeret. Ergo ſine Pontifice ejúſque legatis Seſſiones peractæ, in quibus contra tria capitula, Theodorum videl. Ibæ & Theodoreti Epiſtolas conclamatum eſt, præſertim contra Neſtorianos. Vigilius, qui libro prolixè edito, quem conſtitutum appellavit, contra edictum Juſtiniani tria capitula defenderat, cæſus, & fune in collum injecto in carcerem, deinde exilium raptus eſt, ubi & vitam abſolvit miſerrimum affectati papatûs, & à fæmina obtenti exemplum.

Hæc hiſtoria eſt, ſeu magis tragœdia Synodi Oecumenicæ 5. circa quam aliqua obſervanda veniunt. *Primò* Hanc Synodum Pontifice, ejúſque legatis deſtitutam, vel hoc ipſo capite pro legitima habitâ aliquamdiu non fuiſſe, donec approbatio Romanorum Pontificum & Eccleſiæ conſenſus accederet; adeò ut huic Concilio à Venetis continuò Aquilejenſe fuerit oppoſitum, omnéſque Hiberni & Occi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

& Occidentales reclamârint, teste B. Gregorio *l. 2. epist. 36.* quòd videl: Concilio Constantinopolitano constitutum Vigilij præponerent, quale autem hoc fuerit videri potest Baronius *tom. 7. ad annum DLIII.* Quæ causa fuit, ut multi, qui de Synodis scripsére, hanc quintam prætererint, quales sunt Cassiodorus *primo Instit. 11. & 17.* Patres Concilij Braccar. *2. in præfatione.* Vide Baron. *citat.* & ita hæc quinta Synodus non tam ex seipsa nacta est auctoritatem, quàm ex secuta ipsius Vigilij, aliorúmque Summorum Pontif. approbatione: de qua vide B. Gregorium *l. 1. epist: 24. & 2. epist: 36. & 3. epistolâ 4. & 7. epist: 54.* Videnda est etiam epistola Leonis II. quæ habetur in actis sextæ Synodi: & specialiter *cap. sicut d. 15.* Fuisse enim hoc Concilium etiam à Vigilio tandem approbatū testantur Evag. *l. 4. c. 37.* Niceph. *l. 17. c. 27. & 28.* Eustath. *in vita Eutych.* Cedrenus, Zonar. Photius *de 7. Syn.* apud Euthymium *in Panopl. parte 2. tit. 24.* *Notandum secundò* multa in hac Synodo desiderari, quæ non extant, cùm tamen constet decreta fuisse, multa etiam ab hæreticis corrupta. Desunt ergo quæ præcipuè primóque loco contra Originem sancita sunt, de quibus fit mentio in septima synodo *actione 1.* & videri potest Nicephorus *l. 17. c. 17.* & quæ notantur initio quintæ synodi. Desideratur etiam Vigilij Papæ libellus synodo oblatus, quem ipse constitutum appellat, in quo errores quidem Theodori, Theodoreti, & Ibæ Episcop. condemnandos dicit; personis tamē, quas Conciliū Chalcedonense recepit, omnino parcendum. Corrupta sunt, & ab hæreticis confictæ epist. Mennæ Archiep. Constantinop. ad Vigilium Papam: & hujus duæ ad Justinianum & Theodoram de una in Christo operatione, quarum imposturæ detectæ damnatæque fuerunt in synodo *6. act. 14.* & anathema illis dictum, qui quintam synodum corruperant; unde falsi convincas, quæ in breviario Liberati *c. 22.* habentur de Vigilio *tom. 2. Concil. circa finem.* *Notandum tertiò.* Totam illam quæstionem trium capitulorum non de ipsa fide, sed personis fuisse, ùt habet B. Gregorius *l. 3. Epist. 37.* constabat enim illos hæresin docuisse, quam omnes Catholiciæq; aversabantur, sed facti pœnitentes, hæresiq; abdicatâ, Concilium Chalcedonense veniâ donaverat, ùt patet *ex sessione 8. act. 2. & 3.* & *sess. 9.* & ideò pro temporum & opinionum varietate Vigilius sententiam aliquoties mutaverat; cùm enim defendit tria capitula

non

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

non doctrinam illis contentam, sed auctores defendit, abjectâ hæresi in Concilio Chalcedonensi receptos, laudatósque; maximè cùm viderit non posse eos damnari, nisi Africanis, aliisque in Occidente Episcopis apertè offensis: sed cùm adverteret posteà, nisi tria capitula damnaret, & totum Orientem aperto schismate conflictatum iri, & hæreticos Nestorio & Eutycheti addictos hac ipsa tergiversatione velandis suis erroribus abuti, quod à tam magni nominis Episcopis, & Chalcedone receptis essent traditi; necessarium fuit cum doctrinam ipsam, tum auctores hæresis notari damnaríque: modò, ùt aliquoties monuimus, memoriâ teneas, multa, quæ in hac synodo reperiuntur supposita & falsa esse, ùt testatur 6. synodus *action. 14.* Quod etiam apertum est ex quadam Epistola Theodoreti in hac synodo recitata *collat. 4.* Quam tamen constat omnino falsam fictámq; esse, ùt probat Baronius *ad annum 444. n. 4. & 553. n. 10.* Sunt qui toties à Vigilio mutatam sententiam exemplo B. Pauli excusent, qui *actor. 15.* abolitam suo etiam suffragio Circumcisionem Timotheo adhibuit vitandi scandali gratiâ, *actor. 16.* eandémq; iterum damnavit Petro graviter reprehenso *ad Galat. 2.*

Notandum tertiò, multa in hac synodo facta, quæ Romanæ sedis auctoritatem ostendunt: quòd videlicet splendidissimas ad Vigilium Legationes Concilium adornavit, primò 20. Episcoporum, dein 13. cum sex alijs ex-Consulibus & Patricijs, inter quos Belisarius armorum præfectus: quòd *collat. 7.* & aliàs sæpe conata sit synodus ostendere, se omnia juxta Vigilij sententiam decernere, ùt maximè apparuit in sententia definitiva à Concilio pronuntiata: quòd Concilium Constantinop. *action. 1.* contra Anthimum & Severum, Petrum, & Zoaram (nam ad quintam synodũ pertinere docent graves auctores, qui dicunt quintam synodum cœpisse sub Agapeto, & usque ad Vigilium durâsse, suppon ítq; Picchius *lib. 6. Hierarch. Ecclesiast.*) ipsis vitio vertat, quòd, ùt Concilium loquitur; *contempserint Ecclesiam Romanam & successorem Apostolorum, qui sententiam contra illos protulit, &c.* Et in sententia contra prædictos Severum, Petrum, &c. hâc formâ subscripserunt Patres: *Ego Sabinus Episcopus, sequens definitionem sanctæ recordationis Papæ Hormisdæ.* Et *action. 4.* Menas Patriarcha Concilij Præses ita loquitur: *Nos*, inquit, *Apostolicam Sedem sequimur, & obedimus, & ipsius communicatores habemus, & condemnatos*

 ab ipsa

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

ab ipſa & nos condemnamus : quòd Vigilius jam tum ſuæ poteſtatis conſcius, quidquid contra ſuum conſtitutum factum, dictúmque fuiſſet, irritum declaraverit : quòd Menas Conſtantinop. Archiep. aliíque numquam Juſtiniani edicto contra tria capitula ſubſcribere voluerint, niſi juramento accepto nullam fore ſubſcriptionem, ſibíque chirographum reſtitutum iri, ſi occlamâſſet Pontifex Romanus teſte Facundo Africæ Epiſcopo pro defenſione *cap. l. 2. & 4.* quòd denique Concilium profeſſum fuit ſe Romanorum Pontificum de fide epiſtolas æquè ac quatuor Concilia obſervare, amplectíque, nec auſum fuerit ad examinanda capitula priùs venire, quàm obtento per Eutychium Conſtantinop. Epiſcopum Romani Pontif. conſenſu.

Audi ipſa acta quintæ Synodi *collatione 1.* poſt epiſtolam Juſtiniani, ubi Patriarcha Vigilio ſic ſcribit : *Scientes quantorum bonorum cauſa eſt pax Dei, ideò feſtinantes unitatem conſervare ad Apoſtolicam Sedem Veſtræ Beatitudini manifeſtum facimus, quòd ſervamus fidem à Chriſto Apoſtolis traditam, & à ſanctis Patribus maximè in Sanctis quatuor ſynodis explanatam. Suſcipimus & epiſtolas Præſulum Romanæ Sedis Apoſtolicæ. Et ideò petimus præſidente nobis Veſtrâ Beatitudine, de tribus capitulis quæri & conferri.* Reſpondit Vigilius : *Annuimus, ut de tribus capitulis facto regulari conventu, medijs ſacroſanctis Evangelijs collatio habeatur, & finis detur placidus Deo.* Cur ergo, dices, Concilium invito Vigilio Pontifice, & contra ejus ſententiam ſcripto teſtatam definivit, & definitionem Eccleſia recepit? *Reſpondetur* hoc ipſo ſententiam Concilij à tot orthodoxis in Africa, Illyrico, Hibernia & reliquo Occidente pro nulla habitam eſſe, totâ Eccleſiâ diſcordijs, bellis, exilijs miſerè concuſsâ : dum tandem concordiæ causâ & Pontificum aſſenſu recepta eſt. Et cùm toties declarâſſet Vigilius ſe tria capitula condemnare, ùt videre eſt in epiſtola Juſtiniani ad ſynodum & *collatione 7.* meritò potuit ſynodus primæ ſententiæ adhærere, quam deinde Vigilius etiam approbavit, ùt ſupra monuimus, & habet Evagrius, *l. 4. c. 37.*

Et planè cùm quæſtio non fidei verteretur, ſed perſonarum, & illa odio inſtinctúque Theodori Archiep. excitata, ut in Romanos vindicaret Origini infeſtos? exitus oſtendit malè Juſtinianum egiſſe, quòd Palatio & Caſtris natus ſe in Eccleſiaſtica miſcuerit, manu in alienam artem infeliciter miſsâ : quæ res tandem & ipſum Impe-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Imperatorem & Imperium perdidit; dum enim teste Procopio *l. 3. de bello Gott.* in multam noctem coronâ Episcoporum septus examinandis Christianorum sacris incumbit, omissâ interim armorum curâ; Gotti Italiam vastant, Justinianum imperato tributo vestigalem faciunt: & ipse religionis & fidei arbiter, hæresin incorruptibilium amplectitur, edictóque firmat, pœnis, exilijs, & morte in Episcopos decretâ, qui sibi repugnarent; quod dum facit, nec opinatò sub mediam noctem extinguitur. Volunt tantum vitæ illi concessum, ut pœnitentiæ signa ediderit: Princeps bello litterísque immortalis, si modò sacris abstinuisset, memor illius sententiæ: *Qui scrutator est Majestatis, opprimetur à gloria.* Et Regum *2. c. 6. Iratúsque est indignatione Dominus contra Ozam & percussit eum super temeritate, eò quòd extendisset manum ad Arcam Dei, & tenuisset eam.*

VIII. *Anno DCLXXX.* tertia Constantinopolitana, & sexta Oecumenica Synodus celebrari cœpta. Numerus Patrum incertus, alijs ducentos octoginta, alijs centum septuaginta numerantibus. Auctoritate Agathonis summi Pontificis ad preces Constantini Pogonati coactam patet ex epistolis ejusdem Papæ ad Concilium datis, quæ *tertio tom. Concilior in 4. action. 6. Synodi* extant. Legati à summo Pontif. Theodorus, Georgius, Joannes, & Constantinus missi. Ab Ecclesia occidentali quatuor alij. Damnata in hac Synodo hæresis Monothelitarum, qui duas in Christo naturas, sed voluntatem unam, unámque operationem statuebant: nominatim in Sergium, Pyrrhum, Petrum & Paulum Archepiscopos Constantinopolitanos anathema dictum, immo & contra Honorium primum summum Pontificem ejusdem erroris postulatum ex epistola ad Sergium, ùt habetur *actione 13.* Sed hunc quod attinet, multa & gravissima sunt, quæ persuadeant Concilium hoc sextum Græcâ fide corruptum mendacio fuisse, quod apud Græcos jam in morem transierat, ùt patet ex hac ipsa sexta Synodo *action: 12. & 14.* ubi Patres observant quintam Synodum sæpius corruptam esse. Et *sess. 8.* Macarius Archiep. Antiochenus non imprudenter solùm, sed etiam glorianter fatetur, Patrum scripta à se corrupta fuisse, quòd opinioni suæ stabiliendæ id oportunum crederet. Et in Concilio Florentino Julianus Cardinalis conquestus est in epistola dogmatica Agathonis, ubi dicitur: *Spiritum sanctum*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

ex Patre Filióque procedere fuiſſe à Græcis illam vocem, *Filióque*, ſubductam. Et B. Gregorius *l. 5. epiſt. 14.* ad Narſem ſcribit : *Concilia Chalcedonenſe & Epheſinum corrupta fuiſſe.* Idemque ait B. Leo *Epiſt. 81. ad Paleſtinos tom: 2. Concil: editionis Venetæ.* Vide etiam Anaſtaſium *præfatione in octauam Synodum* : ut proinde mirum haud ſit, toties falſi compertos aliquid ſimile in Honorium auſos eſſe, maximè cùm ipſius Honorij epiſtolæ extent : una *act: 12.* altera *act: 13.* in quibus duas voluntates apertè confitetur : nomina tamen unius aut duarum operationum ſilentio tegi vult ; ne, quod evenit, novo incendio eſca daretur. Ipſe Agatho in Epiſtola Synodali, quam Concilium *Act: 12. & 14.* tantopere celebravit, intrepidus dicit : *Nullum Anteceſſorum ſuorum hæreſi junctum fuiſſe.* Et planè vix credi poteſt Synodum Oecumenicam, quæ ne ultimum quidem Epiſcopum niſi accuſatum, auditum, convictum, omníque ſolemnitatum apparatu, & ne tunc quidem ſine gemitu damnaverat, ùt in Neſtorio patuit aliiſque, voluiſſe in Pontificem Max: ſine accuſatione ſine teſtibus & examine, & jam prædefunctum, ſententiam præcipitare, ex duabus epiſtolis, in quibus tamen non tantùm hæreſin, cujus accuſabatur, non docebat, ſed expreſsè contrarium, adhibitis novo ſchiſmati declinando prudentiſſimè cautelis. Sed quidquid de hoc ſit, quæ apud Bellarminum *l. 4. de ſumm. Pontif. c. 11.* & Baronium ad *Annum DCLXXXI.* videri poſſunt : etiamſi demus Honorium in privata illa ad Sergium Epiſtola hæreſin docuiſſe, nihil contra nos ſequitur, qui infallibilitatem ſummo Pontifici aſſerimus, non ùt privato Doctori, ſed ùt publicè, & ex cathedra docenti, de quo inferiùs.

Multa in hoc Concilio relicta ſummæ in Romanis Pontif. poteſtatis argumenta : nam *primò* Conſtantinus epiſtolis ad Donum Pontificem Maximum titulum præfigit : *Sanctiſſimo & Beatiſſimo Archiepiſcopo antiquæ noſtræ Romæ & univerſali Papæ, &c.* Et in Epiſtola ſynodali ad Agathonem, quæ habetur ad finem *actionis 18.* vocant illum : *Univerſalem Principem Paſtorum:* & in epiſtola ſynodali à Concilio ad eundem Agathonem ſcripta, quæ habetur inter epiſtolas Leonis II. poſt ſextam ſynodum vocant : *Primæ ſedis Antiſtitem univerſalis Eccleſiæ ſtantem ſupra firmam fidei petram.* *Secundò*, tantùm abeſt, ut ſummus Pontifex Concilij ſententiam velut ſuperioris exſpe-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

exſpectaverit, ſéque illi ſubmiſerit, quin potiùs exemplo Leonis in Epheſino & Chalcedonenſi Concilijs, regulam illis præſcribit, ſecundùm quam credere & definire debeant, vetátque à ſententia Romani Pontificis, vel latum unguem deflectere; cujus mandato & Concilium paruit, tantúmque abfuit, ut reclamaret, dicerétque: *Concilium dare leges, & credendi normam, non accipere debere*; ut potiùs ſummis laudibus efferret, ſic enim in epiſt. ad Auguſtos loquitur: *Apud homines in medio gentium poſitos quomodo ad plenum poterit inveniri ſcripturarum ſcientia, niſi quæ regulariter à Sanctis, atq; Apoſtolicis prædeceſſoribus, & venerabilibus quinque Conciliis definita ſunt, cum ſimplicitate cordis & ſine ambiguitate conſervamus &c.* Et paullo pòſt: *Teſtimonia aliquorum SS. Patrum, quos hæc Apoſtolica Chriſti Eccleſia ſuſcipit, cum eorum libris tradidimus, ut ex his duntaxat ſatisfacere ſtudeant, quid hæc ſpiritalis Mater eorum, ac à Deo propagati Imperij Apoſtolica Chriſti Eccleſia credat & prædicet. Licentiam proinde eis dedimus, ut apud tranquilliſſimum veſtrum Imperium, dum juſſerit ejus clementia ſatisfaciendi, in quantum eis duntaxat injunctum eſt, ut nihil profectò præſumant augere, minuere, vel mutare; ſed traditionem hujus Apoſtolicæ Sedis, ùt à prædeceſſoribus Apoſtolicis Pontificibus inſtituta, ſinceriter enarrare. &c.* Et infrà: *Ut autem Veſtræ divinitùs inſtructæ pietati, quid Apoſtolica noſtra fides contineat breviter intimemus, quam percepimus per Apoſtolicam, Apoſtolicorúmq; Pontificum traditionem & ſanctarum quinq; generalium ſynodorum, per quas fundamenta Catholicæ Eccleſiæ firmata ſunt, &c.* Et infrà: *Hæc Apoſtolica ejus Eccleſia nunquam à via veritatis in qualibet erroris parte deflexa eſt, cujus auctoritatem utpote Apoſtolorum omnium Principis ſemper omnis Catholica Chriſti Eccleſia* (NB.) *& univerſales ſynodi fideliter amplectentes in cunctis ſecutæ ſunt; omnéſque venerabiles Patres Apoſtolicam ejus doctrinam amplexi, per quam & probatiſſima Eccleſiæ Chriſti luminaria claruerunt, & Sancti quidem Doctores Orthodoxi venerati átque ſecuti ſunt, hæretici autem falſis criminationibus, ac derogationum odijs inſecuti.* Et infrà: *Hæc eſt enim veræ fidei regula, quam defendit hæc ſpiritualis Mater Veſtri tranquilliſſimi Imperij, Apoſtolica Chriſti Eccleſia tenuit, quæ per Dei omnipotentis gratiam à tramite Apoſtolicæ traditionis numquam erráſſe probabitur, nec hæreticis novitatibus depravata ſuccubuit, ſed ùt ab exordio fidei Chriſtianæ percepit ab auctoribus ſuis Apoſtolorum Chriſti Principibus illibata finetenus permanet, ſecundùm ipſius Domini Salvatoris pollicitationem, quam ſuorum Diſcipulorum Principi factus eſt: ego autem pro te rogavi, ut non deficiat fides tua, & aliquando converſus confirma fratres tuos. Conſideret*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

itaque Vestra tranquilla Clementia, quod Apostolici Pontifices meæ exiguitatis prædecessores confidenter fecisse semper cunctis est cognitum. Et infrà post expositã Romanæ Ecclesiæ de fide sententiam ad finem epistolæ: *Propterea*, inquit, *pijssimi*, & *à Deo instructi Domini filij, si hanc sanctarum scripturarũ, venerabilium synodorum dogmatis regulam Constantinop. Præsul Ecclesiæ tenere nobiscum ac prædicare delegerit, pax multa erit diligentibus nomen Dei, sin autem novitatem amplecti maluerit, & alienis se se irretire doctrinis, ipse noverit, quòd de tali contemptu in divino Christi examine satisfaciet apud judicem omnium, qui in cœlis est.* Et in epistola ad synodum, *Credimus*, inquit, *quia, quod paucis raróque concessum est à Deo, vestro imperio concedetur, & per ipsum Catholicæ nostræ fidei splendidissimum in omnium mentibus emicet lumen, quod ex veri luminis fonte per ministros B. Petrum & Paulum, eorúmque discipulos & Apostolicos successores gradatim usq; ad nostram parvitatem Dei opitulatione servatum est, &c.* Et infrà: *Personas autem de nostræ humilitatis ordine prævidimus dirigere ad vestræ fortitudinis vestigia, quæ omnium nostrûm suggestionem, in qua, & Apostolicæ nostræ fidei Confessionem prælibavimus, offerre debeant, non tamen* (NB.) *tanquam de incertis contendere, sed ut certa átque immutabilia compendiosa definitione proferre simpliciter obsecrantes, ut hæc eadem omnibus prædicari, átque apud omnes obtinere jubeatis, &c.* Huic epistolæ sic à Patribus acclamatum est *actione 18.*: *Summus autem nobiscum concertabat Apostolorum Princeps; illius enim imitatorem & Sedis successorem habuimus fautorem: charta & atramentum videbatur, & per Agathonem Petrus loquebatur.* Et Constantinus *in Epist. ad Synodum Apostolicæ Sedis antiquæ Romæ: Idcircò & omnes consonantes mente & linguâ, concredimus & similiter confessi sumus, & tanquam ipsius divini Petri vocem, Agathonis relationem supermirati sumus.*

Tertiò. Act. 18. in epistola Constantini ad synodum Romanam de Macario Antiocheno aliísque hæreticis, qui videntur Sedem Apostolicam appellâsse, hæc habentur: *Universalis Conventionis communi sententiâ de sacerdotali dignitate repulsi sunt, & probationi sanctissimi Papæ traditi sunt.* Et in epistola Constantini ad Leonem: *Ipsi autem scriptis precibus Serenitatem nostram communiter omnes deprecati sunt, ut se ad Vestram Beatitudinem mitteremus. Sic igitur fecimus, eósque ad vos misimus vestro paterno judicio omnem ipsorum causam permittentes.*

Quartò. Leo II. Pontifex Concilium sextum confirmat auctoritate Apostolicâ (quod utique superioritatem significat, nemo enim inferior auctoritatem in Superiorem exercet) jubétque

paris

paris auctoritatis esse cum aliis quinque Oecumenicis, & qui in eo convenerunt Episcopi alijs SS. Patribus annumerati. Verba Leonis sunt in Epistola, ad Constantinum, quæ habetur post acta Concilij: *Idcirco & nos, & per nostrum officium hæc veneranda sedes Apostolica concorditer ac unanimiter, his quæ definita sunt ab ea, consentit, & beati Petri auctoritate confirmat, sicut supra solidatam Petram, qui Christus est, ab ipso Domino adeptus firmitatem, propterea sicut suscepimus atq; firmiter prædicamus sancta quinque universalia Concilia, Nicænum, Constantinopolit. Ephesinum 1. Chalcedon. & Constantinop. quæ & omnis Christi Ecclesia approbat & sequitur: ita & quod nuper in regia Urbe pro vestræ serenitatis adnisu celebratum est sanctum sextum Concilium, ut eorum pedissequi interpretes, pari veneratione atq; censura suscipimus, & hoc cum eis dignè connumerari, tanquam unâ & æquali Dei gratiâ congregatum, decernimus: & qui in eo fideliter convenerunt Christi Ecclesiæ Sacerdotes, inter sanctos Ecclesiæ Patres atq; Doctores adscribendos, æquè censemus. Nam & istis, sicut & illis, idem Dei spiritus salutem animarum operatus est.*

IX. *Anno Christi DCCLXXXVI.* Septima Oecumenica Synodus Constantinopoli aperta: sed Prætorianis militibus omnia turbantibus, & Patres & Concilium Nicæam translatum; unde & Nicæni secundi nomen adeptũ. Convenit auctoritate Hadriani I. Pontif. Max. ad preces Constantini, & Irenes Imperatorũ, ùt patet ex litteris Impp. ad Hadrianũ datis apud Anastasiũ *in præambulis ad hoc Concilium.* Numerus Episcoporũ 350. Legati ab Hadriano missi quatuor. Causa vocandi Concilij hæresis Iconoclastarum, qui jam dudum bellum SS. imaginibus intulerant. Ejus origo hæc fuit. Duo Hebræi Impostores futurorum præscientiâ mentiti, eámque aliquoties aut casu, aut malis artibus adepti, Izeto Arabum Regi promiserant, diu & feliciter regnaturum, si edicto pœnísque propositis imaginum cultu Christianos arceret. Rex vitæ regnique avidus edictum proponit, & pœnis armat. Vix edictum pependerat, & Regem vanè delusum mors abstulit. Impostores ad necem quæsiti in Isauriam abeunt. Illic dum ardente sole ad fontem procumbunt, æstum levaturi, non procul se juvenis ostentat, qui jumento, quod agebat, onere levato, Hebræis se adjungit, auram & prandium unà capturus. Illi adolescentem, diu & stupentibus similes intuiti, observatóque, præter florem juventæ formámque

mámque, radio quodam majeſtatis ex vultu micantis, & tenui fortuna majoris, imperium illi prædicunt: eâ tamen conditione, ut juramento promitteret, ſe voti aliquando potitum, quæ peterent, facturum eſſe: fides à juvene tanti vaticinij pleno, & gaudio vix pari abunde obſtricta, & in proxima B. Theodori æde juramento aucta: Paullo pòſt militiæ adſcribitur, & per omnes gradus virtute & fortunâ provectus, imperium aſſequitur electione Theodoſij Auguſti, qui mundi & regni pertæſus in Monaſterium ſe abdiderat. Cononis nomen in Leonis mutavit, & à Patria Iſaurius eſt appellatus. Adſunt Hebræi Augures, & præmium vaticinij poſcunt, nec aliud, quàm ut imagines aboleret: illis enim cultum à populis adhiberi Deo debitum: hoc ſi faceret, perpetuas illi victorias fore, vitámque diuturnam, & ſupra votum felicem: Leo ex priori vaticinio poſterius æſtimans, & fide inſuper juramento adſtrictâ, rem diu meditatus & metu turbarum tegens, tandem in apertum educit, & bellum imaginibus toto imperio denuntiat, pœníſque & tormentis urget, graviſſimâ in Catholicos concitatâ perſecutione. Tenuit tempeſtas, ſeviítque multos annos ſub Leonis & Copronymi dominatu, donec Conſtantino & Irene rerum potitis, pax reddita & Concilium ſeptimum Niceæ indictum. Advertendum eſt inter alios Iconoclaſtarum errores etiam illum fuiſſe, quòd dicerent ſacram Euchariſtiam non eſſe verum Corpus & ſanguinem Chriſti, ſed ejus tantùm imaginem. De quo V. *Act. 5.* & P. Maymb. *Hiſtoriæ Iconocl. l. 3.* circa finem. Hæc origo Iconoclaſtarum fuit, qui hoc Concilio damnati.

Multa in hoc Concilio pro S. Pontif. *Quòd* neget poſt definitiones Summorum Pontificum ullum amplius de SS. imaginibus dubitandi locum eſſe: *quòd* Concilio modum legéſque agendi Pontifex præſcribat: *quòd* vetet limites à Sum̃is Pontificibus fixos moveri: *quòd* primarij Concilij Patres velut de re neceſſaria interrogentur, an epiſtolam dogmaticam Hadriani recipiant? & alia multa, quæ ex ipſis actis audire præſtat. Sic ergo in Ep. Hadriani ad Auguſtos habetur: *Vos autem maximè in traditione orthodoxæ fidei Eccleſiæ B. Petri & Pauli principum Apoſtolorum acquieſcetis, eámque amplectemini, quemadmodùm à ſuperioribus Imperatoribus factum eſt, qui vicarium ejus ex toto corde dilexerunt. Quapropter veſtra quóque à Deo data majeſtas, Sanctiſſimam Roma-*

nam

nam Ecclesiam principum Apostolorum, quibus à Deo ipso data est potestas solvendi & ligandi peccata, cum in cœlo, tum in terra, honorabit. Ipsi scilicet Regni vestri propugnatores erunt, cunctásque barbaras nationes pedibus vestris subjicient, ut quocúmque ire perrexeritis, victores vos declarent. Hi siquidem Principes Apostolorum sunt, qui Catholicam Orthodoxam fidem auspicati, per scripta quidem veluti legibus latis fidem suam servandam præceperunt: omnibus scilicet, qui in sedes illorum successuri erant, & in fide eorum úsque ad consummationem sæculi permansuri, átque ita nostra servat Ecclesia, & sanctas eorum figuras veneratur, unde in hunc úsque diem venerandis horum imaginibus Ecclesiæ nostræ ornatæ, ac conspicuæ sunt. Et infrà: *Si verò impossibile est hæreticorum vesaniæ, pro incredulitate ipsorum, ipsas sacras ac venerandas imagines sine Synodi actione in pristino erigere ac confirmare statu, & nostros sacerdotes pro ejuscemodi pia operatione vestra cupit serenissima Imperialis potentia accersire, sicut in vestris fertur imperialibus jussionibus, imprimis pseudosyllogus ille, qui sine Apostolica sede enormiter, nequiter, irrationabiliter contra Sanctorum Patrum traditionem de sacris imaginibus actus est, anathematizetur, præsentibus missis nostris: & tunc sicut antiquitùs mos extitit, jurejurando vestra piissima ac tranquillissima potestas unà cum Domina Augusta Imperii vestri genitrice, seu ejusdem Regiæ urbis Patriarcha, necnon & cuncto senatu corporale tribuentes sacramentum, verbum commonitorium sicut antiquitùs, pia sacra nobis dirigere vestra dignetur imperialis potestas, quòd non est apud vos partis cujuslibet favor aut defensio, sed æqualitatem utrísque partibus conservabitis, nullatenus necessitatem facientes, in quocúmque capitulo eis, qui à nobis diriguntur, quoquo modo, sed omni honore, cum competenti munificentia & susceptione dignos eos habebitis. Et si quidem utríque convenerint, ecce bene: si autem minimè convenerint, iterum cum omni humanitate ad nos dirigere satagetis.* Et epistola Hadriani ad Tharasium Patriarcham: *Cujus etiam sedes per totum terrarum orbem primatum obtinens lucet, omniúmque Ecclesiarum Dei caput existit. Unde & ipse B. Petrus Apostolus, Dei jussu Ecclesiam pascens, nihil omnino prætermisit, sed ubíque principatum obtinuit, & obtinet: cui etiam & nostræ Beatæ, & Apostolicæ Sedi, quæ est omnium Ecclesiarum Dei caput, velim Beata Vestra Sanctitas ex syncera mente & toto corde agglutinetur, utpote quæ reverà sit rectè sentiens, & pietatis incorruptæ conservatrix. Hoc sacrificium primum Omnipotenti Deo exhibeatur. Vestráque Beatitudo magnos & piissimos nostros Imperatores supplicibus verbis admonebit, ut Ecclesiæ nostræ vestigia sequentes coram Deo, & horribili ejus judicio, venerandas imagines in regia civitate, & omni loco in antiquum statum restituendas curent, jubeántque: nimirum servantes traditionem hujus*

Sanctissimæ Nostræ Romanæ Ecclesiæ. Et *Act. 2.* Legati Apostolici post lectam dogmaticam sum. Pontif. sic Patriarcham alloquuntur: *Petrus & Petrus pijssimi presbyteri, & locum tenentes sanctissimi Papæ Veteris Romæ Hadriani dixerunt: Dicat nobis Beatissimus Patriarcha regiæ urbis Tharasius, consentítne litteris sanctissimi Papæ Veteris Romæ, an minùs?*

Tharasius sanctissimus Patriarcha respondit: *Cui Christi lumen circumfulsit, quiq; nos per Evangelium generavit Paulus, verè divinus Apostolus Romanis scribens, & studium sinceræ fidei eorum erga Deum verum nostrum exosculatus, sic inquit: Fides vestra prædicatur in universo orbe hoc. Hoc testimonium & nos insequi par est, temerariúmque repugnare arbitramur. Quam ob rem Hadrianus Veteris Romæ primas, & testatorum Principum successor, clarè, & verè, cùm ad Imperatores nostros, tum ad nostram mediocritatem, mihi scripsisse videtur, constabilivítque, & rectam esse declaravit Catholicæ Ecclesiæ antiquam traditionem.*

Ob id nos per scripturam inquirendo, argumentando & demonstrando exquirentes, & Patrum quóque præceptis imbuti, sic confessi sumus, confitemur & confitebimur, concordamus, & vim litterarum lectarum confirmamus, & imaginum picturas secundùm priscam Patrum nostrorum traditionem recipimus, & has desiderio nostro adoramus, ùt in nomine Christi Dei nostri, & intemeratæ Dominæ nostræ Deiparæ Virginis, sanctorúmque Angelorum & omnium Sanctorum factas. Sed apertis verbis testamur nos duntaxat in unum Deum verum, latriam (hoc est, cultum) & fidem nostram referre & reponere.

Sancta Synodus dixit: *Universa sancta Synodus sic credit, & sic docet.* Et paullo pòst: *Iidem Legati sacram synodum eodem modo interrogant: Petrus & Petrus Deum amantissimi Presbyteri, legati Apostolicæ Cathedræ, dixerunt: Dicat nobis sacra synodus, num recipiat sanctissimi Papæ veteris Romæ litteras, an minùs?*

Sancta Synodus respondit: *Sequimur, recipimus, & probamus.* Et in epistolis à monachis Palestinæ ad Tharasium datis, quas ex Anastasio Baronius recitat *ad annū DCCLXXXV. n.47.* circa finem. *Hoc autem subtiliùs est considerandum, etiam ab ipsa sacra ac venerabili sexta synodo, in qua nullus eorum, qui per idem tempus, in his partibus Episcopi erant, convenisse repertus propter nefariorum hominum dominatum: sed nullum ex hoc sanctæ adhæsit synodo præjudicium, neque secuta est prohibitio aliqua statuendi, & manifesta faciendi recta dogmata pietatis, præcipuè cum sanctissimus Apostolicus Papa Romanus concordaverit, & in ea inventus sit per Apocrysarios suos.*

Hæc,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Hæc, nisi fallimur, satis ostendunt, quanta sit Romanorum Pontificum supra Concilium auctoritas, quantúmque septima hæc Oecumenica synodus illis detulerit.

X. *Anno DCCCLXIX.* Initium factum octavæ Oecumenicæ synodo auctoritate Hadriani II. Papæ imperante Constantinopoli Basilio Maced. ubi & synodus habita. Legati à Pontifice tres, Donatus Ostiens. Stephanus Nepesinus Episcopi, & Marinus Diaconus. Episcopi, qui Concilio assederunt 102. Causa convocati Concilij schisma cruentum & pertinax Photij contra S. Ignatium Patriarcham Constantinopol. cui extinguendo Patres convenerunt. Origo & progressus hic fuit. Michaël tertius Imperator cùm ephebis excessisset, in omnem licentiam & voluptatem mergi cœpit, tutoribus aut amotis, aut sublatis, contemptâque Theodorâ Matre Regni Curatrice. Successit in gratiam Imperatoris Bardas avunculus qui, ut artificio jam aulicis noto, habenas Imperij solus occuparet, juvenis aliàs præcipitis animum in omne flagitium, genúsque voluptatum impulit, ipse interim Imperij potens, effeminato jam Augusto, & in otium ac delicias effuso. Et ut solus regnaret, amoti procul extinctíque, qui crescentem auctoritatem inumbrare possent. Inter illos etiam Augusta truncatâ comâ in monasterium acta, quòd filium Bardámque flagitijs infames patienter haud ferret. Supererat Ignatius Patriarcha, sanctitate & doctrinâ illustris, & ideò Bardæ & Michaëli gravis, quòd illius virtute ex opposito micante perstringi se crederent, nec patienter ægris oculis solem admitterent. Hunc perdendi hæc occasio se obtulit. Rogaverat aliquoties & suo & Augusti nomine Bardas Ignatium, velaret Imperatricem, jam Aulâ exclusam, & monasterio addictam: negavit Ignatius, nec enim invitam aliquam velari posse, multóque minùs Imperatricem Orbis aliquando, nunc sui arbitram. Hinc primi ignes, mox incendium secutum. Deamabat Bardas nurum, defuncto marito viduam, eóque consuetudo processerat, ut maritum potiùs, quàm amantem referret, nam & Conjugem ejecerat, Amicam in thalamum recepturus, nisi obstaret Ignatius; hic ubi monendo precandóque nihil profecisset, viderétque insuper Constantinopolim scandalo plenam ex incestis nuptijs, ad ferrum confugit, quo si ægro non posset, saltem publico mede-

mederetur, ne lues & exemplum vagari permiſſum etiam alios tangeret. Die tribus Regibus ſacrâ, quæ apud Græcos celeberrima eſt, proceſſerat in templum Imperator, & Bardas in comitatu primus. Patriarcha, jam ingredi parantem Bardam indignantis geſtu, vultúque ad ſeveritatem compoſito, ingreſſu arcet, ſacríſq; interdicit, nec enim ſe permiſſurum, die tam ſacrâ, hominis tam impij profaníque ſacrilegio, Eccleſiam fædari. Perculit hominem ſacerdotis Imperium, multóque magis palàm, apertóque ſole, & in Græciæ totius conſpectu illata contumelia. Hinc totus in vindictam accingi. Perſuadet Imperatori Ignatium nova moliri, & præſentis Imperij pertæſum aliud meditari: illum regij ſanguinis ſupereſſe, fortunæ, quâ exciderat, necdum oblitum: ideò Theodoram Imperij Curatricem, velum reſpuiſſe, ut Ignatio præludente, in Thronum rediret: hoc incolumi & vicino, ſemper Michaëlem in lubrico fore. Facilè hæc credita, Patriarchâ jam exoſo, cui exilium dicitur in Terebinthum Inſulam. Et ſedes Conſtantinopolitana Photio delata, homini, nobilitate, officijs, & favore Principis facilè primo, & in quo dubites, plùs vitia an virtutes valuerint: Affinitate Imperatorẽ attingebat, hujus ſorore Irenâ, in illius fratrẽ, matrimonio collocatâ: ſtudijs militaribus, bellóq; inſignis: ſed imprimis regendi imperandíq; artes ſtudio, naturâ, primíſq; Regni officijs in miraculũ úſq; edoctus: omni etiã litterarum genere excultus Poëſin, Rhetoricam, Philoſophiam, Medicinam, Aſtrologiam, & quidquid humano ingenio pervium eſt, callere, iiſque totas noctes inſomnes dare, Oraculo quàm homini ſimilior; hinc omnium veneratione cultus amatúſque: ſed tot animi & naturæ dotes ambitio corruperat, cui úſque adeò indulſit, ut tandem humanâ induſtriâ, quâ tantùm valebat, conſumptâ, etiam magos adhiberet. Hoc Auctore conflatum illud Orientis ſchiſma, quo tandem Græcorum & Eccleſia & Imperium concidit. Photius ergo, ùt dicebamus, Monachus, Anagnoſtes, Subdiaconus, Diaconus, Sacerdos, & Patriarcha factus, ex milite & aulico, intra ſex dies, in Patriarcham evaſit.

Gregorius Syracuſis Epiſcopus, ſed ſacris jam dudum interdictus novum Patriarcham inauguravit, Ignatij amicis partim pulſis, partim, ùt ſolet, in emergentem ſolem intentis.

Nico-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Nicolaus I. re intellectâ Legatos Conſtantinopolim mittit, qui aut pœnis, & 100. dierum carcere, aut ingentibus promiſſis capti, corruptique in ſynodo 318. Patrum Photio dignitatem confirmant, abrogántque Ignatio Sedem Apoſtolicam appellanti, ùt habetur in libello Ignatij.

Hæc ubi Nicolaus I. explorata habuit, Photium damnat, privátque dignitate, & Ignatium reſtituit: hinc omnes à Photio diſcedere: quod ille impatientiſſimè ferens, Michaëlis & Bardæ Cæſaris potentiâ ferox, omnia pœnis, exiliiſque miſcet, coactâq; Synodo mentitiſque ſuffragiis mille, cùm ferè omnes repugnarent, in Pontificem anathema dicit: omnéſque qui ad ſe aut litterarum, quibus unicè florebat, aut negotiorum causâ fluebant, juramento in partes ſuas trahit, & cauſam, quam ratione non poterat, numero firmat. Paullo pòſt Bardas, in caſtris juſſu Imperatoris obtruncatur: cauſa mortis partim æmulorum invidia, Baſilij præſertim poſteà Imperatoris: partim ambitio, quâ creditus eſt Imperium meditari, adeò contempto Imperatore, ut hujus caſtra in planum collocaret, hoſtibus expoſita: ſua in collem ſitu, & naturâ præmunitum, quæ illi cauſa cædem maturavit, quamvis ad genua Imperatoris provoluto. Ferunt Bardam inſidias præſenſiſſe, illíque expeditionem recuſanti, fidem juramento factam, calamis Chriſti ſanguine intinctis: Paullo pòſt ſecuta Imperatoris Michaëlis mors, à Baſilio, cùm vino epulíſque indormîſſet, oppreſſi: Photius in Monaſterium truſus, Ignatius poſt novem exilij & certaminis annos, Patriæ & Sedi redditus, & ſecundo poſthæc anno, octava Synodus, & quarta Conſtantinopolitana agi cœpta, in qua damnatus Photius ejúſque ſcripta flammis tradita: nec ideò tamen finitum ſchiſma: nam Photius cum Baſilio, quem ſuppoſito vaticinio mirè deceperat in gratiam rediit, extinctóque Ignatio in Patriarchatum ſucceſſit, impetratâ à Joanne VIII. Pontifice Max. prætextu componendi ſchiſmatis, confirmatione: & tandem à Leone Imperatore, quòd crederetur cum Santabareno Epiſcopo, magicis artibus infami, nova moliri, in monaſterium truditur. Hic eſt ergo ille Photius, cujus à Romano Pontifice defectioni Græcia amiſſum Imperium & fidem debet, nec enim cum ſuo auctore ſepultæ ſunt diſcordiæ, ſed ſæpius

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

compreſſæ gliſcentéſque, tandem Imperio exitium attulêre.

In hac octava Synodo multoties, multíſque modis Romani Pontificis in Concilium auctoritas micuit. Negant enim Legati ſedis Apoſtolicæ, ſe unquam univerſalis Concilij judicio ſubjectos fuiſſe; quantò minùs illorum Principalis Romanus Pontifex? Deinde Hadrianus more & exemplo aliorum Pontificum, ùt vidimus, Concilio modum legéſque imponit, imperatq; conditiones, cum quibus Photius judicari debeat, ejúſque fautores admitti rejicíve: præſcribitur regula fidei, in quam jurare debeant: jubentur Statuta & Decreta ſummorum Pontificum, tamquam regulas fidei certiſſimas admittere: ídque univerſali Concilio non tantùm audiente & conſentiente, ſed etiam poſitivè probante. Pontifex iterum Concilio non exſpectato, ejúſque ſententiâ, Photium prædamnat, idémque à Concilio fieri mandat. Qui libello à ſummo Pontifice miſſo non ſubſcribunt, à Synodo non admittuntur. Solus Pontificis Legatus Photio ſcipionem, quo Epiſcopi more nitebatur, adimi jubet: & denique expreſsè & conceptis terminis *Act. 10.* definitur ſummum Pontif. ne quidem à Concilio univerſali judicari poſſe, & habetur *c. definimus d. 22.* Ubi adverte hoc primò fuiſſe in octava Synodo expreſsè definitum, quia tunc maximè auctoritas Romani Pontificis fuerat à Photio impugnata; Hæc omnia noſtro quidem judicio tam apertè oſtendunt Papam Concilio ſuperiorem eſſe, ut ſi quis neget, ab eo quærendum ſit, quid ergo ſit eſſe Superiorem, & qui ſint actus, & characteres Superioris, quos Romani Pontifices in Concilijs non exhibuerint? Et ne aliquid eorum, quæ diximus, in dubium vocetur, audiamus ipſa Concilij acta.

Cùm rogarentur Legati Sedis Apoſtolicæ mandatum Pontif. Hadriani, Synodo exhibere, reſponderunt: *Hoc nos non invenimus in univerſali Synodo factum, ut Vicarij Senioris Romæ à quolibet perpendantur, utrùm talem exiſtimationem habeant.* Et Hadrianus in Epiſt. ad Baſilium Auguſtum, quæ habetur *Act. 1.* & in Synodo recitata eſt, ſic loquitur: *Volumus per noſtræ pietatis induſtriam, Conſtantinopoli numeroſum celebrare Concilium, cui noſtri quoq; miſſi præſidentes, & culparum perſonarúmque differentias liquidò cognoſcentes (juxta quod in mandatis acceperunt) ſingulorum liberè diſcretiones exerceant: in quo ſacrato cœtu execrandi vanitatis*

Conci-

Concilij, quod adversùs hanc sedem actum est, cuncta decernimus exemplaria, à possessoribus suis ablata, contemplantibus cunctis igne cremari, ne superesse apud quemlibet ex his omnibus saltem unum jota, vel unum apicem, nisi quis totius Clericatûs, immo totius nominis Christiani, anathemate perculsus, carere voluerit. Et paullo pòst recitatus libellus Româ missus à Pontifice, cui omnes subscribere tenerentur, qui sic habet.

Anathematizamus omnes hæreses simul cum Iconomachis. Anathematizamus etiam Photium, qui contra sacras regulas, & sanctorum Pontificum veneranda decreta repentè de curiali administratione, sæcularíque militia sublatus, superstite Ignatio Patriarcha, in Constantinopolitana est pervasoriè, im̃o tyrannicè à quibusdam schismaticis, vel anathematizatis, átque depositis institutus Ecclesia, donec Sedis Apostolicæ sanctionibus inobediens perseverans, ejus sententiam tam de se, quàm de Patriarcha nostro Ignatio spreverit, & conciliabuli acta, quod se auctore contra Sedis Apostolicæ voluntatem congregatum est, anathematizare distulerit. Sequimur autem sanctam synodum, & amplectimur, quam beatæ recordationis Papa Nicolaus, cui & ipse Domine coangelice summe Pontifex Hadriane subscripsisti, ante sacratissimum Petri, Apostolorum eximij corpus celebravit: simul & quam tu ipse nuper ibi egisti, & omnia, quæ in eis statuta sunt, secundùm decreti vestri moderationem venerabiliter conservabimus, recipientes, quos recipiunt, & damnantes omnes, qui in illis damnati sunt, & præcipuè jam dictum Photium, & Gregorium Syracusanum, parricidas videlicet, qui contra spiritalem Patrem suum linguas eximere minimè formidârunt, átque perseverantes in schismate sequaces eorum, nec non & qui in illorum communionis societate permanserint.

Sancta Synodus dixit: *Omnibus placet libellus, à Sancta Romanorum Ecclesia expositus.*

Et *actione* 7. Ingressus est Photius ad synodum baculo innixus, quem ab eo Marinus Vicarius Romanus jussit aufferri, dicens: *Baculus signum est dignitatis Pastoralis, quod hic habere nullatenus potest, quia lupus est, non pastor.*

Et paullo pòst: *Mox recitata sunt gesta synodi, quæ facta est, ab Hadriano Romanorum Papa super promotione Photij.* In tertia autem epistola Hadriani ad Synodum hæc habentur: *Romanorũ Pontificem de omnium Ecclesiarum Præsulibus judicâsse legimus, de eo verò quemquam judicâsse non legimus. Licèt enim Honorio ab Orientalibus post mortem anathema sit dictum, sciendum tamen, quia fuerat super hæresi accusatus, propter quam solùm licitum est minoribus majorum suorum motibus resistere, vel pravos suos sensus liberè respuere,*

spuere: quamvis & ibi nec Patriarcharũ, nec ceterorum Antistitum cuipiam de eo, quamlibet fas fuerit proferre sententiam, nisi ejusdem primæ sedis Pontificis consensus præcessisset.

Et Nicolaus in Epistola ad Michaëlem Imperatorem, quæ habetur *tom. 3. Conciliorum* circa finem: *Non ergo dicatis non eguisse vos in causa pietatis, Romanæ Ecclesiæ, quæ collecta Concilia suâ auctoritate firmat, suâ moderatione custodit. Unde quædam eorum, quia consensum Romani Pontificis non habuerunt, valitudinem perdiderunt. Quomodo non egeat qualibet Synodus Romanæ sedis, quando in Ephesino latrocinio cunctis Præsulibus & ipsis quoque Patriarchis prolabentibus, nisi magnus Leo, imitator scilicet illius Leonis, de quo scriptum est: Vicit Leo de tribu Juda, divinitùs excitatus, os aperiens, totum orbem, & ipsos quoque Augustos concuteret, & ad pietatem cõmoneret, Religio Catholica penitùs corruisset? nam in causa sacrarum imaginum, ante sanctissimum Methodium, quin imò, & ante Synodum in Nicæa sub Irene congregatam, cùm adhuc hoc schisma noviter esset exortum, & Constantinopolitanos penè cunctos more pestilentię invasisset, Romani Presules, Gregorius inter ceteros & Stephanus, convocatis Episcopis Occidentalium regionum, inveniuntur fortiter dimicâsse, & hoc funditùs condemnâsse.*

Et in *eadem Epist. §. Sed his tandem: Quoniam cùm secundùm Canones, ubi est major auctoritas, judicium inferiorum sit deferendum, ad dissolvendum scilicet, vel ad roborandum: patet profectò, Sedis Apostolicæ, cujus auctoritate major non est, judicium à nemine fore retractandum, néque cuiquam de ejus liceat judicare judicio. Siquidem ad illam de qualibet mundi parte canones appellari voluerunt. Ab illa autem nemo sit appellare permissus. Juxta quod & Bonifacius átque Gelasius sanctissimi Præsules, non suis adinventionibus, sed Ecclesiæ Romanæ consuetudinem non ignorantes, dicunt: Bonifacius quidem Rufo & ceteris Episcop. per Thessaliam & alias provincias constitutis, scribens: Nemo, ait, unquam Apostolico culmini, de cujus judicio non licet retractare, manus obvias audacter intulit. Nemo in hoc rebellis extitit, nisi qui de se voluit judicari. Gelasius autem in cõmonitorio, Fausto Magistro fungenti legatione Constantinopolim dato: Nobis inquit, opponunt Canones, dum nesciunt, quid loquantur. Contra quos hoc ipsô venire se produnt, quòd primæ Sedi sana rectaq; suadenti parere fugiunt. Ipsi sunt Canones, qui appellationes totius Ecclesiæ ad hujus Sedis examen voluère deferri. Ab ipsa verò nusquam prorsus appellari debere sanxerunt, ac per hoc illam de tota Ecclesia judicare, ipsam ad nullius commeare. Nec de ejus unquam præceperunt judicio judicare, sententiamq; illius constituerunt non oportere dissolvi, cujus potiùs sequenda decreta mandârunt.*

Ubi

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Ubi adverte fuisse has Nicolai epistolas in Synodo lectas. *Act. 4. & Act. 10. & ultimâ. canone 21. Definimus neminem prorsus mundi potentium quenquam eorum, qui Patriarchalibus sedibus præsunt, inhonorare, aut movere à proprio throno tentare, sed omni reverentiâ & honore dignos judicare, præcipuè quidem sanctissimum Papam Senioris Romæ: deinceps autem Constantinopoleos Patriarcham, deinde verò Alexandriæ, ac Antiochiæ, átque Hierosolymorum. Sed nec alium quemquam conscriptiones contra sanctissimum Papam Senioris Romæ, ac verba complicare, vel componere liceat, sub occasione quasi diffamatorum quorundam criminum: quod & nuper Photius fecit, & multò antè Dioscorus. Quisquis autem tale facinus contra Sedem Petri Principis Apostolorum ausus fuerit intentare, æqualem & eandem, quam illi condemnationem recipiat. Porrò si synodus universalis fuerit congregata, & facta fuerit etiam de sancta Romanorum Ecclesia quævis ambiguitas & controversia, oportet venerabiliter & cum convenienti reverentia de proposita quæstione sciscitari, & solutionem accipere, aut proficere, & profectum facere, non tamen audacter sententiam dicere contra summos Senioris Romæ Pontifices.* Denique quemadmodum nemo magis, ùt Photius cum Romana Sede bellum gessit, ita nullibi magis ejusdem auctoritas eminuit, quam in hac Octava Synodo, ùt legenti patebit.

Ceterùm fuisse hanc synodum Oecumenicam & universalem dubitari non potest, cùm Anastasius expressè id asserat *in præfat. histor.* ad hanc synodum, & ipsi Patres Concilij id passim testentur, ùt videre est in ipsis actis, habétque forma juramenti, quo SS. Pontifices Papatum adituri se obstringunt, recitátque Baronius *ad Annum DCCCLXIX. n. 59.*

De hac synodo Aimoinus *de Gest. Francor. l. 5. c. 28.* scribit multa aliter in ea fuisse definita, quàm orthodoxi Doctores antè statuerint, videlicet de adorandis imaginibus & Privilegijs SS. Pontificum. Quæ ubi in Aimoino legit Raderus *præfat. in 8. Synodum*, continuò bile accensâ dicit: *Aimoinum S. Ademari Benedictinum fuisse Jconomachum, impudentissimum, mendacem, sacrilegum:* hæc pro sua modestia in Aimoinum Raderus, Scriptorem antiquissimum, & à veritate laudatum, infirmo nimis argumento, hoc est, convitio impugnans, quod plebeij solent, suæque causæ diffisi, rerúmque ignari, latratu magis quàm viribus fortes. Veritas sic habet. Ab Anno DCCCXLV. Bulgari operâ cujusdam captivi fidem Catholicam receperant, petitis,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

titis, acceptisq; à Summo Pontifice sacris ministris. De ijs paullo pòst absolutam 8. Synodum quæstio mota, utri Ecclesiæ subijci deberent, Romanæ, an Græcæ & Constantinopolit. pro se Græci pronuntiaverant, legatis Apostolicæ sedis reclamantibus. Hinc offensi Græcorum animi, Basilij præsertim Imperatoris, qui conatus acta Concilij jam signata & legatis tradita surripere, detectâ fraude, irritâque, Legatos minori, quàm acceperat, veneratione dimittit. Illi mare ingressi Piratas incidunt, amittúntque inter alia omnia etiam acta Concilij, Basilio ùt creditum est, fabulam ducente. Sed Legati Ludovici II. Imperatoris, & Anastasius Bibliothecarius aliâ Romam incolumes pervenerant, & Pontifici Hadriano Acta Concilij integerrimè & fideliter conscripta tradiderant. Hâc occasione fuisse Concilium Græcâ fraude & Photij præsertim corruptum, non conjectura tantùm est, sed res certissima: nec apud Græcos hoc novum insolensq;, qui, ùt suprà vidimus, omnia æquè Concilia Oecumenica mendacijs sparserant.

Vide ipsum Anastasium *in præfat. Ad Octavam Synodum*, qui inter alia post descriptas varias Græcorum fraudes, hæc scribit.

Sic igitur, sic Græci acceptâ occasione celebratorum universalium Conciliorum, frequenter egisse clarescunt, & nunc minuendo, nunc addendo, vel mutando, nunc in absentia sociorum, nunc in abscondito angulorum, nunc extra synodum, nunc post synodum, astutiâ suâ, imo fraude communibus sanctionibus abutuntur, & ad suos libitus cuncta, quæ sibi visa fuerant, etiam violenter inflectunt.

Itaque quidquid in Latino Actionum Octavæ Synodi Còdice reperitur, ab omni est fuco falsitatis extraneum. Quidquid verò ampliùs, sive de Diœcesi Bulgarica, sive aliunde in Græco ejusdem synodi Codice forsitan invenietur: totum est mendacij venenis infectum. Denique disceptatio, quam coram Imperatore, vicarijs & Bulgaris tantùm super Bulgarum terra suprà fuisse significavimus actam: post synodum consummatam, Canonésque 20. prolatos, átque 7. tantùm Capitulis terminum fidei depromptum, & omnia hæc in quinque Codicibus scripta, sive compacta, & omnium subscriptionibus roborata, sed & ipsos Codices plumbeâ bullâ munitos, átque sigillatim Loci servatoribus traditos Patriarchalibus sedibus deferendos, effecta est. Ne ergo Græcorum sueta astutia, quin potiùs dolositas etiam circa præsentem synodum agat, hæc me admonendi causâ dixisse sufficiat. Ceterùm bene novi, quod juxta Proverbiatorem: Frustra jactetur rete ante oculos pennatorum.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

rum. Unde quisque sapientiæ ac prudentiæ pennis ad alta sustollitur, omnes insidiarum muscipulas, quæ à Græcis in infimis tendi poterint, alto contemplationis saltu transcendet.

Hæc causa errandi Aimoino fuit, nec illi solùm, sed multis alijs Catholicorum, imo ipsi Juliano Cardinali in Concilio Florentino *Actor. 6.* *His omnibus*, inquit Raderus, *Præfat. in meritò est ignoscendum, cùm hactenus exemplaribus & Codicibus Octavæ synodi caruerint, cùm tot præsertim Concilia, quæ Octavum sibi locum usurpabant, in una causa fuissent habita.*

Hæc Raderus in omnes humanus, soli monacho implacabilis; quasi verò non eadem ratio aut omnes, aut nullum absolvat. Eadem de Aimoino, quæ Raderus, scribit Baronius, sed quod purpuratum decuit, majori multò, quàm ille, verborum temperantiâ, minorique tumultu. Legat qui volet Aimoini historias, videbitq; non illum sacrilegum, impudentissimum, mendacem esse: sed eum, cujus candorem, modestiámque Raderus meritò imitetur. Nec enim omnis, qui errat, talis continuò est, quem ille depingit. Vide de corrupta à Græcis octava synodo etiam P. Maymbourgum *lib. 2.* de schismate Græcorum.

XI. Anno MCLXXIX. Concilium Lateranense convenit auctoritate Alexandri Tertij summi Pontificis, cui 300. Episcopi interfuerunt. Causæ convocati Concilij variæ: extirpatio schismatum, Ordinatio Electionis summorum Pontificum, & præsertim proscriptio Catharorum, Publicanorum, aliorúmque, qui partim hæresi, partim grassationibus Ecclesiam vastabant.

In hoc Concilio pro summi Pontificis auctoritate facit *c. 1. de modo eligendi sum̃i Pontif.* quod habetur *tom. 4. Concil.* & *in c. licèt extra de El.* ubi: *Ex hoc tamen nullum Canonicis Constitutionibus præjudicium generatur, in quibus majoris & sanioris partis debet sententia prævalere; quia quod in eis dubium venerit, superioris poterit judicio definiri. In Romana verò Ecclesia aliquid speciale constituitur, quia non potest recursus ad superiorem haberi.* Non ergo Concilium est supra Papam, cùm hic ex sententia Patrũ superiorem non habeat.

XII. Anno MCCLXXIV. Sub Gregorio X. & Rudolpho Imperatore celebratum est Concilium Lugdunense secundum contra Græcorum errores, & pro recuperatione Terræ Sanctæ.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Episcopis supra 700. frequens, in quo inter alia capita fidei, quæ legati Michaëlis Palæologi publicè professi sunt, hoc etiam fuit: *Ipsa quoque sancta Romana Ecclesia summum & plenum Primatum & Principatum super universam Ecclesiam Catholicam obtinet: quam se ab ipso Domino in B. Petro Apostolorum Principe sive vertice, cujus Roman. Pont. est Successor, cum potestatis plenitudine recepisse veraciter & humiliter recognoscit. Et sicut præ ceteris tenetur fidei veritatem defendere, sic & si quæ de fide subortæ fuerint quæstiones, suo debent judicio definiri. Ad quam potest gravatus quilibet super negotijs ad Ecclesiasticum forum pertinentibus appellare: & in omnibus causis ad examen Ecclesiasticum spectantibus ad ipsius potest judicium recurri, & eidem omnes Ecclesiæ sunt subjectæ, ipsarúmque prælati obedientiam & reverentiam sibi dant.*

Apud hanc autem sic potestatis plenitudo consistit, quòd Ecclesias ceteras ad sollicitudinis partem admittit, quarum multas, & Patriarchales præcipuè, diversis privilegijs eadem Romana Ecclesia honoravit: suâ tamen observatâ prærogativâ, & tum in Generalibus Concilijs, tum in aliquibus alijs semper salvâ.

Suprascriptâ fidei veritate (prout plenè lecta est, & fideliter exposita) veram, sanctam, Catholicam, & Orthodoxam fidem cognoscimus, & acceptamus, & ore ac corde confitemur, quod verè tenet & fideliter docet, & prædicat sancta Romana Ecclesia.

Si ergo Pontifex Romanus summum & plenum Primatum obtinet in tota Ecclesia Catholica, ídque cum plenitudine potestatis, multò magis in Concilio universali, quod infra Ecclesiam Catholicam est, eámque repræsentat. *Ex Concilio Constant. Sess. ult. post articulos Joannis Huss*; semper enim repræsentans est imperfectius repræsentato. Rursus si ad Pontificem Romanum pertinet de fidei quæstionibus definire, non potest aliud tribunal esse, altius certiúsque: nec definitum est, quod adhuc judicari ab alio potest, & consequenter in litem & dubium vocari; aut enim in rebus præsertim fidei, Pontificis judicium est certum, aut incertum? si incertum, non ergo quæstiones fidei per illud definiri possunt, definita enim in materia fidei sunt certa, & extra dubium. Si verò judicium Papæ est certum, ergo nec in litem, nec in judicium vocari potest: quò ergo Concilium, nisi ut actum agat, & nodum in scirpo quærat, aut umbram in sole? & finem fini addat? quæ enim sunt fidei, semel definita sunt semper definita, nec possunt appellatione mutari. Rursus si omnes, & in omnibus causis Ecclesiasticis ad eum appel-

lare

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

lare possunt, ergo etiam à Concilio ad eum, non econtra provocatio admittitur.

Ubi nota hæc à Græcis Legatis non in angulo, sed pleno Concilio dicta, & à nullo improbata, sed omnium plausu, & aggratulatione accepta.

XIII. Anno MCDXIV. Concilio Constantiensi principium datum sub Sigismundo Imperatore; convenerant Episcopi 214. Ejus celebrandi causa, schisma pertinacissimum & inveteratum fuit, hæresesq; Joannis Huss, & Wicleffi, de quo jam suprà aliquid diximus. Huic Concilio evenit, quod jam dudum multis Sanctorum Patrum, qui dum in unum errorem toti incumbunt, visi sunt extra medium veritatis in extrema rapi: sic B. Augustinus, dum totus est in commendanda gratia, ejusq; necessitate & energia, visus est non paucis, etiam doctrinâ & pietate conspicuis, in libertatem offendere, ejusq; jura minuere. Ex adverso S. Joannes Chrysostomus dum contra ignavos desidesq;, liberum arbitrium humanamq; industriam excitat, visus est gratiæ oblivisci, & Semipelagianis accedere. Idem in Constantiensi hoc Concilio evenit, ut videlicet, dum profligando schismati, quod Summi Pontificatûs ambitio excitaverat, totum studet, submittendíq; Concilij judicio tres Papas eósq; incertos; visum aliquibus sit fimbrias extendere, & tantum Pontificum auctoritati demere, quantum sibi & Concilijs tribuerat. Nos contrarium, & nihil contra Pontificis jura factum, decisumq;, multa verò pro illis ostendemus.

Primò Concilium Constantiense, quoties de potestate Concilij supra Papam loquitur, semper restringit ad præsens Concilium, & ad schismatis tunc grassantis extirpationem, ùt videre est *sess. 4.*

Hæc sancta synodus Constantiensis, & generale Concilium faciens pro extirpatione præsentis schismatis, & unione, ac reformatione Ecclesiæ Dei in capite & in membris fienda.

Et paullo pòst. *Et primò, quòd ipsa Synodus in Spiritu sancto congregata, legitimè generale Concilium faciens, Ecclesiam Catholicam militantem repræsentans, potestatem à Christo immediatè habet, cui quilibet cujuscunq; statûs vel dignitatis, etiam si Papalis existat, obedire tenetur in his quæ pertinent ad fidem, & extirpationem dicti schismatis, reformationem generalem Ecclesiæ Dei in capite & in membris.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Et *sess.* 5 *Et primò declarat, quòd ipsa in Spiritu sancto legitimè congregata, Concilium generale faciens, & Ecclesiam Catholicam repræsentans, potestatem à Christo immediatè habet, cui quilibet cujuscunque statûs vel dignitatis, etiam si Papalis existat, obedire tenetur in his, quæ pertinent ad fidem & extirpationem dicti schismatis, & reformationem dictæ Ecclesiæ in capite & in membris.*

Item declarat, quod quicunque cujuscunque conditionis, statûs, dignitatis, etiam Papalis, qui mandatis, statutis, seu ordinationibus, aut præceptis hujus sacræ Synodi, cujuscunque alterius Concilij generalis legitimè congregati, super præmissis, seu ad ea pertinentibus factis, vel faciendis, &c.

Vult ergo Concilium apertè innuere se in casu tantùm Schismatis & Papæ incerti potestatem habere: cur enim aliàs toties & tam constanter adjecit illam restrictionem: *In his, quæ pertinent ad fidem, & extirpationem dicti schismatis.* Si extra casum schismatis, dubijq; Pontificis, eam potestatem sibi vindicabat? nec enim ignorabant Patres inclusionem unius esse exclusionem alterius ex vulgatissima juris regula. Videtur planè laborâsse Concilium, ut sæpius repetitâ eâdem restrictione, intelligeretur de superioritate in Papam non absolutam, sed tantùm in casu excepto.

Secundò. Postquam Martinus V. Pontifex renuntiatus est, cessavit omnino tota Concilij Constantiensis Jurisdictio, nec ullum ampliùs morum aut fidei decretum Concilij nomine factum est, cùm tamen ante electionem omnia statueret, decerneret, definiret, juberet, vetarétque; quæ hujus causa; si tota, ùt adversarij dicunt, & Papalis potestas in Concilio est, & penès hoc magis, quàm ipsum Pontificem? Videatur *sess. 42.* (quæ post electionem Martini est prima) *& sequentes.*

Tertiò. In Bulla Martini V. sacro approbante Concilio facta, quæ habetur *sess. ult.* inter alias propositiones, quæ suspectum aliquem hæresis Hussiticæ faciunt, etiam hæc ponitur: *Papa Canonicè electus non est successor Petri, nec habet in Ecclesia Dei supremam auctoritatem.* Agnoscit ergo Concilium supremam in Pontifice auctoritatem, non autem suprema esset, si aliam haberet, cui subesset: tunc enim suprema Potestas, non Papæ, sed Concilij foret: sicut enim cœlum Empyreum supremum dicitur, & Ignis supremum elementum, & tectum suprema pars domûs; quia supra se aliud in in suo genere superius non habent: ideò & suprema potestas in

Papa,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Papa, quia nulli subest: sicut etiam in Republica, qualis erat olim Romana, & statu Democratico, nemo dixerit, supremam potestatem esse penès Consules, aut senatum, sed penès Populum: In Aristocratia verò penès Senatum & Magnates. Sed infrà, ubi solvemus objectiones, plura de Concilio Constantiensi dicentur.

XIV. *Anno MCCCCXXXIX.* Concilium Ferrariense inchoatum: sed grassante lue Florentiam translatum est, duravitq; menses 15. Præfuit Eugenius IV. Pontifex Max. Adfuerunt Joannes VIII. Palæologus Græcorum Imperator cum Demetrio fratre, Principe Peloponesi. Josephus Patriarcha Constantinopolitanus, Bessarion Episcopus Nicænus, Isidorus Thessalonicensis Archiepiscopus, Ruthenus, aliique ex Oriente & Occidente celeberrimi. Disputatum inter Latinos Græcósque acriter, & tandem pax & unio secuta, receptis etiam in fidem Indis, Armenisque. Processio Spiritûs sancti, & Primatus Pontificis admissus. Sed paullo pòst reversi in Patriam Græci, Marco Ephesino omnia turbante ad vomitum redeunt, & Constantinopolis non multos post annos capta est, Imperio Orientis ad Turcas translato.

In hac ergo Florentina Oecumenica synodo *Act. ult.* Josephus Patriarcha Cõstantinopolit. morti proximus hoc ultimum post se chirographum reliquit. *Quoniam ad extremum vitæ meæ perveni, idcirco pro meo munere dilectis filijs, benignitate Dei meam sententiam his litteris palàm facio. Nam quæ Domini Nostri Jesu Christi Catholica & Apostolica Ecclesia Romæ Veteris credit, omnia me quoque sentire, credereque profiteor, ac ipsis plurimùm acquiesco.*

Et in litteris unionis circa finem: *Definimus Sanctam, Apostolicam Sedem & Romanum Pontificem in universum Orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum successorem esse Beati Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiúsque Ecclesiæ Caput, & omnium Christianorum Patrem, & Magistrum existere, & ipsi in B. Petro pascendi, regendi, & gubernandi universalem Ecclesiam à Domino Nostro JESU Christo plenam potestatem traditam esse.*

Vides ex allegatis Concilij verbis: Doctrinam & sententiam ac definitionem Pontificis è cathedra docentis esse fidei regulam, cui meritò acquiesci in rebus fidei possit, & pro tali fuisse à Josepho Patriarcha habitam commendatámque suis Græcis, ídque eo tempo-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

temporis momento, cùm morientem & æternitati vicinum, omnis adulatio deserit. Quòd si Papæ definitio est fidei regula, & certa applicatio rerum credendarum, oportet eam esse infallibilem, nec à Concilio emendabilem, nam ùt dicebamus, in rebus fidei semel decisa, semper decisa.

Deinde in eodem Concilio summo Pontifici plena potestas regendi universalem Ecclesiam attribuitur: ubi adverte, non dici, omnes Ecclesias particulares; sed *Ecclesiam Universalem*: hoc est, etiam in unum collectam, hæc enim propriè vocatur Ecclesia universalis. Nec in Florentino, nec in alia synodo Oecumenica dictum est aliquando: Concilium succedit Petro, Concilium habet potestatem Vicariam pascendi universam Ecclesiam: penès Concilium est Primatus Ecclesiæ Christi: unde mirum est, velle nos Concilijs dare, quæ nullum Concilium ausum est sibi sumere.

XV. Anno MDXI. Ludovicus Galliæ Rex & Maximilianus Imperator Julio II. Pontif. Maximo varias ob causas infensi Concilium in Gallijs primò, deinde Pisis in Italia & Mediolani cogendum curaverant, ex hac velut arce Pontificis auctoritatem pulsaturi: sed Julius Pisano Concilio Lateranense opposuit, in quo *sess. 2. & 3.* Pisanum improbavit: Julio è vivis sublato Leo X. successit, & Lateranense Concilium prosecutus est, eíque præsedit, quod anno 1517. finem accepit. Dum sessio 8. celebraretur, adfuerunt à Ludovico Rege Legati, ejúsque nomine Pisanum Concilium detestati Lateranensi tanquam vero, unico, legitimo & sacrosancto adhæserunt.

Verba mandati Regij habentur initio *sess. 8.* in hæc verba: *Intellexit præfatus Rex Sanctitatem suam insequendo in hac parte gesta præfati Julij, dictum prætensum Concilium Pisanum, tanquam minùs legitimum, & à non habentibus potestatem indictum, nec non omnia in eo gesta damnâsse & improbâsse, & dictum Concilium Lateranense tanquam ritè & legitimè indictum, ejúsque omnia gesta & decreta approbâsse, fuerítque postmodùm per suam sanctitatem, tam per litteras in forma brevi, quàm aliàs diversimodè paternè admonitus, ut à dicto prætenso Concilio tanquam minùs ritè, & à non habentibus potestatem indicto, recederet, & dicto Lateranensi tanquam vero, indubitato, unico, & Oecumenico Concilio adhæreret, ipséque Rex solo religionis zelo átque instinctu adductus, sperans desideratam universalem Christi fidelium pacem auspicijs præfati*

Sanctissi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Sanctissimi D. N. Leonis Papæ X. præstò affuturam, ac propediem (favente Domino) unanimi Christianorum Principum & populorum consensu, arma in Orthodoxæ fidei, communésque hostes convertenda esse: considerans insuper, quanti sit in his & ceteris rebus omnibus summi Pontificis auctoritas, quam præsertim vitæ munditia, atq; innocentia comitatur, quæ sunt in præfato Sanctissimo D. N. perspicua, paternis suæ Sanctitatis monitis & suasionibus abundè permotus, quippe qui illius auctoritati & sententiæ potiùs, quàm alterius cujusq; mortalium, sanctiùs & severiùs semper stare judicavit, præsertim ubi scandalum Ecclesiæ imminet & scissura, pro singulari, quam erga præfatum Sanctissimum D. N. & sanctam Sedem Apostolicam gerit, devotione, vestigia Christianissimorum Franciæ Regum prædecessorum suorum non solùm imitari, verùm etiam (si fieri potest) anteire cupiens, animadvertens præsertim, quia per mortem præfati Julij, omnis odij & suspicionis materia est extincta, & quòd nonnulli ex prænominatis Cardinalibus, nec non Imperator electus, qui dictum prætensum Concilium Pisanum indixerant, jam illi renuntiârunt, & dicto Lateranensi adhæserunt: Hinc est, quòd in præsentia præfati Sanctissimi D. N. Leonis Papæ X. coram nobis notarijs & testibus infra scriptis, personaliter constituti Reverendissimus in Christo D. Fridericus S. Theodori Diaconus Cardinalis de sancto Severino vulgariter nuncupatus, nec non Reverend. in Christo Pater D. Claudius de Seysello electus Massiliens. ac magnificus & generosus D. Ludovicus Forbini Dominus de Solerijs, præfati Christianissimi Ludovici Francorum Regis procuratores, ad omnia & singula infrà scripta peragenda specialiter deputati, constantibus litteris patentibus dicti Christianissimi Regis sua manu subscriptis, & sigillo suo sigillatis ejusdem Regis nomine & mandato, cum ea, quâ decuit Reverentia átque humilitate à dicto prætenso Pisano Concilio penitùs discesserunt, illíque plenariè renuntiaverunt, ac purè, liberè & simpliciter sacrosancto Lateranensi Concilio prædicto, tanquam vero, unico, & legitimo, adhæserunt. Et insuper procuratorio nomine, quo suprà, promiserunt, quòd præfatus Rex Christianissimus, nullum deinceps favorem, nullámque assistentiam dicto prætenso Concilio Pisano quoquo pacto præstabit, quinimo quoscumq; in Civitate Lugduni, aut alibi in regno, terris & Dominijs suis, sub nomine dicti prætensi Concilij Pisani persistentes, infra unum mensem proximè futurum abire faciet, & pertinaciter resistentes, cujuscúmque statûs, gradûs, dignitatis aut conditionis fuerint, Ecclesiastici vel Sæcularis, de facto eijciet & expellet, ac pro schismaticis habebit, & contra eos velut tales, ad omne mandatum præfati sanctissimi D. N. etiam manu armatâ (si opus fuerit) procedet. Et ulteriùs promiserunt præfati procuratores nomine quo suprà, prænominatum Christianissimum Regem

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

facturum & curaturum cum effectu, quòd sex Prælati & quatuor Doctores seu graduati ex honoratioribus, ex numero eorum, qui prædicto prætenso Concilio Pisano intervenerunt, destinabuntur ad eundem Sanctissimum D. N. Papam, nomine dicti prætensi Concilij Pisani, & cum legitimo mandato per illud pro tempore repræsentantes, tam eorum, quàm aliorum omnium, qui dicto Concilio adhæserunt nomine facto. Qui Prælati & Doctores, seu graduati infra Kalend. Januarij proximè futuri coram sua sanctitate personaliter comparebunt, dictóque Concilio Pisano, purè & simpliciter renuntiabunt, illúdque abjurabunt, & veniam átque absolutionem à sua sanctitate humiliter in forma convenienti, & suæ sanctitati accepta, postulabunt: & ulteriùs dicto Concilio Lateranensi tanquam vero, unico, indubitatóque tam suo quàm aliorum adhærentium prædictorum nomine, adhærebunt, & se incorporabunt. Quódque si præmissa facta non fuerint, præfatus Rex nulli eorum, qui dicto pretenso Concilio Pisano interfuerunt, aut faverunt, opem, auxilium, aut favorem dabit adversùs sanctæ Sedis Apostolicæ auctoritatem, quinimmo præfati Sanctissimi D. N. sententias, decreta & censuras contra eos exequi faciet suo posse, etiam manu forti & armatâ (si opus sit) absque ulla simulatione vel fraude. Et ulteriùs promiserunt prefati procuratores, quo suprà nomine, quòd quamprimùm commodè fieri poterit, venient aliqui Prælati & insignes viri nomine totius Ecclesiæ Gallicanæ cum sufficienti mandato, qui dicto Concilio Lateranensi adherebunt & assistent, quemadmodum ceteræ nationes.

In hoc ergo Concilio, confessione ipsius Regis Christianissimi, sacrosancto, legitimo, unico, & cui inhæsurum se promisit, *Sess. 10.* hæc habentur: *Nec illud nos movere debet, quòd sanctio ipsa & in ea contenta, in Basileensi Concilio edita, & ipso Concilio instante, à Bituricensi congregatione recepta & acceptata fuerunt; cùm ea omnia post translationem ejusdem Basileens. Concilij, per Eugenium Papam quartum, etiam predecessorem nostrum factam, à Basileens. Conciliabulo, seu potiùs conventiculo, presertim post hujusmodi translationem Concilium ampliùs appellari non merebatur, facta extiterint, ac propterà nullum robur habere potuerint: cùm etiam solum Romanum Pontificem pro tempore existentem, tanquam auctoritatem super omnia Concilia habentem, Conciliorum indicendorum, transferendorum, ac dissolvendorum, plenum jus & potestatem habere, necdum ex sacræ scripturæ testimonio, dictis sanctorum Patrum, ac aliorum Romanorum Pontificum etiam predecessorum nostrorum, sacrorúmque Canonum decretis, sed propriâ etiam eorundem Conciliorum confessione manifestè constet: quorum aliqua referre placuit, reliqua verò, utpote notoria, silentio preterire. In Alexandrina enim Synodo Athanasio ibidem existente, Felici*

Rom.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Rom. Pont. ab eadem Synodo scriptum fuisse legimus, Nicænam synodum statuisse, non debere absq; Rom. Pontific. auctoritate Concilia celebrari. Néque nos latet, etiam eundem Leonem Pontif. Ephesinam secundam synodum ad Chalcedonem transtulisse. Martinum etiam Papam quintum præsidentibus suis in Concilio Senens. potestatem transferendi Concilium, nullâ consensûs ipsius Concilij mentione habitâ, dedisse.

Ephesinam quoque primam Synodum Cœlestino, ac Chalcedonense eidem Leoni, sextam Agathoni, septimam Hadriano, octavam Nicolao, octavam etiam Constantinopolitanam Synodum Hadriano Romano Pont. prædecessoribus nostris maximam reverentiam exhibuisse, eorundémque Pontificum institutionibus, & mandatis in sacris Codicillis per eos editis & factis, reverenter & humiliter obtemperâsse. Unde Damasus Papa & ceteri Episcopi Romæ congregati, scribentes de Concilio Ariminensi Episcopis in Illyrico constitutis, præjudicium aliquod per numerum Episcoporum Arimini congregatorum fieri non potuisse testantur: quandoquidem constet, Romanum Pont. cujus ante omnia decebat spectari Decretum, talibus non præbuisse consensum: eundémque Leonem Pontificem, universis Siciliæ Episcopis scribentem, idem voluisse apparet. Consueveruntq; antiquorum Conciliorum Patres, pro eorum, quæ in suis Conciliis gesta fuerunt, corroboratione, à Romano Pont. subscriptionem, approbationémque humiliter petere & obtinere, prout ex Nicæna & Ephesina ac Chalcedonensi hujusmodi & sexta Constantinopolitana, & septima eadem Nicæna, & Rom. sub Symmacho habitis Synodis, earúmque gestis, nec non in Aimari libro de Synodis manifestè colligitur, quod etiam novissimè Constantienses Patres fecisse constat: quam laudabilem consuetudinem, si Bituricenses & Basileenses secuti fuissent, hujusmodi molestiâ proculdubio caremus.

Ubi observandum est Concilium Lateranense fuisse utiq; Oecumenicum, uti habetur *sess. 8.* & in mandato Regis Christianissimi; quamvis enim vix centum adfuerint Episcopi; omnibus tamen patuit, omnibúsque indictum fuit: & in quintum annum duravit, omnibus, qui accedere vellent, apertum. Quamvis verò superioritas Papæ non fuerit per modum dogmatis definita, negari tamen haud potest, maximæ auctoritatis eam doctrinam esse, utpote in Concilio universali assertam, probatam, & quam nullus Episcoporum negare est ausus.

Et hactenus quidem quid ipsa Concilia universalia, primæque notæ, omniúmq; Catholicorum assensu & veneratione rece-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

pra de auctoritate ſumi Pontificis, exemplo & ſcriptis teſtata ſint, abundè oſtendimus: quæ ſi aliquis adhuc ſatis clara eſſe neget, quid enim hac noſtra tempeſtate tam clarum eſt, quod dicendo non obſcuretur? hæc ab illo petimus.

Primò, ut oſtendat Concilium, quod ſibi aliquando tantum tribuerit, quantum ſummo Pontif. quòd ſi oſtendere non poteſt, cur velit Concilium præferre, quod non tantùm majora, ſed ne paria quidem Pontifici uſurpavit; *Secundò*, quid ergo ſit aliquem eſſe majorem? Papa Concilium vocat, Papa confirmat, Papa improbat, & corrigit: Papa præſcribit, imperátque Concilio: quærimus ergo, quid ſit eſſe Superiorem, ſi hoc non eſt, & cur nunquam hanc poteſtatem in Pontifices Concilium exercuerit, quam toties immo ſemper in Concilium Pontifices? *Ultimò*, ut ingenuè fateatur, quicunque hanc veritatem impugnat: ſi ipſe in Concilio tale aliquid in Sacris paginis, ſanctíſque Patribus legeret, qui videlicet dicerent, pertinere ad Concilium Decreta Pontificis confirmare: Papæ leges & regulam credendi præſcribere: Concilium eſſe caput Eccleſiæ, Paſtorem univerſalem, Vicarium Chriſti, &c. an non crederet Concilij ſuperioritatem ſatis probatam eſſe? & tamen hæc omnia de Pontifice Romano & dicuntur & ſcribuntur, & omnium ſæculorum exemplis praxíque oſtendi poſſunt; cur ergo Pontifici neget, quæ Concilio negari haud poſſint, ſi de iſto, quæ de Pontifice legerentur?

§. VI.

§. VI.

Summum Pontificem, à nemine, præter solum Deum iudicari posse: non ergo Concilio subijci.

Summaria.

1. *Quid sit Papam Concilio superiorem esse.*
2. *Pontificem Romanum judicari à nullo mortalium posse, testimonio Synodi Sinvessanæ ostenditur in causa Marcellini Papæ.*
3. *Et Synodi Romanæ sub Sylvestro PP.*
4. *Et alterius Synodi Rom. in causa Sixti tertij PP.*
5. *Et Synodi Palmariæ in causa Symachi Pontificis.*
6. *Et secundæ Ephesinæ Synodi in causa Dioscori Patriarchæ Alex.*
7. *Et Synodi Romanæ in causa Leonis III. Pontif. Max.*
8. *Iterum Synodi Rom. in causa Photij.*
9. *Solvuntur objectiones.*

I.

RErum formæ & essentiæ cognosci à nobis, nisi per operationes non possunt: totę enim in sensum cadunt, & ab ipso in intellectum, qui ab operationibus & effectibus, velut totidem characteribus & indicijs, naturas ex vultu agnoscit, occultas alioquin abditásque. Sic Aristoteles Animam per Corpus, motúmque definivit, sine quibus Anima, & sensui & intellectui impervia lateret. Nec Deum meliùs, quàm per effectus cognosci posse testis est B. Apostolus *ad Roman. 1.* & Sapiens *c. 13.* Eodem pacto, qui dicunt Concilium esse

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

supra Pontificem, hanc ipsam superioritatē velut formam, ideámque abstractam per effectus ostentant; addúntque, posse Papam à Concilio judicari, damnari, corrigi, puniri, & alia quæ Superioris sunt; & ideò Papam esse tantùm Ecclesiæ ministrum, & primarium agendi instrumentum, in ipso verò Concilio primariò & principaliter virtutem & potestatem capitalem & Vicariam, supremamq; influendi, regendi, docendi, legésque statuendi, quæ etiam Papam obstringant, reperiri. Quæ si vera sunt, verum omnino est, Concilium esse supra Papam. Sed nos contrarium, nec has notas Superioritatis in Concilio, sed Pontifice reperiri ostendemus.

Age jam ergo, & hoc paragrapho expendamus, cujus sit Pontificem judicare. Ubi tamen observandum est, nobis sermonem non esse de casibus exceptis & irregularibus, v. g. hæresis, schismatis &c. in quibus quid Concilio liceat, posteà dicetur; sicut enim in naturalibus potentia absoluta & obedientialis non determinat causam potentem; ita in moralibus nemo superior, aut major dicitur à casibus exceptis & exorbitantibus. Sed ad rem ipsam veniamus.

II. Anno CCCIII. Cùm Romæ Vulcanalia agerentur, Marcellinus Pontifex ab Imperatoribus Diocletiano & Maximiano, minis primùm, deinde blanditijs evictus est, ut thus Vestæ adoleret; cujus delicti à viris Christianis 72. in Synodo 300. Patrum, quæ propterea convenerat Sinuessæ in crypta Cleopatrensi, convictus est: & cùm nemo auderet in Pontificem sententiam proferre, sed omnes, ut sibi jus diceret, seq; ipsum absolveret, condemnarétve clamarent; ipse in terram fusus, velatoq; capite & cinere consperso, primus sententiam in seipsum dixit: *Peccavi coram vobis, & non possum esse in ordine sacerdotum, quoniam avarus corrupit me auro.* In hac synodo nihil frequentiùs dictum, quàm Pontificem judicari à Concilio non posse. Audi acta.

Synodus autem universa hoc dixit: Cunctorum judicio tu eris judex: ex te damnaberis & justificaberis: tu enim judex, tu reus!

Et infrà: *Presbyteros & diaconos damnabant, ipsos etiam judicabant, non tamen judicabant Pontificem, quia sic ex uno ore erant concordati, ut ipse judex, ipse reus: ipse semetipsum in præsentia eorum se innocentem servaret, aut infidelem se damnaret.*

Et in-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Et infrà: *Petrus Epiſcopus dixit: loquere Pontifex, & judica cauſam tuã.* Et paullo pòſt: *Collige in ſinum tuũ cauſam tuam: te enim non condemnamus Præſul, quoniam ex ore tuo juſtificaberis, & ore tuo condemnaberis.*

Et Poſt pauca: *Melchiades Epiſcopus ſubſcripſit primus in ejus damnationem, quoniam & ipſe clarâ voce dicebat: Juſtè ore ſuo condemnatus eſt: & ore ſuo ſuſcepit anathema, quoniam ore ſuo condemnatus eſt: nemo enim unquam judicavit Pontificem: quoniam prima ſedes non judicabitur à quoquam.*

Habentur acta hujus ſynodi *Tom. 1. Conciliorum:* et ea citat, utitúrque Marcellini à nemine judicati exemplo Nicolaus I. in celebri illa ad Michaëlem Imperatorem epiſtola, quæ lecta eſt in ſynodo Oecumenica 8. *Act. 6.*

III. *Anno CCCXXIV.* Poſt baptizatum Conſtantinum Romæ in Thermis Trajani à B. Sylveſtro Synodus 284. Epiſcoporum collecta eſt, præſente Conſtantino, Helenâq; matre, in qua Valentiniana & Sabelliana hæreſes damnata. Habetur hæc Synodus *tom. 1. Conciliorum, cujus 20. cap.* ſic habet: *Nemo enim dijudicet primam Sedem, quoniam omnes Sedes à prima Sede juſtitiam deſiderant temperari, neq; ab Auguſto, neq; (NB.) ab omni Clero, neq; à Regibus, neq; à Populo judex judicabitur.*

IV. Anno CCCCXXXIII. Celebratum eſt Romæ in Baſilica Heleniana, in Atrio Seſſoriano Concilium in cauſa Sixti III. Pont. qui conflatâ illi ab Anicio Baſſo Exconſule calumniâ & Mariano Patricio, ſtupri cum ſacra virgine accuſabatur: aderat Valentinianus Auguſtus, cui cùm dictum à Patribus eſſet: *Non licere adversùs Pontificem dare ſententiam: ſurrexit idem protinus Imperator, & in arbitrio præfati Pontificis tribuit judicare judicium ſuum.* Verba ſunt Nicolai Papæ in epiſt. ad Michaëlem Imperat. quæ habetur *Tom. 3. Concil.*

V. *Anno DII.* Romæ ſub Symmacho Papa celebrata Synodus fuit in Porticu Baſilicæ S. Petri, quæ palmaria dicebatur. Ejus vocandæ cauſa hæc fuit. Provecto ad Pontificatum Symmacho, Senatorum ſtudiis & pecuniâ oppoſitus fuerat Laurentius Antipapa: à quo cùm calumnijs Symmachus infamaretur, deſtinatus à Theodorico Italiæ Rege Viſitator, qui in vitam moréſque Symmachi inquireret. Hic tempori cedens, quid enim aliud cum Tyranno ageret? paſſus eſt in Synodo palmaria 115. Epiſcoporum, dilutis, quæ opponebantur, criminibus innocentiam ſuam probari: ídque ſequenti anno in alia Synodo Romana repetitum: in

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

qua Ennodio mandatum est, ut scriptâ apologiâ Schismaticorum criminationes refelleret, quod tantâ ab illo eloquentiâ, nervoq; factum, ut communi omnium plausu & encomijs à Patribus exciperetur: hic ergo inter alia, quæ videri possunt *Tom. 2. Concil.* ubi Ennodij libellus extat, hæc scribit.

Visitatores, inquiunt, *& alijs Episcopis dedit ipse, & justum est, ut facti sui lege teneatur. Non vos in hoc titulo falsitatis incesso, diu mendaciis adhærentia verba non arguo. Dico tamen latorem Juris diffinitionis suæ, nisi velit, terminis non includi: & nisi Princeps fastigij summa moderetur, frustra ad illud, quod dederit, jus vocatur. Lex probitatis & mentis est, quæ hominem viventem sine lege castigat: propriè moribus impendit, qui necessitati non debet disciplinam. Aliorum fortè hominum causas Deus voluit homines terminare: sed sedis istius Præsulis, suo sine quæstione reservavit arbitrio. Voluit B. Petri Apostoli successores cœlo tantum debere innocentiam, subtilissimi discussoris indagini inviolatam exhibere conscientiam. Nolite æstimare eas animas de inquisitoribus non habere formidinem, quas Deus præ ceteris suo reservavit examini. Non habet apud illum Reus de allegationis nitore subsidium, quando ipsorum factorum utitur eo teste, quo judice. Dicas forsitan omnium animarum talis erit in illa disceptatione conditio. Replicabo uni dictum: Tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam: & quæcunq; solveris super teram, erunt soluta & in cœlis. Et rursus Sanctorum voce patet, Pontificum dignitatem Sedis ejus, factam toto orbe venerabilem, dum illi quidquid fidelium est, ubique submittitur, dum totius corporis caput esse designatur, de qua mihi videtur dictum per Prophetam: Si hæc humiliatur, ad cujus confugietis auxilium, & ubi relinquetis gloriam vestram? Quid si immunda mihi labia habenti, & nullis succensa carbonibus, ut Esajæ concessum est, ut his ablutis, ipsum ad passionis suæ tuenda privilegia Petrum Apostolum liceret evocare, & quod ait, precibus humana voce loqueretur? Quem si audiretis hæc diceret: Filij hominum, usquequò graves corde? ut quid diligitis vanitatem, & quæritis mendacium? scitote quoniam mirificavit Dominus Sanctum suum. Quid stabilita Christi manibus cupitis fundamenta subruere? Quid auribus imperitis illuditis, & graviorem vindictæ speciem facitis esse, quàm culpæ? si odium debetis excessibus, vos mundate.*

Cur liberiùs condemnatis scelera quàm videtis? sui impugnator est, qui fornicationis officijs urget adulteria & per animarum stupra, carnis accusat. Scriptum nempe retinetis: Maledicti omnes qui fornicantur abs te. Fœda ergo à nitore Domini sui obligatione dissolvitur, qui statutis cœlestibus minùs mera fidei dependit

officia

officiæ. Possessionis nostræ vobis (ùt video) claritas movit invidiam, quam simulatâ ùt mali possessoris indignatione transfertis, dum desudatis impendijs. Arcem, quâ fuistis conspicui, crebris labefactatam ictibus, nisi obsisterem, proposuistis subruere: & cœlo stabilitam machinam, quanta sit, ostendere per ruinam.

VI. Anno CCCCXLIX. Secunda Ephesina Synodus sub Theodosio II. Imperatore & Leone Pontifice Maximo habita est. Adfuerunt Episcopi 128. præsedítque Dioscorus Patriarcha Alexandrinus. A Leone missi Legati quatuor Renatus & Hilarius Cardinales: Julianus Episcopus Puteolanus, & Dulcitius. In hoc Concilio molitionibus Chrysaphij Evnuchi in aula præpotentis, & præsertim Dioscoro, minis armisque omnia miscente, Eutyches absolutus, Flavianus Patriarcha Constantinopolis damnatus, & paullo pòst in exilio consumptus. Legati Pontificis injurijs affecti, fugatíq;, de quibus videri possunt acta Concilij Chalc, *Act. 1. & 2.* Sed omnem audaciam superavit, cùm Alexandriæ in paucorum conventu Episcoporum, & quos metu fregerat, ausus est in Leonem Pontificem sententiam dicere, eúmque sacris excludere.

Et hoc est illud infame, ùt Patres vocant, Latrocinium Ephesinum, sive Concilium prædatorium in Concilio Chalcedon. tanta execratione acceptum, *Act. 1.*

De hoc Dioscori facinore sic loquitur Nicolaus primus in celebri epist. ad Michaëlem Imperatorem: *In tantum hanc præsumptionem SS. Patres apud Chalcedonem detestati sunt, ut Dioscorum Alexandrinum Antistitem, inter cetera idcirco potissimùm sine ulla restitutione damnaverint, quia in contumacia permanens erga prima Sedis Romanæ Privilegium, resipiscere à suis superstitionibus, ut servaretur à prima Sede Apostolica, noluit: & ponens in cœlum os suum, & linguâ ejus transeunte super terram, excommunicationem in sanctum Leonem Papam dictavit, ità ut in sententia contra ipsum prolata, hoc videantur memorare præcipuè, dicentes: Quoniam secundis excessibus priorem iniquitatem valde transcendit. Præsumsit enim & excommunicationem dictare adversùs sanctissimum & beatissimum Archiepiscopum magnæ Romæ Leonem. Numquid ibi legitur, inquisitionem fuisse factam, utrum justè an injustè ipsum jam fatum Dioscorum excommunicationem dictâsse? Non planè, sed ábsque omni controversia hoc in eo ulti sunt: quia cùm esset inferior, potiorem quibuslibet conatus est lacessere contumelijs, teste Anatolio Constantinopolitano Præsule, qui dicit: Propter fidem non*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

non est damnatus Dioscorus, sed quia excommunicationem fecit Domino Archiepiscopo Leoni.

Totam verò Synodum Ephesinam 2. omniáque illius acta damnavit, improbavítque Leo, ùt patet ex illius *Epistolis 22. 23. 24. & 25.* quæ habentur *Tom. 2. Conciliorum.*

Dices hoc 2. Ephesinum Concilium fuisse illegitimè celebratum, Patribus ad subscribendum, pœnis & metu compulsis: & ideò nihil probare; cùm nemo dicat Concilium, in quo legitimus procedendi modus non observatur, esse supra Papam.

Respondemus, quòd huic Concilio nec auctoritas, nec legati Pontificis defuerint, ac ut tam fœdè in Latrocinium evaserit, non aliam causam fuisse, quàm quòd imperio & voluntati Leonis ejúsque Legatorum non paruit, ad hanc enim regulam, si Dioscorus & Patres spectâssent, numquam à recto flexissent: idémque fuit posteà Basileensis Concilij infortunium. Ergo vel hoc ipso, aliísque exemplis multis palàm est, Concilium Papæ, ejúsque voluntati & sententiæ oppositum, non tantùm majoris auctoritatis non esse, sed planè nullius, extinctóq; velut vitali calore, corruptioni obnoxium.

Audi Leonem ipsum *epist. 23. ad Theodos. August.* *Litteris Clementiæ Vestræ, quas dudum ad B. Petri Apostoli Sedem, pro Catholicæ fidei amore misistis, tantam fiduciam sumpsimus defendendæ per vos veritatis & pacis, ut in causa tam simplici, támque munitâ nihil putaremus posse existere, quod noceret, præsertim cùm ad Episcopale Concilium, quod haberi apud Ephesum præcepistis, tam instructi sint missi, ut si scripta, quæ vel ad sanctam Synodum, vel ad Flavianum Episcopum detulerunt, Episcoporum publicari auribus Alexandrinus permisisset Antistes, ita manifestatione purissimæ fidei, quam divinitùs inspiratam & accepimus & tenemus, omnium concertationum strepitus quievisset, ut nec imperitia ultrà deciperet, nec occasionem nocendi æmulatio reperiret.*

VII. Anno DCCC. Sub Leone III. & Carolo Magno Romæ omnium Italiæ & Franciæ Episcoporum Synodus fuit, ingenti utriúsque nationis Optimatum frequentiâ, ùt testatur Anastasius in vita Leonis. Causa hujus Synodi hæc fuit. Hadriano Pontifici omnium voto Leo successerat, cujus electionis invidiâ Paschalis & Campulus Hadriani nepotes tacti (nam ipsi ad tiaram aspirabant) ausi sunt Leonem solemni ritu supplicantem, cum armatorum globo invadere, cædere, & indignissimè habitum in carceres agere: ut ve-

ut verò tam impio facinori velum prætexerent, sanctum Pontificem variè criminati sunt. Cùm ergo jussu Caroli, qui decreverat in sacræ Majestatis reos vindicare, Episcopi in Leonem eique objecta inquirerent, omnium Antistitum oborta est exclamatio: *Nos Sedem Apostolicam, quæ est caput omnium Dei Ecclesiarum, judicare non audemus: Nam ab ipsa nos omnes & Vicario suo judicamur, ipsa autem à nemine judicatur, quemadmodum antiquitùs mos fuit: sed sicut ipse Summus Pontifex consuevit, jubeat, canonicè obediemus. At venerabilis Leo Præsul,* inquit, *Prædecessorum Pontificum vestigia sequor, & de talibus falsis criminationibus, quæ super me nequiter exarserunt, me purificare paratus sum.* Sic habet Anastasius *in vita Leonis,* & Æmilius *de gestis Francorum in Carolo M.*

Forma purgationis à Leone facta recitatur à Baronio *ad Annum* DCCC. ex ritibus Romanæ Ecclesiæ in hæc verba.

Nota res est, fratres Charissimi, malos adversùm me homines insurrexisse, méque ac vitam meam gravissimis criminibus infamâsse. Cujus rei cognoscendæ gratiâ clementissimus hic ac serenissimus Rex Carolus unà cum sacerdotibus ac Principibus suis in hanc urbem se contulit. Quamobrem ego Leo Pontifex S. R. E. à nemine judicatus, néque coactus, sed meâ voluntate impulsus purgo me, præsentibus vobis coram Deo & Angelis ejus, qui conscientiam novit, & Beato Petro Principe Apostolorum, in cujus conspectu consistimus, néque sceleratas res, quas mihi objiciunt, perpetrâsse, néque perpetrari jussisse, Deum testans, in cujus judicium venturi sumus, & in cujus conspectu consistimus. Et hoc facio, non legibus ullis obstrictus, neq; hanc consuetudinē aut decretum in sancta Ecclesia successoribus meis & fratribus Co-episcopis imponere cupiens, sed ut certiùs iniquis vos suspicionibus liberem.

VIII. Anno DCCCLXVIII. In Synodo Romana sub Hadriano II. in causa Photij sic Pontifex prælocutus est: *Romanum Pontificem de omnium Ecclesiarum Præsulibus judicâsse legimus, de eo verò quemquam judicâsse non legimus. Licet enim Honorio ab Orientalibus post mortem anathema sit dictum, sciendum tamen est, quia fuerat super hæresi accusatus, propter quam solùm licitum est minoribus majorum suorum motibus resistere, vel pravos suos sensus liberè respuere: quamvis & ibi nec Patriarcharum, nec ceterorum Antistitum cupiam de eo, quamlibet fas fuerit, proferre sententiam, nisi ejusdem primæ Sedis Pontificis consensus præcessisset.*

Quæ verba lecta & approbata sunt in 8. Synodo Oecumenic. *Act. 7.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Ubi nota, quamvis hæc Concilia generalia non fuerint, summam tamen probandi auctoritatem habere, plenámque fidem facere: quis enim credat tot, tantósque Episcopos, támque ab omni adulatione alienos, doctrinâ & pietate insignes, quíque toties Pontificem Maximum & sine ulla omnino exceptione à nullo judicari posse dixerunt, ignorantiâ deceptos esse, & quid Concilijs in Papam liceret, ignorâsse? Maximè cùm sacrorum Canonum hac in re tam clara sit sententia, ut clarior desiderari haud possit.

Videantur S. Bonifacius Mart. *in c. si Papa d. 40.* S. Anaclet. *d. 79. c. electionem.* S. Innocentius Pontifex Max. *in c. nemo 9. q. 3.* S. Anterus Martyr. *in c. facta 9. q. 3.* S. Gelasius Papa omnibus Episcopis per Dardaniam constitutis scribens *in c. cuncta 9. q. 3.* S. Nicolaus I. Papa in epist. ad Michaëlem Imperat. *c. patet 9. q. 3.* Paschalis Papa *in c. significâsti de elect.* Innocentius III. *in c. innotuit de elect.*

IX. *Non obstat I.* allegatis auctoritatibus Pontifices in propria causa testari. *Respondimus* jam suprà, Pontifices non pro sua, sed Dei & Ecclesiæ Christi causa locutos esse: nec aliud quàm ipsa Concilia scripsisse. Si Papæ in propria causa loquenti, ùt dicunt, credi non debet, cui ergo credemus? & quis huic controversiæ finem imponet? nam & Concilia eadem exceptio premet, judicâsse videlicèt Patres in propria causa: quamquam & Concilia pro nobis stare, jam plùs satis monstratum sit, ut quod Christus olim Judæis *Joann. 5.* hoc Vicarij Christi suam auctoritatem impugnantibus dicere possint: *Scrutamini Concilia, in quibus putatis vos veritatem habere, & illa sunt quæ testimonium perhibent de me.*

Non obstat II. Beatum Petrum fuisse graviter à B. Paulo objurgatum, idq; patienti animo tulisse; cur ergo non possit Papa à Concilio? *Respondemus* aliud esse objurgare aliquem, aliud judicare: hoc jurisdictionis est; non illud: quicunq; enim malè agit, redargui potest, ùt olim Nathan Davidem, & Regem, & Prophetam adulterij redarguit; & hodie concionatores: quicunq; ergo vas electionis es, & raptus usq; in tertium cœlum audisti arcana verba, peccantem Pontificem, ùt voles, objurga, quod etiam B. Bernardus, alijq; eodem spiritu acti fecerunt: sed memento in Exodo *c. 25.* scriptum esse: *Facies quoq; candelabrum de auro mundissimo: emunctoria quoq; fiant*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

fiant de auro puriſſimo. Ergo non emungat, qui aurum non eſt. (a)

Non obſtat III. Honorium Papam à ſexta Synodo damnatum eſſe.

Reſpondemus Jam ſuprà de Honorio dictum eſſe. Sed quidquid de illius damnatione ſit: aut Honorius hæreticus fuit, aut non fuit: ſi non fuit, ergo nec damnatus eſt, cùm ejus damnandi non alia, quàm hæreſis cauſa in Concilio notetur. Si hæreticus fuit, hic eſt caſus exceptus, de quo infrà dicetur: hæreticus enim Papa cùm ampliùs Eccleſiæ membrum non ſit, nec caput eſſe poteſt. Et diligenter advertendum eſt Agathonem Papam in Epiſt. ad Synodum 6. nunquam dixiſſe Pontifices, ùt perſonas privatas in fide nunquam erràſſe; ſed *Sedem Apoſtolicam*: aliud eſt enim error Sedis, aliud error Perſonæ; nec enim quidquid agit, aut dicit Papa, agit, dicitq; ùt Pontifex & Perſona publica. (b)

Non obſtat IV. Sexta Synodus Oecumenica, quæ *can. 13. & 55.* Pontifici Romano præcipit, permittat matrimonij uſum Sacerdotibus, abrogétque Sabbathi jejunium.

Reſpondemus. Duodecim à ſexta Synodo annis, ſedente Sergio Pontifice Anno Chriſti *692.* fuiſſe eam Synodum celebratam Conſtantinopoli ab Epiſcopis Orientalibus, eámque penthectin vocatam, hoc eſt, quini-ſextam, quòd videlicet eo prætextu conveniſſet, ut quæ Quintæ & Sextæ Synodo deeſſent, ſuppleret. Vocata eſt etiam Trullana, à loco videlicet in modum trullæ camerato. Adfuerunt Patres *227.* ſed à ſede Apoſtolica nullus, qui ejus nomine præſideret. Tantumq; abfuit Oecumenicam eſſe, ut etiam à Sergio damnata fuerit teſte Beda *de ſexta ætate in Juſtiniano minor.* & Anaſtaſio *in Sergio.*

Ceterùm, quàm illi canones egregiè & ex præſcripto Apoſtolicæ doctrinæ conſtituti ſint vide S. Gregorium M. *l. 7. ep. 39.* Carthaginenſe Concilium *2. can. 13.* Epiphaniū *hæreſi 19.* & Cabaſſutium *ad Concilij Nicæni Can. 3. & Ancyrani c. 10.* & *ad Concilium Laodicenum cap. 50.* enimverò cum Catholicis agimus, quibus operæ pretium non fuerit jam probata probare, claroq; ſole facem præferre. Qui

(a) V. S. Auguſt. epiſt. 19. ad Hieronym. & Gregor. homil. 18. in Ezech.
(b) Videatur de Honorio Cabaſſutius in ſua hiſtorica notitia ubi agit de ſexta Synodo.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

volet historiam improbatæ hujus Synodi non tantùm à Sergio, Joanne VII. & Constantino summis Pontificibus, sed etiam tribus Patriarchis Alexandrino, Hierosolymitano, & Antiocheno, videre potest Bedam *de sex Ætatibus, in Justiniano minore*. Anastasium Bibliothecarium *in Sergio*. & Baronium *ad annum 692.* ubi etiam inveniet subinde hujusmodi Canones Trullanos à summis Pontificibus contra ipsos Græcos citatos esse, partim etiam vitandi schismatis causâ toleratos, qualis est Canon de matrimonijs Clericorũ.

Non obstat Quintò c. siquis 42. c. 2. q. 7. ubi: *Si quis super his nos arguere voluerit, veniat ad sedem Apostolicam, ut ibi ante Confessionem beati Petri mecum justè decertet, quatenus inibi unus ex nobis sententiam suscipiat suam.* Hisce verbis Gregorius Judicem aliquem agnoscit, & se judicio submittit. Neque hoc novum & rarum, cum Constantius Liberium, Justinianus Sylverium & Vigilium in exilium egerint. Otto I. Joannem XII. deposuit, Leone VIII. substituto. Henricus III. Gregorium VI. in ordinem redegit, jussitq; Clementem II. Pontificem renuntiari. Quòd si Principes sæculares potuerunt Jus Pontificibus dicere, in eósque sententias ferre, quanto magis id potuerunt Concilia ex Sacerdotibus conflata? quod ipsi summi Pontifices apertè confitentur *in c. Petrus. & c. nos si incompetenter 2. q. 7.*

Respondemus. Exempla, quæ producuntur nihil probare contra expressos Canones à nobis citatos; nota enim est regula Juris: *Non exemplis, sed legibus judicandum esse.* (a) Cùm enim exempla & facta hominum alia sint bona, alia mala, & à legibus prohibita; priùs oportet ostendi bona & juxta leges fuisse, quàm pro argumentis ad aliquid probandum sumantur. Quid enim tam malum est, absurdumq; quod exemplo careat? Constantium & Justinianum Augustos nullo jure, sed summâ injuriâ usos esse, palàm ex historijs est. Otto I. Joannem XII. hominem perditissimum, & flagitijs magis, quàm dignitate maximum, throno movit, majori zelo, quàm æquitate; belli nimirum, quàm juris legumq; peritior. (b) Quid verò Imperatoribus Ecclesiæ Advocatis jure defensionis liceat Pontifice Ecclesiam vastante, infrà dicetur.

Ad

(a) Per textus in L. sed licet ff. de off. Præf. L. nemo C. de sentent. & interlocut. & c. sana d. 9.
(b) De quo V. Ottonem Frising. l. 6. c. 23. & Baron. ad annum. CMLXIII.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Ad citatos Canones dicimus posse Summos Pontifices innocentiæ suæ certos, non Concilij tantùm, sed aliorum etiam Principum examen & judicium admittere, non quidem ut illis se, suámque dignitatem, sed factum ipsum submittant, idq; exemplo Christi Domini, qui cùm in forma Dei esset, exinanivit semetipsum, factus obediens usq; ad mortem. Audi Gratian. post *c. testes. 2. q. 7. Aliud est, quod de rigore cogimur servare disciplinæ, aliud quod admittitur ex perfectionis consideratione. Christus ad se arguendum Judæos admisit perfectione humilitatis, non severitate juris. Si enim legis rigore essent admissi, hac auctoritate criminosi, & infames in accusatione religiosorum essent recipiendi, cùm essent sceleratissimi, qui de Christi nece tractantes, innocentem condemnare volebant. Hoc ergo exemplo Prælati non coguntur recipere subditos in accusatione sui, sed permittuntur. Item Paulus Petrum reprehendit, qui Princeps Apostolorum erat. Unde datur intelligi, quòd subditi possunt reprehendere Prælatos suos, si reprehensibiles fuerint. Sed hoc facilè refellitur, si unde sit reprehensus, advertitur. Petrus cogebat gentes judaizare, & à veritate Evangelij recedere, cùm Judæis gregem faciens, & à cibis gentilium latenter se subtrahens. Par autem in se est, à fide exorbitare, & alios exemplo, vel verbo à fide dejicere. Ergo hoc exemplo non probantur Prælati accusandi à subditis, nisi fortè à fide exorbitaverint, vel alios exorbitare coëgerint.*

Et B. Gregorium *c. Petrus eodem : Petrus potestatem regni acceperat, & tamen idem Apostolorum primus querimonia contra eum à fidelibus factæ, cur ad gentes intrâsset, non ex potestate officij, (quâ posset dicere, oves pastorem suum non accusent, nec reprehendant, sed ex ratione divinæ virtutis, quâ gentiles acceperant Spiritum S. respondit.*

§. VII.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

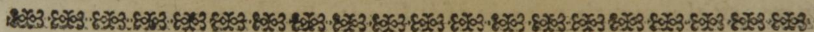

§. VII.

Non dari Appellationem à Summo Pontifice ad Concilium, non ergo huic Pontificem subesse.

Summaria.

1. *A Pontificis Rom. sententia appellari non posse, auctoritate SS. Canonum probatur.*
2. *Aliorúmque Doctorum doctrinâ & sanctitate insignium.*
3. *Constitutio Pij II.*
4. *Rationes.*

I.

A Minori Judice ad majorem provocari certi juris est; si ergo ostenderimus judicium Papæ ultimum esse, nec ab alio rescindi, eo ipso sequetur supremam, nullíq; alteri subjectam potestatem Pontificis Romani esse.

Canones primo loco audiamus. S. Gelasius ad Episcopos per Dardaniam constitutos *in c. cuncta 9. q. 3. Cuncta per mundum novit Ecclesia, quòd sacrosancta Romana Ecclesia fas de omnibus habeat judicandi: neque cuiquam de ejus liceat judicare judicio, siquidem ad illam de qualibet mundi parte appellandum est, ab illa autem nemo est appellare permissus. Sed nec illa prætermimus, quòd Apostolica sedes sine Synodo præcedente, & solvendi, quos Synodus iniquè damnaverat, & damnandi, nullâ existente Synodo, quos oportuit, habuit facultatem: & hoc nimirum pro suo Principatu, quem B. Petrus Apostolus Domini & voce tenuit semper, & tenebit.* Idem *in c. ipsi 9. q. 3.*

Ipsi sunt sunt Canones, qui Appellationes totius Ecclesiæ ad hujus Sedis examen voluêre deferri. Ab ipsa verò nusquam prorsus appellari debere sanxerunt: ac per hoc illam de tota Ecclesia judicare, ipsam ad nullius commeare judicium: nec de-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

nec de ejus unquam præceperunt judicio judicari, sententiámque illius constituerunt non oportere dissolvi, cujus potiùs decreta sequenda mandárunt.

S. Bonifacius Martyr *in c. si Papa d. 40. Si Papa suæ & fraternæ salutis negligens, deinceps deprehenditur inutilis, & remissus in operibus suis, & insuper à bono taciturnus, quòd magis officit sibi, & omnibus, nihilominùs innumerabiles populos catervatim secum ducit, primo mancipio gehennæ, cum ipso plagis multis in æternum vapulaturus. Hujus culpas istic redarguere præsumit mortaliũ nullus: quia cunctos ipse judicaturus, à nemine est judicandus, nisi deprehendatur à fide devius: pro cujus perpetuo statu universitas fidelium tantò instantiùs orat, quantò suam salutem post Deum ex illius incolumitate animadvertit propensiùs pendere.*

Patres Concilij Sinuessani ad Marcellinum Pontificem: *Absit, ut à nobis summus Pontifex judicetur. Negâsti tu? negavit & Petrus Magister tuus: & quis Apostolus ausus fuit inde eum judicare? sed egressus foras flevit amarè. Tu ergo in sinum tuum causam collige, tuo ore te judica, non nostro judicio.*

S. Thomas *de Pot. q. 10. a. 4. ad 13. Ex gestis Chalcedonensis Concilij habetur primò, quòd sententia Synodi à Papa confirmatur: Secundò, quòd à Synodo appellatur ad Papam: Tertiò, quòd à Papa ad Synodum non appellatur, ut habetur ex gestis Concilij Ephesini.*

B. Augustinus Triumphus *lib. de Potestate Ecclesiast. q. 6. a. 1. Solus Papa dicitur esse vicarius Dei, quia solum, quod ligatur vel solvitur per eum, habetur solutum & ligatum per ipsum Deum; sententia igitur Papæ, & sententia Dei una sententia est: sicut una sententia est Papæ, & auditoris ejus. Cùm igitur appellatio semper fiat à minore Judice ad superiorem, sicut nullus est major seipso, ita nulla appellatio tenet facta à Papa ad Deum, &c. Nullus potest appellare à Papa ad Deum: sicut nullus potest intrare ad consistorium Dei, nisi mediante Papâ, qui est æternæ vitæ consistorij claviger, & ostiarius. Et sicut nullus potest appellare ad seipsum: ita nullus potest appellare à Papa ad Deum: quia una sententia est, & una curia Dei & Papæ.*

B. Antoninus *in summa T. 23. c. 3. §. 3. Quicumq; sentit, quòd à Romano Pontifice ad quemcúmque alium liceat appellare, conatur quantum in se est, auferre privilegia Romanæ Ecclesiæ: quod probatur ex omnibus præmissis. Primò sic: Quicúmque sentit Romanum Pontificem non esse summum, supremum & unicum caput totius Ecclesiæ, auferre conatur privilegium Romanæ Ecclesiæ à Christo concessum: sed quicumque à Papa appellandum esse sentit, sentit Papam non esse summum & unicum caput Ecclesiæ: ergo, &c. Major patet ex primo præambulo.*

Minor ex tertio patet: ex quo sequitur, quòd quicúmq; hoc sentit, sentit contra articulũ Nicenæ Synodi: Ubi dicitur *unam sanctã Ecclesiã: quæ Ecclesia habet unitatem ex unitate capitis. Unde & Joann. 10. dicit Christus: Fiet unum ovile & unus Pastor: sed si licitũ esset appellare à Papa: & ille, ad quem appellaretur, esset caput: sic Papa non esset caput: vel essent duo capita, quod esset monstruosum & dirumpens Ecclesiæ unitatem. Et hinc est, quod felicis recordationis Bonifacius Octavus in extravagante, quæ incipit: Unam sanctam: probat per unitatẽ Ecclesiæ esse de necessitate salutis omnem humanam creaturam Romano Pontifici esse subjectam. Secundò arguitur idem ex secundo Privilegio sic: Quicumq; asserit quòd Romanus Pontifex non habeat plenitudinem Potestatis super omnes: aufferre conatur Privilegium Ecclesiæ Romanæ à Christo traditum: quod patet per secundum privilegium suprà positum: sed sentiens appellandum esse à Papa, sentit ipsum non habere potestatis plenitudinem super omnes: ergo &c. Minor patet; quia ille ad quem appellatur habet potestatem super illam, à quo appellatur, qui potest ejus judicium mutare & sententiam retractare: sed si quis haberet potestatem super Papam, Papa careret illâ potestate: eò quòd in hoc ei esset subjectus: & per consequens non haberet plenitudinem potestatis. Ex tertio privilegio arguitur idem sic: Quicumq; sentit Romanam Ecclesiam non habere firmitatem imobilem & perpetuam, aufferre conatur Privilegia Romanæ Ecclesiæ ei à Christo tradita: sed sentiens quòd à Romano Pontifice possit appellari, sentit Romanam Ecclesiam non habere perpetuam & imobilem firmitatem: ergo prædictum privilegium ei aufferre conatur. Major patet: quòd Ecclesia sicut est una, sic est firma: ideò dicitur in utróque symbolo: unam sanctam Ecclesiam. Sanctam autem idem est quod firmum: unde & imutabilia statuta vocantur sanctiones. Minor patet: quòd judex, ad quem appellatur, potest judicia & sententias ejus, à quo appellatur, mutare & renuntiare & retractare: ergo si à Papa licitum sit appellari, judicia & sententia Papæ immutabiles & firmæ non erunt. Et ideò quicúmque statuta Papæ crediderit violanda, prævaricator fidei reputatur. Ita Hadrianus c. generali. 25. q. 1. Ex quarto privilegio probatur idem sic: Quòd si appellari posset ad alium: aut appellatur ad alium Papam, aut ad Concilium Generale; Non ad Papam successorem: tum quia non habet par in parem jurisdictionem. extra de elect. cap. innotuit. §. quamvis. Tum quia Romanus Pontifex parem potestatem habet cum præcedente. Is autem ad quem appellatur, debet esse superior: tum etiam quia absens: sicut ille, qui mortuus est, ex hoc mundo migravit: tum etiam, quia potestas Papæ se extendit ad illos, qui sunt super terram: ùt patet ex forma collatæ potestatis: Quodcúmque ligaveris super terram, erit ligatum & in cœlis. Super terram autem non*

est

est Papa defunctus Sed nec ad Concilium generale à Papa appellari potest: quia Papa omni Concilio superior est: nec robur habet, quidquid agitur: nisi auctoritate Romani Pontificis & roboretur & confirmetur: sentire ergo, quòd ad Concilium à Papa appellari possit, est hæreticum, & contra illum articulum sanctam: Ecclesiam Catholicam. Ex quinto privilegio patet idem sic: Quicúmque sentit, quòd à Papa possit ad alium appellari, sentit quòd Romanus Pontifex possit ab alio judicari: sed hoc est contra privilegium Romanæ Ecclesiæ: ergo talis sic sentiens privilegium Romanæ Ecclesiæ aufferre conatur. Item hoc sentire, est sentire, quòd Papa habeat superiorem: & quòd sit aliquis eo major: quod est dicere Romanum Pontificem non esse unum caput, & universale: & per consequens sentit contra Ecclesiæ unitatem.

Duvalius Doctor & Theologus Sorbonicus *lib. 4. q. post. In causa appellationis appellans à potestate & jurisdictione ejus, à quo appellat, eximitur. At in nullo casu potest quis à jurisdictione & potestate Rom. Pontif. eximi: alioquin non esset ampliùs illius ovis, ac per consequens nec Christianus; cùm Christus in quoscúnque Christianos Petro dederit potestatem his verbis: Pasce oves meas, non has aut illas, non hujus aut illius regionis, sed in universim, oves meas, id est, omnes, qui Christianæ Religioni nomen dederunt, ùt eleganter 3. de consideratione ad Eugenium docet Bernardus. Secundò. Per appellationem recedit appellans ab obedientia & communione ejus, à quo appellat. Atqui nulli Christiano, in quacúnque dignitate sit constitutus, ab obedientia summi Pontific. & communione cum ejus sede licet recedere. Quisquis enim extra hanc domum agnum comederit, profanus est. Si quis in arca Noë non fuerit; peribit regnante diluvio, uti Hieron. Damasum Sedis Apostolicæ Rectorem alloquitur. Tertiò. A Monarcha Monarchico, id est, extremo judicio judicante, nefas est appellare. At Pontifex Rom. est supremus Ecclesiæ Monarcha: extremo igitur judicio quaslibet causas ita terminabit, ut fas ampliùs non sit, ad ullum aliud tribunal provocare. Quartò. Judex à cujus judicio provocatur, judicem ad quem fit provocatio parti condemnatæ dare, aut designare non debet: Sic enim ageret in seipsum, abiretq; in rem judicatam, contra communem juris Regulam: atqui solius Pontificis Romani est Concilia Oecumenica indicere, congregare, & confirmare, átque eorum decretis robur tribuere; itáque si ab ejus judicio ad Concilij tribunal sit provocatio, debebit Pontifex ipse contra seipsum; in rem à se absq; fraude sibi facta, judicatam abire: arma, quibus emendetur & corrigatur suppeditare: & quod amplius est, ista omnia contra se suumq; judicium definita novo suo calculo confirmare, qui certè universum justitiæ ordinem, præclarissimamq; hierarchiam omnino pervertit, & destruit.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

S. Bernardus *epist. 213. Quis mihi faciet justitiam de vobis? si haberem judicem, ad quem vos trahere possem, jam nunc ostenderem vobis (ut parturiens loquor) quid meremini. Extat quidem tribunal Christi, sed absit, ut ad illud appellem vos, qui illic, si vobis necessarium & mihi possibile esset, vellem magis totis viribus stare, & respondere pro vobis. Itaq; recurro ad eum, cui in præsenti datum est judicare de universis, hoc est, ad vos. Vos appello ad vos: vos judicare inter me & vos.*

III. Pius II. Pontifex Max. *Execrabilis & pristinis temporibus inauditus, tempestate nostrâ inolevit abusus, ut à Romano Pontifice, Jesu Christi Vicario, cui dictum est in persona B. Petri: Pasce oves meas, &c. Quodcunque ligaveris super terram, erit ligatum & in cœlis; nonnulli spiritu rebellionis imbuti, non sanioris cupiditate judicij, sed commissi evasione peccati, ad futurum Concilium provocare præsumunt. Quod quantùm sacris Canonibus adversetur, quantumcumque Reipublicæ Christianæ noxium sit, quisquis non ignarus jurium, intelligere potest. Namque ut alia prætereamus, quæ huic corruptelæ manifestissimè refragantur, quis non illud ridiculum, quòd ad id appellatur, quod nusquam est, neq; scitur, quando futurum sit? Pauperes à potentioribus multipliciter opprimuntur, remanent impunita scelera, nutritur adversùs primam Sedem rebellio, libertas delinquendi conceditur, & omnis Ecclesiastica disciplina, & hierarchicus ordo confunditur.*

Volentes igitur hoc pestiferum virus à Christi Ecclesia procul pellere, & ovium nobis commissarum saluti consulere, omnémque materiam scandali ab ovili nostri Salvatoris arcere, de venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, cunctorúmque Prælatorum, ac divini & humani Juris interpretum curiam sequentium, consilio & assensu, ac certâ nostrâ scientiâ, hujusmodi provocationes damnamus, & tanquam erroneas, ac detestabiles reprobamus. Cassantes & penitùs annullantes, siquæ hactenus totaliter interpositæ inveniantur, eásque tanquam inanes, ac pestiferas, nullius momenti esse decernimus, ac declaramus. Præcipientes deinceps, ut nemo audeat quovis quæsito colore, ab ordinationibus, sententiis, sive mandatis quibuscunq; nostris, ac successorum nostrorum, talem appellationem interponere, aut interpositæ per alium adhærere, seu eis quomodolibet uti.

Si quis autem contrà fecerit, à die publicationis præsentium in Cancellaria Apostolica post duos menses, cujuscunque statûs, gradûs, ordinis, vel conditionis fuerit, etiamsi, Imperiali, Regali, vel Pontificiali refulgeat dignitate, ipso facto sententiam execrationis incurrat, à qua nisi per Romanum Pontificem, & in mortis articulo, absolvi non possit. Universitas verò sive collegium, Ecclesiastico subjaceat

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

jaceat interdicto, & nihilominus jam Collegia & univerſitates, quam prædicta, & aliæ quæcunque perſonæ, eas pœnas ac cenſuras incurrant, quas rei Majeſtatis & hæreticæ pravitatis fautores incurrere dignoſcuntur.

IV. Rationes verò ob quas negamus à Papa ad Concilium appellari poſſe, ſunt præter toties dictas: quòd à Vicario appellari non poſſit, cùm habeat idem tribunal cum ſuo Epiſcopo & Principali *c. 2. de conſuetudine in 6.* ſed Papa eſt Vicarius Chriſti, ergo ſicut à Chriſto appellari ad alium non poteſt, ita nec ab ejus Vicario: quodſi Concilium hanc ipſam vicariam poteſtatem ſibi vindicat, quærimus à quo, & quando datam? eruntq; duo in Eccleſia Chriſti Vicarij, duo capita, hoc eſt monſtrum non corpus, nullibi in Scripturis, aut Concilijs lectum auditumq;. Deinde cùm nullũ valeat Concilium, à Papa non vocatum, confirmatumque per expreſſos textus *in d. 17.* appellatio aut erit inutilis, aut impoſſibilis: erit enim appellatio à Papa ad Papam, & labyrintho ſimilis in ſeipſum redeunti. Et tandem cùm à Concilio ad Papam provocatio detur; erit circulus appellandi perpetuus, & nunquam finiendus: A Papa provocabis ad Concilium, à Concilio ad Papam, & ab hoc ad Concilium redibis, luſum potiùs, quàm litem & cauſam acturus.

Non obſtat *epiſtola 162.* Auguſtini, ubi ſcribit: *Cauſam Cæciliani primò judicatam à Pontifice, & deinde ab Epiſcopis.*

Reſpondemus. Illud non neceſſitatis fuiſſe, ſed conniventiæ, ut hæreticis omnis tolleretur tergiverſandi cauſa, de quo vide Gratianum eleganter *ad can. teſtes 2. q. 7.* & B. Gregorium *in can. Petrus. eadem.*

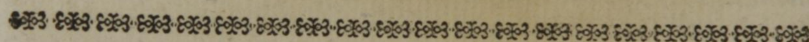

§. VIII.

A Concilio universali ad Papam appellari, hunc ergo illo maiorem esse.

Summaria.

1. *A Concilio ad Papam appellari SS. Canonibus probatur.*
2. *Modum tamen in admittendis appellationibus servandum esse ex S. Bernardi sententia.*
3. *Querelæ Concilij Carthaginensis & B. Cypriani de Appellat.*
4. *Respondetur ad objecta & præsertim ad appellationes ad futurum Concilium factas.*

I.

EXplorati Juris est, majorem esse illum *ad quem* appellatur, eo, *à quo* appellatur. Judex enim *ad quem* sententiam corrigit, rescindit, jurisdictionem suspendit, imperat executionem sententiæ, quæ omnia fieri nisi à majore & superiore non possunt.

Jam verò à Concilio Universali ad Papam appellari, patet ex Canonibus superiore §. recitatis, videlicèt *c. ipsi sunt 9. q. 3. c. patet. eâdem.*

Gelasius I. *Epist. 13. ad Episcopos Dardaniæ: Sedes B. Petri Apostoli jus habet resolvendi, utpote quæ de omni Ecclesia fas habeat judicandi, neq; cuiquam de ejus liceat judicare judicio, si quid ad illam de qualibet mundi parte canones appellari voluerint; ab illa autem nemo sit appellare permissus.*

Synodus Sardicensis & Oecumenica sub Julio Pontifice & Imperatoribus Constante & Constantio Anno CCCXLVII. in causa Athanasij celebrata *Can. 3. & 4. aliàs. 7.* hæc habet. *Quòd si aliquis Episcopus*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

scopus adjudicatus fuerit in aliqua causa, & putat se bonam causam habere, ut iterum judicium renovetur; si vobis placet, S. Petri Apostoli memoriam honoremus, ut scribatur vel ab his, qui examinaverunt, vel etiam ab alijs Episcopis, qui in propinquo morantur, Julio Romano Episcopo. Etsi judicaverit, renovandum esse judicium, renovetur, & det judices. Si autem probaverit talem causam, ut ea non refricentur, quæ acta sunt; quæ decreverit Romanus Pontifex, confirmata erunt. Si ergo omnibus placet, statuatur. Synodus respondit: placet.

Synodus Nicæna *can. 18. Placuit, ut omnes Episcopi, qui in quibusdam gravioribus pulsantur, vel criminantur causis, quoties necesse fuerit, liberè Apostolicam sedem appellent, atq; ad eam, quasi ad matrem confugiant, ut ab ea, sicut semper fuit, piè fulciantur, defendantur ac liberentur. Cujus dispositioni omnes majores Ecclesiasticas causas, & Episcoporum judicia, antiqua Apostolorum, eorúmque Successorum, atq; Canonum auctoritas reservavit.*

Hunc verò appellandi morem antiquissimum esse testatur B. Leo *epist. 87.* ad Episcopos Galliæ, quæ habetur *T. 2. Concilior.* ante Concilium Chalced. ubi inter alia: *Nobiscum itaq; vestra fraternitas recognoscat Apostolicam sedem, pro sui reverentia, à vestræ etiam provinciæ sacerdotibus, innumeris relationibus esse consultam, & pro diversarum (quemadmodùm vetus consuetudo poscebat) appellatione causarum, aut retractata, aut confirmata fuisse judicia, adeò ut servatâ unitate spiritûs in vinculo pacis, commeantibus hinc inde litteris, quod sanctè agebatur, perpetuæ proficeret charitati. Quam sollicitudo nostra non sua quærens, sed quæ sunt Christi, dignitatem divinitùs datam nec Ecclesijs, nec Ecclesiarum sacerdotibus abrogabat. Sed hunc tramitem semper inter majores nostros & bene tentum, & salubriter constitutum, Hilarius Ecclesiarum statum & concordiam sacerdotum novis præsumptionibus turbaturus, excessit.* Videatur Bellarminus *de Rom. Pont. l. 2. c. 21.*

B. Leo Papa *epist. 23.* ad Theodosium Augustum; Flavianum Patriarcham Constantinopolitanum à Concilio Ephesino 2. quod generale fuit, ad sedem Apostolicam appellantem recipit, rogatq; Imperatorem, ut appellationi deferat. Ubi nota, Leonem duas Imperatori causas exponere, ob quas acta Concilij Concilij Ephesini 2. rescindenda veniant. Primam, quòd in Concilio omnia per vim, & tumultum peracta sint. Secundam, quòd Flavianus Apostolicam sedem appellaverit: & Flavianus, quod poterat, non excepit de nullitate sententiæ, sed supposito etiam sententiæ valore, maluit appellare, usurus videlicet certo & indubitato jure, & exceptionem omnem superante. Eodem

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Eodem modo Theodoretus in Eodem Concilio Epheſino damnatus Leonem appellavit, ùt habetur *in epiſt. 113.* quam ad Leonem dedit.

S. Antoninus *3. p. Tit. 22. c. 6. §. 20. Quæritur vigeſimò primò: Utrùm ad Papam pertineat & confirmare ſententias Synodorum. Item utrùm ad Papam à Synodo appelletur. Item utrùm ſolius Papæ auctoritate habeat univerſalis Synodus congregari. Item utrùm neceſſe habeat Papa congregare Concilium univerſale, quotiescunq; habeat aliquid de fide terminare. Ad omnes iſtas quæſtiones ſimul reſpondet S. Thomas. Ad primas tres affirmativè: ad quartam negativè, in quæſtionibus de potentia Dei q. 10. art. 4. ubi quæritur: Utrùm Spiritus ſanctus procedat à Filio: qui reſpondens argumento facto in contrarium, dicit ſic: Sicut poſterior Synodus habet poteſtatem interpretandi Symbolum à priori conditum; aut ponendi aliquid ad ejus explanationem: ita etiam Romanus Pontifex hæc ſuâ auctoritate poteſt: cujus ſolâ auctoritate Synodus & congregari poteſt, & à quo ſententia Synodi confirmatur, & ad ipſum à Synodo appellatur: quæ omnia patent in geſtis Chalcedonenſis Concilij vel Synodi. Non eſt neceſſarium, quòd ad hujuſmodi expoſitionem faciendam univerſale Concilium congreget: cùm plerumq; id fieri prohibeant bellorum diſſidia; ſicut in ſexta Synodo legitur, quod Conſtantinus Auguſtus dixit, quòd propter imminentia bella univerſaliter Epiſcopos congregare non potuit: ſed tamen illi, qui convenerunt, quædam dubia in fide orta ſequentes ſententiam Agathonis Papæ determinaverunt, ſcilicet quòd in Chriſto ſint duæ voluntates & duæ actiones: & Patres in Chalcedonenſi Synodo congregati ſecuti ſunt ſententiam Leonis Papæ: qui determinavit Chriſtum eſſe in duabus naturis.*

Sixtus Papa *can. ſi quis 2. q. 6. Si quis veſtrûm pulſatus fuerit in aliqua adverſitate, licenter hanc ſanctam & Apoſtolicam Sedem appellet, & ad eam, quaſi ad caput, ſuffugium habeat; ne ipſe innocens damnetur, aut Eccleſia ſua detrimentum patiatur.*

Marcellus Papa ad Epiſcopos Antiochenæ Provinciæ *in c. ad Romanam 6. c. 2. q. 6. Ad Romanam Eccleſiam omnes Epiſcopi, qui voluerint, vel quibus neceſſe fuerit, quaſi ad caput ſuffugere eamq; appellare debent, ut inde accipiant tuitionem átque conſecrationem. Quod omnibus minimè convenit denegare Epiſcopis: ſed abſque ulla cuſtodia, aut excomunicatione, vel damnatione, vel expoliatione liberè ire concedatur.*

Zephyrinus Papa *can. ad Romanam 8. c. 2. q. 6. Ad Romanam Eccleſiam ab omnibus, maximè tamen ab oppreſſis appellandum eſt, & concurrendum*

quaſi

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

quasi ad matrem, ut ejus uberibus nutriantur, auctoritate defendantur, & à suis oppressionibus releventur: quia non potest, nec debet mater oblivisci filium suum.

Julius Papa *in c. ideò 2. q. 6. Ideò huic sanctæ Sedi præfata privilegia specialiter sunt concessa, tam de congregandis concilijs, & judicijs, ac restitutionibus Episcoporum, quàm & de summis Ecclesiarum negotijs, ut ab ea omnes oppressi auxilium, & injustè damnati restitutionem sumant: & talia ab improbis ne præsumantur absq; ultione, nec exerceantur absq; damnatione.*

Vigilius Papa *epist ad Eleuther. c. ult.* quæ habetur *c. qui se scit. 2. q. 6. Unde omnium appellantium Apostolicam Sedem Episcoporum judicia, & cunctarum majorum negotia causarum eidem sanctæ Sedi reservata esse liquet; præsertim cùm in his omnibus ejus semper sit exspectandum consultum: cujus tramiti siquis obviare temârit sacerdotum, causas se non sine honoris sui periculo apud eandem sanctam Sedem noverit redditurum.*

Nicolaus Papa *in c. arguta 2. q. 6. Arguta sapientia tua, utinam in bono accepta, fomitem judicij, & materiam depositionis adversùs Rhotandum assumpsit, & ab itinere Apostolicæ Sedis removit, & continuatim Apostolicam Sedem appellantem damnavit, & carcerali custodiæ mancipavit. Privilegia tamen Apostolicæ Sedis vos oblivioni tradere nullatenus debuistis, quibus venerandi Canones judicia totius Ecclesiæ ad hanc deferri jubent. Hæc quippe nos in Rhotando idcirco noveritis operatos, ut privilegia Sedis Apostolicæ, quæ malè à vobis violata videbantur, & à nobis tot impensis laboribus, vestrâ resistente contumaciâ, recuperari non poterant, auctoritate Apostolicâ, & canâ Patrum deliberatione pristino tandem genio, & proprio decorarentur honore.*

S. Bernardus *l. 3. de Considerat. c. 2. Appellatur de toto mundo ad te, id quidem in testimonium singularis Primatûs tui.* Nec obstat, quòd allegati canones Concilij universalis mentionem expressam & specificam non faciant: cur enim facerent, hac quæstione tunc temporis nunquam auditâ? imo cùm Concilia universalia, quæ legitima sunt, Pontificis consensum & confirmationem desiderent, quid est aliud appellare à Concilio legitimo, quàm appellare à Papa ad Papam? Sicut ergo Concilia robur & valorem accipiunt, cùm à Papa confirmantur, & legitima esse desinunt, roburque amittunt, cùm reprobantur. *c. multi d. 17. c. ad Apostolicæ. de re judicata in 6.* eodem modo per appellationem suspendi eorum sententia poterit: tendit enim appellatio ad Confirmationem, vel correctionem primæ sententiæ:

quid enim intereſt Concilium à Papa vel admiſsâ appellatione, vel negatâ confirmatione damnari?

Accedit, quòd appellationis finis & effectus eſt, ut ſententia judicis inferioris mutetur; ſed Papa ſæpe ſæpius mutat, quæ à Concilio generali ſtatuta ſunt *c. non debet. de Affin. & Conſang. c. ſtatutum. de reſcript. in 6.*

II. Illud verũ eſt in admittendis appellationibus magnâ opus eſſe circumſpectione, ne privilegia Eccleſiarum turbentur, ne tribunalia confundantur, & ne obtentu innocentiæ juſtitia calcetur, aperto calumnijs ſinu. Unde jam olim, ùt poſteà dicetur, multæ ab Epiſcopis etiam ſanctis querelæ. Videatur *c. 32. de Appellat.* ubi prohibetur appellatio ad S. Pontificem in certo caſu. Et S. Bernardus *l. 3. de Conſiderat. c. 2.* de appellation. ad S. Pontificem eleganter hæc ſcribit:

Fateor grande & generale mundo bonum eſſe appellationes: ídque tam neceſſarium, quàm ſolem ipſum mortalibus. Reverà quidam ſol juſtitia eſt, prudens ac redarguens opera tenebrarum. Prorſus fovendæ & manutenendæ ſunt, ſed quas extrorſit neceſſitas, non calliditas adinvenit. Uſurpatoriæ ſunt hujusmodi omnes, ſubvenientes in neceſſitate, ſe opitulantes iniquitati. Quidni veniant in contemptum; quanti, ut talibus quoq; deferrent, etiam de proprio ceſsêre jure, ne longo & caſſo itinere fatigarentur? Plures tamen ſua amittere non ferentes, appellationes minùs oportunas, & celſa nomina importuniùs contempſerunt. Dico aliquid quod ad rem pertinet, exempli causâ. Quidam ſibi publicè deſponſaverat uxorem, adeſt dies celebris nuptiarum. Parata omnia, invitati multi. Et ecce homo concupiſcens uxorem proximi ſui, in vocem appellationis inopinatæ prorumpit: affirmans ſibi traditam prius, ſuam potiùs, eſſe debere. Stupet ſponſus, hærent omnes, ſacerdos non audet progredi, fruſtra omnis apparatus ille, deſcendit quisq; in domum ſuam cœnam manducaturus, ſponſa à menſa, & thalamo ſponſi ſuſpenditur, quousq; Româ reditum eſt. Pariſijs contigit hoc, nobili Galliarum civitate, ſede Regia. Rurſum in civitate eadem quidam ſibi deſponſatâ uxore diem conſtituit nuptiarum. Interim emergit calumnia, dicentibus quibuſdam non debere conjungi. Ad judicium Eccleſiæ cauſa delata eſt, ſed non exſpectatâ ſententiâ, appellatum eſt ſine cauſa, ſine gravamine, ſolo fruſtratoriæ dilationis intuitu. At ille ſive perdere, quæ parârat, ſive dilectæ tam diu fruſtrari conſortio nolens, nihilominùs, quod propoſuerat, contemptâ ſive diſſimulatâ appellatione peregit. Quid illud, quod in Altiſſiodorenſi Eccleſia nuper à quodam adoleſcentulo præſumptum eſt? nem-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

est? nempe defuncto S. Episcopo, volentibus Clericis alium (ùt moris est) eligere sibi, intervenit ille appellans, & vetans ne fieret, quousq; isset & redisset ab urbe. Cui tamen appellationi nec ipse detulit. Nam cùm videret se contemni, tanquam qui irrationabiliter appellâsset, accitis, quos potuit sibi, tertiâ die post factam ab alijs electionem, fecit suam. Cùm itáque ex his & innumeris talibus liqueat, non ex contemptu gigni usurpationem, sed ex usurpatione contemptum: videris tu quid sibi velit, quòd zelus vester assiduè penè vindicat illum, istam dissimulat. Vis perfectiùs coërcere contemptum? Cura in ipso utero pessimæ matris præfocari germen nequam: quod ita fiet, si usurpatio dignâ animadversione mulctetur. Tolle usurpationem, & contemptus excusationem non habet. Porrò inexcusabilitas ausum explodet. Non sit proinde usurpator, & contemptor nullius erit, aut admodùm rarus. Bene facis tu quòd appellationum negato suffragio, immo suffragio, multa remittis negotia ad cognoscentes, vel qui noscere citiùs possunt, Ubi enim celsior & facilior notio, ibi decisio tutior expeditiorq; esse potest. Quàm plenum gratiæ, quàm multorum quóque per hoc & laboribus parcis, & sumptibus. At quibus sic credas, id tibi omnimodis attendendum.

III. *Non obstat I.* Patres Concilij 6. Carthaginensis sub Bonifacio I. *Anno CCCCXIX.* celebrati graviter conquestos esse de appellationibus ad Romanum Pontificem interpositis: nec in illas urgente quamvis Legato Apostolico, consentire voluisse, immo Canonem Concilij Nicæni, quem pro se Zosimus allegaverat, nunquam pro legitimo agnovisse.

Respondemus, Asperitatem quâ Delegati Apostolici in prosequendis appellationibus utebantur, causam querelis dedisse, cùm non tam Judices agerent auditis benignè partibus, quàm executores, meliori causâ damnatâ, ùt constat ex Epistola D. Augustini 261. Nec enim voluisse Patres jus Pontificem appellandi aut negare, aut tollere, quòd scirent in Primatu fundatum, usúque totius Orbis confirmatum esse; temperari tantùm, clarissimum fit ex epistola ipsius Concilij Affricani ad Bonifacium *c. 101.* & Cœlestinum Pontifices 102. quæ habentur *T. 1. Concilior.* & Concilio Carthaginensi 3. *can. 10.* & epistola Stephani Archiepiscopi, & trium Conciliorum Affricæ ad Damasum Papam, & hujus responsoria, quæ habentur *Tom. 1. Conciliorum*. & denique ex Epistola B. Augustini 261. Videatur de hac controversia Concilij 6. Carthaginens. Sanderus *l. 7. de Monarchia.* Peronius responso ad Regem M. Britan-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

niæ. *Tomo 1. Conciliorum in Præfat. ad Concil. 6. Carthag.* Baronius *ad Annum 419.* qui etiam notat Canonem àZoſimo citatum fuiſſe Concilij Oecumenici Sardicenſis, quod cum Nicæno unum à veteribus computabatur, quòd fuiſſet ad Nicæni confirmationem indictum: & præterea mirum non eſt Patres canonem à Zoſimo citatum non reperiſſe inter Nicænos, cùm ipſi collectione Ruffini uterentur, quam conſtat vel ex ipſo S. Athanaſio, qui Nicæno interfuit, depravatam eſſe, & quàm plurimos canones omiſiſſe; ipſa verò exemplaria Nicænæ Synodi partim ab hæreticis corrupta, partim incenſa fuiſſe, ùt jam ſuprà monuimus.

Eaſdem de abuſu appellationum querelas moverat B. Cyprianus *lib. 1. Epiſt. 3.* & poſteà Anno DCCCLXV. Epiſcopi Galliæ, ùt videre eſt in elegantiſſima epiſt. Nicolai Pontif. quæ eſt *42.* & deniq; B. Bernardus *lib. de Conſid. c. 2.* circa finem.

Sapienter ergo Patres Concilij Milevitani minoribus infra Epiſcopos Clericis prohibuerunt contra Affricanos judices appellare, *c. placuit 2. q. 6.* quòd hujuſmodi appellationes, à reo ſæpius condemnato factæ, frivolæ præſumerentur, morandæq; juſtitiæ causâ, quibus deferendum non eſt, *c. 5. 13. & 14. extra de Appellat.* Quodſi tamen ſimplex etiam Presbyter evidenter oſtendiſſet ſe injuſtè damnatum eſſe, ejus appellationes Romam admittebantur, ùt habetur in epiſtolis Affricani Concilij ad Bonifacium & Cæleſtinum Pontifices *Tomo 1. Concil.*

IV. *Non obſtat ſecundò c. ſanè profertur. 24. q. 2.* ex quinta Synodo excerptus, ubi dicitur Dioſcorum Papam fuiſſe ab Eccleſia Romanorum damnatum, etſi jam prædefunctum.

Reſpondemus. S. Felici Papæ ſucceſſiſſe B. Bonifacium II. & huic à ſchiſmaticis oppoſitum fuiſſe Dioſcorum Antipapam, qui paullo pòſt vitam abſolvit, damnatusq; eſt ſimoniæ à Bonifacio. Nullum ergo eſt argumentum à mortuo & Antipapa ad Papam, vivumq; caput Eccleſiæ ductum.

Non obſtat tertiò, àſententia Summorum Pontificum ad futurum Concilium ſæpe appellatum eſſe, prout hujuſmodi appellationum faſcem collegit Auctor libri *de Eccleſiæ Gallicanæ Immunitatibus toto c. 13.* Ubi: ad futurum Concilium contra Bonifacium VIII. appellat Philippus Pulcher Anno MCCCIII. Cui appellationi conſenſus Gal-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

sus Galliæ Prælatorum & Parisiensis Universitatis accessit, *ibidem n. 2. & 3.*

Et Regius procurator Caroli VII. Francorum Regis contra Pium II. Anno MCCCCLX. *ibidem n. 10.*

Et Ludovicus XI. contra Sixtum IV. Anno MCCCCLXXVIII. *ibidem n. 12.*

Et Universitas Parisiensis contra Innocentium VIII. Anno MCCCCXCI. *ibidem n. 15.*

Et eadem Universitas contra Leonem X. Anno MDXVII. *ibidem n. 18.*

Et Legatus Friderici II. contra Innocentium IV. Anno MCCXLV. *Parisiens. Hist. Angl. 901.*

Et Ecclesia Anglicana contra eundem Innocentium III. Anno MCCXLVI. *Idem Paris. f. 952.*

Et Clerus ac Nobilitas ejusdem Regni Anglicani ab Urbano IV. Anno MCCLXIV. Math. westmon. *Hist. Angl. p. 2.*

Et Ludovicus Imperat. ex Domo Bavarica Anno MCCCXXIII. contra Joannem XII. Hervart *in Ludovico defenso. f. 248.*

Michaël Cæsenas Generalis Ordinis Minorum contra eundem Joannem XII. Anno MCCCXXXI.

Respublica Veneta contra Julium II. Anno MDIX. Guicciardinus *lib. 8.*

Respublica Florentina contra eundē Julium II. Anno MDXI. Guicciardinus *lib. 10.*

Carolus V. Imperator contra Clementem VII. Anno MDXXVI.

Cardinalis Columnensis, alijq; ex eadem familia contra Clementem VII. Anno MDXXVII. Guicciardinus *lib. 17.*

Hunc syllabum appellationum collegit Auctor citati libri. Ad quæ

Resp. I. Huiusmodi appellationes fuisse ad Concilium factas non ùt ad majus tribunal, & judicem Papæ, à quo videlicèt sententiæ Papales rescindi possent; sed ad meliùs pleniùsq; informandum ipsum Papam: possunt enim quæstiones in materia fidei aut morum adeò graves, tantæq; deliberationis nasci, ut Concilium Universale omnium nationum necessarium sit, & sine quo non censeatur sufficienter informatus, instructusq;, ut possit ad defini-

tivam procedere, maximè cùm definitio in facto aliquo fundatur, pro quo casu intelligendi sunt SS. Patres, cùm dicunt Concilium Universale necessarium esse. S. Augustinus *lib. 4. contra duas Epist. Pelagianorum c. 12.* & *lib. 1. de Bapt. contra Donatistas c. 7. & c. 18.* & *lib. 2. c. 4.*

Illæ ergo appellationes, ùt diximus, factæ sunt ad futurum Concilium, tanquam Pontifici Romano informando necessarium, ùt appellantibus videbatur, patetq; ex ipsa appellandi forma Philippi Regis, Parisiensis Universitatis, & aliorum: *A Sanctissimo D. N. Papa Innocentio minùs debitè consulto ad se ipsum meliùs consulendum, & ad S. Sedem Apostolicam etiam meliùs consulendam, nec non ad sacrosanctam Synodum celebrandam, illumq; vel illos, ad quem sive ad quos de jure provocare & appellare nobis licet. &c. &c. &c.*

Ex quibus & alijs ibi adjunctis patet nunquam ad Concilium fuisse provocatum ùt Papæ oppositum, & hujus auctoritate destitutum; sic enim appellaretur ad Concilium illegitimum; sed ad Concilium auctoritate Papali fultum, & confirmatum, hoc est, ùt sæpe diximus, ad Papam meliùs informandum.

Respondemus 2. Appellationes ad futurum Concilium, & futurum legitimum Papam, planè novas esse, sacrisq; Canonibus ignotas & deploratis tantùm perditisq; causis asylum. Quale enim est hoc ut appelletur ad judicem, qui non est, nec erit? aut si erit, incertum quando, & ubi? appellatio est à minori ad majorem, quomodo autem major est, qui necdum est? Quis Episcopus patiatur ad futurum Episcopum, Archiepiscopum, aut Concilium Provinciale appellari? quasi verò non omnes hoc modo sententiæ eludi possint, & non eâdem facilitate, aut impediri Concilia, aut defectu aliquo objecto, non recipi? ùt exemplum memoriâ dignum est in actis Concilij Lugdunensis I. ubi Thaddæus Friderici II. Imperatoris, qui ad Concilium provocaverat, ab ipso Concilio diris devotus damnatusq; ad aliud Concilium plenius Lugdunensi provocavit. Ipsi Galli, qui à Summo Pontifice Anno MDXXX. Concilium ardenter postulârunt teste Pallavicino *in Hist. Concil. c. 5. n. 16.* paullo pòst illud ipsum Concilium rejecêre, nec unquam ut reciperent (præterquàm in dogmatibus fidei) persuaderi se passi sunt, ùt videre est in Pallavicino *cit. lib. 3. c. 7. n. 1.* & præsertim *l. 24. c. 10. & c. 11.*

Quid

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Quid enim facilius est magno præsertim Principi, quàm Concilio clavum figere, & ne fiat impedire, aut moras longissimas obijcere, dum causa faciem mutet, & in aliam evadat? immo jam facto Universali Concilio aliquid opponere, ut vel illegitimum appareat, vel non Universale, quod facillimum est, cùm multa ad Concilium legitimum & Universale requirantur. Adde appellationes ad futurum Concilium videri cum natura ipsius appellationis pugnare; nam appellatio est à minori ad majorem judicem *can. anteriorem 2. q. 6. c. cùm inferior. de majoritate L. 4. ff. de recept.* Sed Concilium, quod nondum est, non est majus Papâ, cùm necdum sit, estq; incertum, an & quando futurum sit, incertitudo autem omnem actum vitiat, ut nullum effectum producere possit *L. cùm 17. ff. de in diem addict. L. cùm post 69. §. 1. gener. ff. de Jure dot. L. ita stipulatus 115. ff. de V. O.* estq; inauditum fuisse aliquando appellatum ad judicem necdum exstantem, & nasciturum, eiq; appellationi delatum, & non potiùs tanquam frivolam & illusoriam explosam esse.

Appellatio, cùm sit species defensionis, & consequenter juris naturalis, omnibus æq; concedenda est, nec magis Principibus, quàm privatis personis *c. super 17. de Appellat. c. cum appellationibus eodem in 6. L. 4. §. item ff. eod.* Quilibet ergo cum effectu à sententia Episcopi, Summiq; Pontificis ad futurum Concilium appellabit, oportebitq; rhedas, equosq; & naves velo instructas in promptu esse, quæ in singulas horas cùm appellanti placuerit, Patres in concilium exponant; quasi verò tam facilè sit Concilium Oecumenicum cogi, quàm facilè est ad Concilium appellare.

Appellatio non admittitur saltem quoad effectum suspensivum, quando res dilationem non patitur, *L. si res 7. ff. de appellat, recipiendis.* at plerumq;, & præsertim in causis fidei, non potest sine gravissimo damno Concilium exspectari.

Appellatio inducta est justitiæ & innocentiæ tuendis, & ideò appellationes frivolæ morandæq; litis causâ, non admittuntur *c. cùm sit 5. c. pervenit 13. c. consuluit 14. c. pervenit 28. de appellat. c. qualiter 17. de judic. L. 6. & ult. C. quando provocare: & toto T. C. quorum appellat.* At verò appellationes ad futurum Concilium lites causasq; non tantùm morantur, sed etiam æternant, idq; propter difficultates celebrandæ Oecumenicæ Synodi, propter infinita, quæ interim occurrere pos-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

poſſunt, & rerum faciem mutare, datâ interim opportunitate evadendi ſententiam, quamvis juſtam: & denique propter quàm plurimas exceptiones, quæ poſſunt Concilio opponi, maximè à præpotentibus, ùt exemplum Concilij Tridentini aliarumq; retro Synodorum ſatis docuit. Hujuſmodi ergo appellationes, ùt dicebamus, lites perennant, redduntq; Pontificis auctoritatem penitus inutilem, maximè in privatis cauſis adhibitæ, qualis fuit illa propter decimas impoſitas, adornandæ in Turcas expeditioni neceſſarias, ad futurnm Concilium appellatio; quaſi verò operæ pretium ſit totum orbem, Eccleſiamq; moveri, & Epiſcopos turmatim accurrere privilegij alicujus privatiq; emolumenti causâ.

Appellatio litis aliquando finiendæ causâ inducta eſt, cùm jura lites immortales execrentur, velintq; quàm primùm finiri *Inſtit. de pœn. temerè litigantium*, & ibi Interpretes. Et ideò oportet ad judicem certum appellari, non verò cujus juriſdictio ſit dubia & incerta, in quo caſu judex *à quo* non tenetur apoſtolos dare, nec appellationi deferre: at verò juriſdictio Concilij ſupra Papam eſt nimis incerta: & priùs oportebit definiri Concilium ſupra Papam eſſe, quod nunquam factum eſt (ſi loquamur de Pontifice certo, & extra caſus exceptos) nunquam fiet, immo nec fieri poteſt, cùm Sacri Canones expreſſiſſimè dicant Concilia Pontificis aſſenſu non confirmata, ejuſq; auctoritate deſtituta nulla eſſe, ùt paſſim habetur totâ *d. 17.* præſertim *c. regula. c. nec licuit &c. &c.* Nunquam autem Summus Pnntifex auctoritatem ſuam præſtabit aut præſtare poterit Concilio ut definiat, quod definire non poteſt, hoc eſt, Pontificem Vicarium Chriſti Concilio ſubeſſe, & à Pontifice ad Concilium appellari poſſe, cujus contrarium, vidimus in omnibus Concilijs apparuiſſe, & præſertim in Synodo Oecumenica 8. & Concilijs Florentino & Lateranenſi, & toties in Bullis Julij, Pij, Calixti, & Cœnæ Domini hujuſmodi appellationes prohibitas, ùt jam dicemus.

Deniq; nulla eſt appellatio expreſſo jure prohibita *c. paſtoralis c. conſuluit 29. de Appellat. L. ſi res. 7. §. 1. ff. de Appellat. recipiendis:* ſed appellatio ad futurum Concilium graviſſimè à SS. Pontificibus prohibita eſt, primò quidem à Calliſto III. qui Anno MCDLVII. Alano Cardinali Gallijs excedenti præcepit, rediret Pariſios, & appella-

tionem,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

tionem, quam aliqui in causa decimarum pro Turcica expeditione ediderant, revocari curaret & in auctores animadverteret.

In eadem causa ad futurum Concilium provocantes Pius II. Anno MCDLX. in Conventu Mantuano editâ gravissimâ Bullâ diris percussit.

Sixtus IV. Anno MCDLXXXIII. Pij vestigijs inhærens anathema ijs, qui sic appellarent, indixit. Verba Diplomatis: *Nos, qui disponente Domino, qui nos unxit oleo lætitiæ præ consortibus nostris, in eo sumus officio constituti, at singularum animarum saluti consulere, justitiam colere, & iniquitatem odisse debeamus, attendentes quòd de minoribus ad majores judices dumtaxat appellare legalis permittit auctoritas, & propterea inhibet ab imperiali, & præfato prætorio judicio appellari, & quòd non homo, sed is duntaxat, qui solo verbo fecit cœlum & terram, Apostolicam Sedem, & in ea sedentem prætulit universis etiam Concilijs, quæ ab ea robur accepisse sanctorum Patrum decreta testantur, & etiam Gelasius Papa contra Acacium Fausto legato scribens, dum ait: Ipsi sunt canones, qui appellationes totius Ecccesiæ ad hujus Sedis examen voluêre deferri, ab ipsa autem nunquam appellari debere, & ipsam de tota Ecclesia judicare; de ipsius autem judicio nunquam judicari senserunt. Et dum scribit ad Orientales Episcopos dicens: Sedem prædictam nullâ Synodo præcedente solvendi, quos Synodus iniquè damnaverat, & damnandi, quos oportuit, nullâ existente Synodo habuisse facultatem.*

Testantur etiam quàm plurimorum antiquorum Conciliorum epistolæ, in quibus verba illa apponuntur: Salvâ in omnibus Apostolicæ Sedis auctoritate; & quod de ijs, & quamplurimis alijs juribus, & canonibus, & auctoritatibus piæ memoriæ Pius Papa II. prædecessor noster dudum de fratrum suorum sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, & Prælatorum, ac jurisperitorum tunc Romanam curiam sequentium Consilio, in Conventu Mantuano auctoritate Apostolica in perpetuum valiturâ constitutione; omnes qualitercumq; appellantes à Romano Pontifice Canonum transgressores, & illos ex eis, qui ad non indictum, nec congregatum Concilium appellare præsumerent, aliud caput in Ecclesia Dei, ac imaginarium majus, & sublimius tribunal confingentes contra Apostolum dicentem: fundamentum aliud nemo potest ponere præter id, quod Christus instituit; hujus sanctæ Sedis Primatum negare, Ecclesiæ unitatem dividere, non unum solum privilegium eidem Ecclesiæ adimere, sed præcipuam & principalem dictæ Sedis auctoritatem, quam & vox Christi & Majorum traditio, & canonum fulcit auctoritas, penitus subvertere non verentur, præ cæteris detestabiliores esse, & eorum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

rum appellationes hujusmodi quacumq; occasione interponerentur, non solùm irritas, & inanes, sed fraudulosas & sacrilegas, & hæreticas esse declaravit, &c. Dat. Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1483 Id. Julij. Pontificatûs nostri Anno 12.

Veneratus est Ludovicus Galliarum Rex diploma Pontificis, jussitque in solemni hominum frequentia promulgari, quo nomine, plurimas illi Pontifex per Apostolicas litteras gratias egit teste Odorico Rainaldo *in suis Annalibus Ecclesiasticis Anno 1483. n. 22.*

Anno MCCCCLXI. Rudolphus Pontificis Internuntius Archiepiscopum Moguntinum ad futurum Concilium appellantem sic est allocutus: *Ab eo appellâsti, Diethere, qui tamen ægrè ferres, si quis Provincialium tuorum à te ipso appellâsset. Sed quem appellâsti judicem? quem provocâsti tuæ causæ cognitorem? futurum Concilium, dicis, appellavi. Et ubi est futurum Concilium? Ubi sedet? ubi tribunal ejus requirimus? pulchra inventio, ut impunita sint scelera, ut liceat sine metu judicij aliena invadere. Is judex appellatur, qui nusquam reperitur. In conventu Mantuano adversùs hanc nequitiam lex edita est, quæ appellanti ad futurum Concilium eam irrogat pœnam, quâ rei Majestatis, & fautores Hæreticorum plectuntur.* Pudore confusus Dietherus vocatis tabellionibus clàm editam provocationem damnavit; id quod anteà etiam Fridericus Palatinus Rheni, qui ejusmodi appellationi adhæserat, à Rudolpho edoctus egerat, quamvis uterque posteà ad ingenium redierit.

Et denique quotannis in Bulla Cœnæ solemnes, & cum apparatu, in illos diræ pronuntiantur, qui ad futurum Concilium appellant. Si dicas Pontifici in propria causa judicanti credendum non esse. Quærimus, quis ergo lite inter Pontificem & Concilium vertente, judex futurus sit? nam & Concilio idem objici poterit, in causa propria ad sententiam dicendam non admitti; sicque litem aliquam & summi quidem momenti in Ecclesia dari defectu judicis nunquam dirimendam: & quidquid hactenus de infallibilitate Concilij, de Primatu Papæ, de judice controversiarum (qui fidei nostræ cardines sunt) in Concilijs à Pontifice confirmatis, definitum est, eâdem exceptione impugnari poterit, cùm omnes illæ controversiæ auctoritatem Concilij & Papæ respiciant.

Nisi ergo fundamenta Religionis nostræ subversa velimus, fateamur oportet, cum Patribus Concilij Sinuessani, Papam sibi

& ju-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

& judicem & reum esse; imo non tam sibi, quàm Ecclesiæ & Christo, cujus Vicarium agit; cùm etiam jure humano cautum sit judicem cognoscere an sua sit jurisdictio *L. si quis ex aliena ff. de judic. l. 2. ff. si quis injus vocatus c. super litteris.* quod maximè verum habet in Principe Supremo, qualis est ille cui dictum est: *Super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam.*

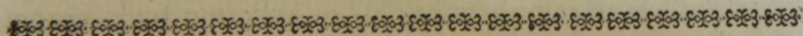

§. IX.

Solum Pontificem Romanum esse Vicarium Christi, universalis Ecclesiæ Caput, & Episcopum; ex quibus manifestè deducitur, esse supra Concilium, eoq; Maiorem.

Summaria.

1. *Papa Vicarius Christi; ergo major Concilio.*
2. *Papa caput Ecclesiæ universalis; ergo major, & altioris auctoritatis, quàm Concilium.*
3. *Papa Pastor & Episcopus Ecclesiæ universalis; ergo major Concilio.*
4. *Respondetur ad objecta.*

I.

On hîc telam retexemus toties à Catholicis scriptoribus contra hæreticos textam; sed instituti memores ex principijs, quæ Catholici omnes admittunt, Pontificem Romanum Concilio eminere ostendemus.

Imprimis ergo certum est, nec integrâ fide negari potest Summum Pontificem esse proximum & imediatum Christi Vicarium, eúmq; in Christi Ecclesia supremam habere potestatem, adeò ut proposi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

tio huic contraria, sit hæresis in Constantiensi damnata *Seff. 8. art. 37.* ubi inter alios Wicleffi errores hic etiam ponitur: *Papa non est immediatus & proximus Vicarius Christi & Apostolorum.*

Et *Seff. 45.* in Bulla Martini V, quâ Concilium confirmatur, inter alios articulos, de quibus hæresis suspecti examinandi sunt, etiam hic ponitur; *Utrùm credat, quòd Papa canonicè electus, qui pro tempore fuit, ejus nomine proprio expresso, sit successor B. Petri habens supremam auctoritatem in Ecclesia Dei?*

Et in Concilio Nicæno *Can. 39.* (inter 80. Arabicos, qui habentur *Tom. I. Concil.* post Acta Concilij Nicæni) *Ille, qui tenet sedem Romæ, caput est, & Princeps omnium Patriarcharum. Quandoquidem ipse est primus, sicut Petrus, cui data est potestas in omnes Principes Christianos, & omnes populos eorum, ùt qui sit Vicarius Christi super cunctos populos, & cunctam Ecclesiam (NB.) Christianam. Et quicunq; contradixerit à Synodo excommunicatur.*

Idem in Concilio Florent. *Seff. ult. in litteris Unionis*, & Lateranensi *Seff. 11.* definitum est, & Lugdun. *in c. ubi periculum. de elect. in 6.*

Ex hoc Vicarij titulo apertè deducitur majorem esse Pontificis, quàm Concilij auctoritatem, & nullo modo Papam Concilio subesse. Vicarius enim Principis & Episcopi, cùm idem tribunal cum Episcopo habeat, à nullo Principe & Episcopo inferiori judicari potest, ne quidem à comitijs Regni aut Provinciæ, cui titulo Vicarij aut Proregis præest *c. 27. §. porrò de off. Delegat. c. 1. de off. Vicar. in 6.* & olim à Præfecto Prætorij non dabatur provocatio *L. un. C. de sent. Præf. Præt.* Nec aliquando auditum est, eum qui aliquo in Regno vel Provincia vices sui Principis aut Regis agit, à Regni Optimatibus vel comitijs universalibus judicatum fuisse, nec posse, nisi læsâ Majestate, hoc attentari. Cùm ergo Papa sit Vicarius Christi in Ecclesia militante, superiorem non habet, nec eorum judicio, qui militantem Ecclesiam repræsentant, subjacebit.

Rursus: si Papa superiorem aliquem in Ecclesia habet, ergo Concilium Constantiense erravit, cùm dixit supremam in Christi Ecclesia potestatem penès Pontificem esse; non enim supremam habet, si alteri subest, ab alio doceri, judicarìq; potest: suprema ergo erit penès Concilium, & Patres Constantienses erraverint. Idem Concilium definit Papam esse proximum & immediatum Vicari-

Vicarium Chriſti: aut ergo hæc poteſtas Vicaria, proximè & immediatè à Chriſto accepta ſoli Papæ comunicatur, aut etiam Concilio; ſi huic, ergo duos habebimus in Eccleſia immediatos, proximos, ſupremoſq; Chriſti Vicarios, quod inauditum in Eccleſia eſt, immo in quavis bene ordinata Republica: aut dicendum erit, coacto Generali Concilio ſupremam hanc & Vicariam poteſtatem à Papa in Concilium transferri eo ferme modo, quo Pythagoras dicebat, de uno in aliud corpus animas migrare: quod iterum novum eſt, gratiſq; & ſine ullo ex ſacris paginis fundamento aſſertum. Aut deniq; veritati cedendum eſt, fatendumq; ſolum Pontificem Romanum proximum & immediatum eſſe Chriſti Vicarium, & ùt verbis B. Pauli loquamur: *Tantò altiorem Concilijs factum, quantò differentius ab illis nomen hæreditavit, cui enim aliquando Conciliorum dictum eſt, Vicarius meus es tu, ſuper te ædificabo Eccleſiam meam, tibiq; dabo claves Regni Cœlorum?*

II. Eodem modo Pontificem Romanum caput eſſe Catholicæ & Univerſalis Eccleſiæ veritas eſt definita in Concilijs Conſtantienſi *Seſſ. 15. & ult.* in Bulla Martini Quinti, Florentino *Seſſ. ult.* Lateranenſi *ult. Seſſ. 11.* Lugdunenſi *c. ubi periculum. de Elect. in 6.* Et docet eleganter S. Leo in epiſt. ad Epiſcopos Viennenſes 78. quæ habetur *in c. ita Dominus d. 19.* Nicolaus Papa *in c. fundamenta 17. de Elect. in 6.* Patres Concilij Epheſini ſe membra agnoſcunt, Pontificem verò Romanum Caput Eccleſiæ in Actis Concilij *Seſſ. 4.* S. Thomas eleganter *l. 4. contra Gentes c. 76.* & contra errores Græcorum *c. 65. & 3. p. q. 8. a. 6.* Nec verò Pontifici Romano jure tantùm humano, ſed divino convenit eſſe Caput Eccleſiæ, & conſequenter immutabiliter, ùt pulchrè docuit Nicolaus I. in epiſt. ad Michaelem Imperatorem, quæ habetur *Tom. 3. Concil.* fuitq; lecta, & laudata in 8. Generali Synodo: ſic ergo inter alia ibi ſcribit Nicolaus: *Privilegia iſtius Sedis vel Eccleſiæ perpetua ſunt, divinitùs radicata atq; plantata ſunt: impingi poſſunt, transferri non poſſunt: trahi poſſunt, evelli non poſſunt. Quæ ante Imperium veſtrum fuerunt, & permanent (Dei gratiâ) hactenus illibata, manebuntq; poſt vos, & quouſq; Chriſtianum nomen prædicatum fuerit, illa ſubſiſtere non ceſſabunt immutilata. Iſta igitur Privilegia, huic ſanctæ Eccleſiæ à Chriſto donata, à Synodis non donata, ſed jam ſolummodò celebrata, & venerata, per quæ non tam honor, quàm onus, nobis incumbit, licèt ipſum honorem non meri-*

tis noſtris, ſed ordinatione Gratiæ Dei, per B. Petrum, & in Beato Petro ſimus adepti, nos cogunt, noſq; compellunt omnium habere ſollicitudinem Eccleſiarum Dei.

Et poſt aliquot folia, circa finem: *Et ſi cunctis generaliter ſacerdotibus divina tractantibus, fidelium convenit corda ſubmitti, quantò potiùs, Sedis illius Pontifici conſenſus eſt adhibendus, quem cunctæ Eccleſiæ generalis jugiter pietas celebravit? Ubi clementia veſtra evidenter advertit, nunquam quovis penitus humano conſilio elevare ſe quemquam poſſe contra illius privilegium vel confeſſionem, quem Chriſti vox prætulit univerſis, quem Eccleſia Veneranda confeſſa ſemper eſt, & habet devota Primatem. Impelli non valent humanis præſumptionibus, quæ divino ſunt judicio conſtituta. Deſinant ergo (rogamus) temporibus veſtris quidam per occaſionem perturbationem Eccleſiaſticam præcipitantes appertere, & quæ non liceat, ambire. Alioquin & quod malè appetiverunt, non perfruentur: & ipſam quoq; Chriſtianitatem, niſi reſipuerint, prorſus amittent.*

Ex hac Capitis univerſalis Eccleſiæ prærogativa multa deducuntur argumenta, quibus Summum Pontificem Concilio ſuperiorem eſſe oſtenditur. Caput enim non ſitu tantùm, & pulchritudine, ac naturæ artificio ceteris membris præſtat, ſed etiam influxu, cauſalitate, imperio, gubernatione, & directione: eſſétque monſtrum illud caput, quod ab alijs membris etiam conjunctis motum & imperium acciperet. Si ergo Pontifex à Concilio docetur, movetur, judicatur, corrigitur; aut Pontifex non eſt caput, niſi honorarium, & titulare: aut non eſt caput Eccleſiæ univerſalis, ſed tantùm Eccleſiarum particularium, quamdiu in Concilio non uniuntur; quod perinde eſt, ac ſi dicas, caput unitis membris non dari, illiſque præfici, ſed ſeparatis tantùm diviſiſque: aut denique duo capita in Eccleſia Chriſti reperiri: quæ omnia tam ſunt abſurda, paradoxa, rectéque rationi & ſenſui Patrum contraria, ut vix aliquid abſurdius cogitari, dicíque poſſit.

Rurſus quemadmodùm implicat eſſe totum Corpus ſine capite: aut corpus aliò, & aliter moveri, quàm ex præſcripto capitis; ita implicat Concilium univerſale ſine Papa, aut huic contrarium, aliterque ſentiens, quàm Papa. Cùm ergo dicunt Concilium univerſale eſſe ſupra Papam, huic imperari poſſe, huic leges ponere, & jus dicere; quid amabò per Concilium univerſale intelligunt? ſi enim intelligunt Concilium cum Papa, ejuſdemque

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

cum hoc ſententiæ; tam non eſt Concilium ſupra Papam, quàm corpus cum capite, non eſt ſupra caput: domus cum turri, non eſt ſupra turrim. Si verò per Concilium univerſale intelligunt Concilium ſine Papa, imo huic oppoſitum, & contrariæ ab hoc ſententiæ; tam eſſe non poteſt Conciliū univerſale ſine Papa, quàm integrum corpus ſine capite: integra domus ſine fundamento: Erit ergo Concilium ſine Papa corpus capite truncum, & ideò nec univerſale.

Quodſi velint Concilium Papæ oppoſitum, adhuc pollere auctoritate Papali, immediatè ſibi à Chriſto collatâ; ſicque non eſſe Corpus truncum, cùm habeat plenam integrámque poteſtatem; quemadmodum Capitulum abſente Decano, aut Senatus abſente Præſide non eſt corpus truncum, cùm gaudeant plenâ integrâque poteſtate capitulari & Senatoriâ. Reſpondemus hæc utique dici, repetique, ſed nunquam probari, nunquā probanda: oſtendant enim vel unum ſacræ Scripturæ apicem, quo hanc plenitudinem poteſtatis Concilium acceperit, non Papa? legant Sanctum Doctorem locis citatis, legant D. Bernardum, legant ipſa Concilia, & ipſum Conſtantienſe *Seſſ: 8.* & videbunt apicem poteſtatis à Chriſto in Papem collatum eſſe, non in Concilium. Petro enim, ejúſque ſucceſſoribus dictum eſt: *Tibi dabo claves Regni Cœlorum.* Petro: *Super te ædificabo Eccleſiam meam.* Petro: *Confirma fratres tuos.* Petro: *Si amas me, paſce oves meas.* Ubi hîc Concilium? Nolunt jura Principis Delegato fidem haberi, niſi ſuæ Delegationis tabulas oſtendat, cùm Delegatio ſit facti *c. cùm in jure 31. de off. Deleg.* Ergo nec nobis credendum eſt, fuiſſe Concilio plenam in Eccleſiam poteſtatem à Chriſto delegatam, niſi tabulas & chirographum Principis exhibeat: & ideò nullum Concilium ſibi hanc poteſtatem, ſedente legitimo Papa uſurpavit: illi ſolùm hoc agunt, qui judicem præſentem veriti, malunt futurum & incertum, cujus nec ſententiam audiunt, nec manus vident; nec tam Concilij, quàm ſuam agunt cauſam, etiam hoc rejecturi, cùm libuerit.

Deniq; Pontifex Romanus ſic eſt Caput Univerſæ Catholicæ Eccleſiæ; ſicut quilibet Epiſcopus aut Archiepiſcopus caput eſt ſuæ Diœceſis aut Provinciæ, prout expreſsè habetur in Concilio Nic. *c. 39.* & docet *S. Thom. l. 4. contra Gentes. c. 76.* Cùm Petro, ejusq; ſucceſ-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

successoribus sine ulla limitatione & restrictione sint traditæ oves Christi, *Sicut enim* inquit S. Doctor citatus, *in uno spirituali populo unius Ecclesiæ requiritur unus Episcopus, qui sit totius populi caput; ita in toto populo Christiano requiritur, quòd unus sit totius Ecclesiæ caput.* Atqui nullus Episcopus aut Archiepiscopus subijtur Concilio & Synodo Diœcesanæ aut Provinciali; ergo nec Papa Concilio & Synodo Occumenicæ: quantum enim confusionis & turbarum nasceretur Synodo Episcopis dominante, tantum, multoq; ampliùs dominante Pontifici; perfecta enim pax, perfectam unitaten desiderat, quæ non est, ubi multi gubernant, nec uni obtemperant.

III. Titulus etiam Episcopi Universalis, qui à nascente Ecclesia semper Pontifici Romano datus est, ejus supra Concilium prærogativam satis ostendit: extant duæ Epistolæ Sixti I. qui Anno Christi CXLI. martyrio coronatus est, in quarum altera hic titulus visitur: *Universalis Apostolicæ Ecclesiæ Episcopus*: & Tertullianus ejusdem sæculi scriptor *l. de pudic. c. 1.* vocat: Pontificem *Maximum, Episcopum Episcoporum.* Synodus Chalcedonensis Leonem Papam frequenter appellat. *Sanctissimum & Beatissimum Universalem Patriarchā;* eundemq; titulum suæ ad Martianum Augustum epistolæ præfigit B. Leo *epist. 54. & epist. 69.* ad Eudoxiam Augustam *epist. 79.* ad Leonem August. *epist. 14. 15. 66.* & Constantinns Pogonatus *epist.* ad Agathonem *inter Acta 6. Synodi Anno DCLXXVIII.* & ipsa *6.* Synodus *Act. 17. Universalem Principem Pastorum, primæq; Sedis Antistitem Universalis Ecclesiæ.*

Archimandritæ Orientis in epist. ad Hormisdam: *Universi Orbis terræ Patriarcham, & caput omnium* Anno DXVII.

Theodorus Studita sanctitate celebris *epist. ad Leonem III. Sanctissimum, Summum, Patrem Patrum, Æqualem Angelis, Beatissimum, & Apostolicum Papam, Archipastorem Ecclesiæ, quæ sub cœlis est* Anno DCCCIX.

Si ergo Papa Episcopus & Pastor est Ecclesiæ universalis; sequitur non illum tantùm omnibus particularibus Ecclesijs majorem esse, sed ipsâ etiam Ecclesiâ universali, quam Concilium repræsentat: Tituli enim Pastoris, Episcopi, Capitis &c. superioritatem significant, si ergo Papa est Episcopus Universalis & Catholicæ Ecclesiæ, negari non potest esse supra Ecclesiam, nisi ab illis fortè, qui negent Episcopū suis ovibus suoq; Clero, etiam collecto majorem esse.

Non

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

IV. *Non obſtant 1.* Concilium Carthaginenſe 3. *c. 26. in primo Tomo Conciliorum*, & habetur *in c. prima d. 99.* Pelagius II. in epiſt. ad Epiſcopos Orientales *in c. nullus. d. eadem* S. Gregorius *l. 7. epiſt. 30. in c. ecce, d. ead. & l. 4. epiſt. 38. 39 30. 32. 34. 36. & l. 6. epiſt. 30. ad Mauritium*, quibus locis titulus Univerſalis Epiſcopi negatur poſſe à ſummis PP. uſurpari, tanquam faſtuoſus, arrogans, & in aliorum Epiſcoporum contemptum cedens.

℟. Concilium Carthaginenſe quod ſpectat, certum eſt non loqui de Pontifice Romano, ſed de Patriarcha, aut prima illius Provinciæ Sede; nunquam enim Epiſcopi Carthaginenſ, in Romanũ Pontificem imperium ſibi arrogârunt.

S. Gregorij M. mens & ſententia, quæ fuerit, jamjam dicemus. Nunquam ille negavit Primatum ſupremámque totius Eccleſiæ curam, & gubernationem penès Romanum Pontificem eſſe, quin potiùs contrarium & calamo, & ipſo facto expreſſit, ùt patet ex ijs, quæ contra Joannem Patriarcham Conſtantinop ſtatuit, aliiſque quàm plurimis, & præſertim *lib. 7. ep. 63. & 64. l. 11. epiſt. 42. & 54. lib. 2. ep. 37. l. 5. epiſt. 15. 24. 64. &c.*

Quod verò titulum Epiſcopi Univerſalis adeò fuerit inſectatus, cauſam dedit arrogantia faſtúſque Patriarchæ Conſtantinopolitani: hic enim, quòd in urbe regia alteraque Roma, ſedem fixiſſet, non contentus tribus Patriarchis Alexandrino, Antiocheno, Hieroſolymitano ſe quartum adjungere, primatum etiam inter Patriarchas Orientis occupaverat, ſubmoto Alexandrino, editóque de hoc canone in ſecunda Synodo Oecumenica, qui numero eſt tertius: ſed quòd hic canon aut ſuſpectæ fidei eſſet, aut à Damaſo Pontifice non admiſſus, nec effectui datus; repetitus poſteà eſt in Concilio Chalcedonenſi, Anatolio Epiſcopo urgente, & præſertim Auguſtorum potentiâ, & gratiâ ſubnixo, qui ſuum crederent,, quidquid Patriarchæ honoris acceſſiſſet. Sed Leo M. quantumvis à Senatu, Auguſtis, Concilióque impendio rogatus, adduci nunquam potuit, ut canonem probaret, ſecundáſque Patriarchæ Conſtantinopolitano deferret, quòd hoc Concilio Nicæno, juribúſq; Patriarchæ Alexandrini diceret adverſari, nec decere unius ſpolijs alterum ornari; tantúmque dicendo ſcribendóque fecit, ut Anatolius, ipſique Auguſti cœpto deſiſterent, & Leoni parerent.

Sed cùm Imperio Occidentis, ipsâque Româ barbari potiti essent, & Pontifices Romani tot ipsi cladibus, malisque domesticis premerentur, ut aliò spectare non possent, Episcopi Constantinopolitani à Zenone & Justiniano Imperatoribus diploma extorquent, quo à Romano Pontifice primas acceperunt, imo & titulum Patriarchæ Oecumenici, quo ipse Justinianus Epiphanium honoravit. *in C. de summa Trin. l. 7.* idque eo prætextu factum, quòd Patriarchæ Constantinopolitano in Concilio Chalcedonensi, omnia privilegia concessa dicerent, quæ Pontifici Romano, adeóque etiam titulum Universalis & Oecumenici. V. Gloss. *ad c. 1. d. 21.* quo titulo etiam Menas in Concilio Constantinopolit. aliique Patriarchæ usi sunt, sed omnium arrogantissimè Joannes Neosteta, qui larvâ sanctitatis, & jejunijs præsertim, gloriam captans, eò vanitatis devenerat, ut se unum, neminem alium verum Episcopum, sed Vicarios tantùm Legatósque suos diceret. In quam impietatem juxtà fastúmque acriter invectus primò Pelagius II. Roman. Pontif. deinde Gregorius M. Joannem, ejúsque titulum insolentem planè execrati sunt, imo & hæresis postulârunt; nec multò pòst Joannes è vivis excessit, superstite tamen titulo, & in successores propagato. Donec Phocas Imperator Anno DCVI. Cyriaco Patriarchæ indignatus Ecclesiasticam immunitatem tuenti, hunc titulum ademit, decrevítque ad solum Romanum Pontificem spectare Anastasio Bibliothecario teste *in Bonifacio III.* & Paulo Diac. *l. 4. de gest. Longobardor.* quæ causa hæreticis nostris fingendi fuit (quid enim aliud agant, veritate destituti?) Primatum Romani Pontificis à Phoca esse. Phocæ Heraclius in Imperium successit, qui Monotelismum amplexus, eóq; in Pontifices Romanos parùm æquus, novam ad titulum Oecumenicum januam Patriarchis aperuit, donec tandem Photius privatis odijs in Pontificem Romanum incensus, ùt supra diximus, præter titulum Oecumenici, etiam Primatum Ecclesiæ Christi invasit abjectâ omni erga Romanam Ecclesiam obedientiâ, dictóque anathemate Pontifici Nicolao. Hæc origo, hic progressus fuit ambitiosi hujus tituli, à quo Pontifices Pelagius & Gregorius, cùm funestos eventus præsagirent, meritò abhorruerunt, illúmque in herba præfocare conati sunt V. eleganter P. Maymbourg. *l. 1. de schism. Græcor.*

§. X.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

§. X.

Concilium univerſale à Pontifice non approbatum errori eſſe obnoxium, non ergo ſupra, ſed infra Pontificem eſſe, & huius iudicio & correctioni ſubiectum.

Summaria.

1. *Concilia univerſalia à Pontifice Romano non directa errare poſſe.*
2. *Errores Concilij Ariminenſis.*
3. *Et Conſtantinopolitani.*
4. *Et Chalcedonenſis.*
5. *Et Trullenſis.*
6. *Et ſecundi Epheſini.*
7. *Et Baſileenſis.*
8. *Et ideò Concilijs, ne errent, neceſſaria confirmatio Pontif. Romani.*

I.

QUi primas Concilio tribuunt, hoc ipſo & neceſſariò quidem inferre debent ultimam ac peremptoriam ſententiam penès Concilium eſſe, quæ nec cenſuram, nec correctionem admittat, & conſequenter ab omni errore ſit libera: ſi enim errori & correctioni ſubjaceat, jam non erit ultima, ſed ſuperiorem aliquam tutámque regulam, & erroris immunem habebit, ad quam exigatur: quemadmodum linea recta eſt regula, & judex omnis obliqui, quia ſola & neceſſariò non exorbitat, & proximo tramite in centrum pergit.

Si ergo probatum fuerit Concilium erràſſe, eâdem operâ proba-

probatum erit, alteri subjectum esse, qui errores emendet, omni ipse errandi periculo liber, nisi velimus in Ecclesia esse omnia incerta, & ludibrijs opinionum exposita. Age jam ergo & ostendamus nihil fixum ratúmque in Concilijs esse, quando Romanam Cynosuram præ oculis non habent.

II. Anno CCCLIX. Sub Liberio Pontifice erravit Synodus Ariminensis, cui & Legati Apostolici (quorũ unus Vincentius fuit Capuanus Episcopus) & Episcopi supra 400. interfuerunt; quando specioso componendæ pacis obtentu, sic enim blandiebantur Ariani, expunctâ voce consubstantiali, filium Patri similem dixerunt; tunc enim teste D. Hieronymo deditâ velut arce fidei & Religionis Catholicæ, Nicænæ Synodi damnatio est conclamata, totúsque ingemiscens Orbis se Arianum esse miratus est. Negavit Liberius Papa Ariminensi formulæ & symbolo suffragium, & ideò in exilium deportatus est. Audi epistolam Damasi & Synodi Romanæ apud Theodoretum *l. 2. c. 22.*

Numerum Episcoporum, qui erant Arimini congregati, præjudicij vim habere non debere, præsertim cum formula illa composita sit, néque Episcopo Romano, cujus sententia præ ceteris omnibus erat exspectanda, néque Vincentio, néque alijs, ei consentientibus, cúmque illi ipsi, qui in fraudem illecti à veritate deflexisse visi essent, pòst ad meliorem mentem denuo traducti, planè testarentur hanc formulam sibi magnoperè displicere. Idem narrat Sozom. *l. 4. c. 18.* Si dicas non esse in hoc Concilio legitimè processum, nec liberas Episcoporum voces fuisse, partim videlicet Arianorum fraudibus, partim metu, tædióque expressas. Id equidem haud negamus, sed vel ex hoc ipso apparet Concilium aut metu aut ignorantiâ, aut odio, aut quâlibet aliâ ratione, nec enim interest quali, corrumpi posse, à vero flectere, & de legitimo illegitimum fieri: nec constare legitimum fuerit, an illegitimum, nisi approbatione, & testimonio Romani Pontif. sine quo affectibus & perturbationibus agi potest, nec à Spiritu S certò tutóque ducitur; & quod Ariminense metu, dolóque fecit; aliud ambitione, aliud cupiditate, aliud amore, aliud ignorantiâ faciet; verbo errare potest, nec interest, quo diverticulo, si viâ excedat. Quæ pro alijs etiam Concilijs advertenda sunt.

III. Anno CCCLXXXI. Erravit secunda Synodus Oecumenica

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

menica Conſtantinopolitana 150. Patrum, quando contra præſcriptum Nicæni Concilij, & jura Eccleſiæ Alexandrinæ, Patriarchæ Conſtantinopolitano primas à Romano Pontifice detulit, abſente nec audito Timotheo Alexandrino, quem canonem Romana Sedes nunquam ratum habuit, utpote & cum Nicæno Concilio pugnantem, (cujus decreta à Pontifice probata, ſine hujus aſſenſu ſolvi non poterant) & cum alterius injuria conjunctum, cui nolenti aufferri ſua non poterant. V. SS. Leonem *epiſt. 51. ad Anatol.* Gregorium M. *l. 6. ind. 15. ep. 51.* & Maymb. *lib. 1. de ſchiſm. Græcorum.* Et quamvis hic error non fuerit in materia & puncto fidei, fuit tamen in materia juſtitiæ, graviſque reprehenſione dignus, & à ſummis Pontificibus emendatus, quod ſatis eorum oſtendit ſupremam judicandi poteſtatem, cùm in nulla ſeu fidei ſeu juſtitiæ cauſa inferior Superiori jus dicat.

IV. Anno CCCCLI. Erravit Synodus quarta Oecumenica Chalcedone habita ſub Leone I. Pontif. M. & Marciano Imperat. quando *Act. 15. can. 28.* Archiepiſcopo Conſtantinopolitano Primatum in Oriente detulit, qui canon à Sedis Apoſtolicæ Legatis continuò expungi juſſus eſt, ùt habetur *actione 16. & in epiſt.* B. Leonis 59. *& epiſt. ad Anatol. 51.* & B. Gregorij M. *l. 6. ind. 15. ep. 51.* V. P. Maymb. *l. 1. de ſchiſm. Græcor.* In eadem Synodo Chalc. *Seſſ. 6.* cùm à Patribus formula & ſymbolum fidei conceptum eſſet, quod propter omiſſas quaſdam voces hæreticorum inſtinctu, non ſatis contra Eutychetem ſententiam Catholicam exprimere videbatur, ſimili ferè cum Ariminenſi Concilio errore; legati Pontificij nunquam paſſi ſunt eam formulam actis Concilij inſcribi, & quamvis importunè Patres occlamarent, aliam conſcribi fecerunt, ùt habetur. *Act. 5. Tom. 2. Conciliorum.*

V. Anno DCXCII. Conſtantinopoli celebrata eſt Synodus Quiniſexta ſub Sergio Pontifice & Juſtiniano Juniore Auguſto, cui teſtis eſt Balſamon *in Nomocanone* Legatos Apoſtolicos interfuiſſe, ſéque ipſam, in Actis Concilij, univerſalem appellat; ejúſq; Canones præſertim 82. Adrianus Papa in Epiſt. ad Tharaſiũ valde commendat. Erravit tamen hæc Synodus, & graviter quidem quoad cœlibatum Sacerdotum, & Sabbathi Jejunium, ùt patet *ex can. 13. & 55.* & propterea à Patribus *erratica* nomen tulit, nec un-

unquam Sergius aliique Pontifices, ut eam reciperent, adduci potuerunt, teste Anastasio *in Sergio*, & Beda Venerab. *de 6. Ætatibus in Justiniano Minore*.

VI. Anno CDXLIX. Sub Leone Pontifice Maximo, & Theodosio Juniore erravit Synodus 2. Ephesina Episcoporum 128. cui & Legati Apostolici interfuerunt. In ea Eutyches absolutus, damnati verò sanctissimus Flavianus, aliique Catholici Episcopi; ut proinde optimo jure fuerit à majoribus latrocinalis & prædatoria appellata, ejúsque memoriam Leo Papa abolitam damnatámque voluerit.

VII. Anno MCDXXXI. Erravit Conciliũ Basileense à Martino V. & Eugenio IV. indictum, & posteà ab eodem Eugenio, & Leone X. in Concilio Lateran. damnatum assensu Ludovici Regis Christianissimi, qui Basileensi Concilio renuntiavit, promisítque regio diplomate per suos Oratores in publico Conventu recitato, se Lateranensi Concilio adhæsurum.

VIII. En tibi in quos errores Concilia incurrerint, ubi à Romani Pontificis directione flexerunt: quæ causa ut sacris Canonibus sancitum sæpe fuerit, nullam esse Conciliorum auctoritatem, quæ à Romano Pontifice non fuerint confirmata; hæc enim confirmatio necessaria non esset, si Concilia falli non possent, cur enim ab alio tam necessariò ducantur, regantúrque ipsa erroris tuta & falli nescia? quod necessariò calidum est, alio non eget, à quo calorem accipiat; ita quod necessariò certum & verum est, aliâ confirmatione, per quam certum fiat, opus non habet. Sed Canones ipsi audiantur.

S. Julius Pontif. Max. *epist. 1.* quæ habetur *Tom. 1. Concil.* & cujus meminit Sozom. *l. 3. c. 7.* *Ipsi verò*, inquit, *primæ sedis Ecclesiæ convocandarum Generalium Synodorum jura, & judicia Episcoporum, singulari privilegio, Evangelicis & Apostolicis, atq; Canonicis concessa sunt institutis, quia semper majores causæ ad sedem Apostolicam multis auctoritatibus referri præceptæ sunt. Nec ullo modo potest major à minori judicari. Ipsa námque omnibus major & prælata est Ecclesiis, quæ non solummodo canonum, & sanctorum Patrum decretis, sed Domini Salvatoris nostri voce singularem obtinuit principatum: tu es, inquit, Petrus, &c. Porrò dudum à sanctis Apostolis successoribusq; eorum, in privatis antiquis decretum fuerat statutis, quæ hactenus sancta & universalis tenet Ecclesia,*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Ecclesia, non oportere præter sententiam Romani Pontificis Concilia celebrari, nec Episcopum damnari, quoniam sanctam Romanam Ecclesiam primatem omnium Ecclesiarum esse voluerunt: & sicut Beatus Petrus primus fuit omnium Apostolorum, ita & hæc Ecclesia ipsius nomine consecrata, Domino instituente, prima & caput sit ceterarum, & ad eam quasi ad matrem, átque apicem, omnes majores Ecclesiæ causæ, & judicia Episcoporum recurrant, ejúsque justâ sententiâ terminum sumant, nec extra Romanum quidquam ex his debere decerni Pontificem.

S. Nicolaus Papa I. *in epist. ad Mediolanenses*, quæ habetur *in c. omnes d. 22. Qui autem Romanæ Ecclesiæ Privilegium ab ipso summo omnium Ecclesiarum capite traditum auferre conatur, hic proculdubio in hæresin labitur; & cùm ille vocetur injustus, hic est procul dubio dicendus hæreticus. Fidem quippe violat, qui adversùs illam agit, quæ mater est fidei: & illi contumax invenitur, qui eam cunctis Ecclesiis prætulisse cognoscitur. Unde & ipse sanctus Ambrosius se in omnibus sequi magistram sanctam Romanam profitetur Ecclesiam.*

S. Gelasius Papa *in epistola ad Episcopos Dardaniæ*, quam allegat Gratianus *c. confidimus 25. q. 1.*

Idem Julius Papa *in c. Regula d. 17. multísque sequentibus Canonibus; Regula Vestra nullas habet vires, nec habere poterit: quoniam nec ab orthodoxis hoc Concilium actum est, nec Romanæ Ecclesiæ Legatus interfuit, canonibus præcipientibus, sine ejus auctoritate Concilia fieri non debere. Nec ullum ratum est, aut erit unquam Concilium, quod non fultum fuerit ejus auctoritate.*

Videantur Concilium Chalcedon. *Act. 6.* & Synodus Nicæna *2. Act. 1.*

§. XI.

§. XI.

Patrum aliorumq; Doctorum pro summo Pont. testimonia.

Summaria.

1. *Testimonia Patrum Concilij Rom. sub Sylvestro Pontif. Patrum Concil. Nicæni. Patrum Concilij Sinvessani. Patrum Concilij Rom. sub Symmacho. Patrum Concilij Lateranensis.*
2. *Testimonia S. Anacleti, S. Julij, S. Bonifacij, S. Symmachi, S. Nicolai, S. Cyrilli, S. Cypriani, S. Damasi, S. Athanasij, Patrum totius Africæ, Patrum Concilij Sardicensis, & Chalcedon. Patrum secundi Concilij Nicæni, S. Isidori, B. Augustini Triumphi B. Joannis Capistrani, S. Bernardi, S. Antonini, S. Bonavent. S. Bernardini Senensis, & deniq; Ecclesiæ Gallicanæ.*

I.

REvocandum in memoriam est, quod jam supra notavimus, quæstionem, de qua agimus, non reperiri quidem apud antiquos Patres in terminis formalibus definitam, sed apertissima ex illorum doctrina deduci pro S. Pontifice argumenta. Si enim Papa judicari à nullo mortalium potest: si ejus causæ divino tantùm judicio reservantur: si ad illum ab omnibus, ab illo ad neminem appellari potest: si majores causæ fidei præsertim, illius tantùm sententia finiendæ sunt: si deponi à nullo potest, exceptâ fidei causâ: si quæstiones fidei ipse solus definire potest, non potest solum Concilium, imò nihil ratum in Concilijs est, cui Pontifex non accesserit, suóque assensu confirmaverit.

Hæc inquam, si Patres scribant, perinde est, ac si scribant, Pontificem

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

tificem non tantùm Concilijs non subesse, sed illis potiùs dominari; sunt enim illæ Superioris certissimæ notæ, quas sigillatim expendemus.

Patres Concilij Romani sub Sylvestro Pontifice, & Constantino Imperatore numero 244. *Romanam sedem, à nemine ne quidem toto Clero judicari posse; ab ipsa verò judicari omnes.* *Tomo 1. Concil. post Conciliũ Nicænum.* & ipsum Concilium Romanum *can. ult.*

Patres Concilij Nicæni 1. numero 318. *Papam esse Vicarium Christi super omnes Populos & universam Ecclesiam Christianam.* Habetur in Act. Concilij *can. 39. Tom. 1. Concilior.*

Patres Concilij Sinuessani numero 180. *Non posse alterius ore, sed suo tantùm Papam judicari: illum reum, illum judicem sui esse.* Acta Concilij Sinuessani *Tom. 1. Concilior.* & Nicolaus I. *in epist. ad Michaëlem Imperatorem.*

Patres Concilij Rom. sub Symmacho Papa, & Theodorico Italiæ Rege numero 115. *Papam esse summum Pastorem, nullius, extra casum hæresis, judicio subjectum. Tom. 2. Concilior.* & Anastasius *in Symmacho.*

Patres Synodi Romanæ sub Leone III. & Carolo M. ex Alemannia, Gallia, Italiaque quàm plurimi. *Rem inauditam esse, Romanum Pontificem Concilio reum sisti, qui nunquam alium, quàm se judicem habuerit.* Anastas. *in Leone III.* Æmilius *de rebus Francor. in Carolo M.* Baronius *ad Annum DCCC.*

Patres 8. Oecumenicæ Synodi sub Hadriano II. Pontif. numero 202. *Ne quidem à Concilio Generali posse in Romanum Episcopum sententiam dici. can. 21.* & habetur *T. 4. Concilior.*

Patres Concilij Lateranensis sub Leone X. numero 114. *Papæ auctoritatem Concilio præcellere. Sess. 11.* Et Rex Christianissimus per suos Oratores Lateranensi Concilio se adhærere professus est *Sess. 8.*

II. S. Anacletus Papa & Martyr: *Depositionem summi Pontificis soli Deo reservatam esse. Epist. 1. Anacl.* quæ habetur *Tom. 1. Concilior.*

S. Julius PP. *Papam à nullo posse judicari: majores causas ad eundem referendas esse, & extra ejus sententiam nihil posse definiri. Epist. 1. ad Episcop. Orientales*, & habetur *Tom. 1. Concilorum.*

S. Bonifacius Mart. *Papæ judicio omnes subjacere, ipsum nullius exceptâ hæresi. c. si Papa d. 40.*

S. Gelasius Papa: *Ex præscripto Canonum ab omnibus posse Romanam*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

ſedem appellare: ſed ab iſta nullam eſſe provocationem, ejusq́; ſententias nullius examini aut judicio ſubmitti. T. 1. Concilior. & c. nemo c. cuncta 9. q. 3.

S. Symmachus apud Ennodium: *Succeſſores B. Petri Cœlo tantùm ſuam debere innocentiam, & præter Deum ſine judice eſſe. Tom. 1. Concil. in Symmacho.*

S. Nicolaus Papa ad Michaëlem Imperat. *Papæ judicium ultimum & peremptorium eſſe; nec majorem Pontificiâ auctoritate in mundo dari. Tom. 3. Concilior. & c. patet 9. q. 3.*

Paſchalis II. *Romanum Pontificem nullis Conciliorum legibus adſtringi poſſe. In epiſt. ad Archiepiſc. Panormit. & c. ſignificâſti 4. de elect.*

S. Cyrillus: *Sicut Chriſto à Patre omnis poteſtas & nulli alteri data eſt: ſic Petro ejusq́; ſucceſſoribus ſupremam Eccleſiæ curam, nullíque alteri commiſſam l. theſaurorum Tom. 2.*

S. Cyprianus: *Hæreſes & ſchiſmata ex eo naſci, quod non uni Sacerdoti, qui vice Chriſti judicem agit, Univerſa fraternitas obtemperet. l. 1. epiſt. 3. ſub init.*

Stephanus Archiepiſcopus omnéſque Africæ Epiſcopi: *Ad Romanam Sedem omnia, è longinquis etiam remotisq́; locis negotia majoris momenti deferenda eſſe, ejusq́; arbitrio finiri oportere. In epiſt. ad Damaſum Papam.* & habetur *Tom. 1. Concil.*

S. Damaſus Papa: *Nullo Epiſcoporum numero decreta firmari, quibus Romanus Pontif. aſſenſum non præbuit, & hujus ante omnia expectandam ſententiam eſſe: nec ulla unquam rata Concilia legi, quæ non ſunt fulta Apoſtolicâ auctoritate. Epiſt. ad Epiſcop. Illyriæ apud Theodoret. l. 2. c. 22. & epiſt. 2. ad Stephanum, & Concilia Af.*

S. Athanaſius: *Majores ſuos dogmata & ordinationes à Sede Romana accepiſſe, ad eamq́; quaſi ad Matrem recurriſſe, ejus uberibus nutriendos: canonibus quippe ſancitum eſſe, ut absq́; Romano Pontifice in majoribus cauſis decerni nihil debeat. Epiſt. ad Felicem II. Papam.*

Patres Concilij Oecumenici Sardicenſis ſub Julio PP. numero 300. *A Synodo condemnatos poſſe Romanam Sedem appellare, hujusq́; arbitrio ſedere, velit ipſa cauſam cognoſcere, an judices in partibus delegare. Ex actis Concilij c. 4. & 7.*

Patres Concilij Chalcedonenſis Oecumenici ſub Leone PP. numero 630. *Imperari ſibi à Pontifice Romano, legesq́; dari, & fidei formam præſcribi patiuntur, & parent. Ex actis Concilij Act. 1. 3. 16.*

Anaſtaſius Patriarcha Hieroſolymit. *Antiquis regulis ſancitum eſſe, ut quid-*

ut quidquid, quamvis in remotis Provincijs ageretur, non priùs tractandum esse, quàm ad notitiam Almæ Sedis esset deductum, ut juxta ejus auctoritatem aut firmaretur, aut infirmaretur. Epist. ad Felicem PP.

Patres Concilij Nicæni 2. numero 350. sub Adriano I. PP. *Execrabilem, profanam & adulterinam esse septimam Synodum Constantinopolit. quia non habuit cooperarium Romanum Pontificem, neq; illius sacerdotes, neq; per Vicarium, néque per Provinciales litteras, quemadmodum fieri in Synodis debet. Ex actis Concilij Act. 6.*

S. Isidorus Hispalensis: *Epistolas Romanorum Pontificum, eorumq; decreta pro culmine sedis Apostolicæ, nec imparis esse cum Concilijs auctoritatis, nec ullam Synodum legi ratam fuisse, quæ non fuerit auctoritate Apostolicæ sedis congregata vel fulta. Præfat. in opus Conciliorum.*

Ivo Carnotensis: *Judicia Romanæ Ecclesiæ à nemine retractari posse: & si quis aliquando hujus Ecclesiæ auctoritate prægravatum se sentiat, non debere in Ægyptum descendere propter auxilium, sed ab ipsa ad ipsam confugere, & inde expetere levamen, unde se conqueritur accepisse gravamen. Epist. 183.*

Joannes Sarisberiensis: *Quis præsumat summum judicare Pontificem, cujus causa Dei solius reservatur examini? utique quisquis hoc attentaverit, laborare quidem, sed proficere nequaquam potest. In Polycr. l. 8. c. 23.*

B. Augustinus Triumphus: *Sententia Papæ, & sententia Dei est una sententia; sicut una sententia est, sententia Papæ & sententia Auditoris ejus. Cùm igitur appellatio semper fiat à minori ad majorem; sicut nullus est major seipso, ita nulla Appellatio tenet facta à Papa ad Deum. De potest. eod. q. 6. a. 1.*

B. Joannes Capistranus: *Auctoritas Papæ protenditur ad omne bonum, & nullum malum, est enim quasi Deus in terra major homine, & minor Deo, plenitudinem obtinens potestatis. Lib. de auctoritate Papæ & Concilior.*

S. Bernardus: *Quis mihi faciet justitiam de vobis? extat quidem tribunal Christi; sed absit, ut ad illud appellem: itaq; recurro ad eum, cui datum est judicare de universis, hoc est, ad vos: vos appello ad vos, judicate inter me & vos. Epist. 113. & l. 3. de Considerat. c. 2.*

S. Thomas Aquinas jam suprà *cit. quæst. de Port. 10. a. 4. in solut. ad 13. & in 4. d. 19. & 2. 2. q. 2. a. 3. & Tr. contra impugnantes Religionem.*

S. Antoninus *T. 22. p. 3. c. 6. §. 19.* S. Bonaventura *in 4. d. 19. & expresse de Cœlest. hierarch. p. 2. c. 1.* Alexander Alensis. *p. 3. q. 40. membro 2.*

S. Bernardinus Senensis *in Mariali p. 3. serm. 3. Cùm Papa,* in-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

quit, sit Christi Vicarius, & gerat vicem Dei in terris, ex quo sequitur, quòd habet plenitudinem potestatis, & illud quod facit, præsumitur facere auctoritate Dei: ideò ipso approbante aliquid, & nos approbare debemus. Immo ipsius sententiæ est magis standum, quàm sententiæ totius mundi.

Deniq; Ecclesia & natio Gallicana hanc ipsam veritatem de Pontificis auctoritate Conciliis superiore, aliquoties, totoq; audiente orbe Christiano amplexa palàm & professa est, ùt infrà dicemus *in §. 16.* Videatur interim Raynaldus *ad An. 1441. n. 10.* & acta Concilij Lateranens. ult. *sess. 8.*

§. XII.

Quâ censurâ Patres & Doctores eos notaverint, qui à Romano Pontifice dissentiunt, & hunc Concilio submittunt.

Summaria.

1. *Censura S. Hieronymi.*
2. *S. Antonini.*
3. *Cajetani, Bellarmini, Boverij.*
4. *Et Joannis de Turre cremata.*

I.

SAnctus Hieronymus *in Epist. ad Damasum*, quæ à Gratiano allegatur *c. quoniam 24. q. 1.* *Quoniam vetusto oriens inter se populorum furore collisus indiscissam Domini tunicam, & desuper textam per frusta discerpit; & Christi vineam vulpes exterminant, ut inter lacus contritos, qui non habent aquam, difficilè, ubi fons signatus, & hortus ille conclusus sit, possit intelligi; ideò mihi cathedram Petri, & fidem Apostolico ore laudatam censui consulendam, inde nunc meæ animæ postulans cibum, unde olim Christi vestimenta suscepi.*

Et infrà

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Et infrà: *Cum successore Piscatoris & discipulo Crucis loquor. Ego nullum præmium, nisi Christum sequens, beatitudini tuæ, id est, cathedræ Petri communione consocior. Super illam Petram ædificatam Ecclesiam scio. Quicunque extra hanc domum agnum comederit, profanus est. Siquis in Arca Noë non fuerit, peribit regnante diluvio. Et quia pro meis facinoribus ad eam solitudinem commigravi, quæ Syriam juncto Barbariæ fine determinat, nec possum sanctum Domini, tot interjacentibus spatijs, à sanctimonia sua semper expetere: ideò hîc collegas tuos Ægyptios confessores sequor, & sub onerarijs navibus parva navicula delitesco. Non novi Vitalem: Meletium respuo, ignoro Paulinum. Quicumque tecum non colligit, spargit: hoc est, qui Christi non est, Antichristi est.*

II. S. Antoninus: *in summa 3. p. T. 23. cap. 3. Quoniam quidam hostes virtutis & unitatis adversarij dicere præsumpserunt, quòd licet à Romano Pontifice ad successorem ipsius, vel ad generale Concilium appellare: ideò cum correctione Sedis Apostolicæ intendo probare, quòd sentire, quòd à Romano Pontifice possit ad quemcunque appellari, est hæreticum manifestè. Et hoc probo unicâ ratione, quæ est talis: Quicumque privilegium Romanæ Ecclesiæ à Christo traditum auferre conatur, est hæreticus: sed dicens & tenens, quòd licet appellare à Pontifice Romano ad successorem ejus, aufert privilegium Romanæ Ecclesiæ à Christo traditum: ergo talis manifestè hæreticus est. Major ponitur in decretis d. 22. c. omnes. Ubi dicit sic: Non dubium est, quia quisquis cuilibet Ecclesiæ jus suum detrahit, injustitiam facit: qui autem Romanæ Ecclesiæ privilegium ab ipso summo omnium Ecclesiarum capite traditum auferre conatur: hic procul dubio in hæresim labitur: & cum ille vocetur injustus, hic est dicendus hæreticus. Fidem quippe violat, qui adversùs illam agit, quæ est Mater fidei: & ipsi contumax invenitur, qui eam cunctis Ecclesijs prætulisse cognoscitur.*

III. Cajetanus *in Tr. de Auctor. Papæ & Concilij cap. 5. Si de Ecclesia Universali sic sumpta* (hoc est sine capite & Papa omnino, multóque magis Papæ positivè contraria) *intelligatur, quòd habet à Christo immediatè potestatem, & quòd ipsa repræsentatur per universale Concilium, erratur errore intolerabili.*

Bellarminus *de Concilijs lib. 2. cap. 17. Hæc propositio: Summus Pontifex simpliciter absolutè est supra Ecclesiam Universam, & supra Concilium generale, ita ut nullum in terris supra se judicem agnoscat, est ferè de fide.* Et infrà: *Qui contrarium sentiunt, à temeritate magna excusari non possunt.*

Boverius *Demonstrat. 3. generali a. 11. Quapropter cùm in hac propositione asserimus, Concilium generale non esse supra Pontificem, sed à Pontificis auctoritate*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

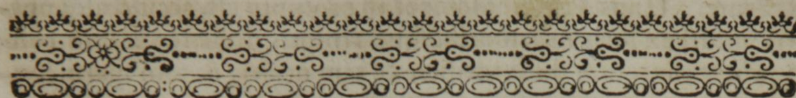
ctoritate pendere, his omnibus bellum indicimus, qui quoquomodo Concilij generalis auctoritatem supra Pontificis potestatem extollunt. Porrò licèt hæc propositio olim ingruente aliquo schismate, à pluribus fuerit impugnata, hodie tamen adeò omnium consensu recepta est, ut nemini secus sentire liceat; quò fit, ut satis tutus illius probationi nobis locus relictus sit, nec nisi adversùs Schismaticos, vel Hæreticos in ea tuenda nobis hodie agendum sit: tametsi Gersonem, ac alios antiquiores hujus erroris Patronos, qui propriam sententiam Ecclesiæ judicio subjecerunt, à schismatis culpa excusemus.

IV. Joannes de Turrecremata qui Concilio Basileensi interfuit, ejúsque maxima pars fuit, loquens de Concilij Basileensis Decreto, quo Pontifici Concilium præferre conati sunt, hæc habet *l. 2. de Eccl. c. 100. Licèt Basileenses, cum maximo studio, repetitis vicibus supplicaverunt, oraverunt & requisiverunt per Oratores suos, ut Dominus Eugenius eorum decreta approbaret, & confirmaret, nunquam tamen talem approbationem aut confirmationem habere ab eo potuerunt. Et meritò, quia sedes Apostolica, in qua Religio Christiana semper immaculata permansit, & permanebit, talia decreta, quæ ab Evangelica veritate, & SS. Patrum doctrina aliena videbantur, nullo modo ab eo passa fuisset confirmari.*

Et infrà: *Non parùm admirandum est, adversarios Basileenses, tantâ caligine mentis involutos, & excæcatos malitiâ, ut in materiis fidei definiendis, & declarandis, maluerint sequi homines, ab Ecclesia Dei in doctrina sua damnatos; sicut fuit Marsilius de Padua, Guillelmus Ockam, & aliquorum Fraticellorum opiniones erroneas renovantes; quàm Doctores sanctos ab Ecclesia approbatos, & alios præstantissimos Doctores antiquos, & reputatissimos in schola Theologica, quorum doctrina fulget in Ecclesia, ut sol & luna. Contra quos ait Augustinus, & habetur in Canone, non Afferamus 24. q. 1. Non afferamus stateras dolosas, nec appendamus, quod volumus, pro arbitrio nostro dicentes: hoc grave, hoc leve est: sed afferamus divinam stateram ex scripturis sacris tanquam thesauris Dominicis, & in illa, quid sit gravius, appendamus.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

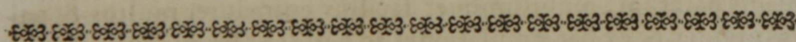

§. XIII.

Supremam in Christi Eccclesia potestatem penès Romanum Pontificem, non Concilium esse rationibus evincitur.

Summaria.

1. *Prima Ratio ex perfectione statûs Monarchici, ubi insignia testimonia expenduntur SS. Hieronymi, Athanasij, Thomæ Aquinatis, & Nicolai Sanderi.*
2. *A causa efficiente potestatis Ecclesiasticæ; ubi ostenditur supremam in Ecclesia potestatem Concilijs datam à Christo Domino nunquam fuisse.*
3. *A causa exemplari; cùm enim Concilium repræsentet Ecclesiam Universalem, sicut hæc Pontifici Romano subjacet, ita & Concilium.*
4. *A causa finali, propter quam supremam potestatem Concilijs conferunt.*
5. *Ab infelici eventu.*
6. *Ex defectu Judicis controversiarum.*

I.

Rima Ratio desumitur ex forma Regiminis monarchici. Christus enim, ùt maximè Ecclesiam dilexit, sic illi optimè consultum voluit, nec enim amor Dei est sterilis, & intra corticem hærens, sed in florem, fructúmque erumpit, quantúmque diligit, tantum agit. Jam verò optima gubernandi forma est monarchica, uno Principe ad clavum sedente

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

ſedente. Unus Princeps ſemper in promptu eſt, accinctuſq; operi: multi ex locis ſitu, moribúſque remotis difficilè, & ſerò conveniunt; interim, dum medici, & tam multi, & tam ſparſi, longéque poſiti cum remediis accurrunt, malum aut invaluit, aut ægrum conſumpſit. Unus ſecum facilè convenit, ſibíque obſtrictos facilè imperio & poteſtate ad exequenda ſemel deſtinata impellit cogítque. Multi ùt ingenio, moribus, doctrinâ, affectu diſſentiunt; ita in unam ſententiam, per tot impedimenta, remoráſque difficiliùs conſpirant, & in factiones ſcinduntur, ſibi, Eccleſiæque fatales, ùt in Conciliis Piſano & Baſileenſi patuit. Sub uno capite omnia magis ex ordine proveniunt, ſicut ex adverſo plerúmque multitudini confuſio miſcetur. Tolle gubernatorē navi, Ducem exercitui, ovibus Paſtorem, quem ordinem tenebunt, imperio in multos translato? Legat, cui vacat, omnia, quæ hactenus ſunt celebrata Concilia, videbit quot de loco, de modo, de rebus ipſis æſtus animorum fuerint, agitationéſq; ſententiarum, nullum exitum habituræ, niſi cum ſumā poteſtate præſediſſet unus, latâque ſententiâ finem litibus dixiſſet. Unus Deo faciliùs unitur, ab eóque in ijs, quæ fidei ſunt, ducitur, quàm multi; non quidem ex parte Dei, cujus æquè ad multos ac unum Potentia extenditur ſufficítque, ſoli ſimilis, qui non majori operâ multos, quàm unum irradiat; ſed ex parte hominum, earúmque diſpoſitionum, quæ ad ſupremum regendi munus ſunt neceſſariæ; ſemper enim unum faciliùs reperies, quàm multos, ſumæ poteſtati parem; maximè cùm huic uni conſilia hominum doctrinâ, ſtudio, experientiâ inſignium non deſunt, qualis Romanus Pontifex eſt. Sub uno Principe diuturnum eſt regnum, firmum floréntque, ac in diverſa, & hoſtilia magis paratum, munitúmque: faciliùs enim inter multos & pares invidia, & ex hac æmulationes ac bella civilia gliſcunt, & ubi multi imperant, cura paucorū eſt; ùt aliena ſpectamus, quæ communia ſunt, & ideò negligimus: nec facilè reperias, cui non plus doleat furtum domi ſuæ factum, quantumvis mediocre; quàm hoſtilis in Patriam incurſus, quia hoc commune bonum, illud proprium: quo fit multitudinem faciliùs corrumpi, & ad patriam prodendam flecti, quàm Principem, cui commune bonum eſt etiam proprium. Et ſicut Princeps, qui ſolus rerum potitur, potentior

eſt, di-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

est, ditiórque, quàm optimates; ita etiam cupiditati & metui minus patet, qui duo sunt affectus maximè præpotentes, rerúmque humanarum Domini, & quibus multitudo plerúmque vincitur.

Percurre omnia Regnorū, Rerúmq; publicarum monumenta, Monarchias fuisse Rebus publicis longè diuturniores, potentiores, bello & pace florentiores, invenies. DEUS ergo Ecclesiæ suæ, quam tantopere dilexit, cui unitatem maximè pacémque comendavit, non debuit aliud, quàm monarchicum Regimen dare; non esset verò monarchicum, sumâ Potestate penès Concilium, hoc est, multos existente. Quamvis enim & Monarchia suas habeat maculas, & quæ rerum humanarum conditio est, sua detrimenta, ea tamen longè in uno minora sunt & pauciora, quàm in multis.

Nec verò hæc ludendi temporis gratiâ, & philosophorum ritu disputamus, qui aut in porticu, cùm vacabat; aut in scholis de optimo regendi genere disserebant; sed rem ipsam loquimur, tótq; exemplis testatam. Revoca in animum, si placet, illa tot Episcopis numerosa Concilia, Antiochenum, Ariminense, Ephesinum 2. Constantinopolitanum sub Leone Isaurico, & aliud sub Copronymo, Pisanum, & Basileense, quæ licet Patribus doctrinâ & pietate insignibus abundarent; quia tamen à Romanis Pontificibus non ducebantur, & contra istius voluntatem, præscriptásque leges statuebant, quid aliud quàm latrocinia, pestésque evaserunt? sicut econtrà Concilia per Romanos Pontifices confirmata, omnium fidelium veneratione cultúque accepta sunt; tantùm videlicet interest etiam sacram multitudinem uni Principi subesse.

Sed quia in hoc argumento multa sunt à doctissimis viris in lucem edita, Bellarmino præsertim *de S. Pontifice l. 1. à c. 1.* Nos ne actum agamus, pauca delibabimus, quæ ad rem nostram faciunt ex SS. Patribus:

S. Hieronymus *ep. 4. Multa animalia & ferarum greges ductores sequuntur suos: in apibus Principes sunt: grues unam sequuntur: ordine litterato Imperator unus: judex unus Provinciæ. Roma, ut condita est, & duos simul fratres reges habere non potuit, & parricidio dedicatur. In Rebeccæ utero Esau & Jacob bella gesserunt. Singuli Ecclesiarum Episcopi, singuli Archipresbyteri, singuli Archidiaconi, & omnis ordo Ecclesiasticus suis rectoribus nititur. In navi unus Gubernator: in domo unus Dominus: in quovis grandi exercitu unius signum ex-*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

spectatur. Et ne plura replicando fastidium legenti faciam, per hæc omnia ad illud tendit oratio, ut doceam te non tuo arbitrio dimittendum, sed vivere sub unius disciplina Patris, consortióque multorum.

S. Thomas *1. p. q. 103. a. 3. Optima est gubernatio, quæ fit per unum. Cujus ratio est: quia gubernatio nihil aliud est, quàm directio gubernatorum ad finem, qui est aliquod bonum. Unitas autem pertinet ad rationem bonitatis. Probatur per hoc, quòd sicut omnia desiderant bonum, ita desiderant unitatem, sine qua esse non possunt. Nam unumquódque in tantum est, in quantum unum est. Unde videmus, quòd res repugnant suæ divisioni quantum possunt, & quòd dissolutio uniuscujusq; rei provenit ex defectu illius rei. Et ideò id, ad quod tendit intentio multitudinem gubernantis, est unitas, sive pax. Unitatis autem causa est per unum. Manifestum est enim, quòd plures multa unire & concordare non possunt, nisi ipsi aliquo modo uniantur. Illud autem, quod est per se unum, potest esse unitatis convenientiùs, quàm multi uniti. Unde multitudo meliùs gubernatur per unum, quàm per plures. Relinquitur ergo, quòd gubernatio mundi, quæ est optima, sit ab uno gubernante. Et hoc est, quod Philosophus dicit in 12. Metaph. Entia nolunt disponi malè, nec bonum pluralitas principatuum: unus ergo Princeps.*

Idē S. Doct. *l. 4. contra Gent. c. 76. Sic igitur in uno spirituali populo unius Ecclesiæ requiritur unus Episcopus, qui sit totius populi caput: ita in toto populo Christiano requiritur, quòd unus sit totius Ecclesiæ caput. Item ad unitatem Ecclesiæ requiritur, quòd omnes fideles in fide conveniant. Circa verò ea, quæ fidei sunt, contingit quæstiones moveri: per diversitatem autem sententiarum divideretur Ecclesia, nisi in unitate per unius sententiam conservaretur. Exigitur ergo ad unitatem Ecclesiæ conservandam, quòd sit unius, qui toti Ecclesiæ præsit. Manifestum est autem, quod Christus Ecclesiæ in necessarijs non deficit, quam dilexit, & pro ea sanguinem suum fudit, cùm & de Synagoga dicatur per Dominum: Quid ultrà debui facere vineæ meæ, & non feci? Esaiæ 5.*

Non est igitur dubitandum, quin ex ordinatione Christi unus toti Ecclesiæ præsit. Adhuc. Nulli dubium esse debet, quin Eccesiæ Regimen optimè sit ordinatum, utpote per eum dispositum, per quem Reges regnant, & legum conditores justa decernunt, optimum autem regimen multitudinis est, ut regatur per unum: quod patet ex fine regiminis, qui est pax. Pax enim & unitas subditorũ est finis regentis. Unitatis autem congruentior causa est unus, quàm multi. Manifestum est igitur regimen Ecclesiæ sic esse dispositum, ut unus toti Ecclesiæ præsit. Ampliùs, Ecclesia militans ex triumphanti Ecclesia per similitudinem derivatur: unde & Joannes in Apocalyp. vidit Jerusalem descendentem de cœlo: & Moysi dictum est, quòd

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

est, quòd faceret omnia secundùm exemplar ei in monte monstratum. In triumphanti autem Ecclesia unus præsidet, qui etiam præsidet in toto universo, scilicet Deus. Dicitur enim Apocal. 21. Ipsi populus ejus erunt, & ipse cum eis erit eorum Deus. Ergo in Ecclesia militante unus est, qui præsidet universis. Hinc est, quod Oseæ 1. dicitur: Congregabuntur filij Juda & filij Israël pariter, & ponent sibi caput unum. Et Dominus dicit Joan. 10. Fiet unum ovile, & unus pastor. Si quis autem dicat, quòd unum caput, & unus pastor est Christus, qui est unus unius Ecclesiæ sponsus, non sufficienter respondit. Manifestum est enim, quòd Ecclesiastica Sacramenta ipse Christus perficit. Ipse enim est, qui baptizat. Ipse est, qui peccata remittit. Ipse est verus sacerdos, qui se obtulit in ara Crucis, & cujus virtute corpus ejus quotidie in altari consecratur: & tamen quia corporaliter non cum omnibus fidelibus presentialiter erat futurus, elegit ministros, per quos predicta fidelibus dispensaret, ut supra dictum est. Eâdem igitur ratione, quia presentiam corporalem erat Ecclesiæ subtracturus, oportuit, ut alicui comitteret, qui loco sui universalis Ecclesiæ gereret curam. Hinc est, quod Petro dixit ante Ascensionem: Pasce oves meas, Joan. ult. & ante passionem: Tu iterum conversus confirma fratres tuos. Lucæ 22. Et ei soli promisit: Tibi dabo claves Regni Cœlorum. Ut ostenderetur potestas clavium per eum ad alios derivanda ad conservandam Ecclesiæ unitatem. Non potest autem dici, quòd etsi Petro hanc dignitatem dederit, per eum tamen ad alios non derivatur. Manifestum est enim, quòd Christus Ecclesiam sic constituit, ut esset usque ad finem sæculi duratura: secundùm illud Esajæ 9. Super solium David & super regnum ejus sedebit, ut confirmet illud, & corroboret in judicio & justitia, amodò & usque in sempiternum: manifestum est igitur, quòd ita illos, qui tunc erant, in ministerio constituit, ut eorum potestas derivaretur ad posteros pro utilitate Ecclesiæ usque ad finem seculi; presertim cùm ipse dicat Matth. ult. Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem seculi. Per hoc autem excluditur quorumdam presumptuosus error, qui subducere nituntur ab obedientia, & subjectione Petri, successorem ejus Romanum Pontificem universalis Ecclesiæ Pastorem non recognoscentes.

S. Athanasius *Orat. contra gentes: Pugnantia & contraria ex ipsa natura in unum non coalescerent, nisi prestantior aliquis esset, & Dominus, qui ea conjungeret, cui & ipsa elementa (tanquam ancillæ Domino suo obsequentes) cedant & obtemperent. Non enim singula ad suam ipsorum naturam respectantia cum alijs depugnant, sed eum, qui ea ita coagmentavit, Dominum agnoscentia, concordiam inter se fovent, & naturaliter quidem inter se contraria, gubernatoris tamen voluntate in amicitiam conciliantur.* Et paullo pòst: *Si videas civitatem ex*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

tem ex multis variisq; hominibus constantem, parvis, magnis, opulentis, pauperibus, senibus, junioribus, maribus, fœminis bono ordine rectáque disciplina coli, eósque qui ibi degunt, tametsi diversos inter se, animo tamen consentire, néque opulentiores contra pauperes, néque magnos contra paucos, néque juvenes contra senes insurgere, sed omnes æqualitate juris pacem tueri: si hæc inspiciamus, fieri nequit, quin in mentem veniat, Principis inibi præsentiâ hanc concordiam foveri, tametsi ille in conspectum non prodeat, quum immodestia pro signo habeatur, sine capite Rempublicam esse: ordo autem contrà Principis curam moderationemq; demonstret. Ut enim cùm corpore membrorum inter se congruentiam videmus, néque oculos cum auribus pugnare, nèque manus contra pedes seditionem movere, sed unumquodq; proprium perficit negotium absq; seditione, prorsus ex illo ipso intelligimus, esse animam in corpore, quæ ista ad istum modum temperet ac regat, etiamsi illa oculis non pateat: ita quoq; in universitatis istius ordine & harmonia, necesse est, ut animadvertamus, omnium istorum Principem esse Deum, eumq; unum & non plures. Nam ille dispositionis ordo, & rerum omnium consentiens harmonia non multos, sed unum sibi ducem Principémq; esse declarat, nimirum verbum Dei. Non enim, si plures essent rerum naturæ Principes, servaretur ejusmodi universitatis ordo, sed omnia confusa, & inordinata forent, propter multos istos: cùm unusquisq; omnia ad suum arbitrium traheret, & cum alieno depugnaret. Ut enim diximus, multitudinem Numinum nullitatem esse Numinum: ita quoq; necesse est, multitudinem Principum id efficere, ut nullus esse Princeps videatur (cùm enim quisq; alterius regnum tollebat, nullus reliquus conspiciebatur Princeps) sed inter-Regnum potiùs sine capite erat. Ubi autem Princeps non est, ibi prorsus disturbatio nascitur. E diverso in multis usq; diversis, ordinis & concordiæ observantia, unumquódque moderatorem ostendit, ut si quis è longinquo citharam audiat ex multis & diversis nervis compositam, & ex iis concentûs harmoniam admiretur, quòd non solùm gravis suum sonum absolvit, neq; solus acutus, néque solus medius, sed omnes pariter, pari modo inter se consonant, planè ex eo intellexerit, non à se ipsa citharam moveri, aut à pluribus pulsari, sed unum esse musicum, qui uniuscujusq; nervi vocem ex arte ad concentum harmoniæ misceat, etiamsi illam non contueatur: ita quoq; ex consona ubiq; & concinna mundi dispositione, nec superioribus contra inferiora, neq; inferioribus contra superiora insurgentibus, sed omnibus in commune unum ordinem conficientibus, consequens est, ut non plures naturæ Principes & Reges, sed unum intelligamus, suâ luce omnia illustrantem & moventem.

Sanderus *l. 5. de visibil. Monarch. c. 5. Quæ nunc spes restare posset, ut ullæ duæ*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

ullæ duæ Episcopales Cathedræ, aut etiam ut duæ quæpiam Paræciæ in terris vel ad unum annum consentirent, nisi vinculo quopiam visibili, & eo maximè conspicuo, in unitate & pace retinerentur? aut unde factum est, ut Romana Ecclesia in hodiernum stet ac floreat, nisi quia Pastore uno fideli vel nunquam, vel non diu caruit, qui omnes oves intra Dominicum ovile diligentiâ & industriâ suâ contineret? Quæ autem gentes cum Romana Ecclesia comunicant, illæ tantò magis in Ecclesiastica pace florent, quò magis communicant cum illa. Si penitùs cum illa communicant, penitùs à schismate ac hæresi liberæ sunt: ùt Sicilia, ùt Neapolitanum Regnum, ùt reliqua Italia, ùt Hispania, ùt Lusitania, ùt inferior Germania. Ex altera verò parte gentes illæ, quæ aut penitùs, aut ex parte recesserunt à Romana fide, aut Saracenis subjectæ sunt, ùt Afri, & Numidæ, in Pœnam hæresis Manichæorum, Donatistarum, Arianorum, & Pelagianorum: aut Turcis parent, ùt Ægyptus, Asia, Græcia, in pœnam schismatis, quo ab Ecclesiæ Romanæ unitate discesserunt: aut certè nec secum quidem ipsæ consentiunt, ùt Gallia, Germania, Polonia, Suecia, Gothia, Anglia, & Scotia, quæ domesticis inimicitiis ob fidem & Religionem susceptis, ita debilitantur, ut planè hosti externo viam straverint, quâ faciliùs eos in servitutem redigat. Gens enim & Regnum, quod Ecclesiæ Dei non servierit, secundùm Isaiæ Prophetiam peribit. Non periit unquam illud Regnum, quod uni Pastori in Petri Cathedra sedenti obedivit. Perierunt autem omnia illa, & in futurum peribunt, quæ Petri fidem & sedem abdicantia, Cathedram alteram contra unam illam Petri Cathedram erigunt, quæq; inconsutilem Domini tunicam, cui milites pepercerunt, dividere ac partiri conantur. Quid? tot ista sectarum, quæ hodie regnant, monstra nonne ob id orta sunt, quia uni potissimùm Pastori non obeditur? nemo jam ferè est, qui ignoret, D. Cyprianum scripsisse: Neque enim aliunde hæreses obortæ sunt, aut nata sunt schismata, quàm inde, quòd Sacerdoti Dei non obtemperatur, nec unus in Ecclesia ad tempus Sacerdos, & ad tempus Judex vice Christi cogitatur; cui si secundùm Magisteria divina obtemperaret fraternitas universa: nemo adversùm Sacerdotum Collegium quidquam moveret, nemo post divinum judicium, post populi suffragium, post Coëpiscoporum consensum judicem se jam non Episcopi, sed Dei faceret, nemo dissidio unitatis Christi Ecclesiam scinderet, nemo placens ac tumens seorsum, foris hæresim novam conderet.

Et infrà: *Cur autem unus Pastor ceteris fidelibus à Christo præpositus putari debeat, nos tot ac tantas rationes afferimus.*

Primùm ne longè præclarissimum gubernationis genus (qualis est Monarchia) à Christi Ecclesia abesse censeatur, in qua secundùm ordinem omnia fieri debere Apostolus docet.

Deinde, ut status Ecclesiæ cohæreat cum eo gubernationis modo, qui observatur in ceteris omnibus creaturis, quæ ad unum suæ naturæ conditionísque principiū referri solent, ùt constat de cœlis, sideribus, animantiúmque, & corporibus, & gregibus.

Tum autem, ut Ecclesia militans in suo genere sit similis Triumphanti Ecclesiæ, quam nemo negat ab uno Christo ita gubernari, ut Christus ab eadem Ecclesia facie ad faciem videatur. Unde & huic militanti Ecclesiæ unus militans Pastor præesse debet, qui ab eadem Ecclesia videri queat.

Prætereà, ut regimen Ecclesiæ Christi respondeat statui, quem eadem Ecclesia, sub Patriarchis habuit, quorum non nisi unus eâdem ætate, eodémque tempore primas tenuit, & cui ceteri omnes velut Primati cedebant, sicuti constat de Melchisedech, qui benedixit Abrahæ, tanquam inferiori Patriarchæ.

Atque etiam, ut status Ecclesiæ Christi respondeat statui legis Mosaicæ, sub qua unus tantùm Pontifex omnibus, quæ in mundo erant Synagogis præfuit.

Ut status Ecclesiæ Christi non dissentiat à Prophetarum doctrina, qui prædixerunt, eam fore similem aciei castrorum ordinatæ, in qua unus est primus Dux seu Imperator.

Ut respondeat Christi Doctrinæ, qui Ecclesiam Regnum, ovile, hospitium, seu diversorium, in quo unus Rex, Dominus, aut Pastor, ísque visibilis, & ejusdem conditionis cum subditis suis præest.

Ut respondeat doctrinæ Apostolorum, qui Ecclesiam dixerunt similem esse corpori, cujus unum est precipunm membrum, & similem Domui, in qua unus Paterfamilias dominatur.

Ut Ecclesiæ gubernatio consentiat ipsa secum, sitq; non minus in tota militante Ecclesia unus militans Pastor, quàm in singulis militantibus Provincijs, & Parecijs singuli sunt militantes Pastores.

Ut æterna Monarchia Dei per unum ad tempus Pastorem demonstretur. Nam Ignatius tradit, Episcopum figuram Dei in Ecclesia gerere, in epistola ad Smyrnenses. Sit ergo unus in Ecclesia summus Pontifex, qui figuret unitatem Dei.

Ut visibilis Monarchia, quam Christus in terris agens per seipsum inchoavit, & quâ in hodiernum diem Ecclesiam gubernat, in terris per vicarium ipsius continuetur, & perseveret: nec alia nunc Ecclesia esse putetur, quàm sub Christo fuit. Esset quippe alia, & non una eadémque Ecclesia, si forma regiminis, quæ sub Christo in terris agente non nisi Regia fuit, nunc in Aristocratiam vel Democratiam mutaretur.

Ut Christi unius in æternum Pastoris unitas hoc modo figuretur. Nam cùm

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Ecclesia sit imago rerum ipsarum, quæ in cœlis elucent: ùt ibi constat, unum Christum esse totius Ecclesiæ suæ æternum Pastorem, sic oportuit illam Christi præsidentiam per unius Pastoris Primatum in terris figurari.

Ut etiam invisibilis unitas Ecclesiæ, hoc visibilis unius Pastoris Primatu designetur, quæ Cypriani est ratio in libro de unitate Ecclesiæ. Ex illa visibili connexione, quâ cohærent inter se Presbyteri, Episcopi, primates, & summus Pontifex, facilè intelligitur, quanta sit illa spiritalis unitas, quæ intercedit Ecclesiæ tam cum Christo Capite, quàm cum reliquis ipsius membris.

Ut militantis Ecclesiæ externa unitas & pax per unum Pastorem conservetur, schismataq; tollantur, quæ est Optati ratio in lib. 2. de schismate Donatistarum: & D. Hieronymi adversùs Jovinianum.

Ut non desit in Ecclesia, qui jure divino peccata inferiorum Pastorum Ecclesiæ puniat, & negligentiam Prælatorum suppleat, quæ est Gregorij M. ratio, lib. 7. Epist. 8.

Ut quando Synodus propter externam persecutionem congregari non potest, sit tamen qui pro auctoritate sua causas singulorum cognoscat, & decidat, quæ est Basilij M. ratio in Ep. 78.

Ut cùm singulis Pastoribus portio gregis aliqua sit assignata, nec illi teneantur curam suscipere eorum, qui non sunt ipsis commendati: non desit tamen, qui & propagandi Evangelium curam gerat, & Episcopos novos illis constituat, qui de novo ad fidem convertuntur. Hæc enim cura nisi ad unum aliquem ante alios omnes spectaret, non tot Nationes, post Apostolorum ex hac vita migrationem, Christi fidem suscepissent.

Ut sit, qui Episcopatus anteà constitutos, vel dividat, vel uniat, prout res ipsa videbitur postulare. Quod nisi ab uno præcipuè fieret: vel non fieret id omnino, vel cum gravi scandalo sæpe fieret.

Ut certum sit, quæ Concilia sint legitima: & quis vel congreget, quemadmodum oportet, vel quis econtrà dissipet: quæ est ratio Damasi contra Concilium Ariminense.

Ut quæ de uno inter Apostolos majore & predecessore, in Evangelio scribuntur, vera & in Ecclesiæ gubernatione, perpetua esse credantur, ut quæ de Primatu Petri tam perspicuè in Evangelio narrantur, & à sanctis Patribus ita exponuntur, vana esse non existimentur.

Ut Ecclesia Christi, Dæmonum societate inferior non judicetur, si ea visibili unius Primatu careat, quem Princeps Dæmoniorum sortitus est.

Ut quæ de Romani Pontificis Primatu sancti Patres & Oecumenica Concilia tanto consensu docent, vera esse non dubitetur.

II. Se-

II. *Secunda Ratio* desumitur ab Auctore & causa efficiente Potestatis Ecclesiasticæ: hæc enim, cùm versetur circa decisiones dogmatum, & quæstiones fidei, verum intellectum scripturarum, leges universales, quæ totum Populum Christianum obligent &c. non potuit hominum voluntate, occupatione, aut præscriptione institui, sed solâ Dei voluntate, suam auctoritatem, potestatémq; in alium tanquam vicarium deponentis. Cùm ergo Concilium sibi rerum summam, apicémque Ecclesiasticæ Potestatis vindicat; quærimus à quo acceptam, à quo, quando & ubi datam? scriptura enim de Concilijs tacet, Patres nihil dicunt, Traditio, usúsque rerum contrarius est; à quo ergo in totam Ecclesiam, ipsúmque Papam hîc Concilio dictum: *Tibi dabo claves Regni Cœlorum*? num Concilio: *Super hanc petram ædificabo Ecclesiã meam*? num Concilio: *Si amas me, pasce oves meas. Et pro te rogavi, ut non deficiat fides tua?* Aut Concilium ad oves Christi pertinet, aut ad Ovile, aut pastorem Ecclesiæ agit. Si Pastorem; ostendat, quando illi oves & Ecclesia comissa, quando mandatum pascendi Ecclesiam universam illi datum: imò stante Christi promisso, nec dari potuit: cùm ipse apud Joannem dixerit: *Unum Pastorem, & ovile futurum*: unum, inquit, non trecentos, aut sexcentos, quot in Concilijs sunt. Si verò Conciliũ ad oves & ovile spectat, ergo non supra, sed infra Pastorem est, nec pascit, regítque; sed ab illo pascitur, regitúrq;. Absit enim, ut dicamus, Concilium sibi potestatem usurpare, quam non accepit; aut accepisse, quæ data non est: aut datam esse, quæ ostendi non potest, quando, & ubi data sit. Alioquin si Patres Concilij supremam sibi in Ecclesia potestatem adscriberent, quam non accepissent; ad eos spectarent Dei apud Oseam querelæ *c.8. Ipsi regnaverunt, & non ex me: Principes extiterunt, & non cognovi.*

III. *Tertia ratio* desumitur à causa exemplari, nam Concilium universale non est ipsa Ecclesia universalis, sed eam tantùm repræsentat: quemadmodum Legatus repræsentat Principem, à quo missus est, & Vicarius suum Principalem: & in hoc sensu Concilium Constantiense *sess. 4. 5. & 6.* dicitur repræsentare Ecclesiam Catholicam in terris militantem: si ergo Concilium non est Ecclesia, sed hanc tantùm repræsentat, ergo non est majoris auctoritatis, quàm ipsa Ecclesia; sicut imago & Legatus Principis tantum ab-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

tum abest, ut Principem auctoritate superent, ut potiùs multùm infra illum sint: sed Papa est supra Ecclesiam universalem, nec ab ista judicari potest, cùm illius sit Magister, Pastor, fundamentum, & claviger: est verò absurdissimum, Magistrum à discipulis, Pastorem ab ovibus regi. Demus enim Pontificem suâ potestate abuti, salvâ tamen Religione, fidéque; demus corruptis moribus esse; hæ causæ non sufficiunt, ut desinat Magister & Pastor esse, ejusque potestas in Ecclesiam & Concilium migret; imò audiendus est, & quæ dicit facienda, non tamen quæ facit imitanda. *Matth. 23.* Et Magistratibus non tantùm modestis, sed etiam discolis parendum esse Apostoli est doctrina *1. Petri.* Aliud est in Principe alicujus liberæ Reipublicæ, in qua sicut Princeps à Magnatibus aut Populo potestatem & imperium habet; ita potest ab ijs adstringi, & pro certis casibus illius potestas ad populum & magnates reverti; non sic in Papa, qui à Deo primatum, curamq; universæ Ecclesiæ accepit, quæ à solo Deo limitari potest restringíque. Si ergo Pontifex, tanquam Pastor, Caput, & Magister non singularum tantùm Ecclesiarum, sed Ecclesiæ ipsius universalis (quod sæpe in Concilijs definitum est) majori, quàm tota Ecclesia, auctoritate præditus est, multò magis, quàm Concilium universale, quod Ecclesiam tantùm repræsentat, nisi velis plus in imagine, quàm prototypo esse, plus in Legato, quàm Principe. Imò cùm Concilium Ecclesiam repræsentet, non potuit Concilio jus pascendi Ecclesiam dari: sicut nec imagini, aut Legato & Vicario Principis jus & potestas in Principē: & quando Christus Petro promisit: *Pasce oves meas: super te fundabo Ecclesiam meam*: hæc promissio, si directa non in Petrum principaliter, sed in Ecclesiam & Concilium fuit: sensus verborum esset: Tibi Ecclesia dabo claves Ecclesiæ: Super te, ò Ecclesia, fundabo Ecclesiam meam: Tu Ecclesia pasce Ecclesiam meam: qui sensus planè absurdus est.

IV. *Quarta ratio*, à fine desumitur, ob quem hanc supremam potestatem conferre in Concilium moliuntur. Si enim hanc potestatem eum in finem necessariam dicunt, ut Pontifex dubius & in schismate creatus, aut in hæresim lapsus in ordinem redigatur; hi duo casus sunt excepti, ùt infrà dicemus, nec ullam superioritatem Concilij arguunt; cùm Pontifex hæreticus, caput Ecclesiæ desinat

finat esse: & dubius ac in schismate creatus, habeatur pro nullo; si verò Pontifex indubitatus sit, perditis tamen moribus, & Christi Vicario indignis, qui tamen in apertam Ecclesiæ perniciem non spectent; nullâ hîc opus Concilij superioritate, cùm mali mores Pontificem non continuò dignitate suâ spolient, essetque res pessimi & fatalis exempli, ob privata & domestica vitia, Principem gradu deijcere, & Majestatem regnantis subditorum criminationibus & libidini exponere, semper aliquid in Principum vita damnantium, & qui, ùt altissimo loco positi sunt, nec omnium & discordantia vota explere possunt; ita calumnijs maximè & invidiæ ac odijs subditorum patent. His si grassari in Principem liceat obtentu criminum, quæ in illo notantur, quem tu reperies throni securum, semper inter vera, quæ hominem non deserunt, aut imaginaria delicta, quæ multò veris plura sunt, majestate dubiâ, & casui vicinâ? & ideò sacræ paginæ, Principibus etiam malis dyscolisque obtemperari volunt *Matth. 23. & Petri 1.* Fuitque in Pontificibus sub finem noni & initium decimi sæculi exemplum memoratu dignum, ubi cùm corruptissimi essent Pontificum mores, seq; ipsos mutuis cædibus delerent, illique Pontificatu donarentur, qui plus gratiæ & amoris à nobili meretrice obtinerent; nunquam propterea vel schisma conflatum est, vel Synodus Pontifici exauctorando indicta. V. Glabr. *lib. 2. c. 6.* Luitprand. *l. 2. c. 13.* Baron. *ad Annum CMVIII. & MI.*

Si verò Pontificum mores adeò fœdi perditique essent, ut in publicam perniciem exirent, velut si aliena invaderent, injustissimas leges conderent, Principum jura & regna turbarent, &c. tunc nec Concilio, nec ejus supra Pontificem majoritate opus est, cùm jus naturale omnia illa permittat, quæ ad justam defensionem pertinent. Si ergo invadat res meas, repellam: Si aggrediatur, resistam: Si censuris & interdictis fulminet, ostendam, illo ferro & igni, sano corpori opus non esse: Si regno minetur, minis innocentiam & armatam opponam: quid hîc opus provocatione ad futurum Concilium? quod illi fecerunt, à quibus cùm Pontifex decimas in sacram expeditionem peteret, futurum Concilium appellârunt; si enim Pontificis postulatio injusta erat, & legitimis causis destituta, adeò ut eas decimas injustè peti, palàm omnino

esset,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

esset, nihil attinebat futura & incerta remedia exposcere, cùm liceret præsentibus uti, hoc est legitimâ rerum juriumque suorum defensione, maximè in urbe Regia, & quæ suas vires aliorum æquitati sociâsset, & hæc forsan Ottoni M. causa fuit Joañem XII. Pontificem Romanum solio exturbandi, qui contra fidem Augusto datam, adstrictamque juramento Adalbertum Tyrannum fovebat, in certam Ecclesiæ & Imperij perniciem; & potuit Ottonis hoc factum, quamvis à quamplurimis damnatum, eâ ratione purgari, quòd Joannes fuerit notoriè & contra fas solio impositus, intrususque magis quàm electus, factionibus metuque oppressâ eligentium libertate: quamvis ad majora evitanda mala, Ecclesia illum aliquamdiu toleraverit, dum oblatâ occasione hoc monstro, quo nihil turpius Vaticanum vidit, se liberavit. Sed de hoc plura, cùm ad objectiones respondebimus.

Tandem, si Concilium Pontifici anteponas in decisionibus fidei, néque hoc necessarium est; cùm multis retrò sæculis definita dogmata fuerint, multæque hæreses damnatæ solâ Pontificum operâ, nullóque adhibito Concilio, ùt infrà. Et si hæresis aliqua Concilio indigeret, non propterea Concilij auctoritas Pontificiâ præstaret; sed ejus, Patrumque suffragia, confirmationi, & directioni SS. Pontificum subjacerent, prout hactenus demonstratum à nobis est. Cùm ergo in nullo casu hæc Concilij in Pontificem Romanum potestas Ecclesiæ necessaria sit; qui illam tuentur, patet non tam Ecclesiæ causam, quàm suam agere, ut videlicet, dum Concilium cum Pontifice committunt, ipsi interim in tuto sint, objectâque insequenti morâ, se ipsi honestè subducant.

V. *Quinta Ratio est* ab eventu: nulla quippe de rebus futuris judicandi certior est regula, quàm præteritorũ memoria, quæ enim plerúmque aut semper contigerunt, iterum contingent, & temeritas esset illic malaciam & serenum exspectare, ubi semper naufragio & tempestate jactatus es. Jam verò nullum umquam Concilium hanc in Pontifices expeditionem aggressum est, cui non infeliciter ea cesserit.

Numerorum 16. Ecce, inquit sacer textus, *Core filius Jsaar, & Dathan átque Abiron surrexerunt contra Moysen, & Aaron, alijque filiorum Jsräel ducenti & quinquaginta viri proceres synagogæ, & qui tempore Concilij per nomina vo-*

na vocabantur: cúmque stetissent contra Moysen & Aaron dixerunt: Sufficiat vobis, quia omnis multitudo sanctorum est, & in ipsis est Dominus, cur elevamini super populum Domini? Quod cùm audisset Moyses, cecidit in faciem pronus, locutúsq; est ad Core, & omnem multitudinem: Multùm erigimini filij Levi: num parùm vobis est, quòd separavit vos Deus Jsräel ab omni populo, ut vobis etiam sacerdotium vendicetis? & omnis globus tuus stet contra Dominum; quid enim est Aaron, ut murmuretis contra eum? Confestim igitur, ut cessavit loqui, dirupta est terra sub pedibus eorum, & aperiens os suum devoravit illos: sed & ignis egressus à Domino interfecit ducentos & quinquaginta viros, qui offerebant incensum.

Anno CDXLIX. In synodo Ephesina 2. quam Liberatus universalẽ appellat *c. 12.* & habetur *T. 2. Concilior.* ausi sunt Patres contra sententiam, & voluntatem Legatorum sedis Apostolicæ Theodoretum, Ibam & Cyrillum Episcopos damnare, eósque & præsertim S. Jsaurianum ad Romanũ Pontificem provocantem, Episcopatu exuere: imò Dioscorus in Synodo Alexandrina in ipsum Pontificem sententiam dicere; sed eo eventu, ut teste Liberato *c. 12.* Ecclesia Orientalis diuturno & pertinacissimo schismate scinderetur, alijs Dioscoro, alijs Flaviano studentibus: duravitq; schisma etiam mortuo Dioscoro in Annum DXCIV.

Anno DCCCLXIII. Photius Patriarcha in Constantinopolitana Synodo anathema Pontifici Nicolao dixit: ejúsque Synodi is eventus fuit, ut prima illic discordiarum inter Latinam & Græcam Ecclesiam, fila ducerentur, quibus magis semper, magísque impliciti, tandem & imperium amiserunt & fidem.

Eodem anno Patres Concilij Metensis, contra Nicolai Papæ præceptum, corruptísque pecuniâ sedis Apostolicæ Legatis, Lotharij Regis Matrimonium cum pellice Waltrada confirmant, Teutpergâ legitimâ conjuge abdicatâ: unde perpetua illi synodo infamia adhæsit, quæ per contemptum à Majoribus nostris prostibulum est appellata.

Eâdam ratione in Concilio Pisano, quod operâ Maximiliani Imperatoris, & Ludovici Galliarum Regis convenerat, agi cœptum est de Ecclesia in capite & membris reformanda, & multa contra Julij Pontificis auctoritatem illic tentata, sed tantâ omnium execratione, ut quocunque Patres devenirent, faces bellorum civilium, infaustiq; cometæ haberentur. Et tandem pace compo-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

compositâ illius Concilij acta in Lateranensi Conventu generali etiam ex Gallorum sententia damnata sunt.

Sed infaustissimum fuit Basileense Concilium, quod contra legitimum & indubitatum Pontificem ausum insurgere, tandem in apertum & diuturnum schisma erupit, aram contra aram erexit, Antipapam produxit: Unionem Græcæ cum Latina Ecclesia moratum est, & tantùm non disjecit, & denique non priùs à turbanda Ecclesia cessavit, quàm Deo bellum dirimente, & Patribus lue absumptis, ipsâque tandem Basileâ hæresin professâ: hic videlicet usurpatæ à Concilijs auctoritatis exitus plerumq; fuit, ut primò in schisma, tum in hæresin abiretur; ut quemadmodum certissimum cladis initium est Ducem perdidisse; sic certissimum hæresis præludium, Vicario Christi Ducique Religionis non obtemperâsse. Qui ergo Concilium supra Pontificem extollunt, hoc agunt, ut bellum Civile in Ecclesia accendant, & bellum in quo non corporum sed animarum sit strages: si enim Concilium aliquid statuat Papali auctoritati adversum, eíque leges & jus dicere velit; nunquam Papa hujusmodi Concilium confirmabit, immo rescindet; ídque jure optimo, & tantis rationibus exemplísque, quæ hactenus prolata sunt, nixus: carebit ergo hujusmodi Concilium omni auctoritate, cadéntque ab eo statuta, velut enervia & viribus cassa: aut ergo inutile erit Concilium, Papâ illud improbante, aut si animum obstinet pergatq; Pontifici obsistere, & contra istius voluntatem, quæ decrevit, prosequi; oportebit, ùt dicebamus, civile bellum conflari membris cum capite, ovibus cum Pastore pugnantibus, Ecclesiâ in factiones, & consequenter in tot mala, quæ ex factionibus sequuntur distractâ.

VI. *Sexta Ratio*, sumitur ex Anarchia, hoc est, defectu supremi judicis Controversiarum, qui causas videlicet fidei morumque decidere per sententiam possit, & cui partes litigantes acquiescere teneantur. Tu enim, qui supremam decidendi auctoritatem Pontifici abrogas: qui in sententijs fidei dicendis falli eum posse & errare dicis: qui ultimam hanc decidendi auctoritatem in Concilium transfers: si quæstionem aliquam fidei nasci contingat, qualis ea est, *An Christus realiter, vel tantum figuraliter speciebus consecratis inexistat.* Cujus amabò sententiæ, velut ultimæ, certæque acquiesces?

Pontificis Romani? at falli & errare potest, nemo autem certò illud credit, cui falsum subesse potest. Concilij Universalis? at unde constat universale esse? unde legitimum? quid si enim vota nõ fuerint libera? quid si metu, præmio, dolis, aut adulatione partium extorta, ùt in Concilio Ariminensi? quid si Canones & acta Concilij corrupta, ùt in Synodo Octava? quidsi Patres absque necessaria discussione definiverint, ùt aliqui Concilio Constantiensi objiciunt? Quis denique, ubi toties erratum est, & errari potuit, te securum certúmque reddet, erratum non fuisse, si Papæ auctoritas absit? Deinde quàm multa evenire possunt, ut Concilium universale nunquam conveniat, aut etiam ex industria impediatur? quis tunc Judicem aget, si potestas suprema, & infallibilis penès Concilium solum est? Ergo qui Papam impugnant, ejusque auctoritati, eo prætextu se subducunt, quòd falli possit; multò magis Concilium impugnabunt, multóque plura illi opponent, ut vel illegitimum appareat, vel non universale; & in tanta opinandi licentia, nunquam ingenia, nunquam calami linguæque deerunt, quæ rationes inveniant, easque pulcherrimis coloribus pingant, ut Concilia obumbrent, eleventque auctoritatem; iisque obsequendi necessitatem tollant. Eò igitur, qui nimiũ Concilijs tribuunt, omnino spectant, ut nec Papæ, nec Concilijs obediant, vivantque exleges. Narrat Dorotheus *Serm. 2. de humilitate. Vidisse se Monachum quemdam, qui in hanc miserrimam conditionem incidisset, ut initio quidem, si quis è fratribus locutus quidquam esset in alterius commendationem & laudem, statim illum spernebat, & quasi conspuebat, dicens: Quis est iste? non est alius, qui aliquid valeat, præter Zozimam, & qui cum eo sunt. Pòst cœpit & istos contemnere, ac dicere: Nemo alicujus pretij est, præter Macarium. Et paullo pòst iterum: Quis est Macarius? nullus est qui aliquid valeat, præter Basilium & Gregorium. Atq; etiam non multò pòst cœpit etiam hos pariter spernere, & nullum ullius prætij æstimare, nisi Petrum & Paulum. Cui ego prædixi, quod & evênit, fore ut hos quoque cum tempore contemneret. Quod sanè factum est: nam eos sprevit, & nihil esse pretio habendum, præter Trinitatem, asserere cœpit: statim quoq; in Deum etiam ipsum factus insolentior, intumuit.*

Sic omnino, qui rationes nunc texunt, ut Pontificis auctoritatem carpant, eamque opposito Concilio evadant; non minùs

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

postea, cùm opus fuerit, Concilio imponent, ijsdemq; artibus eludent, quibus Papam; cujus rei exempla in Taddeo Imperatoris Friderici Legato, & Luthero Apostata, suprà ostendimus.

Alias rationes in superioribus §§. passim expendimus, quas non lubet repetere.

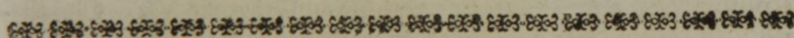

§. XIV.

Qui sint casus excepti, in quibus Papa Concilium prævalet.

Summaria.

1. *Papa hæreticus deponi potest.*
2. *Et dubius.*
3. *Potest Papa renuntiare Papatui.*
4. *Jus defensionis etiam contra Pontificem exerceri potest.*
5. *An teneatur aliquando Pontifex Conciliũ universale cogere?*
6. *Quid si Papa contra omnes Patres Concilij sentiat?*
7. *Quid de Pontifice intruso, aut invalidè electo?*
8. *Nullum esse casum, in quo Papa manens Papa judicari à Concilio possit.*

I.

P*Rimus casus est:* Si Papa ùt privata persona hæreticus fiat ùt de Honorio I. in 8. synodo *Act. 7.* habetur; tunc enim judicari à Concilio, deponíque potest. Ita docent S. Antoninus *in summa 3. p. T. 23. c. 3. §. 4.* Suarez de fide *p. 10. s. 6.* Bell. *de Rom. Pont. l. 2. c. 30.* Estque definitum in 8. Synodo Generali *Act. 7. c. audivimus 24. q. 1. c. si Papa d. 40. c. Novatianus 7. q. 1. c. didicimus c. Achatius 24. q. 1. c. oves 2. q. 7.* Et ratio est, quia fides est anima & forma veræ & Catholicæ Ecclesiæ, per quam ab omni alia in-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

alia infidelium Ecclesia distinguitur; adeò, ut sicut homo amissâ animâ, quæ est illius forma, non ampliùs est homo; ita nec Christianus amissâ fide, est verus Christianus, & consequenter nec membrum Ecclesiæ Christianæ; Papa igitur per hæresin amissâ fide, cùm non sit membrum Ecclesiæ Christianæ, nec caput esse poterit: cùm ergo desinat esse caput Ecclesiæ, mirum non est, si à Concilio judicari potest. Et ideò Christus Dñs non priùs claves Primatúmque Regni Cœlorum Petro commisit, quàm ab illo professionem veræ fidei exegerit. *Matth. 16.* V. Suarez cit. & Cajetan. *Tr. de auctorit. Concilij & Papæ c. 20.*

II. *Secundus casus est:* Cùm Papa est dubius, quia videlicet in schismate creatus est, nec constat ex pluribus electis, quis eorum legitimus sit. Hic casus expressè definitus est in Concilio Constantiensi *sess. 4. & 5.* Et ratio est: quia ubi plures Pontifices electi sunt, aut oportebit omnes cum summa potestate Ecclesiæ præesse, quod absurdissimum est, aut aliquos deponi: sed non est ratio, cur unus potiùs, quàm alter deponatur, cùm de omnibus dubitetur, ergo deponendi sunt omnes: nec tunc Concilium exercet in Papam auctoritatem, sed in eum, quem credit non esse Papam: nam dubius Papa, & de quo non constat, pro nullo habetur, cùm in jure sint paria non esse, & non apparere *L. duo sunt Titij 30. ff. de Testam. Tut. L. in lege. 77. ff. de contrah. empt. L. omnia 32. §. species ff. de Legat. 2.*

III. *Tertius casus est:* Si Papa renuntiet, & sponte Pontificatu abeat: renuntiare enim posse, etiam Ecclesiæ consensu non exspectato definitum est in *cap. 1. de Renunt. in 6. ubi Gl.* & supponitur in Constant. *sess. 2. & 6.* súntque exempla in Gregorio VI. & Cœlestino V. quorum alter pacis, alter pietatis causâ Papatu excessit, eorúmque successores Ecclesia semper pro legitimis habuit. Et ratio est, quia Pontifex nullo nec naturali nec positivo jure renuntiare prohibetur, &, quod supponimus, ex tali renuntiatione nullum in Ecclesia damnum redundat.

IV. *Quartus casus est:* Si Pontifex aut vi, aut legibus injustè latis, aut alio quovis modo Ecclesiam destruere niteretur; aut etiam si aliorum bona & jura injustè invaderet; tunc enim moneri, rogaríque poterit; & si preces non proficiant, etiam bello & armis coërceri omníque ratione compesci, quæ ad jus naturalis defensio-

fensionis pertinet. V. Turrecrem. *l. 2. c. 106.* Bellarm. *de Concilior. auctor. l. 2. c. ult. ad 2. argum.* Et ratio est, quia in hoc casu non Papæ resistitur, sed invasioni: nec Papæ obediendum est, nisi cùm agit ùt papa, & caput Ecclesiæ; nec in illum exercetur jurisdictio, sed tantùm jure defensionis agitur, quod non in jurisdictione & auctoritate fundatur, sed in præcepto aut facultate naturali, quæ à Pontifice solvi tollíque non possunt, cùm & ipse sit juri naturali ac divino subjectus. *totâ causâ 25. q. 1.*

V. *Quintus casus est:* Cùm causa aliqua, præsertim fidei tam gravis esset, ut ea sine Concilio universali expediri non posset; tunc enim teneretur Pontifex Concilium adhibere, nec posset absque illo decernere. Et de hoc casu SS. Patres loquuntur, cùm dicunt Concilia esse necessaria, præsertim Gelasius Papa *in Tomo de vinculo anathematis.* Ubi: *Si precessit consensus Pontificis, doceatur à quibus, & ubi ille sit gestus: si secundùm Ecclesie regulam celebratus, si paternâ traditione profectus, si majorum more prolatus, si competenti examinatione depromptus, ubi procul dubio requirendum est, si synodali Congregatione celebratus, quod in receptione damnati & abjectione Catholici, quia nova est causa, fieri certissimum est.*

Eadem habent B. Cyprianus *l. 2. ep. 1. ad Stephanum.* S. August. *l. 1. de Bapt. contra Donatist. c. 7. & 18.* Et ratio est, quia licèt S. Pontifici promissa sit assistentia Spiritûs Sancti in rebus fidei decidendis, ea tamen promissio supponit omnem diligentiam, & quantùm causæ dignitas desiderat, discussionem, ùt habetur *Actor. 15.* Neque enim quidquid dicit & docet Papa, continuò est dogma fidei: sic etiam Sacramentis novæ legis promissa est gratia sanctificans, sed tamen multis adhibitis & necessariis conditionibus. Pertinet tamen ad Dei providentiam, qui voluit Ecclesiam Petro, tanquam Pastori subjectam, dictóque obtemperantem esse; & à Romana Sede finem omnibus controversijs imponi, nunquam permittere, ut temerè Pontifex definiat; alioquin nunquam Ecclesia secura esset, possetq; dubitare; pertinet ergo ad eum, qui finem voluit, etiam necessaria media disponere, & sine quibus nunquam ad finem perveniretur.

VI. *Sextus casus est,* ex sententia Abbatis Panormit. *2. p Consilior. q. 1.* & Cardinalis Moniliani *de Concilijs Oecum. c. 33.* Si in materia præsertim fidei solus Pontifex, contra omnes Concilij Patres sen-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

tiret, teneretur enim illorum votis accedere, & si contra omnes definiret, hæc definitio, tanquam temeraria, nec debito examine & inquisitione veritatis nixa, doctrinæ Concilij cederet. Pontifex enim extra Concilium, & ùt privatus Doctor aliquid docens errori obnoxius est, multóque magis si temerariè: sed quando contra omnium Patrum sententiam aliquid pronuntiaret, & privatum Doctorē ageret, quia non publicam, sed privatam opinionē sectaretur, & temerariè decideret, plus sibi quàm omnibus credens. Et hoc est, quod aliqui dicunt, majorem esse Concilij auctoritatem directivam, quàm Pontificis solius: qui tamen non tenetur, illi parti accedere, quæ pluribus suffragijs juvatur, cùm sententia paucorum melior esse possit *l. nemo judex* C. *de sentent. & interlocutor. c. sana d. 9. & passim d. 9.* Sunt enim opiniones instar monetæ, cujus valor non ex numero, sed pondere & metallo æstimatur: sic opiniones non Doctorum numerus, sed major ratio, veritas, & prudentia commendat: alioquin semper vincerent fatui, quorum numerus quàm prudentum major est: & veram fidem ac Religionem paucorum, falsam & erraticam multorum esse videmus, nec ideò tamen meliorem, quia plurium.

VII. *Septimus casus est*, Si Pontifex invalidè sit electus & intrusus potiùs in eam dignitatem, quàm evectus; quâ ratione Joannes XII. monstrum magis ex omni vitiorum cœno compositum, quàm homo, ab Ottone M. ejectus est, de quo infrà. Ceterùm electionem Pontificis invalidam, & electū intrusum esse, multis modis contingit: si videlicet facta fuerit electio præter formam Canonicam in Concilio Lateranensi præscriptā *can. 1.* & jure novissimo, contra Bullā Gregorij XV. quæ incipit: *Æterni Patris*, Anno MDCXXI. Videatur *c. licet 6. de elect.* Si defectus aliquis juris divini aut naturalis electioni misceatur, quales sunt, si electus infans aut hæreticus sit, aut electioni non consentiat. Si electio fuerit simoniaca, datâ videlicet vel acceptâ aut promissâ pecuniâ, aliâve re pretio æstimabili *c. si quis pecuniâ d. 79.* quod saltem verum est de jure novissimo post Bullam Julij II. Anno MDV. quæ incipit: *Cùm tam divino &c.* dubiū enim non est electionem Papæ juri Canonico subjacere, quamvis jam electus Papa omni humano jure major sit: præsertim cùm crimen Simoniæ jure Canonico hæresi comparetur. *c. eos qui 1. q. 1. cap. ult. 1. q.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

ult. 1. q. 7. Si electio fuerit per metum gravem & injustum facta. *Concil. Constant. sess. 39.* quod intelligendum est de metu ad certam & determinatam Personam eligendam injustè incusso; talis enim electio in Concilio Constant. ùt diximus, irritata est. Et denique si electio ab ijs facta fuerit, qui jus eligendi non habent, & Cardinales non sunt *c. licet. De elect. & Bulla Gregorij XV. cit.*

His ergo modis electio Pontificis invalida evadit, & taliter electus, sicut Papa non est, ita privilegijs Papalibus non gaudet, subjacétque Concilio. Videatur Concilium Constant. *citatâ sess. 39.*

VIII. Ex hactenus, toto hoc §. disputatis facilè colligitur nullũ casum dari, in quo Papa manens Papa Concilio subdatur: & ideò verissimam & universalissimá esse propositionem nostram, Papam, quamdiu talis est, Concilio non subdi, nec ullum esse tam grande, & atrox Pontificis crimen, cujus judicem in terris habeat; constat enim Pontificẽ caput, Pastorem & fundamentũ Ecclesiæ à Deo constitutum esse, sicque Ecclesiæ superiorem & Principem. Superior autẽ nec à subditis judicari potest, nec quia criminosus est, superior esse desinit; aut ergo ostendi aliquam exceptionem oportet, in qua voluerit Christus Vicarium suum, & Ecclesiæ Principem judicari punirique à subditis posse, quæ nunquam ostendetur, aut simpliciter fatendum, solum Deum Pontificis Romani judicem, & Vindicem esse. Quos tu reperies Pontifices, pluribus & majoribus flagitijs notatos, quàm fuerint scribæ & Pharisæi, Deicîdæ, & quorum ingentibus vitijs Christus ipse longum catalogum implevit *Matthæi 23.* adjectâ singulis comminatione sempiterni supplicij, & tamen tantum abest, ut eos à subditis judicari voluerit, redigíque in ordinem, ut potiùs in ijs, quæ doctrinam spectant, omnem observantiam præceperit: *Super cathedram*, inquit, *Moysis sederunt Principes & Pharisæi, quæ ergo dicunt facite, quæ autem faciunt, facere nolite.* Quanto magis id Christus diceret de Vicario suo, de capite & fundamento Ecclesiæ, quantumvis inquinato, perditóque? ùt enim Synodus Ephesina ad Cælestinum Pontificem Romanum scribit: *Si data fuerit volentibus licentia majores sedes injurijs afficere, & in eos, in quos non habent potestatem, ùt contra leges, sic & contra Canones, proferre sententias, ibunt ad ultimam confusionem res Ecclesiæ.* Maneat ergo rata illa Bonifacij VIII. sententia *in extravag. unam sanctam. Inter coṁunes de major. & obed.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

obed. Si deviat, terrena poteſtas, judicabitur à poteſtate ſpirituali : ſed ſi deviat ſpiritualis minor, à ſuo ſuperiori : ſi verò ſuprema, à ſolo Deo, non ab homine poterit judicari.

§. XV.

Reſpondetur ad argumenta ex SS. litteris petita.

Summaria.

1. ℞. *Ad cap. 18. Matth.*
2. ℞. *Ad cap. 13. ſecunda ad Corinth.*
3. ℞. *Ad cap. 15. Act. Apoſt.*
4. ℞. *Ad cap. 8. Act. Apoſt.*
5. ℞. *Ad cap. 20. Act. Apoſt.*
6. ℞. *Ad cap. 2. ad Galat.*

I.

Bjicitur primò : Locus Matth 18. *Si peccaverit in te frater tuus, vade, & corripe eum inter te, & ipſum ſolum ; ſi autem te non audierit, adhibe adhuc tecum unum vel duos : quod ſi non audierit eos, dic Eccleſiæ : ſi autem Eccleſiam non audierit, ſit tibi ſicut Ethnicus & Publicanus : amen dico vobis : quæcunq; alligaveritis ſuper terram, &c.* Ecce ! hîc Chriſtus Apoſtolos, eorúmque ſucceſſores alloquitur, à quibus vult Chriſtianos incorrigibiles Eccleſiæ denuntiari, ab eâque damnatos ad nullum alium judicem remittit ; vult ergo Chriſtus ultimum eſſe tribunal Eccleſiæ, & à Petro ad Eccleſiam, tanquam majoris poteſtatis judicem provocari. Et ita hunc locum videtur intellexiſſe S. Gregorius *l. 4. epiſt. 38.* & Nicolâus I. *in c. præcipuè 11. q 3.* qui duo PP. ſibi non obtemperantes, Eccleſiæ ſe delaturos minantur ; majus ergo Eccleſiæ judicium eſſe, quàm ſuum agnoſcunt.

℞. Hoc loco Matthæi velut præcipuo fundamento Adverſarios niti,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

rios niti; ſed tam infirmum eſt, ut vel hoc maximè prodant cauſæ, quam defendunt, imbecillitatem, dum tantæ molis quæſtionem arenæ imponunt. Inprimis nullus hìc ſermo de Petro, ejuſq; ſucceſſoribus, & tamen de his quærimus: quamvis enim Chriſtus ad Apoſtolos in communi loquatur; quis neſcit generali locutione, caſus ſpeciali notâ dignos, & privilegiatos non includi? Deinde nomine Eccleſiæ, cui jubet obſtinatos denuntiari, intelligit Chriſtus eos omnes, quibus poteſtas ligandi, ſolvendi, puniendiq; conceſſa eſt, ùt patet, tum ex fine denuntiationis, qui eſt correctio: tum ex adjuncta illa cauſali: *Quæcunq; enim alligaveritis ſuper terram, &c.* certum eſt autem poteſtatem ligandi ſolvendíque non tantùm ad Concilium univerſale, ſed etiam epiſcopos, alioſq; Eccleſiæ Prælatos pertinere. Si nomine Eccleſiæ Concilium univerſale intelligas, oportebit quoties Chriſtianus furto, adulterio, homicidio peccat, Concilium Generale cogi, ut illic delinquentis cauſa ventiletur, quo nihil poteſt dici abſurdius, impoſſibilius, magiſq; ab omnium Eccleſiarum more alienum; & tamen dicendum eſt, ſi Chriſtus eo loco Concilium intelligit; enimverò optimè ſuæ Eccleſiæ, morúmque emendationi & juſtitiæ cautum fuerit, ſi ad punienda delicta Concilium exſpectari oporteat. Sed demus Concilium univerſale intelligi, non tamen ſine ſuo capite, nec à Pontifice ſeparatum, de quo ſolùm diſputamus, an ſupra Pontificem tolli poſſit. Deinde obſervandum eſt, Chriſtum dixiſſe: *Si peccaverit in te frater tuus, &c.* ut oſtenderet ſermonem non eſſe de ſummo Eccleſiæ Patre & Paſtore, qualis eſt Romanus Pontifex. Legitimus ergo hujus loci ſenſus eſt: *Si peccaverit in te frater tuus*; iſque ſecretæ, & fraternæ tuæ admonitioni non acquieſcat, dic Eccleſiæ, hoc eſt Paſtori proprio, qui Eccleſiæ præeſt, ùt explicat S. Chryſoſtomus *homil. 61. in Matt.* S. Th. *in 4. d. 19. & 22. q. 24.* Albertus M. *in Matth. 18.* Innoc. III. *in c. novit. de Judic.* Theophilactus, Euthymius & alij paſſim. Ipſe enim Prælatus, cùm agit non ùt privata, ſed publica perſona, utitúrque poteſtate Eccleſiaſticâ, vulgari jam & notâ phraſi Eccleſia vocatur, quia hanc repræſentat: & patuit etiam exemplo Gregorij M. qui minatus Joanni Conſtantinopolitano, niſi titulo univerſalis Patriarchæ abſtineret, ſe illum Eccleſiæ denuntiaturum; ſine tamen Concilio

univerſali, auctoritate Papali eum compeſcuit, & cenſuris obſtrinxit. *lib. epiſt. 30. & 31.* Malè ergo, & contra regulas artis Concilium Papæ anteponi demonſtrant eo ſcripturæ textu, qui nec de Concilio loquitur, nec de Papa, ſed de caſu omnino alio & diſparato.

Demus tamen in hoc Evangelij loco ſermonem de Papa eſſe, & Concilio univerſali, etiam ùt Papæ oppoſito; nihil aliud ſequitur, quàm Papam publicè criminoſum, poſſe ad Concilium & Eccleſiam deferri, de remedijs illum emendandi, cohibendíque agitari: eúmque admoneri, rogari, & ſi Eccleſiæ infeſtus ſit, etiam jure defenſionis cöerceri: quæ ſi omnia facta ſint, & incaſſum cedant; Deo tandem res committenda, cui Eccleſia curæ eſt, & quam inter tot perſequentium procellas, & priora perſecutionibus malorum Pontificum exempla agitari quidem permiſit, numquam tamen mergi, opprimíque: néque enim nobis timendum eſt id eventurum, quod numquam evenit, & quod Chriſtus promiſit, numquam ſe, ut eveniat, paſſurum: eſſetq; impium cogitare, Eccleſiam propterea, eóque caſu ſine auxilio eſſe, cùm à ſolo Deo auxilium exſpectat; ibi enim maximè parata eſt, & velut in procinctu divina cuſtodia, ubi deficit humana: & hoc maximè verum eſt in ſupremis Reipublicæ capitibus, quorum delicta ſuæ tantùm virgæ ſubjecit, nec voluit ſubditorum arbitrio & pœnis committi, ne pejus eſſet malo remedium; obtentu juſtitiæ, malevolorum calumnijs, invidiæ, & affectuum impotentiæ expoſitâ Principis Majeſtate. Et ita praxis Eccleſiæ ſemper obtinuit: quamvis enim Marcellini, Sixti III. Symmachi, Leonis III. Damaſi, Leonis IV. aliorúmque Pontificum delicta fuerint ad Synodos delata, numquam tamen in eos ſententiæ dictæ ſunt, imò in Synodo Oecumenica 8. lato de hoc canone definitum eſt: *Poſſe quidem Synodum univerſalem cum convenienti reverentia quamlibet quæſtionem de Romana Sede exortam audire, & in ea proficere, non tamen audacter ſententiam in Romanum Pontificem dicere. V. Tom. 3. Concilior. in Actis 8. Synodi.* Platinam *in Marcello, in Sixto III. Sym̃acho, Leone III. & IV. & Damaſo, & c. nunc autem d. 21. & c. nos ſi incompetenter 2. q. 7. c. auditum 2. q. 5. & c. mandâſtis eodem.* Ubi animadverte Pontifices aliquot, innocentiæ ſuæ purgandæ causâ, & ùt calumnias ſibi affictas palàm detegerent, Synodorum etiam particularium judicio diſcretivo & velut arbitrario, non tamen coactivo, quod non poterant, ſe ſubmiſiſſe.

II. *Obiici-*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

II. *Objicitur Secundò Locus 2. ad Corinth. cap. 13. v. 10.* Ubi S. Paulus ſcribit: *Poteſtatem ſibi à Deo datam eſſe in ædificationem non deſtructionem Eccleſiæ*; ergo Poteſtas Papalis eſt data propter Eccleſiam, ergo Eccleſia eſt perfectior, & major Papâ, cùm ipſa ſit finis, dignitas verò Papalis medium: finis autem eſt perfectior medijs: & quando medium tenderet ad deſtructionem finis, omnino ſubmovendum, tollendúmque eſſet: ſic ſi Papa aliquis ſuâ auctoritate in detrimentum Eccleſiæ abutatur, tollendus erit, tanquam medium Eccleſiæ noxium, aliúſque ſubrogandus, qui Eccleſiæ ſit utilis.

℞. Papam eſſe propter Eccleſiam, ſicut Rex propter Regnum, fundamentum propter Domum, & caput propter corpus: nemo tamen propterea dixerit Regem ſubditis, aut Comitijs Regni ſubjacere: nec fundamentum à domo, quam ſuſtinet, pendere. Poteſtas Papalis eſt quidem medium conſervandæ Eccleſiæ datum; & ideò quidquid ex abuſu hujus poteſtatis, & contra bonum Eccleſiæ Pontifices moliuntur, aut non licitè, aut etiam invalidè faciunt: non ideò tamen ſequitur Papam à ſubditis judicari propterea poſſe, multóque minùs deponi, quia hoc multo magis in detrimentum Eccleſiæ cederet, ejúſque unitatem & pacem turbaret, nunquam aut veris, aut fictis criminibus defuturis, ob quæ Pontifices throno moveri oporteret, alióſque ſupponi, datâ inquietis animis, rerúmque novarum cupidis occaſione, obtentu criminũ & reformationis inducendæ, Pontifices impugnandi, conflandi ſchiſmata, & altare contra altare erigendi: quod ne fiat, conſultius utique fuit malos Pontifices tolerari, quàm dum illis bellum movetur, ipſiq; viciſſim illatum repellunt, & dignitatem quâvis ratione tuentur, omnia diſcordiis, turbiſque miſceri, ipſámque fidem & Religionem Catholicam odio & contemptu Pontificis, quod plerumque contingit, periclitari: in bonum ergo Eccleſiæ, non perniciem cedit, Papam etiam malum, nunquam à ſubditis ſuis in jus vocari: hoc enim ſuperioritatem neceſſariò ſupponit, quam Chriſtus nunquam Eccleſiæ in Pontificem dedit, ùt ſuprà oſtendimus. Cùm verò dicunt Eccleſiam eſſe Papâ perfectiorem, vel intelligunt Eccleſiam unà cum Papa, & tunc Eccleſia non eſt perfectior Papâ, cùm iſtum includat: ſi verò accipiatur Eccleſia, ùt diſtincta à S. Pontifice, hic tanquam Vicarius Chriſti, Paſtor & Magiſter

gister Ecclesiæ, ipsâ Ecclesiâ perfectior est, & tenetur Pontificem audire, eique obtemperare.

III. *Obijcitur tertiò, c. 15. in Actis Apostolorum.* Ubi, cùm Apostoli Concilium indixissent, in epistola synodali, quam ad fideles dederunt, sic scribunt: *Visum est Spiritui sancto & nobis, nihil ultrà imponere vobis oneris, &c.* Ubi nulla est mentio Petri, sed Collegij tantùm Apostolici, & hujus non Petri nomine Concilium definit & imperat.

℞. Hunc esse omnium Conciliorum morem & stylum, etiam quibus Summus Pontifex cum summa potestate præest, ut nomine Concilij decreta expediantur, quod patet omnia Concilia, etiam ultimum Tridentinum legenti, nec propterea excluditur auctoritas Pontificia, quæ primas in Concilio partes agit: sicut cùm dicimus: *Petrus currit, Petrus scribit*; quamvis de capite nihil dicatur, non tamen hujus influxus excluditur, sed semper velut necessarius & principalis subintelligitur. Imò in illo ipso conventu Apostolico, ubi omnes à Spiritu S. imediatè gubernabantur, nec errori patebant, multa Primatûs sui argumenta Petrus reliquit, dum primus sententiam dicit: dum quid definiri debeat, præscribit: dum calentem priùs disputationem, & vota discordantia componit, & velut pronuntiato oraculo, silentium omnibus imponit: quæ omnia eum locum legenti patent.

IV. *Obijcitur quartò, cap. 8. in Act. Apostolor.* Ubi Petrus & Joannes à Collegio Apostolico Samariam mittuntur, ut eorum Orationibus Christiani recèns ad fidem conversi Spiritum S. acciperent; si ergo Petrus mittitur, Petrum subjectum esse Collegio Apostolico, à quo mittitur, necesse est: cùm missio subjectionem significet.

℞. Non omnem missionem signum subjectionis esse & inferioritatis: nam in Collegio SS. Trinitatis, ubi omnes personæ æquales sunt, parísque Majestatis, filius à Patre mittitur *Joan. 3. 17. & 4. 34.* & Spiritus S. à Filio. *Johan. 14. 26.* Et Herodes mittit tres Reges Orientis in Bethlehem *Matth. 2.* Mittere ergo significat impulsum aliquem, quo alius movetur, quod non tantùm præcepto, & imperio, sed etiam rogatu, consilio, allegatione rationum & argumentorum, quibus ad aliquid agendum alius movetur, fieri potest.

V. Obij-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

V. *Obijcitur Quintò. Actor. cap. 20. Attendite vobis & universo gregi, in quo vos Spiritus S. posuit regere Ecclesiam Dei.* Ergo non soli Papæ, sed etiam Concilio Episcoporum commissa est Ecclesiæ cura & gubernatio.

℟. Si omnis cui Ecclesiæ Dei cura & gubernatio concredita est, Pontificem Maximum potestate, & auctoritate superat; non tantùm hæc prærogativa Concilio Universali, sed etiam particulari, imò & cuilibet Episcopo & Parocho concedenda erit, quod absurdissimum est. Quilibet ergo Episcopus, dum propriam & particularem Ecclesiam regit, hoc ipso & mediatè Ecclesiam Universalem regit, bono & regimine partium in bonum & regimen totius cedente: sicut bonum & malum unius membri, est etiam bonum & malum totius corporis, & tamen omnium membrorum, ipsiúsque corporis motus & directio à capite pendent, unde & influxum & spiritus, motúmque accipiunt. Ergo & Papa & Episcopi Ecclesiam regunt, sed isti ùt membra, ille ùt caput: isti particulares Ecclesias, ille Universalem & totam.

VI. *Obijcitur sextò. c. 2. ad Galatas.* ubi: *Paulus, cùm Cephas* (Petrus) *venisset Antiochiam, in faciem ei restitit, quia reprehensibilis erat, priùs enim cum Gentibus edebat, posteà subtrahebat & segregabat se timens eos, qui ex Circumcisione erant: & simulationi ejus consenserunt ceteri Judæi, ita ut & Barnabas duceretur ab eis in eandem simulationem.* Ecce hîc Petrus errat, alióśque exemplo seducit, & propterea à Paulo corrigitur, palámque reprehenditur: quanto magis igitur poterit Pontifex errare, alios seducere, & ideò à Concilio judicari, corrigíque: non ergo Pontificis sententia est regula credendorum, cui Concilium subjaceat; sed potiùs doctrina Concilij est regula, cui Pontifex subjacet, ab eáque, cùm à veritate deflectit, corrigendus est.

℟. Hunc locum ad Galatas, quo sibi & Hæretici & Catholici aliqui tantùm blandiuntur, nihil planè ad rem facere. Nos quærimus, an Concilium sit supra Papam, & ipsi ostendunt Petrum à Paulo reprehensum esse, quasi verò negemus non posse Pontificem argui, reprehendi, corrigi, eíque, si oporteat, resisti: enimverò nos ipsi hæc omnia concedimus, eodemque exemplo utimur, ut ostendamus Pontificem & posse & debere, cùm meretur, reprehendi; quod B. Bernardus, quod Petrus Damiani, quod

Hieronymus, aliíque fecerunt, multóque magis Concilium facere potest: ceterùm alterius vitia reprehendere, in illa declamare, & si vergant in communem perniciem, illis etiam resistere, nullam superioritatem arguit, ùt patet & docent expreſsè SS. Patres. S. Gregorius *in c. Petrus 2. q. 7.* & ibi Gratianus. Idem Gregor. *Homil. 18. in Ezech.* Cyprianus *in epist. ad Quirinum.* Augustinus *epist. 19. ad Hieron.* & *in epist. ad Galat. c. 2.* S. Thom. *in 4. d. 19.* An verò & quomodo Petrus hac in re peccaverit, dicemus in sequenti Proposit. 3. ubi de infallibilitate Pontificis sermo erit.

Hæc sunt loca scripturæ, ex quibus an probetur majorem esse Concilij, quàm Papæ auctoritatem, Lectoris judicium esto; nobis sanè tam infirma, longéque ducta videntur, ut non tantùm animum non convincant, sed ne tenuem quidem veritatis umbram jaciant, miraríque lubeat, viros alioquin doctos rationibus adeò leviter maléque armatis & ipsos cessisse, & alios oppugnare conatos esse; nisi fortè animo jam semel occupato verba scripturæ ex voto sensúque proprio æstimaverint, nec tam curæ habuerint, ut sententiam suam scripturæ, quàm scripturam sententiæ suæ accomodarent.

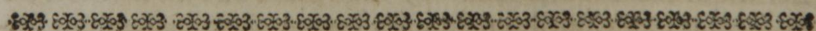

§. XVI.

Respondetur ad auctoritates Conciliorum Constantiensis & Basileensis.

Summaria.

1. ℞. *Ad auctoritatem Concilij Constantiensis.*
2. *Et Concilij Basileensis.*

I.

Bijcitur septimò, Concilium Constant. quod *seß. 4. & 5.* clarè definivit Concilium universale potestatem immediatam à Christo habere, cui quilibet cujuscumque dignitatis & conditionis sit, etiamsi Papalis, obedire teneatur.

teneatur. Et *sess. 15.* omnes cujuscúmque dignitatis etiam Papalis, qui venientes ad Concilium impediunt, excommunicat. Et *sess. 17.* Conciliũ varijs honoribus Gregor. XII. afficit, quòd sponte Papatui renuntiâsset, declarátque eum gratiis & Privilegiis à Concilio acceptis, nec à futuro Papa, nec à Concilio privari posse. Et *sess. 39.* præcipit futuris SS. Pontificibus, ut singulis decenniis Concilium generale cogant: & si contingat duos insignia Pontificalia inducre, jubet sub interminatione divinæ maledictionis continuò renuntiare, & nisi faciant, privat omni jure, quod ad Papatum habebãt, eósq; inhabiles reddit ad omnes in futurũ dignitates. Et *sess. 45. sub initium.* Oratores Regis Poloniæ & magni Ducis Lithuaniæ Martino V. jam electo Pontifici supplicant, velit libellum quemdam, & opiniones Joannis de Falchenberg hæreticas, & in Concilio publicè damnatas declarare; nisi faciat, suorum Principum nomine ad futurum Concilium se appellaturos. Ex his omnibus colligi videtur Patres Constantienses & definivisse, & ipso facto ostendisse Concilium omnino supra Pontificem esse, & huic leges statuere posse, quas observare teneatur.

℞. Mentem Concilij pro summi Pontificis suprema auctoritate nimis claram esse, ut de illius sententia dubitari, nisi ab illis possit, qui aquam aliàs limpidam turbant, aut partem tantùm aliquam Concilij legunt, eâ, quæ veritatem aperit, prætermissâ; quemadmodum ferè qui oculis laborant, ægrâque acie sunt, non audent satis lucem totam & solem haurire, parte aliquâ radiorum contenti, & ideò faciles in errorem. Concilium ergo pro Pontifice stare clarum est: Tum quod Concilium electo semel Martino V. nihil ampliùs, ùt ante electionem statuerit, definiverit, prohibuerit, &c. sed omnia nomine electi Pontificis, ab eóque deinceps sacro approbante Concilio sunt constituta, quæ omnia argumento sunt Concilij potestatem Pontifice jam electo cessâsse, & consequenter Concilium supra Pontificem non esse: non enim potestas superior præsente minori cessat, sed hæc potiùs illi cedit. Tum etiam quia *sess. 15. & 17.* Pontifici futuro & indubitato reservatur Potestas dispensandi in ijs, quæ à Concilio statuta sunt, relaxandíque censuras ab eodem fulminatas. Et denique *sess. ult.* expressè definit supremam in Ecclesia potestatem non penès Concilium,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

lium, sed Papam esse, quòd falsum omnino sit, Concilio Papæ prælato. Nec obstant in contrarium allegata, semper enim Concilium loquitur de casu schismatis, & Pontificis dubij, ùt claris conceptísque verbis, & sæpe repetitis Patres se ipsos explicant, idque tam enixè, ut videantur præcavisse, ne quis in errorem induceretur, verbis Concilij malè intellectis. V. quæ suprà diximus §. 5. *num. 13.*

Ad id, quod adducitur *ex sess. 39.* statuit quidem Concilium singulis decenniis Concilia universalia indici, sed nullo modo id futuro Pontifici imperat: potest enim statuere Concilium leges, quæ etiam Pontificem quoad vim directivam obligent; maximè cùm ordinantur ad observantiam divini & naturalis juris, earúmque transgressio pacem quietémque publicam offendit: quâ ratione quamvis nemo sibi subjectus sit, séque ipso inferior, communis tamen sententia habet, Principem suis legibus obligari. S. Th. *1. 2. q. 96. a. 5. ad 3.* Suarez *l. 3. c. 35. de leg.* S. Ambros. *l. 5. ep. 32.* & sumitur ex Matth. *c. 23. c. quæ contra d. 8. c. justum. d. 9. c. cùm omnes de Constitut. ff. quod quisq; juris L. digna vox C. de leg. l. 23. de Legat. 3.* Ad appellationem à Papa ad futurum Concilium, nomine Regis Poloniæ factam, non potest meliùs responderi, quàm ipse Martinus V. responderit, ùt habetur in Actis Concilij *Sess. 45.* cùm enim animadverteret Legatos Poloniæ & Lithuaniæ ex Synodi Constantiensis doctrina animos sic appellandi sumpsisse, ut ad ipsas radices securim poneret, continuò respondit: *Se quæ in puncto fidei contra Wicleffum & Hussum à Patribus essent conciliariter decreta, sanctè observaturum, & rata confirmata habere: non verò, quæ ad fidem non pertinerent, aut quæ non conciliariter, hoc est, cum debito examine, discussione, initisq; suffragijs, essent definita.* Nec contentus Papa hæc appellantibus legatis, & Concilio præsentibus respondisse; voluit insuper hanc suam protestationem & responsionẽ in Acta publica Concilij referri, & ab ejusdẽ Concilij notarijs & Actuarijs solemnia & authentica instrumenta confici: & re ipsâ in Bulla Confirmatoria Concilij, quæ ad calcem ultimæ sessionis habetur, Martinus V. ex actis in Concilio Constant. nihil aliud confirmavit, quàm damnationem errorum Wicleffi & Hussi à Patribus synodaliter factam. In quo Martinus V. suorum prædecessorum exempla imitatus est, nam & Leo sanctissimus Papa, & tot encomijs à

Patri-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Patribus Chalcedonenſibus cumulatus, noluit Concilium Chalcedonenſe, niſi quoad illa, quæ in materia fidei ſancita fuerant, confirmare, ùt videre eſt in epiſtola ejuſdem B. Leonis circulari ad Patres Concilij 61. & ad Anatolium 54. quæ habentur *Tomo 2. Conciliorum.* Verùm ut ex verbis ipſis Concilij Conſtant. res meliùs intelligatur, credatúrque, placuit ea hîc attexere: ſic ergo ſeſſ. *45. & ult.* ſub initium habent. *Quibus ſic factis, ſanctiſſimus Dominus noſter Papa dixit reſpondendo ad prædicta, quòd omnia & ſingula determinata, concluſa & decreta in materia fidei per præſens Concilium, conciliariter tenere & inviolabiliter obſervare volebat, & nunquam contraire quoquo modo: ipſaq; ſic conciliariter facta approbat, & ratificat, & non aliter, nec alio modo. Et illud idem iteratò fecit dici per organum D. Auguſtini de Piſis, fiſcalis & Sacri Conſiſtorij advocati prædicti, qui nomine Papæ à Protonotarijs & notarijs ad ſcribendum acta Concilij ordinatis & deputatis, petijt inſtrumenta publica fieri.*

Cùm ergo ea ſententia, quæ Concilium Pontifici præponit, non tantùm de fide non ſit, ſed etiam à communi Doctorum, praxi Eccleſiæ, teſtimonijs SS. Patrum, ſacræq; Scripturæ plurimùm aliena, immo à ſanctis etiam Patribus graviter perſtricta; etiamſi daremus fuiſſe in Concilio Conſtant. aſſertam, nunquam tamen confirmata fuit à Martino V. qui expreſsè profitetur, ſibi animum non eſſe Concilium confirmandi, niſi quoad illa, quæ fidei ſunt: non verò illa, quæ ad fidem non pertinent, multoq; minùs quoad illa, quæ videntur cum principijs fidei pugnare, qualis eſt opinio, quam impugnamus. Non ergo videmus, quâ ratione Patres Conventûs Pariſienſis inducti fuerint, ut dicerent: *Non probari ab Eccleſia, qui Decreta Concilij Conſtantienſis ſeſſ. 4. & 5. ad caſum ſchiſmatis detorquent, eorúmque robur confringunt tanquam ſint dubiæ auctoritatis, minúſque approbata.* Quaſi verò nos Decreta Concilij ad caſum ſchiſmatis reſtringamus; & non ipſum Concilium, tot tam claris, támque repetitis verbis reſtringat, ut planè vim Concilio faciat, qui ad hunc caſum ſchiſmatis non reſtringit: aut Concilium illi detorqueant, qui nihil Concilio addi volunt, nihil detrahi, ſed ipſum eo ſenſu intelligi, quo loquitur: verba Concilij ſunt *ſeſſ. 4. Ipſa ſynodus in Spiritu ſancto legitimè congregata diſponit, ſtatuit, decernit, delarat, ut ſequitur; & primò quod quilibet cujuſcumq; ſtatûs, vel dignitatis, etiamſi Papalis xiſtat, obedire tenetur in his, quæ pertinent ad fidem, & extirpationem dicti*

ſchiſmatis, & reformationem generalem Eccleſiæ Dei in capite & membris. Eadem repetuntur *ſeſſ. 5.* ubi videmus Concilium ipſum ſuam definitionem limitare ad caſum & ſtatum, in quo tunc temporis Eccleſia verſabatur; ſi enim limitare noluiſſet, poterat tot verbis parcere & abſolutè dicere : *Teneri Papam Concilio univerſali obedire.*

Eodem pacto, non ſumus nos, qui extra materiam fidei negamus Concilium fuiſſe à Martino V. approbatum, ſed ipſe Martinus, ipſa Concilij Acta *ſeſſ. 45.* ipſiq; Tabelliones Concilij, & inſtrumenta publicè ab illis confecta; ut proïnde non aliis argumentis ſit opus, ſed ſolâ Concilij lectione, ut omnibus palàm fiat, quinam ſint illi, qui Concilium in alienum ſenſum detorquent, aliámque omnino faciem, quàm habet, imponunt.

II. *Objicitur octavò*, Concilium Baſileenſe, quod *ſeſſ. 2.* definit Concilium eſſe ſupra Papam: non poſſe, niſi Patres conſentiant, Concilium à ſummo Pontifice aliò transferri aut diſſolvi. Et *ſeſſ. 3.* monitorium contra Eugenium IV. expedit, pœnáſque non obtemperanti decernit. Et *ſeſſ. 4.* prohibet, ne durante Concilio Pontifex ad promotionem novorum Cardinalium procedat. Et *ſeſſ. 7.* non poſſe Papam de Beneficiis Cardinalium à Concilio punitorum diſponere. Et *ſeſſ. 8.* Eugenium auctoritativè, & ſub pœnis contumaciæ ad Concilium citat. Et *ſeſſ. 9.* reſcindit omnia acta & proceſſus ab Eugenio ſum̃o Pontifice contra Wilhelmum Concilij protectorem factos. Et *ſeſſ. 12.* acriter in Eugenium ſum. Pontificem declamat, definitq; & olim in Romanos Pontifices à Conciliis animadverſum eſſe, & deinceps animadverti poſſe. Et *ſeſſ. 14.* Conditiones Eugenio Papæ tribus formulis comprehenſæ à Concilio præſcribuntur, in quas niſi conſentiat, Papatu exuitur. Et *ſeſſ. 16.* Eugenius Papa, ùt ibi habetur, *citationi, monitioni, & requiſitioni ſacri Concilij plenariè ſatisfacit.* Bullas & diplomata contra Concilium à ſe edita, nulla & inania fuiſſe declarat; ipſum verò Concilium fuiſſe legitimè inchoatum, legitiméque continuatum : quo videtur Eugenius omnia in ſuperioribus ſeſſionibus facta, & conſequenter citationes, & ſententias contra ſe dictas confirmâſſe, & Concilij auctoritatem ſupra legitimum Papam agnoviſſe. *Et ſeſſ. 17.* admittit, ut præſideant, Legatos Papæ, ſed cum certis conditionibus, quarum præcipua, ne ullam in Concilium exerceant juriſdictionem coa-

nem coactivam. *Et ſeſſ. 18.* expreſsè definit majorem eſſe Concilij, quam Papæ auctoritatem, & hunc niſi obediat, poſſe à Concilio puniri. *Et ſeſſ. 21.* tollit Concilium omnes Annatas, & qui eas exegerit pœnâ Simoniacis decretâ punit: ipſum verò ſummum Pontificem, ſi aliquid contra hoc Decretum moliatur, jubet Concilio deferri. Et *ſeſſ. 26.* iterum definit Papam notoriè criminoſum juriſdictioni Concilij ſubjacere, ipſúmque Eugenium Papam in jus vocat. Et *ſeſſ. 29.* circa medium clariſſimè iterum auctoritas Concilij ſupra Papam aſſeritur. Et *ſeſſ. 31.* Eugenium ſuſpendit. Et *ſeſſ. 33.* etiam deponit. Et *Seſſ. 38.* Concilium Generale ſupra Papam eſſe definit, idq; ad veritatam fidei Catholicæ pertinere, & qui hoc pertinaciter negat, hæreticum eſſe. Et *Seſſ. 39.* Amadæum Sabaudiæ Ducem, ſub nomine Felicis V. Papam renuntiat.

In appendice *ad Seſſ. 17.* quæ habetur poſt Acta Concilij, Legati Eugenij IV. Romani Pontificis, *jurant fideliter laborare pro ſtatu & honore Concilij Baſileenſis, ejusq; decreta defendere & manutenere, & ſpecialiter decretum Concilij Conſtantienſis de ſubjectione Pontificis. Et aliud Synodi Baſileenſis decretum, quòd Papa Concilio Univerſali obedire teneatur.* Idem habet Platina *in vita Eugenij IV.*

Ex his Concilij Baſileenſis actis ſic argumentari licet: Quidquid à legitimo Concilio definitum eſt, & à legitimo Pontifice confirmatum, id pro vero ratoq; haberi debet: ſed Concilio Pontificem ſubjacere, & à Concilio citari, judicari, puniriq; poſſe; & ipſa Synodus Baſileenſis definivit, & Eugenius Papa confirmavit tanquam ritè legitiméque facta.

Ad hæc, ut reſpondeamus, oportet rem altiùs repetere, totamq; Baſileenſis Concilij hiſtoriam ſub oculos ponere, ſic enim ſe ipſam veritas prodet. Ex præſcripto Conſtantienſis *Seſſ. 39.* & poſteà Senenſis Conciliorum, Martinus V. Baſileam univerſale Concilium indixerat, quò cùm per morbum, provectamq; in ſenium ætatem proficiſci non poſſet, eam curam Juliano Cardinali Diacono mandaverat. Martino paullo pòſt extincto Eugenius IV. ſucceſſit, qui eidem Juliano convocandi Baſileam Concilij mandatum repetijt. *V. Acta Concilij Baſileenſis ſeſſ. 1.* Anno igitur MCCCCXXXI. adultâ jam æſtate Concilium celebrari cæptum, ſed pauci admodùm Patres in ſeſſionibus viſi, bello inter Burgundiæ & Auſtriæ duces flagrante, impe-

impeditisque itineribus; præsertim verò quòd Hussitæ hæretici, cæsis Catholicorum exercitibus, Basileæ fines incursarent; & Eugenius vicinâ jam, securâque spe Græcam cum Latina Ecclesia conjungendi, Concilium in Italiam transtulisset, jusso Juliano Cardinali Basileensem Conventum dimittere: hinc primæ discordiarum faces. *Ex bulla Eugenij: Postquam divina clementia. in App. ad acta Conc. Basil.* Negabant enim Patres Concilium jam semel legitimè coactum dissolvi posse, alióve transferri: Bohemos hæreticos armis insuperabiles recentíque victoriâ elatos, humanitate vincendos esse, & à Concilio placidè veritatem edocendos: hos à Patribus invitatos ad Synodum, & itineri jam accinctos, ubi Concilium derepentè solutum viderint, Patrésque dilapsos: quid aliud dicturos, quàm sibi ab Episcopis illusum esse? Nihil ergo Synodo intempestivè dissipatâ, aliud agi, quàm ut contumeliâ Patres afficiantur, & reducendi hæreticos spes omnis evanescat. His Basileensium querelis accedebant Sigismundi partim preces, partim etiam minæ diram Pontifici tempestaté præcinentis, si cœptis insisteret. Sed Eugenio, ne animum mutaret, multa persuadebant: cùm enim pacis cum Ecclesia Orientis componendæ desiderio flagraret, oporterétque ipsum Romanum Pontificem Concilio interesse, in quo tantæ molis negotium agitabatur, ipsique Augusti cum Patriarcha adfuturi erant: nec tamen Basileam ire permitteretur, itinere & longo, & hyeme, armisq; occupato, ac Græcis incommodo; necessarium omnino videbatur comitia alibi locorum agi; ergo Bononia delecta est. Patres cùm viderent Pontificem flecti non posse, huic oppugnando se accingunt, ijs præsertim agentibus, qui aut odio in Eugenium, aut ambitione ferebantur, in turbido piscaturi. Imprimis ergo decretum Constantiense de auctoritate Concilij supra Papam instaurant, illudq; de casu Pontificis dubij, ad casum Pontificis certi, contra mentem ipsius Synodi Constantiensis extendunt: deinde bellum civile aggressi, perinde ac si hæreses jam omnes debellâssent, pacemq; Ecclesiæ reddidissent; toti in Eugenium vertuntur, diem illi dicunt, contumaciæ postulant, pœnas statuunt, acta rescindunt, & nisi ipse in Concilium veniat, pareatq;, minantur mitram excussuros, immo, quo nihil impudentius, sacroq; Conventu indignius fieri potuit, innocentissimis moribus Pontificem calum-

calumnijs onerant, latrociniũ, quod parabant, apud ignaros mendacio purgaturi. Multa sunt, quæ Basileensibus ad hæc audenda, animos faciebant, sed ambitio præsertim, Principum sæcularium armis subnixa. Adeò ad Papatum aspirabant, ut perinde ac sublato Eugenio vacuáque sede, de modo eligendi Pontificem disceptarent, deque conditionibus, quas electo præscriberent. Furebat, miscebátque omnia Dominicus de Capranica, purpuram illi negante Eugenio, quam Martinus contulerat, quæ causa alios quoq; in Pontificem armabat. Philippus Maria Dux Mediolanensis ab ipso in Pontificatum ingressu Eugenio infestus, Columnenses in eum concitaverat expilato sacro ærario, Româque vix non captâ: pergebat verò Patres in Eugenium concitare, immissóque in Picenum milite Bellum Pontifici infert, Sfortiæ perduelli patrocinium offert: Romanos ut Eugenium prodant subornat, illíque capiendo insidias struit: nullúmque finem Basileenses concitandi facit, donec pace cum Eugenio aliquoties factâ ruptâque, infelici morte extinctus est teste B. Antonino *3. p. T. 22. c. 11. §. 17.*

Accedebat Philippo Duci Cardinalis S. Eustachij, qui Avinionensi & Venusino comitatibus à Synodo præfectus, ut hanc dignitatem tueretur contra fas oblatam, ab Eugenio defecerat, rebúsque turbandis impigrè laborabat. Ipsi Romani arma circumferente Philippo Mediolanensi, aut bellorum incommodis efferati, aut spe vicinæ libertatis insolentes, in Capitolium concurrunt, Hadrianam & Ostiensem arces occupant, Nepotem à latere Pontificis avulsum custodiæ tradunt, ipsum Pontificem in palatio obsessum, circumfuso milite observant, aut Philippo Duci, aut Patribus Basileensis Concilij, quorum mandatum exspectabant, prodituri: sed Eugenius Monachi veste obtectus elusisque custodibus Ostiam, tum Pisas, Florentiamque evasit, summis ubique honoribus acceptus. Romanorum interim legatos, violatæ Majestatis, tantíque flagitij reos, Concilium & impunè accepit, sibíque adjunxit, & etiam tutatum est. Raynaldus *ad annum 1434. n. 11. ex epist. Eugenij ad Principes.* Sed maximè Basileensibus ex Alfonsi Regis Aragoniæ in Eugenium conflato bello, audacia crevit: ejus hæc causa. Extinctâ Joannâ II. Neapolis Reginâ, stirps Andegavensis unà conciderat, Regno jure Dominij, & ex pactis

cum Carolo I. ad sedem Apostolicam reverso. Sed Alfonsus Aragoniæ Rex cognomento magnanimus, Joanne Rege Navarræ aliisque duobus fratribus, ac ingenti classe stipatus, Regnum, ad quod Neapolitani eum evocaverant, invadit, Capuam capit, Cajetámq; obsidet; ubi à Genuensium classe, copiisque Philippi Mediolanensis victus, captúsque est; sed paullo pòst libertati redditus, eâ inter alias conditione, ut contra Eugenium arma cum Philippo sociaret; quæ ab Alfonso tantò proniùs admissa est, quòd Eugenium videret in Renatum Ludovici Andegavensis fratrem, adoptatumque à Joanna propendere. Scripsit ad Concilium Alfonsus, eíque operam, Oratores, Prælatósque promisit, unde majores Patribus cristæ, tam potenti amico in suas partes adducto, præsertim verò ubi Alfonsi instinctu etiam Carolus Galliæ Rex, & Sabaudiæ Dux ab Eugenio defecêre.

Hæ nisi fallimur causæ sunt, quæ Eugenium permoverunt, ut metu schismatis, dissipandæque pacis cum Græcorum Ecclesia, in Basileensium postulata quantumvis iniquissima, conveniret. Videbat se armis domi, forísque appetitum, & à Principibus sua quærentibus desertum, solo adhuc Sigismundo in ancipiti pendente, quem ne repulsâ irriraret, apertúmque schisma in Ecclesia accenderet, coactus tandem, metúque pejoris mali, Concilium Basileense instauravit, Bullas censurásque, quas in Patres tulerat, refixit, & conditiones admisit dignitati Pontificiæ indecoras: sed tempori cessit prementíque necessitati, quamdiu spes inquietos placandi affulsit; ubi verò indulgentiâ obstinatos vidit, adeò ut etiam in Archiepiscopum Tarentinum Concilij Præsidem manus mijcerent; & præsertim cùm Græci nec Basileam vellent, nec Avenionem, sed in Italiam ad Concilium proficisci; Florentiæ Synodum indixit Carolo Gallorum Rege approbante. Major digniorque pars, cui Legati Apostolici præerant, Pontifici parendum censuit; minor, quæ inferioris Ordinis Sacerdotibus constabat, repugnavit, Aragonio Rege, Sabaudiæ Duce, & Arelatensi Cardinali omnia miscentibus. Ferunt hanc turmam seditiosorum Episcopis tantùm 7. Abbatibus aliquot, alijs verò vulgo sacerdotum compositam fuisse, quibus contra morem omnium Conciliorum jus suffragij collatum est: & hi tamen tantulo numero ausi

sunt

sunt iterum diem Eugenio dicere, hæresis, aliorúmque criminum damnare, & tandem dictâ sententiâ Pontificatu exuere, substituto Amadæo Sabaudiæ Duce; qui cùm mundi & vanitatum pertæsus, vitam Angelis proximam in sylvis duceret, captus tamen perstrictúsque insperatâ hac lue, amplâque dignitate, caput Tiaræ subjecit, morti vicinum, nomenque induit Felicis V.

Visum est omnibus tam indignum hoc facinus, ut Basileenses execrati ad Eugenium transirent: Galliæ præsertim Rex, qui adornatâ insigni legatione, cujus Princeps Meldensis Episcopus fuit, se Eugenio submisit, supremam in Ecclesia auctoritatem penès Papam, non Concilium esse professus. V. Raynaldum *ad annum MCDXLI. n. 10.* Ipse Amadæus, desertum se ab omnibus videns, tunc primò magnitudinem sceleris, quo se obstringi passus erat, æstimare animo cœpit, & sponte Nicolao, Eugenij posteà successori, dignitatem indebitam cessit. Hic finis Basileensis Concilij fuit duodeviginti annos agitati, circa quod aliqua notatu digna occurrunt.

Primò. Summam in tanta rerum perturbatione Dei providentiam effulsisse, quæ luctante cùm tam fœda tempestate Ecclesiâ, quàm plurimos Sanctos velut in subsidium misit videlicet S. Laurentium Justinianum, S. Antoninum, S. Bernardinum, B. Nicolaum Albergatum, B. Joannem de Capistrano, S. Franciscam, S. Coletam, S. Liduinam, &c. Eodemque tempore, quo in Concilio Basileensi Pontificia auctoritas impugnabatur, scriptis illi doctissimis comentarijs eandem tuebantur, & Concilio præferebant, inter quos Joannes de Turrecremata, qui Concilio interfuit, librumque doctrinâ & rationibus insignem scripsit. Sed illud miraculo proximum fuit, Ecclesiam Græcam tot sæculis à Latina discordijs avulsam, eo tempore in gratiam, pacemque redijsse, quo inter se Latini collidebantur, Græcosque pessimo exemplo à pace ineunda maximè terrere poterant: sed Deus, *Qui facit concordiam in sublimibus. Job. 25.* voluit & potentiam suam ostendere, omnia superantem; & suum in terris Vicarium, quique illi adhærebant, tam celebri cum Græcis unione honorare: negari tamen non potest, Basileensium factionibus rixísque impeditam fuisse Æthiopum conversionem, quam Eugenius meditabatur.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Notandum 2. Exemplo Basileensium patuisse, quanti periculi sit Concilium à Papa separari, ejusq; auctoritati obstrepere: quantumvis enim multa in eo Concilio præclarè statuta fuerint; ubi tamen Pontifici præferri voluerunt, negari haud potest, omnia fuisse per summam ambitionem, rixas, factiones, violentiam, tumultus, & tandem latrocinia peracta, adeò ut oportuerit Principes armis, Deum peste, ad dissipandum tam perniciosum Ecclesiæ conventum accingi. Audi, quæ homines illius temporis, quique Concilio aderant, memoriæ reliquerunt.

S. Antoninus *3. p. Tr. 22. cap. 10. §. 4. Eugenius IV. Concilium Basileæ congregatum auctoritate Apostolicâ dissolvebat. Illi tamen obturaverunt aures suas, & cœperunt Eugenium citare, sollicitati ad hoc à Duce Mediolani ægrè ejus Pontificatum ferente. Sigismundus verò Imperator, & Veneti dissuadebant ijs, qui Basileæ erant congregati, ne pergerent. At illi deposito Eugenio, Ducem Sabaudiæ Amedæum in Idolum sibi erigentes, Felicem V. nuncupaverunt. Cui tantùm intra territorium suum obeditum fuit. Is cùm Abbatem Panormitanum, & Joannem quemdam instituisset Cardinales, Joannes morte subtractus est, Abbas verò Panormum reversus, pileum sponte dimisit. Denique Julianus Cardinalis relicto Basileensi Conciliabulo, ad Eugenium Papam se contulit.* Et eodem loco: *Illi nimirum Basileenses, obturaverunt aures suas, scilicet jussis Apostolicis, quibus Pontifex Basileensem Conventum dissolverat, non audientes vocem Domini, sed congregatione illâ factâ conciliabulo nullas vires habente, nisi ùt synagoga sathanæ auctoritate suæ temerariæ præsumptionis cœperunt Eugenium ad Concilium adeundum citare, sollicitati ad hoc à Duce Mediolani ægrè Pontificatum ejus ferente, quia non sibi favebat.*

Joannes Niderer *in formicar. l. 1. c. 7. Usq; ad sex annos jam crebrò disputatum est de diversorum statuum reparationibus, nec in effectu usq; hodie quidquam vidimus.*

B. Joannes Capistranus *de Papæ & Concil. auctor. p. 3. Jam vidimus abominationem desolationis Amedæum Subaudiensem, non in loco sancto Romano throno, Domino prohibente, sed in loco profano, excommunicato, & interdicto, Basiliscorum speluncâ, dæmonúmque caverna sedentem in fano Cosrhoe Persarum olim perditissimi Regis.*

Panormitanus, teste Aenea Sylvio, sic Patres Concilij allocutus est: *Vos Patres, nostras contemnitis preces, Reges & Principes contemnitis; at cavete, ne dum omnes despicitis, ab omnibus despiciamini; ita rem contigisse visuri sumus.*

Joan-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Joannes de Turrecremata: *Nullus sanæ mentis vir, qui novit, cum quanta gravitate, integritate, & modestia, fidei judicia tractanda sunt, judicabit esse universali consensu totius Ecclesiæ conclusa, Spirituq; sancto dictata, in quibus hujusmodi factiones, & practicæ intervenerunt.*

Pius II. *in Bulla retractat. In minoribus agentes, nondum sacris ordinibus initiati, cùm Basileæ inter eos versaremur, qui se generale Concilium facere, & universalem Ecclesiam repræsentare ajebant, Dialogorum quemdam libellum scripsimus, in quo ignorantes (ut Paulus) persecuti fuimus Romanam Primámque sedem. Unde in Domino commonemus, ne fidem ullam præstetis prioribus illis scriptis, quæ supremam Apostolicæ sedis auctoritatem, quovis pacto elidunt. Nec eum Pontificatu hæc nobis opinio advenit. Sed cùm Julianus S. Angeli, & Joannes S. Petri, Cardinales, quibus plurimùm credebamus, ad Eugenium defecissent: cùm paucissimi in fide Basileensi remansissent: cùm Fridericus Romanorum Rex Felici V. in Eugenij locum suffecto, honorem tanquam Pontifici Romano exhibere nollet, cùm in Friderici Aula agentes, Eugenium in multis falsò accusatum invenissemus: cùm Julianus Cardinalis post unionem Græcorum Ferrariæ, Florentiaq; conclusam in Ungaria legatione functus, Viennæ nobis occurrisset, dixissètque unam vocem Græcorum & Latinorum hanc esse, salvari non posse, qui sanctæ Romanæ Ecclesiæ non teneret unitatem: cùm Joañes Cardinalis Apostolici Palatij Auditor, aliiq; docti viri multùm nobis frequentibus colloquiis suis profuissent: cumq; Cæsar Basileenses induceret, ut Ecclesiasticæ pacis causâ, se ad novum Concilium, quod Constantiæ indiceretur, transferrent: illi verò id primi recusarent, ob eamq; rem multi doctissimi viri, & opinione sanctitatis illustres, scire se dicerent, Basileenses Spiritum sanctum non habere ductorem: his omnibus consideratis, recognovimus errorem nostrum, Basileense Dogma rejecimus, Eugenio Pontifici Maximo caput submisimus, illud Hieronymi diximus: Cathedræ Petri communione consocior, super illam fundatam Ecclesiam scio. Eramúsque adhuc Clericali tantùm charactere insigniti, quando ad Eugenij obedientiam redivimus.*

B. Nicolaus Albergatus, teste Carolo Sigonio in ejus vita *c. 15. Cùm audisset, quæ in contemptum Apostolicæ sedis decrevissent, vehementiùs homo antiquæ probitatis exarsit, atq; graviter eorum facta increpuit, & ut in auctoritate summi Pontificis ipsius Christi Vicarij permanerent, admonuit.* Obiter hîc animadvertendum est, omnes propè sanctitate conspicuos Doctores Pontificem Concilio prætulisse, etiam qui hoc tempore, cùm maximè hæc controversia fervebat, scripserunt: quales fuêre S. Antoninus, S. Bernardinus, S. Laurentius Justinianus, B. Alberga-

bergatus, B. Capistranus: præter antiquiores jam suprà citatos S. Thomam, S. Bonaventuram, S. Albertum M. B. Augustinum Triumphum, S. Bernardum, S. Isidorum Hispalensem, ut meritò Sanctorum sententia hæc dici debeat, sicut altera Politicorum, qui plerúmque cùm affectu aliquo, aut odij, aut ambitionis, privatiq; lucri agitabantur, Concilium Papæ opponebant, ex utriúsq; conflictu ipsi prædam aliquam facturi.

Notandum 3. Gallos ipsos, qui aliquamdiu contra Eugenium Concilio adhæserant, ubi tamen veritatem edocti sunt, videruntq;, dum ambitioni, privatísque studiis Basileenses student, periclitari Ecclesiam; non solùm ad Eugenij partes transierunt, sed apertè professi sunt Concilij auctoritatem infra Papalem esse; sic enim Episcopus Meldensis legationis Princeps à Carolo 7. Francorum Rege ad Eugenium adornatæ in sacro purpuratorum Senatu, sui Regis Gallorúmque nomine inter alia locutus est: *Nimio fervore resistendi, ad hanc vesaniam devenerunt, quòd supremam potestatem in uno supposito consistere denegant, sed eam in multitudine, quæ citò in diversa scinditur, collocant, & sic pulcherrimam Monarchiam Ecclesiæ, quæ Christianos hucusq; tenuit in unitate fidei, in una professione religionis Christianæ, in uno ritu sacramentorum, in una observantia mandatorum, in eisdem ceremonijs divini cultûs, atq; pacem & tranquillitatem asseruit, nunc abolere & supprimere contendunt, nobilissimam politiam, quæ beatitudinem cœlestem habet pro fine, ad democratiam vel aristocratiam redigentes, & ulteriùs in malis procedendo unum sibi in capite assumpserunt, qui non eis præfertur, & sic schisma factum est nedum in obedientia capitis, sed & in doctrina Evangelij, quod omnibus Christicolis est abominandum. Et hoc animadvertens præfatus Christianissimus Rex Franciæ vehementi dolore ingemiscit, & condolens Ecclesiæ, remedia ubique perquirit. ac denique consulto Prælatorum, & aliorum multorum sapientium Regni sui, videtur sibi, quòd nullum est aptius remedium ad hoc schisma extirpandum, quàm evellere aut disperdere duas prædictas extremitates. ad quod faciendum necessarium est generale Concilium. Porrò Concilium olim Basileense unam extremitatem nimis exacuit, quando veritatem de suprema potestate in uno extinguere pertentavit. Concilium autem Florentinum hanc veritatem bene quidem lucidavit, ut patet in Decreto Græcorum, sed pro regulando usum hujus potestatis nihil edidit, nihilq; locutum est.*

V. Raynald. *Ad annum MCDXLI. n. 10.* & Ganguinum *in Carolo 7.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Ter in historia Ecclesiastica reperimus Gallos supremam in Pontifice potestatem, & Concilio majorem publicè testatos esse.

Primò, sub Carolo M. Imperatore, cùm Synodo in causa Leonis III. Romæ coactâ à Francorum Episcopis conclamatum est: *Nos Apostolicam Sedem, quæ caput est omnium Ecclesiarum, judicare non audemus, nam ab ipsa nos omnes judicamur: ipsa autem à nemine judicatur, quemadmodum antiquitùs mos fuit.* (a)

Secundò, in Concilio Florentino, ubi Episcopus Meldensis Regis Christianissimi & Gallorum nomine supremam potestatem in uno supposito consistere professus est, & qui eam in Concilio collocant, vesanos esse, ac Catholicam unitatem scindere. V. Raynaldum *ad annum MCDXLI. n. 10.*

Tertiò, in Concilio Lateranensi Fridericus Cardinalis S. Severini, Claudius electus Episcopus Massiliensis, & Ludovicus Dominus de Soteriis Legati Regis Christianissimi suo, & regio nomine coram notariis & testibus, in litteris patentibus Christianissimi Regis manu subscriptis, ejusdemque sigillo munitis purè, liberè, & simpliciter sacrosancto Concilio Lateranensi tanquam vero, unico, & legitimo adhærent; in quo Concilio *Sess. 10.* expressè definitum est, Papam esse supra Concilium generale. (b)

Cùm ergo in orbis totius conspectu toties, & tam sanctè supremam in Pontifice Romano potestatem Galli agnoverint, paríque reverentiâ professi sint, eamque Concilijs prætulerint, nescimus planè, quænam sit illa Gallicana Ecclesia, antiquæ tam dissimilis, quam Conventus Parisiensis Pontifici opponit: Si enim eâdem est doctrinâ & fide cum antiqua, cur aliud docet, credítque? Si alia verò ab antiqua est, novam hanc doctrinam fidemque & pristinæ discolorem meritò suspectam habemus, cùm sit monitum Sapientis *Proverb. 28. Ne transgrediaris terminos antiquos, quos posuerunt Patres tui.*

Notandum 4. Eugenium IV. Decreta Basileensis Concilij, quibus auctoritatem Pontificiam Patres impetebant, contrariis Decretis sæpe oppugnâsse: nam & Archiepiscopos Colocensem, & Tarentinum misit, qui ab hujusmodi Decretis Concilium prohiberent,

(a) Vide Anastasium in Leon. III. Æmilium in Carolo M. Spond. ad annum DCCC.

(b) Videantur Acta Concilij Lateran. ult. Sess. 8.

berent, cujus egregia ad Patres oratio extat *in App. Concilij:* & per Jacobum Ebrodunenſem acta Concilij reſcidit, *ex ead. App.* Et fautores Concilij graviſſimis pœnis affecit. *Act. Concil. ſeſſ. 9.* Et quidquid contra Pontificiam auctoritatem decreverant, nulla & irrita eſſe declaravit, quíque ea tuerentur, dignitatibus ejecit. *Act. Concil. ſeſſ. 16.* Et denique, ùt teſtatur Cardin. Turrecremata, qui Concilio aſſedit *l. 2. de Eccl. c. 100. Nunquam Eugenius adduci potuit, Concilio licet omnia movente, ut ea confirmaret.* Illud verum eſt, Eugenium, cùm videret ſiſti ampliùs torrentem non poſſe, & Principum acceſſu, qui ob varias privatáſque rationes ab eo flectebant, potentiam ſynodi in dies creſcere, rémque ad ſchiſma ſpectare; Concilium prorogâſſe, illúdque declarâſſe ritè inchoatum prolatúmque eſſe, revocatis, quæ in contrarium ſcripſerat, quæq; ignorantiâ aut mutatione cauſarum nulla eſſe pronuntiavit: quæ tamen omnia, utpote graviſſimo metu ſchiſmatis & defectionis extorta, ipſóque Pontifice domíque foríſque armis & periculis obſeſſo, & vitæ ac libertatis incerto, nulla omnino fuêre; & quamvis jurata revocari poterant, tanquam notoriè extorta, & in Eccleſiæ graviſſimum damnum ſpectantia: quid enim tam legibus & naturæ conſentaneum, quàm rata non eſſe, quæ vis metúſque expreſſit, quæque in commune damnum redundant? Alio deinde ex capite promiſſis abſolvebatur Eugenius, quòd videl: Baſileenſes contra pacta initámque concordiam, nihil non aggredi adversùs Majeſtatem Pontificiam auſi ſunt, eámque ſolo æquare: ipſi Legatos ad Græcos mittere: ipſi alia, quàm Eugenius pactus erat, Græcis polliceri: ipſi Eccleſiæ Romanæ proventus intervertere: ipſi indulgentias largiri: ipſi Concilij translationem (nam Græci Baſileam & Avenionem averſabantur) nolle: ipſi deniq; omnia; Pontifice ad ſuæ dignitatis ludibrium neglecto, umbríſque adſcripto: cui unquam in mentẽ veniat, debuiſſe Pontificẽ, quæ promiſerat obſervare, ipſo Concilio datam fidem, humanas divináſq; leges calcante. (a) Adhæc Cardinalis Turrecremata *l. 2. c. 100.* *Andreas* inquit, *Venetus, Dominij Venetorum tunc Orator, & aliqui Domini Cardinales tunc apud Dominum Eugenium præſentes, timentes futurum magnum ſcandalum in Eccleſia, minati ſunt*

privato

(a) V. Apologeticum de hac re Eugenij libellum, & Raynaldum Anno MCDXXXVI. num. 2.

privato Domino Eugenio, quòd, nisi bullas illas adhæsionis concederet, ipsum solum recedentes relinquerent. Unde præfato Domino in lecto decumbente, præfati Domini referuntur, bullas illas taliter qualiter expedivisse, & misisse Basileam.

Notandum 5. Etiamsi Eugenius IV. metu impendentium malorum confirmâsset, quæ contra dignitatem Papalem in Concilio decreta sunt, non propterea deduci posse, eum in fide errâsse, cùm ea controversia, quæ tunc agitabatur, necdum fuerit definita: nam quæ posteà à Basileensibus sunt statuta, præsertim verò: *Hæreticum esse, qui neget Papam Concilio subjici:* certum est nunquam ab Eugenio fuisse confirmata, imo & ab ipso Eugenio, & à majore ac saniore parte Prælatorũ positivè rejecta. Ipse Turrecremata, qui omnium, quæ in Concilio fiebant, spectator aderat, negat Pontificem ullâ ratione flecti potuisse, ut decretis Concilij subscriberet, quamvis declaraverit Concilium ritè inchoatum, continuatúmque esse; aliud enim est Concilium esse legitimum, aliud omnia, quæ in illo statuuntur legitimè facta & statuta esse, ùt ex Concilio Chalcedonensi & Ephesino 2. patet: quemadmodum non omnia, quæ à legitimo Papa fiunt, continuò legitimè facta sunt.

Quod verò objici solet, Oratores Pontificis in ea decreta jurâsse. Respondemus jurâsse suo, non Pontificis nomine, ùt expressè habetur *in Append. hujus Conc. ad sess. 17. Tomo 5. Conciliorum. Venetæ edit. fol. 649.*

Ex his ergo, quæ hucúsque disputavimus, patet cujus auctoritatis sint Decreta Basileensia; fatemur enim fuisse Synodum Basileensem legitimè convocatam, inchoatámque: sed posteà ex gravissimis & publicis causis dissolutam, ejúsque decreta, sæpe & graviter ab Eugenio Pontifice rescissa, damnatáque: & quamvis hic posteà metu impendentium malorum, ac præsertim erumpentis schismatis, Basileense Concilium instauraverit, revocatis, quæ adversùs illud ediderat; hæc revocatio per dolum & subreptionem confecta est, inscio & decumbente Eugenio, ùt ex Turrecremata suprà notavimus: aut per metum expressa non potuit ijs prævalere, quæ ante & post illam liberè ab Eugenio contra Concilium sancita sunt: nam ùt in simili causa scribit B. Athanasius *in epist. ad solitariam vitam agentes: Non est censenda ejus sententia, quàm minæ & terrores extorserant, sed ea, quam protulit, cùm liberos haberet affectus:* Aut denique

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

si humani aliquid Eugenius passus, minorique quàm decuit Constantiâ Pontificiam dignitatem tutatus est, nihil propterea in fidem deliquit, cùm Decreta Basileensia, quantumvis temeraria & absurda, nihil tamen contra fidem statuerent: fueritque illius culpa aliquo modo illi similis, quam Petrus incurrit, qui Judæorum metu simulatione usus est: aut Liberius Papa, qui tœdio exilij pœnarúmque in damnationem Athanasij consensit, subscripsitque primæ formulæ Sirmiensi, in qua nihil quidem fidei adversum legebatur, sed tamen omissa fuerat vox *Homohusij* & *Consubstantialis*, quam ùt fidei suæ tesseram, Catholici præferebant; hanc ob causam malè quidem Liberius ab omnibus audijt, non tamen hæreticum fuisse habemus ex historijs Sozomeni *l. 4. c. 14. &* Nicephori *l. 9. c. 37.*

Imo si Basileensis Concilij historiam bene consideres, validum ex ea argumentum conficitur, Papam Concilio superiorem esse: quamvis enim Patres obniterentur, cœlum, terrámque miscerent, Eugenium in jus vocarent, illíque Pontificatum adimerent, alio in Romanam sedem imposito: Eugenius tamen Conventum Basileensem invitum licèt, dissolvit, illíque aliud Oecumenicum Concilium Florentiæ opposuit, quod Ecclesia Græca Latinaque, ùt legitimum amplexa; & simul Basileense latrociniũ, erectúmque, ùt vocabant, Idolum abominata est: sicque communi velut totius Orbis suffragio decisum est, nullam esse Concilio in Pontificem auctoritatem: imo ab hoc tamquam superiore posse illud dissolvi: & quamprimùm à Vicario Christi velut capite separatur, in cadaver evadere corrumpíque, toátmque Ecclesiam, schismate, discordijs malísque inficere.

§. XVII.

§. XVII.

Respondetur ad Textus Canonicos.

Summaria.

1. ℞. *Ad c. legimus 24. d. 93. & Glossam ibid.*
2. *Ad alia Capitula in decreto.*
3. *Ad c. 11. Octavæ Synodi.*
4. *Ad c. sicut sancti d. 15.*
5. *Ad auctoritatem S. Antonini.*

I.

Bijcitur 9. c. legimus 24. d. 93.* qui exscriptus est ex Epistola Hieronymi *ad Evagrium Episc.* ubi: *Sed dicis: quomodò Romæ ad testimonium Diaconi Presbyter ordinatur? quid mihi præfers unius Urbis consuetudinem? quid paucitatem, de qua ortum est supercilium, in leges Ecclesiæ vendicas? Si auctoritas quæritur, orbis major est Urbe.* Ergo ex sententia B. Hieron. Concilium universale, quod totum orbem Christianum repræsentat, majoris est auctoritatis, quàm Urbs, & Urbis Romanæ Episcopus: & ideò glossa in hunc locum: *Est hîc*, inquit, *argumentum, quòd statuta Concilij præjudicant statutis Papæ:* Et *in c. nemo 9. q. 3. Cùm Papa peccat, potest ejus peccatum etiam Ecclesiæ denuntiari.* Et *in c. si Papa d. 40. Certè credo, quòd si notorium est crimen Papæ, & inde scandalizatur Ecclesia, & incorrigibilis est, quòd inde possit accusari; nam contumacia dicitur hæresis c. si qui presbyteri d. 81. & contumax dicitur infidelis c. nullus d. 38.*

℞. Hieronymum *in can. cit.* non de potestate Romani Pontificis agere, majórne illa, minórve Concilio sit, sed calamum in superbos Diaconos stringere, qui se Presbyteris æquabant; imo præferebant; cùm enim Bonorum Ecclesiæ administratio illis commissa esset, & Romæ causis etiam præessent, teste B. Augustin. *in quæst. ex utróq; mixtis q. 101.* fiebat, ut à populo lucrum, non dignita-

tem spectante, magis colerentur, ipsique supercilium attollerent? Horũ fastui & contentionibus, quæ propterea serebantur, compescendis, jam dudum Concilium Nicænum *c. 17.* & Carthaginense *6. c. 18.* statuerant, Diaconi Presbyteris, ùt dignitate, sic honoribus cederent: im̃o Consuetudo Romanæ Ecclesiæ habuit, ut sederet Presbyter stante Diacono, donec crescente fastu etiam Diaconi sederent. Istorum ergo arrogantiam B. Hieronymus *epist. ad Evag.* confutat, docetque non esse propterea Romanos Diaconos Presbyteris majores, quòd arrogantiam in consuetudinem, vel potiùs abusum vertissent: totius enim Orbis, Presbyteros ante Diaconos venerantis consuetudinem, abusui & supercilio paucorum meritò præferri. En sensum & sententiam Hieronymi, quæ ad rem nostram nihil omnino pertinet. (a)

Ad glossam respondemus, eam methodo apud jurisconsultos solemni in utramque partem argumenta & textus conferre: alioquin *in c. nemo 9. q. 3.* expresse dicit: *Etiamsi totus mundus sententiaret in aliquo negotio, erga Papam, videtur quod senentiæ Papæ standum esset*; ùt in *c. hæc est fides 24. q. 1.*

Aliud est Papam Concilio aut Collegio Cardinalium denuntiari, aliud judicari posse: denuntiationem ad effectum justæ & charitativæ reprehensionis, ac ut media emendationi necessaria parentur, jam dudum Octava Oecumenica Synodus admisit, nec nos negamus, & hoc solùm dicit Glossa *in c. si Papa.*

Ceterùm in ijs, quæ ad fidem, & doctrinam Theologicam spectant, Glossam exilis esse auctoritatis ex eodem loco manifestum est, ubi quærens: *Pro quo peccato deponi Imperator possit?* Respondet: *Pro quolibet, si est incorrigibilis; unde deponitur, si est minùs utilis.* Quæ Glossæ opinio erronea est, præcinitque discordijs & seditionibus classicum, repugnatque Evangelicæ & Apostolicæ doctrinæ *Matth. 23.* & *Petri 1.*

II. *Objicitur 10. c. confidimus 25. q. 1. c. contra. c. prima salus. c. ideò, eâdem causâ & q.* Ubi dicitur S. Pontificem sacris canonibus, & Universalium synodorum Decretis alligari, *& ea nullam magis exequi Sedem, quàm primam oportere:* Concilium ergo est supra Papam, cui leges,

(a) V. S. August. quæst. ex utroq; mixt. q. 101. S. Hieron. epist. 85. ad Evag. S. Gregor. M. l. 2. ep. 14. & seqq. Baron. ad annum CDII. n. 44.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

leges, parendíque necessitatem imponit: hæc enim est subjectionis argumentum.

℞. Aliqua esse à sacris Canonibus & Conciliis statuta, quæ ad Jus divinum & naturale pertinent, quæ Romanum Pontificem utique obligant, & de his præsertim sermo est in præcitatis Canonibus, ùt patet ex *c. sunt quidam 25. q. 1. c. omne. & c. satagendum. eodem.* Quæ verò sunt Juris tantùm humani, ea aut ex honestate obligant Pontificem, non necessitate *L. ex imperfecto ff. de Legat. 3. & L. digna vox. C. de Legibus.* aut quoad vim directivam, non coactivam. V. S. Th. *1. 2. q. 96. a. 5. ad 3.* more suo eleganter differentem; cùm enim Principis exemplum in omnem partem valeat, fieri vix potest, ab aliis legem observari, quam Princeps ludibrio habet, infringitq;. Aut denique dicendum est Papam non posse temerè, passim & absque legitima causa Canones solvere, in iisque dispensare: id enim quid aliud esset, quàm potestate suâ ad destructionem Ecclesiæ, non ædificationem abuti? Quod si velis crudè & absque aceto præcitatos Canones intelligi, oportebit dicere, & concedere, quæ nullus dixit hactenus, concesśitque, Pontificem videlicet non statutis tantùm Generalium Synodorum, sed etiam particularium, sanctorúmq; omnium Patrum subjacere; de his enim omnibus ij Canones loquuntur

Sed lubet Gratianum ipsum audire de hoc argumento differentem, & Canones interpretantem. *His*, inquit, *ita respondetur. Sacrosancta Romana Ecclesia jus, & auctoritatem Canonibus impertitur, sed non eis alligatur. Habet enim jus condendi Canones: utpote quæ caput est, & cardo omnium Ecclesiarum: à cujus regula nemini dissentire licet. Ita ergo canonibus auctoritatem præstat, ut seipsam non subjiciat eis. Sed sicut Christus, qui legem dedit, ipsam legem carnaliter implevit, octavâ die circumcisus, quadragesimo die in templo cum hostijs præsentatus, ut in seipso eam sanctificaret; posteà verò, ut se Dominum legis ostenderet, contra legis litteram leprosum tangendo mundavit; Apostolos quoque contra litteram Sabbathi per sata prætergredientes, spicas vellentes, & confricantes manibus suis, probabili exemplo David, & Circumcisionis, & templi excusavit, dicens: Non legistis, quid fecerit Abimelech, quando venit ad eum David, & dedit ei panes Propositionis, de quibus non licebat edere, nisi solis Sacerdotibus, & comedit ipse, & pueri ejus?* Item, *Octavâ die secundùm legem puer circumciditur: & vos in sabbatho circumciditis hominem?* Item, *Cùm*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

juge holocaustum ex lege offeratur, cùm masculus quadragesimâ, fœmina verò octuagesimâ die ab ortu suæ nativitatis secundùm legis imperium cum hostijs in templum præsentaretur; unde Sacerdotes offerentes hostias in templo, litteram Sabbathi solvunt, & sine crimine sunt: tunc filius hominis multò magis valet solvere litteram legis, qui est etiam Dominus Sabbathi. Hinc etiam de eo. Erat Jesus docens, tanquam potestatem habens, id est, tanquam legis Dominus, addens moralibus ea, quæ deerant ad perfectionem, umbram figuralium in lucem spiritualis intelligentiæ commutans, non tanquam scribæ eorum, qui litteræ legis adstricti non audebant aliquid addere, vel commutare. Sic & summæ Sedis Pontifices canonibus, sive à se, sive ab alijs suâ auctoritate conditis reverentiam exhibent: & eis se humiliando ipsos custodiunt, ut alijs observandos exhibeant. Nonnunquam verò seu jubendo, seu definiendo, seu aliter agendo, se Decretorum Dominos, & conditores esse ostendunt. In præmissis ergo capitulis, alijs imponitur necessitas obsequendi: summis verò Pontificibus ostenditur inesse auctoritas observandi: ut à se tradita observando, alijs non contemnenda demonstrent; exemplo Christi, qui Sacramenta, quæ Ecclesiæ servanda mandavit, primò in se ipso suscepit, ut ea in se ipso sanctificaret. Oportet ergo primam sedem, ùt diximus, observare ea, quæ decernendo mandavit, non necessitate obsequendi, sed auctoritate impertiendi. Licet itaque sibi contra generalia decreta, specialia privilegia indulgere, & speciali beneficio concedere, quod generali prohibetur decreto. Quanquam, si decretorum intentionem diligenter advertamus, nequaquam contra sanctorum Canonum auctoritatem aliquid concedere invenietur. Sacri siquidem Canones ita aliquid constituunt, ut interpretationis auctoritatem sanctæ Romanæ Ecclesiæ reservent. Ipsi namque soli, canones valent interpretari, qui jus condendi eos habent. Unde in nonnullis capitulis Conciliorum, cùm aliquid observandum decernitur, statim subinfertur: Nisi auctoritas Romanæ Ecclesiæ aliter imperaverit, vel salvo tamen in omnibus jure sanctæ Romanæ Ecclesiæ, vel salvâ tamen in omnibus Apostolicâ auctoritate.

III. *Obijcitur 11. c. 21. Octavæ Synodi Oecumenicæ*, ubi dicitur: *Universalis Synodus cum convenienti reverentia quamlibet quæstionem de Romana sede exortam audire tenetur, & in ea proficere; non tamen audacter sententiam in Romanum Pontificem dicere*: ergo si non audacter, sed cum debita reverentia Concilium universale procedat, poterit in Romanum Pontificem sententiam proferre; non enim absolutè prohibetur judicari; sed temerè & audacter.

℞. Si modus tantùm judicandi, non ipsum judicium prohiberetur,

beretur, nihil hic speciale circa Pontificem Synodus disponeret, quod maximè tamen intendebat: cùm audax & temerarium judicium in omnium causis prohibeatur: & quoad hoc non est discrimen inter examen, aut delationem, & judicium temerarium; cùm utrúmque prohibeatur, & tamen Synodus citata discrimen facit, admittitque posse quidem Concilium universale cognoscere de controversijs, notorijs delictis, & abusibus, quæ in summo Pontifice notantur; non tamen judicium ferre: hoc enim temerarium & audax fore. Si enim de notorijs Papæ delictis, & abusibus sacræ potestatis, cognitio & judicium Synodo permitterentur, cur canon citatus inter cognitionem & sententiam distingueret, & hanc Concilio negaret, illam permitteret? Permittitur ergo universali Concilio, ut quæ Pontifici objectantur, cognoscat quidem examinetque, non tamen quoad effectum judicandi, sed tantùm admonendi, reprehendendi, omníque honestâ ac permissâ ratione emendationē procurandi, imò etiam Pontifici, si Ecclesiam vastet usurpétque aliena, resistendi, ùt eleganter scribit B. Gregorius *l. 7. ep. 1. ind. 2. ad Januarium*, & habetur *in c. Paulus 2. q. 7. Paulus dicit: Seniorem ne increpaveris: sed hæc ejus regula in eo servanda est, cùm culpa senioris exemplo suo non trahit ad interitum corda juniorum. Ubi autem senior juvenibus exemplum ad interitum præbet, ibi districtâ interpretatione feriendus est. Nam scriptum est: Laqueus Juvenum omnes vos. Et rursus Propheta dicit: Maledictus puer centum annorum.*

IV. *Obijcitur 12. c. sicut sancti d. 15.* Ubi Gregorius M. dicit: *Ne quidem à S. Pontifice solvi posse, quos quinque Concilia Oecumenica ligârunt: aut ligare, quos illa solverunt.*

℞. Sermonem esse de hæreticis, quos ea Concilia damnârunt: nec enim in potestate S. Pontificis est efficere, ut sit hæresis, quod non est; aut sit vera fides, quæ vera non est. Quod si velis sermonem esse de jure merè humano: etiam ista mutari à S. Pontifice sine gravi & publica causa non possunt, dicimur enim ea non posse, quæ honestè licitéque fieri nequeunt.

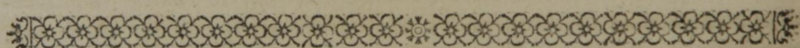
V. *Obijcitur 13.* S. Antoninus, qui *q. 3. p. r. 23. c. 2. §. 6. In ijs quæ ad fidem pertinent, majorem esse* scribit *auctoritatem Concilij, quàm S. Pontificis:* & infrà. *In ijs, quæ universalis Ecclesiæ statum concernunt, non posse Papam contra Concilium aliquid statuere.*

℞. S. An-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

℞. S. Antoninum nihil aliud velle, quàm semel à Concilijs in materia fidei statuta, mutari à Pontifice ampliùs non posse, quod verissimum est: sicut enim in potestate Pontificis non est facere, ut triangulus non sit triangulus: aut quòd verum est, non sit verum: multò minùs, ut quòd revelatum à Deo est & consequenter credendum, non sit revelatum nec credendum: immo si Papa, quæ sunt fidei everteret, jam hæreticus esset, & ùt suprà diximus, Concilio subjectus. Rursus in ipsis fidei Decretis condendis, si Papa toti Concilio repugnaret, suæq; contra omnes opinioni inhæreret, nec veritatem edoctus acquiesceret, hoc ipso hæreticus præsumendus esset, nec illius sententia prævaleret, quia privatum Doctorem ageret, hoc est, privatis tantùm rationibus duceretur.

Rursus non potest Papa ea Conciliorum statuta abolere, quæ ad totius Ecclesiæ pacem, & decorum constituta sunt, hoc enim esset abuti potestate, quam ad ædificandum accepit, non destruendum. In his casibus negat S. Antoninus & nos cum ipso, Papam Concilio adversari posse, quod tamen non ex eo provenit, quòd Papa non sit supra Concilium; sed quòd non sit supra Deum, supra fidem, supra rectam rationem. (a)

§. XVIII.

Respondetur ad exempla Pontificum, qui à Concilijs videntur iudicati, damnatiq; fuisse.

Summarium unicum.

℞. *Ad Exempla variorum Pontificum, quos Imperatores aut Concilia judicàrunt.*

O*bijcitur 14.* Multi Pontifices fuerunt judicati punitique à Concilijs, imo etiam Imperatoribus. Marcellinum judicavit Synodus Sinvessana, quòd Idolo thus incendisset: Constantius Liberium, Justinianus Sylverium proscri-

(a) V. Gelas. Pap. in ep. ad Episc. Lucan. 1. c. 2. & habetur c. Et si causa 1. q. 7.

proſcripſit. Otto I. in Concilio Romano Joannem XII. expulit, ſuffecto Leone VIII. Henricus III. Gregorium VI. depoſuit, & Clementem II. ordinari in Concilio Epiſcoporum juſſit teſte Leone Oſtienſi *l. 2. Chron. Caſſ. c. 80.*

℟. Hæc exempla qui obijciunt, manifeſtè produnt, quàm malam, miſeràmque cauſam ſuſceperint defendendam, cui ſuſtinendæ argumentis æquè miſeris utuntur, & toties damnatis: eâdem enim ratione poſſent & exemplo Davidis adulteria, & Neronis tyrannidem commendare. Sed ad ſingula veniendum.

Marcellini cauſam Sinveſſani Patres cognoverunt, & examinârunt quidem, meritóque, cùm idolis adoleviſſet; nec tamen condemnare auſi ſunt, ùt patet ex actis illius Concilij. *Tom. 1. Concil.*

Conſtantius Imperator Arianus eo jure Liberium in Beroëam Thraciæ relegavit, quo Nero Martyres perſecutus eſt. Vicit Liberium biennij exilium, & in Athanaſij condemnationem conſenſit, quæ cauſa fuit, ut hæreſis ſuſpectum nollent Catholici admittere, ſed Felici III. adhærerent, multique proptereà à Præfectis Conſtantij Martyrio ſunt affecti. *V. Hieron. in Chron.*

Sylverium per vim metúmque, acceptâque inſuper percuniâ Theodotus Gottorum Rex ſolio Pontificali impoſuit: ſed poſtmodùm ejus electioni Clerus ſubſcripſit teſte Anaſtaſio *in vita Sylverij.* Hunc cùm Theodora Auguſta permovere non poſſet, ut Anthymum hæreſis Eutychianæ damnatum reſtitueret, per Beliſarium in exilium egit, & Vigilium, à quo ingentem auri ſummam acceperat, & majora promiſſa, Pontificem juſſit. Exilio Silverij ea cauſa prætexta, quòd contra Imperatorem cum Gottis colluderet: fictæque litteræ Sylverij Pontificis nomine, quæ colorem calumniæ adderent. Exhorruit poſteà Beliſarius impium facinus, illíque expiando Romæ templum poſuit, ſceleris juxtà, & pœnitentiæ monumentum. (a)

Joannis XII. expulſio ſic habuit: Joannes Alberici potentiſſimi Romanorum Patritij filius, in principatum urbis defuncto Patre ſucceſſit: & paullo pòſt duodeviginti annos natus, mortuo

 Agape-

(a) V. Anaſtaſ. in Sylver. & Liberat. in Breviar. c. 22. Baron. ad annum DXXXVIII.

Agapeto in Papatum irrupit, metu, potentiâ, opibus nixus, & quem schismatis & pejorum metu, toleravit potiùs Ecclesia Pontificem, quàm fecit. Hic Berengarij tyrannidem non ferens, Ottonem per Legatos in Italiam vocavit; adfuit cum exercitu Otto, fusóque Adalberto Berengarij filio Italiâ potitus, & à Joanne unctus est Imperator: fides mutuò data & accepta, ac juramento adstricta. Vix Româ excesserat Otto, & Joannes pactorum negligens se Adalberto jungit, causatus suis hostibus Ottonem favere, & quæ ad Romanam Ecclesiam pertinerent, usurpare. Imperator binâ legatione Pontificis animum placare conatus est, sed cùm flecti non posset, Romam armatus intrat, Pontificem in fugam vertit, Clerum Populúmque Romanum juramento adstringit, nunquam sine Imperatoris assensu Pontificem electuros: & denique coactâ Italiæ & aliquot Germaniæ Episcoporum Synodo, præter Clerum Romanum, Joannem Pontificem sacrilegij, incæstûs, Simoniæ aliorúmque criminum turpissimè reum vocari curat, nec comparentem, Papatu exuit, & ex Concilij sententia Leonem subrogat, Octavum posteà dictum. (a)

Joannes paullo pòst extinctus est, quem Luitprandus in adulterio à dæmone occisum scribit. Circa hanc Joannis XII. depositionem observandum est, malè aliquos hujus exemplo uti, ut probent Papam criminosum à Concilio Universali deponi posse: nimis enim hoc argumentum probat; cùm enim Concilium, à quo Joannes exauctoratus est, particulare, & ex Episcopis Italiæ præter paucissimos Germaniæ conflatum fuerit; sequeretur contra omnium sententiam, etiam Synodum particularem, cui ne quidem Episcopi abdicandi potestas est, supra Pontificem Romanum esse: Deinde quidquid in prima illa Synodo Romana contra Joannem statutum est, alia Synodus æquè Romana damnavit, in qua conclamatum à Patribus est, primam illam fuisse prostibulum favens adultero, invasori scilicet alienæ sponsæ, nempe Leoni intruso. Et Joanne posteà extincto, Cleri Romani & Cardinalium voto Benedictus V. Papa renuntiatus est, nec prius à Romanis desertus, quàm armis Ottonis Augusti Româ iterum captâ: refertq; Dietmarus Episcopus Merseburgius *l. 2 Chronici.* ob injurias Benedicto

(a) Vide Luitpr. c. 8. l. 6.

dicto illatas Ottonis exercitum peste grevissimâ conflictatum, quâ magna illius pars consumpta est. Idem Dietmarus, qui tempore Ottonis scribebat, de eodem Benedicto hæc scribit: *Romanorum prapotens Imperator Otto secundus, valentiorem sibi in Christo Dominum Apostolicum Benedictum, quem nullus absque Deo judicare potuit, injustè, ut spero accusatum, & quod utinam non fecisset, exilio in Hamaburg relegari pracepit.* Sed hæc omnia sint nulla: fueritque Joannes XII. in Synodo Romana legitimè judicatus damnatúsque, nihil illius exemplo convincitur, Joannem enim fuisse metu, & largitionibus intrusum, & ab Ecclesia toleratum non electum, jam suprà diximus; nulla est verò consequentia à Pontifice intruso ad Pontificem legitimè electum: intrusio enim inficit electionem, redditq; nullam: de quo *vide* §. 14.

Cùm ergo depositio Joannis XII. ex tot capitibus evadat ad minimum dubia, nihil facit ad Concilij superioritatem probandam; cùm principium dubium non sit idoneum medium veritatis demonstrandæ: priùs ergo certi aliquid in medium afferant, tum à nobis assensum petant; neque enim tam mali rerum æstimatores sumus, ut rebus dubiis fidem addicamus nos, tot ex sacris litteris, Conciliis, sanctísque Patribus ex adverso instructi, edoctiq;. Otto Frisinganus *l. 6. c. 23.* de hac ipsa Joannis depositione sic loquitur: *Qua omnia utrùm licitè, an secus acta sint, dicere præsentis, non est operis; res enim gestas scribere, non item rerum gestarum reddere rationem proposuimus.*

Ad Gregorium VI. *respondemus*, aut non fuisse illum Pontificem legitimum; tres enim eo tempore sibi Pontificatum vindicabant, & unus in Vaticano, alter ad S. Mariam, tertius in Palatio Lateranensi sedebant. Aut quod verius est, legitimus quidem Pontifex Gregorius fuit, sed cùm videret armatum ex una parte Henricum Regem, eúmque implacabilem: ex altera verò imminens Ecclesiæ schisma, sponte Papatu abijt. (a)

Ergo ut hunc §. concludamus: exempla hactenus allegata, cùm sint de Pontificibus aut intrusis, aut dubiis, aut sponte cedentibus, aut per tyrannidem ejectis, nihil probant; nec enim quid vi aut per injuriam factum sit quærimus, sed quid Jure, & ex legum præscripto fieri possit, debeátque.

(a) V. Platinam in vita, & Otton. Frisingens. in Chron. l. 6. c. 32.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

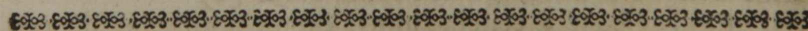

§. XIX.

Respondetur ad alias rationes, quæ Pontificibus opponuntur.

Summaria.

1. *Meliùs Ecclesiæ consultum esse summâ potestate in Pontifice potiùs, quàm Conciliis collocatâ.*
2. *Pontificem non Ecclesiæ, sed Christi Vicarium & Ministrum esse, non ergo Concilio, aut Ecclesiâ inferiorem.*
3. *Ecclesiam à Papa, hoc est, Capite separatam errare posse.*
4. *Papam membrum Ecclesiæ esse, potestatem verò ipsam Papalem non ex parte tantùm, sed plenariè Pontificis esse.*
5. *Ex Matth. 18. absurdè deduci Papam judicio Concilii subjacere.*
6. *An in Ecclesia ùt distincta à Pontifice reperire sit supremam & Papalem auctoritatem?*
7. *Quid de Pontifice mortuo, deportato, amente? &c.*
8. *Quid de Papa hæretico?*
9. *Ex jure defensionis, quo contra Pontificem Ecclesia gaudet, malè deduci jus majoritatis & jurisdictionis.*
10. *Non tamen frustra esse Concilia, quia Pontifici subsunt.*
11. *An expediat curando corpori caput truncare?*

I.

O*Bjicitur 15.* Deus Ecclesiæ suæ optimè providit, multóque meliùs, quàm Synagogæ, cui dicitur: *Quid debui facere vineæ meæ, & non feci? Isa. 5.* Sed Ecclesiæ pessimè consultum foret, si omni remedio careret, quo Pontificem

ficem Ecclesiæ inutilem, imo noxium, vitáque & moribus omnia corrumpentem, qualis Joannes XII. fuit, amovere non posset: sicut enim corruptio optimi est pessima: ita corruptus & malus Pontifex est pessimum Ecclesiæ malum: quis autem credat Deum pessimo malo, nullum remedium, quo sanaretur, opposuisse? nec verò remedium ullum est, si Pontifex malus & incorrigibilis judicari potest à nemine: quemadmodùm nec ægroto ullum remedium est, si nulli medico subdatur, qui corruptum infectúmque membrum ferro secet. Aut ergo Deus Ecclesiam necessarijs remedijs in pessimo morbo destituit, aut Pontificem malum, & corrigi nolentem alicui medico subdidit; cui verò si non Concilio universali?

℞. Ad ipsam Dei providentiam, & maximum Ecclesiæ bonum pertinere, quòd summam Potestatem in Pontifice, non Concilio collocaverit, & hoc illi subjectum voluerit: si enim optimè consultum est navi, quæ unius imperio ducitur: exercitui, qui unico paret, non pluribus: corpori, cujus summa & tota facultas gubernandi regendíque in capite non membris est: quis propterea Ecclesiam dicat minùs providè instructam, quòd illi unum caput Deus, unúmque Ducem præfecerit, illiq; sum̃am rerum, non multitudini crediderit; imo malè Deus Ecclesiæ providisset, Pontifice Concilijs subjecto, & frænis non aurigæ, sed equo com̃issis. Magnum malum fatemur Princeps malus, sed pejus, multitudo dominans. Nec enim tantum periculi est ex malo Pontifice, quantũ ex schismate, & discordijs: hæ siquidẽ malos juxta bonosq; involvunt, aut ignorantiâ videlicet, aut indiscretâ pietate: sunt diuturnæ: tollunt pacem mutuámq; charitatẽ, hoc est, animã Reipubl. impunitatem flagitijs & licentiam tribuunt, & tandem in hæreses desinunt. Hæc omnia ex discordijs; nec discordiæ umquam defuturæ, summâ rerum in Concilium collatâ. Legantur Acta Conciliorum & Basileensis præsertim; quid non illic mali, ambitionis, discordiarum, scandali, latrocinij denique reperias secessione semel à Pontifice factâ, usurpatâque in hunc potestate? Et docuit exemplum Eugenij IV. nullum fore tam innocentem sanctumque Pontificem, & tanto fastigio parem, cui non timendum sit à Concilio naufragium, semel hoc ad clavum sedente, ut merito

ritò B. Gregorius Nazianzenus *epist. 55. ad Procopium* scripserit: *Numquam sine periculo ac offensione sacerdotum haberi conventus.* Quod verissimum est, ubi non uni parent, à quo ducantur; ubi enim plures adsunt mentes ac plura corda, ibi semper aliqua inest opinionum & affectuum discordia: hæc contentionem parit, & contentio seu pugna ùt in corporis, sic animi temperamento corruptionis origo est. Patet ergo Ecclesiam optimè à Deo curatam esse, cùm unum qui regeret, non plures præfecit. Nec propterea vitia Pontificum sine remedio sunt: rogari enim, moneríque potest, nec à Concilio tantùm, sed etiam à Principibus Christianis: & hoc præsertim tempore, quo tanta honoris & decori ratio in aulis habetur, ut vix aliquem Pontificem futurum credamus, tam pudoris expertem, qui hoc, quo diximus modo, aut non correcturus sit vitia, aut saltem ne oculos feriant velaturus; & quod monuit Politicus: *Semotis saltem arbitris, turpis futurus.* Quòd si Ecclesiam invadat, aut aliena usurpet; resisti illi potest, & quævis honesta defensio opponi. Hæc si non prosint: Oratio adhibenda, quæ inter media à Deo præparata, efficacissimum est, & si ritè fiat, non potest non exaudiri, juxta illud Joann. *14. Quodcúmque petteritis Patrem meum in nomine meo, hoc faciam, ut glorificetur Pater in filio.* Et pulchrè docet S. Th. *3. contra Gent. c. 95. & 96.* Nec propterea dicendum est, Ecclesiam absque remedio esse, quia remedium à solo Deo exspectat: imo tanto fortius est remedium, quanto propinquius & immediatius à Deo est, & ordini ab ejus providentia statuto accommodatius: est verò divinæ Providentiæ ordo, ut quæ in aliquo genere suprema sunt, nullis inferiorum subdantur: in corpore humano quia cor est primum mobile, à se ipso, non alio vibratur: Sol in genere lucidorum est primum lucens, & ideò omnia illuminat, ipsum à nullo alio, præter Deum illuminatur: Principia demonstrationum, sunt prima in genere intelligibilium, & ideò per alia principia non demonstrantur: Linea in genere rectorum est prima figura, & ideò judex & regula omnis obliqui, ipsa verò ab alia non rectificatur: Denique primum mobile est mensura motûs, & temporis, & ideò tempori non subjacet: nec propterea timendum est, ne ista juxta terminos à Deo impositos præfixósque deficiant, quia immediatè à Deo gubernantur. Cùm ergo ex Dei institutione Papa sit fundamen-

tum,

tum, Paſtor caputque, hoc eſt, primum movens, & gubernans in Chriſti Eccleſia, Eccleſiæ non ſubiacet, ſed Deo ſoli; nec propterea timendum eſt, ut in fide & doctrina deficiat, & Eccleſiam absq; remedio relinquat, cui Deus hunc ordinem impoſuit, & cui ne pereat curæ eſt, reſervato ſibi tamen Vicarij ſui judicio juxta illud *Ezech. 34. Hæc dicit Dominus Deus: Ecce ego ipſe ſuper Paſtores requiram gregem meum de manu eorum, & ceſſare faciam eos, ut ultra non paſcant gregem meum, nec paſcant ampliùs paſtores ſemetipſos, & liberabo gregem meum de ore eorum, & non erit ultra eis in eſcam.*

II. *Objicitur 16.* Papa eſt Miniſter Eccleſiæ *1. ad Corinth. 4.* & *Matth. 20.* & ideò S. Thom. *2. 2. q. 100. a. 1. expr.* docet: *Papam non eſſe Dominum, ſed Diſpenſatorem rerum Eccleſiæ.* Nec Eccleſia eſt propter Papam, ſed Papa propter Eccleſiam, ad cujus ædificationem, non deſtructionem claves & poteſtatem accepit. *2. ad Corinth. 13.* Si Papa eſt Miniſter & Diſpenſator Eccleſiæ, ergo eſt infra Eccleſiam & infra Concilium, quod illam repræſentat.

℞. Papam eſſe Miniſtrum ac Vicarium Chriſti, & etiam Miniſtrum Eccleſiæ. Miniſtrum Chriſti, quia hujus Vicarius, & ab hoc poteſtatem in Eccleſiam accepit, & adminiſtrationem bonorum ipſius Chriſti, & ideò *1. ad Corinth. 4.* Apoſtolus dicit: *Sic nos exiſtimet homo ut miniſtros Chriſti.* Eſt etiam Miniſter Eccleſiæ, quia in hujus bonum & ædificationem Chriſtus Papatum inſtituit: ſed hoc miniſterij genus non infert ſubjectionem, & inferioritatem: nam & Angeli dicuntur miſſi in miniſterium propter eos, qui capiunt hæreditatem ſalutis *ad Hebr. 1.* nec tamen Angelus infra hominem eſt, ſed infra Deum, cujus propriè miniſtrum agit. Imo hoc ipſum bonum, pax, & Unitas Eccleſiæ, ad quam ordinatur Papatus, exigit, ut Eccleſia ſit infra, non ſupra Papam; quemadmodùm & Dux eſt propter exercitum, & Gubernator eſt propter navigantes; non tamen in exercitu ducendo, regendáque navi, aut nauta navigantibus ſubjacet, aut Dux exercitui; quia hoc ipſum in malum potiùs & militibus & navigantibus cederet. Licet ergo Deus plùs Eccleſiam dilexerit, quàm ſolum Papam, voluit tamen eam Papæ ſubjectam, quia magis illi expedit uni, quàm pluribus ſubeſſe; & obedire, quàm imperare: quando ergo ipſa ſubjectio eſt majus bonum, quàm non ſubjectio, non valet conſe-

quen-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

quentia; Papa est propter Ecclesiam; ergo Ecclesia non Papæ est subjecta, sed Papa Ecclesiæ: quemadmodum non sequitur pater magis diligit filium quàm tutorem; & tutor est propter filium: ergo filius non est tutori subjectus, nec minoris auctoritatis, quàm tutor: immo quia pater magis filium dilexit, quàm tutorem, oportuit majorem huic, quàm illi auctoritatem dare, cùm meliùs sit filio subesse, quàm non subesse.

Et denique cùm dicitur Papam esse propter Ecclesiam: & Ecclesiam plus à Deo, quàm solùm Papam diligi; verum non est de Ecclesia à capite suo separata, illíque opposita, nec obtemperare volente, quale Concilium Basileense: talis enim Ecclesia Vicario Christi non subjecta, & in eum insurgens, cùm alienam potestatem sibi usurpet, dissolvátque ordinem à Deo institutum, & in schisma deflectat, non potest Deo placere, cui confusio, schisma, & ambitio nunquam placuerunt, nec placere possunt.

III. *Objicitur 17.* Ecclesia errare & deficere non potest, cùm ipsa sit columna & firmamentum veritatis *1. ad Timoth. 3.* Papa verò & errare & deficere potest, immo in hæresin incidere *c. si Papa d. 40.* ergo judicium Ecclesiæ firmius certiúsque est, consequenter prævalet judicio Papæ.

℞. Si Ecclesiam à Pontifice separatam, nec ab illo directam consideres, eam omnino errare posse, ùt patuit in Concilijs Ephesino 2. & Basileensi, & nos suprà docuimus; sicut enim corpus capite minutum, aut aliàs à capite non directum, impingit, cadítque: sic Ecclesia & Concilium, auctoritate, & gubernatione Pontificis destitutum. In ipsum Pontificem ùt privata quædam Persona error quidem personalis cadere potest, & in illum faciliùs, quàm in Concilium; proniùs enim est unum, quàm plures decipi: sed non si Papa ex auctoritate Pontificia sibi à Christo communicata, & ex cathedra sententiam ferat, & in fide aliquid definiat: tunc enim non ipse, sed Spiritus sanctus per illum loquitur, teste Christo Domino *Marci 13. Non enim vos estis, qui loquimini, sed Spiritus S. qui loquitur in vobis.* Cùm ergo ad Pontificem spectet, quæ sunt fidei determinare, illíque Ecclesia obedire teneatur, ùt docet sanctus Thomas *2. 2. q. 1. a. ult.* & *contra errores Græcor. c. 37.* & *habetur in c. quoties 24. q. 1.* Error Pontificis totius Ecclesiæ, hoc est, capitis & membro-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

membrorum error esset, cùm tamen certum sit, Ecclesiam in rebus fidei erroris expertem esse. Et de hoc plura in sequenti Propositione. Sed demus Pontificem errare posse in materia fidei; adhuc non sequitur esse Concilium supra Papam. Nam vel error in fide est vincibilis, & tunc Pontifex vincibiliter errans hæreticus est, in quo casu concedimus Concilio subesse. Vel error invincibilis est, & tunc Pontifex veritatem à Concilio docendus est, ùt habetur *in c. Paulus 2. q. 7.* Cui nisi acquiescat, error invincibilis evadit, & hæreticalis.

IV. *Objicitur 18.* Omne totum est majus suâ parte; sed Papa est pars & membrum Ecclesiæ, & hæc est totum corpus mysticum; huic ergo Papa subjacebit.

℟. Ecclesiam ùt à Papa distinctam, & huic oppositam, non esse integrum corpus, sed truncum & acephalum. Et quamvis Papa ùt homo Christianus sit membrum Ecclesiæ præcipuum, & maximæ dignitatis: ipsa tamen auctoritas, jurisdictio, & potestas Papalis non est pars aliqua, sed tota, plena, & redundans jurisdictio, cui omnem Ecclesiam (cujus jurisdictio est pars tantùm aliqua & delibatio Pontificiæ potestatis) Christus subjecit; quemadmodùm in corpore humano, licèt caput sit membrum corporis, ipse tamen influxus directivus & gubernativus, qui per sensus, intellectum, voluntatem & diffusionem spirituum animalium exercetur, non est particulariter, sed totaliter in capite, à quo velut fonte in reliquum corpus derivatur. Sic omnino plenitudo Ecclesiasticæ potestatis in Papa à Christo collocata est, & per Papam in Episcopos deducitur, ùt habetur *in c. sacrosancta d. 22. c. omnes d. ead. c. qui se scit 2. q. 6. c. decreto. 6. q. 6. Et Basileenses in epist. Synodali ad* Eugenium IV. *Vid. de hoc argumento prolixè disserentem Salmer. Tomo 12. à Tract. 64.*

V. *Objicitur 19.* Ecclesia ex Christi ordinatione constituta est judex Papæ, per illa verba Matth. *18. Si peccaverit in te frater tuus &c. dic Ecclesiæ: & si Ecclesiam non audierit; sit tibi sicut Ethnicus & Publicanus.* Aut ergo Papa frater non est, nec eundem cum reliquis Christianis Patrem Deum habet, eandemque Matrem Ecclesiam: aut si frater est, ab Ecclesia judicari potest, & si Ecclesiam non audit, Ethnici & Publicani instar habendus.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

R/. Ad hunc Matthæi locum jam suprà respondimus, eúmque explicavimus: sed quia in hoc textu velut arce tutissima opinionis suæ spem omnem Adversarij statuunt, aliquid adhuc dicemus, ut pateat, quàm infirmum sit hoc illorum præsidium.

Aut ergo volunt Adversarij hunc Matthæi locum de fratre Ecclesiæ subjecto intelligendum esse, aut de fratre etiam non subjecto, qualem nos dicimus Pontificem esse? Si de fratre non subjecto: hoc absurdum est, & impossibile, cùm non subjectus deferri & puniri à judice non possit, quem non habet. Si de fratre subjecto: oportet priùs demonstrent Papam Ecclesiæ subjectum esse, quàm posse ab ea puniri: aut si hoc supponunt, supponunt planè, quod probandum erat. Quæ ergo est hæc demonstrandi ratio, supponere quod probandum est, & idem per idem, hoc est, ensem per gladium, & nigrum per atrum explicare? est equidem frater Christianorum, sed etiam Princeps Ecclesiæ, de quo Christus non loquitur. Deinde mille sunt scripturæ textus, qui in sensu accommodo & possibili sunt intelligendi; sicut etiam in hoc ipso Matthæi loco; non omne peccatum (v. g. occultum, quódque probari non potest) deferendum est Judici, & per testes probandum: sicut ergo non omne peccatum deferri debet, sed illa, quæ possunt probari, & à judice puniri; ita nec omnis persona deferenda est, sed quæ judicem habet, plectíque potest: & si tu omnem Christianum judicem habere, punirique posse, etiam Papam, supponas: hoc priùs probandum est, & tum denique locus Matthæi applicandus. Denique cùm Papam ab Ecclesia judicandum puniendúmque esse dicis, quam tu Ecclesiam intelligis? Papæ conjunctam, aut ab hoc separatam? si conjunctam: ergo non probas ex hoc Matthæi loco Concilium, ùt à Papa distinctum, esse Papâ superiorem: si verò à Papa separatam intelligis: negamus Ecclesiam aut Concilium universale dici posse, cui pars optima & maxima, hoc est, caput abest, quemadmodùm nec integram domum dixeris, quæ fundamento, nec integrum exercitum, qui Duce caret. Vides ergo quot morbis argumentum laboret, quod putabas insuperabile?

VI. *Objicitur 20.* Potestas Papalis non tantùm est in solo Romano Pontifice: sed multò principaliùs in tota Ecclesia, & Concilio Ecclesiam repræsentante; si enim Ecclesia Papalem auctoritatem

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

tem non habet, cur eligit Papam? cur eo defuncto omnia, quæ Pontificis sunt, præstat? Fac perpetuo carcere aut amentiâ Pontificem teneri, cujus erit de rebus fidei infallibilem, & expertem erroris sententiam ferre?

℟. Hoc argumento probari Concilium non esse supra Papam, sed paris ejusdémque potestatis, & consequenter nihil in Pontificem posse, cùm par in parem potestatem non habeat. Deinde si hanc potestatem Papalem Concilium habet, à quo habet? à se, an à Christo? Non à se; quia est supernaturalis, quæ non habetur, si non datur. Non à Christo; quia numquam & nullibi legimus in sacris Paginis Ecclesiæ aut Concilio dictum: *Tibi dabo claves Regni cœlorum: Super te ædificabo Ecclesiam meam: Pasce oves meas. &c.* Quid autem turpius, minusq; consentaneum rationi, quàm dicere Christum potestatem tantam, tam magnam Concilio dedisse, nec tamen posse ostendere quando, ubi, quibúsve verbis? Si Provinciam tibi à Cæsare donatam diceres, nec tabulas aut testes donationis proferres, quis tibi fidem commodaret? & tamen hoc Adversarij faciunt, dum Regnum Cœlorum Conciliis comissum esse à Christo dicunt, nec tamen toties interpellati tabulas & chirographum Commissionis ostendunt: aut ergo nimis simplices illi, qui fidem nihil probantibus præstant, aut nimis ipsi præfidentes, qui fidem petunt nunquam promeritam conductámque. Si totum jus & fastigium Papale in solo Concilio est, ergo in Ecclesia duæ supremæque erunt potestates, hoc est in uno Regno duo, paríque potentiâ Reges: in uno Cœlo duo soles: in uno corpore duæ animæ, duo capita: hoc est, monstrum Regiminis, & à quo semper bene instituta Respublica abhorruit. Et si Concilio par est Pontificia auctoritas, cur ergo Papali eget confirmatione? & ideò eget, ut sine ista Concilium sit planè nullum, per apertissimos textus à nobis suprà citatos: superflua planè hæc esset confirmatio, si totum jus Papale in Concilio reperiretur: nec enim à pari confirmatio petitur. Ex quo etiam confutantur, qui dicunt supremam potestatem in Papa non principaliter esse, sed tanquam in ministro Ecclesiæ & Concilij; & ita, quod est absurdissimum, petere Concilium à ministro confirmationem. Nec verum esset, quod in Concilio Constantiensi definitum est *Sess. 8. Papam esse immediatum*

Vicarium Christi: esset enim potiùs Vicarius Concilij, & Ecclesiæ.

Nec bene colligitur esse in Concilio aut Ecclesia potestas Papalis, quia Ecclesia Papam eligit; sicut non sequitur in Capitulo, à quo Episcopus eligitur, esse potestatem Episcopalem: ipsa enim eligendi forma, ipsique electores subjacent legibus Pontificum, qui modum & formam eligendi præscripserunt: nec conferunt eligendo potestatem Papalem, sed nominant personam, cui potestas immediatè à Deo confertur: nemo enim alius Vicarium Principi dat, quàm ipse Princeps: & in Concilio Constant. *Sess. 8.* definitur Papam immediatum esse Vicarium Christi. Quid autem mortuo Pontifice, aut in perpetuam amentiam lapso Concilium possit aut non possit; nolumus definire, cùm ipsa Ecclesiæ praxis, quid fieri in similibus casibus debeat, satis ostendat: nos verò non de hoc casu loquimur, sed de Pontifice vivente, & ex Pontificia auctoritate aliqua decernente, quem supra Concilium esse dicimus. Videatur tamen Cajetan. *in opusc. de auctoritate Papæ & Conc. cap. 16.* ubi docet Pontifice capto aut relegato, cujus conveniendi nulla spes sit, non propterea alium Pontificem eligi posse; sed imitatione Ecclesiæ primitivæ, cùm Petrus ab Herode captus esset, orationem sine intermissione ad Deum fundendam esse, ut Ecclesiæ subveniat. In casu verò perpetuæ amentiæ, & cujus curandæ ex medicorum consensu spes nulla affulgeat; Papam haberi pro mortuo quoad vitam rationalem & intellectualem, non tantùm in actu, ùt in dormiente, ebrio aut phrenetico contingit, sed etiam in potentia naturali. Videatur etiam Suar. *de fide d. 10. s. 6.* Advertendū tamen est circa omnes hos casus & hypotheses, quæ fieri solent: pertinere ad Dei providentiam, qui Ecclesiam & Papatum cum suprema potestate instituit; ne hujusmodi casus evenire permittat, quos quidem absolutè non repugnat evenire; si tamen evenirent, ordinem à Deo impositum confunderent, & ideò repugnantiam habent respectivam & consequentem, hoc est, ex suppositione divinæ voluntatis & Providentiæ, decernentis rem hoc, & non alio modo fieri: v. g. fieri quidem absolutè potest Clementem VIII. non esse validè baptizatum, & consequenter nec verum Pontificem, & ea quæ circa fidem & canonizationem Sanctorum ab illo statuta sunt, æquè invalida fuisse, sed suppositâ Dei providentiâ,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

dentiâ, quâ voluit Ecclesiæ visibili caput visibile præponi, & quæ ad fidem spectant, certa & indubitata esse: repugnat tale & occultum impedimentum à Deo permitti, sed ad Dei curam pertinet cavere, ne contingat. Eodem modo non implicat absolutè Sacros Codices, quibus Ecclesia Catholica utitur, in rebus fidei aut malitiâ aut ignorantiâ, aut incuriâ librariorum, aut etiam injuriâ temporum corrumpi; sed quia voluit Deus fidem & Religionem ex Verbo Dei scripto, & tradito pendere, ipsius Omnipotentiæ & sapientiæ est, ne corrumpantur, curare. *Qui ergo sumus nos, qui statuamus tempus & modum miserationis Domini, & in arbitrium nostrum diem & terminum constituamus ei? exspectemus ergo humiles consolationẽ ejus. Judith. 4.*

Et ideò S. Thom. 1. *2. q. 100. a. 8.* Ea quæ sunt jure Divino ab ipso Deo determinata, non solùm in communi ratione justitiæ, sed etiam quantùm ad determinationem ad singulos actus, non esse ab Ecclesia dispensabilia docet, sed à solo Deo: nec in illis habere locum epiikiam aut gnomen, sicut in legibus humanis, in quibus non potest Legislator humanus singulos actus particulares prævidere ijsque providere; & ideò fornicatio v.g. sive accessus ad non suam, etiam ex intentione maximi alicujus boni & utilitatis nunquam permissa est.

VII. *Objicitur 21.* Potest Ecclesia etiam invito, aut non consentiente Pontifice Concilium congregare, v. g. Papâ mortuo, aut relegato, aut amentiâ correpto, aut si ipse nolit Concilium congregare, cùm tamen oporteret, &c. Felin. *in c. super litter. de Rescript.* Alex. *in canon. synod. d. 17.* ergo videtur non tantùm in Papa, sed etiam in ipsa Ecclesia potestatem Papalem residere.

℞. Certissimum esse, potestatem congregandi Concilia ordinariam solius Pontificis esse. *distinct. 17. per totum.* Et *cap. significâsti de elect.* Quemadmodum solius Principis est convocare status generales, quod si alius moliatur, perduellionis in Principem suspectus est. In casibus particularibus, & extraordinariis potest ab Ecclesia hoc ipsum fieri; quæ tamen potestas nullo modo Papalis est, cùm non sit universalis, nec se extendat ad ordinandam Ecclesiam universalem, sed tantùm particularem illum casum & necessitatem: Papalis autem potestas ordinaria, perpetua, & universalis est: & hæc Ecclesiæ non communicatur, alio-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

quin ipsa Ecclesia esset vicaria Christi; Pontifex verò esset Vicarius Vicarij, & consequenter non immediatus Christi Vicarius, quod est absurdum, immo hæreticum ex Conc. Const. *sess. 8.*

VIII. *Objicitur 22.* Papa deponi à Concilio potest propter hæresin *c. si Papa d. 40.* ergo est subjectus Concilio, & inferior: qui enim subjectus non est, ob nullum crimen judicari condemnative potest, cùm judicium & sententia jurisdictionē supponant, & hæc subjectionem. Rursus Si Papa hæreticus judicari, & puniri potest à Concilio, cur non æquè publicus usurarius, simoniacus, blasphemus, perjurus, adulter, tyrannus, & qui palàm Deum odio habet? hæc enim peccata partim hæresi graviora sunt, partim bono, pacique Ecclesiæ magis incommodant, quàm privata aliqua hæresis, v. g. Spiritum sanctum à Filio non procedere: nec in sacris Scripturis reperies Papam magis ob hæresin, quàm aliud crimen publicum, offensivum publici, & incorrigibile deponi posse: cur ergo tacente sacro textu hæresin excipis, & si excipis hæresin, cur solam?

℞. Magnam esse inter hæresin, & alia Pontificis delicta differentiam. Hæresis enim per se, & ex sua natura prorumpit in falsam doctrinam, tollitque omne fundamentum gratiæ, & salutis, & velut in sua radice omne meritum & virtutem venenat: salvâ enim fide, omni peccato est suum remedium, quo sanetur: extinctâ fide, omnia simul remedia sublata sunt, cùm omnia fidem supponant: & ideò B. Apostolus dicit: *Justum ex fide vivere.* Quia sicut vita necessaria est, ut medicinæ; ita fides, ut Sacramenta aliquid operentur. Et ideò in sacris litteris jubemur Prælatis, etiam dyscolis & peccatoribus obedire *Matth. 23. c. 1. Petri 2.* & *Lucæ 12.* Ab hæreticis verò & infidelibus omnino separari, & consequenter nec pro Pastoribus habere *Num. 16. ad Galat. 1. & 2. ad Thessal. 3. & 2. ad Cor. 6. & 2. Joann. 2. & c. verbum d. 1. de Pœnit. c. Novatianus 7. q. 1. & c. didicimus 24. q. 1. c. si Papa d. 40. & c. oves 2. q. 7.* An verò Papa hæreticus ipso facto amittat Papalem dignitatem perinde ac mortuus, an verò deponendus sit ab Ecclesia, aut etiam à Deo præcedente sententiâ, hæresis declaratoriâ, videri potest Cajetan. *Tr. de auctor. Papæ & Concilij c. 17.* & Suar. *de fide in Tr. de S. Pontif. d. 10. s. 6.* Nec refert, etiamsi concedamus Papam in hoc casu à Concilio judicari: quia

hic est

hic est casus in sacris litteris toties exceptus: nec tam Concilium judicat, quàm potiùs declarat, Papam incurrisse sententiam ab ipso Deo latam, promulgatámque, juxta illud Joann. *Qui non credit: jam judicatus est.*

IX. *Objicitur 23.* Si Papa gladio aliquem appetat, aut rem domesticam & facultates invadat, aut alio modo injuriam paret: licebit utique gladium invadenti extorquere, eúmque quâvis aliâ ratione compescere, imo etiam jure defensionis, si aliter non possis, occidere: quanto ergo magis, si Beneficia vendat, immeritos promoveat, ipsámque Ecclesiam perverso exemplo, injustísque legibus opprimat (juxta illud *ad Galat. 2.* junctâ Gl. *Cogis gentes judaizare exemplo malæ conversationis*) licebit Pontifici obsistere, & si aliter cohiberi, aut corrigi non possit, Pontificatu pellere?

℟. Aliud esse Jurisdictionem in Papam exercere, aliud defensione uti: hæc non Concilio tantùm universali, sed cuilibet etiam privato permissa est: illa ad Superiores tantùm pertinet: & quamvis invadentem jure defensionis, & servato moderamine inculpatæ tutelæ, occidere etiam possis; non tamen auctoritativè sententiam mortis in illum dicere, quia hoc est Superioris, & jurisdictionis, quam nullam Conciliis in Pontificem esse jam suprà ostendimus. Imo potestas Pontificem exauctorandi non tam ad Ecclesiæ defensionem, quàm majorem offensionem pertinet, propter periculum schismatis, aliorúmque malorum, quæ suprà numeravimus; essétque hoc remedium pejus ipso malo, perinde ac si dolorem dentium truncato capite curatum velles: & ideò licèt Christus monuerit: *Si pes, manus, vel oculus tuus scandalizat te, erue eum, & projice abs te:* nunquam tamen in Evangelio dixit: si caput tuum scandalizat te, amputa illud, & projice abs te. Morbus ergo capitis infecti & inficientis soli Deo reservatur.

Objicitur 24. Potest Papa renuntiare, & renuntiando ab Ecclesiæ regimine discedere, ergo etiam Ecclesia ex causa boni publici à Papa separari, & sibi alium eligere.

℟. Negando consequentiam: cùm enim Ecclesia Papæ sit subjecta, non Papa Ecclesiæ; ista minus, ille plus potest: quemadmodum, quia vir est caput uxoris, non uxor viri; vir poterat uxori libellum repudij dare, non econtrà, ùt colligitur ex Deuter. *c. 24.*

Et tra-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Et tradit Josephus *l. 15. c. 11.* Deinde ex Pontificis renuntiatione non sequuntur illa mala, quæ docuit experientia sequi, cùm se à Pontificis obedientia Ecclesia subducit, & alium eligit.

X. *Objicitur 25.* Si Papæ auctoritas est supra Concilium, & solus potest res fidei decidere, ejúsque judicium est infallibile, incorrigibile, inappellabile, quid ergo Conciliis opus est? & tamen fuisse necessaria, praxis Ecclesiæ docuit.

℟. Non sequi, ut quidquid agitur, semper necessariò agatur; cùm multa fiant, non quia necessaria, sed quia commodiora. Concilia enim simpliciter necessaria non esse, patuit in Ecclesia primitiva, in qua licèt trecentis & suprà annis nulla Concilia Generalia indicta fuerint, in tanta nihilominus persecutionum, & hæresum agitatione nunquam magis Ecclesia, fidésque floruit: imò exemplis omnium ferè Conciliorum constat, vix ullam hæresin fuisse, quæ Concilio cesserit, & ideò extincta fuerit, quia in Synodo à Patribus damnata: adeò, ut B. Gregorius Nazianzenus non dubitaverit pronuntiare, nullius Synodi successum prosperè à se visum. Incendium Arianum tantum abest, ut post Concilium Nicænum resederit, ut tunc maximè grassatum fuerit, Oriẽtem, Occidentem, Africam, Hispaniam, Italiámque complexum: Idem in Conciliis Chalcedonensi, Ephesino, aliísque evenit: & si totam Ecclesiasticam historiam percurras, vix aliquem reperies, qui Romano Pontifici pertinaciter obluctatus, non æquè Synodos contempserit, aut à Synodo absolutus fuerit, quem Pontifex damnaverat. Quia tamen in Concilium Patres ex toto orbe conveniunt, negari haud potest majorem in Concilijs sapientiam, experientiam, rerum hominúmque notitiam, pietatem, apud vulgus majorem venerationem, amorem fidemque reperiri, quàm in solo Pontifice; quæ causa est, ut auctoritas Conciliorum semper maximi habita fuerit, & medium efficacissimum obstinacissimis etiam animis expugnandis, capiendâque informatione multarum rerum, in quibus falli posse Pontifices ultro fatemur.

XI. *Objicitur 26.* Juris naturæ est, ut membra, quæ totum corpus inficiunt, amputentur: si ergo Papa exemplo malóque regimine inficiat Ecclesiam, amputari poterit, suâque privari dignitate.

℟. Novum

℟. Novum esse inauditúmque curandi genus, nec ab ullo Medicorum præscriptum, ut sanando corpori, caput amputetur: quòd non in Physicis tantùm, sed etiam politicis locum habet, propter gravissima & certissima incommoda, schismatis præsertim, quæ admissâ hâc potestate Papam judicandi, amovendíque sequerentur, ùt suprà ostendimus. Ne tamen Ecclesia remedio careret, Orationem Deus Ecclesiæ tradidit, promisitque se illam, cùm expedit, certissimò exauditurum; orando igitur potest Ecclesia Pontificem deponere: qui modus potentissimus est, quietissimus, erroris expers (Deo semper quæ meliora sunt concedente) tutissimus, & denique Ecclesiæ convenientissimus, quæ non tam humanâ, quàm divinâ providentiâ regitur; quæque sicut oratione cæpit (*Postula à me, & dabo tibi gentes hæreditatem tuam. Psalmo 109.*) oratione conservatur: *Ego rogavi pro te Petre, ut non deficiat fides tua. Lucæ 22.* ita oratione defendenda est: cùm alia remedia humana, si coactiva sint, multo pluribus damnis, periculísq; exponant, quã Pontificis mores etiam perditissimi; sicut enim in corpore humano, ita in politico nihil membris ipsâ divisione nocentius est, ex qua corruptio sequitur. Nocet, inquis, Ecclesiæ Pontifex adulter, Simoniacus, prodigus, injustus. Omnino: sed rari sunt, hoc præsertim tempore, imo jam nulli. Fac tamen aliquem esse, eúmque per vim extirpandum; quantum Ecclesiæ nocebunt, bella, discordiæ, schismata, ambitus tot capitum ad tiaram aspirantium, tumultus & confusio nescientium, quem pro legitimo habeant, & denique omnium licentia, & impunitas flagitiorum, nullo judice certo, & omnibus, ut amicos indulgentiâ parent, conniventibus? ergo Pontifex malus, magnum Ecclesiæ malum: sed schisma longè majus, quo si Ecclesiam curatum eas, perinde feceris, ac si domum incendas, ut eam ab aura insalubri purges, aut navim subducturus tempestati, ad scopulum impellas.

FINIS LIBRI SECUNDI.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

LIBER III.

PROPOSITIO III.

IN fidei quæſtionibus, & præcipuæ ſunt Pontificis Romani partes: & quæ ab illo etiam extra Concilium, è cathedra tamen, definita ſunt, errorem omnem ac dubium excludunt: non quia hominis voces ſunt, ſed quia Dei per os Vicarij ſui loquentis: & ideò non eâ ratione Pontificis ſententiæ certæ firmæque ſunt, quia illas Eccleſia credit, acceptátque: ſed ideò Eccleſia credit, acceptátque, quia veræ certæque ſunt. Sic canones loquuntur, ſic Patres teſtantur, ſic ipſa Concilia profitentur, ſic uſus omnium Eccleſiarum ſemper obtinuit; & quod omnia ſuperat, ſic divinæ ſcripturæ locutæ ſunt.

§. I.

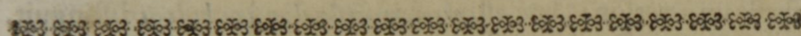

§.I.

Quid sit Pontificem è Cathedra docere.

Summaria.

1. *Papam considerari, ùt summum Ecclesiæ caput, & privatum Doctorem posse, ex utróque Testamento, ex SS. Doctoribus, varijsq; exemplis ostenditur.*
2. *Quid requiratur, ut docere ex Cathedra Pontifex dici possit?*

I.

EA distinctio, quâ Pontificem Romanum consideramus, vel *ùt privatam Personam,* vel *ùt Publicam & solemniter, auctoritativè, ex Pontificia potestate, ac è cathedra docentem;* non est nova, sed antiquissima; nam in veteri lege celebre illud Oraculum Urim, & Thümmim, quod in ambiguis obscurisq; rebus summum sacerdotem edocebat, átque ab eodem ad pectus gestabatur, non privatæ & domesticæ vesti, sed Pontificali & solemni inscriptum erat. *Exodi 28.* Deo hâc ratione ostendente, munus Ecclesiam instruendi, & in causis ambiguis judicandi, ad summum quidem sacerdotem pertinere; non tamen semper & ubique, sed cùm Pontificem agit; tunc enim, & non aliàs, cum cælitùs, ne fallat, aut fallatur, illustrari. Hæc causa fuit, ut sacerdotes nunquam ad consulendum Oraculum accederent, ab eóque responsum acciperent, nisi priùs Ephod induissent, ùt patet *1. Regum 23. & 30.* Quæ vestis erat auro texta, varijsque ex serico coloribus distincta, & cui Oraculum insertum erat.

Sic *Matthæi 23.* jubet Christus scribas & Pharisæos audiri, eorumque doctrinam observari, quia super cathedram Mosis & Prophetarum sederunt: quasi tota radix & origo eorum in docendo

auctoritatis cathedræ adſtricta eſſet, quam publicè docentes inſedebant: alioquin privatas opiniones & ſententias quod attinet, certum eſt multa Phariſæos docuiſſe, impia, legíque divinæ & naturali omnino contraria, ùt habetur *Matth. 23.*

Sic etiam ſexta Synodus Conſtantinopolitana ſub Agathone PP. epiſtolam ejuſdem Agathonis approbat, ſummíſque laudibus extollit, & in illa non tam Agathonem, quàm Petrum locutum fuiſſe dicit. *Seſſ. 8. & ſeſſ. 18.* agnoſcitque Cathedram Petri, ejusque ſucceſſores omnis hæreſis expertes eſſe: & tamen *Seſſ. 13.* Honorium I. Romanum Pontificem hæreticum fuiſſe dicit, eumq; damnat: ubi manifeſtè Concilium differentiam indicat inter Pontificem è Cathedra ac ſententialiter, & ex privata tantùm opinione docentem; & in hoc caſu errare poſſe, nam in primo non admittit.

Sæpe etiam S. Auguſtinus contra Donatiſtas diſputans, cathedram à perſona, hoc eſt, *errorem perſonalem à cathedrali* diſtinguit, hunc negat in Petri ſucceſſores cadere; illum concedit. (a)

Immo B. Apoſtolus, & ex illo ſymbolum noſtræ Religionis Eccleſiam Catholicam, ſine ruga & macula, & ſanctam eſſe profitentur; cùm tamen major pars Eccleſiæ ſint peccatores; immo qui dicit ſe abſque peccato eſſe, mendax ſit *1. Joann. 1.* Quomodo ergo Eccleſia eſt ſine ruga & macula, ſed tota pulchra? niſi quia non tam privatæ perſonæ, quæ Eccleſiam Catholicam componunt, attendendæ ſunt, quàm publica illius forma, quæque ad omnes pertinet, hoc eſt, leges, doctrina, & Sacramenta, quæ omnia ſancta ſunt, omnémque maculam peccati excludunt.

Sic ergo cùm in hoc libro dicemus Romani Pontificis judicium in rebus fidei, eſſe ultimum, infallibile, irreformabile; de Romano Pontifice loquimur, non ùt privata perſona eſt, & aliorum Doctorum inſtar ſcribit, docétque: ſed ùt Pontifex eſt, & ex Pontificali auctoritate Eccleſiam univerſalem docet, ac rebus maturè diſcuſſis, cauſam aliquam definit, & quæ definivit, jubet tamquam fidei veritatem haberi, & qui non habent, credúntque, hæreticos pronuntiat. Hoc ergo eſt Pontificem agere, & è cathreda loqui, quod nulli Doctorum, aut Epiſcoporum convenit. Sicut ergo in antiquo Teſtamento non omne Pontificis reſponſum

(a) V. Ejuſdem B. Auguſt. epiſtolam 165.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

ſponſum Oraculum fuit: & in Chriſto Domino non omnis actio divina, ſed etiam humana, & mixta, ſeu theandrica: nec omnis in eodem Chriſto ſcientia infuſa, & increata, ſed etiam creata, & acquiſita, & capax incrementi, immo imperfecta, & aliquid habens neſcientiæ *Marci 13. n. 31. De die autem illa vel hora nemo ſcit, neque Angeli in cœlo, neq; Filius, niſi Pater.* Eodem modo non omnis actio ab anima rationali procedens, eſt rationalis: nec omnis notitia, quam de cauſa aliqua judex habet, eſt publica & judicialis, & ideò communiter & Theologi & Juriſperiti docent teneri judicem ſententiam proferre non ex privata, ſed publica ſcientia *c. 28. de offic. Jud. Deleg.* Sic etiam non omnis actio & doctrina Pontificis, eſt Pontificia, ſed ſicut in Beatis viſio beatifica & matutina non abſorbet viſionem veſpertinam; ita & Pontifex aliqua facit, ùt homo, aliqua ùt Princeps, aliqua ùt Doctor, aliqua ùt Papa, hoc eſt, ùt Caput & fundamentum Eccleſiæ: & his ſolis actionibus privilegium infallibilitatis adſcribimus: alias humanæ conditioni relinquimus: ſicut ergo non omnis actio Papæ eſt Papalis, ita non omnis actio Papæ Papali privilegio gaudet.

II. Ceterùm, ut dicatur Papa ex cathedra, & conſequenter abſq; ullo errandi periculo aliquid definiviſſe, non oportet illum certo alicui medio, aut conſultationi alligare: fruſtra enim alioquin & inefficax foret in Papa talis auctoritas, nam cujus error dãnatus eſſet, prætendere ſemper poſſet, ſe illegitimè damnatum eſſe, quòd Papa paucos concilio adhibuiſſet, aut imperitos rerum, aut odio ductos, aut denique præconceptâ opinione occupatos, & partium ſtudijs addictos, quæ omnia hæretici noſtri temporis Tridentino Concilio objecerunt. Modò ergo non conſtet Romanum Pontificem in rebus fidei decidendis temerè proceſſiſſe, omnino illius judicio ſtandum eſt, Deóque curæ erit, non permittere, ut abſque ſufficienti examine & prudentia ſententia feratur; ejus enim eſt, qui finem conſtituit, etiam media fini neceſſaria curare: fruſtra alioquin *Deut. 17. Matth. 23. & 18. & Lucæ 10.* Eccleſiæ & Sacerdotis imperio obtemperari etiam ſub pœna mortis juberet, quibus ſemper à ſubditis opponi poſſet, ſine ſufficienti examine, & imprudenter imperatum eſſe. Et ideò in Tridentino Concilio *ſeſſ. 25. de Reform. c. ult. in fine.* Romani Pontificis prudentiæ & diſcre-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

tioni committitur, quem in rebus ambiguis definiendis, industriæ modum adhibere velit. Verba Concilij sunt: *Quod si in his recipiendis difficultas aliqua oriatur, aut aliqua inciderint, quæ declarationem aut definitionē postulant; præter alia remedia in hoc Concilio instituta confidit S. Synodus Beatissimum Romanum Pontificem curaturum, ut vel evocatis ex illis præsertim Provincijs, unde difficultas orta est, ijs quos eodem negotio tractando viderit expedire: vel etiam Concilij Generalis celebratione, si necessarium judicaverit, vel commodiore quâcunque ratione ei visum fuerit, Provinciarum necessitatibus pro Dei gloria, & Ecclesiæ tranquillitate consulatur.*

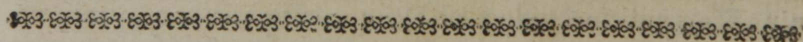

§. II.

Summi Pontificis è Cathedra, quamvis extra Concilium, docentis indubiam & infallibilem auctoritatem esse, sacris Paginis docetur.

Summaria,

1. *Expenditur locus Deuter. 17. & ex illo argumentum ducitur.*
2. *Et Lucæ 22. adjunctâ SS. Patrum interpretatione.*
3. *Et Matthæi 16. ac Joann. ult.*
4. *Adversarios Concilij prætextu id agere, ut S. Pontificis sententias non Concilio tantùm, sed cuilibet Episcopo, privatóque Doctori submittant; sublatâ interim obsequendi necessitate.*

I.

SAtis quidem ex ijs, quæ in secunda propositione disputavimus, Pontificis Romani auctoritatem in rebus fidei decidendis supremam esse, omníque periculo errandi exemptam constat; si enim Concilium à Papa non confirmatum, ùt ostendimus, errare potest, nec ullam in Pon-

tificem

tificem corrigendi, judicandi, recipiendíque appellationes potestatem habet; oportet ergo, aut Pontificis judicium, quod ultimum est, infallibile esse; aut omnia in Ecclesia fluctuare, nullo Judice certo, qui nascentes fidei controversias ita dirimat, ut omne dubium absolvat. Ut tamen res tanto clarior evadat, quanto pluries illustrata: expendemus etiam pro hac tertia propositione, ea Scripturæ loca, quæ pro Secunda jam suprà expendimus; sunt enim ferè eadem.

Primò locum habemus *Deuter. 17.* ubi: *Si difficile atq; ambiguum apud te judicium esse perspexeris inter causam & causam, lepram & lepram, & judicum intra portas tuas verba videris variare: surge & ascende ad locum, quem elegerit Dominus Deus tuus, veniésque ad Sacerdotem Levitici generis, & ad judicem, qui fuerit illo tempore, quæréśque ab eis, qui indicabunt tibi judicij veritatem. Qui autem superbierit nolens obedire Sacerdotis imperio, qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo, ex decreto judicis morietur.* Ad hunc locum *Deuteron.* respiciens Josaphat Rex *Paralipom. 2. cap. 19.* Sacerdotes sic alloquitur: *Omnem causam, quæ venerit ad vos fratrum vestrorum, ubicunq; quæstio est de Lege, & de mandato, de ceremonijs, de justificationibus, ostendetis eis, ut non peccent in Dominum: Amarias autem Sacerdos & Pontifex vester, in his, quæ ad Deum pertinent, præsidebit.*

Et Ecclesiast. 12. *Verba Sapientũ sicut stimuli, & sicut clavi in altũ defixi, quæ per Magistrorũ consiliũ data sunt à Pastore uno. His amplius fili mi ne requiras.*

Ad majorem intelligentiã horum sacræ Scripturæ textuum nota: Legales causas fuisse duplices. Primò erant sacræ & ceremoniales, hoc est, de Religione, de Fide, Sacrificiis, lepra, &c. hæ ad Sacerdotale judicium pertinebant. Aliæ judiciales erant, videl. de homicidio, de sanguine, &c. istas Magistratus laicus dirimebat, qui in singulis urbibus habitabat, & in portis jus dicebat, ut ab omnibus etiam exteris tanto liberiùs adiri posset. *Deuter. 16. n. 8.* Si verò lis tam esset ambigua, ut ab inferiori & obvio hoc Magistratu definiri non posset, ea Hierosolymam deferenda, & à Concilio Sacerdotum, præsertim sũmo Pontifice definienda erat. Omnes enim causæ etiam judiciales ex lege explicabantur; legis autem interpres erat Pontifex, cui in hoc casu non sacræ tantùm, sed etiam civiles causæ committebantur, ùt patet *ex Deuteron. 21. v. 5. Ezech. 44. v. 24.* Josepho *l. 2. contra Apionem*, Et Philone *l. 3. de Vita*

Moysis

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Moysis. Pronuntiatâ verò à summo Pontifice sententiâ, judex sæcularis eandem exequebatur, & ex hujus decreto, qui nollent Pontificis imperio obtemperare, extremo supplicio multabantur, ùt hîc dicitur, explicantque Cajetanus, Lyranus, Oleaster, Sigonius, & ex istis Cornelius in hunc locum.

Ex hoc Deuteron. textu argumentari sic licet. Vel summi Sacerdotis sententia infallibilis & irreformabilis erat, vel non erat? Si erat? hoc ipsum est, quod volumus, quodque probare intendimus; nec enim privilegium & assistentia Synagogæ concessa, Ecclesiæ neganda est longè nobiliori, quamque plures hæreses impugnant, utpote toto orbe diffusam: & proinde uno & infallibili judice magis indiget, qui finem discordijs imponat. Si verò summi Sacerdotis sententia infallibilis & irreformabilis non erat? cur ab illa non admittitur appellatio, & qui non acquiescit, mori jubetur? planè dignus morte non est, qui in rebus fidei dubiam incertamque sententiam non admittit, cùm fidem oporteat indubiam esse, certamque: nec unquam, nisi injustè, ultimo supplicio affectus est, qui à judice & sententia appellavit, à qua appellare potuit, quæque ultima non est.

Dices, Pontificis sententiam fuisse quidem certam, sed à Pontifice in Concilio, & ex Concilij suffragijs latam, ùt patet ex verbis sacri textûs, qui non de uno Pontifice, sed de pluribus loquitur; & ideò Hebræi & Sigonius *l. 6 de Republ. Hebr. c. 7.* explicavit de magno Concilio Sanhedrim, quod 70. viris constabat; non ergo potest ex hoc textu deduci summi Pontificis sententiam, etiam extra Concilium docentis, ultimam esse, & irrefragabilem.

℟. Sanhedrim non fuisse Concilium generale, cùm 70. tantùm viris constaret, quorum multi Sacerdotes non erant; non ergo potest ex hoc loco argumentum pro Concilio generali adduci. Deinde esto generale fuerit, illi tamen Pontificis Max. sententia adstricta non erat: de solo enim summo Sacerdote dicitur: *Qui autem superbiens noluerit obedire imperio Sacerdotis, qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo, morte morietur.* Et ideò solus Pont. Max. Rationale, & Oraculum Urim Vethümim ad pectus gestabat, cum inscriptione: *Judicium & Veritas*: solus etiam & sine Concilio Oraculum consulebat in rebus dubijs *1. Regum 23. & 30.* Et esto concedamus in ve-

teri

teri testamento, ubi vix angulum Orbis Synagoga occupabat, Pontificis ultimam sententiam fuisse Concilio alligatam; hoc tamen de Ecclesia Christi dici non potest, quæ cùm toto terrarum orbe diffusa sit, Concilium generale convocari rarissimè potest, & tunc etiam cum gravissimis Ecclesiæ incommodis; & propterea non in Concilium, sed in solum Petrum curam & gubernationem suæ Ecclesiæ transtulit Christus, multásque hæreses sine Concilio voluit à solo Pontifice confutari, & qui non illi adhæreret, pro hæretico æstimari, ùt expresè testantur S. Augustinus *epist. 162. & in Psalm. contra partem Donati.* Et S. Leo *epist. 87. ad Episcop. Viennensis Provinciæ*, quæ verbatim testimonia infrà recitabimus, & ipsa Ecclesiæ praxis plùs satis demonstrat.

II. Secundus scripturæ locus habetur *Lucæ 22.* Ubi Christus pro Petro ejúsque successoribus rogâsse se dicit, ne unquam illorum fides deficiat: *Simon Simon, ecce Sathanas expetivit vos, ut cribraret sicut triticum; ego autem pro te rogavi, ut non deficiat fides tua: & tu aliquando conversus, confirma fratres tuos.*

Nota hæc Christi verba specialiter ad Petrum dirigi; quamvis enim Sathan omnes Apostolos expetiverit, non tamen dicit Christus: *Ego pro vobis rogavi*: sed *pro te*: innuens se privilegium aliquod speciale Petro postulâsse: nec Petro tantùm, sed illius etiam successoribus: semper enim Ecclesia, ùt impetitur à Sathana, ita confirmari debet: & sicut ex omnium Catholicorum sententia aliæ promissiones Petro factæ ad ejus successores pertinent, sic etiam ista; nec aliter Concilia ipsa & Patres hunc locum intellexerunt, ut planè temerarium sit, non ita intelligere: quamvis enim etiam pro perseverantia Petri in gratia, & pro ipsa Ecclesia Christus oraverit; specialiter tamen pro Petro ejúsque successoribus, ne in fide deficerent, aliquid contra ipsam docendo, orâsse; sicque speciale aliquod privilegium Petro & successoribus impetrâsse, tum ipsa per se verba, tum omnium Patrum consensus habet. Ii sunt: Patres sextæ Universalis Synodi Constantinopolit. *Act. 4.* S. August. *l. de corrept. & grat. 18.* S. Chrysostomus *homil. 83. in Matth.* Theophylactus *in c. 22. Lucæ.* S. Lucius Papa & M. *epist. 1. ad Episcopos Gall. & Hisp.* S. Leo *serm. 3. de Assumpt. sua ad Pontif.* S. Nicolaus I. *epist. ad Michaëlem Imperat.* S. Leo IX. *epist. ad Petrum Antioch.*

S. Bernardus *epist. 190. ad Innoc.* S. Gregorius M. *l. 6. epist. 37. ad Eulogium.* S. Thom. *2. 2. quæst. 1. a. ult.* Innocentius III. *in epist. ad Episc. Arelat. & habetur c. Majores de Bapt.* Joannes Constantinopolit. *epist. ad Hormisd. Papam.* Theodorus Studites *epist. ad Paschalem PP.* S. Bernard. *serm. de privileg. B. Joann. Bapt.* Et denique omnium elegantiss. B. Agatho PP. *epist. ad Augustos,* quæ recitata, recepta, summísque laudibus affecta est, à Patribus 6. Oecumenicæ Synodi *Act. 4. & 8.* & habetur *Tomo 3. Conciliorum.*

Jam ex hoc Lucæ textu, junctâ explicatione & interpretatione omnium ferè SS. Patrum, sic argumentamur. Si Romani Pontificis è Cathedra docentis sententia in materia fidei non est infallibilis, ergo potest illi error fidei subesse; ergo ejus fides potest deficere: non ergo verum est privilegium illi à Christo speciale impetratum esse, ne illius in docendo fides deficiat.

Dices 1. Hoc privilegium Petro impetratum à Christo ad ejus successores extendendum non esse.

℟. Hoc imprimis militare contra explicationem omnium Patrum, qui hanc Christi promissionem non Petro tantùm, sed ejus Sedi, & consequenter successoribus factam esse dicunt. Idque ex Christi verbis colligitur, qui hoc donum perpetuæ & indefectibilis fidei in utilitatem Ecclesiæ Petro contulit, ut is videlicet eam confirmaret contra Sathanæ insultus: quæ ratio non pro Petro solùm, sed pro ejus successoribus æquè multóque magis militat: quando videlicet Ecclesia & multo magis impugnatur, & multo magis, ut confirmetur, opus habet. Quòd si hoc privilegium ad solum Petrum restringas: idem dicendum erit de alijs *Matth. 16.* & *Joann. ult.* Petro concessis: quod si semel admittas; imprimis contra totam Ecclesiam sentis: deinde quomodo contra hæreticos primatum & potestatem Pontificis Romani probabis?

Dices 2. Promissionem Petro factam principaliter in Ecclesiam dirigi, quæ à Concilio Generali repræsentatur.

℟. Hoc vix responso aliquo dignum esse: tam enim clara sunt Christi verba, tam apertè in solum Petrum diriguntur, & adeò nulla Ecclesiæ, aut Concilij fit mentio, ut videantur adversarij nostri non tam suam opinionem ad scripturam accomodare voluisse, quàm potiùs scripturam, volentem nolentémque, in suas

partes

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

partes trahere, ut non tam ipsi quod scriptura, quàm scriptura quod ipsi sentiret.

Quòd si velint donum & privilegium Petro & successoribus collatum, mediatè ipsi etiam Ecclesiæ collatum esse, quæ cùm à Petro gubernari se patitur, errare non potest; quemadmodùm quidquid boni natura capiti concessit, illud totum in bonum, & directionem corporis redundat; id quidem verissimum est, & sensui SS. Patrum omnino consentaneum: sed sententiam nostram confirmat potiùs, quàm evertit.

Dices 3. Ex eo Evangelij textu non haberi, quòd Pontificis judicium etiam extra Concilium docentis, infallibile sit.

℟. Cùm Christus nullam omnino Concilij mentionem faciat, multóque minùs infallibilitatem Petri illi adstringat; gratis & sine fundamento hanc limitationem ab ijs opponi, qui dolent Scripturam aliter loqui, quàm ipsi velint. Si Petri fides à Concilij directione, & non econtrà Concilij fides à Petro penderet; non tam Petrus fratres suos confirmaret, quàm ipse à fratribus confirmaretur.

III. Faciunt ad hoc ipsum probandum, quæ *Matth. 16. & Joan. ult.* habentur, ubi ex omnium Catholicorum sententia Petro, ejúsque successoribus dicitur, eos esse *Petram & fundamentum Ecclesiæ, contra quam portæ inferi non prævalebunt*: illis, tanquam totius Ecclesiæ Pastoribus, omnium Christi ovium cura & regimen per ea verba committitur: *Petre amas me? pasce oves meas.* Quænam istorum verborum sententia sit, jam suprà explicavimus: nunc ex illis hoc argumentum ducimus. Si Petrus ejúsque successor est fidei Petra, oportet illum, cùm Ecclesiam publicè, & cum potestate docet (tunc enim maximè officio suo fungitur, & Petram agit) concuti in fide non posse, multo minùs frangi; aliàs non tam Petra, quã arena esset: & quid plus aliis Doctoribus & Episcopis Petrus accepisset, quâve ratione Petræ titulum magis meritus esset, si æquè ac illi posset in fidem impingere evertíque, & errores docere? Si Petri omniúmque Episcoporum in credendo, docendóque, quæ sunt fidei, par est conditio, omnes pariter erunt petræ, nec majori titulo Petrus, quàm illi: si verò Petri, & aliorum Episcoporum non est in fide par conditio, oportet plus Petro eiúsque successori-

 bus,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

bus, quàm aliis Episcopis tribui: & quid hoc aliud? nisi quòd cadere illi omnes in errores possint; imo pleræque hæreses ab Episcopis aut natæ, aut nutritæ: Petrus solus ejúsque successores non possint; & ideò Petro, non aliis dictum esse: *Super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.* Rursus: si Petrus, ejúsque successores sunt fundamentum Ecclesiæ, contra quam portæ inferi non prævalebunt, hoc est, quæ nunquam corruet, nunquam errabit, aut deficiet, multo magis oportet fundamentum corruere & deficere non posse: quid enim hoc portenti, ut stante domo fundamentum cadat? Aut ergo fundamentum Ecclesiæ non est Petrus: aut si est, eo cadente, cadet Ecclesia, & Ecclesiâ non cadente, nec ipsum cadere potest.

Quòd si dicas Petrum Ecclesiam repræsentâsse, & ita hanc promissionem non tam Petro, quam Ecclesiæ factam. Id verum est, si velis firmitatem & constantiam fidei Petro promissam, etiam ad Ecclesiam pertinere, imo propter Ecclesiam factam esse, quemadmodum soliditas fundamenti est soliditas ædificij, & hoc ipsum Patres voluerunt; sicut enim caput totum hominem repræsentat, ita Pontifex Max. Ecclesiam toto orbe diffusam; in cujus rei figuram sumus apud Hebræos Sacerdos totum orbem terrarum vesti Pontificiæ inscriptum gestabat, juxta illud *Sapientis 18. In veste poderis totus erat orbis terrarum.* Et teste Epiphanio *l. de lapidib. & gemmis:* Idem Pontifex tempore Salomonis Regis, præludens velut illi Constantiæ & petrinæ firmitati, quam Christus Vicario suo promisit, præter gemmas Rationalis, adamantem, binis Smaragdis incinctum, ad pectus gestabat; qui Deo placato, serenâ luce perfundebatur, irato verò & accincto vindictæ, sanguineus micabat. Si verò sic Petrum Ecclesiam repræsentâsse dicas, ut tota firmitas, & indeficientia veræ fidei ad Ecclesiam pertineat, excluso Petro; imprimis nihil potest dici, quod magis Evangelio repugnet, ejúsque sententiæ: cùm sole clarius sit, Christum ad Petrum loqui, illi fidem polliceri, ejus confessionem præmio afficere, & denique multis modis & velut anxiè laborare, ut Petrum ab aliis distinguat, eumq; solum, non alios designet, nullâ Concilij mentione, nullâ Ecclesiæ factâ, nisi quòd hanc dicat se Petro inædificaturum. Deinde si hoc modo, quo Adversarij volunt, Evangelium

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

lium intelligas, sensus evadit planè absurdissimus, hic enim erit: Tu es Petrus: & super Ecclesiam, quam repræsentas, ædificabo Ecclesiam meam. Aut ergo Ecclesia sibi ipsi fundamentum est: aut duæ sunt Ecclesiæ, quarum una fundamentum est alterius: aut Petrus est Ecclesiæ fundamentum: & si est, quærimus quî fieri possit, ut hujus fides & doctrina deficiat stante Ecclesiâ? Quòd si ad alios sensus hæc Evangelij verba detorqueas, quasi fundamentum Ecclesiæ non sit Petrus, sed fides Divinitatis Christi, quam professus est: inprimis Evangelio vim facis, cujus tam antecedentia, quàm subsequentia verba omnino ad Petrum diriguntur, occasione ex illius confessione captatâ. Deinde Petri & Pontificis Romani primatum, hoc est, arcem Religionis Catholicæ evertis: hoc enim Evangelij loco aut sublato, aut in alienos sensus exposito, nihil amplius superest, quo adversùs Calvinistas, & Lutheranos Primatum defendas.

Ex illo Joannis ult: *Pasce oves meas* (cujus, quæ sit sententia, jam suprà vidimus) hoc argumentum deducitur. Per hæc verba Petrus, ejúsque successores constituti sunt Doctores & Pastores totius Ecclesiæ; aut ergo docentes illos, præsertim quæ sunt fidei, tenetur Ecclesia audire, aut non tenetur? si tenetur, ergo illi cùm docent, errare nôn possunt: nam si possent, erraret etiam Ecclesia, quæ illorum doctrinæ tenetur acquiescere. Si verò Ecclesia non tenetur ea credere, quæ summus Pontifex ex verbo Dei credenda esse definit, non tam Petrus, quàm ipsa Ecclesia erit sibi Pastor, imò ipsa Petrum pascet, quia ipsa errantem Pontificem corriget, ipsa ducet, ipsa an Petri sententia cum Verbo Dei conveniat, an secus, judicabit, discernétque, hoc est, quod nunquam factum, nunquam auditum fuit, non ipse Pontifex confirmabit, reprobabítque fidem Concilij, sed Concilium fidem Pontificis: sicque malè Christus Petro dixerit: *Pasce oves meas*: cùm potiùs ovibus & Ecclesiæ dicere debuisset: Si me amatis, pascite Petrum & Vicarium meum: errare hic potest, & in abrupta deferri, & falsa pro veris docere: vos ergo Pastori Pastores este, & cadentem sublevate, hoc est, discipuli Magistrum docete, & oves Pastorem ducite.

Et ne credas nostra tantùm hæc esse argumenta, non verò Sanctorum Patrum, ipsos audi in hanc ipsam sententiam loquentes.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

S. Leo Papa *ad Episcopos Viennenses epist. 78. Hujus muneris Sacramentum ita Dominus ad omnium Apostolorum officium pertinere voluit, ut in Beatissimo Petro principaliter collocaret, ut ab ipso quasi quodam capite dona sua, velut in corpus omne diffunderet, ut exortem se mysterij intelligeret esse divini, qui ausus fuisset se à Petri soliditate dividere.*

S. Augustinus *serm. de Cathedra: Petra ergo pro devotione Petrus dicitur, eò quòd primus fidei fundamenta posuerit, & tanquam saxum immobile totius operis Christiani compagem, molemq́; contineat.*

Origenes *in hunc Matth. Locum: Manifestum est, etsi non exprimatur, quòd nec adversùs Petrum, nec adversùs Ecclesiam portæ prævalere poterunt inferorum: nam si prævalerent adversùs Petram, in qua fundata Ecclesia erat, contra Ecclesiam etiam prævalerent.*

Plures in sequentibus paragraphis dabimus.

IV. Observandum interim est, si adversarij Conciliorum auctoritatē Pontificiæ ita præferrent, ut tunc solùm Pontificis sententias & definitiones in dubium vocarent, cùm à Concilio improbantur; tolerari utcúmque possent: sed ipsi nullius Concilij exspectatâ sententiâ, sibi judicium arrogant, admittuntque aut excludunt, quæ placent displicéntve, ùt experientia ostendit, eo solùm prætextu, quòd Papa extra Concilium errare possit: sicque non Concilio tantùm Papam submittunt, sed cujuslibet Episcopi privatíque Doctoris censuræ, ab affectu plerúmque dictatæ: quo satis ostendunt, non tam sibi veritatis & Conciliorum, quàm privatam causam cordi esse, ut interim agant, quod lubet, Concilij obtentu dilatâ, aut etiam extinctâ obsequendi necessitate.

§. III.

§. III.

Eadem Papæ Ecclesiam docentis infallibilitas è sacris Canonibus asserta.

Summaria.

1. *Doctrinam SS. Canonibus contrariam, necessariò falsam esse.*
2. *Varijs multísque Canonibus demonstratur Constitutiones Papales in materia fidei certissimas esse.*
3. *Argumentum ex allatis textibus deductum.*
4. *Respondetur ad objecta.*

I.

SUmmam, nisi fallimur, sacris Canonibus deberi auctoritatem, nemo nisi temerarius negabit. Cùm enim illos summi Patres ediderint, hoc est, Magistri Catholicæ Ecclesiæ, doctrinâ, pietate, omniumque veneratione insignes: cùm illos Ecclesia non receperit tantùm, sed etiam velut regulas quasdam, & axiomata veræ incorruptæque doctrinæ fidelibus tradiderit: cùm illos Galli præsertim, adeò sanctos, inviolatósque voluerint, ut in nuperis propositionibus ne quidem summo Pontifici eos egrediendi potestatem faciant: quid aliud esset contra Canonum præscriptum aliquid docere, quàm supra sanctos Patres & Ecclesiæ Magistros sapere velle, sibique, quod Pontifici non permittitur, usupare? imo Ecclesiam ipsam corrigere, & quos ipsa limites fixit, refigere? nec discipulos nos sacrorum Canonum, sed Magistros profiteri?

Quòd si oratio contra regulas Rhetoricæ, aut Grammaticæ necessariò est barbara incultáque: propositio contra regulas Logicæ falsa: navigatio contra regulas Hydrographiæ temeraria, ac naufragio proxima: & denique quidquid contra regulas artis agitur

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

agitur, rude, impolitúmque & erroris plenum; ſic omnis opinio contra ſacras regulas, hoc eſt, Canones concepta, neceſſariò eſt falſa: ſi enim Canon eſt regula, & regula ſemper eſt recta; oportet & rectum non eſſe, quod à regula diſcedit, quemadmodùm quod à linea diſcedit, neceſſariò eſt curvum. Aut ergo Canon non eſt Canon, aut doctrina, quæ à Canonibus diſcedit, vera non eſt. Videamus ergo, quid de noſtra, & Adverſariorum doctrina Canones ſentiant, & confecta res erit.

S. Leo I. *Ad Epiſcopos Viennenſes epiſt. 87. in c. ita Dominus d. 19. & habetur Tomo 2. Conciliorum: Ita Dominus noſter JESUS Chriſtus humani generis Salvator inſtituit, ut veritatis, quæ anteà Legis & Prophetarum præconio continebatur, per Apoſtolicam tubam in ſalutem Univerſitatis exiret: ſicut ſcriptum eſt: In omnem terram exivit ſonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum. Sed hujus muneris ſacramentum ita Dominus ad omnium Apoſtolorum officium pertinere voluit; ut in beatiſſimo Petro, Apoſtolorum omnium ſummo principaliter collocaret: ut ab ipſo quaſi quodam capite dona ſua, velut in corpus omne diffunderet; ut exortem ſe myſterij intelligeret eſſe divini, qui auſus fuiſſet à Petri ſoliditate recedere. Hunc enim in conſortium individuæ unitatis aſſumptum, id quod ipſe erat, voluit nominari, dicendo: Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam: Ut æterni ædificatio templi mirabili munere gratiæ Dei in Petri ſoliditate conſiſteret, hàc Eccleſiam ſuam corroborans firmitate, ut illam nec humana temeritas poſſet appetere, nec portæ contra illam inferi prævalerent. Verùm hanc Petræ iſtius ſacratiſſimam firmitatem, Domino, ùt diximus, ædificante, conſtructam, nimis impia vult præſumptione violare, quisquis ejus poteſtatem tentat infringere, favendo cupiditatibus ſuis, & id, quod accepit à veteribus, non ſequendo.*

Nota ſummum Pontificem non loqui de ſola Petri perſona, ſed etiam de ſucceſſoribus Petri, ùt patet ex toto Epiſtolæ contextu, & qui Petri & ſucceſſorum decretis reſiſtunt, exortes dicere myſterij divini.

S. Hieronymus *in c. hæc eſt fides 24. q. 1. Hæc eſt fides, Papa beatiſſime, quam in Eccleſia Catholica didicimus, quamq; ſemper tenuimus, & tenemus: in qua ſi minus peritè, aut parùm cautè fortè aliquid poſitum eſt, emendari cupimus à te qui Petri & fidem, & ſedem tenes. Sin autem hæc noſtra confeſſio Apoſtolatûs tui judicio comprobatur; quicunque me culpare voluerit, ſe imperitum, vel malevolum, vel etiam non Catholicum, non me hæreticum comprobabit.* Item

Sancta

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Sancta Romana Eccleſia, quæ ſemper immaculata manſit, & Domino providente, & beato Petro Apoſtolo opem ferente in futuro manebit, ſine illa hæreticorum inſultatione firma, & immobilis omni tempore perſiſtet,

Idem S. Hieronymus *in c. quoniam 24. q. 1. Quoniam vetuſto oriens inter ſe populorum furore colliſus indiſciſſam Domini tunicam, & deſuper textam per fruſta diſcerpit; & Chriſti vineam vulpes exterminant, ut inter lacus contritos, qui non habent aquam, difficilè, ubi fons ſignatus, & hortus ille concluſus ſit, poſſit intelligi; ideò mihi Cathedram Petri, & fidem Apoſtolico ore laudatam cenſui conſulendam; inde nunc mea anima poſtulans cibum, unde olim Chriſti veſtimenta ſuſcepi.*

Venerabilis Beda *c. quicumq; eodem. Quicumq; ab unitate fidei, vel ſocietatis Petri Apoſtoli quolibet modo ſemetipſos ſegregant, tales nec vinculis peccatorum abſolvi, nec januam poſſunt regni cæleſtis ingredi.*

Pelagius PP. *in c. ſchiſma 24. q. 1. Idipſum enim magis eſt, propter quod ſchiſmatici ſunt: quia non eos diverſa ſentiendi judicium, ſed quædam apud ſe delata, ſibi tamen incognita metuentes, & contra Apoſtolicam Sedem temerè credentes peſſima diviſit opinio. Quod ſchiſma ſpecialiter eſſe beatus denuntiat Auguſtinus, dicens de talibus: adverſus auctoritatem illarum Eccleſiarum, quæ ab Apoſtolica Sede epiſtolas accipere meruerunt, temerè credendo, immaniſſimum ſchiſmatis crimen à ſe propulſare non poterit.* Ergo teſte Pelagio & Auguſtino, qui non credit, quod Pontifex Rom. credendum proponit, ſchiſmaticus eſt: ergo Pontifex errare in fide non poteſt; nam ſi poſſet, ſchiſmaticus non eſſet, qui cum illo errante non ſentiret.

Neque dicas Pontificem errare non poſſe, ſi juxta Verbum Dei doceat, ſecus ſi contra. Ridicula exceptio! nec enim ſpeciale Pontificis Privilegium hoc eſt, ſed cujuslibet Epiſcopi, & Doctoris, imò cerdonis, textoriſque, ut ſi doceat juxta Dei Verbum, non erret: tam ergo ſchiſmaticus aut hæreticus eſſet, qui contra textorem, quàm qui contra Papam ſentiret. Et Papa, & qui contra hujus decreta diſputat, dicent ſe Verbo Dei fulciri; quis judicabit interim, quis abſolvet, damnabitque?

Concilium, *inquis:* at Pelagius & Auguſtinus, non dicunt ſchiſmaticum eſſe, qui Concilio, ſed qui Papæ repugnant. Et dum Concilium Patreſque conveniunt, quid credam interim, quid ſcribam, dicamque? quod placet? omnino, lite me inter & Papam pendente; magno ſcil. Eccleſiæ, pacis, & unitatis bono.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

S. Lucius PP. *ad Episc. Galliæ & Hispan. in c. à recta 24. q. 1. Hæc sancta & Apostolica Mater omnium Ecclesiarum Christi Ecclesia: quæ per Dei omnipotentis gratiam à tramite Apostolicæ traditionis nunquam errâsse probatur: nec hæreticis novitatibus depravata succumbit: sed, ùt in exordio normam fidei Christianæ percepit ab auctoribus suis Apostolorum Christi Principibus, illibata finetenus manet.*

Sixtus PP. II. *in c. memor sum 24. q. 1. Memor sum, me sub illius nomine Ecclesiæ præsidere, cujus à Domino Jesu Christo est confessio glorificata: & cujus fides nullam hæresim unquam fovit, sed omnes quidem hæreses destruit.*

Innocentius PP. *in c. quoties 24. q. 1. Quoties fidei ratio ventilatur, arbitror omnes fratres, & Coepiscopos nostros non nisi ad Petrum, id est, sui nominis, & honoris auctorem referre debere (veluti nunc retulit vestra dilectio) quod per totum mundum possit Ecclesijs omnibus in commune prodesse.*

Calixtus PP. *in c. non decet. d. 12. Non decet à capite membra discedere; sed juxta sacræ scripturæ testimonium omnia membra caput sequantur. Nulli verò dubium est, quòd Apostolica Ecclesia mater est omnium Ecclesiarum, à cujus vos regulis nullatenus convenit deviare. Et sicut Dei filius venit facere voluntatem Patris; sic & vos voluntatem vestræ impleatis Matris, quæ est Ecclesia: cujus caput, ùt prædictum est, Romana existit Ecclesia. Quidquid ergo sine discretione justitiæ contra hujus disciplinam actum fuerit, ratum haberi ratio nulla permittit.*

Gregorius IV. Papa *in c. præceptis d. 12. Præceptis Apostolicis non durâ superbiâ resistatur; sed per obedientiam, quæ à sancta Romana Ecclesia, & Apostolica auctoritate jussa sunt, salutiferè impleantur; si ejusdem sanctæ Dei Ecclesiæ, quæ est caput vestrum, communionem habere desideratis*

Nicolaus PP. *c. si Romanorum. d. 19. Si Romanorum Pontificum decreto, ceterorum opuscula tractatorum approbantur, vel reprobantur: ita ut, quod Sedes Apostolica probavit, hodie teneatur acceptum: quod illa repulit, hactenus inefficax habeatur: quanto potiùs, quæ ipsa pro Catholica fide profanis dogmatibus pro varijs, & multifarijs Ecclesiæ necessitatibus & fidelium moribus diverso tempore scripsit, omni debent honore præferri, & ab omnibus prorsus in quibuslibet opportunitatibus discretione, vel dispensatione magistrâ reverenter assumi.*

Agatho PP. *in c. sic omnes d. 19. Sic omnes Apostolicæ Sedis sanctiones accipiendæ sunt, tanquam ipsius divini Petri voce firmatæ sint.*

Stephanus PP. *in c. enimverò d. 19. Enimverò, quia in speculum, & exemplum sancta Romana Ecclesia, cui nos Christus præesse voluit, proposita est; ab omni-*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

ab omnibus quidquid statuit, quidquid ordinat, perpetuò, & irrefragabiliter observandum est.

Nicolaus I. *in epist. ad Photium c. si decreta d. 20. Si Decreta Romanorum Pontificum non habetis, de neglectu átque incuria estis arguendi. Si verò habetis, & non observatis, de temeritate estis corripiendi, & increpandi.*

Idem Nicolaus I. PP. *in c. omnes d. 22. Qui autem Romanæ Ecclesiæ privilegium ab ipso summo omnium Ecclesiarum capite traditum auferre conatur, hic procul dubio in hæresim labitur: & cùm ille vocetur injustus, hic est procul dubio dicendus hæreticus.*

Paschalis Papa. *in c. significâsti de elect. Ajunt in Conciliis statutum non inveniri; quasi Romanæ Ecclesiæ legem Concilia ulla præfixerint, cùm omnia Concilia per Romani Pontificis auctoritatem, & facta sint, & robur acceperint, & in eorum statutis Romani Pontificis patenter excipiatur auctoritas. Cùm igitur à sede Apostolica vestræ insignia dignitatis exigitis, quæ à B. Petri tantùm corpore assumuntur: justum est, ut vos quoque sedi Apostolicæ subjectionis debitæ signa solvatis, quæ vos cum Beato Petro tanquam de membro habere, & Catholici capitis unitatem servare declarant.*

Innocentius IV. Papa *in c. majores de Bapt. Majores Ecclesiæ causas, præsertim articulos fidei contingentes ad Petri sedem referendas intelligit, qui eum quærenti Domino, quem discipuli dicerent ipsum esse, respondisse notabat: Tu es Christus filius Dei vivi: & pro eo Dominum exorâsse, ne deficiat fides ejus.*

Lucius III. Papa *in c. ad absolvendam de hæret. Universos, qui de Sacramento corporis & sanguinis D. N. JESU Christi, ut de baptismate, seu de peccatorum confessione, matrimonio, vel reliquis Ecclesiasticis Sacramentis aliter sentire, aut docere non metuunt, quàm sacrosancta Rom. Eccles. prædicat & observat: & generaliter quoscunque eadem Romana Eccles. vel singuli Episcopi per diœceses suas cum consilio Clericorum, vel Clerici ipsi sede vacante cum Consilio (si oportuerit) vicinorum Episcoporum hæreticos judicaverint: vinculo perpetui anathematis innodamus.*

Et denique Hadrianus Papa *in c. generali 25. q. 1. Generali Decreto constituimus, ut execrandum anathema sit, & veluti prævaricator Catholicæ fidei semper apud Deum existat, quicumque Regum, seu Episcoporum, vel Potentum deinceps Romanorum decretorum censuram in quocunque crediderit, vel permiserit violandam.*

III. Ex allegatis Canonicis textibus argumentari sic licet: Vel Adversarij sacros Canones admittunt, vel non admittunt? si

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

non admittunt; illorum ergo doctrina canonica non est, sed irregularis ac exorbitans, & consequenter erronea, nec à Spiritu S. profecta, juxta gravem censuram S. Damasi Papæ *in c. violatores 25. q. 1.* Si verò Canones admittunt, ergo eâdem ratione summ. Pontificum statuta & Decreta tenentur admittere, hoc enim Canones jubent, nec possunt eo prætextu rejicere, quòd Pontifices statuendo erraverint: si enim hoc est, frustra Pontifices statuunt, frustra illis obedire Canones jubent: quia semper, qui obedire non vult, Pontificem errare potuisse dicet; nec unquam, ùt in rebus omnibus, íta in Pontificum Decretis causæ deerunt, & rationes tergiversandi, nodúmque in scirpo quærendi, quod nimiùm experientia ostendit. Deinde sacri Canones eos, qui semel à Pontifice Romano definita non recipiunt, schismaticis & hæreticis adscribunt, eósque salutis & fidei expertes dicunt: oportet ergo Pontificum definitiones certas omnino esse, nec errori subjectas: nec enim hæreticus aut schismaticus est, qui non recipit incerta, qui dubia non credit, quíque probabili doctrinæ adhæret. Tandem certum est ex præfatis Canonibus, esse summo Pontifici auctoritatem in aliquo saltem casu aliqua definiendi, ita ut fideles teneantur definitioni acquiescere, & nisi acquiescant, iis censuris, quas diximus, perstringantur: in quo ergo casu hanc definiendi potestatem Papæ concedunt? an tunc solùm, cùm de re definienda palàm & clarissimè omnibus constat, quæq; à nullo negatur? at hoc ridiculum & otiosum est: res enim, de qua constat, quæq; in aperto, & apud omnes in confesso est, definitione non eget, nam solem lucere, ardere ignem, sine Bulla, & plumbo & diplomate videmus. Ergo hæc potestas definiendi, quam Canones in Pontifice agnoscunt, obsequendíque necessitas, locum in re dubia habebit, quámque alij negant, aliíque affirmant: tunc Pontificis partes sunt nodum truncare litémque finire: nostræ verò, credere, obsequi, nec ampliùs causam jam pacatam turbare. Si ita est, nemo ergo salvis Canonibus in dubium vocare potest, multóque minùs negare, Pontificiam auctoritatem, cùm Ecclesiam docet, & de fide pronuntiat, infallibilem esse, errorisq; immunem: hanc enim quæstionem olim ambiguam, Pontifices è Cathedra definiverunt, Clemens videl. V. *in Concilio Viennensi. Clement. de S. Trinit.* Eugenius IV.

sess. ult.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

sess. ult. Concilij Florentini. Leo X. *sess.* 11. *Concilij Lateran.* Sixtus IV. *in Concilio Complutensi contra Petrum Oximensem.* (a)

Rursus: si ùt ex allegatis Canonibus evicimus, in re dubia & utrimque disputata, sententia Pontificis Romani necessariò tenenda est: cùm semper hujusmodi Pontificum sententiæ & definitiones sint de re priùs dubia, & disputata; necessariò tenendæ erunt, dubiúmque omne absolvent, & qui illis obloquitur, in Canonum censuras incurret.

IV. *Dices 1.* Non esse standum Papæ definitionibus & doctrinâ, quando cum verbo & doctrina Dei pugnant: tunc enim magis Deo quàm hominibus obediendum est.

℞. Hypothesin fingi impossibilem, ut Papæ videl. è cathedra docentis sententia, cum veritate & fide pugnet: sed demus hanc hypothesin impossibilem, qualis fuit illa B. Pauli *ad Galat. 1. Licet nos aut Angelus de cœlo evangelizet vobis præterquam quod evangelizavimus vobis, anathema sit.* Si ergo Papa contrarium aliquid scripturæ pro cathedra doceret, idque constaret, credendum utique non esset: sed quamdiu non constat (ùt planè numquam constabit) ejus definitiones, qui non accipit, certásque habet, multóque magis, qui oppugnat, ex Canonum sententia, profanus, naufragus, spiritui S. infestus, schismati & hæresi innexus est, sic enim Canones loquuntur.

Dices 2. Canones quos produximus, summorum Pontificum esse, qui cum in propria causa loquantur, fidei suspectæ sunt.

℞. Non hîc summorum Pontificum, sed Ecclesiæ & fidei causam agi, in qua ex sacrorum Canonum sententia, Prælatus non testis tantùm, sed judex esse potest. Et quis summorum Principum lites, nisi ipsi, decîdunt, qui superiorem non habent. Imo hæc ipsa exceptio non Pontificem tantùm, sed Episcopos, Conciliúmque excludit, de quorum æquè causa & potestate agitur. Deinde non soli sunt Pontifices, qui pro se dicunt; sed & Concilia, & Patres, & praxis Ecclesiæ, & ferè Doctores omnes, ùt postea dicemus: imo si soli Pontifices essent, ij tamen, plerique & sancti & Martyres sunt, in quos nulla cadit mendacij, ambitionis, vanita-

(a) Vide Raynaldum ad annum MCDLXXIX. n. 32. & Bullarium in Sixto IV. Constitut. 17.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

vanitatis, usurpatíque juris alieni suspicio, quique meritò cum Christo dicere possunt: *Et si testimonium perhibeo de me ipso, testimonium meum verum est.*

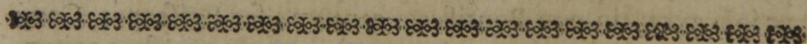

§. IV.

Pontificis Maximi in rebus fidei discernendis infallibilitati Concilia suffragantur.

Summaria.

1. *Testimonium Concilij Nicæni.*
2. *Et Alexandrini sub S. Athanasio.*
3. *Et Carthaginensis.*
4. *Et Ephesini.*
5. *Et Chalcedonensis.*
6. *Et Constantinopolitani sub Agathone.*
7. *Et quintæ ac septimæ Oecumenicæ Synodi.*
8. *Et Concilij Generalis Romæ sub Nicolao II.*
9. *Et Conciliorum primi & secundi Lugdunensis: professio Ecclesiæ Græcæ.*
10. *Et Concilij Lateranensis ultimi, cui & Rex & Ecclesia Gallicana adhærere professa est.*
11. *Respondetur ad objecta.*

I.

IN Concilio Nicæno quod Anno CCCXXV. celebratum est *c. 18.* hæc leguntur: *Omnes Episcopi in gravioribus causis liberè Apostolicam appellent sedem, atque ad eam quasi ad matrem confugiant, cujus dispositioni omnes majores Ecclesiasticas causas Apostolorum auctoritas reservavit.* Citat hunc canonem ex Concilio Ni-

cæno

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

cæno S. Julius I. *in epist 2. contra Orientales pro Athanasio, & habetur Tomo 1. Conciliorum post Concilium Nicænum:* idemque habet Pelagius II. *in c. multis d. 17.* & de Canonibus Concilij Nicæni jam supra *Lib. 2.* diximus. Si ergo majores & difficiliores causæ, inter quas sunt utique causæ fidei, Apostolicæ sedi reservantur; oportet hujus sententias esse infallibilis auctoritatis: alioquin non Pontifici reservandæ forent, sed Concilio: & sicut fides certa est, nec ullum admittit dubium, ita sententia cui reservantur causæ fidei, debet esse certa, & dubij expers; ubi enim sententia non est certa, etiam id quod per sententiam pronuntiatum est, non est certum; & si certum non est, non potest esse dogma & objectum fidei.

II. In Synodo Alexandrina Præside M. Athanasio Episcopi Ægypti, Thebaidos, Libyæque ad S. Felicem II. Papam & M. circa annum CCCLIX. quorum Epistola *Tomo 1. Conciliorum* habetur, hæc scribunt: *Ideò Pater beatissime, quia semper antecessores nostri, & nos à vestra sancta Apostolica Sede auxilium hausimus, & nostri vos curam habere agnovimus, præfatam Apostolicam & summam expetimus juxta Canonum decreta Sedem, ut inde auxilium capiamus, unde prædecessores nostri ordinationes & dogmata* (NB.) *ceperunt.* Et infrà. *Similiter à supradictis Patribus Concilij Nicæni est definitum consonanter, ut si quisquam Episcoporum judices suspectos habuerit, vestram sanctam Romanam interpellet Sedem, cui ab ipso Domino potestas ligandi ac solvendi speciali privilegio super alios concessa. Ipsa enim firmamentum à Deo fixum & immobile percepit, quoniam ipsam formam universorum lucidissimam Dominus Jesus Christus vestram Apostolicam constituit Sedem. Ipsa est etiam sacer vertex, in quo omnes Ecclesiæ vertuntur, sustentantur, relevantur: tu profanarum hæresum átque omnium infestantium depositor, ùt princeps & Doctor, Capútque omnium Orthodoxæ doctrinæ & immaculatæ fidei existis, &c.* Hæc Athanasius, & cum illo Synodus Alexandrina: ex quorum sententia si Papa dogmata condit, si est firmamentum à Deo fixum & immobile, in quo omnes Ecclesiæ vertuntur & sustentantur; si omnium hæresum profligator; si Princeps, Doctor, Caputque omnium orthodoxæ doctrinæ, & immaculatæ fidei; planè sequitur, infallibilem esse, & quæ ab illo definita sunt, eo prætextu, quòd errare possit, repelli haud posse: alioquin omnia illa Athanasij encomia adulationes sunt, & verba sensu vacua, captandæ gratiæ tantùm adornata.

III. De

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

III. De Concilio Carthaginensi circa annum CCCCII. hoc habet S. Innocentius I. PP. *in epist. ad Concilium Carthag.* quæ habetur *Tomo 1. Conciliorum: Antiquæ traditionis exempla servantes, & Ecclesiasticæ memores disciplinæ, nostræ religionis vigorem non minùs nunc in consulendo, quàm anteà cùm pronuntiaretis, veneratione firmatis, qui ad nostrum referendum approbâstis esse judicium, scientes quid Apostolicæ Sedi (cùm omnes hoc loco positi, ipsum sequi desideremus Apostolum) debeatur, à quo ipse Episcopatus, & tota auctoritas nominis hujus emersit. Quem sequentes, tam mala jam damnare novimus, quàm probare laudanda: vel id verò, quòd Patrum instituta sacerdotali officio custodientes, non censetis esse calcanda: quod illi non humanâ, sed divinâ decrevêre sententiâ: ut quicquid, quamvis de disjunctis, remotisq; Provinciis ageretur, non priùs ducerent finiendum, nisi ad hujus Sedis notitiam perveniret, ut tota hujus auctoritate (justa quæ fuerit) pronuntiatio firmaretur: indéq; sumerent ceteræ Ecclesiæ (velut de natali suo fonte aquæ cunctæ procederent, & per diversas totius mundi regiones puri capitis incorruptæ manarent) quid præcipere, quos abluere, quos veluti in cœno inemundabili sordidatos, mundi digna corporibus unda vitaret.*

Vides hîc iterum testari Innocentium, ultimam fidei definitionem ad Papam spectare, ab hoc velut natali fonte sanam sincerámque doctrinam fluere: ab hoc alios Episcopos, Ecclesiásque omnes discere, quos absolvere, quos damnare hæresis oportet: quæ omnia falsissima sunt, si Pontifex Ecclesiam docens errare potest, tunc enim ab aliis corrigi & doceri debet: nec illius sententia, utpote incerta, fidei quæstiones finire potest, sed ad aliud forum, aliúmve doctrinæ fontem recurrendum erit.

IV. In Concilio Ephesino *Anno CCCCXXXI.* Cœlestinus Papa, cùm hæresin Nestorianam ipse in Romana Synodo prædamnâsset, Legatos quidem Ephesum ad Concilium misit, sic tamen, ut sententiam Romæ datam exequerentur, certámque Patribus regulam præfigerent, juxta quam Nestorium contumaciter erroribus insistentem damnarent: sic enim habetur *T. 1. Concilior. in Actis Concilij Ephesini Tomo 2. c. 15.* Evagrio *l. 1. histor. c. 4. Epist. synodali Cœlestini in versione Cresconiana apud Baron. ad annum CCCCXXXI. & Spondan. ibid. n. 4.*

Si ergo Papa hæreses ante Concilium damnat, & quos damnavit à tota Ecclesia pro hæreticis damnari jubet: si Conciliis sententiam, quâ teneantur, præscribit; ergo minùs quàm ipsa

Concilia errare poteſt: alioquin non ipſe Conciliis, ſed hæc Pontifici credenda præſcriberent: quod enim hoc paradoxum, ut qui eget doctrinâ doceat, qui non egent doceantur? quique errare à via poteſt, eos ducat, qui errare non poſſunt, hoc eſt, cæcus, confuſo rerum ordine, à vidente, magiſter à diſcipulo diſcat, & fons à rivulo bibat?

In Concilio Carthaginenſi ſub Damaſo Papa, qui Anno CCCLXVII. electus eſt & CCCLXXXIV. mortuus; Stephanus Archiepiſcopus & tria Africæ Concilia *in epiſt. ad S. Damaſum, quæ habetur Tom. 1. Concilior*: & Damaſus in reſponſoria ad eoſdem Epiſcopos, apertè profitentur: *ſedi Romanæ Epiſcoporum judicia, & ſummorum finem Eccleſiaſticorum negotiorum, & ſententiam de divinis rebus reſervatam eſſe. Apoſtolicam hanc ſedem firmamentum eſſe à Deo fixum & immobile, omniúmque verticem Eccleſiarum.*

V. In Concilio Chalcedonenſi Anno CCCCLI. prout citat S. Thomas *in opuſc. contra errores Græcorum*: *ſi quis Epiſcopus prædicatur infamis, liberam habeat ſententiam appellandi ad Beatiſſimum Epiſcopum antiquæ Romæ, quia habemus Petrum petram refugij, & ipſi ſoli liberâ poteſtate loco Dei ſit jus diſcernendi ſecundùm claves à Domino ſibi datas, & omnia ab eo definita teneantur tanquam à Vicario Apoſtolici throni.* Et in condemnatione Dioſcori Patres ſic acclamârunt: *Sanctiſſimus Archiepiſcopus Magnæ Romæ unà cum ter beatiſſimo Petro, qui eſt petra & crepido catholicæ Eccleſiæ & ille, qui eſt rectæ fidei fundamentum* (NB.) *nudavit eum Epiſcopatûs dignitate.* Et *in epiſtola Synodali ad Leonem* gratulantur Patres: *Quòd tantum Antiſtitem Apoſtolicæ ſedi, unde Religionis noſtræ fons & origo manat, Dominus dederit.* Et *in epiſt. Synodali ad Patres Concilij* Leo Papa negat *dogma fidei à ſe contra Eutychen & Dioſcorum ſemel declaratæ, in dubium aut diſputationem vocari debere: néque Legatos à ſe mitti, qui rem deciſam definitamque in litteris ad Flavianum datis, examini iterum ſubdi permittant ſed qui definita exequantur.* Hæc omnia evincunt Papam in cauſis fidei errare non poſſe, nam ſi poteſt, cur non liceat ejus ſententias à Concilio examinari, emendaríque? ſed audi ipſum Leonem: *Néque enim abjuncta eſt à vobis mea præſentia, qui nunc in Vicarijs meis adſum, & jam dudum fidei Catholicæ prædicatione non deſum, ut qui non poteſtis ignorare, quid ex antiqua traditione credamus, non poſſitis dubitare, quid cupiam Unde, fratres chariſſimi rejectâ penitùs audaciâ diſputandi contra fidem divinitùs inſpiratam, vana errantium in-*

tium infidelitas conquiescat: cùm non liceat defendi, quod non liceat credi, cùm secundùm evangelicas auctoritates, secundùm propheticas voces, Apostolicamq; doctrinam, plenissimè & lucidissimè per litteras, quas ad beatæ memoriæ Flavianum Episcopum misimus, fuerit declaratum, quæ sit de Sacramento Domini Nostri JESU Christi pia & sincera confessio.

VI. In sexta generali Synodo, anno DCLXXXI. quæ habetur *Tomo 3. Conciliorum*, S. Agatho Papa *in epist. ad Constantinum Augustum* non permittit Concilio, *ut aliter in causa fidei pronuntient, quàm suis Legatis Pontifex injunxerat, suæq; definitione nihil addi, nihil minui, sed juxta traditionem Apostolicæ Sedis ut à Prædecessoribus suis conservata est, omnia definiri.*

Hæc utique supponunt Pontificem Romanum non tantùm errare non posse, sed ejus etiam Officij esse regulam credendi, docendíque Concilio præscribere. Sed hanc Pontificis infallibilitatem in eadem epist. (quam summis laudibus extulit, approbavítque eadem sacra & generalis Synodus *Act. 4. & 18.*) adeò clarè Agatho expressit, ut nihil clariùs dici potuerit; sic enim loquitur: *Cujus adnitente præsidio, hæc Apostolica ejus Ecclesia, nunquam à via veritatis, in qualibet erroris parte deflexa est. Cujus auctoritatem, utpote Apostolorum omnium Principis, semper omnis Catholica Christi Ecclesia, & universales Synodi fideliter amplectentes, in cunctis sequutæ sunt, omnesq; venerabiles Patres Apostolicam ejus doctrinam amplexi, &c. & sancti quidem Doctores orthodoxi, venerati átque sequuti sunt: hæretici autem falsis criminationum odijs insecuti, &c.*

Hæc Apostolica Christi Ecclesia, per Omnipotentis Dei gratiam à tramite Apostolicæ traditionis nunquam errâsse probabitur, nec hæreticis novitatibus depravata succubuit: sed ut ab exordio normam fidei Christianæ percepit ab auctoribus suis Apostolorum Christi Principibus, illibata finetenus manet, secundùm ipsius Domini Salvatoris divinam pollicitationem, quam suorum discipulorum Principi in sacris Evangelijs fecit: Petre, inquiens, ecce Sathanas expetivit, ut cribraret vos, sicut qui cribrat triticum. Ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua: & tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Consideret itaq; vestra clementia, quoniam Dominus & Salvator omnium, qui fidelis est, & fidem Petri non defecturam promisit, confirmare eum fratres admonuit.

Ex Concilijs Africanis, quæ anno DCXLVI. quatuor Primates Africæ in subjectis sibi Provincijs convocârunt data est Synodalis ad Theodorum PP. epistola, in qua, inter alia: *Antiquis regulis sancitum est, ut quidquid quamvis in remotis vel longinquo positis ageretur provincijs, non*

tijs, non priùs tractandum esset, nisi ad notitiam Almæ Sedis Apostolicæ fuisset deductum, ut ejus auctoritate justâ quæ fuisset pronuntiatio firmaretur, indeq; sumerent ceteræ Ecclesiæ, velut de natali suo fonte, prædicationis exordium, & per diversas totius mundi regiones, puritatis incorruptæ manarent fidei Sacramenta salutis. Videatur Spondanus *ad hunc annum &c.* & Acta Synodi Lateranensis, *sub Martino Papa.*

VII. In quinta Generali Synodo anno DLIII. *Act. 4.* in sententia, quam contra Anthymum Mennas Patriarcha Constantinopolit. pronuntiavit, hæc habentur. *Nos Apostolicam Sedem sequimur, & obedimus, sicut charitas vestra scit, & ipsius communicatores habemus, & condemnatos ab ipsa, & nos condemnamus.*

In septima Synodo *Act. 2.* lecta & approbata est epistola Adriani II. Ad Tharasium Patriarcham, ubi expressissimum Pontificiæ infallibilitatis testimonium extat, sic enim inter alia habet:

Cujus etiam Sedes per totum terrarum orbem primatum obtinens lucet, omniumq; Ecclesiarum Dei caput existit. Unde & ipse Beatus Petrus Apostolus, Dei jussu Ecclesiam pascens nihil omnino prætermisit, sed ubiq; Principatum obtinuit & obtinet: cui etiam & nostræ beatæ & Apostolicæ Sedi, quæ est omnium Ecclesiarum Dei caput, velim beata vestra sanitas ex sincera mente & toto corde agglutinetur, ut pote, quæ reverà sit rectè sentiens, & pietatis incorruptæ conservatrix. Hoc sacrificium primùm omnipotenti Deo exhibeatur. Vestraq; beatitudo magnos & pijssimos nostros Imperatores supplicibus verbis admonebit, ut Ecclesiæ nostræ vestigia sequentes, coram Deo & horribili ejus judicio, venerandas imagines in regia civitate, & omni loco in antiquum statum restituendas curent, jubeantq;: nimirùm servantes traditionem hujus sanctissimæ nostræ Romanæ Ecclesiæ.

VIII. In Concilio Generali Romæ habito anno MLIX. sub Nicolao II. inter alios canones, hic etiam fuit: *Si quis dogmata vel decreta pro Catholica fide, aut Ecclesiastica disciplina à Sedis Apostolicæ Præsule promulgatas contempserit, anathema sit.* Habetur hic Canon *in c. si quis. 25.q.2. & c. ad abolendam de hæretic.*

IX. Concilium Lugdun: primum anno MCCXLV. sub Innocentio IV. *in c. un. de homicidio in 6. Pro humani redemptione generis, de summis Cœlorum ad ima mundi descendens, & mortem tandem subjens temporalem Dei filius Jesus Christus, ne gregem sui pretio sanguinis gloriosi redemptum ascensurus, post resurrectionem ad Patrem absque Pastore desereret, ipsius curam B.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Petro Apostolo (ut suæ stabilitate fidei, ceteros in Christiana Religione firmaret, eorúmque mentes ad salutis opera suæ accenderet devotionis ardore) commisit.

Concilium Lugdunense 2. sub Gregorio X. anno MCCLXXIV. *in c. unico de summa Trinit. in 6. Fideli ac devotâ professione fatemur, quòd Spiritus sanctus æternaliter ex Patre & Filio non tanquam ex duobus principijs, sed tanquam ex uno Principio: non duabus spirationibus, sed unicâ spiratione procedit. Hoc professa est hactenus, prædicavit, & docuit, hoc firmiter tenet, & prædicat, profitetur, & docet sacrosancta Romana Ecclesia: mater omnium fidelium & magistra.*

In eodem Lugdunensi Concilio Michaëlis Palæologi Imperatoris & Orientalis Ecclesiæ Legati Professionem fidei orthodoxæ ediderunt, quæ & à Synodo Lugdunensi recepta est, & infallibilitati Pontificiæ apertissimum suffragium dedit: videri ea potest apud Raynaldum *ad annum MCCLXXIV. n. 24.* & inter alia hæc habet: *Ipsa quoque S. Romana Ecclesia summum & plenum primatum, & principatum super universam Ecclesiam Catholicam obtinet: quem se ab ipso Domino in B. Petro Apostolorum Principe, sive vertice, cujus Romanus Pontifex est successor, cum potestatis plenitudine recepisse veraciter, & humiliter recognoscit. Et sicut præ ceteris tenetur fidei veritatem defendere, sic & si quæ de fide subortæ fuerint, quæstiones, suo debent judicio definiri.*

Concilium Lateranense sub Innocentio III. *Anno MCCXV. in c. damnamus de summa Trinitate: Maximè cùm ipse Joachim omnia sua scripta nobis assignari mandaverit Apostolicæ sedis judicio approbanda, seu etiam corrigenda, dictans Epistolam, quam propriâ manu subscripsit, in qua firmiter confitetur se illam fidem tenere, quam Romana tenet Ecclesia, quæ disponente Domino, cunctorum fidelium mater est & magistra. Reprobamus etiam, & condemnamus perversissimum dogma impij Amarici, cujus mentem sic pater mendacij excæcavit, ut ejus Doctrina non tam hæretica, quàm insana sit censenda.*

X. Concilium denique Lateranense sub Julio II. & Leone X. cui Germania, Hispania, Anglia, Dania, Noruegia, Scotia, Italia, & Hungaria amplissimis Legationibus missis adhæserunt, ùt videre est apud Raynaldum *ad annum MDXII. n. 53.* Et Ludovicus Galliæ Rex per suos Oratores acta Concilij Pisani damnans, hoc ipsum Lateranense pro legitimo & Oecumenico agnovit, eiq; se adhærere professus est, ùt habetur in actis ejusdem Concilij *sess. 8. Tomo 5. Conciliorum, Venetæ edit.*

Idem à Galliæ Prælatis factum, qui & ipsi Pisanum Conciliabulum execrati, professi sunt se, & adhærere, & semper adhæsuros Concilio Lateranensi, ùt videre est in actis Concilij *sess. 9.* In hoc ergo Concilio à Gallis, ùt diximus, etiam recepto *sess. 11.* ex professo definita est suprema Pontificis Romani supra Concilium auctoritas, & consequenter omnimoda infallibilitas. In eadem *sess. 11.* rescissa est fatalis illa & Pragmatica sanctio, quæ Carolo VII. Rege in Bituricensi Conventu, vigente Basileensi schismate adversùs Romanorum Pontificum auctoritatem lata fuerat, quámq jam dudum año videlicet MCDLXII. sub Pio II. Ludovic. XI. in publico Cardinalium senatu revocaverat.

XI. Hactenus Conciliorum testimonia: Ad objecta jam transeamus.

Dices I. Quæ hactenus ex Conciliis producta sunt, tantùm probare summi Pontificis judicium in fidei quæstionibus irreformabile esse, quando Ecclesiæ consensus accessit, non verò, si Ecclesiæ consensus nondum accessit: Ecclesiam enim errare non posse, & ab hujus acceptatione pendere, quam firmitatem Pontificum decreta habeant, vel non habeant.

℟. Hujus restrictionis falsitatem ex multis convinci posse. *Primò.* Quia, ut vidimus, Concilia hanc ùt maximam & specialissimam prærogativam Pontifici Romano uni & soli concedunt, fundántque super illa Christi promissione: *Super hanc Petram fundabo Ecclesiam meam, &c. Ego pro te rogavi, ut non deficiat fides tua, &c.* At verò Decreta condere, doctrinámque aliquam proferre, quæ tunc primùm sit certa, & extra suspicionem erroris, cùm ab Ecclesia recipitur; non est solius Pontificis Rom. prærogativa, sed cujuslibet Episcopi, immo privati Doctoris, cujus opinionem & sententiam aliquam si Ecclesia recipiat, evadet utique certa, & dubij expers; sed hæc certitudo non ad Doctoris ipsius, sed Ecclesiæ privilegium spectat; at verò Concilia de Privilegio Pontifici & soli concesso loquuntur. *Secundò.* Si Pontificis de fide sententia certa non est, nisi post Ecclesiæ consensum: ergo ante consensum erat incerta ac errori obnoxia, ergo recipi poterat, aut repelli, sed Concilia eos, qui Pontificum Decreta non recipiunt pro schismaticis, naufragis in fide, perditísque habent; ergo suppo-

nunt jam antè firma, & certa esse, quàm ab Ecclesia recipiantur, immo recipi debere. *Tertiò.* Certum est ex Conciliis citatis, Pontificem Romanum esse Pastorem, Doctorem & Magistrum Ecclesiæ universalis, ùt expresse habetur in Concilio Constantiensi *sess. ult.* Florent. *sess. ult.* Lugdun. *c. ult. de S. Trinit. in 6.* Lateranensi sub Innocent. III. *c. damnamus de s. Trinit.* Si ergo discipuli partes ad Ecclesiam spectant, Magistri & Doctoris ad Papam; quilibet animo secum reputet, possítne credi divinam Providentiam, quæ omnia suaviter, & ad singulorum naturam accomodatè disponit; voluisse plus doctrinæ, certitudinis, ac lucis Discipulo affundere, quàm Magistro: & Magistri doctrinam, à doctrina discipuli pendere: & quod discipulus probaret, ratum fixumq; esse, quod Magister dubium, anceps, & in lubrico positum. Deniq; aut errat Providentia, quæ Discipulo plus tribuit, quàm Magistro: aut errant Concilia, quæ Pontificum Decretis omnem certitudinem, parendíque necessitatem adscribunt: aut errant illi ipsi, qui hæc omnia Pontifici adimunt.

Dices 2. Concilia non omnimodam infallibilitatem Pontificum decretis asserere, sed primas tantùm in rebus fidei partes, magnamque auctoritatem, non tamen necessariam.

℟. Hoc ipso quod Concilia pro *schismaticis*, pro *naufragis*, pro *anathemate dignis*, pro *ejectis ab Ecclesia Catholica* habent, qui Pontificum decreta non recipiunt, suamque fidem illis accomodant; omnino sequi Pontificis auctoritatem infallibilem esse; nulla enim est auctoritas tam magna, cui si certa non est, sine hæresis aut schismatis nota contradicere non liceat, ùt eleganter docet S. Augustinus *epist. 19 ad Hieronymum*: & passim *tota d. 9.* Et esto sine hæresi Pontificum de fide sententias impugnare possis, non potes tamen, si Concilijs credi debet, sine temeritate, sine periculo: quæ ergo aut imprudentia est, aut cæcus animi impetus, malle temeritatis notari, exponíque fidei naufragio, quàm obsequi? Et tandem Concilia non solùm dicunt Pontificis Romani sententias in causis fidei magnæ auctoritatis, sed etiam *definitivas* esse, quæque *litem omnem absolvant, ac dubijs finem imponant*: & quibus *Concilia nihil addere possint, nihil detrahere*; quæ omnia absolutissimam & omnimodam infallibilitatem arguunt, multóque majorem, quàm ipsis Concilijs insit.

§. V.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

§. V.

Patrum pro eadem Pontificis infallibilitate consensus unanimis.

Summaria.

1. *Catholicorum est nota cum SS. Patribus sentire, hæreticorum ab illis deficere.*
2. *Testimonia SS. Irenæi, Cypriani, Ambrosij, Augustini, & Innocentij.*
3. *Alia SS. Hieronymi, Cyrilli, Theodoreti, Joannis Patriarchæ, Tertulliani, Flaviani Patriarchæ, Patrumq; Tarraconensium.*
4. *Alia SS. Fulgentij, Agapeti, Gregorij M. Sophronij Patriarchæ, Theodori Studitæ, Ignatij Patriarchæ, Patrum Concilij Milevitani, Episcoporum Dardaniæ, & Lucij PP. & M.*
5. *Alia SS. Leonis IX. Gelasij, Cyrilli, Anselmi Cantuariensis, Ruperti Tuitiensis, Bernardini, Bernardi, Thomæ Aquinatis, & Stanislai, Hosij.*
6. *Omniumq; ferè totius Orbis Christiani Doctorum, paucissimis exceptis) præsertim Patrum Societatis JESU, etiam in Gallia.*
7. *Quid de Parisiensibus Doctoribus dicendum?*
8. *Brevis anacephalæosis, & repetitio eorum, quæ à SS. Patribus dicta sunt.*

I.

Oncilijs Patres subjungimus. Et istorum enim in rebus ad Religionem & fidẽ pertinentibus summa est, & invicta auctoritas, cùm conspirant: fuitque semper hæc nota, & character hæreticorum, ut à cõmuni Patrum

trum doctrina deficerent, novámque, proſcriptâ antiquitate, proferrent: ſicut ex adverſo idem ſemper fuit, Catholicè, & cum Patribus ſentire; cùm enim Catholica Eccleſia, hoc eſt, fidelium multitudo, ſemper id crediderit, quod à Patribus audiebat, legebátque (quî enim aliter crederet ſacrarum litterarum majori ex parte imperita?) neceſſariò ſequitur, eandem fuiſſe Patrum & Eccleſiæ ſententiam fidémque; de quo argumento vide eleganter Melchiorem Canum *de locis Theologicis l. 7.* S. Clementem *in c. relatum.* S. Bernardum *in epiſt. 190.* ubi inter alia hæc ſcribit: *Habemus in Francia novum de veteri Magiſtro Theologum, qui ab ineunte ætate ſua in arte dialectica luſit, & nunc in ſcripturis ſanctis inſanit. Olim damnata & ſopita dogmata, tam ſua videlicet, quàm aliena ſuſcitare conatur, in ſuper & nova addit. Qui dum omnium, quæ ſunt in cœlo ſurſum, & quæ in terra deorſum, nihil præter ſolum, neſcio quid, neſcire dignatur, ponit in cœlum os ſuum, & ſcrutatur alta Dei, rediensq; ad nos refert verba ineffabilia, quæ non licet homini loqui.*

Et infra: *Nonne omnium meritò in ſe provocat manus, cujus manus contra omnes? omnes, inquit, ſic: ſed non ego ſic. Quid ergo tu? Quid melius afferz? quid ſubtilius invenis? Quid ſecretius tibi revelatum jactas? quod prætererit ſanctos, effugerit ſapientes? Aquas furtivas & panes abſconditos puto apponet nobis iſte. Dic tamen, dic quidquid illud eſt, quod tibi videtur & nulli alteri. An quòd filius Dei non ut hominem liberaret, hominem induit? Hoc planè nemini te excepto videtur; tu videris, ubi videris. Non enim hoc à ſapiente, non à Propheta, non ab Apoſtolo, non deniq; ab ipſo Domino accepiſti. Magiſter gentium accepit à Domino, quod & tradidit nobis. Magiſter omnium ſuam Doctrinam fatetur non eſſe ſuam: Non enim, ait, à me ipſo loquor, tu verò de tuo nobis tradis, quod à nemine accepiſti. Qui loquitur mendacium, de ſuo loquitur. Tibi proinde ſint, quæ tua ſunt.*

Ego Prophetas & Apoſtolos audio, obedio Evangelio ſecundùm Petrum. Tu nobis novum condis Evangelium? quintum Eccleſia Evangeliſtam non recipit. Quid lex, quid Propheta, quid Apoſtoli, quid Apoſtolici viri nobis aliud evangelizant, quàm quod ſolus tu negas, Deum videlicet factum hominem, ut hominem liberaret? Et ſi Angelus de cœlo aliud nobis evangelizaverit, anathema ſit. ſed qui venerunt poſt Apoſtolos Doctores non recipis, homo qui ſuper omnes docentes te intellexiſti. Deniq; non erubeſcis dicere, quòd adverſùm te omnes ſentiant, cùm ab invicem non diſſentiant. Fruſtra proinde illorum tibi fidem doctrinamq; proponerem, quos jam proſcripſiſti.

Si ergo

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Si ergo ostenderimus sententiam, quam defendimus, omnium Patrum esse; sequetur, aut Patres omnes, & cum illis errâsse Ecclesiam; aut errare illos, qui aliud quàm Patres, quàm Ecclesia sentiunt.

II. S. Irenæus *l. 3. c. 3.* adversùs hæreses: *Quoniam igitur*, inquit, *valde longum esset omnium hic Ecclesiarum enumerare successiones, maximæ & antiquissimæ, ac ab omnibus cognitæ, à gloriosissimis duobus Apostolis, Petro & Paulo fundatæ Ecclesiæ, eam quam habet ab Apostolis & annuntiatam omnibus fidem, per successiones Episcoporum ad nos usque pervenientem judicantes confundimus omnes, qui quoquo modo, vel per sui placentiam, vel vanam gloriam, vel per cæcitatem & sententiam malam, præter quàm oportet, colligunt. Ad hanc enim Ecclesiam propter potentiorem Principalitatem necesse est omnem convenire Ecclesiam, hoc est, qui sunt ubiq; fideles, in qua ab his, qui sunt undique, conservata est ea, quæ ab Apostolis traditio.* Nota Irenæum dicere: oportere omnem Ecclesiam in rebus fidei cum Ecclesia & sede Romana convenire: per fidem & doctrinam successorum Petri confundi omnes hæreticos: in hac eadem sede conservatam semper fuisse Apostolicam fidem & traditionem, quæ omnino infallibilitatem arguunt Romanæ Cathedræ.

S. Cyprianus *l. 1. epist. 3. Post ista adhuc insuper pseudo-Episcopo sibi ab hæreticis constituto navigare audent, & ad Petri cathedram, átq; ad Ecclesiam Principalem, unde unitas sacerdotalis exorta est, à schismaticis & profanis litteras ferre, nec cogitare eos esse Romanos, (quorum fides, Apostolo prædicante, laudata est,) ad quos perfidia non possit habere accessum.* Et *l. 4. epist. 8. Nos singulis navigantibus, ne cum scandalo ullo navigarent, rationem reddentes, scimus nos hortatos esse, ut Ecclesiæ Catholicæ radicem & matricem agnoscerent, & tenerent.*

S. Ambrosius *orat. funebri de excessu fratris sui Satyri: Advocavit ad se Satyrus Episcopum, nec ullam veram putavit, nisi veræ fidei gratiam, percontatúsq; est ex eo, utrumnam cum Episcopis Catholicis, hoc est, cum Romana Ecclesia conveniret.*

Idem S. Ambrosius *epist. 11. ad Ageruchiam: In omnibus Romanæ Ecclesiæ formam, & typum sequimur.*

S. Augustinus *contra Julianum Pelagianum l. 1. c. 4. Puto eam tibi partem orbis sufficere debere, in qua primum Apostolorum suorum voluit Dominus Gloriosissimo Martyrio coronare. Ecclesiæ præsidentem Beatum Innocentium si audire voluisses, jam tunc periculosam juventutem tuam Pelagianis laqueis*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

exuisses. Nihil enim potuit vir ille sanctus Africanis respondere Concilijs, nisi quòd antiquitus Apostolica sedes & Romana, cum ceteris tenet perseveranter Ecclesia. Huic vide quid respondeas, qui cum Irenæo, Cypriano, Hilario, Ambrosio consi-det, etsi posterior tempore, prior loco.

Idem S. Augustinus *epist. 157. In verbis Apostolicæ Sedis tam antiqua atque fundata certa & clara est Catholica fides, ut nefas sit de illa dubitare Christiano.*

Et *l. 2. contra Pelagium & Calest. c. 7. Calestius B. Papæ Innocentij litteris non est ausus obsistere, immo se omnia, quæ illa sedes damnaret, damnaturum esse promisit.*

Et *l. 2. c. 3. contra duas epistolas Pelagianorum: Per Papæ rescriptum causa Pelagianorum finita est, totóque Orbe post ejus damnationem damnati sunt, ac litteris Innocentij tota de hac re dubitatio sublata est.*

S. Innocentius I. PP. cujus in modò allegatis locis S. Augustinus meminit *in epistola responsoria ad Legationem Patrum Africanorum: Patres olim non humanâ, sed divinâ decreuêre sententiâ, ut quidquid in disjunctis remotísque Provincijs ageretur, non priùs ducerent definiendum, quàm ad illius sedis notitiam perveniret, ubi tota ejus auctoritate, juxta quæ fuerit pronuntiatio, confirmaretur.*

Scientes, quòd per omnes provincias de Apostolico fonte petentibus responsa semper emanent, præsertim quoties fidei ratio ventilatur: quod arbitror omnes fratres & Coepiscopos nostros, non nisi ad Petrum, id est, sui nominis & honoris auctorem referre debere, velut nunc retulit vestra dilectio, quòd per totum mundum possit omnibus Ecclesijs in commune prodesse.

III. S. Hieronymus *epistola 57. ad Damasum PP. Ego nullum primum, nisi Christum sequens, Beatitudini tuæ, id est, cathedræ Petri communione consocior, super illam petram ædificatam Ecclesiam scio. Quicumque extra hanc domum agnum comederit, profanus est. Si quis in Arca Noë non fuerit, peribit regnante diluvio. Et quia pro meis facinoribus ad eam solitudinem commigravi, quæ Syriam juncto Barbariæ fine disterminat, nec possum sanctum Domini, interjacentibus spatijs à sanctimonia tua semper expetere: ideò hîc collegas tuos Ægyptios confessores sequor, & sub onerarijs navibus parva navicula delitesco. Non novi Vitalem, Meletium respuo, ignoro Paulinum. Quicumque tecum non colligit, spargit, hoc est, qui Christi non est, Antichristi est.*

Idem *epistola 8. ad Demetriadem c. 9. Et quia vereor, immo rumore cognovi, in quibusdam adhuc vivere, & pullulare venenata plantaria, illud te pie*

charita-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

charitatis affectu præmonendam puto, ut S. Innocentij, qui Apostolicæ Cathedræ, & suprà dicti viri successor, & filius est, teneas fidem, nec peregrinam, quamvis tibi prudens callidáque videaris, doctrinam recipias.

Idem contra Ruffinum *l. 3. c. 5. Et tamen miror, quomodo probaverit Italia, quod Roma contempsit: Episcopi susceperint, quod sedes Apostolica condemnavit.* Et *c. 6. Innocentem te vocas, ad cujus interpretationem Roma contremuit: absentem, qui accusatus respondere non audes, & tantùm Romanæ urbis judicium fugis, ut magis obsidionem Barbaricã, quàm pacatæ Urbis velis sententiã sustinere.* Et *l. 3. Apologiæ: Scito Romanam fidem Apostolico ore laudatam ejusmodi præstigias non recipere, etiamsi Angelus aliter annuntiet, quàm semel prædicatum est, Pauli auctoritate munitam non posse mutari.*

Idem *epistola 58. ad Damasum Papam: Si rectum putatis, tres hypostases cum suis interpretationibus debere nos dicere: Non negamus, sed mihi credite, venenum sub melle latet.*

Idem *epistola 77. Sabellianæ hæresis & impietatis arguor*, inquit, *tres subsistentes, veras, integras, perfectásq; Personas indefessâ voce pronuntians. Si ab Arianis! meritò. Si ab Orthodoxis! qui hujusmodi arguunt fidem, Orthodoxi esse desierunt. Aut si eis placet, hæreticum me cum occidente, hæreticum me cum Ægypto, hoc est, cum Damaso, Petróque condemnent. Quid unum hominem, exceptis sociis criminantur? si rivus tenuiter fluit! non est alvei culpa, sed fontis.*

S. Cyrillus Alexandrinus *epistola ad Cœlestinum Papam: Quàmvis hæc ita se habeant, non prius tamen Nestorij communionem confidenter deserere ausi fuimus, quàm hæc ipsa pietati tuæ indicaremus. Dignêris proinde, quid hîc sentias, declarare; quò liquidò nobis constet, communicaréne nos cum Nestorio oporteat, an verò liberè eidem denuntiare, neminem cum eo communicare, qui ejusmodi erroneam doctrinam fovet ac prædicat.*

Theodoretus Cyri Episcopus *epist. ad Leonem Papam: Est enim ipsa sedes Romana amplissima, splendidissima, & orbi præsidet. Præterea ipsa principatum Imperatorium profudit, ac nomen suum, id est, Romanum, cum ijs, qui in ditione ejus sunt, communicavit. Fides verò præcipuè eam ornat: testis est Paulus, qui clarissima voce ait: Fides vestra annuntiatur in universo mundo, &c. Ego verò suffragium Sedis Apostolicæ expecto, & supplex oro átque obsecro sanctitatem vestram, ut ea me, tribunal vestrum justum, ac rectum appellantem, defendat, ac protegat, jubeátque, ut ad vos accurram, & doctrinam meam vestigijs Apostolicis insistentem ostendam; vestram sententiam expecto: quòd si sententiæ eorum, qui condemnârunt, acquiescere jusseritis, acquiescam, nulli deinceps*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

futurus molestus. Quin potius, expectabo incorruptum Dei & Salvatoris nostri tribunal.

Idem *epistolâ ad Renatum Presbyterum: Quamobrem deprecor te, ut sanctissimo Archiepiscopo (Leoni Papæ) suadeas, ut Apostolicâ auctoritate utatur, jubeátque ad vestrum Concilium adire. Tenet enim sancta ista sedes gubernacula regendarum cuncti orbis Ecclesiarum, cùm propter alia, tum quia semper hæretici fœtoris expers mansit, nec ullus unquam, qui contrarium sentiret, in ea sedit: quin potiùs Apostolicam gratiam puram custodivit. Quare quæ ab isto vestro tribunali proficiscentur, qualiacumq; erunt, judicij vestri integritate confisi, amplectemur.*

Joannes Patriarcha Constantinopolit. *epist ad Hormisdam PP. Prima salus rectæ fidei regulam custodire, & à Patrum traditione nullatenus deviare: quia non potest Domini nostri prætermitti sententia, dicentis: Tu es Petrus & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Hæc, quæ dicta sunt, rerum probantur effectibus: quia in sede Apostolica inviolabilis semper Catholica custoditur religio.*

Theodoretus *exempl. ex V. lege: Quòd si Paulus præco veritatis, tuba sanctissimi Spiritûs, ad magnum Petrum cucurrit, ut ijs, qui Antiochiæ de institutis legalibus contendebant, ab ipso adferret solutionem, multo magis hi, qui abjecti sunt & pusilli, ad Apostolicam Sedem debent accurrere, ut Ecclesiarum ulceribus medicinam à Petri successore accipiant.*

Maximianus Constantinopolit. Patriarcha: *Omnes fines terræ, quæ Dominum syncerè receperunt, & ubíque terrarum Catholici veram fidem confitentes, in potestatem Romanorum Pontificum, tanquam in solem respiciunt, & ex ipsa lumen Catholicæ, & Apostolicæ fidei recipiunt. Nec immeritò, quia Petrus legitur primè perfectam fidem esse confessus, Domino revelante, cùm dixit: Tu es Christus filius Dei vivi, &c. Decebat tantæ dignitatis & sapientiæ virum non ab alio cœlestis mysterij arcana requirere, nisi ab eo potissimùm, quem non potuit caro & sanguis instruere, sed cui Dominus ipse sua secreta dignatus est aperire: Beatus es, inquit, Simon Barjona, &c. Hunc enim de ceteris mortalibus ex toto terrarum orbe conditor orbis elegit, cui cathedram magisterij principaliter possidendam tenere perpetuo privilegij jure concessit, ut quisquis divinum aliquid aut profundum nôsse desiderat, ad hujus præceptionis oraculum, doctrinamq; recurrat: ne illi humiliter referre, quod solvendum est, erubescat, etiamsi ipse, quod quæritur, non ignoret.*

Tertullianus *de præscript. Inde à Romana Sede nobis auctoritas præstò est:*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

est: hæc enim felix Ecclesia est, cui totam doctrinam Apostoli cum sanguine suo profuderunt.

S. Cyprianus *l. 1. epist. 8. Pseudoepiscopo sibi ab hæreticis constituto, Romam navigare audent; & ad Petri cathedram, átque Ecclesiam principalem, unde unitas sacerdotalis exorta est, à schismaticis & profanis litteras ferre; nec cogitare eos esse Romanos, quorum fides, Apostolo prædicante, laudata est, ad quos perfidia habere non possit accessum.*

S. Flavianus *epist. ad Leonem PP. Causa enim eget solummodò vestro solatio átque defensione, quâ debeatis consensu proprio ad tranquillitatem & pacem cuncta perducere. Sic enim hæresis, quæ surrexit, & turbæ, quæ propter eum factæ sunt, facillimè destruentur, Deo cooperante per vestras sanctissimas litteras. Removebitur autem & Concilium, quod fieri divulgatur, quatenus nequaquam ubiq; sanctissimæ turbentur Ecclesiæ.*

Patres Tarraconenses *in epist. ad Hilarium PP. Leonis successorem: Ad fidem recurrimus Apostolico ore laudatam: inde responsa quærentes, unde nihil errore, nihil præsumptione, sed Pontificali totum deliberatione præcipitur.*

S. Gelasius Papa *in epist. ad Episcopos per Lucaniam, Siciliam, &c. Indignum est quemquam Pontificum hanc observantiam refutare, quam Beati Petri Sedem & sequi videat & docere; satisq; conveniens est, ut totum corpus Ecclesiæ in hac sibimet observatione concordet, quam illic vigere conspiciat, ubi Dominus Ecclesiæ totius posuit Principatum.*

IV. S. Fulgentius *in libro de Incarnat. Verbi, & Gratia ac libero arb. Id enim quod duorum magnorum luminarium Petri scilicet Paulique verbis, tanquam splendentibus radijs illustrata, corúmque decorata corporibus, Romana, quæ mundi caput est, tenet & docet Ecclesia; totus cum ea Christianus orbis, & ad justitiam nihil hæsitans credit, & ad salutem non dubitat confiteri.*

S. Agapetus *in epist. ad Patres Carthagine congregatos: Constituentes, ut si quis Catholicæ nostræ fidei contraire tentaverit, quam pro submovenda hæreticorum suspicione paternis regulis consentaneam præsenti definitione firmamus, sanctæ communionis efficiatur extraneus.*

S. Gregorius Magnus *l. 4. epist. 52. Si quam verò contentionem, quod longè faciat divina potentia, de fidei causa evenire contigerit, aut negotium emerserit, cujus vehemens sit fortasse dubietas, & pro sui magnitudine, judicio sedis Apostolicæ indigeat; examinatâ diligentius veritate, relatione suâ ad nostram studeat perducere notionem, quatenus à nobis valeat congruâ sine dubio sententiâ terminari.* Idem habet *l. 7. epist. 31. & 32.*

Sophronius Patriarcha Hierosolymitanus *epistolâ ad Stephanum Episcopum: De finibus terræ usque ad terminos ejus ambula, donec ad Apostolicam sedem, ubi Orthodoxorum dogmatum fundamenta existunt, pervenias.*

S. Theodorus Studita *epist. ad Paschalem Papam: Audi Apostolicum caput, pastor ovium Christi à Deo electe, claviger Regni Cœlorum, petra fidei, super quam ædificata est Ecclesia Catholica, &c. Huc ades, ab Occidente exurge, & ne repellas in finem. Tibi namque dixit Christus Deus noster: Tu aliquando conversus confirma fratres tuos.*

Idem *epist. ad Michaëlem Imperatorem: Si verò aliquid dubitare, vel non credere videtur vestra divina Magnificentia, ejus rei explicatio à Pontifice piè est postulanda: magna & à Deo firmata manus vestra, ut publicæ cupida utilitatis, jubeat à veteri Roma capere declarationem, ùt à principio à Patribus nostris est traditum. Ea, ô Christi imitator, inter omnes Ecclesias Dei summum & supremum obtinet locum: cujus Petrus tenuit primam sedem, ad quem dicit Dominus: Tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversùs eam.*

Idem *epistolâ ad Naucratium: Testor nunc coram Deo & hominibus, divisi sunt à corpore Christi, & à suprema sede, apud quam Christus deposuit claves fidei, adversùs quam portę inferi à seculo non prevaluerunt, nec prevalebunt usque ad consummationom ejus, hereticorum videlicet effrænata ora, secundùm promissionem veracis Domini.*

S. Ignatius Patriarcha Constantinopolit. *epist. ad Nicolaum Papam, quæ habetur in Actis octavę synodi Act. 3.*

Patres Concilij Milevitani *epistolâ ad Innocent.* cujus meminit S. Augustinus *epist. 92. Multo plures, qui Pelagij sensus diligentiùs indagare potuerunt, adversùs eum pro Christi gratia, & Catholicę fidei veritate confligunt, precipuè S. Filius tuus frater & compresbyter noster Hieronymus. Sed arbitramur (adjuvante misericordiâ Domini nostri Jesu Christi, qui te regere consulentem, & orantem exaudire dignatur) auctoritati Sanctitatis tuę, de sanctarum scripturarum auctoritate deprompte, faciliùs eos (qui tam perversa & perniciosa sentiunt) esse cessuros.*

S. Petrus Chrysologus *epist. ad Eutychen: In omnibus hortamur te, frater honorabilis, ut his, quę à beatissimo Papa Romanę civitatis prescripta sunt, obedienter attendas: quoniam B. Petrus, quia in propria sede & vivit, & presidet, prestat quęrentibus fidei veritatem. Nos enim pro studio pacis & fidei extra consensum Romanæ civitatis Episcopi causas audire non possumus.*

Episcopi

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Episcopi Dardaniæ ad Gelasium PP. Desiderij enim & voti no- "
stri est, jussionibus vestris in omnibus obedire, & quemadmodum "
à Patribus nostris accepimus, Sedi Apostolicæ, quæ vitæ & me- "
ritis vestris delata est, intemerata servare, átque religionem Or- "
thodoxam, cujus estis prædicatores, fide & inculpatâ devotio- "
ne, prout rusticitatis sensus patitur, custodire, &c. Si quis for- "
tè pravâ intentione (quod néque arbitramur, néque optamus) "
à sede Apostolica se crediderint segregandos, ab eorum nos "
alienos esse consortio profitemur: quoniam, ùt dictum est, Pa- "
trum in omnibus custodientes præcepta, & inviolabilia san- "
ctorum Canonum instituta sectantes, Apostolicæ & singulari "
illi sedi vestræ communi fide & devotione parere contendimus. "

S. Lucius PP. & Mart. in epist. ad Episcop. Hispaniæ & Gal- "
liæ *quæ habetur*, Tom. 1. Conciliorum: Hæc sancta & Apostolica "
Mater omnium Ecclesiarum Christi Ecclesia, quæ per Dei om- "
nipotentis gratiam, à tramite Apostolicæ traditionis numquã "
errâsse probatur, nec hæreticis novitatibus depravanda succu- "
buit: sed, ùt in exordio normam fidei Apostolicæ percepit ab "
auctoribus suis, Apostolorum Christi principibus, illibata fi- "
netenus manet, secundùm ipsius Domini salvatoris divinam "
pollicitationem, qui discipulorum suorum Principi in suis fa- "
tus est Evangelijs: Petre, inquiens, ecce sathanas expetivit, "
ut cribraret vos, sicut qui cribrat triticum. Ego autem pro te "
rogavi, ut non deficiat fides tua: & tu aliquando conversus, "
confirma fratres tuos. "

V. *S. Leo IX.* epist. ad Petrum Antiochenum, *quæ habetur* "
Tomo 4. Conciliorum: Siquidem ab Apostolica tua sede no- "
stram Apostolicam sedem consulendo, perpendimus tuam di- "
lectionem nolle deviare à Dominico, & omnium sanctorum "
Patrum concordi decreto, quo inviolabiliter cunctis in toto or- "
be terrarum Ecclesijs, sancta Romana & Apostolica sedes caput "
præponitur, ad quam majores & difficiliores causæ omnium "
Ecclesiarum definiendæ referantur, sicut omnia veneranda Con- "
cilia, sic leges humanæ promulgant, sic ipse sanctus sanctorum, "
& Dominus Dominantium confirmat, quatenùs ibi principa- "
lis dignitatis, & totius Ecclesiasticæ disciplinæ venerabilis apex "
præsul-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

„ præfulgeat, & præcellat, ubi ipse vertex atque Cardo Apostolorum Petrus carnis suæ beatam resurrectionem in novissimo die exspectat. Nimirum solus est ille, pro quo, ne deficeret ejus fides, Dominus & salvator asserit se rogâsse, dicens: Simon, Simon, ecce sathanas expetivit vos, ut cribraret sicut triticum: ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua: Et tu aliquando conversus, confirma fratres tuos. Quæ venerabilis & efficax oratio obtinuit, quòd hactenus fides Petri non defecit, nec defectura creditur in throno illius usque in sæculum sæculi: sed confirmabit corda fratrum varijs concutienda fidei periclitationibus, sicut usque nunc confirmare non cessavit.

„ *S. Gelasius PP.* epistolâ ad Anastasium Imperat. *quæ habetur* T. 2. Conciliorum: Hoc est quod sedes Apostolica magnopere cavet, ut quia mundo radix est Apostoli gloriosa confessio, nullâ rimâ pravitatis, nullâ prorsus contagione maculetur. Nam si (quod Deus avertat, quod fieri non posse confidimus) tale aliquid proveniret, unde cuiquam resistere auderemus errori? vel unde correctionem errantibus posceremus? Proinde si pietas tua unius civitatis populum negat posse pace componi, quod nos de totius orbis terrarum sumus universitate facturi, si (quod absit) nostra fuerit prævaricatione deceptus?

„ *S. Cyrillus* apud S. Thomam in catena Lucæ 22. Secundùm hanc Christi promissionem Ecclesia Apostolica Petri ab omni seductione, & hæretica circumventione manet immaculata.

„ *S. Anselmus Episcopus Cantuariensis* c. 1. de Incarnat. verbi: Domino & Patri universæ Ecclesiæ in terra pugnantis, sumo Pontifici Urbano. Divina providentia vestram elegit Sanctitatem, cui vitam, & fidem Christianam custodiendam, & Ecclesiam suam regendam committeret. Ad nullum itaque alium rectiùs refertur, si quid contra Catholicam fidem oritur in Ecclesia, ut ejus auctoritate corrigatur, nec ulli alij tutiùs, si quid contra errorem respondetur, ostenditur, ut ejus prudentiâ examinetur.

„ *B. Rupertus Tuitiensis* l. 2. de divinis offic. c. 22. Tantis hæresibus fermentata est Græcia, ut mirum videri non debeat hoc, quòd de fermento immolat. Tantæ è contrario synceritatis semper fuit Romana Ecclesia, ut cui deest scripturarum notitia, vel ax-

vel argumentandi facultas, sola illi de azymo contra Græcos " sufficere debeat ejus auctoritas. Nam Constantinopolitana non " solùm hæreticos, sed & hæresiarchas protulit multos: Roma- " na verò Ecclesia, super Apostolicæ fidei Petram altiùs fundata, " firmiter stetit, & tam Gæciæ quàm totius orbis hæreticos sem- " per confutavit, & de excelso fidei tribunali datâ sententiâ judi- " cavit.

S. Bernardinus Senensis p. 3. serm. 3. Cùm Papa sit Christi Vi- " carius, & gerat vicem Dei in terris, sequitur, quòd habet pleni- " tudinem potestatis, & illud quod facit, præsumitur facere au- " ctoritate Dei. Ideò ipso approbante aliquid, & nos approbarè " debemus, imo ipsius sententiæ est magis standum, quàm totius " mundi sententiæ.

S. Bernardus epist. 190. ad Innoc. PP. Oportet ad vestrum " referri Apostolatum pericula quæque, & scandala emergentia " in regno Dei, ea præsertim, quæ de fide contingunt. Dignum " namque arbitror ibi potissimùm resarciri damna fidei, ubi non " possit fides sentire defectum. Hæc quippe hujus prærogativa " sedis. Cui enim alteri aliquando dictum est: Ego pro te rogavi " Petre, ut non deficiat fides tua. Ergo quod sequitur, à Petri " successore exigitur: Et tu aliquando conversus confirma fratres " tuos. Id quidem modò necessarium. Tempus est, ut vestrum " agnoscatis, Pater amantissime, principatum, probetis zelum, " ministerium honoretis. In eo planè Petri impletis vicem, cujus " tenetis & sedem, si vestrâ admonitione corda in fide fluctuantia " confirmatis, si vestrâ auctoritate conteritis fidei corruptores. "

S. Thomas Doctor Angelicus 2. 2. q. 1. a. 10. *Et* ibid. ad 3. *Item* in " opusc. 1. contra errores Græcorũ. *Idem* opusc. in symbol. Apost. "

Stanislaus Hosius in confessione Catholicæ fidei c. 38. Sola Ro- " mana Ecclesia, quam ab exordio fidei Christianæ normam acce- " pit, in ea semper illibata permansit. Defecit Hierosolymitana " Ecclesia, cui præsedit Jacobus: defecit Achaja, ubi Andreas: " defecit Asia, ubi Joannes: defecit India, ubi Thomas: defecit " Persis, ubi Judas: defecit Æthiopia, ubi Matthæus: defecit " Phrygia, ubi Philippus: defecit Græcia, ubi Paulus. Sola fuit, " & est Romana Ecclesia, ad quam, sicut præclarè scribit Cypria- "

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

„ nus, nunquam acceſſum habere potuit perfidia: quæ mille
„ jam quingentis & ampliùs annis ita eſt Catholica ſemper &
„ Apoſtolica habita, nunquam ut ullâ fuerit hæreſeos labe macu-
„ lata. In qua videre etiamnum licet viros & vitæ ſanctimoniâ,
„ & doctrinâ præſtantiſſimos. Neque enim exiſtimandum
„ eſt, ſi quando ad Petri cathedram de cauſis majoribus refertur,
„ ſolum eſſe Paulum, aut Julium Pontificem, qui de illis judicet.
„ Habet ille lateri ſuo aſſidentes totius orbis viros doctiſſimos,
„ quibus ipſe minimè doctrinâ ſecundus præſidet, de quorum
„ conſilio de rebus gravioribus pronuntiat. Quamobrem ferendi
„ non ſunt, qui Pontifici ſe dicto audientes fore profitentur, non
„ autem Paulo, aut Julio, ſibíque hoc arrogant, ſuum ut eſſe
„ velint judicium, quando ùt Pontifex, quando ùt Juliùs decer-
„ nat. Quæ ſi ſemel admiſſæ fuerint captiones, omnis erit è ter-
„ ris obedientia ſublata.

VI. Denique Theologi omnes, ſi pauciſſimos excipias, hanc ipſam de Pontificis infallibilitate ſententiam docuerunt, præſertim verò Patres Societatis: imo iſti acerrimis cenſuris contrariam opinionem fixerunt, ùt videre eſt apud Suarez *de fide d. 5. n. 8.* Salmer. *ad finem Tomi 12.* Layman. *de fide c. 7.* Amicum *de fide d. 7.* Eóque ardor Religionis & obſervantiæ Patres Societatis provexit, ut Pariſijs in Collegio Claremontano *Anno MDCLXI. die 12. Decembris*, contra hæreſes & Schiſma ſæculi decimi hanc theſin publico ſoli expoſuerint, imo & defenderint: *Datur in Eccleſia Romana Controverſiarum fidei judex infallibilis etiam extra Concilium generale; tum in quæſtionibus juris, tum facti; unde poſt Innocentij X. & Alexandri VII. conſtitutiones fide divinâ credi poteſt librum, cui titulus Auguſtinus Janſenij, eſſe hæreticum, & quinq; propoſitiones ex eo decerptas eſſe Janſenij, & in ſenſu Janſenij damnatas.*

Hanc eandem ſententiam de infallibilitate Pontificis in facti quæſtionibus docet P. Richardus Archdekin *p. 1. Tr. 1. q. 3.* & opinionem contrariam acerbè pulſat.

VII. Doctores Pariſienſes quod attinet, enimverò noſtrum non eſt, quid illi ſcribant, dicere, multóque minùs quid ſentiant, hoc enim nimis occultum eſt, illud nimis apertum: maximè cùm ſæpe alia ſit mentis, alia calami ſententia, & tunc præſertim, ubi tutiùs

tutiùs aliqua cogitantur, quàm scribuntur. Quia tamen Parisienses Doctores nobis objiciuntur, multósque tanti nominis auctoritas movet, credúntque illis ducibus, non impunè tantùm, sed etiam gloriosè errari posse; nos, ut veritas omni ex parte in tuto sit, quid Parisienses hac in re sentiant, aliorum verbis, non nostris, nec enim suspicione vel minimâ tangi volumus, expromemus.

P. Augustinus à Virgine Maria strictioris observantiæ Carmelita Gallus Provinciæ Turonensis *in anno tertio Cursûs Theologici Tr. de fide d. 10. q. 3.* hæc scribit: *Dicuntur communiter, & contra nos esse Doctores Parisienses: quo titulo tamen id adeò universim de ipsis dicatur, vix possum certò agnoscere; & præter paucos jam citatos, hucúsque alios ex illa facultate probatos Auctores non habemus, qui typis defendant sententiam nostræ oppositam. Imò Du-Vallius insignis Sorbonæ Doctor, & Cathedrarius, in quadripartita disputatione de suprema Romani Pontificis in Ecclesiam potestate part. 2. acriter propugnat hanc infallibilitatem Papæ: ubi & testatur hanc esse consuetudinem Academiæ Parisiensis, ut Baccalaurei de quæstionibus Theologicis solemniter responsuri, protestationes præmittant, se nolle quidquam contra decreta sanctæ sedis Apostolicæ & Romanæ asserere, aut defendere. Et præfatum librum cum præclaro encomio approbârunt duo Sorbonici Doctores.* Idem in fine *q. 4.* testatur: *Quòd nihil quidquam à facultate Parisiensi contra Pontificis infallibilitatem unquam sit definitum: unde præter D. Thomam citatum, refert idem pro nostra sententia Doctores Parisienses, Divum Bonaventuram, Hervæum, Armonium, Henricum de Gandavo socium Sorbonicum, Joannem de Cellaja socium item Sorbonicum; ac tandem Tractatum illum in fine Magistri sententiarum impressum, in quo errores Joannis refutantur, & prima conclusio est, quòd ad S. sedem Apostolicam pertinet auctoritate judiciali supremâ, circa ea, quæ sunt fidei, judicialiter definire. Et probatur: quia fides ejus nunquam deficit: Rogavi pro te, ut non deficiat, &c. Quidam verò alij quæstionis decisionem refugiunt, ut Gammachæus hîc quæst. 1. cap. 12. Ysambertus tractatu de Judice controversiarum, disputatione ult. De alijs autem, qui suas opiniones typis non mandant, etsi non tam audacter nostram sententiam non tam publicè velint sustinere; audio tamen non paucos eam intra privatos parietes prorsus amplecti.*

Richardus Archdekinus Hibernus S. J. Theologus *in sua Theologia tripartita p. 1. tract. 1. q. 1. Postremò hîc extorquendum est telum quibusdam, qui hoc tempore in partibus hæreticorum se vocant Missionarios Apostolicos, nec dubitant tamen, ut evehant potestatem Principum sæcularium, Apostolicæ sedis au-*

dis auctoritatem infra Concilium deprimere: ac confidenter asserere, hanc esse Ecclesiæ Gallicanæ certam & indubitatam doctrinam.

Verùm in hoc produnt crassam rerum Gallicarum ignorantiam, dum suam & paucorum labem omnibus Galliæ Theologis affricare nituntur. Testatur id mecum celebris scholæ Sorbonicæ Doctor Andreas Duvallius agens de ea sententia, quæ asserit Pontificem esse supra Concilium generale. Tract. de Rom. Pontificis potestate p. 4. q. 7. Totus, inquit, orbis, exceptis pauculis Doctoribus, eam (sententiam) amplectitur, & rationibus validissimis, cùm ex Scripura, Concilijs, & Patribus, tum ex principijs Theologiæ petitis confirmatur. Atque idem Doctor luculenter ostendit in Anteloquio, §. quo pacto: Concilium Basileense, in hoc puncto Pontificiæ auctoritati inimicum, ab universa Ecclesia explosum semper rejectumq; fuisse, nec aliam in hoc esse fidem Galliæ, quàm universalis Ecclesiæ.

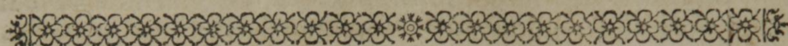
Hujus rei præclarum præbuêre argumentum Episcopi Galliæ, & Doctores Sorbonæ, quando Parisiis Anno MDCXI. prodijt libellus Anonymus de Ecclesiastica, & politica potestate, qui cùm in hac quæstione videretur Pontificis auctoritati adversari, Cardinalis Perronius, unà cum Episcopis Provinciæ Senonensis, & posteà Aquensis Provinciæ Antistites gravi censurâ libellum notârunt, ac suo decreto condemnârunt. Quorum sententiam ipse Auctor libelli posteà amplexus est, suumq; errorē debitè retractavit. Abeant jam inanes fabellæ, de Ecclesia Gallicana universa in hoc dogmate Pontifici contraria; facessat quoq; credula nimis talium Missionariorum impudentia, qui, ut cupiditatibus suis velificentur, à veritate auditum avertunt, & ad tales fabulas convertuntur. Hæc Archdekin.

VIII. Et hactenus quidem Patrum Doctorúmque omnis ætatis testimonia, quæ legi, audiríque à nullo possunt, qui non continuò persuasum habeat, omnes illos in rebus fidei, supremum judicium, certámque sententiam Romano Pontifici tribuisse. Volunt lite aliquâ de rebus fidei exortâ, Romam ad judicium iri: volunt sententiam illic datam Oraculum esse, cui nisi obtemperes, hæresin oleas, aut ab Ecclesia defectionem: volunt quod Papa definierit finitum esse, nec ampliùs in dubium vocari posse. Hieronymus tres hypostases in Trinitate agnoscet, si Damasus jubeat. Augustinus hæresin Pelagianam, toties victam, toties pugnæ restitutam, tunc demum profligatam esse dicit, ubi Pontifex se prælio miscuit, eamque truncatam voluit: Patres Nicæni Concilij tam certam habent Pontificis Romani sententiam, ut majora Ecclesiæ negotia illi reservata velint. S. Athanasius Patrésque

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

tresque Africani hanc unam sedem adeò erroris expertem dicit, ut ab illa dogmata fidei majores sui, & velut à matre lac synceræ doctrinæ acceperint. S. Cyrillus non priùs audet Nestorium inter hæreticos censere, quàm à Cœlestino Papa damnatum. S. Cyprianus non posse perfidiam habere ad Petri cathedram accessum. S. Fulgentius adeò, quæ à Pontifice Romano decernuntur, certa esse, ut quod ille tenet, docetque, totus Christianus orbis nihil hæsitans credat. S. Agatho & cum illo Patres 6. Oecumenicæ Synodi nullum omnino errorem nullámque hæresin Petri cathedram insedisse, nec unquam deinceps futurum, ut Petri successores, pro quibus tam seriò Christus oravit, à vera fide deficiant. Denique omnium ferè Patrum, Græcæ, Latinæque Ecclesiæ est una, constansque sententia, non posse in rebus fidei decernendis Pontificem errare. Huic tantâ pietate, doctrinâ, rebusque pro Ecclesia gestis illustrium virorum choro, si tu Gersonem, Almainum, & Ochamum opponas, qui contrarium docuerunt: quid amabò aliud facies, quàm ut paucos aliquot, & gregarios milites cum castris Heroum conferas, tenuesque radios cum ingenti sole componas? magnus fatemur Gerson, sed quis ille, ut Augustino, Hieronymo, Ambrosio, Athanasio, Gregorio, totique Oecumenicæ Synodo præferatur? Et quæ ratio, aut æquitas postulat, ut uni mille: non sancto, tot sanctos: Cancellario Parisiensi, Doctores Ecclesiæ, imo ipsam Ecclesiam, quæ ex illorum sententia pendet, cedere oporteat? tu ergo Gersoni fidem habes, non habes Hieronymo, non Athanasio, non Fulgentio, non Augustino, ad quorum vestigia, si Gerson viveret, pronus lubensque accideret? At Patres non clarè loquuntur: imo tam clarè, ut clariùs non possint: quid enim tam clarum, quàm illud Fulgentij: *Quod Romana, quæ mundi cacumen est, tenet, & docet Ecclesia, totus cum ea Christianus orbis nihil hæsitans credit.* Et illud Augustini: *Quid potuit vir ille S. Innocentius Papa Africanis respondere Concilijs, nisi quod antiquitus Apostolica sedes & Romana cum ceteris tenet perseveranter Ecclesia.* Et illud Hieronymi: *Ego Beatitudini tuæ, hoc est, cathedræ Petri communione consocior: quicumque extra hanc domum comederit, profanus est, quicumque tecum non colligit, spargit. Apud vos solos incorrupta Patrum servatur hæreditas.* Et illud Agathonis Papæ, sextæque Synodi: *Sedes Romana à tramite Apostolicæ traditionis nunquam erravit, & in ea veræ fidei*

lumen nullâ hæretici erroris, nec falsitatis nebulâ fuit confœdata, sed illibata finetenus permanet juxta pollicitationem Petro factam: Pro te rogavi, ut non deficiat fides, &c. Hæc planè & alia plura sanctorum Patrum testimonia tam clara & perspicua sunt, ut ad ea intelligenda, nec face, nec glossâ opus sit, sed oculo tantùm sano purgatóque, nec privatis affectibus tincto; alioquin ægris infectísque oculis, ne sol quidem sine umbra & maculis est.

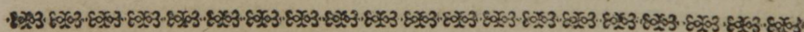

§. VI.

Praxis, usúsq; Ecclesiæ pro eadem infallibilitate Pontificis Romani.

Summaria.

1. *Praxis Ecclesiæ ex modo loquendi apud scriptores Ecclesiasticos.*
2. *Qui à Pontifice Romano definitis non acquiesceret, pro schismatico haberi solitus.*
3. *Nota Catholicorum, damnare, quæ Romana Ecclesia damnat; approbare, quæ approbat.*
4. *Lites in causa fidei ex sententia Romani Pontificis finiri solitæ.*
5. *Multæ hæreses à Romano Pontifice extra Concilium damnatæ.*
6. *Responsiones ad objecta.*

I.

SI Legum Christi interpres nullus sanior est, quàm perpetuus Ecclesiæ usus, erit, speramus, omnibus numeris confecta demonstratio, ubi ostenderimus Canonum, Conciliorum, Patrúmque de Romani Pontificis infallibilitate sententias, non imaginarias tantùm, & intra calamum chartámque stetisse, sed perpetuo Ecclesiæ usu confirmatas: hunc autem Ecclesiæ morem usumq; ex multis capitibus colligere licet.

Primò,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Primò. Quòd passim in historia Ecclesiastica, sacris Conciliis, & Patrum Comentariis multi loquendi modi occurrant, qui hanc ipsam, de qua agimus, infallibilitatem ostendunt, quales sunt: *Quòd Romana sedes sit fidei fundamentum: quòd inde Religionis nostræ fons & origo manat: quòd, quæ illa damnat, omnes damnent, quæ approbat, omnes approbent: quòd semper ejus doctrinam omnis Catholica Christi Ecclesia, universales Synodi, sanctiq; Patres fuerint secuti: quòd omnium fidelium & Ecclesiarum disponente Domino existat Magistra.* Hæc, ùt diximus, legenti passim & ubique occurrunt, nec dici omnino possunt, nisi de doctrina planè infallibili, & ab omni errore aliena.

II. *Secundò.* Quòd, qui aliquid à Romana sede definitum non reciperent, schismatici haberentur, & cum illis nemo comunicaret; quod manifestissimo argumento est, Romanæ sedis in rebus fidei sententias certissimas esse, nec enim schismaticus aut hæreticus est, nisi qui certæ compertæque veritati se opponit: quæ enim incerta & dubia sunt, ac intra opinionem consistunt, recipi pro arbitrio possunt, repellíve: nec propterea, qui hoc facit, hæreticus aut schismaticus est. Sed testes hujus veritatis producamus. Pelagius Papa, & apud illum Augustinus *in c. schisma 24. q. 1. Id ipsum enim magis est, propter quod scismatici sunt: quia non eos diversa sentiendi judicium, sed quædam apud se delata, sibi tamen incognita metuentes, & contra Apostolicam sedem temerè credentes pessima divisit opinio. Quod schisma specialiter esse, beatus denuntiat Augustinus, dicens de talibus, adversùs auctoritatem illarum Ecclesiarum, quæ ab Apostolica sede epistolas accipere meruerunt, & temerè credendo, immanissimum schismatis crimen à se propulsare non poterit.*

S. Cyrillus Alexand. *epist. ad Cœlestinum Papam: Quamvis hæc ita se habeant, non prius tamen Nestorij communionem confidenter deserere ausi fuimus, quàm hæc ipsa pietati tuæ indicaremus. Dignêris proinde, quid hic sentias, declarare; quò liquidò nobis constet, communicarêne nos cum Nestorio oporteat, an verò liberè eidem denuntiare, neminem cum eo communicare, qui ejusmodi erroneam doctrinam fovet, ac prædicat.*

S. Hieronymus *epist. ad Damasum: Hic in tres partes scissa Ecclesia me ad se rapere festinat; ego interim clamito: si quis Cathedræ Petri jungitur, meus est. Meletius, Vitalis, atq; Paulinus tibi hærere se dicunt: possem credere, si hoc unus assereret, nunc aut duo mentiuntur, aut omnes.* Et *in alia ad eundem Damasum epistola: Ego Beatitudini tuæ, hoc est, cathedræ Petri communione con-*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

ne consocior: non novi Vitalem, Meletium nescio, quicumque tecum non colligit, spargit. S. Leo *epist. 87. ad Episcopos Viennensis Ecclesiæ: Prædicationis Evangelij Sacramentum ita Dominus ad omnes Apostolos pertinere voluit, ut in beatissimo Petro Apostolorum omnium summo principaliter collocaret, ut ab ipso quodam capite dona sua velut in corpus omne diffunderet, ut exortem se mysterij esse divini intelligeret, quisquis ausus fuisset à Petri soliditate recedere.* S. Cyprianus *l. 4. epist. 8. de cathedra Petri loquens: Scimus hortatos nos esse, ut Ecclesiæ Catholicæ radicem & matricem agnoscerent, & tenerent.* S. Ambrosius *Orat. de obitu Satyri: Rogavit si cum Episcopis Catholicis, hoc est, cum Romana Ecclesia consentiret.*

Dices: Eos tantùm à SS. Patribus notari, qui se à communione, & fide sedis Romanæ, quoad omnia separant, non verò in una tantùm alteráve causa.

℟. Patres, ùt ex adductis testimoniis patet, de causis tantùm particularibus loqui, eósque arguere, qui semel à Pontifice definitis non acquiescunt; & meritò: sicut enim fides Catholica partes non recipit, & qui vel unum non credit, nihil credit, estq; hæreticus: ita qui vel in uno dogmate semel definito cum Romano Pontifice non communicat, in nullo communicat, negátque illi, quod maximum & præcipuum habet, privilegium videl. summi Pastoris, fundamenti, Petræ, & Magistri Ecclesiæ, sicque non contentus ramum aliquem aut florem carpere, ipsas radices sacræ illius dignitatis incîdit.

III. *Tertiò.* Patres exortâ aliquâ fidei dubitatione, ut ab hæreticis certâ notâ distinguerentur, certíque ipsi essent veritatis, se id credere profitebantur, quod crederet sedes Petri, suamque fidem istius judicio submittere, & quod damnaret se quoque damnare; hoc verò supponit Romanæ Sedis doctrinam veram omnino esse & certissimam, incapacemque erroris: cùm enim fides certissima sit, nullumque dubium admittat, oportet fidei quoque regulam certissimam esse; alioquin fides dubio principio nixa, & ipsa dubium reciperet, quod fieri nequit: si ergo doctrina Pontificis Romani sanctis illis Patribus regula credendi fuit, in quam fidem suam tutò reponebant; oportet quoque & illam fixam omnino, & immobilem esse, & si non est, sanctos illos Patres, velut anchoris, quibus tenerentur, perditis, fluctuâsse potiùs, quàm credidisse.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

didisse. Sed ipsos audiamus. S. Ambrosius *epist. 11. ad Ageruchiam*: *In omnibus Romanæ Ecclesiæ formam & typum sequimur.* S. Basilius *epist. 77. Cùm ad hunc modum habeant res nostræ, debebant continuè à vestra dilectione ex sinceris fratribus aliqui mitti, qui nos afflictos & oppressos inviserent, & multò crebriùs amicæ ad nos vestræ destinari litteræ, quibus vel in proposito confirmaremur, vel, si qua in re offendamus, corrigeremur. Non enim negamus, innumeris nos obnoxios erorribus esse, cùm homines simus, & in carne vivamus: parati hac in re vestram institutionem amplecti.*

Ruffinus *in symboli explanat. Siquid parùm cautè positum est, emendari cupimus à te, qui Petri fidem & sedem tenes.* Theodoret.*epist. ad Renatum Presbyterum*: *Quare quæ ab isto vestro tribunali proficiscentur, qualiacumq; erunt, judicij vestri integritate confisi amplectemur.* S. Hieronymus *epist. ad Damasum de tribus hypostasibus: Idcirco obtestor beatitudinem tuam, per crucem Domini, per necessarium fidei nostræ decus, per passionem Christi: ut mihi litteris tuis, apud quem in Syria communicare debeam, significes. Noli despicere animam, pro qua Christus mortuus est. Discernite obsecro: non timebo tres hypostases dicere, si jubetis. Quamobrem obtestor Beatitudinem tuam, per Crucifixum, mundi salutem, per homousion Trinitatem, ut mihi epistolis tuis, sive tacendarum, sive dicendarum hypostaseon detur auctoritas.*

Theodoretus *l. 5. hist. c. 2. Gratianus toto Imperio potitus, scripsit legem, quâ jubebat sanctas Ecclesias tradi his, qui Damasi, (is erat Episcopus Romanus) communionem amplexarentur.*

Abbas Joachimus, ùt ex Concilio Lateranensi *in c. 1. de Summa Trinit.* refertur: *Confitetur se illam fidem tenere, quam Romana tenet Ecclesia, quæ disponente Domino cunctarum Mater est & Magistra.*

Josephus Patriarcha Constantinopolitanus in chirographo, quod jam moriens scripsit, hoc suæ fidei monumentum reliquit, *ùt sess. ult. circa finem Concilij Florentini habetur: Joseph miseratione divinâ Constantinopolis, & Novæ Romæ Archiepiscopus, ac Oecumenicus Patriarcha. Quoniam ad extremum vitæ meæ perveni, idcirco pro meo munere dilectis filijs benignitate Dei meam sententiam his litteris palàm facio. Nam quæ Domini JESU Christi Catholica & Apostolica Ecclesia Romæ Veteris sentiat ac celebret, omnia me quoq; sentire, credereq; profiteor, ac ipsis plurimùm acquiesco. Beatissimum autem Patrum patrem, ac summum Pontificem, Romæq; Veteris Papam, Domini Nostri JESU Christi Vicarium esse concedere, átque animarum Purgatorium esse non inficior. Datum Florentiæ, die Octavâ mensis Junij, millesimo quadringentesimo trigesimo nono.*

IV. *Quartò.* Natâ hæresi aliquâ, quæ Ecclesiam turbâsset, non priùs etiam apud Catholicos dubitandi disputandique finis erat, quàm pronuntiatâ à S. Pontifice sententiâ; tunc enimverò dato velut signo finis inter Catholicos certandi erat, & hæresis conclamata; quod evidens signum est, persuasum fidelibus fuisse, sententias Romani Pontificis in quæstionibus fidei certissimas esse, nec errori subjectas; alioquin non poterat illos sententia incerta certos reddere, dubia indubios, & errori exposita, ab omni errandi periculo liberos. Testes hujus veritatis sunt Sozomenus *l. 6. c. 22. Qua de controversia,* inquit, *Romanus Pontifex certior factus, scripsit ad Ecclesias Orientis litteras, ut unà cum sacerdotibus & Episcopis Occidentis, Trinitatem, & consubstantialem esse, & gloriâ æqualem existimarent. Quo facto, singuli rebus ab Ecclesia Romana semel judicatis, acquieverunt, hæcq; controversia finem habere visa est.*

S. Prosper *contra Collatorem, & in Chronico: Tunc Pelagianorum Machinæ fractæ, quando B. Memoriæ Innocentius nefandi erroris capita Apostolico mucrone percussit.*

S. Augustinus *l. 2. contra Pelagium & Cœlestium c. 7. Cœlestius B. Papæ Innocentij non est ausus litteris obsistere, imò se omnia, quæ sedes illa damnaret, damnaturum esse promisit.* S. Augustinus *l. 1. c. 1. ad Bonifacium PP. Concilio apud Carthaginem habito 217. Episcoporum, ad Pontificem Zozimum synodalia decreta perlata sunt, quibus probatis per totum mundum hæresis Ariana damnata est.* Patres Milevitani *epist. ad Innoc. I. Arbitramur, adjuvante misericordiâ Christi, qui te & regere consulentem, & orantem exaudire dignatur, auctoritati Sanctitatis Tuæ de sanctarum scripturarum auctoritate depromptæ, faciliùs eos, qui tam perversa sentiunt, esse cessuros.*

S. Cyrillus *epist. ad Cœlestinum Papam de hæresi Nestorij: Porrò Tuæ integritatis mens, & super hac rescientia, non modò religiosissimis Deoq; pijssimis devotissimis Macedoniæ Episcopis, sed totius quoq; Orientis Antistitibus perspicuè per litteras exponi debet. Nam cupientibus illis ansam dabimus, ut omnes uno animo in una sententia persistant, rectæq; Fidei, quæ jam impugnatur, opem ferant.*

Constantinus Magnus in edicto cui initium: *Ea quæ Salvator noster, &c.* (habetur hoc edictum in codice Conciliorum quatuor Generalium Coloniæ edito Anno MDXXX.) *fol. 58.* hæc habet: *Et Pontifex qui pro tempore ipsius sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ extiterit, celsior & Princeps cunctis Sacerdotibus totius mundi existat, & ejus judicio quæq; ad cultum*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

cultum Dei, vel fidei Chriſtianorum ſtabilitatem procurandam fuerint, diſponantur; juſtum quippe eſt, ut ibi lex ſancta caput teneat principatûs, ubi ſanctarum legum inſtitutor Salvator noſter beatum Petrum Apoſtolatûs obtinere præcepit cathedram, ubi & crucis patibulum ſuſtinens, beatiſſimum mortis ſumpſit poculum, ſuiq; Magiſtri & Domini imitator apparuit.

Hieronymus de Irenæo Romam miſſo *in catalogo: Omnium doctrinarum curioſiſſimus explorator, non moles ædificiorum Urbem circumeundo contemplabatur, ſed Apoſtolicæ Eccleſiæ fidem, ritus, mores, ac diſciplinam, quam illi Petrus & Paulus Apoſtolorum Principes tradidiſſent, perſcrutabatur, nactusq; ibi Apoſtolicas traditiones integras & illibatas, ùt ab Apoſtolis traditæ fuerant, vigilantiſſimè cuſtoditas & integerrimè conſervatas, ad eas omnes, quos ſcriptis exagitat, exinde provocavit hæreticos, quos ſciret eo ſolo tam patenti teſtimonio (ſi quæ in eis reliqua eſſet ratio veritatis) poſſe convinci.*

V. *Quintò denique.* Multæ hæreſes à ſolo Romano Pontifice extra Concilium damnatæ ſunt, extinctæque, quod fieri non poterat, niſi ab auctoritate infallibili & errare neſcia: ſicut enim fides eſt de re certa, & cui falſum ſubeſſe non poteſt, ùt eleganter declarat S. Bernardus *epiſt. 190. ad Innocent.* ita hæreſis eſt rei certò falſæ, & cui verum ſubeſſe non poteſt: ergo ſententia Pontificis, quâ declarat opinionem aliquam eſſe hæreticam, omnino eſt certa & infallibilis; alioquin nec declaratio erit certa, utpote ab auctoritate incerta profecta: nec id quod declaratum eſt, certò ad hæreſin pertinebit, cùm fieri non poſſit, ut à principio incerto deducatur concluſio certa, quemadmodum ſi non eſt certum te aquâ elementari baptizatum eſſe, ita nec erit certum tę verè baptizatum, & Chriſtianum eſſe. Fuiſſe verò quamplures hæreſes auctoritate ſolius Pontificis extra Concilium generale damnatas, dubium non eſt. Nam hæreſin Neſtorianam damnavit Cœleſtinus Papa anno CCCCXXX. & quamvis eam S. Cyrillus priùs jam confutâſſet, nunquam tamen ante Pontificis ſententiam auſus eſt Neſtorium pro hæretico habere, uti patet ex ejuſdem Cyrilli *ad Cœleſt. epiſt. quæ habetur tomo 1. Concilior. Venetæ editionis.* Et licèt Cœleſtinus in eadem Neſtorij cauſa Concilium generale indixerit, id tamen fecit, ut turbæ in Eccleſia natæ ſopirentur, atq; ut Neſtorij fautoribus, quos plurimos habebat, & præpotentes, omnis calũniandi tergiverſandiq; occaſio tolleretur, ut in eo Concilio non

hæresi à Cœlestino prædamnatæ venia daretur, sed Nestorio tantùm, si resipisceret. Hæresis Joviniani, & Pelagij damnata est Romæ à Syricio Papa anno CCCXC. ejusdemq; auctoritate à S. Ambrosio in Concilio Mediolanensi testibus S. Prospero *carm. de ingratis.* S. Hieronymo *contra Pelagium l. 2. & præfat. in Jerem. lib. 4.* Hæresis Monothelitarum, & Ecthesis Heraclij Imperatoris damnata est à Severino Papa anno DCXXXIX. ùt habetur *in synodo Lateranensi*, sub Martino Papa *secret. 1. & 2.* & probat Baronius *ad eumdem annum.* Propositiones hæreticæ Gilberti Pictaviensis Episcopi damnatæ sunt ab Eugenio III. anno MCXLVIII. Denique ut alia omittamus, propositiones Jansenij in eo sensu, quem verba exhibent año MDCLII. & MDCLVI. ab Iñocentio & Alexandro Papa, ùt hæreticæ damnatæ sunt, & ùt tales à Gallis proscriptæ, immo ùt refert Archdekinus *in Theolog. tripart. p. 1. tr. 1. q. 5. in fine. Ex Regis Christianissimi, & Episcoporum Galliæ desiderio, Alexander VII. decrevit, ut universus ordo Ecclesiasticus huic professioni cum juramento subscriberet: Ego N. Constitutioni Apostolicæ Innocentij X. datæ die 31. Maji MDCLIII. & Constitutioni Alexandri VII. datę 16. Octobris MDCLVI. summorum Pontificum me subjicio, & quinque propositiones ex Cornelij Jansenij libro, cui nomen Augustinus, excerptas, & in sensu ab eodem Auctore intento, prout illas per dictas Constitutiones sedes Apostolica damnavit, sincero animo rejicio, ac damno, & ita juro: sic me Deus adjuvet, & hæc sancta Dei Evangelia.*

Agnovit ergo Gallia totúsque Ordo Ecclesiasticus, tam certam esse Pontificis Romani sententiam, ut quæ ille damnat, & pro hæreticis habet, damnari debeant, haberíq; pro talibus, & damnationis sententia juramento confirmari; quod fieri non posset, si damnatio certa & indubia non esset; nemo enim jurare potest, propositionem aliquam damnabilem, aut hæreticam esse, nisi certò id credat, alioquin juramentum exponeret periculo falsi, docéntque omnes tum Theologi, tum Jurisperiti.

VI. *Dices:* Tunc modò Pontificum sententias opinionem aliquam damnantium, certitudinem adeptas esse, cùm ab Ecclesia universim receptæ sunt; & quando ipsa Ecclesia hujusmodi damnatas opiniones pro hæreticis habuit.

Respondimus jam suprà ad hanc objectionem, & ea quàm sit inanis, demonstravimus: Ideò enim Ecclesia hujusmodi Pontificum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

tificum ſententias recepit, non quia jam certa veritatis, & ut illis certitudinem commodaret, ſed quia certas credidit, & tales, ut meritò dubium omne, quo priùs Eccleſia jactabatur, excluderent: dubitabat ante Pontificis ſententiam Eccleſia: poſt illam omni dubio ſolvebatur; non ergo certitudinē Pontifici dabat, ſed accipiebat. Deinde qui pronuntianti Papæ non acquieſcerent, pro hæreticis habebantur, non ergo liberum erat ab eo definita aut repellere, aut acceptare, & acceptando certa efficere: imò ipſi Pontifices acceptari jubebant, & qui obſiſterent, anathemate diriſque feriebantur. Deníque cùm dicis à Pontifice definita non eſſe certa, ſed conſenſu Eccleſiæ certa fieri, quid tu intelligis nomine Eccleſiæ? Concilium generale? at jam oſtendimus ex ipſis Concilijs, ex Patribus, praxíque Orbis Catholici etiam extra Concilium errare Pontificem non poſſe. Nec ullus eſt in Eccleſiaſtica hiſtoria vel leviter tinctus, qui neſciat, trecentis & ultrà annis graviſſimas multaſq; hæreſes ſine ullo Generali Concilio damnatas proſcriptaſque eſſe. Totam omnino fidelium ſocietatem? ergo nunquam me Pontificis definita obſtringent, quia nunquam conſtare mihi poteſt omnes omnino fideles in ea conſenſiſſe, & aſſenſu firmâſſe, ſine quo, ùt dicis, certa non ſunt: quis enim tibi nuntius aquilâ aut Pegaſo vectus ad aures pertulit omnes in India, in Africa, in Aſia, in Hiſpania, Germania, Italia, Polonia, Americaque Alexandro Pontifici ſubſcripſiſſe, cùm Janſenium damnavit? imò quî potuerunt omnes conſentire, re non ad omnes perlatâ, nullóque conventu habito, nunquam capitibus collatis? Quòd ſi nomine Eccleſiæ majorem fidelium partem intelligis, de eadem redit quæſtio, quomodo conſtare tibi poſſit, majorem illorum partem in ſententiam contra Janſenium latam, v. g. conſenſiſſe? maximè cùm non ſemper illa pars ſit melior, quæ eſt major: abſurdum igitur eſt ſententias & decreta Pontificum in rebus fidei tunc primùm neceſſarias certasque eſſe, cùm à tota Eccleſia recipiuntur: antequam recipiantur incertas, nec animum obligare.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

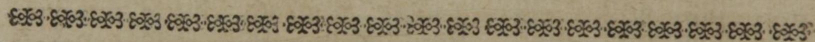

§. VII.

Rationes pro Romani Pontificis infallibilitate.

Summaria.

1. *Prima ratio ex necessitate judicis controversiarum.*
2. *Ex Conciliorum certitudine.*
3. *Ex confirmatione Pontificis, sine qua Concilia plenam auctoritatem non habent.*
4. *Ex ordine Divinæ Providentiæ.*
5. *Ab experientia.*
6. *Ex Ecclesiæ ipsius infallibilitate.*
7. *Ab absurdis.*
8. *Resp. Ad objecta.*

I.

OPtimè animadvertit S. Thomas *3. p. q. 1. a. 3. Ea quæ ex sola voluntate Dei proveniunt supra omne debitum naturæ, nobis innotescere non posse, nisi quatenus in sacra Scriptura traduntur, per quam divina voluntas nobis innotescit.* Cùm ergo privilegium infallibilitatis Romano Pontifici concessum, non tantùm naturæ debitum superet, sed etiam sit contra hominis naturam semper in errores præcipitem, maximè verò circa res divinas, quæ stellarum more, quanto sunt à nobis remotiores, tanto magis oculum aut fugiunt, aut fallunt, tutiore semper silentio, quàm sermone; suffecisset inquam illam ipsam infallibilitatem, seu, ùt Græci vocant, *anamartisian* ex sacris litteris probâsse, ex Conciliorum, Patrúmque testimoniis, ipsoq; perpetuo Ecclesiæ usu. Quia tamen Deus, qui est summa & prima omnium Ratio, nihil potuit aut sine ratione, aut rationi dissentaneum efficere, & homo Christianus, quamvis fide ducatur, hanc ipsam tamen fidem tanto proniùs ample-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

amplectitur, quanto magis ratione, nativo velut pondere, in illam rapitur; nostrarum erit partium argumenta expendere, quæ hanc ipsam infallibilitatem nobis persuadeant.

Prima igitur *ratio* est, quia negatâ hâc infallibilitate in rebus fidei decidendis, sequitur Ecclesiam omni Judice controversiarum destitutam esse, sicq; velut navim in fluctibus, sine clavo, & gubernatore, incertam vagari, & vel nunquam esse certam veritatis, vel omnes sacras controversias ex sententia instinctûs & enthusiasmi privati dirimendas esse, quæ est hæresis Lutheranorum: Concilia enim & difficillimè multóque temporis defluxu convocantur, & sæpissimè convocari non possunt, ùt in primitiva Ecclesia trecentis ferè annis contigit: & si convocentur, multa iterum occurrant, ob quæ vocari in dubium potest, an sint universalia, an legitimè celebrata, an quæ illic decernuntur, fuerint conciliariter, hoc est, præmisso examine & diligenti inquisitione, & pluribus votis decreta, & denique an fuerint à S. Pontifice confirmata: imo Prælatis unius nationis Catholicæ aut venire ad Concilium recusantibus, aut subitò à Concilio abscedentibus, idque allegatis causis, quæ nunquam desunt, quæque legitimæ sint an secus, paucissimis constare potest, generalitas Concilij semper impugnari poterit. Tota ergo Conciliorum auctoritas & certitudo ex hisce omnibus pendet, quorum si vel unum absit, aut saltem dubitetur an abfuerit, Concilij definitio evadit incerta, ùt experientiâ multorum Conciliorum constat, videlicet Francofordiensis sub Carolo M. Pisani, Constantiensis, Basileensis, Florentini, Lateranensis, &c. Quid ergo fiet Concilio aut impedito, aut discordijs soluto, aut de quo non constat, an universale & legitimum sit, ac à Pontifice confirmatum? Quis tunc finem controversijs imponet? quis partibus sententiam dicet, si Papa errare potest? & denique me in fide nutantem quis confirmabit? Expectetur *dices* Concilium. At nimis tardum, nimis incertum est hoc remedium animis interim discordiâ divisis, & falsâ opinione infectis, quam diu animo retentam vix deponent, Concilio posteà jubente: sunt enim falsæ corruptæque doctrinæ venenorum instar, quibus festinata remedia subveniunt, sed tarda multùmque dilata, ac malo jam in præcordia recepto, frustra sunt, & inutilia. Deinde Concilia,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

cilia, ùt diximus, tam multis opus habent, ut vix aliquod ſit, quod repelli aut eludi non poſſit hâc præſertim tempeſtate, quando opinandi licentia tam latè dominatur, ut nihil ſit, quod in dubium & problema vocari non poſſit, Doctoribus paſſim novitate gaudentibus, omníque induſtriâ ea probantibus, quæ probari non poſſunt, ut ex difficultate ingenium oſtentent, & ex ingenio palmam & plauſum apud eos mereantur, qui plus arti tribuunt quàm veritati.

II. *Secunda Ratio.* Negatâ Pontifici Romano infallibilitate, cùm è cathedra pronuntiat, ne quidem ipſis Concilijs eorumque decretis certa & indubitata auctoritas & fides conſtat: Concilia enim, niſi ſint legitima, & univerſalia, nihil in fide ſtatuere poſſunt, ùt patet de Concilio Ariminenſi, Epheſino 2. aliíſque: at legitima & univerſalia eſſe unde conſtat? Quia Papa confirmavit, teſtaturque legitima eſſe? At ſecundùm te errare poteſt Papa, & tunc maximè, cùm facti quæſtio vertitur, qualis eſt illa: an Concilium fuerit Generale, legitimum, & legitimè proceſſerit. Quia Eccleſia recepit? At non tenetur Eccleſia recipere, niſi conſtet legitimũ & univerſale eſſe, quis hoc dixit Eccleſiæ, & cui tutò credere Eccleſia potuit, lubrico Papæ teſtimonio & caſui expoſito? Vides eâdem ratione præcipitari Concilium, quâ nimiùm attollitur.

III. *Tertia Ratio.* Si Papa errare poteſt, Concilium non poteſt, ergo non oportebit acta Concilij à Papa confirmari, ſed potiùs acta Pontificis à Concilio confirmanda erunt, quod tamen eſt contra expreſſiſſimam doctrinam ſanctorum Patrum, *in d. 17.* & perpetuam Eccleſiæ praxin. Quid verò magis contra rectum ordinem rectamque rationem, quàm ab eo, qui errare poteſt, neceſſariò illius ſententias confirmari, qui errare non poteſt, hoc eſt, videntem à cæco duci, & ſolem à ſtellis radiari?

IV. *Quarta Ratio.* Certum eſt Deum, quantumvis rerum omniũ primam & potentiſſimam cauſam, quæq; nullius conſortio aut præſidio indiget, accomodatè ad rerum omnium cauſam operari, per ignem videl. non per áquam calefacere: per lucem, non per ſonos aërem illuſtrare: coloribus oculos paſcere, non ſaporibus: pernicitatem aquilis, non teſtudini dare: & denique quæ ſingulorum naturis congruunt, non quæ adverſantur, tribuere: & hanc

eſſe di-

esse divinæ Providentiæ indolem, à sacris paginis toties commendatam, omnia videlicet *In ordine, pondere, & mensura* molientis, *disponentísque suaviter*, hoc est, juxta non contra rerum naturas ac propensiones. Cùm ergo Deus Pontificem Romanum constituerit Caput, Pastorem & Magistrum, non tantùm Ecclesiarum omnium in particulari, verùm etiam ipsius Ecclesiæ universalis (ùt definitum est in Concilio Constantiensi *sess. 8. art. 37. sess. 15. sess. ult.* & Concilio Florent. *sess. ult.* Lateranensi *sess. 11.* & Lugdun. primo *c. unico. de homic.* Lugdunensi *2. c. unico de summa Trinit. in 6.*) oportet infallibilitatem, de qua agimus, aut Ecclesiæ tribuere, aut Pontifici, aut utríque, aut neutri. Si neutri: nihil ergo in Ecclesia certi habebimus, fide in opinionem mutatâ. Si & Pontifici & Ecclesiæ: est ergo Pontifex infallibilis. Si soli Ecclesiæ & Concilio, non verò Pontifici: ergo Deus plus doctrinæ, & certitudinis in discipulum, quàm in Magistrum contulit, & qui oves noluit errare posse, voluit pastorem posse: & domum voluit firmiùs quàm fundamentum stare, hoc frangi & cadere, illam non posse: quid amabò magis contra naturam fundamenti, contra ordinem capitis, contra rationem Magistri, contra conditionem Pastoris? Si tibi hinc rupem, hinc arenam ostenderem, quam tu pro fundamento eligeres, quæ subsidere, & moveri potest, aut quæ non potest? Si duos tibi ad magisterium offerrem, alterum tam copiosâ doctrinâ instructum, ut falli docendo non posset, alterum mediocriter tinctum, & sæpe prolapsum: quem tu Magistrum diceres? in errores expositum, an securum veritatis & nunquam erraturum? Eâdem ergo ratione, si Ecclesia falli non potest, sed Papa potest, Ecclesiæ dicendum erat, non Papæ: *Pasce oves meas: Pro te oravi, ut non deficiat fides tua: Super te ædificabo Vicarium meum*: & denique Ecclesia Magistra Papæ, Ecclesia Vicaria Christi, Ecclesia ovium & ipsius etiam Pontificis Pastor; quæ omnia & per se sunt absurda, & apud nullos Patres, in nullis Concilijs audita.

V. *Quinta Ratio* deducitur ab experientia; quæ enim fieri possunt, aliquando facta sunt, nec ullam aut in cœlis aut in terris potentiam reperies, quæ aliquando in actum non eruperit: potest ignis calefacere, & ideò nullum reperies, qui non aliquando calefecerit: potest vitis vinum proferre, & ideò nulla vitis est, quæ

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

non aliquando protulerit, aut ſi non protulerit, ideò eſt, quia non potuit: poteſt homo in ſanctum evadere, & ideò aliquos ſaltem inter homines reperies, qui evaſerunt: ſicut ex adverſo, quæ nunquam in aliqua ſpecie facta ſunt, creduntur fieri non poſſe: quemadmodum quia nunquam duo phœnices viſi ſunt, nunquam boves alati, nunquam aquilæ cornigeræ, nunquam ignes frigidi: ideò & optimo quidem jure negamus ea fieri poſſe; alioquin fruſtra aliquid natura faceret, hoc eſt, potentiam ſterilem, & nunquam in actum aliquem prodeuntem: ex quo etiam principio Philoſophi docent cœlum incorruptibilis naturæ eſſe, quia nulla in cœlis corruptio à tot ſæculis obſervata eſt. Eodem modo cùm ab Eccleſia condita nunquam è cathedra Petri hæreſis aliqua prodierit, ùt in ſolutione objectionum dicetur, aut nimis imprudens eſt, qui dicit fieri poſſe, quæ nunquam facta ſunt; aut nimis timidus, qui timet, ne aliquando contingant, quæ nunquam contigerunt, maximè ubi tot alia adminicula inconſultum hunc, & panicum timorem abſolvunt. In cathedra Conſtantinopolitana Macedonius, Neſtorius, Sergius hæreſiarchæ ſederunt. In Alexandrina Gregorius & Lucius Ariani, Dioſcorus Eutychianus, Cyrus Monothelita. In Antiochena Paulus Samoſatenus, Petrus Eutychianus, Macarius Monothelita. In Hieroſolymitana Joannes Origeniſta, Irenæus & Hilarius Ariani. Romanam verò ſedem nulla hæreſis occupavit, ùt ſuprà oſtendimus, quam propterea S. Hieronymus *epiſt. ad Damaſum, Fontem ſignatum vocat, hortumq; concluſum, & apud quam ſolam incorrupta Patrum ſervatur hæreditas:* & planè admiratione omnino dignum eſt, hanc ſolam à Paganis, ab hæreticis, à ſchiſmaticis, dolis, armis, ſupplicijsque & certatim appetitam ſtetiſſe, ſemper invictam, nec invictam tantùm, ſed etiam invulneratam, cadentibus interim, à quibus infeſtabatur, hoſtibus, tótoque Orbe pro hæreticis & perduellibus, qui cum illa non ſentirent, conclamatis. Quid Wandalus, quid Gothus, quid Græcus, quid Conſtantius, quid Valens non egit? nam Nerones & Diocletianos tacemus, ut hanc virginem corrumperent, fædarentq;, toto penè Orbe, in unam & inermem armato? vicit tamen illa, floremque Religionis tam illibatum ſervavit, quàm accepit, oſtenditque verum fuiſſe illud ſui ſponſi vaticinium: *Portæ inferi non prævalebunt*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

valebunt adversus illam. Et illud *Isajæ 50. Pro eo quod fuisti derelicta, & odio habita, & non erat qui per te transiret; ponam te in superbiam sæculorum, gaudium in generationem & generationem, & suges lac gentium, & mamillâ Regum lactaberis, & scies quia ego Dominus salvans te, & Redemptor tuus: & venient ad te curvi filij eorum, qui detrahebant tibi, & vocabunt te Civitatem Domini.* Cùm ergo fides Romanæ Sedis tunc non defecerit, cùm aliæ omnes defecerunt, maximéque timeri poterat, ne hæresi aliquâ corrumperetur; planè dicendum est deficere eam non posse, nam si posset, jam defecisset.

VI. *Sexta Ratio.* Hoc privilegiũ infallibilis doctrinæ, quod Pontifici asserimus, ex duobus capitibus, aut negari summo Pontifici, aut concedi debet; ex voluntate videlicet Dei per scripturas declarata, & ex bono Ecclesiæ regimine; sed utroq; titulo cogimur hanc infallibilitatem Pontifici asserere; Scriptura enim sacra iisdem verbis, quibus dicit Ecclesiam errare non posse, iisdem de Pontifice hoc dicit: si enim Ecclesia ideò errare non potest, quia *1. ad Timotheum 3.* dicitur *columna & firmamentum veritatis:* Et *Qui Ecclesiam non audit, est instar Ethnici & Publicani habendus:* idem parique jure de Petro dicendum erit, qui *fundamentum Ecclesiæ appellatur, cui claves Regni cœlorum traduntur, pro cujus fide, ne deficiat, Christus orat: & cui soli, ac tertiò præcipit: Si amas me, pasce oves meas* Aut ergo verba scripturæ Ecclesiæ infallibilitatem non probant, aut probant etiam Petri, ejúsque successorum. Bonum verò Ecclesiæ Regimen quod attinet, certum est Ecclesiæ magis conducere, ut Pastorem infallibilem habeat, & cujus doctrina nihil falsitatis admittat, quàm errori obnoxium; hoc enim quàm plurimis nocet, illud nemini. Ergo quocumque respicias, non debet hoc privilegium negari Vicario Christi.

VII. *Septima Ratio.* Qui dicunt in rebus fidei judicandis errare Pontificem posse, non id tantùm agunt, ut hanc opinionem intra scholas & arenam disputationis retineant; sed ut illam quã maximè ad mores & praxin extendant; & ita Pontifice aliquid statuente, contrarium ipsi & dicunt, & sentiunt, negantque fidem suam, quæ certa esse debet, dubiæ Pontificis sententiæ alligari posse. Ex hoc autem quàm plurimæ in mores, ipsamq; Religionem corruptelæ existunt. Primò enim quilibet Judicem Pon-

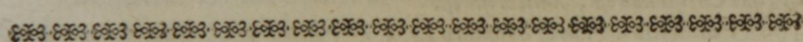
Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

tificis agit; damnat, quos ille absolvit; absolvit, quos damnat, pessimæque assuescitur libertati, summi Pastoris sententias examinandi, tum etiam rescindendi, ac denique contemnendi; nascitur enim ex pugna & victoria victi tanquam aut paris, aut inferioris contemptus, & qui modò Papam Concilio submittebant, jam etiam sibi, dum judicant, damnántque, submittunt. Deinde cùm opiniones, quas summi Pontifices damnant prohibéntque, semper Religioni aut moribus infestæ sint & perniciosæ; si eas possum nihilominùs ùt honestas amplecti, & in opus redigere, quanta in Ecclesiá confusio, in mores licentia, & pernicies grassabitur? v. g. hanc Jansenij propositionem: *Semipelagianum est dicere, Christum pro omnibus omnino mortuum esse, aut sanguinem fudisse:* damnavit ùt hæreticam Innocentius X. Istam verò: *Licet honestæ aliàs matronæ, quæ amori succubuit, ne honoris jacturam faciat, fœtum medicamentis abigere:* hanc ùt temerariam, scandalosam, & omnino falsam, alter Iñocentius XI. æquè proscriptam voluit; si tu ergo illorum Pontificum sententiis insuper habitis, eóque prætextu, quòd extra Concilium errare possint, contrariam opinionem, ùt probabilem teneas exerceásque, nec per censuram incertæ auctoritatis præjudicium illis factum dicas, quæ scandala, turpitudines, corruptelæ Ecclesiam interim fœdabunt? quámq; erit serum, incertúmque à Concilio remedium, morbo jam latè fuso, & per tot clades animarum vagante? Quòd si hæc libertas contra Principum leges & imperia opinandi agendíque omnem Rempublicam, statúmque politicum perderet, quanto magis perdet Christianam, quæ ex morum fideique integritate constat? ut proinde nulli umquam venire in mentem possit, eâ ratione Christum Ecclesiam suam instituisse, quâ si Princeps sæcularis institueret, omnium reprehensionem jure optimo mereretur. Et qui in fidei & morum Decretis errare posse Pontificem dicunt, multo magis de Episcopis, alijsque Prælatis dicunt, multóque istis liberiùs, quàm Pontifici obsistent: en ergo pulchram in Ecclesia majorum minorúmque harmoniam ac concentum: Asserit Papa, Episcopus negat. Episcopus præcipit, Clericus non obtemperat. Clericus explicat, populus aliter intelligit. Quod superiores nigrum esse dicunt, subditi album vocant, pulcherimâ imperandi & numquam obtemperandi conditione.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

VIII. *Dices:* Pontificem extra Concilium errori quidem obnoxium esse, ejus tamen decreta observari interim debere, donec in Concilio rescindantur.

℟. Si hæc ita fierent, ùt dicuntur, tolerari utcúmque eam sententiam posse; jam verò contrarium experimur: si enim, ùt dicunt, Papæ interim obediendum est, cur non obediunt Leoni X. in Concilio Lateranensi, cur non Eugenio IV. in Florentino, cur non Pio II. alijsque suprà productis, qui omnes definiunt Concilium Pontifici subesse, & hujus cùm è cathedra docet, sententias nulli errori misceri posse? cur Concilij partes occupant, & quod nullum Concilium ausum est definire, definiunt ipsi, perinde ac si non Concilium tantùm supra Papam, sed seipsos supra Concilium attollant, & potestatem ab hoc numquam usurpatam involent ipsi, præcipitatâ in Pontificem ejusque auctoritatem sententiâ. Deinde si concedunt decretis fidei à Pontifice factis semel credendum esse, dum interim Concilium cogatur; concedere debent, etiam post Concilium, & semper credendum esse, quia fides numquam mutatur, & quod semel hoc semper credendum est, cùm veritas semper sit eadem, nec vultum variet: & quod heri verum fuit, hoc hodie, hoc crastinâ, hoc perendie, hoc post centum, post mille annos, semperque verum erit.

§. VIII.

Censuræ Patrum & Doctorum.

Summaria.

1. *Censura Gregorij IV. PP. S. Nicolai I. S. Hieronymi, Pelagij PP. Hugonis Etheriani, S. Leonis IX. Francisci Suarez, Melchioris Cani Episc. Canariensis, S. Thomæ, S. Antonini, &c.*
2. *Respond. ad objecta.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

I.

Uæ Patrum de illis sententia fuerit, qui summorum Pontificum de fide aut moribus Decreta eo prætextu, quod errare possint, non observant, totidem nos illorum verbis referemus, nihil ex nostro adjecturi.

Gregorius. IV. *in epist. ad Episcopos Galliæ, Germaniæ, Europæ & & per universas Provincias constitutos, quæ habetur in c. præceptis d. 12. Præceptis*, inquit, *Apostolicis, non durâ superbiâ resistatur, sed per obedientiam, quæ à sancta Romana Ecclesia & Apostolica auctoritate jussa sunt, salutiferè impleantur, si ejusdem sanctæ Dei Ecclesiæ, quæ est caput vestrum, communionem habere desideratis.*

S. Nicolaus I. *in epist. ad Mediolanenses*, quæque in synodo Oecumenica 8. *Act. 1. & 8.* confirmata est, habeturque *in c. omnes d. 22. Fidem*, inquit, *violat, qui adversùs illam agit, quæ Mater est fidei, & illi contumax invenitur, qui eam cunctis Ecclesijs prætulisse cognoscitur.*

S. Hieronymus *epist. ad Damasum quæ habetur in c. quoniam 24. q. 1. Ego nullum præmium, nisi Christum secutus, Beatitudini tuæ, hoc est, cathedræ Petri communione consocior: super illam Petram ædificatam Ecclesiam scio: quicúmque extra hanc domum agnum comederit, profanus est: si quis in Arca Noë non fuerit, peribit regnante diluvio: quicúmque tecum non colligit, spargit, hoc est, qui Christi non est, Antichristi est.*

Pelagius *PP. in c. quoniam 24. q. 1. Contra Apostolicam sedem temere credentes pessima dividit opinio, quod schisma specialiter esse denuntiat Augustinus dicens de talibus: Adversùs auctoritatem illarum Ecclesiarum, quæ ab Apostolica sede epistolas accipere meruerunt temerè credendo, immanissimum schismatis crimen à se propulsare non poterit.*

Hugo Etherianus, qui scripsit sub Alex. III. PP. Vir planè doctissimus *in Comment. de Processi. spiritus S. l. 3. c. 10. & habetur in biblioth. Patrum: Æquum est, ratum habere, quod tanta Ecclesia decernit, quod tantus Pontifex enuntiat. Qui autem primæ sedis, immo totius orbis Præsuli resistunt, Christi dispositioni resistunt, & nisi resipiscant, contumaciæ judicio plectentur. Quicúmque naviculam Christi spernit, incautè navigat, & nisi plumbeas moles pervicacitatis reijciat, influent maria.*

S. Leo IX. *epist. ad Michaelem Patriarcham Constantinop.* quam recitat Baronius ad annum MLIV. *n. 14. Quid hoc monstri est frater charissime?*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

rissime? Romana Ecclesia caput & Mater Ecclesiarum, membra & filias non habet? Et quomodo potest dici caput, aut Mater? credimus enim, propter quod & loquimur, átque constanter profitemur: Romana Ecclesia adeò non est sola, vel sicut tu putas, una; ut in toto orbe terrarum, quæcunq; natio dissentit superbè ab ea, non sit jam dicenda vel habenda Ecclesia aliqua, sed omnino nulla, quin potiùs Conciliabulum hæreticorum, aut conventiculum schismaticorum, & Synagoga sathanæ.

Franciscus Suarez *in Tr. de fide d. 20. sect. 3. n. 22. At verò tam de hac definitione* (Bonifacij VIII. in extravag. unam sanctam de major. &c.) *quàm de aliis decretis Pontificum ausus est dictus Rogerus respondere, non esse de fide certum, Pontificem definientem sine Concilio generali, non posse errare. Sed est responsio, non solùm nimis temeraria, sed etiam erronea: nam licèt olim fortasse aliqui Doctores Catholici sine pertinacia in hoc dubitaverint, vel erraverint; jam verò tam est constans Ecclesiæ consensus, & Catholicorum Scriptorum concors de hac veritate sententia, ut eam in dubium revocare, nullo modo liceat.*

Idem Suarez *Tr. de fide d. 5. sect. 8. n. 4. Nihilominus veritas Catholica est, Pontificem definientem ex Cathedra, esse regulam fidei, quæ errare non potest, quando aliquid authenticè proponit universæ Ecclesiæ, tanquam de fide divina credendum: ita docent hoc tempore omnes Catholici Doctores, & censeo, esse rem de fide certam.*

Melchior Canus Episcopus Canariensis, quíque Concilio Tridentino interfuit, *de locis Theolog. l. 6. c. 6. Illud assero, ac fidenter quidem assero, pestem eos Ecclesiæ ac perniciem afferre, qui aut negant Romanum Pontificem Petro in fidei doctrinaq; auctoritate succedere, aut certè astruunt summum Ecclesiæ Pastorem, quicumque tamen ille sit, errare in fidei judicio posse. Utrumq; scilicet hæretici faciunt; qui verò illis in utroq; repugnant, hi in Ecclesia Catholici habentur. Quamobrem non equidem intelligo, quonam consilio fideles quidam hæreticorum, quàm Catholicorum opinionibus favere malint, nam hæretici video quid sequantur: nempe vivendi docendíq; licentiam, & in his omnibus impunitatem. Et volunt sine capite corpus, ut neq; pes, neq; mens suum officium faciant. Volunt sine Pastore uno oves, ut cùm lupi ipsi sint, Pastores tamen esse videantur. Volunt sine judice lites, ut dissidiorum nullus finis sit. Atq; ita cùm amoto arbitrio adversùs Doctos dimicent, victores à turba judicentur. Turbari demum omnia volunt, quoniam, ut in Hispanorum proverbio est, turbatum flumen piscatorum est lucrum: nos autem communem Catholicorum sententiam*

sequa-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

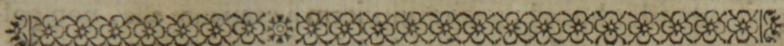
sequamur; tutò enim sequimur, quoniam communis Catholicorum est. Præterquam quòd ea sentiunt, quæ sacrarum etiam litterarum testimonia confirmant, Pontificum decreta finiunt, veterum sanctorum chorus concinit, Conciliorum Patres affirmant, Apostolorum traditio probat, perpetuus Ecclesiæ usus observat.

Adjungi his possunt censuræ omnium illorum Patrum, qui Concilium universale Papæ submittunt, S. videl. Thomæ, S. Bonaventuræ, S. Antonini, & aliorum quos suprà protulimus.

II. *Dices*: Sanctorum Patrum censuris, quas modò recitavimus, eos tantùm perstringi, qui aut à sede Apostolica deficiunt, aut illius decretis non obtemperant; neutrum ab ijs fieri, qui Pontificem extra Concilium errare posse dicunt: hanc enim sententiam à Sede Apostolica damnatam non esse, conjungíque cum obsequio, cum reverentia Pontifici debitis.

℟. Eos qui doctrinam sedemque Romanam erroris insimulant, non gratis id agere, neque ingenij tantùm calamíque exercendi gratiâ: sed in opus etiam & praxin micare, eóque velut clypeo, quæ à Pontifice decernuntur, sed non placent, repellere: hos verò, ùt diximus, graviter à SS. Patribus notari, ut illorum verba, quæ clarissima sunt, satis ostendunt: imò posita semel fallibilitate Pontificis, decreta fidei ab hoc constituta, ne quidem à volentibus observari possunt, quis enim certâ & divinâ fide id credat, quod certum non est, quod potest falso misceri? Quòd si Patres tam severè in illos declamant, qui à sede Apostolica in uno alteróve discedunt, quid de illis dicturi essent, qui totá hujus auctoritatem in ipsa velut radice succîdunt? Quòd verò dicitur: nihil à summis Pontificibus in hac quæstione definitum esse, id quam à vero sit alienum, patet ex suprà disputatis. Et demus ita esse, tacet Petrus, quia non auditur: *Si enim dixerit vobis, non credetis, & si interrogaverit, non respondebitis illi*: quî enim dicenti credant, qui ideò fallibilem volunt, ut credere non teneantur? Si Leonem, Si Eugenium, si Sixtum, si tot Concilia non audîstis, Innocentium audietis? At, inquiunt, omnem Pontificibus venerationem profitemur. Omnino sic à Catholicis oporteret: ceterùm videntur nobis *dicere, sed non facere*: nec enim hanc novam obsequendi formam intelligimus; obsequimur, sed si jubet, non paremus: si minatur, contemnimus: si monet, non audimus: si statuit,

non credimus: si appellantes recipit, tumultuamur: & tamen obsequimur. Quis enimverò non dicimus Rex aliquis aut Princeps, sed vel Paterfamilias à servis à filijs hoc obsequium ferret? Faciant ergo quod dicunt, & absoluta res est, aut si non faciunt, saltem nec dicant, ne ludibrium inobservantiæ adjungant.

§. IX.

Respondetur ad obiecta.

Summaria.

1. *Posse Papam in hæresin personalem cadere, non doctrinalem.*
2. *Non ideò frustra esse concilia, quia Papa falli non potest.*
3. *Posse Pontificem sine Concilijs necessariam dogmatis definiendis industriam adhibere.*
4. *Cypriani contentiones magnum argumentum esse infallibilitatis Pontificiæ.*
5. *Cur Pontifex hæresin docere non possit?*
6. *Quid de erroribus S. Petri?*
7. *Et Zephyrini?*
8. *Et Liberij?*
9. *Et Felicis?*
10. *Et 11. Gelasij?*
12. *Et Vigilij?*
13. *Et Honorij I.?*
14. *Et aliorum Pontificum?*
15. *Non semper Pontificum constitutiones ad fidem pertinere.*
16. *Errare possunt in quæstionibus facti, sed non omnibus.*
17. *Post Concilium Constantiense de fide est, hunc in individuo legitimum esse Papam.*
18. *Contrariam sententiam nec à ratione, nec ab auctoritate probabilem esse.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

I.

Pponitur 1. Sancti Patres, ipsique canones dicunt Pontificem in hæresim lapsum judicari à Concilio debere, supponunt ergo posse in hæresin incidere.

℞. Canones expressè loqui de errore personali non judiciali: hoc est, posse Pontificem hæreticum esse, non posse hæresin publicè & è cathedra docere: hoc nos solùm negamus, hoc Petro & Ecclesiæ promissum est. Error enim personalis, aut occultus est, aut privatis scriptionibus à Pontifice, & sine imperio inspersus, Ecclesiæ nihil nocet, cùm omnes sciant Pontificem extra cathedram errare posse, nec illius privatas opiniones alio animo, aliόve vultu, quàm privati Doctoris legant, tantúmque illis tribuant, quantum ponderis & rationum habent. Habemúsque hujus rei exemplum in veteri testamento *Numer. 14.* Ubi Balaam propheta Dei, quamvis vellet, maximéque percuperet populo Israelitico maledicere, nunquam tamen Deo prohibente potuit: quod Regi, à quo ad execrandum conductus erat, confessus: *Non potero præterire*, inquit, *sermonem Domini Dei mei, ut vel boni quid vel mali proferam ex corde meo, etiamsi dederit Balac plenam domum suam argenti, & auri, sed quidquid Dominus dixerit hoc loquar.* Et in eodem antiquo testamento summo sacerdoti Oraculum non canebat, nisi sacris induto & Pontificem agenti. Idem dicas de Romano Pontifice.

At, *inquies*, hoc perpetuum miraculum est, non posse hominem errare, cùm hoc sit maximè humanum: multóque magis Papam hæreticum non posse hæresin docere, cùm tamen *ex abundantia cordis os loquatur, nec possit arbor mala fructus bonos facere.*

Respondetur. Si per miraculum rem intelligas viribus naturæ superiorem, verum dicis: sed hoc in Ecclesia non est novum, imò quotidianum, & penè momentaneum, ùt apparet in justificatione peccatorum, administratione sacramentorum, sacrificio incruento aliisque mille: nec enim Ecclesiam natura, sed gratia munit, conservatque; nec Deo difficiliùs est supra, quàm juxta naturam agere, cùm omnia voluntate & nutu agat, ipsique naturæ nihil magis sit innatum, & proprium, quàm volenti Deo obedire, adeò ut quidquid, agente Deo, naturæ supra naturam accidit, sit illi

sit illi magis consentaneum, quam ipsa natura, quam Philosophi vocant *potentiam obedientialem.*

II. *Non obstat 2.* Frustra esse Concilia, si Papa sine illis errare non potest.

℟. Certum esse, & negari à nemine posse, etiam sine Concilijs definiri res fidei posse, & trecentis ac ampliùs annis definitas fuisse; nec propterea tamen frustra Concilia sunt: nam & sine rheda possum & sine equis iter facere, nec ista tamen frustra sunt. Roma teste Plinio *l. 29. c. 1.* sexcentis annis medicis caruit, multóque pluribus sine magnete vela fecit: non ideò tamen nullus est magnetis & medicorum usus. Pontifex ergo Concilium vocat, non quia sine Concilio errori subjacet; sed quia in Concilijs, quò plura sunt capita, eò plures sunt oculi linguæque, quæ vident & consulunt, tantóque citiùs veritas reperitur, quanto à pluribus quæritur. In Concilio omnium nationum Episcopi sunt, qui singularum varias necessitates, conditiones, mores exponunt, & accommodata singulis remedia suadent, dissentanea refutant. Et cùm non sufficiat leges ferre, nisi etiam latæ executioni dentur; in Concilijs de modo exequendi agitur, nec ullus exceptioni locus datur, ubi omnes auditi, communíque omnium consilio leges decretæ; cessantque querelæ subditorum, ubi non unius tantùm, sed omnium voto obstrictos se vident, pudetque omnes accusare. Hæc sunt bona Conciliorū, quæ tamen cum multis magnísq; periculis aliquando vinciantur, Pontificis arbitrio sedet, quando cum illis, quando sine illis agere velit: illi enim creditæ sunt oves, illi traditæ claves, in illo fundata Ecclesia, nullâ Concilij mentione.

III. *Non obstat 3.* Assistentiam Spiritûs S. Romano Pontifici sub ea conditione promissam, ut is in rebus fidei declarandis sufficientem adhibeat diligentiam, humanóque procedat modo, prout in rebus arduis, summíque momenti homines solent, nec enim si dormienti aut intemperiis agitato constitutio aliqua excideret, ea continuò pro fidei dogmate recipienda esset: ex quo duplex argumentum ducitur. Primum: quia ut huic necessariæ diligentiæ satisfiat, videtur Concilium necessarium omnino esse, hujus enim indictio est supremus humanæ diligentiæ gradus, cùm major adhiberi non possit. Secundum: quia nobis constare non potest, an

test, an Pontifex sufficientem, & inveniendæ veritati necessariam diligentiam adhibuerit; ergo etiam constare non potest de veritate ab eo factæ decisionis, quæ illi, ùt diximus, diligentiæ alligata est.

℟. Verum esse, oportere Romanum Pontificem adhibitis pro negotij qualitate Doctorum consiliis, maturéque expensâ veritate res fidei decernere, nec Deum præcipitatis in re tanta, & temerariis sententiis radium suum accommodare: sed negamus ad has humanæ industriæ partes explendas necessaria esse Concilia; si enim necessaria, cur in Primitiva Ecclesia, tot hæresibus agitata cessatum à Conciliis est? immo, ùt sæpe diximus, impedimento hæc potiùs sunt, ubi lenta remedia morbus non admittit; quod maximè in hæresi extinguenda verum est, quæ, nisi favillam opprimas, in incendium erumpit. Quòd si casum aliquem ponas, in quo sit opus Concilio, Deus, qui nunquam Ecclesiæ in necessariis deest, neque hîc deerit: neque tunc tamen Pontificis sententia plurium suffragiis alligata erit, sed illi parti, quam æquiorem crediderit, quamvis minori: nec enim ad prudentiam, humanámque industriam pertinet pluribus semper adhærere, sed melioribus; quod optimè Historicus animadvertit, ubi *l. 1. decade 3.* cùm recitâsset Hannonis contra Hannibalem perorantis sententiam, hæc subjungit: *Pauci ac ferme optimus quisque Hannoni assentiebantur: sed ùt plerumque fit, major pars meliorem vicit.*

At unde constabit diligentiam à Pontifice præstitam, qualem causa requirit, cùm hoc sit facti, & à Pontifice errari possit?

Respondemus: Concilio idem opponi posse, nam & hoc in facto errare potest. Sunt ergo, ùt infra dicetur, aliqua, quæ ad factũ quidẽ spectant; sed quia à Deo revelata sunt, aut saltẽ cum revelatis connexa, & ad publicũ Ecclesiæ bonũ spectant, in ijs æquè ac in Juris quæstionibus nec Pontifex, nec Ecclesia errare, aut deficere possunt, Deo enim curæ est, ne desint fini à se præfixo media fini accommodata. Cùm ergo voluerit Deus sententias fidei à Pontifice latas, ratas haberi, fixásque, nec errore aliquo corruptas; ipse etiam curabit, ne sint temerariæ, cæcóque impetu, & absque consilio profusæ: quemadmodum, quia Deus Abrahæ filium promiserat, & ex filio perpetuam successionem, ipsúmque Messiam; adeun-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

ad eundem ſpectavit Deum, ut à ſterili filius naſceretur, nec ante tempus, quamvis occidi juſſus, quamvis jam gladio ſubjectus, vitam finiret: quod pulchrè S. Paulus *ad Roman. c. 4.* exprimens: *Et non infirmatus eſt*, inquit, *Abraham fide, nec conſideravit corpus ſuum emortuum, cùm jam ferè centum eſſet annorum, & emortuam vulvam Saræ. In repromiſſione etiam Dei non hæſitavit diffidentiâ, ſed confortatus eſt fide dans gloriam Deo, pleniſſimè ſciens, quia quæcunq; promiſit, potens eſt & facere.*

IV. *Nec obſtat 4.* Sanctum Cyprianum Epiſcopum & Martyrem in Synodo 80. Epiſcoporum, contra expreſſam Stephani Papæ definitionem, ſtatuiſſe hæreticos rebaptizandos eſſe, immo in eundem Stephanum acriter invectum, ùt patet ex illius *epiſt. ad Pompejum.* Senſit ergo B. Cyprianus aliíque Epiſcopi, non eſſe, quæ à Papa definiuntur, omnino certa, poſſéque integrâ fide improbari; alioquin hæreticus eſſet Cyprianus, & in hæreſi mortuus, quē tamen Eccleſia ſemper ùt Sanctum venerata eſt.

℟. Antequam huic argumento ſatisfiat, repetenda eſt diſſenſionum origo, quæ Cyprianum in Stephanum Papam concitârunt majori, quàm Sanctum & Martyrem decuit, agitatione; adeò ingentis animi viris faciliùs eſt ferrum & pœnas, quàm affectus & animum vincere. Res ſic habuit. Novatus in Africa Epiſcopus, gravium illic flagitiorum poſtulatus, Romam conceſſerat, homo turbidiſſimi ingenij, ſerendíſque contentionibus unicè natus, ac ùt verbis Cypriani utamur: *Curioſus ut proderet, adulator ut falleret, nunquam fidelis, ut diligeret, fax & ignis ad conflanda ſeditionis incendia, turbo & tempeſtas ad cienda fidei naufragia.* Hic ubi Romæ fuit, excitato ſchiſmate, Cleróque Romano in partes ac factiones diviſo, Cornelio legitimo Pontifici Novatianum Sacerdotem Romanum opponit, eumq; à paucis Epiſcopis Pontificem renuntiari curat. Additæ ſchiſmati hæreſes: negabat enim lapſos, quamvis facti pœniteret, recipi debere; hinc ſe ſuóſque Catharos, hoc eſt, mundos appellabat, geſtabátque candidam veſtem, ſanctitatis inſigne, quòd nollet peccantibus miſceri; eos qui à Catholicis Baptiſmum accepiſſent, tingi iterum jubebat, quòd immundos, indignóſque diceret, ut ſuis jungerentur. Hinc Cypriani errores, litéſque cum Stephano: negabat Baptiſmum ab hæreticis collatum, validum eſſe, ſed neceſſariò repetendum; hæreticos enim extra Eccleſiam

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

eſſe; extra Ecclaſiam verò nec fidem, nec Sacramenta, quæ fidei ſigilla ſunt, dari. Ad hunc errorem muniendum tres in Africa Synodi celebratæ, in quibus Cypriani potiſſimùm auctoritate damnatus hæreticorum Baptiſmus repetique juſſus. Ex Synodo Carthaginenſi, ad quam 87. Epiſcopi convenerant, datæ ad Stephanum Papam litteræ, quibus quæ ſtatuta eſſent, docebatur. Improbavit Stephanus perperàm facta, reſciditque in hæc verba: *Si quis à quacunque hæreſi ad Eccleſiam venerit, nihil innovetur: niſi, quod traditum eſt, ut manus illi imponatur in pœnitentiam.* Exarſit ad hoc reſponſum Cyprianus, ſuámque & tot Conciliorum ſententiam damnari haud ferens, calamum in Stephanum armavit, ſcripsítque ad Pompejum Sabratenſem Epiſcopum epiſtolam illam 74. flammæ, myrrhæq; plenam, & in qua Martyris oblitus hominem ſe oſtendit. Ceterùm quamvis hunc de rebaptizandis hæreticis ante Cyprianum Tertullianus & Montaniſtæ errorem invexerint, multæq; ante turbas Africanas in Oriente Synodi confirmârint, præſertim Iconienſis, cui Firmilianus Cæſareæ Epiſcopus interfuit *epiſt. 75. Cypriani. Euſeb. l. 71. 4. & 6. Philaſtr. de hæreſ. c. 50.* Præpotuit tamen veritas, omnéſque Catholici Stephano Pontifici adhæſerunt, & Cypriani ſententia damnata eſt in Concilio Arelatenſi *1. can. 8. & Nicæno c. 19.* & teſtatur S. Hieronymus *l. contra Luciferianos: Synodus,* inquiens, *Nicæna omnes hæreticos ſuſcepit, exceptis Pauli Samoſateni diſcipulis.* Immo illi ipſi, qui maximè pro hac Cypriani ſententia pugnaverant, primi poſteà impugnârunt, Stephani definitionem amplexi. S. Auguſtinus *epiſt. 48.* ad Vincentiũ exiſtimat Cyprianum ipſum ſententiam mutâſſe; idem habet *l. 2. contra Donatiſtas c. 4.* Illud quoque certum eſt, ſic inter Cyprianum & Stephanum pugnatum eſſe, ut neuter hæreſis alterum damnaret: de Cypriano conſtat ex epiſtola ſynodica *ad Stephanum Papam.* S. Hieronymo *adverſus Luciferianos.* S. Cypriano *epiſt. 29. & ep. 72.* S. Auguſtino *l. 2. contra Donatiſtas c. ult. & l. 3. c. 3. 4. 5. 6. & l. 7. c. 1. & contra Creſconium lib. 3. c. 1. & 2.* De Stephano verò, non fuiſſe ab hoc quæſtionem definitam, nec Cypriani errorem hæreſi notatum ſcribit S. Auguſtinus *l. 5. contra Donatum c. 25.* Euſebius *l. 7. c. 4.* ubi notat Stephanum excommunicationem tantùm Baptiſma repetentibus minatum eſſe; patetque ex ipſa Stephani ad Carthaginenſe Concilium ſententia, quam refert

Euſebi-

Eusebius *loco cit.* Cyprianus *epist. 74.* ubi nihil aliud Stephanus dicit, quàm: *Nihil ab antiquis traditionibus quoad hæreticos, qui resipiscunt, redeuntq́ ad Ecclesiam, innovandum esse.* Eusebius *l. 7. c. 3. Stephanus,* inquit, *nihil novi aut alieni à traditione ex temporibus Apostolorum derivata moliendum ratus, hac de re vehementer commotus fuit.*

Hisce prænotatis facilè ad argumentum respondetur: Cyprianum videl: quantumvis contra Stephanum sentiret, non tamen hæreticum fuisse, idque multis rationibus. *Primò*: Quia Stephanus nihil adhuc è cathedra definierat, nec opinionem suam ad fidem pertinere dixerat, contrariam verò ad hæresin; non potuit ergo Cyprianus hæreticus esse, quæstione necdum decisâ, nec ad fidem spectante. *Secundò*: Quia nondum tot Conciliorum, Patrum, canonúmque decreta emerserant, nec Ecclesiæ praxis adhuc satis ostenderat, extra Concilium errare Papam non posse; imò neque hoc temporis, qui contrarium asserunt, hæresis petimus.

Errâsse tamen Cyprianum, cùm Stephano Pontifici se opposuit, nec culpâ caruisse ipse rei eventus Ecclesiæque auctoritas ostendit, quæ posteà Cypriani sententiam pro hæresi habuit: & Patres Cyprianum quantumvis sanctum & Martyrem intemperantiæ damnârunt: & S. Augustinus *l. 1. contra Donatistas c. 18.* dicit: *Hanc culpam Cypriani, falce Martyrij fuisse purgatam. Et c. 19. Fuisse hoc peccatum, quasi nævum in candore sanctæ illius animæ, quam ubera charitatis tegebant.*

Hoc ergo Cypriani exemplum non tantùm sententiam nostram non impugnat, sed illam vehementer confirmat. Si enim Cyprianus & sanctus & Martyr, doctrinâque præcipuus, & cujus sententiæ quàm plurima Concilia, ac ferè omnes in Africa & Oriente Episcopi subscripserant, & sanctitate florentissimi, ubi tamen à Pontificis Romani sententia deflexit, & ipse adeò graviter erravit, & secum totum illud sanctorum Doctorúmque agmen in errorem traxit; cui se periculo exponunt, qui nec doctrinâ, nec sanctitate Cypriani sunt, nec habent pro se tot Conciliorum Patrúmque suffragia, nec tamen Pontificum sententias observant, sed eo prætextu, quod errores admittant, neglectui habent? illi qui usque ad cœlos ascenderant, qui nidum suum inter stellas collocârant, quique Ecclesiæ columnæ, & turres Religionis videbantur, illi

tur, illi, inquam, à Petro avulsi ceciderunt: tu canna & vitrum illis cadentibus stationem tibi promittis? Audiendus est Vincentius Lyrinensis, qui quàm multis validisque rationibus suam causam Cyprianus munierit, ostendit; ut tànto clariùs evadat, Pontificis sententias omni ratione majores esse, utpote quæ Deum à se habeant, nec ullam esse causam tam speciosè instructam, quæ illius auctoritati non cedat. Sic ergo Lyrinensis contra hæreses *c. 9.* scribit: *Intelligebat ergo vir sanctus & prudens* (Stephanus Papa) *nihil aliud ratione pietatis admittere, nisi ut omnia, quâ fide à Patribus suscepta forent, eâdem fide filijs consignarentur; nósque Religionem, non quà vellemus, ducere, sed potiùs quà illa duceret, sequi oportere: ídque esse proprium Christianæ modestiæ & gravitatis, non sua posteris tradere, sed à majoribus accepta servare. Quis ergo tunc universi negotij exitus? quis utique nisi usitatus & solitus? retenta est scilicet antiquitas, & explosa novitas. Sed fortè tunc ipsi novitiæ adinventioni patrocinia defuerunt. Imò verò tanta vis ingenij adfuit, tanta eloquentiæ flumina, tantus assertorum numerus, tanta veri similitudo, tanta divinæ legis Oracula, sed planè novo ac malo more intellecta; ut mihi illa conspiratio nullo modo destrui posse videatur, nisi solam tanti moliminis causam ipsa illa suscepta, ipsa defensa, ipsa laudata novitatis professio destituisset. Postremò ipsius Africani Concilij, sive decreti quæ vires? donante Deo, nullæ: sed universa tanquam somnia, tanquam fabulæ, tanquam superflua, abolita, antiquata, calcata sunt.*

V. *Non obstat 5.* Posse Pontifices in alia peccata incidere, Simoniæ, avaritiæ, superbiæ, &c. cur non in hæresin, cùm hæc plerumque ex illis consequatur?

℟. Aliud esse Pontificem in hæresin cadere, aliud posse hæresin ex cathedra docere; hoc negamus: cur hoc? quia Christus non pro Petri humilitate, charitate, justitia &c. rogavit, sed pro fide ne deficeret: in hac Ecclesiam Christus fundavit, huic Patres, Concilia, Ecclesiæ traditio testimonium ferunt: nec à Christo dictum est: quæ faciunt facite, quæ credunt, credite; sed quæ dicunt facite; oportet ergo doctrinam incorruptam esse, non exempla: hæc fœdari possunt non illa.

VI. *Non obstat 6.* Petrum bis, & gravissimè erràsse, nam *Matthæi 26.* Christum negavit: & *ad Galatas 2.* coëgit gentes judaïzare, unde à B. Paulo graviter reprehensus est. Si ergo Petrus errare potuit, quanto magis Papa Petri successor?

℟. Pe-

R/. Petrum ore, non corde Christum negâsse, cùm nondum Pontifex esset; Primatus enim Ecclesiæ promissus illi est *Matth.16.* ante Passionem, sed collatus post Resurrectionem *Joann. ult.* fuit ergo hic error vel potiùs culpa Petri piscatoris, non Petri Pontificis. Deinde non docuit Petrus definivítque Christum negandum esse, sicque non fuit ille error *doctrinæ, aut cathedræ*, sed *Personæ*, de quo non agimus. Alium errorem quod spectat; iterum assumitur factum incertum, ex quo nihil certi deduci potest: Græci enim Patres plerique & cum ijs Hieronymus *epist.89. ad Augustinum*, nullum in Petro errorem agnoscunt, sed omnia ex composito simulatéque, non seriò inter Petrum Paulumque acta fuisse dicunt, ut Judæos juxta & Gentiles lucrarentur, *ita Origenes, Didymus, Apollinaris, Eusebius, Theodorus Heracleotes, Chrysostomus, Theodoretus, Theophylactus, Oecumenicus, ad Galat. 2. Cassianus collat. 17. & Hieronymus epist. 89. ad Augustin.* Hi omnes Petrum excusant, eumque simulatè tantùm à Paulo redargutum dicunt, alioquin multo majori Paulum reprehensione dignum fore, qui legales ceremonias multo sæpiùs & accuratiùs, quàm ipse Petrus adhibuit, nam ut à Judæis gratiam iniret, Timotheum patre gentili natum circumcidit *Actor. 16.* caput Nazaræorum more totondit *Act. 18.* Hierosolymis cum Judæis se purificavit *Actor. 21.* denique Judæus Judæis factus est *1. ad Corinth.* Cur ergo in Petro tam indignè tulit, damnavítque quæ toties usurpavit ipse? & cùm oporteat aut Petrum in culpam aut Paulum vocari, Petrum si justè correptus est, Paulum si injustè corripuit, imo & fecerat, quæ in alio suggillaverat; cur non potiùs, inquiunt, Petrum Apostolorum Principem absolvamus? imo utrumque, quod fiet, si nec Petrum errâsse dicamus, nec Paulum seriò objurgâsse, sed in speciem, & simulatò. Hæc Græcorum Patrum & Hieronymi sententia est. Latini errâsse Petrum fatentur non quidem in ipsa rei substantia (nec enim usum Legalium necessarium credebat, cùm ipse in Concilio Hierosolymitano contrarium paullo antè definivisset *Actor. 15*) sed in modo, & loci ac temporum circumstantijs: sic enim à Gentilibus secesserat, eorum cibis abstinebat, totusque cum Judæis erat, ut auctoritate, exemplóque, quod pro lege fideles habebant, quàm plurimos in errorem inscius induceret, quòd crederent necessariò à Gentilium cibis,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

quos tanto ſtudio Petrus vitabat, abſtinendum eſſe, utendumque Judaicis ritibus, quos ille tam accuratè palamque colebat, magno Gentilium malo, qui propterea Chriſtianos averſabantur, & iſti in Judaicos ritus, tamquam neceſſarios ſe induebant: hanc ob cauſam Petrum ſeverè à Paulo objurgatum; Deo id agente, ut in uno libertas Chriſtiana, in altero modeſtia & patientia micaret, exemplo ſubditis, Prælatíſque profuturo, ùt egregiè notant S. Auguſtinus *lib. 2. de Bapt. contra Donatiſt. cap. 1. &* S. Cyprianus *epiſt. 71. ad Quint.*

Sed quidquid de hoc ſit, certum eſt Petrum non doctrinâ errâſſe, ſed ad ſummum exemplo: nec enim docuit, aut decreto aliquo ſancivit judaizandum eſſe; ſed exemplo quod omnes venerabantur, quàm plurimis occaſionem errandi dabat: hoc reprehendit quidem Paulus, ſed extra diſputationem eſt. (a) Cur ergo dicit Paulus; cogebat judaizare? Reſpondet Tertull. *lib. de Præſcript.* & cum eo omnes Patres, non juſſu, ſed exemplo Petrum coëgiſſe: cui tantum omnes tribuebant, ut pro imperio haberent, quidquid ille ageret: & hoc ipſum S. Paulus expreſſit *ad Galat. 2.* ubi Petrum non *docuiſſe aut præcepiſſe* dicit; ſed à gentilibus ſe *ſubduxiſſe, ſimulâſſe, ritu Judaico vixiſſe, &c.* alioquin doctrinam quod attinet, certum eſt ſanctum Petrum Legalium obſervationem non habuiſſe pro neceſſaria *Act. 15.* & *ad Galat. 2.* Ergo ut verbo omnia dicamus, ſimulavit Petrus, non docuit; ſi ergo erravit, non doctrinæ fuit error, ſed facti, de quo non contendimus.

VII. *Non obſtat 7.* Zephyrinum Papam ementitis à Montano vaticinijs ac miraculis captum eiſdem communicâſſe, ùt teſtatur Tertullianus *l. ad versùs Praxeam c. 11.*

℟. Tertullianum Montaniſtam fuiſſe, tantumque illi credendum, quantum Calviniſtæ aut Lutherano ſacras litteras pro ſe afferentibus, maximè cùm præter Tertullianum, nemo alius id ſcribat. Deinde ex Euſebio *l. 5. c. 3.* ſciendum eſt, Montaniſtas priùs quàm eam hæreſin incidiſſent, viros fuiſſe inſigni pietate, miraculis & vaticinijs claros, adeò ut etiam in hæreſin prolapſi multis ſanctíſque viris impoſuerint, teſte eodem Euſebio: præferebant inſignem pietatem, martyria, jejunia, & quidquid apud Catho-

(a) V. epiſtolas Hieronymi & Auguſtini 8. 9. 19. & 89.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Catholicos in pretio erat, ſanctiſſimè colebant: quâ pietatis larvâ, Tertulliano, omnium ea tempeſtate præſtantiſſimo illuſum, ut quos fuerat acerrimè inſectatus in *l. de præſcript. c. 15.* eos poſteà, & defenderit & coluerit, ſpecie videlicet miraculorum & ſeveritatis, quam profitebantur, deceptus. Quid ergo mirum, ſi eodem pietatis apparatu, obtentúque Religionis Catholicæ Zephyrinum circumvenerint? qui tamen à Praxea rei fabulam edoctus, communionem pacemque, quam illis paraverat, continuò abrupit. Nihil ergo, quod fidei adverſaretur, docuit Zephyrinus, ſed mendacio deceptus eſt, at nos Pontificem decipi ab aliquo poſſe, haud negamus. (a)

VIII. *Non obſtat 8.* Liberium Papam Arianæ hæreſi ſubſcripſiſſe teſte Athanaſio *in epiſtola ad ſolitariam vitam agentes*, & Hieronymo *in Chronico & in catalogo, alijſq;*.

℟. Totam Liberij culpam hanc fuiſſe; quòd tædio pœnarum exiliíque, & ſpe repetendæ ſummæ dignitatis victus, primæ fidei formulæ, quam Sirmij ediderant Ariani, ſubſcripſerit, & in damnationem Athanaſij conſenſerit. Hoc ſolum & totum eſt Liberij crimen, nec ab ullo ſcriptorum aliud memoriæ proditum eſt. In eodẽ Sirmienſi Concilio ſecunda formula Confeſſionis concepta eſt impia omnino & blaſphemiæ plena, in qua Dei Filius, nec ejuſdem ſubſtantiæ cum Patre, nec ſimilis eſſe dicitur: Huic ſecundæ Hoſius Epiſcopus Cordubenſis extremâ jam ſenectute, vi & tormentis adactus ſubſcripſit. Hujus ſecundæ formulæ adeò ipſos Arianos puduit, ut in Concilio Ancyrano tertiam ediderint, Catholicæ omnino ſimillimam, niſi quòd vocem *Conſubſtantialis* omitterent, hanc Conſtantius amplexus eſt, & ſecundam ſuppreſſam, expunctámque voluit, propoſito iis, qui eam occultarent, ſupplicio. Ita ſcribunt S. Athanaſ. *de Synod.* Socrat. *l. 2. c. 29.* S. Hilarius *l. de Synod.* Epiphanius *hæreſi 73.* Forma igitur Profeſſionis, cui Liberius ſubſcripſit, licèt vocem *Conſubſtantialis* ſilentio premeret, fuit planè Catholica, in qua Photini hæreſes damnabantur, in qua Filius ejuſdem cum Patre ſubſtantiæ dicebatur, quam ipſe S. Hilarius exponens, Catholicam eſſe fatetur, idémque aſſerit Vigilius Epiſcopus Trident. adversùs Eutychen *l. 5.* Et Liberius in litteris,

(a) V. Philaſtr. de hæreſ. c. 50. & Epiphanium hæreſi 48.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

quas ad Orientis Episcopos dedit, se ideò cum Ursacio & Valente communicâsse dicit, quòd eorum fidem agnovisset Catholicam, alienámque ab Ariana perfidia. Immo Augustinus tantus Arianorum hostis, adversùs Pascentium Arianum agens, se illius fidei subscripturum spondet, si nihil aliud Catholicæ veritati contrarium inveniat, quàm quòd vocem *Consubstantialis* omittat *epist. 174.* & tamen hanc solam Liberius omitti passus est; cur ergo silentio, & quidem pœnis expresso, unius vocis hæreticus? præsertim cùm non priùs Sirmio Liberius excesserit, quàm Arianâ hæresi, illisque qui negarent filium substantiâ, reliquisque omnibus Patri similem esse, damnatis, teste Sozom. *l. 4. c. 14.* Cùm ergo formula Sirmiens. cui subscripsit Liberius, nullam hæresin professa fuerit, & Episcopi, cum quibus communicavit, id ipsum credere dicerent, quod in illa continebatur, ex quo tandem capite Liberium hæresis accuses? de cujus in vera fide constantia contemptúque munerum sibi à Constantio Augusto oblatorum vide Theodoret. *l. 2. c. 22.*

Cur ergo, *inquies*, S. Hieronymus aliíque Liberium *hæreticæ pravitati subscripsisse* dicunt? Quia Athanasij comdemnationi assensus est, cujus causa adeò cum fide conjuncta fuit, ut idem videretur Athanasium condemnare, quod fidem prodere: Quia vocem *Consubstantialis*, quæ tessera Catholicorum erat, omitti passus est: Quia cum Arianis communicavit; ubi quidem multùm graviterq; à Liberio peccatum est, sed extra naufragium fidei: quemadmodùm non ideò Lutheranus est, qui cum Lutheranis communicat: sed hanc quoque maculam Liberius extersit, cùm rescissis damnatísque Ariminensis Concilijs Actis, sede iterum pulsus ærumnísq; confectus, in sepulchris delituit, multísque propterea encomijs à SS. Patribus laudatus est. V. Sozomen. *l. 4. c. 10.*

Deníque etiamsi concesserimus formulam, cui Liberius subscripsit, hæreticam fuisse, quid denique contra sententiam nostram sequitur? aliud enim est hæresi subscribere, aliud hæresin docere: & quemadmodùm Petrus cùm Christum negavit, aut Marcellinus cùm Idolis thus incendit, non propterea ex cathedra sententiam tulit, deciditque Christum negandum, Idolis adolendum esse; ita nec Liberius. Nec nos Pontificem metu vinci posse, ut hæresi subscribat, & cum hæreticis communicet, negamus:

mus: ſed non poſſe hæreſin è cathedra Eccleſiã docere, & fidelibus errorem, pro veritate, credendum imponere: hoc nec Liberiũ, nec ullum Pontificem feciſſe, facturumque contendimus. De alijs verò Pontificum erroribus nobis nec quæſtio, nec cura eſt. (a)

IX. *Non obſtat. 9.* Felicem II. operâ Arianorum, Liberio in exilium pulſo, ſuffectum eſſe, quem S. Hieronymus Epiſcopum Arianum fuiſſe dicit in Catalogo ſcriptorum in Acatio.

℟. Felicem, antequam Pontifex Romanus eligeretur, liberè quidem cum Arianis communicâſſe, nunquam tamen Arianum fuiſſe, ùt expreſsè teſtantur Rufinus *l. 10. hiſtor. c. 22.* Theodoretus *l. 2. c. 17.* Sozomenus *l. 4. c. 10.* Imo ubi cathedram Petri conſcendit, in alium derepentè mutatus, & ſocietatem cum Arianis abrupit, & Conſtantium Auguſtum, quòd Baptiſmum ab Arianis accepiſſet, ſacris interdixit, capite ùt aliqui dicunt propterea truncatus, aut aliàs pro fide catholica ærumnis confectus; nam ſanctum & Martyrem obijſſe certum eſt. (b)

X. *Non obſtat 10.* Gelaſium I. Papam, *in libro contra Eutychen*, docuiſſe in Sacramento Euchariſtiæ unà cum carne Chriſti etiam ſubſtantiam Panis poſt Conſecrationem durare, quæ eſt manifeſta Lutheri hæreſis: ex quo errore argumentum contra Eutychen deducit, ut quemadmodùm poſt conſecrationem utráque ſubſtantia inconfuſa perſeverat, ita poſt Incarnationem: verba Gelaſij ſunt: *Certè Sacramenta, quæ ſumimus, corporis & ſanguinis Chriſti, divina res eſt, propter quod & per eadem divinæ efficimur conſortes naturæ, & tamen eſſe non deſinit ſubſtantia ſeu natura panis & vini, &c.* Et ne quis dicat hunc librum Gelaſij Papæ non eſſe; ſciendum eſt S. Fulgentium Gelaſij coævum, hunc ipſum librum Gelaſio adſcribere, & multa ex illo citare *reſponſ. 2. ad Ferrand. Diacon.* & patet ex illis verbis, quæ in eodem libro habentur: *Cùm ſedem Apoſtolicam dilectio veſtra unanimiter teneat, conſtanter prædicet, ſapienterque defendat, &c.* Quæ verba auctorem fuiſſe Romanum Pontificem apertè oſtendunt. Si potuit ergo Gelaſius errare, poterunt & alij Pontifices, nec enim major eſt unius,

 quàm

(a) V. Baron. ad annum CCCLVII n. 9. ubi ſuppoſititia Hilarij ſcripta refellit.

(b) V. Bellarm. de Romano Pontifice l. 4. c. 9. Baron. ad annum CCCLVII. Azor. p. 2. l. 4 c. 17. Damaſum in vita Felicis, S. Gregor. I. in Antiphonario & ſacramentario.

quàm alterius ratio, cùm omnes æquè sint Christi Vicarij, omnes Petri Successores, omnesque in eadem cathedra sedeant.

℟. Hîc iterum ex incertis argumentum deduci: est enim incertissimum, Gelasium Papam illius libri auctorem esse; imò videtur certum non esse, ùt gravissimi scriptores tradunt, & nos demonstrabimus, ut planè causæ suæ infirmitatem ostendant, cui sustinendæ tam infirma, & incerta præsidia adhibentur. Sed Gelasiũ Papam illius libri auctorẽ non esse his rationibus probamus.

Primò. Quia liber, quem contra Nestorium & Eutychen Gelasius Papa composuit, Gennadio *de scriptor. Ecclesiast.* & Anastasio *Bibliothecario* testibus, fuit *grande volumen, & in quinq; libros distinctum*, hic autem, de quo agimus, libellus tantùm est, & cujus, qui de Gelasij lucubrationibus scripsêre, Gennadius vid. Anastasius, Trithemius &c. nullam mentionem faciunt.

Secundò. Auctor libelli de duabus naturis in ipso exordio altercationem de duabus naturis novam, recentémque & nuper natam esse dicit, ejúsque initijs extinguendis se illam scriptionem suscepisse: at verò quo tempore Gelasius sedebat, Eutychiana hæresis non tantùm nova recensque non fuit, sed planè decrepita, imò extincta & funerata, & quam multa Concilia jam dudum damnaverant, Constantinopolitanum vid. sub Flaviano Patriarcha anno CDXLVIII. & aliud Constantinopolitanum, cui Leonis Papæ Legati adfuerunt anno CDL. & Concilium Chalcedonense Oecumenicum anno CDLI. post quod à Marciano & Leone Imperatoribus exterminati sunt Eutychiani anno CDLII. & CDLX. Quomodo igitur Gelasij Pontificis tempore, qui anno CDXCII. electus est, potuit hæresis tot jam retrò annis nata, damnata, extincta, nova esse, recensque?

Tertiò. Hic auctor professus se omnium ferè antiquorum Patrum sententias de incarnatione Domini collecturum, ex Latinis duos tantùm citat Damasum & Ambrosium, reliquos Græcos omnes, quod argumento est Græcum fuisse, imò Concilij Chalcedonensis, & Leonis Papæ nullam planè mentionem facit, à quibus tamen maximè hæresis Eutychiana conclamata, explosáque est, ut omnino credibile sit hoc opusculũ à Gelasio Papa, & post Chalcedonense Concilium conscriptum esse, cùm sola hujus Concilij

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

auctoritas mille Patribus par esset, sufficissétque adversarijs revincendis: cur ergo omissum, quod præ omnibus erat? & omissum à Gelasio Papa tantæ eruditionis tantíque ingenij viro; quíque Concilij Chalcedonensis auctoritate libenter utitur, ùt patet *ex ep. ad Faustum* data, tantò libentiùs tunc usurus, cùm argumentum, quod præ manibus erat, id unicè posceret, & victoria ex eo penderet.

Quartò. Inter alios orthodoxos Patres Eusebium Pamphili Cæsariensem Episcopum citat, eúmque Gregorio Nazianzeno anteponit, hominem videlicèt non tantùm non sanctum, nec Patribus annumerandum, sed omnino impium, qui in Diocletiani persecutione defecit, qui sanctos Athanasium & Eustachium Catholicæ Religionis Duces acerrimè insectatus est, qui hæresin Arianam facis instar ubíque accendit, in eademque vitam finivit; cujus memoria execrationi semper & luctui Catholicis fuit, quem etiam ejusque opera tanquam peste Arianâ infecta septima Generalis Synodus *Act. 5. & 6.* proscripta voluit, cujusque historiam eodem veneno tinctam Gelasius Papa inter Apocrypha rejecit; hunc, inquam, hominem toties mendacem perfidumque à Gelasio inter Patres, inter sanctos referri? ejusque testimonio, velut orthodoxi Eutychianos revinci?

Quintò. Testatur Cassiodorus solitos fuisse hæreticos, & Pelagianos præsertim suis, quæ in lucem emittebant, operibus Gelasij Pontificis nomen præfigere, *ut* (verba sunt Cassiodori *l. de divin. Lect. c. 8.*) *res vitiosas gloriosi nominis auctoritate defenderent.* Nihil ergo novi, si Gelasio Pontifici sint adscripta, quæ ad alium Gelasium spectant, nominis insuper similitudine, fraudem, aut errorem juvante, ùt jam dicemus.

Sextò. Itaque Cardinalis Baronius accuratè eruditéque observat, auctorem huius libelli de duabus naturis contra Eutychen & Nestoriũ, Gelasium illum esse, cujus in Bibliotheca Photius meminit, quíque Acta Synodi Nicænæ tribus tomis contra Eutychianos complexus est: hic enim scripsit, cùm hæresis Eutychiana sæpiùs extincta Basilisci Tyranni potentiâ gliscere iterum incœpit: idem exagitatum se ab Euthychianis, & contra eosdem scripsis-

ſcripſiſſe dicit. Euſebium Pamphili eximijs encomijs ornat, & inter orthodoxos refert, eumque Joannes II. PP. *in epiſt. ad Acacium, alióſque ſenatores* citat, quæ omnia optimè, & velut ad unguem in libelli auctorem quadrant. Videantur de hoc argumento *Baronius citat. Bellarminus de Rom. Pont. l. 4. c. 10. Canus de locis Theolog. l. 6. c. ult. ad 9. Spondan. ad annum CDXCVI. Ludovic. Jacob. Biblioth. Pont. le Mire Biblioth. Eccleſiaſt. pag. 72. & 201. Perronius, Binnius, Sirmundus, alijq;.*

Quòd ſi verò concederemus hunc ipſum libellum & errorem Gelaſij Pontificis eſſe, non propterea causâ cecidimus. Jam enim præmonuimus Papam multa dicere & ſcribere, ùt privatum Doctorem, non ùt Pontificem: nec enim libros ſcribere eſt actio Pontifici propria, ſed cuilibet Doctori conceſſa & communis, quæque ex omnium ſententia errorem admittit, nec quidquid libris ſuis Pontifices inſerunt, ad fidei dogmata pertinere volunt. Imò hæc eſt diſtinctio inter Dei & Pontificis Verbum, quòd illud in nulla ſui parte, nullo tempore, nullóque caſu, etiam in re minima mendacium erroremve patiatur: Pontificum doctrina in eo ſolùm caſu certitudinem meretur, nec ullo errore fœdari poteſt, cùm Eccleſiam è cathedra docet, hoc eſt, cùm quæſtione aliquâ inter Chriſtianos exortâ, Pontifex rebus omnibus maturè diſcuſſis ſententiam pronuntiat, declaratq; ad fidem aliquid aut hæreſin pertinere, & Chriſti fidelibus, quid eos credere neceſſariò oporteat, cum apparatu, & pro Pontificia auctoritate mandat: hæc enim ſolennis, auctoritativa, ad totam ac univerſalem directa cum mandato declaratio, eſt actio ſoli Pontifici propria, in quam, ùt docuimus, cadere error non poteſt, quòd de illa circa Euchariſtiam doctrina, Gelaſio adſcripta dici non poteſt.

XI. *Non obſtat* 11. Eundem Gelaſium Papam docuiſſe ſacram Euchariſtiam ſub utraque ſpecie neceſſariò ſumendam eſſe, nec poſſe ſine ſacrilegio ſpecies ſeparari, quæ eſt hæreſis Huſſitarum & Calviniſtarum: habetur hoc Gelaſij decretum apud Gratianum *in c. comperimus. de Conſecrat. d. 2.* in hæc verba: *Comperimus quòd quidam ſumptâ tantummodo Corporis ſacri portione, à Calice ſacri cruoris abſtineant: qui proculdubio (quoniam neſcio quâ ſuperſtitione docentur obſtringi) aut integra Sacramenta percipiant, aut ab integris arceantur: quia diviſio unius ejuſdémque myſterij ſine grandi ſacrilegio non poteſt provenire.*

℟. Vel

℞. Vel Gelaſium loqui de Sacerdotibus, qui non poſſunt alterâ ſpecie abſtinere, & ſic Gelaſium ipſe Gratianus, Gloſſa, & rubrica illius Canonis explicant. Vel Gelaſius loquitur de illis, qui non ex præcepto Eccleſiæ, infirmitate, aliáve ſimili & neceſſaria cauſa abſtinebant ſpeciebus vini, ſed ex ſuperſtitione, ùt ibi Gelaſius ſe ipſum explicans dicit. Sciendum enim eſt inter alias Manichæorum hæreſes etiam illam fuiſſe, quòd ſuperſtitioſum ciborum delectum inducerent, abſtineréntque à carnibus & vino, quibus non ineſſe divinam ſubſtantiam dicebant, ſed à mali principio generata: ob quam cauſam abſtinebant Euchariſtiâ ſub ſpeciebus vini, ſed tamen ne hæreſis notarentur, cum alijs Catholicis, Euchariſtiâ ſub panis ſpeciebus fruebantur, ùt teſtatur oculatus teſtis *ſerm. 4. de Quadrag.* S. Leo Papa: Oportet ergo tunc temporis calicis uſum Catholicis liberum fuiſſe, & aliquando eo non uti ſolitos, ſi enim utrâque ſpecie Catholici, & neceſſariò veſcebantur, non tam unius ſpeciei uſu latuiſſent, quàm proditi eſſent Manichæi, & tamen S. Leo eâ ſimulatione latuiſſe eos dicit. Ergo monito ejuſdem Pontificis, qui perpetuò, & anxiè unam tantùm ſpeciem frequentabant, dato velut ſigno pro Manichæis habiti deprehensíque ſunt. Sanctus ergo Gelaſius in citáto Canone non abſolutè damnat, qui unâ tantùm ſpecie Euchariſtiam ſumunt: ſed qui ex ſuperſtitione & ſacrilegio hoc faciebant, quales Manichæi erant, quos à Gelaſio Papa detectos, exilioq; multatos eſſe, eorum libris concrematis teſtatur Anaſtaſius Biblioth. *in Gelaſio.*

XII. *Non obſtat 12.* Vigilium Papam hæreſin Eutychianam profeſſum eſſe, & anathema illis dixiſſe, qui duas in Chriſto naturas dicebant, ùt prolixè ſcribit Liberatus Archidiaconus Eccleſiæ Carthaginenſis in ſuo Breviario *cap. 22.* Ubi Epiſtolam Vigilij ad Theodoram Auguſtam recitat, & habetur *in Tomo 2. Conciliorum.*

℞. Caſus Vigilij ſic habuit. Theodora Auguſta Eutychianam hæreſin animo fovebat, dolebátque à Romanis Pontificibus ſuæ fidei Epiſcopos, Anthimum præſertim ſede ejectos, deportatóſque eſſe. Vigilium ergo Agapeti quondam Diaconum aggreditur, ingentem auri vim, & Pontificatum pollicita, ſi Chalcedone acta reſcinderet, Eutychianam fidem probaret, Anthimum reſtitueret.

ſtitueret. Omnia à Vigilio promiſſa, auri cupiditate & ambitione cæco. Sylverius in exilium pulſus, ſubornatâ, quòd cum Gottis colluderet, accuſatione. Vigilius Beliſarij potentiâ, viventi adhuc & exulanti Sylverio ſuffectus; quo tempore ad Theodoram arcano chirographo Eutychianam hæreſin profeſſus eſt, monitâ tamen Auguſtâ, ut omnia ſilentio, ſecretóque tegeret, re enim vulgatâ Romanos palàm defecturos. Mortuo poſteà inter ærumnas Sylverio, Auguſta à Vigilio petere, exſolveret fidem occultis litteris obſtrictam, reciperétque in gratiam Anthimum Patriarcham. Negavit Vigilius præſtari à ſe poſſe, quæ temerè promiſiſſet: neminem pactis obligari, quæ turpiùs ſervantur, quàm rumpuntur. Excanduit Imperatrix, & Vigilium attactu, & ſi dicere licet, facto quodam Romanæ cathedræ ſubitò mutatum, quaſi fidẽ Petri cum mitra induiſſet, in exilium egit, ubi pœnis, ærumniſq; confectus, Sancti nomen, & encomia à Patribus accepit. (a)

Ex hac Vigilij hiſtoria manifeſtum eſt, epiſtolam quâ hæreſin probabat, ab eo ſcriptã, cùm nondum vivente adhuc Sylverio legitimus Papa eſſet; nec fuiſſe illã epiſtolã definitionẽ è cathedra, de qua tantùm diſputamus, ſed occultos furtivóſq; codicillos, & ab ipſo auctore ſilentio tenebríſq; damnatos, ac luce prohibitos, quod omnino ſententiæ judiciali, & è cathedra prolatæ repugnat.

XIII. *Non obſtat 13.* Honorium I. Pontificẽ Hæreticũ Monothelitam fuiſſe, eámq; hæreſin in duabus epiſtol. ad Sergium docuiſſe, quam ob cauſam inter alios hæreticos numeratur, damnatúrq; in ſexta generali Synodo Conſtantinopolitana ſub Agathone Papa.

℞. Honorium Papam quod attinet, nos planè ambiguos animi eſſe, quid de illius hæreſi dici oporteat. Si enim auctoritatem illorũ æſtimes, qui eum hæreſis accuſant, negari omnino non poteſt hæreticum fuiſſe, hoc enim teſtantur Concilia Oecumenica, ſextum, ſeptimum & octavum, & hoc præſertim *Act. 7.* idque ſemper Apoſtolicæ ſedis Legatis, qui utique reclamâſſent, ſi Honorium innocentem credidiſſent. Honorium quoque hæreſi poſtulant Hadrianus II. Papa, ùt habetur *in actis 8. ſynodi generalis act. 7.* Leo Papa in litteris ad Conſtantinum Auguſtum, Agatho Papa

(a) V. S. Gregor. M. l. 2. epiſt. 36. ad Epiſc. Hibern. Paulum Diacon. in vita Juſtiniani, &c.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Papa ad eundem Augustum. Iterum Leo Papa II. *epist. 2. ad Episcopos per Hispaniam constitutos:* & *epist. 5. ad Ervigium Regem Hispaniæ.* Nicephorus Patriarcha Constantinopolit. *epist. ad Leonem III. PP.* Tharasius ad summos Sacerdotes Antiochiæ, Alexandriæ, & sanctæ Urbis, Theodorus cum Synodo sua Hierosolymitana, ùt habetur *in 7. synodo act. 3.* Beda *de natura rerum c. 67.* His omnibus tanto numero, tantáque auctoritate, fidem abrogare velle, eósque aut deceptos dicere, aut mendaces, quid amabò aliud est, quàm contra torrentem navigare, omnémque historiam Ecclesiasticam in dubium vocare? si enim tot tantíque testes decepti sunt, idem de Sozomeno, Socrate, Nicephoro, Theodoreto, aliisque omnibus dici poterit, qui longè minoris fidei, & auctoritatis sunt, quàm illi, qui Honorio Hæresin adscribunt: sublatâ verò historiâ, & consequenter traditione, usúque Ecclesiæ, quæ tu arma contra hæreticos satis valida habebis? Malè ergo, ùt nobis equidem videtur, Ecclesiæ illi consulunt, qui ut Honorij causam tueantur, historiam, Ecclesiámque exarmant. Ergo si testibus agenda res est, Honorius Papa hæreticus fuit.

Si verò causam ipsam rationésque attendas, ob quas hæresis postulatur Honorius, fatendum est innocentem esse, & noxâ liberum. Rem non ex aliorum opinionibus, quæ plerumque partibus addictæ sunt, ideóque fallaces; sed ex ipsa historia litterisq; Sergij Monothelitæ ad Honorium, & hujus ad Sergium deducemus. Heraclius fusis fugatisq́us Persis, & intra Tigrim fluvium coërcitis, Hierapolim victor intraverat. Illic ab Athanasio Jacobitarum Patriarcha officij causâ invisitur. Hunc ejusque asseclas Imperator benignè monet, depositâ tandem Eutychianâ hæresi, quæ unam tantùm in Christo naturam agnoscebat, in gratiam cum Ecclesia redeat, & decretis Chalcedonensis Concilij acquiescat. Athanasius jam hæresin Monothelitarum hauserat, qui ex Eutychianis nati duas in Christo naturas admittebant, sed unam voluntatem, unamque operationem. Ergo ex Imperatore vicissim quærit, ecquid ipse de Christo sentiat, duásne in illo voluntates duasque operationes, an unam esse? Heraclius quid ad hanc quæstionem responderet, dubius, Sergium Constantinopoli Patriarcham, & Cyrum Phasidis Episcopum, per litteras consulit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Ab utróque (nam Monothelitæ erant) reſponſum, unam eſſe Chriſti voluntatem, unam operationem: idque adeò ab illis Cæſari perſuaſum, impreſſumque eſt, ut edicto, quod Ecthesin, hoc eſt, expoſitionem vocârunt, unam in Chriſto voluntatem prædicari, credíque juſſerit. Sergius coactâ Synodo novam hæreſin, quanto conatu potuit, muniendam curavit, & Imperatoris edictum, ab Epiſcopis ſubſcriptum ſpectante populo, ad fores ſanctæ Sophiæ palàm affixit. Idem à Cyro Alexandriæ factum. Sophronius ſanctitate & doctrinâ tunc celebris, & poſteà ex Monacho Epiſcopus Hieroſolymitanus, exultanti palàm hæreſi, & Principis potentiâ ſubnixæ, ſe ex adverſo opponit, excitatiſque orthodoxis Monothelitas anathemate ferit, & hæreticos pronuntiat. Sergius Catholicorum, & Sophronij præſertim auctoritatem veritus, Honorio Pontifici ſcribit, ſimulatâque quam publicè in Synodo & edicto produxerat hæreſi, novas à Sophronio turbas agitari dicit, omnia inter Catholicos diſcordijs miſceri, novis nec neceſſarijs vocularum diſputationibus animos turbari: optimum proinde videri, ſi nec una in Chriſto voluntas dicatur, nec duæ, ſed hiſce vocibus velut facibus diſcordiarum extinctis, id de Incarnatione dicatur credaturque, quod Patres & Concilium Chalcedonenſe præſertim definierant.

En tibi hiſtoriæ contextum ex ipſa Sergij ad Honorium epiſtola, quæ recitata eſt in 6. Synodo, *Act.12.* & habetur *Tomo 3. Conciliorum Venetæ edition.* Jam quid Honorius reſponderit, videamus. Is ergo duas ad Sergium epiſtolas dedit; utramq; reperies *Act.12. & 13. ſextæ Synodi Tomo 3. Conciliorum.* Earum hæc ſumma fuit: *Duas eſſe in Chriſto naturas, eas diſcretas, inconfuſas, impermixtas, ſicq; hæreticum eſſe Eutychetem, qui illas confunderet. Utrámq; naturam operari, divinam quæ Dei ſunt, humanam quæ hominis. Abſtinendum tamen à vocibus duarum vel unius voluntatum, idq; multis ex rationibus.*

Primò. Quia voces illæ novæ, & hactenùs inauditæ, & ideò partim eſſent ſimplicibus ſuſpectæ, partim offendiculo, cùm eas non ſatis intelligerent.

Secundò. Quia qui unam voluntatem diceret, videri poſſet, unam quoq; naturam admittere, ſicq; hæreſin Eutychianam incidere: qui verò duas voluntates, duasq; operationes diceret, ſuſpectus fieret hæreſis Neſtorianæ, quaſi ùt duas operationes, ita duos operantes, & conſequenter duas in Chriſto perſonas agnoſceret.

Tertiò.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Tertiò. Quæstionem de una aut duabus voluntatibus in nulla Synodo, nec à Patribus definitam esse, non ergo ad dogma fidei pertinere.

Quartò. Videri hanc quæstionem vel ad Grammaticos, vel ad Philosophos pertinere, cur ergo illius causâ fideles turbentur?

Quintò. Cùm duæ in Christo voluntates esse dicuntur, aliquos sic intelligere, quasi duæ contrariæ, pugnantes, discordesq; in Christo voluntates fuerint, ita ut humana nollet, quod vellet divina: id verò falsum & absurdum esse; sed in hoc sensu unam tantùm in Christo voluntatem, hoc est, non diversam, neq; contrariam dari, cùm Christus naturam hominis, non culpam aut repugnantiam naturæ cum divina voluntate assumpserit. Hæc est sententia litterarum Honorij ad Sergium, quibus hæresis Monothelitarum damnatus est, & quas tanto fideliùs nos reddidimus, quòd *Tomo 2. Conciliorum* in actis sextæ Synodi exstent *Act. 12. & 13.* ubi facilè videri possunt, & cum ijs quæ diximus conferri.

Jam verò in his omnibus, quæ Honorius ad Sergium scribit, non tantùm hæresin Monothelitarum non adstruit, sed planè destruit; Monothelitæ enim negabant duas in Christo esse voluntates, sed unam tantùm: idque in ecthesi ab Heraclio vulgata expresse continebatur: at Honorius clarissimè dicit: non esse dicendam unam voluntatem, vel unam operationem, sed unum operantem; monetque Sergium, ut omittat deinceps unam voluntatem in Christo dicere. Monothelitæ ideò in Christo unam voluntatem ponebant, ut ex illa inferrent unam naturam, cùm natura humana sine voluntate esse non possit, quod S. Maximus in disputatione cum Pyrrho animadvertit: at Honorius expresse duas naturas distinctas inconfusas, discretásque agnoscit.

Monothelitæ nullam propriam & humanam operationem in Christo agnoscebant, sed tantùm divinam; dicebant enim, admissis duabus operationibus admittendos esse duos operantes, ùt observat S. Thom. *3. p. q. 18. a. 1.* & Pyrrhus *in dialogo cum S. Maximo* fatetur: at Honorius in secunda ad Sergium epistola apertissimè duas naturas esse dicit, & singulis naturis propriam operationem tribuit, quamvis ad evitandam ex novis vocibus offensionem nollet duas operationes dici. Verba Honorij sunt: *Pro una, quam quidam dicunt, operatione, oportet nos operatorem Christum Dominum in utrisq; naturis veraciter confiteri: & pro duabus operationibus*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

ablato geminæ operationis vocabulo ipsas potiùs duas naturas in una persona inconfusè, indivisè nobiscum prædicare propria operantes. Quid potuit clarius ab Honorio dici? si enim quælibet natura habet propriam operationem, hoc est, humanam & divinam, ergo sunt duæ operationes: sicut enim unum idémque non potest esse equus & lapis, ita, multóque minùs potest esse divinum & humanum. Ergo perinde est duas naturas cum propriis operationibus (quas Monothelitæ negabant) admittere, quod duas operationes; sed hanc vocem, *duas*, refugiebat Honorius propter causas suprà allegatas. Quomodo ergo Honorius Monothelita, si negabat, quod Monothelitæ admittunt, admitebat, quod illi negabant? immo quod maximi momenti est, S. Maximus Abbas & Martyr, quíque sedente Honorio vivebat, in celebri illa, cum Pyrrho Monothelita, disputatione, quam totam græcè latinéque Baronius recitat ad calcem *Tomi 8. Annalium*, Pyrrho auctoritatem Honorij opponenti, respondet: non negâsse Honorium duas in Christo voluntates, humanam videl. divinamque; sed negâsse tantùm duas humanas & contrarias, quales in hominibus reperiuntur, cùm spiritus concupiscit adversùs carnem, & caro adversùs spiritum: dabimus verba Pyrrhi Monothelitæ Hæretici Honorium accusantis, & S. Maximi Catholici & Martyris eundem Honorium ab imposita calumnia liberantis: *Sit ita de Vigilio. Quid de Honorio ad respondendum habes, qui apertè antecessori meo unam voluntatem Domini Nostri JESU Christi esse tradidit?* Maxim. *Quis fuerit fide & auctoritate dignus epistolæ hujus interpres, quia eam ex persona Honorij scripsit, adhuc superstes, & qui totum occidentem cùm aliis virtutibus, tum dogmatibus fidei Christianæ illustravit; an ij, qui Constantinopoli, quæ ex corde erant, loquebantur?* Pyrrhus. *Qui hanc composuit* Max. *Is igitur ipse, cùm ad divum Constantinum Imperatorem ex persona rursus S. Papæ Joannis de hac epistola scriberet, dixit: Unam voluntatem diximus in domino, non divinitatis ejus, & humanitatis, sed humanitatis solius. Cùm enim Sergius scripsisset, quòd quidam duas voluntates in Christo contrarias dicerent, diximus, Christum non duas voluntates contrarias habuisse, carnis, inquam, & spiritûs, sicut nos habemus post peccatum, sed unam tantùm, quæ naturaliter humanitatem ejus signabat. Hoc autem ita esse, argumentum evidens est, meminisse membrorum & carnis, quæ quidem de divinitate illa accipi non permittunt.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Dices: Honorius in duabus illis allegatis epistolis se cùm Pyrrho sentire, ejusdemq; doctrinam approbare dicit: at constat Pyrrhum hæreticum fuisse ducemque Monothelitarum.

℞. Honorium in uno capite cum Pyrrho conspirâsse: in alijs verò, quæ hæresin continebant, apertè & ex professo dissensisse. Scripserat enim Pyrrhus, sibi pacis componendæ causâ, comprimendisq; discordijs, quæ gliscebant, necessariũ videri, ut nec duæ in Christo voluntates dicerentur, nec una, sed duæ tantùm naturæ. Respondit Honorius sibi hoc placere, variasque produxit causas, ob quas de duabus operationibus silendum esset. Quòd verò Pyrrhus aliud ad Honorium scribens, aliud docens, duas voluntates expresse negaret, unamque assereret, eundemque errorem in Episcopos disseminaret, adeò Honorio non placuit, ut etiam positivè improbaret, ùt ex illius epistolis manifestum fecimus.

Ceterùm quidquid de causa Honorij Pontificis sit; nihil illum ex cathedra definîsse, quod hæresin sapiat, certum est: cùm epistolæ, quas ad Sergium dedit, privatæ fuerint, nihilq; decîdant, & nec unam voluntatem in Christo, nec duas dici velit: sed duas naturas cum proprijs operationibus: quod planè non est decîdere, sed rem in suspenso relinquere.

XIV. *Non obstat 14.* Multos alios SS. Pontificum errores fuisse, ùt Gregorij III. qui *in epist. ad Bonifacium*, quæ habetur *Tom. 3. Conciliorum & in c. quod proposuisti 32. q. 7.* ob infirmitatem Uxoris Marito aliam ducere permittit. Nicolai I. docentis Baptismum in nomine Christi sine trium personarum expressione valere, *c. à quodam de Consecration. d. 4.* contra canonem *multi.* & canonem *in Synodo d. ead.* Alexandri III. *in c. cùm esses de Testamentis*: aliorumque Pontificum, admittentium posse matrimonium ratum alio matrimonio, sed consummato dirimi *in c. licèt de sponsa duorum.* Innocentij III. *in c. per venerabilem:* ubi dicit legem Veterem necdum planè esse abrogatam. Nicolai III. *in c. exijt de V. S. in 6.* ubi docet, Christum perfectam docuisse paupertatem, quæ consistit in abdicatione omnis dominij tam in particulari, quàm in communi: quam doctrinam hæreticam esse definit Joannes XXII. *extravagante ad conditorem. Et quia quorumdam de V. S.* Idem Joannes negavit animas Beatorum ante Resur-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Reſurrectionem Deum viſuras teſte Gerſone *ſerm. de Paſchate aliiſque.* Cæleſtini III. *in c. quanto de divortijs*, ubi teſtatur Innocentius III. eum ſenſiſſe Matrimonium diſſolvi altero conjugũ in hæreſin labente.

℟. Iſtos omnes alióſque errores, qui Pontificibus tribuuntur, perſonales fuiſſe, privatóſq;, non verò definitivos & ſententiales, ùt legentibus patet, & ideò ſingulis non im̃oramur, ſed lectorem ad ea, quæ jam dicta ſunt remittimus; videri etiam poſſunt Cajetanus *in opuſculo de 27. quæſtionib.* Azorius. *2. p. l. 5. c. 15.* Canus *l. 6. c. ult.* Bellarm. *de Romano Pontif. l. 4.* Spondanus & Baronius, ubi de ſingulis Pontificibus agunt. Gonzalez in Decretales, aliique. Habenda eſt ergo ſemper ante oculos ea regula, Pontificis Romani in fidei materia definitiones, tunc eſſe certas, infallibiles, ſecuráſque veritatis, & quibus reluctari non liceat, cùm videl. quæſtione aliquâ ad ſedem Apoſtolicam delatâ, & re maturè diſcuſsâ, cauſæque meritis examinatis, Pontifex ſententiam pronuntiat, eámque non ad unam alterámve, ſed ad totam & univerſalem Eccleſiam dirigit, obligátque fideles, ut ita credant: non quidem ut ipſa Pontificis ſententia ſit cauſa & ratio credendi; ſed tantùm applicatio certa & inerrabilis divinæ revelationis, cui fides noſtra ſoli & unicè innititur. Talis enim ſententia cum auctoritate & imperio aliquid definiens, totíque Eccleſiæ velut dogma proponens, eſt proprius actus Pontificiæ poteſtatis, pertinénſque ad ſolum Paſtorem Doctorémque Eccleſiæ univerſalis: alij verò actus, hoc eſt, epiſtolæ, reſcripta, reſponſa ad quæſtiones privatorum, aut etiam particularium Eccleſiarũ, non ſunt actus verè Pontificij, ſed cujuslibet Doctoris, aut Epiſcopi, quos errare poſſe omnes confitemur. Certitudo quippe fidei à Deo Pontificibus in Petro promiſſa, non propter perſonas, Eccleſiaſq; privatas conceſſa eſt, quæ falli omnes poſſunt: ſed propter Eccleſiam univerſalem erroris incapacem, ùt bene notavit Canus *l. 5. c. 5. q. 4.*

XV. *Non obſtat 15.* Multa à ſum̃is Pontificibus, & etiam Conciliis ſtatui decerníque, non tanquam certæ & exploratæ fidei, ſed tanquam magis probabilia; non ergo quia ſunt definita, ideò ſunt certa, ſed tantùm magis probabilia, v. g. *in c. firmiter de ſum̃a Trinit.* Concilium Lateranenſe ſic loquitur: *Firmiter credimus, & ſimpliciter confitemur, quòd unus eſt ſolus verus Deus Creator omnium viſibilium & inviſibilium,*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

sibilium, corporalium & spiritualium, qui simul ab initio temporis utramque de nihilo condidit creaturam corporalem, & spiritualem, Angelicam videl. & mundanam. Atqui non est fidei adversum, Angelos ante mundum corporeum conditos, aut spiritualis naturæ non esse; quamquam qui hoc diceret, temerarius nunc esset. *S. Thom. 1. p. q. 61. art. 3.* Sic etiam *in Clement. unica de sanctissima Trinitate*, ea opinio tanquam probabilior eligitur, quæ habet, in Baptismo gratiam & virtutes infundi.

℟. Cùm Pontifices & Concilia aliquid definiunt, addúntque veritatem sic definitam ad fidem pertinere, aut anathema dicunt contrarium sentientibus: aut qui ita, ùt definitum est, non credunt, hæreticos pronuntiant: aut volunt ea firmiter à fidelibus credi: cùm ergo Pontifices hoc, similíve loquendi modo utuntur, certum est, non tantùm, quæ magis probabilia, sed quæ omnino certa & explorata sunt, proponi, cùm fides sit de certò veris, hæresis de certò falsis, omni probabilitate exclusâ, & exempla sunt *in c. damnamus de summa Trinit. c. unico eodem in 6. Clement. unicâ eod. §. 2.* Quæ autem in Conciliis, vel Pontificum Decretis adducuntur explicandi tantùm causâ, vel ad objecta respondendo, vel rationes aliquas afferendo, vel incidenter solùm, & præter causam principalem asserendo; hæc ad fidem non pertinent, sed tantùm ad majorem minorémve Pontificum doctrinam, cùm solius Dei sacræque Scripturæ privilegium sit, ne apice quidem in veritatem offendere; Conciliis verò summísque Pontificibus ea tantùm certitudo donata est, quæ instruendæ Ecclesiæ necessaria fuit. Si verò summi Pontifices sententiam aliquam, non quidem anathemate feriant, nec hæresis notent, eam tamen doceri exercerive sub pœna excommunicationis prohibeant; ea omnem continuò amittet probabilitatem practicam, hoc est, tutò licitéque exerceri, & sine peccato non poterit, quantumvis hæretica non sit. Exempla habemus *in c. cùm Christus. & in c. ad abolendū de hæret. c. gaudemus de divortiis: & in propositionibus ab Alexandro VII. & Innocent. X. damnatis.*

XVI. *Non obstat 16.* Pontificem in quæstionibus facti errare posse, ùt cōmunis omnium Doctorum sententia habet; ergo etiam poterit in quæstionibus juris, in fidei decretis, & generalibus præceptis morum. Consequentia probatur, quia multa ad fidem per-

tinentia, in facto consistunt, v.g. Sacramentum Matrimonij à Christo institutum esse, Sacramenta esse tantùm septem, non plura: characterem in Baptismo impressum esse qualitatem indelebilem, quæque repeti non possit, &c. Imo in omnibus definitionibus, quæ ad fidem, moresque spectant, non aliter summus Pontifex infallibiliter à Deo dirigitur, quàm si omnem, aut saltem necessariam diligentiam rei examinandæ impendat: nec enim somnianti temereque agenti Spiritus S. dogmata inspirat: at verò ea diligentia est facti, multisque erroribus subjecta: quid si enim non satis rem perpenderit? non doctiores rerumque peritiores ad consilium vocaverit? non audierit quæ in contrarium opponebantur? uni tantùm parti aurem, non alteri præbuerit? hæc omnia sunt facti, erroremque admittunt: ergo etiam fidei morumque decreta, quæ ab alijs pendent.

℟. Quæstiones facti esse duplicis generis: alia enim sunt facta, vel immediatè à Deo per scripturas & traditiones revelata, vel saltem cum revelatis connexa, qualia sunt Christum in Eucharistia realiter existere, & panem in sacram illius Humanitatem mutari, &c. In hæc error nullus cadit, cùm repugnet Deum in quacumque re tam facti quàm juris errore aliquo capi, aut falsum dicere, hoc est, aut ignorantem esse, aut mendacem, quæ duæ sunt falsi origines. Ad eadem facta mediatè revelata pertinet diligentia illa necessaria, quam in rebus fidei decidendis in Romano Pontifice desideramus: cùm enim voluerit Deus Ecclesiam errare non posse, voluit etiam nihil ei deesse, quod vitando errori necessarium est: & ideò Patres sextæ Synodi contra Monothelitas ex eo, quòd in Christo duæ essent naturæ, optimè intulerunt duas esse voluntates, cùm voluntas sit potentia cum humana natura necessariò connexa.

In illis verò quæstionibus facti, quæ nec immediatè nec mediatè à Deo revelatæ sunt, quæque ex testimonio & informatione hominum pendent, negari non debet & concilia & Pontifices errare posse: cùm enim fides divina testimonio & Verbo Dei nitatur: & vox Papæ sit vox hominis non Dei, non potest ille, quæ nec mediatè nec immediatè revelata sunt, pro fidei dogmatibus proponere: quæ verò sunt facti, revelata non sunt, & ideò errori obnoxia.

obnoxia. Quod ingenuè ipsi Pontifices confessi sunt, Bonifacius videl. VIII. *in c.1. de constitutionibus*, ubi dicit: Romanos Pontifices ignorare, quæ sunt facti: at ignorantia est mater erroris: errare ergo potest, qui ignorat. Et Eugenius IV. qui cùm ex certis magnisque causis Concilium Basileense dissolvisset, & ab eo acta, planè irrita declarâsset per Bullam *Inscrutabilis anno MCCCCXXXIII.* veritatem posteà edoctus, per aliam Bullam *dudum anno MCCCCXXXIV.* quæ priùs constituerat, revocat; non quia Concilium dissolvere non poterat, sed quia ex non veris causis, ùt posteà apparuit, id egerat: extant Bullæ Eugenij in actis Concilij Basileensis *sess. 16.* & videndus est Raynaldus ad *annum MCCCCXXXIV. n. 5.* Denique qui Honorium I. hæresi absolvunt, sunt verò quàm plurimi, ij etiam negare haud possunt, & in Pontifices & in Concilia errorem cadere, ab utrísque enim hæresis damnatus est, ejúsque memoria, tanquam hominis hæretici profligata.

XVII. *Non obstat 17.* Fide tantùm humanâ constare hunc in individuo hominem, v. g. Innocentium XI. esse legitimum verumque Pontificem, ac in terris Christi Vicarium; at fides humana errori subest, fieríque potest, non esse legitimum Pontificem: quid si enim invalidè electus? quid si non ritè baptizatus? aut unde nobis constat ritè Baptizatum, electumque esse, nisi fide humanâ, quæ falli potest? Sic Joannes VIII. sic Formosus veri Pontifices credebantur, & tamen eventus docuit, illum fœminam fuisse, istum non verum sed imaginarium Papam, & cujus acta à Stephano VI. omnia rescissa sunt. Si ergo fide divinâ & certâ Innocentium Pontificem esse non constat; non etiam certâ divinâque fide constabit, quæ ab illo decernuntur, certa esse, & ad dogma, si hoc declaret, spectare.

℞. Hanc objectionem nimium sibi sumere, & si quid probet, non in Pontifices tantùm, sed in omnia Concilia, in totam Ecclesiam, & intima fidei Catholicæ viscera grassari: si enim certâ, indubiâque fide non constat Innocentium XI. legitimum Papam esse: ergo nec Innocentium X. nec Clementem IX. nec Alexandrum VII. nec Leonem, nec Agathonem, nec Sylvestrum: in omnibus enim aut nulla subest dubitandi ratio, aut eadem. Si ergo Pontifices, & ab illis definita dubia sunt; ergo etiam quæ à Con-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

ciliis, nam hæc à Pontifice confirmantur, & sine Pontifice tam sunt integra, quàm corpus capite suo truncum. Immo ex iisdem causis, quæ tibi Pontifices, eorúmque electiones dubias faciunt, ipsa etiam Concilia in dubium vocantur, quæ ut sint legitima, multo pluribus, quàm Pontifices opus habent: dubio verò Pontifice, dubiis Conciliis, dubiis etiam quæ ab illis constituta sunt, quid superest in fide certum? frustra Ariana hæresis, frustra Nestoriana, Eutychiana, Lutherana, Calvinistica, frustra omnes hæreses damnatæ, nam ùt tu dicis, incerti erant Papæ, incerta Concilia, incerta ab utrisq; decisa; quæ verò incerta sunt, nec ad hæresin, nec ad fidem pertinent, ut credi necessariò negaríve debeant. Quòd si nemo audet Concilia, quæ ab Ecclesia recepta sunt, in dubium vocare, immo qui hoc agit, æquè ac qui Evangelia non recipit, hæreticus est teste D. Gregorio *in c. sicut. d. 15.* idem de Pontifice Romano dicendum est, par enim, ùt paullo antè notavímus, de utrisque est ratio. Et sicut ad fidem non sufficit credere aliquam in genere Ecclesiam, & non istam determinatam; aut aliquas scripturas sacras, sed non istas, quas manibus terimus; ita nec sufficit, aliquem in Ecclesia Christi Vicarium, aliquod caput visibile, aliquem Judicem Controversiarum, sed non istum, quem Ecclesia elegit, quem Ecclesia colit, à quo leges & decreta, ac in rebus controversis sententiæ procedunt. Quando navigabis, quando litem absolves, quando finem morbo impones, si aliquam quidem navim, aliquem judicem, aliquem medicum velis, sed nullum certum, nullúmque, quem possis digito ostendere, nec istum, nec illum admittas? sic pessimè consultum Ecclesiæ, pessimè fidelibus, si Christus nullum illis Pontificem dedit, cùm in morum, tum in fidei decretis certam fidem deberent, certamq; obedientiam. Nec in Ecclesia tot retrò sæculis, & hæreticis toties in Romanam sedem armatis auditum aliquando est, hanc Pontificibus eorúmque Decretis exceptionem oppositam esse, quòd videl. non certò constaret Leonem, Sylvestrum, Damasum legitimos Papas esse: quãti putas hoc inventum Ariani emissent, ut Nicæno Concilio litem inferrent, & quæ illic Patres deciderant, inania redderent? sed hoc nostro sæculo, in quo tanta novarum rerum cupido est, vicimus antiquitatem, novo artificio reperto, ut Papam sine Papa, le-

gem

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

gem ſine lege, ſententiam ſine ſententia haberemus, hoc eſt, aliquem Papam, ſed non iſtum, aliquem Legislatorem, ſed non iſtum, aliquem Judicem, ſed non iſtum, nullúmque certum; captâ interim credendi faciendíque quod placet libertate. Denique poſt Concilium Conſtantienſe vix intelligimus, quomodo negari poſſit certâ fide hunc in individuo Pontificem pro vero legitimóque habendum eſſe, *ſeſſ.* enim *ult.* Martinus Papa ſacro approbante Concilio, ab hæreticis, qui Eccleſiæ Catholicæ conjungi volunt, ante omnia exigendum eſſe dicit: *Ut credant Papam Canonicè electum, qui pro tempore fuerit, ejus nomine expreſſo eſſe ſucceſſorem Petri, & ſupremam habere in Eccleſia poteſtatem.* Supponit ergo Concilium, credi poſſe fide divinâ (nec enim de alia fide quàm divina hæretici ſunt interrogandi) hunc numero & determinatum Pontificem legitimum eſſe Chriſti Vicarium, immo credi debere, nec enim quæ credi non poſſunt, aut non debent, neceſſariò credenda ſunt.

Dices: Concilium loqui de Pontifice canonicè electo, at non conſtare canonicè electum eſſe.

Reſpondemus: Si conſtare certâ fide non poteſt Papam Canonicè electum eſſe, cur ergo Concilium tam accuratè vult hæreticos de hoc interrogari? erit enim otioſa minimeque neceſſaria interrogatio, cùm ſicut conſtare non poteſt eſſe canonicè & validè electum, ita nec legitimum Pontificem Chriſtíque Vicarium. At Papam legitimè baptizatum, ordinatum, electumque eſſe Deus nunquam revelavit, quî ergo credi poteſt? Imo tunc revelavit, cùm tota Eccleſia Pontificem pro legitimo habuit recepítque; vox enim & teſtimonium Eccleſiæ, quæ falli non poteſt, vox eſt & teſtimonium Dei: ſicut enim Deus nunc verbo, nunc litterâ, nunc miraculis, ita vocibus & aſſenſu Eccleſiæ loquitur, juxta illud Chriſti Domini pollicitum: *Non enim vos eſtis qui loquimini, ſed ſpiritus Patris veſtri, qui loquitur in vobis; ipſe Spiritus docebit vos omnem veritatem.*

Ad Dei ergo Providentiam curamque pertinet, ut Eccleſiam, quam voluit eſſe columnam & firmamentum veritatis, in re tanti momenti errare non permittat, eumque pro Pontifice colere, qui Pontifex non eſt; aut ſi permittat circa perſonam ipſam Pontificis errare, non permittat tamen circa auctoritatem, hoc eſt, putatitio Pontifici eam ipſam auctoritatem poteſtatémque, quam vero

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

tribuat, quemadmodùm leges humanæ id ipsum in putatitio judice, teste, & matrimonio statuunt *in l. Barbarius. de off. Prat. l. 3. in fine ff. de suppellect. legat. l. 3. ff. ad S. C. M. §. 7. Instit. de Testam. ordin. c. infamis 3. q. 7. c. penult. & ult. qui filij sint legitimi.*

XVIII. *Non obstat 18.* Eorum sententiam, qui Pontificem extra Concilium falli posse affirmant, probabilem esse, ergo illam tutò amplecti, docere, & si res ferat, exercere etiam possumus.

℞. Sententiæ alicujus probabilitatem ex duobus capitibus æstimari: ex rationũ videl. gravitate ac momentis; & ex docentium auctoritate. Rationes quod attinet, aut nullæ pro contraria sententia producuntur, aut tam infirmæ fragilésque, & solutu tam faciles, ut ad flectendum in unam partem intellectum, ejúsque assensum non dico extorquendũ, sed invitandum, pondus exiguum habeant, imõ nullum, si cum illis rationibus conferantur, quæ in oppositum urgent. Compara scripturas cum scripturis, Concilia cum Conciliis, Patres cum Patribus, Ecclesiæ usum cum usu, rationes cum rationibus, & tunc demum videbis, quam vim movendo flectendoq; intellectui habeant, quæ ab Adversariis dicuntur: revoca etiam in animum Patrum Doctorumq; censuras, quibus sententiam illam configunt, & tecum reputa, an aliquam probabilitatis speciem agnoscant: & censuras non Patrum quorumcunq;, sed sanctitate & doctrinâ florentium, quosq; non ùt Doctores tantùm, sed ùt fastigia & vertices Doctorum omnes scholæ venerantur. Vix pro sententia, quam impugnamus, octo decemq; auctores numerabis, ubi nostra omnes habet, quotquot ubiq; terrarum scripsêre. Quis enim est Gerson, Almainus, Adrianus, ut illos Thomę Aquinati, Alberto M. Bonaventuræ, Antonino, Bernardo, & omnibus ferè opponas? Enimverò ad hos soles pallescunt illæ stellæ, disparentq;, & tam fieri non potest, ut qui istorũ auctoritatem rationésque spectat, aliquam in contraria sententia probabilis rationem videat, quàm ut lucente in meridie sole radij aliquid aut lucis in stellis observet: imõ multo minus; cùm in cœlo stellæ sint plurimæ, sol unus, à nobis verò soles sint plurimi, & ex adverso stellæ paucissimæ.

FINIS LIBRI III.

LIBER

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

LIBER IV.

PROPOSITIO IV.

LIcèt Pontifici Max. Vicario Christi summa in Ecclesiam Catholicam sit potestas à Deo concredita; ea tamen est ad ædificandum, non destruendum, nec contra veritatem, sed pro veritate. Non poterit ille in lege divina & naturali dispensare, quæ totius Ecclesiasticæ disciplinæ, ac vitæ Christianæ fundamenta sunt. Nec etiam nulla aut levi ex causa leges Canonicas solvere. Quid enim hoc aliud esset, quàm contra monitum sapientis sepem dissipare, & unâ manu destruere, quod Apostoli, quod Patres tanto laborum, sanguinis ac vitæ impendio alterâ manu construxerunt? Si tamen necessitas aut utilitas Ecclesiæ poscat, publica præsertim, ad eundem summum Pontificem spectabit ijsdem clavibus, quibus Cœlum, etiam Canones aperire, & canonicum rigorem paternâ indulgentiâ dispensando mitigare. Néque hoc est contra, sed maximè juxta Canones agere, qui hoc ipsum summis Pontificibus concesserunt.

§. I.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

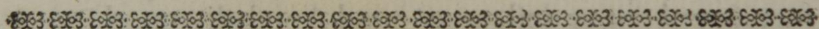

§. I.

Papam in lege divina & naturali dispensare non posse.

Summaria.

1. *Sicut res omnes, sic Pontificis auctoritatem terminis includi.*
2. *Testimonijs sanctorum Patrum & Doctorum non posse summum Pontificem in legibus divinis & naturalibus dispensare ostenditur.*
3. *Et rationibus.*
4. *Non posse ergo Pontifices juri quæsito, pactis, & privilegijs, quæ in pactum transierunt, derogare.*
5. *Posse tamen in jure Naturali permißivo, votis, juramentis Deo factis, & Canonibus Apostolorum ex causa dispensare.*

I.

INter alia, quæ à Sapientibus sunt sapientissimè pronuntiata, est etiam illud Pittaci: *Ne quid nimis.* Habent enim omnia suos fines, suos limites, suos crescendi agendíque terminos, quos si moveas, nimiúmque prolates, illud quod in rerum natura pulcherrimum est, continuò deleas, pacem videlicet ordinémque; quod turpissimum judicas, hostilitatem, confusionem. Habent stellæ suas sphæras, metasq; currendi, quibus continentur; nec sol lunæ, nec luna solis imperium ac fines occupat; quanta clades rerúmque omnium intemperies, si metas perrumperent? Habet aër suas regiones, quibus coërcetur, nec suprà agitur, ubi ignis imperium: nec infrà, ubi terræ jus est. Mare & ripas, & littus observat, & cum possit excurrere, si vim molemq; aquarum spectes, modestè tamen ad arenam

nam ſubſidet, ni faciat, mundi naufragium erit. Denique omne vitium in exceſſu eſt.

Malè igitur publico bono conſultum eunt, qui tantum Principibus tribuunt, quantum volunt; nec immenſæ illorum poteſtati alium terminum ponunt, quàm cupiditatis, naturali divinâque legibus in exilium actis.

At verò hanc poteſtatem exlegem, effrenem, ac inverecundam, nec Apoſtolus admiſit, qui *pro veritate tantùm*, *non contra veritatem*, *ad ædificationem*, *non ad deſtructionem* ſe aliquid poſſe dicebat. Vanæ igitur ſunt illæ, & ne quid acerbiùs loquamur, inconſultæ quorumdam Juriſconſultorum voces, eam Pontificibus aſſerentium poteſtatem, quam ipſi Pontifices erubeſcunt: *Deos quoſdam eſſe in cauſis beneficialibus: mutare poſſe quadrata rotundis: uno verbo ſine alio ritu Sacerdotes facere: dogmata condere: ſanctos, impollutos, ſegregatosà peccatoribus eſſe*: & alia multa, quæ licet innocentem aliquem, ſanúmq; ſenſum habere poſſint, ipsâ tamen verborum ſpecie abſurdiſſima ſunt, ac hæreticis riſum, Catholicis indignationẽ movent. Quibus meritò illud *Jobi 13.* occinere poſſis: *Utinam taceretis, ut putaremini eſſe ſapientes! Numquid enim Deus indiget mendacio veſtro, ut pro illo loquamini dolos?* Phariſaicæ ſunt iſtæ voces: *Tu quis es? Meſſias es tu? Elias es tu? Propheta es tu?* Quibus modeſtiſſimus Joannes: *Non ſum ego Chriſtus, non ſum Elias, non ſum Propheta; in medio autem veſtrûm ſtetit, cujus ego non ſum dignus ſolvere corrigam calceamenti.* In quem locum eleganter B. Gregorius: *Elegit Joannes ſolidè ſubſiſtere in ſe, ne humanâ opinione raperetur inaniter ſuper ſe, ut veritatem loquens ejus membrum fieret, cujus ſibi nomen fallaciter non uſurpavit: ſicq; dum infirmitatem ſuam ſtuduit humiliter agnoſcere, illius celſitudinem meruit veraciter obtinere.* Hujus ſancti Præcurſoris modeſtiam ſummi Pontifices imitati, ſuam poteſtatem, quamvis cæleſtem, omníque humanâ majorem, naturalibus tamen ac divinis legibus ſubjectam profeſſi ſunt. Ipſos, alióſque SS. Doctores audiamus

II. Urbanus Papa *in c. ſunt quidam 25. q. 1. Sunt quidam dicentes Romano Pontifici ſemper licuiſſe novas condere leges. Quod & nos non ſolùm non negamus, ſed etiam valde affirmamus. Sciendum verò ſummopere eſt, quia inde novas leges condere poteſt, unde Evangeliſtæ aliquid, & prophetæ nequaquam dixerunt. Ubi verò apertè Dominus, vel ejus Apoſtoli, & eos ſequentes ſancti*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Patres sententialiter aliquid definierunt, ibi non novam legem Romanus Pontifex dare, sed potiùs, quod prædicatum est, usq; ad animam & sanguinem confirmare debet. Si enim quod docuerunt Apostoli, & Prophetæ, destruere (quod absit) niteretur, non sententiam dare, sed magis errare convinceretur. Sed hoc procul sit ab eis, qui semper Domini Ecclesiam contra luporum insidias optimè custodierunt.

Innocentius III. *in c. litteras de Restitut. spoliator. Opinioni autem ultimæ non videtur incongruè adaptari, ut in gradibus consanguinitatis divinâ lege prohibitis restitutioni aditus præcludatur, sed constitutione interdictis humanâ restitutio locum habeat cum effectu, cùm in illis dispensari non possit, & in istis valeat dispensari, sicut B. Gregorius, & multi alij dispensârunt.*

Alexander III. *in c. super eo 4. de usur. Cùm usurarum crimen utriúsq; testamenti pagina detestetur, super hoc dispensationem aliquam posse fieri non videmus.*

S. Thomas *1. 2. q. 97. a. 4. ad 3. Ad legem divinam ita se habet quilibet homo, sicut persona privata ad legem publicam, cui subijcitur; unde sicut in lege humana publica non potest dispensare, nisi ille, à quo lex auctoritatem habet, vel is, cui ipse commiserit, ita in præceptis juris divini, quæ sunt à Deo, nullus potest dispensare nisi Deus, vel is, cui ipse specialiter committeret.*

Idem *in 4. d. 47. a. 4. Quæ sunt ordinata per legem divinam, non sunt mutabilia, vel dispensabilia, nisi præcepto Divino.*

Et infrà: *Contra præcepta secundæ tabulæ, quæ ordinantur immediatè ad proximum, Deus potest dispensare, non autem homines in his dispensare possunt.*

Idem *in quodlibet. 4. q. 8. a. 3. Circa ea verò, quæ sunt juris divini vel naturalis, dispensare non potest Papa, quia ista habent efficaciam ex institutione divina. Jus autem divinum est, quod pertinet ad legem novam vel veterem: sed hæc est differentia inter legem utramq;: quia lex vetus determinabat multa, tam in præceptis ceremonialibus pertinentibus ad cultum Dei: quàm in præceptis judicialibus pertinentibus ad justitiam inter homines conservandam: quæ in novo testamento non obligant, nisi assumantur ab Ecclesia vel aliquâ civitate pro suo statuto: & hoc quoad judicialia: nam ceremonialia ex toto cessant. Sed lex nova, quæ est lex libertatis, hujusmodi determinationes non habet: sed est contenta præceptis moralibus naturalis legis, & articulis fidei, & Sacramentis gratiæ: unde etiam dicitur lex fidei, & lex gratiæ propter determinationes articulorum fidei, & efficaciam sacrorum. Cetera verò quæ pertinent ad determinationem judiciorum, vel determinationem Divini cultûs, liberaliter permisit Christus,*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

qui est novæ legis lator, prælatis Ecclesiæ & Principibus Populi Christiani determinandi. Unde omnes hujusmodi determinationes pertinent ad jus humànum: in quo Papa potest dispensare. In solis verò his, quæ sunt de lege naturæ, & in articulis fidei & Sacramentis novæ legis dispensare non potest: hoc enim non esset posse pro veritate, sed contra veritatem.

Præter Divum Thomam tenent hanc ipsam sententiam S. Bonaventura *in 4. d.38. a. 2.* S. Antoninus *3. p. T. 22. c. 7. §. 23.* Suarez *Tom. 3. de Euchar. q. 74. d. 43.* Dur. Sylv. Navarr. Valent. omnésq; ferè Theologi.

III. *Ratio prima* est: Quia tota dispensandi ratio in lege humana illa est, quòd humanus Legislator non omnes casus, omnésque circumstantias prævideat, quæ possunt occurrere, & in quibus æquius sit legem solvi, quàm observare: imo etiamsi prævideret, non ideò subvenire omnibus posset: & ideò ad illa, quæ plerúmque, & in plerísque contingunt, spectat; quæ rarò eveniunt & in paucis, casui committit: casum prudentiæ & dispensationi, tunc videlic. cùm publico bono legem dispensatione molliri potiùs convenit, quàm ejus observantiam severè premi, prout eleganter animadvertit S. Thom. *in 3. d. 37. q. 1. a. 4. sub. init.* & *L. 3. cum seqq. ff. de Legibus.* Dispensatio igitur ex ignorantia partim legislatoris, partim ex impotentia defectúque legis nascitur, non semper nec in omni casu publico privatóque bono accomodatæ. Secus est in lege divina, seu positiva, seu naturali; cùm Deus omnia prævideat, omnésque futuros eventus ante oculos distinctissimè habeat, sicq; leges suas omnibus æquè casibus, omnibus personis adaptet: nec tantùm quid fieri velit præcipiat, sed præceptis gratiam virésque implendi adjungat, ut planè nullâ sit opus dispensatione, aut si aliquâ opus sit, soli Deo reservetur, qui legum suarum modum, finem, terminósque notos habet, homini ignotos abditósque, quod pulchrè S. Doctor exemplo causarum naturalium ostendit, quarum ordinem nexúmque à Deo institutum mutare nemo, aut suspendere potest; aut si necessitas mutandi occurrat, non homini ea mutatio, non naturæ permittitur, sed à Deo expectanda est. S. Thom. *in 4 d. 47. a. 4.*

Ratio 2. Sola jura humana varietate temporum, urgente necessitate, aut evidente utilitate variare possunt, ùt habetur *in c. non*

debet. 8. de Consanguinit. & affinit. divina verò & naturalia Jura immutabilia sunt. *argumento c. cit. & c. fin. de Consuetud. Reg. Juris 88. in ff. instit. d. J. N. G. & C. §. 11. & Cic. 3. de Republ.* ubi inter alia: *Huic legi nec derogari fas est, nec abrogari aliquid ex hac licet, nec tota avrogari potest. Nec verò aut per Senatum, aut per populum solvi hâc lege possumus: nec erit alia lex Romæ, alia Athenis, alia nunc, alia pòst, sed in omnes gentes, omníque tempore una lex, & sempiterna erit immutabilis.* Si ergo naturalis lex, ejusq; obligatio est immutabilis, ergo nec dispensationem admittit; hæc enim obligationem legis non mutat solùm, sed etiam perimit: nam si velis eo solùm nomine naturalem legem immutabilem esse, quia nec tota, nec sæpe dispensationem patitur; parùm illam, aut nihil à lege humana distinguis, cùm multæ sint humanæ leges, quarum obligationem nec totam deleri expedit, nec multâ dispensatione & passim solvi, quales sunt, v. g. de matrimoniis in secundo gradu consanguinitatis, aut primo affinitatis, &c.

Ratio 3. Cùm dicis in legibus naturali & divinâ dispensare Pontificem posse, quâ faciat hoc auctoritate? humanâ an divinâ? non humanâ, quia certum est non posse in lege superioris inferiorem dispensare, alioquin prævaleret minor majori potestati, si quod hæc ligavit, illa solveret, & sunt textus *Clementin. 1. ne Romani de el. c. inferior d. 21. c. cùm inferior de major. & obed.* non ergo potest humanâ potestate Pontifex solvere, quos Deus ligavit. Sed nec divinâ, tanquam Vicario Christi per illa verba sibi communicatâ: *Quæcunq; solveris super terram, &c.* hæc enim verba generalia non includunt casus specialissimos; alioquin extendi etiam deberent ad potestatem illam privilegiatam, solíque Christo concessam, quàm Theologi vocant *Excellentiæ*, mutandi materiam Sacramentorum, nova instituendi, obligandi ad ea, quæ sunt meri consilij, &c. quæ nemo Papæ concesserit. Et sacris Canonibus receptissimum est, Vicarium, licèt idem tribunal, eandémque cum Episcopo jurisdictionem habeat, adeò ut à Vicario ad Episcopum non appelletur, non posse tamen dispensare in lege ab Episcopo specialiter lata, sed ad ea, quæ majoris momenti, & notâ speciali digna, speciali mandato & concessione indigere, nec generale sufficere *c. quid agendum 4. c. qui generaliter 5. de Procuratorib. in 6. Clement. 2. eodem.* & sunt exempla in collatione libera Beneficiorum *c. 3. de offic. Vicarij in 6.* & in casi-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

in casibus, quos Episcopus sibi reservavit. (a) Cùm ergo dispensare in naturalibus divinísque legibus, hoc est, movere ipsos cardines, & fundamenta vitæ & honestatis humanæ, casus summi momenti, & si quis alius, speciali notâ dignissimus sit, non potest generali concessione comprehendi, quæ *Matth. 16.* habetur. Maximè cùm nec Patres, nec traditio hanc potestatem agnoverint, & ipsi Pontifices à se repulerint, ùt supra vidimus; cur ergo nos Pontifici tribuamus, quod illis accipere pudor est? Liceat cum D. Bernardo *epist. 179.* in dispari argumento dicere: *Miramur satis, quid visum fuerit hoc tempore quibusdam Doctorum, mutare colorem optimum, novam inducendo opinionem, quam ritus Ecclesiæ nescit, non probat ratio, non commendat antiqua traditio: nunquid Patribus Doctiores aut devotiores sumus? periculosè præsumimus, quidquid ipsorum in talibus prudentiam præterivit. At valde honorandus est, inquis, Papa, Vicarius Christi. Bene mones: sed honor Pontificis judicium diligit. Non eget falso honore veris cumulatus honorum titulis, infulis dignitatum: libenter gloriosus hoc honore carebit, quo falsa induci videtur prærogativa. Alioquin nullâ ei ratione placebit contra Ecclesiæ usum præsumpta novitas, mater temeritatis, soror superstitionis, filia levitatis.*

Ratio 4. Si hanc dispensandi potestatem Pontifices habent, cur illâ usi non sunt concessâ v. g. polygamiâ, sterilísque uxoris repudio, quando de conservandis Regijs familijs, maximis regnis Catholicâ Religione imbuendis, avertendísque quàm plurimis ac gravissimis malis agebatur? præsertim cùm polygamia, & repudia non adeò honestati ac naturæ adversentur, ùt in veteri lege à sanctissimis viris non fuerint admissa.

Ratio 5. Leges divinæ & naturales sunt regulæ, exemplaria, & amusses quædam omnium honestarum actionum, ipsiúsq; etiam dispensationis; quid ergo aliud esset dispensando eas leges tollere, quàm lineam ipsam & regulam ac limites honesti tollere, & licentiam erroribus dare? cùm enim non major sit unius divinæ legis, quàm alterius ratio, si una dispensationi cedit, ergo & alia: ergo & illa, quæ jubet Baptismum in aqua, nec aliter conferri: & illa, quæ repudium vetat: & illa, quæ unam marito, non plures concedit: nec hominibus præsertim magnatibus causæ ac necessitates, in speciem saltem compositæ deerunt eas dispensationes exprimen-

(a) V. Sanch. l. 3. de matr. d. 59. q. 2.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

primendi: quid ergo habebimus in Ecclesia certi, tutiq;, ac hominum cupiditati & artificijs non expositi? licèt ergo hæc potestas in paucorum privata commoda aliquando cederet, noceret tamē universis: non ergo Pontifici data, cujus non destruendi, sed ædificandi officium est.

IV. Colligitur ex hac nostra conclusione, non posse Papam, si causa boni publici absit, derogare alterius juri *c. de Ecclesiasticis 25. q. 2.* præsertim pactis & transactis *c. ex multiplici 3. de decimis.* aut privilegijs, quæ in vim & naturam pacti transierunt *c. privilegia. c. de Ecclesiasticis. c. quod verò. c. dicenti. c. privilegia. 1. & 2. 25. q. 2.* adeò ut nec clausulis motu proprio, ex certa scientia, ex plenitudine potestatis, juri quæsito præjudicium fiat, ùt ipsi Pontifices declarant in Regula Cancellariæ de jure non tollendo. & *c. 15. de off. judic. deleg. c. rescripta & seqq. 25. q. 2. L. si quando 35. C. de inoff. testam.* Imo nisi Pontifices exprimant, non præsumuntur ordinariè uti velle plenitudine potestatis, sed potiùs juxta jus commune rescribere. *c. proposuit 4. §. licèt de concess. præb.* (a)

V. Multis tamen modis hæc nostra conclusio *limitanda est.*

1. Ut in jure naturali permissivo tantùm, non præceptivo Papa aliúsve Princeps dispensare possit: cùm enim hoc jus abrogari omnino possit, ùt de libertate habetur *in l. 4. ff. de I. & I. & §. 2. instit. de I. N. G. & Civ.* & de cōmunione bonorum *can. 1. d. 8.* quanto magis dispensatione aliquâ restringi?

Limitatur 2. Ut in votis ac juramentis, quorum obligatio ex voluntate contractuq; hominis existit, dispensari à Pontifice possit; cùm enim voluntas hominis, ab eáque imperati actus, & ex actibus orta obligatio humanæ legi subjacere possint: immo vota & juramenta sub hac conditione, ac lege emittantur, ut potestati ac dispensationi humanæ subjaceant, idque in majorem Dei gloriam, Ecclesiæque bonum cedat, sitq; constans in Ecclesia traditio usúsque perpetuus, qui optimus divinæ voluntatis interpres est, negari haud potest, cadere in illam dispensationem. *c. quanto 18. de jurejur.* Quamvis non defuerint gravissimi Doctores qui negent,

Pontifi-

(a) Videantur Sanch. de Matrim. l. 2. d. 15. n. 2. Barb. clauf. 41. Andr. Gail. 2. observ. 58. & observ. 76. Joannes Chokier in regulam 16. Cancellar. Sylv. v. Papa. n. 12. & seqq.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Pontificem in voto vel juramento dispensare, sed declarare tantùm, votum in aliquo eventu non obligare. (a)

Limitatur 3. Ut possit Papa, vel alius Princeps dispensare in quibusdam conclusionibus, quæ ex naturalibus principiis deducuntur, non tamen necessariò, sed dependenter tantùm ab humana voluntate, v. g. furem esse extremo supplicio afficiendum, & de his tantùm est intellgendus S. Thomas *1. 2. q. 97. a. 4. ad 3.*

Limitatur 4. Ut licèt S. Pontifex non possit in jure divino dispensare, possit tamen in præceptis Apostolicis, quæ videlicet non ex naturali, aut divina lege, sed ex humana solùm potestate ab Apostolis sunt constituta, est communis Doctorum cum S. Thoma *in 4. sentent.* & exempla sunt in bigamo, cum quo dispensatur *c. Lector. d. 34.* in ordinato absque titulo *c. 6. de præbend. &c.* V. Gloss. *ad c. sunt quidam 25. q. 1.* Barb. *ibid.* Sanch. *de Matr. l. 7. d. 86. n. 4.* Sylv. *v. excommunicatio 5. n. 10.* Gonzal. *ad c. cùm secundùm. de præb.*

Limitatur 5. Ut possit Pontifex divinâ naturalémq; legem, cùm dubiæ sunt, interpretari, & in particulari aliquo eventu, obligent nec ne, auctoritativè declarare. Sunt enim v. g. aliqui casus, aliquæ circumstantiæ, in quibus dubitari potest, an *præceptum residendi*, *fœnus, hoc est, lucrum supra sortē captandi*, homines obliget: oportet ergo aliquem judicem esse, qui litem gliscentem finiat: aliquem interpretem, qui mentem legis evolvat: aliquam facem, quæ in obscuro præluceat: aliquem Magistrum, qui veritatem aperiat: & quis alius præter Vicarium Christi? Ita docet S. Thom. *2. 2. q. 2. a. 3.* & *de potest. 10. a. 4.* & habetur ex *c. 18. quanto de jurejur.* & *c. licèt 13. de testibus:* estque communis Catholicorum, nam hæreticos non moramur. Dabimus hìc tantùm verba Hugonis Etheriani viri suo ævo doctissimi, qui floruit anno MCLXXVII. *Nullâ*, inquit, *insimulatione, nullâ reprehensione, nullâque calumniâ notandus est antiquioris Romæ Antistes, quòd causâ interpretationis dictionem unam, dico autem ex filio procedere Spiritum sanctum, sanctorumq; plurium Episcoporum, scientissimorum Cardinalium consensu habito apposuerit. Licuit enim ei, semperq; licebit fratres confirmare, decreta edere, cudere interpretationes, sicubi aliquid obscurè scriptum sit, & de voluntate scri-*

(a) Videantur S. Bonaventura in 4. d. 38. a. 2. q. 3. S. Th. 2. 2. q. 88. a. 10. S. Antonin. 2. p. tit. 11. c. 2. §. 9. Sylv. v. votum 4. q. 3. dicto 3. Glossa in c. non est de vot. & c. quanto 18. de jurejur. & in c. sunt quidam 25. q. 1.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

tate scriptionis argumentari, judicio voluntatis illius relicto facere, hoc persuadente. Is enim est, cui oves & agni commissi: & idcirco non solùm scripti recitator esse debet, verùm interpres illorum, quæ adscripta non sunt, ùt Caput ovium, & Dei Pastor. Qua in re manifestum est, antiquioris Romæ Præsulem potestatem in Petro accepisse, fidem renovandi, (ut verbis Patrum utar) habendi curam & regimen omnium Sacerdotum, quin etiam omnium Christianorũ. Quare palàm & publicè fit ex his, nequaquã licere cuipiam, omnium sanctissimam & magnam, omniúmque Principem Romanam Ecclesiam calumniari, quasi aliam fidem conscripserit, aut composuerit, aut docuerit. Nam neq; affert, neque perdocet, neque aliud tradit symbolum, si editum à. SS. Patribus interpretetur, non perpetiens fidem labefactari, apud quos semper effulsit. Quæ licèt Primatum habeat, attamen humiliat seipsam, respondendo, quod Chalcedone celebrata Synodus quondam se calumniantibus respondit: Injuste, inquit, arguor, dum non fidem sed memoriam renovo: non apposui, non ademi salutari symbolo, si dictionem occultam manifestavi. Renovavi enim, ùt Patres antedicti, fidem, & apposui Nicænæ, Constantinopolitanæ átque Chalcedonensi Synodis, sed nullo modo illis contraria; qui dum illorum Patrum vestigia persequor, solummodò, quæ tunc quæsita non sunt, tempore pòst per interpretationem & appositionem verbi, quod non perspicuè ab omnibus intelligebatur, enucleavi.

Non obstat solius Legislatoris esse legem suam interpretari *L. fin. ff. de Legib. L. 1. & L. sacratissimæ C. de legibus*, non ergo Pontificis est leges divinam & naturalem interpretari, quas non tulit.

℟. Papam Deum non esse, sed tamen in rebus fidei, morúmque decidendis, non humano spiritu, sed divino regi, sicque divinæ legis eundem spiritum & conditorem esse, & interpretem: deinde cùm adiri Princeps non potest; cùm verus legis sensus ex alijs legibus elici potest, cùm à Principe data interpretandi potestas; in his, inquam, casibus, jus interpretandi etiam inferioribus esse patet *Deuter. 17.* & sunt etiam textus in jure Cæsareo *§. 8. Institit. de I. N. G. & C. L. 12. & seq. ff. de Legib.*

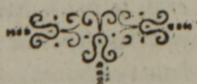
Limitatur 6. Ut possit dispensare Papa in gradibus *Levitici 18.* prohibitis, ùt definivit Trident. *de Matrim. sess. 24. can. 3.* & Julius II. cum Henrico VIII. Angliæ Rege dispensavit, ut posset Catharinam Austriacam prædefuncti Arcturi fratris Viduam ducere. Sed nota, licèt matrimonium inter Levirum & fratriam divinâ lege prohibeatur, eáque non ceremoniali aut judiciali tantùm, sed

etiam

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

etiam morali, nixâque pudore, ac honestate naturali, ùt patet legenti textum *Levit. 18. & 20.* eâ tamen indecentia tanti non erat, ut accedente causâ aliquâ privati, multóque magis publici ac maximi boni, factâ velut compensatione non aboleretur: & ideò *Levit. 18.* permittitur Marito non quidem vivæ, sed defunctæ Uxoris Sororem ducere: cur ergo pari ratione non posset uxor defuncti Mariti germano nubere? est enim idem affinitatis gradus inter Maritum & Sororem uxoris, qui inter uxorem & fratrem Mariti, eadem naturæ, pudoris, ac honestatis ratio. Et *Deuter. 25.* permittitur Leviro, ut fratriæ jungatur, quando ex prædefuncto Marito prolem non suscepit, idque eâ ratione, ut *frater fratris sui semen excitet, illíque domum & familiam ædificet.* Si ergo bonum tam exiguum, tam incertum, meréque imaginarium, ac in hominum æstimatione brevi lubricáque fixum, quale est proles non ex te, sed uxore quondam tua suscepta, illius affinitatis verecundiam excusat: quanto magis verum, reale, maximum publicúmque bonum, quale fuit pax & amicitia inter duos potentissimosque Angliæ & Hispaniæ Reges? In hoc casu nec divina, nec naturalis lex matrimonium vetat, imo concedit ob majoritatem rationis: cùm enim casus particulares sint infiniti, leges autem paucas esse expediat: ex casu unius legis ad casum alterius ob identitatem aut majoritatem rationis procedi posse, definitum est in *L. 12. & seqq. ff. de Legib.* Cur ergo Pontifex dispensavit, si naturalis & divina lex præsente illâ boni privati aut publici causâ non obligabat?

℟. Non in lege divina aut naturali Papam dispensâsse, sed in humana, quæ eadem Matrimonia vetat, nec permittit quovis privati, aut publici boni obtentu legem infringi: quæ enim aliàs lex tuta, fucatísque rationibus non exposita? & nunc maximè, ubi tanta opinandi licentia, tantúsque ardor etiam pessima quæq; in virtutes fingendi? Dici etiam potest, Tridentinum vocem dispensationis impropriè, & in sensu S. Thomæ accipere pro declaratione tantùm, & interpretatione juris divini.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

§. II.

Summum Pontificem suis suorúmque Prædecessorum legibus, quoad vim directivam, obstringi.

Summaria.

1. *Summos Pontifices suis suorúmque Antecessorum legibus, & Canonibus, quoad vim directivam ligari, probatur ipsorum Pontificum, & S. Thomæ auctoritate.*
2. *Et Rationibus.*
3. *Variè Limitatur.*

I.

ITa ferè omnes cùm sacri tum profani Doctores, quorum testimoniis modò abstinemus, cùm ipsa SS. Pontificum modestissima professio omni testimonio major sit.

Gelasius PP. *in epist. ad Episc. Dardaniæ: c. confidimus 25. q. 1. Confidimus, quòd nullus jam veraciter Christianus ignoret, uniuscujusq; Synodi constitutum, quod universalis Ecclesiæ probavit assensus, nullam magis exequi sedem præ ceteris oportere, quàm primam: quæ & unamquamq; Synodum suâ auctoritate confirmat, & continuatâ moderatione custodit.*

S. Zosimus ad Episcopos Ecclesiæ Narbonensis, teste Ivone in epistola ad Hugonem Archiep. Lugdun. *in c. contra statuta 25. q. 1. Contra statuta Patrũ condere aliquid, vel mutare, nec hujus quidem sedis potest auctoritas. Apud nos enim inconvulsis radicibus vivit antiquitas, cui decreta Patrum sanxêre reverentiam.*

Gregorius PP. *l. 5. epist. 12. in c. justitiæ 25. q. 1. Justitiæ, ac rationis ordo suadet, ut qui sua à successoribus desiderat mandata servari, decessoris sui procul dubio voluntatem & statuta custodiat.*

Leo Papa IV. *in c. ideò 25. Permittente Domino pastores hominum sumus effecti,*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

effecti, ut quod Patres nostri sive in sanctis canonibus, sive mundanis affixère legibus, excedere minimè debeamus: contra eorum quippe saluberrima agimus instituta, si, quod ipsi divino statuerunt consulto, intactum non conservamus.

Idem B. Gregorius *l. 12. epist. 31. ad Felicem Episcop. in c. si ea 25. q. 2. Si ea destruerem, quæ antecessores nostri statuerunt, non constructor, sed eversor esse justè comprobarer, testante veritatis voce, quæ ait: Omne regnum in se ipso divisum non stabit: & omnis scientia, & lex adversùm se divisa destruetur.*

Idem *L. 7. epist. 17. in c. institutionis 25. q. 2. Institutionis nostræ decreta, quæ pro defensorum sunt Privilegijs, & ordinatione disposita, perpetuâ stabilitate, & sine aliqua constituimus refragatione servari: sive quæ scripto decrevimus, sive quæ in nostra præsentia videntur esse disposita: nec à quoquam Pontificum in totum, vel in partes ea quâlibet occasione convelli decernimus vel mutari. Nam nimis est asperum, & præcipuè bonis sacerdotum moribus inimicum, uti quempiam quacumq; rationis excusatione, & quæ bene sunt ordinata, rescindere, & exemplo suo docere ceteros, sua quandoq; post se constituta dissolvere.*

Idem *L. 2. epist. 37. in c. quod verò 25. q. 2. Quod verò dicitis, nostris temporibus debere servari, quæ à meis quoq; prædecessoribus tradita, átque custodita sunt, absit à me, ut statuta majorum consacerdotibus meis in qualibet Ecclesia infringam: quia mihi injuriam facio, si fratrum meorum jura perturbo.*

Gelasius PP. *in epist. ad Cresconium & Joannem Episcopos in c. Decessorum 25. q. 2. Decessorum statuta, sicut legitima & justa, successorem custodire convenit, ita debet etiam malefacta corrigere.*

Pelagius Papa ad Armentariũ Magistrũ milit. *in c. posteaquam 25. q. 2. Posteaquam Ecclesiæ jura, documentorum quoque intercedentium fuerint auctoritate firmata, nullatenus ab his discedendi liberam Pontifex, vel si vult, permittatur habere licentiam.*

S. Isidorus *l. 1. sententiar. de summo bono c. 53. in c. justum d. 9. Justum est Principem legibus obtemperare suis. Tunc enim jura sua ab omnibus custodienda existimet, quando & ipse illis reverentiam præbet. Principes legibus teneri suis, nec in se convenit posse damnare jura, quæ in subjectis constituunt. Justa est enim voc[illegible] eorum auctoritas, si quod populis prohibent, sibi licere non patiantur.*

Leo Papa *in c. nos, si incompetenter 2. q. 7. Nos, si incompetenter aliquid & egimus, & subditis justæ legis tramitem non conservavimus, vestro ac missorum vestrorum cuncta volumus emendare judicio: quoniam si nos, qui aliena debemus corrigere peccata, pejora committimus, certè non veritatis discipuli, sed (quod*

 dolentes

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

dolentes dicimus) etiam præ ceteris erroris magistri. Inde magnitudinis vestræ magnoperè clementiam imploramus, ut tales ad hæc, quæ diximus, perquirenda missos in his partibus dirigatis, qui Deum per omnia timeant, & cuncta (quemadmodum si vestra præsens fuisset imperialis gloria) diligenter exquirant, & non tantùm hæc sola, quæ superiùs diximus, quærimus, ut examussim exagitent, sed sive minora, sive etiam majora illis sint de nobis indicata negotia, ita eorum cuncta legitimo terminentur examine, quatenus in posterum nihil sit, quod ab eis indiscussum, vel indefinitum remaneat.

Bonifacius VIII. *in c. ult. de Rescript. in 6. Quod nobis licere non patimur, nostris successoribus indicamus.*

S. Thomas *1. 2. q. 96. a. 5. Ad 3. Dicendum, quòd Princeps dicitur esse solutus à lege, quantum ad vim coactivam legis: nullus enim propriè cogitur à se ipso: lex autem non habet vim coactivam, nisi ex Principis potestate. Sic igitur dicitur Princeps esse solutus à lege, quia nullus in ipsum potest judicium condemnationis ferre, si contra legem agat: unde super illud Psalmi 50. Tibi soli peccavi, &c. dicit glossa: Quòd Rex non habet hominem, qui sua facta dijudicet: sed quantum ad vim directivam legis, Princeps subditur legi propriâ voluntate, secundùm quod dicitur extra de constitutionibus, capit. cùm omnes: Quod quísque juris in alterum statuit, ipse eodem jure uti debet. Et Sapientis dicit auctoritas : Patere legem, quam ipse tuleris. Improperatur etiam his à Domino, qui dicunt, & non faciunt, & qui aliis onera gravia imponunt, & ipsi nec digito ea volunt movere, ùt dicitur Matth. 23. Unde quantum ad Dei judicium, Princeps non est solutus à lege quantum ad vim directivam ejus: sed debet voluntarius non coactus legem implere. Est etiam Princeps supra Legem, in quantum si expediens fuerit, potest legem mutare, & in ea dispensare pro loco & tempore.*

II. *Ratio* præter jam proximè ex S. Doctore allegatas, est, quia licèt par in parem potestatem non habeat, multóque minus in se ipsum, ex quo capite S. Thomas *1. 2. q. 93. a. 5.* docet nullum posse sibi legem ponere; cùm tamen lex bonum commune spectet, cujus cura maximè ad Papam pertinet: ex altera parte nihil magis hoc ipsum bonum commune legísque observantiam impediat, eámque contemptui exponat, quàm si videant subditi contra illam à Papa agi, cujus exempla pro imperio sunt; videtur ex hac ipsa publici boni & legis ratione esse, ut à Papa observetur: quam rationem insinuat Isidorus in *c. justum d. 9. Tunc enim*, inquit, *jura sua ab omnibus custodiri existimet, quando & ipse illis reverentiam præbet.* Et

S. Am-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

S. Ambrosius *l. 5. epist. 32. ad Valentinianum Imperat. Quod cùm præscripsisti alijs, præscripsisti etiam tibi, leges enim Imperator fert, quas primus ipse custodiat.* Et Innocentius III. eleganter *in c. magnæ 7. de voto: Prætereà non videbatur expedire, cùm ex absolutione tua scandalum posset Laicorum mentibus generari, dicentium, ubi est Deus Clericorum? & hoc exemplo credentium, se ad voti observantiam non teneri, quod enim agitur à prælatis, facilè trahitur à subditis in exemplum: juxta quod Dominus inquit ad Mosen in Levitico: Si Sacerdos, qui est unctus, peccaverit, faciet delinquere populum.* Plin. in pan. *Vita Principis perpetua censura est, ad hanc dirigimur, nec tam nobis imperio, quàm exemplo opus est.* Patercul. *l. 1. Princeps imperio Magnus, exemplo maximus est.* Pacatus *in Theodos. Exasperat homines imperata correctio, blandissimè jubetur exemplo.*

Non obstat: Istud periculum, & nativam indecentiam, publicamque offensionem abesse, si Princeps occultè, aut aliquoties tantùm in legem agat.

℟. Lege semel fixâ, positâque certæ virtuti materiâ gravi (sicut v. g. lex jejunij ponit materiam gravem temperantiæ) omnes pro gravitate materiæ obligari, quotquot obligari possunt ac debent; posse autem & debere Papam obligari jam dixi. Quamvis verò actus occultus aut rarus non valde offendat subditos, graviter tamen offendit legem in materia gravi, pro quolibet actu graviter obligantem: alioquin sequeretur, nec subditum peccare, quia semel contra legem agendo, v. g. missam die Dominicâ non audiendo, parùm bono publico & Religioni, qui sunt huius præcepti fines, nocet; cùm possit alijs operibus pijs bonisque operam dare. Et datâ licentiâ semel aut iterum legis negligendæ, limes certus aut numerus definiri non poterit, ut ultrà non liceat: quamvis ergo una transgressio non multùm noceat, plurimùm nocet periculum, & quæ ex illo consequuntur.

Amplianda est Conclusio, ut Papa maximè Contractibus pactisque ligetur, quorum obligatio naturalis est *L. 1. ff. de pact.* Gail. *l. 2. obser. 55. n. 7.*

III. *Limitatur 1.* Ut leges, quæ Papam dedecent, eum obligare non possint, cessante primâ legis conditione, quæ est, ut sit justa honestáque. Exemplum *in l. sancimus C. de donat.*

Limitatur 2. Ut Papa non teneatur suis legibus vi coactivâ.

 S. Thom.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

S. Thom. *1. 2. q. 96. a. 5. ad 3.* qui nec ab alio cogi possit, cùm non habeat superiorem, & si habet, non jam suâ sed alienâ lege cogetur: nec à se ipso, cùm nemo seipsum cogat invitum: nam si vult, non cogitur. Deinde indignum esset, adversumque Papæ majestati, parem cum subditis pœnam subire.

Limitatur 3. Ex aliquorum sententia absente scandalo hanc obligationem esse levem & venialem. Palao *de Legib. p. 24. §. 1.* Less. *de J. & J. l. 2. c. 35. dub. 5.* Azor. *1. p. l. 5. c. 11. q. 1.* sed jam suprà contrarium docuimus.

Limitatur 4. Ut sicut Papa ex causa justa & rationabili alios Privilegio, aut dispensatione eximere potest, ita & se ipsum: cur enim pejoris ipse conditionis quàm alij? lex enim ex voluntate Papæ obligat: si voluerit Titium lege complecti, non Cajum, hic liber erit, ligatus ille: sicut ergo Cajum, ita se ipsum potuit lege excludere. De dispensatione docet S. Thomas *in 4. d. 20. q. 1. a. 5. quæstiunculâ 5. ad 3.* & latè Sanch. *de Matr. l. 8. d. 3.* quòd enim jurisdictionem voluntariam possit quis in se ipsum exercere, sunt textus *in L. si consul ff. de adopt. & L. un. ff. de off. Consul. V. Abb. c. ex litteris n. 11. de probat. & c. fin. de instit. n. 5.* Et ratio est, tum quia si Papa suis se legibus obligare potest, ergo & solvere: potestas enim legislativa ad utrúmq; est: tum etiam quia, ùt diximus, in jurisdictione voluntaria, ubi nullius damnum agitur, potest ex legum permissione duas quis distinctásque personas agere, agentis & patientis; modò ex specialibus rationibus jure quis non prohibeatur, ùt se ipsum præsentare *c. per nostras de jure patronat.* Tutor in rem propriam auctoritatem præstare *L. 1. ff. de auctor. & consens. Tut.* Capitulum sibi Ecclesias unire *Clement. 2. de reb. Eccl. non alien.* Sibi Beneficium conferre *c. fin. de instit. &c.*

§. III.

§. III.

Poſſe ſummum Pontificem ex iuſtis cauſis in omni Lege Canonica diſpenſare.

Summaria.

1. *Quanti diſpenſationes Pontificias omnes etiam Galli faciant.*
2. *Poteſtatem in lege Canonica diſpenſandi ipſi Canones Papæ concedunt.*
3. *Teſtimonia S. Thomæ, S. Bernardi, S. Antonini.*
4. *Praxis Eccleſiæ Antiqua.*
5. *Et Rationes.*

I.

ACtum agere videamur, ſi rem omnium temporum uſu, omnium Patrum teſtimoniis, eorumq; etiam exemplis, qui hoc ipſum negare auſint, certam probatámque nos probare aggrediamur. An iſtud facem in meridie accendere non eſt, aut Lectorum non abuti patientiâ, dum cantilenam tam notam vulgatámque illis præcinimus? Qui verò locus aut terra eſt tam canonum legúmque obſervans, quæ non multis privilegiis, ac libertatibus à ſede Apoſtolica, contra Canonum legúmque ſeveritatem muniatur? Sacerdotia Regum arbitrio permiſſa: multa ac opulenta Beneficia in unum collata: Ordo Eccleſiaſticus toties non Principum tantùm obſequiis, ſed imperiis, legibus, foro ſubjectus: Ejuſdem ordinis Eccleſiaſtici bona ac facultates, tributis, collectis, ſtipendiis expoſita: Monaſteria in cõmendas, ùt vocant, data: an hæc, multáque alia Canonibus non utcumque, ſed enixiſſimè vetita, ac graviſſimis pœnis ſancita? Et tamen in Galliis, nullo ſacros Canones offendendi metu hæc omnia peraguntur, quòd privilegiis ſe tutos arbitrentur, & pro his ipſis

ipsis privilegiis, & pro hac ipsa contra sacros Canones vivendi libertate, velut pro aris focísque pugnatur: non ergo, ùt credimus, hæc Canonicam severitatem molliendi potestas tam illis invisa est, quam tam laxo sinu admittunt, & admissam tam in amoribus habent, ut nil minùs, quàm eam vel levissimè offendi patiantur. Immo si Pallavicino Cardinali, in Historia Concilij Tridentini, fides habenda est: (& verò habuit quàm maximam P. Maymbourg, qui in historia Lutheranismi hujus testimoniis unicè gaudet) potissima causa Concilij in Gallias non admissi, ea fuit, quòd timerent eo semel recepto, antiquos juxta Canones, eorúmque observantiam, quæ à Concilio imperabatur, recipi oportere, abolitis libertatibus, ac privilegiis, quæ adversùs Canonum antiquam disciplinam illi Regno Pontifices dederant. Res sic habuit. Henricus Magnus & promiserat, & juraverat Concilium recipere. Eo interfecto Medicæa Regina nunquam, ut illud in Regnum admitteret, pervinci potuit, variísque artibus urgentem Pontificem ludificata est.

Primò: *Ignota sibi decreta Tridentini; tempore aliquo iis pervidendis opus esse.* Deinde: *Tridentinum necdum à Papa confirmatum; exspectandam ergo confirmationem.* Posteà: *Regem Hispaniæ recipiendo Concilio adhuc cunctari; cur ergo Galli properarent?* Deinde: *A Pio Pontifice primum Gallico Oratori locum, primásque sedes ante Hispanum negari, quæ tamen antiquissimæ Possessionis jure debebantur; cur ergo gratificaretur Pontifici Gallia, cùm ab illo lædebatur?* Tandem: *Hæreticos Hugonottos Concilio obniti, eoq; promulgato, graviter offensum iri, Regno in periculum & discordias adducto.* Hactenus Gallorum exceptiones: cessârunt hæc omnia. Concilium Hispania recepit, Papa confirmavit, tempus deliberandi fluxit, loci prærogativa Gallis concessa, Hugonotti excisi, nec ullus ab iis metus, & tamen Concilium exulat, quæ causa? Cardinalis Ossatus Regis Christianissimi Orator in suis Epistolis Gallicè editis, & Pallavicinus *l. 24. Histor. Trid. c. 10. & 11.* has dicunt renuendi Concilij veras causas esse.

Quòd Concilium pluralitatem Beneficiorum, & Commendas severè prohibeat, multáque statuat pro immunitate Ecclesiastica, quibus Libertatem Ecclesiæ Gallicanæ, ejusq; privilegia offensum iri Galli formident. Galli ergo plùs privilegijs indulgentiâ Pontificis Romani obtentis, quàm Canonibus

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

nibus delectati, eâdem constantiâ, quâ Concilium petierant, petitum posteà repulêre; adeò sibi à Patrum disciplina timebant, quàm nunc Pontifici objectant, eiusque dispensationibus impenetrabilem, inaccessam volunt, ut mirari planè subeat, quæ causa sit canones tam subitò dulces, melleosque Gallis evasisse, à quibus non multis retrò annis tantùm abhorrebant. Enimverò Pontifices hâc adversum canones dispensandi potestate haud ægrè cessuros credimus, si tam facilè Galli privilegijs cedant, quæ à sumis Pontificibus contra canones acceperunt. Quamquam nec contra canones factum est, quod isti semper concesserunt, ùt jam jam videbimus.

II. Leo Papa *epist. 85. c. 1. ad Episc. Africæ in c. exigunt. 1. q. 7. Exigunt causæ, ut non solùm in tales Præsules, sed etiam in ordinatores eorum ultio competens proferatur. Sed circumstant nos hinc mansuetudo clementiæ, hinc censura justitiæ, ut credamus delicta quædam utcunq; toleranda; quædam verò penitùs amputanda. Illos ergo, quorum provectio hoc tantùm reprehensionis incurrit, quòd ex laicis ad officium Episcopale delecti sunt, locum suum tenere permittimus; non præjudicantes Apostolicæ sedis statutis, nec beatorum Patrum regulas solventes: quia remissio peccati non dat licentiam delinquendi: nec quod potuit aliqua ratione concedi, fas erit ampliùs impunè committi: ne quod ad tempus piâ lenitate concessimus, justâ posthac ultione plectamus.*

Innocentius III. ad Archidiaconum Bituricensem in Gallia *in c. litteras 13. de Restitut. spoliat. In gradibus consanguinitatis divinâ lege prohibitis restitutioni aditus præcludatur; sed constitutione interdictis humanâ restitutio locum habeat cum effectu, cùm in illis dispensari non possit, & in istis possit dispensari, sicut B. Gregorius & multi alij dispensârunt.*

Idem Innocentius III. *epist. ad Præpositum, & Capitulum Cameracense in c. proposuit 4. de conc. præb. Licèt autem intentionis nostræ non sit, investituras de vacaturis factas contra canonum instituta ratas habere, qui secundùm plenitudinem potestatis de jure possumus supra jus dispensare, &c.*

Idem *in epistola ad Archiepisc. Cantuariensem in c. innotuit 20. de elect. Quamvis autem Canon Lateranensis Concilij ab Alexandro Prædecessore nostro editus non legitimè genitos adeò persequatur, quòd electionem talium innuit esse nullam: nobis tamen per eam adempta non fuit dispensandi facultas, cùm ea non fuerit prohibentis intentio, qui successoribus suis nullum potuit in hac parte præjudicium generare, pari post eum, imò eâdem functuris potestate.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Idem Decano & Capitulo Andegavensi in Gallia *in c. inter 2. de transl. Episc. Nos intuentes, qui licèt sibi munus consecrationis impensum, nec prioris Ecclesiæ ipsum Pontificem fecerit, nec secundæ: cùm ad primam non fuerit consecratus, & ad secundam (priori vinculo perdurante) non potuerit canonicè consecrari, adhuc conjugaliter alteri alligatus, ei tam à vinculo prioris Ecclesiæ, quàm à pœna suspensionis penitùs absoluto, de benignitate sedis Apostolicæ duximus concedendum, ut priori consensu hactenus perdurante Andegaven. Ecclesiam studeat gubernare.* Honorius III. ad Episcopum Ventensem *in c. ex parte 3. de Capell. Monach. Cùm autem id obviet Lateranensi Concilio, de quo nulla mentio est in litteris antedictis: fraternitati tuæ breviter respondemus, quòd hujusmodi litteras ab Apostolica sede non credimus emanâsse. Quòd si per occupationem forsitan emanaverint, nolumus per hoc derogari Concilio supradicto.* Potest ergo summus Pontifex Concilio generali derogare, si in clausula derogativa hujus faciat expressam mentionem. Quod etiam in loco mox citando habetur.

Item Innocentius III. in Concilio Lateranensi *in c. nonnulli 28. de Rescript. Cùm autem per judicium injurijs aditus patere non debeat, (quas observantia interdicit) statuimus, ne quis ultra duas diætas extra suam diœcesim per litteras Apostolicas ad judicium trahi possit. Nisi de assensu partium fuerint impetratæ, vel expressam de hac constitutione fecerint mentionem.*

Gratianus *post c. ideò 25. q. 1. §. his ita: Sacro-sancta Romana Ecclesia jus & auctoritatem sacris canonibus impertitur, sed non eis alligatur. Habet enim condendi canones potestatem, utpote quæ caput est, & cardo omnium Ecclesiarum, à cujus regula nemini dissentire licet. Ita ergo canonibus auctoritatem præstat, ut seipsam non subjiciat eis.*

Hadrianus II. Papa in epistola ad Basilium Imperatorem, quæ in 8. Synodo *Act. 1.* recitata est, & à Patribus probata. *Verùm quia pietas tua cum Ecclesiastica misericordia nos circa illos ad id, quod humanius est, exhortatur: nolumus ignorare, quoniam ultrà quàm dici possit, hinc fateor, mœrore comprimimur, immensóque dolore constringimur, eos nimirum non solùm beatæ memoriæ decessoris mei Papæ Nicolai, quibus & ipse subscripsi, justis sanctionibus creberrimè percellentibus, verùm etiam sanctorum Patrum regulis severissimè, seu quodammodo peremptoriè punientibus. Verumtamen propter pacem faciliùs obtinendam, propter quæ tantam multitudinem, si tamen resipuerint, misericorditer liberandam (ut cum sancto Gelasio Papa dicamus) necessariâ rerum dispensatione constringimur, & Apostolicæ sedis moderamine convenimur, sic Canonum Pa-*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

num Paternorum decreta librare, & retrò præsulum decessorumq; nostrorum præcepta metiri, ut quæ præsentium necessitas temporum restaurandis Ecclesijs relaxanda deposcit, adhibitâ consideratione diligenti, quantum potest fieri, temperemus: quod & nos æquâ possumus pro lucrandis fratribus ratione prosequi, & temporum necessitati consulendo penitùs imitari: Photij duntaxat ordinationem ab hujus moderamine pietatis interim prorsus excipientes, eamq; passim, & præter examen nullatenus admittentes.

III, S. Thomas *1. 2. q. 96. a. 4.* *Dispensatio propriè importat commensurationem alicujus communis ad singula; unde etiam gubernator familiæ dicitur dispensator, in quantum unicuiq; de familia cum pondere & mensura distribuit, & operationes & necessaria vitæ. Sic igitur & in quacunq; multitudine ex eo dicitur aliquis dispensare, quia ordinat, qualiter aliquod commune præceptum sit à singulis adimplendum. Contigit autem quandóque, quod aliquod præceptum, quod est ad commodum multitudinis ut in pluribus, non est conveniens huic personæ, vel in hoc casu: quia vel per hoc impediretur aliquid melius, vel etiam induceretur aliquod malum, sicut ex suprà dictis patet. Periculosum autem esset, ut hoc judicio cujuslibet committeretur: nisi fortè propter evidens & subitum periculum: ut suprà dictum est: & ideò ille qui habet regere multitudinem, habet potestatem dispensandi in lege humana, quæ suæ auctoritati innititur, ut scilicet in personis vel in casibus, in quibus lex deficit, licentiam tribuat, ut præceptum legis non servetur. Si autem absq; hac ratione pro sola voluntate licentiam tribuat, non erit fidelis in dispensatione, aut erit imprudens: infidelis quidem, si non habet intentionem ad bonum commune: imprudens autem, si rationem dispensandi ignoret: propter quod dicit Dominus Lucæ 12. Quis putas fidelis dispensator & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam?*

Idem in quodlibeto *4. q. 8. a. 3.* *Non est dubitandum, quòd Papa habeat plenitudinem potestatis in Ecclesia, ita ut quæcumq; sunt instituta per Ecclesiam vel Ecclesiæ Prælatos, sint dispensabilia ab ipso.* Eadem habet S. Doctor *in Tractatu contra impugnantes Religionem.*

S. Bernardus *l. 3. de considerat. c. 4.* *Subtrahuntur Abbates Episcopis, Episcopi Archiepiscopis, Archiepiscopi Patriarchis, sive Primatibus. Bonáne species hæc? mirum est, si excusari queat vel opus. Sic factitando vos probatis habere plenitudinem potestatis, non itidem plenitudinem justitiæ. Facitis hoc, quia potestis, sed utrum & debeatis, quæstio est & quomodo? non indecens tibi voluntate pro lege uti? & quia non habes, ad quem appelleris, potestatem exercere, negligere rationem? &c.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

Idem S. Bernardus *epist. 131.* ita Mediolanenses alloquitur: *Nunc verò audi me inclita plebs, gens nobilis, civitas gloriosa. Audi, inquam, me (veritatem dico non mentior) dilectorem tui, Zelatorem salutis tuæ. Romana Ecclesia valde clemens est, sed nihilominus potens. Fidele Consiliũ, & omni acceptione dignum. Noli abuti clementiâ, ne potentiâ opprimaris. Sed dicit aliquis: debitam ei reverentiam exhibebo, & nihil amplius. Esto. Fac quod dicis: quia si exhibeas debitam & omnimodam. Plenitudo siquidem potestatis super universas orbis Ecclesias, singulari prerogativâ Apostolicæ sedi donata est. Qui igitur huic potestati resistit, Dei ordinationi resistit. Potest, si utile judicaverit, novos ordinare Episcopatus, ubi hactenus non fuerunt. Potest eos, qui sunt, alios deprimere, alios sublimare, prout ratio sibi dictaverit, ita ut de Episcopis creare Archiepiscopos liceat: & è converso, si necesse visum fuerit. Potest à finibus terræ sublimes quascumq; personas Ecclesiasticas evocare, & cogere ad suam præsentiam non semel aut bis, sed quoties expedire videbit.*

Idem *L. 2. de consider. c. 8. Jacobus, qui videbatur columna Ecclesiæ, unâ contentus est Hierosolymâ, Petro universitatem cedens. Pulchrè verò ibi positus est, suscitare semen defuncti fratris, ubi occisus est ille. Nam dictus est frater Domini. Porrò cedente Domini fratre, quis se alter ingerat Petri prærogativæ? Ergo juxta canones tuos alij in partem sollicitudinis, tu in plenitudinem potestatis vocatus es. Aliorum potestas certis arctatur limitibus, tua extenditur & in ipsos, qui potestatem super alios acceperunt. Nonne si causa extiterit, tu Episcopo cœlum claudere, tu ipsum ab Episcopatu deponere, etiam & tradere Sathanæ potes? Stat ergo inconcussum privilegium tuum, tibi tam in datis clavibus, quàm in ovibus commendatis.*

S. Antoninus in Summa *Tit. 23. c. 2. §. 6. Quòd Concilia generalia non possint præfigere legem Papæ, notat Abbas de Sicilia super c. significâsti. de elect. Quòd Concilia generalia non possunt statuendo præfigere legem Papæ, immo in omnibus statutis Concilij intelligitur tacitè excepta auctoritas Papæ, & textus hujus decretalis significâsti, frequenter allegatur, præsertim in materia, ubi disputatur de potestate Concilij & Papæ. Et vide de hoc bonum textum 9. q. 3. ubi dicitur: Nemo judicabit, vel judicare potest primam sedem, sc. Papam: nec Augustus, nec Populus, nec Clerus. Et c. aliorum & multa alia capp. ibi posita, ad idem faciunt. Et per istum textum arguit Johann. Quòd sententiæ Papæ est standum, quando præjudicat sententiæ totius Concilij: & remittit ad notata in c. in istis. dist. 4. & c. sicut dist. 14. Infert etiam Joann. Quòd per istum textum solum Papa potest interpretari statuta Concilij: nec mirum, cùm secundùm eum possit & tollere &*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

lere & limitare: ut c. statutum. de rescrip. lib. 6. Vide bonam gloss. in c. ubi periculum. de elect. lib. 6. quæ dicit, quod licèt non sit licitum, quòd Papa revocet statuta Concilij sine ipsius Concilij consilio: potest tamen si vult. Pro quo facit textus hîc & ibi: sed textus iste, & omnia prædicta debent limitari, & restringi ad ea, quæ dependent à plena dispositione Papæ: nam in his, quæ sunt Juris positivi, indubitanter est Papa supra Concilium: quia ipse est caput Ecclesiæ. Unde licèt potestas sit data Papæ & toti Ecclesiæ: Papæ tamen tributa est tanquam capiti: unde debet corpus moveri à dispositione capitis.

IV. Huic sacrorum Canonum Patrumque doctrinæ continua Ecclesiæ praxis, & exempla adstipulantur: recentibus quidem pleni sunt libri, hominumque memoria: ex antiquis aliqua proferemus.

Anno CDXXXIV. Cælestinus Papa contra canones Nicæni Concilij *15. & 16.* (qui habentur *causâ 7. q. 1.*) petente Theodosio Imperatore Proclum Episcopum Cyzicenum transfert ad sedem Constantinopolitanam. Socr. *l. 7. c. 39.* Baronius *ad hunc annum n. 1.*

Anno CDLXXIX. Simplicius Papa permittit contra canones Nicæni Concilij Stephanum Episcopum Antiochenum, non Antiochiæ, sed Constantinopoli eligi, idque turbas, cædesque, quæ ab Eutychianis imminebant, vitandi causâ; acceptâ priùs tamen à Zenone Imperatore cautione, hanc concessionem privilegijs Ecclesiæ Antiochenæ innoxiam fore, nec in jus & exemplum ab Archiepiscopis Constantinopolitanis, (nam conabantur) deductum iri. V. epist. Simplicij Pontif. *13. ad Zenonem Augustum & Acacium Patriarcham, quæ est 15.* easque recitat Baronius.

Anno DCCCLXXI. Ignatius Patriarcha missis Romam legatis ab Hadriano II. dispensari petit, laxarique octavæ Synodi Decreta, quibus à sacris dignitatibus prohibebantur, quos Photius promovisset, quique ausi essent sententiæ in Nicolaum Pontificem dictæ subscribere. Verba supplicantium sunt.

Deinde quoq; super Theodoro, qui à nobis quidem consecratus est Metropolita Cariæ: multùm enim laboravit, & afflictus est ab initio injustæ & iniquæ dejectionis nostræ: in novissimis verò cum misero Photio conveniens propter ejus immensa tormenta, quæ sibi resistentibus inferebat, consensit & usq; ad ultimum ipsius diem, repœnitens nihilominus rursus corde contrito & spiritu humilitatis veniam expetivit: probibuerunt eum Sacerdotio fungi quoquo modo sanctissimi Vicarij almitatis

vestræ, eò quòd subscripserit, ùt fatebantur, in eam, quæ facta est ab infelicissimo Photio quasi depositio beatissimi & optimi Patris nostri Nicolai decessoris sanctitatis tuæ. Hæc sunt de quibus rogamus sanctitatem vestram, ut si possibile sit, utatur verbo dispensationis & misericordiæ in his, cùm alia omnia optimum & commodum finem ac dispositionem susceperint. Habetur integra epistola post acta 8. Synodi. Negavit Hadrianus tam graves sibi causas videri, ob quas à Patribus octavæ Synodi statuta rescindi oporteret. Repetitæ igitur *anno DCCCLXXXVI.* à Stiliano Metropolita Neocæsareæ ad Stephanum Papam preces, quarum hæc summa fuit: *Quoniam verò scimus, quòd à vestra Apostolica sede corrigi, & juxta Canones corrigi debemus: hac de causa humilibus his nostris litteris tuam oramus venerabilitatem, ut misericorditer nobiscum agas, cum populo videlicet, qui non sine rationabili causa Photij ordinationem recepit, ut ne qui Apostolicæ sedis Legatos Rodoaldum & Zachariam, qui initio Photium confirmârunt in Constantinopolitana sede, deinde Eugenium & Paulum, qui secundâ vice cum Photio communicârunt, excepit unàcum Photio interitu damnetur, ne alius infinitus numerus ab Ecclesia pellatur: hoc enim facere consuevit Ecclesia. Oecumenica enim Synodus Quarta Dioscorum iniquitatis Principem, & auctorem, Flaviani interfectorem, beati videlicet Patriarchæ Constantinopolitani, damnavit, & homicidam & hæreticum, ut qui ausus est sanctissimo Papæ Leoni excommunicationem irrogare: eos verò qui à Dioscoro fuerant ordinati, vel lapsi fuerant, cùm tamen pietatis sectatores fuissent, per pœnitentiam illos suscepit. Nicæna etiam septima Synodus auctores hæresis Iconomachorum damnavit, illorum verò sequaces per pœnitentiam admisit. Quapropter decet etiam tuam singularem virtutem, Photium quidem tanquam ab initio schismaticum, & à schismaticis illegitimè ordinatum, & propter alia multa, quæ operatus est mala, expellere: eos verò qui ab ipso decepti sunt, misericorditer cum illis dispensari rogamus, ut Ecclesiæ Constantinopolitanæ pax & tranquillitas ita restituatur, & non alij quidem Apollo, alij Cephæ sint, & alij Pauli, & sic unum Corpus Ecclesiæ dividatur, sed omnes unanimes, tanquam unum caput habentes, Christum Deum & Salvatorem omnium nostrûm, omnes communiter illi laudes offeramus, & ejus præcepta similiter prædicemus. Neque propter unum hominem peccatorem tantus numerus pereat.* Sed morante adhuc Stephano, & posteà morte sublato, tandem à Formoso Pontifice Orientali Ecclesiæ, quæ preces in communem causam sociaverat, facta est gratia; verba Pontificis ad Stilianum hæc sunt: *Oportebat istam Ecclesiam, in qua talia deprehenduntur facta, gravissimas*

dare pœnas, ut hujusmodi pœnis vestra Ecclesia purgaretur. Continet autem nos benignitas, & fratrum dilectio, quæ nobis persuadet, ut alia quidem toleremus, alia verò omnino è medio tollamus. Quapropter misimus è latere nostro Religiosissimos Episcopos Landenulphum Capuanum & Romanum, quibuscum sanctitatem etiam tuam hortamur convenire, nec non Theophylactum Metropolitanũ Ancyræ, & Petrum fidelem nostrum: ut ita ante omnia in Photium prævaricatorem, & legum eversorem sententia à Prædecessoribus Oecumenicis Pontificibus ante omnia synodicè prolata, nec non à nostra humilitate confirmata perpetuo tempore immutabilis permaneat. Cum ijs verò, qui à Photio fuerunt ordinati, misericorditer nos gerentes, decernimus, ut oblatis libellis se deliquisse fateantur, & pœnitentiâ veniam deprecentur, pollicentes se nunquam tale quid commissuros. Deinde his peractis, quæ sequuntur omnia, quæ nostris litteris mandata conspiciuntur, unà cum prædictis viris sanctitas tua peragat, ne aliquid addendo, nec deminuendo aut commutando. Ita enim & à nobis, & à reverentia tua in communionem fidelium receptis ùt laicis, scandalum delebitur.

S. Martinus Papa contra canonem Apostolicum in casu necessitatis bigamum ad minores, imo etiam Subdiaconatum admittit *in c. Lector. d. 34.* Nec obstat *c. nuper de bigamis*, quo non absolutè potestas in bigamia dispensandi negatur, sed tantùm eam facilè non concedi innuitur.

S. Gregorius M. circa annum DCI. contra antiquos canones ac etiam Concilij Lugdunensis, qui usque ad septimum Consanguinitatis gradum matrimonia vetabant, cum Anglis dispensat, ùt habetur *in c. quædam Lex 35. q. 3.*

V. Patet ergo ex hactenus citatis canonibus, usúque Ecclesiæ perpetuo, semper hanc dispensandi facultatem penès Romanum Pontificem fuisse, eámque qui neget, aut nimiâ rerum ignorantiâ laborare, aut nimiâ præfidentiâ, perinde ac si credere tu possis, aut alteri persuasum velis, lucem in meridie, in mari aquam non esse: Imo si canones, si experientia cessent, an non hoc ipsum ratio ipsa convincit? leges enim locis, hominibus, temporibus aptantur, quæ sicut variant, ita legem variari aut flecti oportet: ridiculus sit nauta, qui aliter ventis spirantibus, non ipse vicissim aliter velum inflectat; quando ad portum venturus, si auris, undæque non pareat? Lex quæ multis profuit, non paucis nocuerit: quæ centum retrò annis severitate animos continuit,

eâdem

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

eâdem severitate incitabit, legúmque contemptum inducet, nisi molliantur: alij sunt præpotentes, qui leges non ferunt; laxandæ ergo sunt, minoríque malo, majus avertendum: alij sunt, quorum imbecillitas legibus opprimitur potiùs quàm juvatur; ergo mitigandæ sunt leges, nec onus addendum jam cadentibus: alij quos legum observantia, matrimonijs, pace, religione, fæderibus arcet, quæ sit crudelitas & illos tam multis malis, & Rempublicam aliquâ indulgentiâ non eximere? Omnium pedibus eundem calceum, omnium moribus idem pharmacum aptabis, idemque ùt dici solet, omnium oculis collyrium? ergo tam Reipublicæ aliqua necessaria est dispensatio, quàm animo aliqua quies, corpori aliqua à laboribus feriatio. Cui ergo dispensatio committetur? Omnibus? nullæ leges erunt, aut nulla legum observatio. Nulli? hoc humanæ conditioni, totque necessitatibus plùs quàm durum, nihil sperare posse. Concilio? Serum rarúmque remedium, morbo in dies medicinam postulante, & plerúmque nec moras patiente. Alicui? & cui parciùs quàm uni? tutiùs quàm communi pastori? meliùs potiúsque quàm Vicario Christi? Aut ergo nulla dispensatio admittenda est; quod plùs quàm inhumanum: aut aliqua concedenda, & nulli magis honestiúsque quàm Romano Pontifici; nam si hunc excludas, multo magis alios excludes, minori potestate, minori gratiâ, Deique spiritu minùs instructos.

§. IV

§. IV.

Non posse tamen summum Pontificem aut in omni lege Canonica, aut sine causa dispensare, & quænam sint legitimæ causæ?

Summaria.

1. *Non potest Papa in omni lege Canonica dispensare.*
2. *Nec sine causa.*
3. *Dispensatio in lege divina & naturali sine causa est irrita, & sola dissimulatio Principis non inducit dispensationem.*
4. *Quæ sint causæ dispensandi, quas pro legitimis sacri Canones admittunt?*

I.

ELeganter Papinianus monuit *in lib. 15. ff. de conditionibus institut. Quæ facta lædunt pietatem, existimationem, verecundiam nostram, & contra bonos mores fiunt, nec facere nos posse credendum esse.* Quod eitam habetur *l. 29. ff. de jure dotium.* Non ergo ij nos sumus, qui minorē honesti curam, sensúmq; quam Ethnicus ille habeamus; & Pontificis Max. auctoritatem, quæ muniendæ rationi, proferendæque virtuti à Deo constituta est, contra rationem, contráque virtutem armare velimus: potest Papa quod licet, quod decet; quæ nec decent, nec licent, non potest; & sicut nullâ potestate, nullóque privilegio fieri potest, ut Papa non sit animal rationale, ita nullâ ratione fieri potest, ut non debeat ratione uti, & contra rationem facta damnare.

Non ergo potest in ijs Papa dispensare, quæ velut fundamenta nervique sunt Ecclesiasticæ disciplinæ: & quibus indulgentiâ sublatis, necesse est Ecclesiam velut decolorari, ùt sancti Patres loquuntur.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

S. Leo Papa epistolâ ad Rusticum Narbon. Episc. *in c. 2. d. 14.* *Sicut quædam sunt*, inquit, *quæ nullâ possunt ratione convelli; ita multa sunt, quæ aut pro necessitate temporum, aut pro consideratione ætatum oporteat temperari: illa consideratio semper servata, ut in ijs, quæ vel dubia fuerint, aut obscura, id noverimus sequendum, quod nec præceptis Evangelicis contrarium, nec decretis sanctorum Patrum inveniatur adversum.*

Gelasius Papa epist. ad Episc. per Lucaniã constitutos *in c. & si illa 1. q. 7. Et si illa nonnunquam sinenda sunt, quæ, si ceterorum constet integritas, nocere sola non valeant : illa tamen sunt magnoperè præcavenda, quæ recipi, nisi manifestâ decoloratione non possunt. Ac, si ea ipsa, quæ nullo detrimento aliquoties indulgenda creduntur, vel rerum temporumq; cogit intuitus, vel accelerata provisionis respectus excusat; quanto magis illa nullatenus mutilanda sunt, quæ nec ulla necessitas, nec Ecclesiastica prorsus extorquet utilitas?*

II. Sic etiam non potest Papa absque legitima honestáque causa in lege Canonica dispensare, esset enim huiusmodi dispensatio imprudens, noxia, disciplinæ adversa, repugnansque, & obligationi, quâ tenentur Pontifices proprias ac antecessorum leges observare, & officio Papæ, cujus est canones custodire, non violandos exponere, & etiam juramento, quo se, cùm Pontificatum ingreditur, obstringit. Audiamus ipsorum Pontificum, Patrumque testimonia.

Clerus Romanus in Epist. ad S. Cyprianum Episcopum *in c. absit d. 50. Absit à Romana Ecclesia vigorem suum tam profanâ facilitate dimittere, & nervos severitatis eversâ fidei Majestate dissolvere, ut cùm adhuc non tantùm jaceant, sed & cadant eversorum fratrum ruinæ, properata nimis remedia communicationum utique non profutura præstentur, & nova per misericordiam falsam vulnera veteribus transgressionis vulneribus imprimantur, ut miseris ad eversionem majorem eripiatur & pœnitentia. Ubi enim poterit indulgentiæ medicina proficere, si etiam ipse medicus interceptâ pœnitentiâ indulget periculis? si tantummodò operit vulnus, nec sinit necessaria temporis remedia conducere cicatricem? Hoc non est curare; sed, si dicere verum volumus, occidere.*

S. Damasus Papa *epist. ad Aurel. Carthagin. Episc.* quæ habetur præfixa *Tomo 1. Concilior. Violatores voluntarij Canonum graviter à sanctis Patribus judicantur, & à Spiritu sancto (cujus instinctu ac dono dictati sunt) damnantur: quemadmodum blasphemare spiritum S. non incongruè videmur, qui contra eosdem sanctos Canones non necessitate compulsi, sed libenter (ùt præfixum est) ali-*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

est) aliquid aut protervè agunt, aut loqui præsumunt, aut facere volentibus sponte consentiunt. Talis enim præsumptio manifestè unum genus est blasphemantium Spiritum sanctum, quemadmodum (ut jam prælibatum est) contra eum agit, cujus impulsu & gratiâ ijdem sancti editi sunt Canones. Diabolica verò nequitia plerósque subtiliter fallere solet, & ita quorumdam imprudentiam per similitudinem pietatis sæpissimè illudit, ut pro salutaribus nocitura persuadeat. Idcirco norma sanctorum Canonum, qui sunt spiritu Dei conditi, & totius mundi reverentiâ consecrati, fideliter à nobis est scienda, & diligenter tractanda; ne quovis modo sanctorum Patrum statuta absque inevitabili necessitate, quod absit, transgrediamur; sed fidelissimè per ea gradientes, cum eis, qui eos instinctu divino condiderunt, mercedis gloriam & laboris cumulum, eorum meritis, auxiliante Domino, habere mereamur.

Hadrianus II. Papa *epist. ad Basilium Macedonem Imperat. Neque enim nobis moris est, ut pro libitu proprio paternis sanctionibus abutamur, quemadmodum quibusdam, qui apud vos summa rerum Ecclesiasticarum gubernacula moderantes, tunc Synodorum statuta, vel etiam Apostolicæ sedis decreta proferunt, cùm vel alios lædere, vel se juvare concupiscunt. Et hæc tunc sub silentio tegunt, quando fortasse contra se, vel pro alijs proponerentur, si nostra, more priorum, æquitas in vestræ Urbis Præsules majorum regulis obviantes comoveri severiùs voluisset. Quamvis multâ instantiâ & certamen viri prudentissimi & religiosissimi Egumeni, ac vasorum sacrorum custodis Theognosti, qui de pietatis vestræ virtutibus, & probabilium morum insignibus, & trophæorum triumphis, atq; beneficiorum vestrorum piè sibi præstitorum multitudine nos plurimùm relatione suâ lætificavit, & qualiter diebus vestris, superno brachio atq; studio & solertiâ vestra Christianitas prosperetur, enarrans multimodas laudes sanctæ Trinitati reddendas, & gratias alacriores exhibuit, ad postulata divinitùs muniendo Imperio vestro concedenda nos supra modum efflagitaverit, & ultrà quàm dici possit, solito & prisco more, ac pro Ecclesiasticis utilitatibus frequenter impenso, crebris suggestionibus instigârit: super quibus tamen propter jam designatam causam nec annuere possumus, nec quidquam præter quod jam Evangelizatum est, ullo modo definire.*

Concilium Tridentin. *sess. 25. de Reform. c. 18. Sicut publicè expedit, legis vincula quandóque relaxare, ut pleniùs evenientibus casibus, & necessitatibus pro communi utilitate satisfiat: sic frequentiùs legem solvere, exemplóque potiùs, quàm certo personarum, rerúmque delectu, petentibus indulgere, nihil aliud est, quàm unicuique ad leges transgrediendas aditum aperire. Quapropter sciant*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

univerſi, ſacratiſſimos Canones *exactè ab omnibus, & quoad ejus fieri poterit, indiſtinctè obſervandos. Quòd ſi urgens, juſtáque ratio, & major quandóque utilitas poſtulaverint, cum aliquibus diſpenſandum eſſe; id cauſâ cognitâ, ac ſummâ maturitate, átque gratis, quibuſcumque, ad quos diſpenſatio pertinebit, erit præſtandum; alitérque facta diſpenſatio ſurreptitia cenſeatur.*

Baronius *ad annum DCCCLXIX.* recitat juramentum, quo ſummi Pontifices, antequam inaugurarentur, ſe obſtringebant, ubi inter alia: *Diligentiùs autem & vivaciùs, quamdiu vixero, omnia decreta Canonica prædeceſſorum Apoſtolicorum noſtrorum Pontificum, quæcunque ipſi ſynodaliter ſtatuerunt, & probata ſunt, confirmare, & indiminuta ſervare, & ſicut ab eis ſtatuta ſunt, in ſui vigoris ſtabilitate cuſtodire: quæq; vel quoſcunque condemnaverunt vel abdicaverunt, ſimili ſententiâ condemnare, vel abdicare. Diſciplinam & ritum Eccleſiæ, ſicut invenimus à Sanctis prædeceſſoribus meis canonicè traditum, quamdiu vita in iſtis comes fuerit, illibatè cuſtodire, & indiminutas res Eccleſiæ conſervare, neq; alienare, ſeu in feudum, cenſum, vel emphyteuſim dare quomodolibet ex quacunque cauſa; & ut indiminutè cuſtodiantur, operam dare. Nihil de traditione, quam à probatiſſimis prædeceſſoribus meis canonicè traditam & ſervatam reperi, diminuere vel mutare, aut aliquam novitatem admittere; ſed ferventer, ùt eorum verè diſcipulus, & ſequipeda totis mentis meæ conatibus, quę tradita canonicè comperio, & ſervare & venerari.*

S. Bernardus *l. 3. de Conſiderat. c. 4. Spiritualis homo ille, qui omnia dijudicat, ut ipſe à nemine dijudicetur: omne opus ſuum trinâ quadam conſideratione præveniet. Primum quidem an liceat, deinde an deceat, poſtremò an expediat. Nam etſi conſtet in Chriſtiana utiq; Philoſophia non decere, niſi quod licet, non expedire niſi quod decet & licet: non continuò tamen omne quod licet, decere aut expedire conſequens erit. Age aptemus, ſi poſſumus, tria ipſa operi huic. At quomodo non indecens tibi voluntate pro lege uti, & quia non eſt ad quem appelleris, poteſtatem exercere, negligere rationem? Túne major Domino tuo, qui ait: Non veni facere voluntatem meam? Quanquam non minùs dejecti quàm elati animi eſt, veluti rationis expertem non pro ratione, ſed pro libitu agere, nec judicio agi, ſed appetitu. Quid tam beſtiale? & ſi indignum cuivis utenti ratione, vivere ùt pecus? Quis in te rectore omnium tantam contumeliam naturæ, honoris injuriam ferat? Sic degenerando (quod abſit) generale opprobrium feciſti proprium tibi: Homo cùm in honore eſſet, non intellexit, comparatus eſt jumentis inſipientibus, & ſimilis factus eſt illis.*

S. Thomas *1. 2. q. 79. a. 4. Si autem rector univerſitatis abſq; ratione pro ſo-*

pro sola voluntate licentiam tribuat, non erit fidelis in dispensatione, aut erit imprudens: infidelis quidem, si non habet intentionem ad bonum commune: imprudens, si rationem dispensandi ignoret, propter quod dicit Dominus Lucæ 12. Quis putas est fidelis servus & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam?

III. Imo si agamus de jure divino aut naturali, v.g. in votis & juramentis, dispensatio absq; causa legitima non tantùm illicita est, sed omnino invalida,(a) nec in foro externo, cùm in jure divino aut naturali, præsertim ad petitionem partis dispensatur, præsumitur justa causa, nisi probetur, cùm sæpissimè aut importunitate aut mendacijs Principes victi concedant, quæ non oportet *c. ult. de Rescript. in 6. & c. 6. extra eod. & l. 1. C. de petition. bonorum sublat.* V. Sanchez *cit. n. 14.* multo minùs solâ impunitate ac dissimulatione Principis inducitur dispensatio per textum & DD. *in. c. cùm jam dudum de præbend. & c. 3. de cognat. spirituali*, & docet Sanchez *L. 2. de matrim. d. 38. n. 12.* ubi respondet ad celebre *c. quia circa de consang. & affinit.* & *l. 8. d. 5. n. 25.* Abb. *in c. veniens de fil. Presbyt. n. 7.* Menoch. *de præsumpt. l. 2. 20. n. 32.* Et ratio est, quia dissimulatio ad permissionem potiùs pertinet, quæ non excusat, quàm ad dispensationem: hæc enim cùm sit gratia & beneficium, ac legitimâ causâ nitatur, non est ut eam superiores dissimulent tegantque.

IV. Ceterùm variæ sunt causæ dispensandi, & quas pro legitimis Canones admittunt. *Prima* ac præcipuæ, & ad quas omnes ferè reducuntur sunt necessitas & utilitas *c etsi illa 1. q. 7. c. 2. de transl. Episcoporum.* S. Bernard. *l. 3. de considerat. c. 4.* circa finem. *Secunda:* Mutatio temporum & personarum *c. 1. & 3. d. 29. c. non debet de consanguinit.* *Tertia:* Virtus eminens & habilitas supplicantis *c. 13. & 14. d. 56. c. tali 1. q. 7.* *Quarta:* Periculum dissensionum & publici damni *c. 25. d. 50. c. dispensationes 1. q. 7.* *Quinta:* Scandalum pusillorum, eósque lucrandi spes. *c. quædam 35. q. 3.* *Sexta:* Simplicitas delinquentis *c. tanta 1. q. 7.* *Septima:* Multitudo delinquentium *c. quoties 1. q. 7.* *Octava:* Temporum hominumque malignitas duriora aspernantium *c. quoniam 1. q. 7. &c.*

(a) S. Th. 2. 2. q. 88. a. 12. ad 2. & Glossa ab omnibus recepta in c. non est. de vot. Sanchez lib. 8. de matrim. d. 17. n. 3.

FINIS LIBRI IV.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.206

INDEX PARAGRAPHORUM.

PRÆLUDIORUM

LIBER I. fol. 99.

PROPOSITIO PARISIENSIS I. fol. 99.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

LIBER II. fol. 274.

Propositio Parisiensis. II. f. 274.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

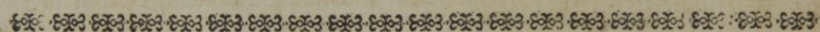
592

INDEX PARAGRAPHORUM.

LIBER III. fol. 466.

PROPOSITIO PARISIENSIS III. fol. 466.

LIBER IV. fol. 559.

PROPOSITIO PARISIENSIS IV. fol. 559.

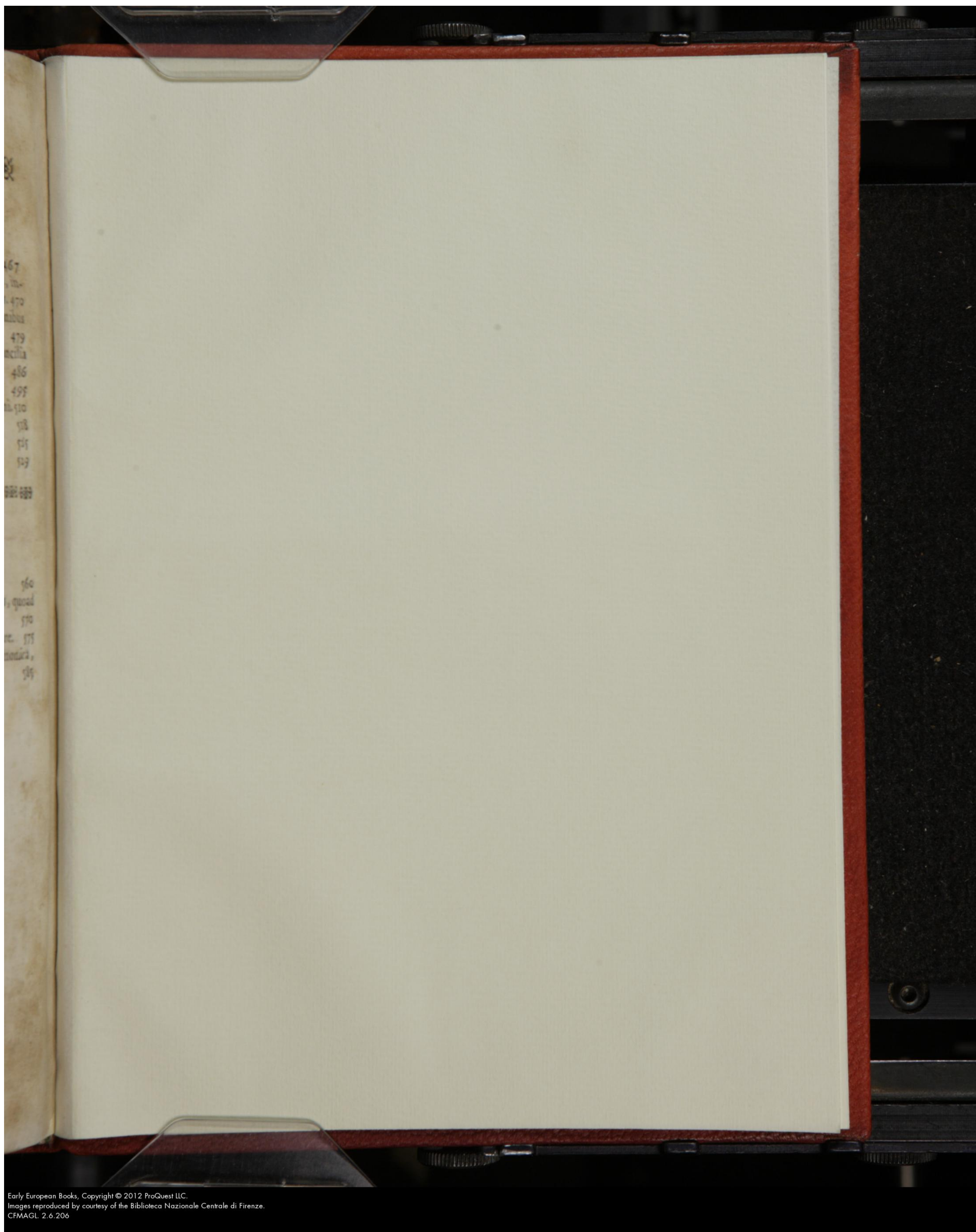
F I N I S.

2. 6. 206

00526723O

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 2.6.206